

T. C.

BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

YENİ TÜRK DİLİ BİLİM DALI

ÇANAKKALE İLİ YERLİ AĞIZLARI

(İNCELEME - METİNLER - SÖZLÜK)

(DOKTORA TEZİ)

Hasan Çağrı ÖLÇÜCÜ

BURSA - 2020

T. C.

BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

YENİ TÜRK DİLİ BİLİM DALI

ÇANAKKALE İLİ YERLİ AĞIZLARI

(İNCELEME - METİNLER - SÖZLÜK)

(DOKTORA TEZİ)

Hasan Çağrı ÖLÇÜCÜ

Danışman:

Prof. Dr. Hatice ŞAHİN

BURSA - 2020

Yemin Metni

Doktora tezi olarak sunduğum ‘‘Çanakkale İli Yerli Ağızları (İnceleme - Metinler - Sözlük)’’ başlıklı çalışmanın bilimsel araştırma, yazma ve etik kurallarına uygun olarak tarafımdan yazıldığına ve tezde yapılan bütün alıntıların kaynaklarının usulüne uygun olarak gösterildiğine, tezimde intihal ürünü cümle veya paragraflar bulunmadığına şerefim üzerine yemin ederim.

Tarih ve İmza

18.08.2020

Adı Soyadı: Hasan Çağrı ÖLÇÜCÜ

Öğrenci No: 711441001

Anabilim Dalı: Türk Dili ve Edebiyatı

Programı: Yeni Türk Dili

Statüsü: Yüksek Lisans Doktora

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
YÜKSEK LİSANS/DOKTORA İNTİHAL YAZILIM RAPORU

BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞI'NA

Tarih: 23/06/2020

Tez Başlığı / Konusu:

ÇANAKKALE İLİ YERLİ AĞIZLARI
(İNCELEME - METİNLER - SÖZLÜK)

Yukarıda başlığı gösterilen tez çalışmamın a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam sayfalık kısmına ilişkin, 23/06/2020 tarihinde şahsım tarafından *Turnitin* adlı intihal tespit programından (*Turnitin*)* aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan özgünlük raporuna göre, tezimin benzerlik oranı % 5'tir.

Uygulanan filtrelemeler:

- 1- Kaynakça hariç
- 2- Alıntılar hariç/dahil
- 3- 5 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Çalışması Özgünlük Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esasları'nı inceledim ve bu Uygulama Esasları'nda belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Hasan Çağrı ÖLÇÜCÜ

Adı Soyadı: Hasan Çağrı ÖLÇÜCÜ
Öğrenci No: 711441001
Anabilim Dalı: Türk Dili ve Edebiyatı
Programı: Doktora
Statüsü: Y.Lisans Doktora

Danışman
Prof. Dr. Hatice ŞAHİN
23.06.2020

* Turnitin programına Bursa Uludağ Üniversitesi Kütüphane web sayfasından ulaşılabilir.

ÖZET

Yazar Adı ve Soyadı : Hasan Çağrı ÖLÇÜCÜ
Üniversite : Bursa Uludağ Üniversitesi
Enstitü : Sosyal Bilimler Enstitüsü
Ana Bilim Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı
Bilim Dalı : Yeni Türk Dili
Tezin Niteliği : Doktora Tezi
Sayfa Sayısı : XIX + 943
Mezuniyet Tarihi : / / 2020
Tez Danışmanı : Prof.Dr. Hatice ŞAHİN

ÇANAKKALE İLİ YERLİ AĞIZLARI (İNCELEME-METİNLER-SÖZLÜK)

Bu tezde, şu ana kadar üzerinde müstakil bir çalışma yapılmamış olan Çanakkale ilinin yerli ağızları ele alınmaktadır. Tez; inceleme, metinler ve sözlük olmak üzere üç temel bölümden oluşmaktadır. Tezin girişinde, Çanakkale ilinin tarihî, coğrafi ve demografik özelliklerinden ve etnik yapısından bahsedilmiştir. “İnceleme” bölümünde, Çanakkale ili yerli ağızlarının ses ve şekil bilgisi özellikleri, derleme metinlerinden alınan örneklerle desteklenerek incelenmiştir. “Metinler” bölümünde, yapılan derlemelerin çeviri yazıya aktarılmış şekilleri bulunmaktadır. “Sözlük” bölümünde ise ilin yerli ağızlarını yansıttığı düşünülen, bilinmesi veya çağrışım yoluyla çıkarılması zor olabilecek sözcüklere yer verilmiştir. Çalışmanın son bölümü olan kaynakça bölümünde ise tezi hazırlarken yararlanılan kaynak eserlerin künyeleri yer almaktadır. Bu çalışmayla Türkiye’deki ağız çalışmalarına önemli bir katkı sağlanması ve bu alandaki önemli bir eksikliğin giderilmesi amaçlanmaktadır.

Anahtar Sözcükler : Çanakkale, Ağızlar, Yerli, Ses Bilgisi, Şekil Bilgisi, Sözlük

ABSTRACT

Name and Surname : Hasan Çağrı ÖLÇÜCÜ
University : Bursa Uludağ University
Institution : Social Science Institution
Field : Turkish Language and Literature
Branch : New Turkish Language
Degree Awarded : PhD
Page Number : XIX + 943
Degree Date : / / 2020
Supervisor(s) : Prof.Dr. Hatice ŞAHİN

NATIVE DIALECTS OF ÇANAKKALE (ANALYSIS - TEXTS - DICTIONARY)

In this thesis, native dialects of Çanakkale province, which has not been studied individually up to now, is addressed. The thesis is composed of three main parts: research, texts and a dictionary. In the prologue, the history, geographical and demographic characteristic of Çanakkale province is mentioned. In the research part, vocal and form characteristics of native dialects of Çanakkale province is examined by supporting with examples from collation texts. Texts part contains translated forms of collections. In the dictionary part, words, that are thought to reflect native dialects of the province and that are difficult to know and are difficult to deduce by connotation, are included. In the bibliography which is the last part of the study tag of source works that make use of the thesis are listed. With this study, it is aimed to make a significant contribution to native dialects studies in Turkey and to eliminate an important deficiency in this field.

Keywords : Çanakkale, Dialects, Native, Phonetics, Morphology, Dictionary

ÖN SÖZ

Türkiye Türkçesi ağızları konusunda çok sayıda çalışma yapılmış olmasına karşın Çanakkale ili ağızları hakkında henüz müstakil bir çalışma yapılmamıştır.

Çanakkale, 1877-1950 yılları arasında Yunanistan, Bulgaristan, Kafkasya, Arnavutluk ve daha birçok yerden göç almış olmasına rağmen yerli nüfusun çoğunlukta olduğu bir ildir. Manavlar, Tahtacı Türkmenleri, Gacallar ve özellikle de Yörükler, Çanakkale ilinin geneline yayılmış durumda olan yerli nüfusun temel unsurlarıdır. Bu yüzden, ilin yerli ağızlarının incelendiği bu tez hazırlanırken çok geniş bir alanda çalışılmış ve çok sayıda kaynak kişiyle konuşma imkânına sahip olunmuştur. Çalışmanın, Türkiye Türkçesi ağızlarıyla ilgili çalışmalar başta olmak üzere dil ile ilgili yapılacak olan her türlü çalışmaya katkı sağlaması hedeflenmektedir.

Yüksek lisans ve doktora eğitimim ile bu çalışmamın her aşamasında bilgi birikimi, anlayışı ve tüm sevecenliğiyle yol gösteren çok değerli tez danışmanım Prof. Dr. Hatice ŞAHİN'e, doktora eğitimimi destekleyen TÜBİTAK'a, derleme aşamasında ve metin çözümlemesinde yardımcı olan öğretmen arkadaşlarım Erhan UZUNOĞLU, Ercan GÜLCAN ve Ersin UÇAN'a, başta kaynak kişiler olmak üzere tüm yardımsever Çanakkale halkına, tezin her aşamasında benimle birlikte yorulan ve desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen annem Birsen ÖLÇÜCÜ, babam Namık ÖLÇÜCÜ ve eşim Didem ESER ÖLÇÜCÜ'ye teşekkürü bir borç bilirim.

Bursa, 2020

Hasan Çağrı ÖLÇÜCÜ

İÇİNDEKİLER

YEMİN METNİ.....	II
İNTİHAL YAZILIM RAPORU.....	III
ÖZET.....	IV
ABSTRACT.....	V
ÖN SÖZ.....	VI
İÇİNDEKİLER.....	VII
TABLOLAR.....	XV
SEMBOLLER.....	XVI
ÇEVİRİ YAZI İŞARETLERİ.....	XVII
KISALTMALAR.....	XIX
GİRİŞ.....	1
I. TARİH.....	1
II. NÜFUS.....	2
III. COĞRAFYA.....	2
III.I. Konum.....	2
III.II. Yüz Ölçümü.....	3
III.III. Dağlar.....	4
III.IV. Ovalar.....	4
III.V. Akarsular ve Göller.....	4
III.VI. İklim ve Bitki Örtüsü.....	4
IV. ETNİK YAPI.....	5
V. ÇALIŞMADA KULLANILAN YÖNTEM.....	6
VI. AĞIZ BÖLGELERİ.....	7
VII. DERLEME YAPILAN KÖYLERİN LİSTESİ.....	9

BİRİNCİ BÖLÜM: SES BİLGİSİ

1. SES BİLGİSİ.....	10
1.1. SESLER.....	10
1.1.1. ÜNLÜLER.....	10
1.1.1.1. ÜNLÜ TÜRLERİ.....	10
1.1.1.1.1. YAZI DİLİNDE BULUNMAYAN ÜNLÜLER.....	10
1.1.1.1.1.1. á ünlüsü.....	10
1.1.1.1.1.2. à ünlüsü.....	11
1.1.1.1.1.3. â ünlüsü.....	11
1.1.1.1.1.4. ã ünlüsü.....	11
1.1.1.1.1.5. é ünlüsü.....	12
1.1.1.1.1.6. ä ünlüsü.....	13

1.1.1.1.1.7. ê ünlüsü.....	14
1.1.1.1.1.8. í ünlüsü.....	14
1.1.1.1.1.9. ó ünlüsü.....	14
1.1.1.1.1.10. ù ünlüsü.....	16
1.1.1.1.1.11. û ünlüsü.....	16
1.1.1.1.1.12. ú ünlüsü.....	18
1.1.1.1.1.13. ü ünlüsü.....	18
1.1.1.1.2. UZUN ÜNLÜLER.....	19
1.1.1.1.2.1. Birincil Ünlü Uzunlukları.....	19
1.1.1.1.2.2. İkincil Ünlü Uzunlukları.....	22
1.1.1.1.2.2.1. Ünsüz Düşmesi Yoluyla Oluşan Ünlü Uzunlukları.....	22
1.1.1.1.2.2.2. Hece Kaynaşması Yoluyla Oluşan Ünlü Uzunlukları.....	24
1.1.1.1.3. KISA ÜNLÜLER.....	25
1.1.1.1.4. İKİZ ÜNLÜLER.....	25
1.1.1.1.4.1. Alçalan İkiz Ünlüler.....	26
1.1.1.1.4.2. Yükselen İkiz Ünlüler.....	26
1.1.1.1.5. ÜNLÜLER TABLOSU.....	27
1.1.2. ÜNSÜZLER.....	27
1.1.2.1. ÜNSÜZ ÇEŞİTLERİ.....	27
1.1.2.1.1. Ç ünsüzü.....	27
1.1.2.1.2. ď ünsüzü.....	27
1.1.2.1.3. F ünsüzü.....	28
1.1.2.1.4. ğ ünsüzü.....	28
1.1.2.1.5. ğ ünsüzü.....	29
1.1.2.1.6. ħ ünsüzü.....	29
1.1.2.1.7. ħ ünsüzü.....	29
1.1.2.1.8. K ünsüzü.....	29
1.1.2.1.9. K ünsüzü.....	30
1.1.2.1.10. k ünsüzü.....	30
1.1.2.1.11. k ünsüzü.....	30
1.1.2.1.12. Í ünsüzü.....	31
1.1.2.1.13. ŋ ünsüzü.....	31
1.1.2.1.14. ñ ünsüzü.....	31
1.1.2.1.15. n ünsüzü.....	31
1.1.2.1.16. P ünsüzü.....	32
1.1.2.1.17. r ünsüzü.....	32
1.1.2.1.18. S ünsüzü.....	32
1.1.2.1.19. Ş ünsüzü.....	32

1.1.2.1.20. T ünsüzü.....	33
1.1.2.1.21. ´ ünsüzü.....	33
1.1.2.1.22. w ünsüzü.....	33
1.1.2.1.23. y ünsüzü.....	33
1.1.2.1.24. /k ´p ´t/ ünsüzleri.....	34
1.1.2.2. ÜNSÜZLER TABLOSU.....	34
1.2. SES OLAYLARI.....	35
1.2.1. ÜNLÜLERLE İLGİLİ SES OLAYLARI.....	35
1.2.1.1. Ünlü Uyumları.....	35
1.2.1.1.1. Damak Uyumu.....	35
1.2.1.1.1.1. Yazı Diline Göre Damak Uyumunun İleri Olduğu Durumlar.....	35
1.2.1.1.1.1.1. Kök ve Tabanlarda.....	35
1.2.1.1.1.1.1.1. İlerleyici Benzeşmeyle.....	35
1.2.1.1.1.1.1.2. Gerileyici Benzeşmeyle.....	36
1.2.1.1.1.1.1.3. İki Yönlü Benzeşmeyle.....	37
1.2.1.1.1.1.2. Ek ve Edatlarda.....	37
1.2.1.1.1.2. Yazı Diline Göre Damak Uyumunun Geri Olduğu Durumlar.....	39
1.2.1.1.1.2.1. Kök ve Tabanlarda.....	39
1.2.1.1.1.2.2. Eklerde.....	40
1.2.1.1.2. Dudak Uyumu.....	41
1.2.1.2. Ünlü Türemesi.....	43
1.2.1.2.1. Başta Ünlü Türemesi.....	43
1.2.1.2.2. İçte Ünlü Türemesi.....	44
1.2.1.2.3. Sonda Ünlü Türemesi.....	46
1.2.1.3. Ünlü Düşmesi.....	46
1.2.1.3.1. Başta Ünlü Düşmesi.....	46
1.2.1.3.2. İçte Ünlü Düşmesi.....	47
1.2.1.3.2.1. Vurgusuz Orta Hece Dar Ünlüsünün Düşmesi.....	47
1.2.1.3.2.2. Akıcı Ünsüz Yanındaki Geniş Ünlülerin Düşmesi.....	47
1.2.1.3.2.3. Bağlantılı Sözcüklerde Ünlü Düşmesi.....	48
1.2.1.3.3. Sonda Ünlü Düşmesi.....	48
1.2.1.4. Ünlü Kaynaşması (Geçişme).....	48
1.2.1.5. Kalın Ünlülerin İncelmesi.....	49
1.2.1.6. İnce Ünlülerin Kalınlaşması.....	50
1.2.1.7. Geniş Ünlülerin Daralması.....	50
1.2.1.8. Dar Ünlülerin Genişlemesi.....	53
1.2.1.9. Yuvarlak Ünlülerin Düzleşmesi.....	54
1.2.1.10. Düz Ünlülerin Yuvarlaklaşması.....	55

1.2.1.11. Eskiçil Biçimlerin Saklandığı Örnekler.....	56
1.2.2. ÜNSÜZLERLE İLGİLİ SES OLAYLARI.....	56
1.2.2.1. Ünsüz Türemesi.....	56
1.2.2.1.1. Başta.....	56
1.2.2.1.2. İçte.....	58
1.2.2.1.3. Sonda.....	59
1.2.2.2. Ünsüz Düşmesi.....	60
1.2.2.2.1. Başta.....	60
1.2.2.2.2. İçte.....	60
1.2.2.2.3. Sonda.....	64
1.2.2.3. Ötümlüleşme - Yarı Ötümlüleşme.....	65
1.2.2.3.1. Başta.....	66
1.2.2.3.2. İçte.....	70
1.2.2.3.3. Sonda.....	73
1.2.2.4. Ötümsüzleşme - Yarı Ötümsüzleşme.....	75
1.2.2.4.1. Başta.....	75
1.2.2.4.2. İçte.....	77
1.2.2.4.3. Sonda.....	80
1.2.2.5. Ünsüz Benzeşmesi.....	80
1.2.2.5.1. İlerleyici Ünsüz Benzeşmesi.....	81
1.2.2.5.2. Gerileyici Ünsüz Benzeşmesi.....	83
1.2.2.6. Aykırılışma (Benzeşmezlik).....	86
1.2.2.7. Süreklileşme.....	87
1.2.2.7.1. Sızıcılaşma.....	87
1.2.2.7.1.1. Başta.....	87
1.2.2.7.1.2. İçte.....	88
1.2.2.7.1.3. Sonda.....	89
1.2.2.7.2. Akıcılaşma.....	90
1.2.2.7.2.1. Başta.....	90
1.2.2.7.2.2. İçte.....	90
1.2.2.8. Süreksizleşme.....	92
1.2.2.8.1. Başta.....	92
1.2.2.8.2. İçte.....	93
1.2.2.8.3. Sonda.....	94
1.2.2.9. Sürekli Ünsüzler Arasındaki Değişmeler.....	95
1.2.2.9.1. Başta.....	95
1.2.2.9.2. İçte.....	96
1.2.2.9.3. Sonda.....	100

1.2.2.10. Ünsüz İkizleşmesi.....	100
1.2.2.11. Ünsüz Tekleşmesi.....	101
1.2.2.12. Hece Kaynaşması.....	102
1.2.2.13. Hece Yutumu.....	103
1.2.2.14. Göçüşme (Yer Değiştirme).....	104

İKİNCİ BÖLÜM: ŞEKİL BİLGİSİ

2. ŞEKİL BİLGİSİ.....	105
2.1. ADLAR.....	105
2.1.1. Ad Yapım Ekleri.....	105
2.1.1.1. Addan Ad Yapım Ekleri.....	105
2.1.1.2. Eylemden Ad Yapım Ekleri.....	117
2.1.2. Ad Çekim Ekleri.....	124
2.1.2.1. Çokluk Ekleri.....	124
2.1.2.2. İyelik Ekleri.....	125
2.1.2.3. Durum Ekleri.....	127
2.1.2.3.1. Yalın Durum.....	127
2.1.2.3.2. Yönelme Durumu Eki.....	128
2.1.2.3.3. Belirtme Durumu Eki.....	129
2.1.2.3.4. Bulunma Durumu Eki.....	130
2.1.2.3.5. Ayrılma Durumu Eki.....	131
2.1.2.3.6. İlgi Durumu Eki.....	131
2.1.2.3.7. Eşitlik Durumu Eki.....	133
2.1.2.3.8. Araç Durumu Eki.....	134
2.1.2.4. Aitlik Eki.....	136
2.1.2.5. Soru Eki.....	137
2.2. SIFATLAR.....	140
2.2.1. Niteleme Sıfatları.....	140
2.2.2. Belirtme Sıfatları.....	140
2.2.2.1. Gösterme Sıfatları.....	141
2.2.2.2. Sayı Sıfatları.....	141
2.2.2.2.1. Asıl Sayı Sıfatları.....	141
2.2.2.2.2. Sıra Sayı Sıfatları.....	142
2.2.2.2.3. Üleştirme Sayı Sıfatları.....	142
2.2.2.2.4. Kesir Sayı Sıfatları.....	143
2.2.2.3. Soru Sıfatları.....	143
2.2.2.4. Belirsizlik Sıfatları.....	144
2.3. ADILLAR.....	145
2.3.1. Kişi Adılları.....	146

2.3.2. Dönüşlülük Adılı.....	157
2.3.3. Gösterme Adılları.....	157
2.3.4. Soru Adılları.....	159
2.3.5. Belirsizlik Adılları.....	161
2.4. ZARFLAR.....	163
2.4.1. Yer-Yön Zarfları.....	164
2.4.2. Zaman Zarfları.....	165
2.4.3. Niteleme ve Durum Zarfları.....	175
2.4.4. Azlık-Çokluk Zarfları.....	178
2.4.5. Soru Zarfları.....	180
2.5. EYLEMLER.....	181
2.5.1. Eylem Yapım Ekleri.....	181
2.5.1.1. Eylemden Eylem Yapım Ekleri.....	181
2.5.1.2. Addan Eylem Yapım Ekleri.....	188
2.5.2. Kişi Ekleri.....	192
2.5.3. Şekil ve Zaman Ekleri.....	193
2.5.3.1. Bildirme Kipleri.....	193
2.5.3.1.1. Geniş Zaman.....	193
2.5.3.1.2. Bilinen Geçmiş Zaman.....	199
2.5.3.1.3. Öğrenilen Geçmiş Zaman.....	202
2.5.3.1.4. -Xk Ekli Geçmiş Zaman.....	206
2.5.3.1.5. Gelecek Zaman.....	208
2.5.3.1.6. Şimdiki Zaman.....	214
2.5.3.1.6.1. -yo.....	214
2.5.3.1.6.2. -yoru.....	217
2.5.3.1.6.3. Eylem + Ulaş eki -Xp + bat- / -X + bak-.....	219
2.5.3.1.6.4. Eylem + Ulaş eki -Xp + dur-.....	221
2.5.3.1.6.5. Eylem + Ulaş Eki -Xp + gel-.....	222
2.5.3.1.6.6. Eylem + Ulaş Eki -Xp + bar-.....	223
2.5.3.1.6.7. Eylem + Ulaş Eki -X + yömez / yimez.....	223
2.5.3.1.6.8. -(X)yX.....	224
2.5.3.1.6.9. -yIr / -yIrI.....	226
2.5.3.1.6.10. -yA.....	228
2.5.3.2. Tasarlama Kipleri.....	230
2.5.3.2.1. Emir-İstek Kipi.....	231
2.5.3.2.2. Dilek-Şart Kipi.....	236
2.5.3.2.3. Gereklilik Kipi.....	238
2.5.3.2.4. Tahmin/Çıkarım Kipi.....	239

2.5.3.3. Birleşik Çekimler.....	241
2.5.3.3.1. Hikâye.....	242
2.5.3.3.1.1. Bilinen Geçmiş Zamanın Hikâyesi.....	242
2.5.3.3.1.2. Öğrenilen Geçmiş Zamanın Hikâyesi.....	242
2.5.3.3.1.3. -Xk Ekli Geçmiş Zamanın Hikâyesi.....	243
2.5.3.3.1.4. Şimdiki Zamanın Hikâyesi.....	243
2.5.3.3.1.5. Gelecek Zamanın Hikâyesi.....	244
2.5.3.3.1.6. Geniş Zamanın Hikâyesi.....	244
2.5.3.3.1.7. İstek Kipinin Hikâyesi.....	244
2.5.3.3.1.8. Dilek-Şart Kipinin Hikâyesi.....	244
2.5.3.3.1.9. Gereklilik Kipinin Hikâyesi.....	245
2.5.3.3.1.10. Tahmin/Çıkarım Kipinin Hikâyesi.....	245
2.5.3.3.2. Rivayet.....	245
2.5.3.3.2.1. Öğrenilen Geçmiş Zamanın Rivayeti.....	245
2.5.3.3.2.2. -Xk Ekli Geçmiş Zamanın Rivayeti.....	246
2.5.3.3.2.3. Şimdiki Zamanın Rivayeti.....	246
2.5.3.3.2.4. Gelecek Zamanın Rivayeti.....	246
2.5.3.3.2.5. Geniş Zamanın Rivayeti.....	247
2.5.3.3.2.6. İstek Kipinin Rivayeti.....	247
2.5.3.3.2.7. Dilek-Şart Kipinin Rivayeti.....	247
2.5.3.3.2.8. Gereklilik Kipinin Rivayeti.....	247
2.5.3.3.2.9. Tahmin/Çıkarım Kipinin Rivayeti.....	247
2.5.3.3.3. Şart.....	248
2.5.3.3.3.1. Bilinen Geçmiş Zamanın Şartı.....	248
2.5.3.3.3.2. Öğrenilen Geçmiş Zamanın Şartı.....	248
2.5.3.3.3.3. -Xk Ekli Geçmiş Zamanın Şartı.....	248
2.5.3.3.3.4. Şimdiki Zamanın Şartı.....	248
2.5.3.3.3.5. Gelecek Zamanın Şartı.....	248
2.5.3.3.3.6. Geniş Zamanın Şartı.....	249
2.5.3.3.3.7. Gereklilik Kipinin Şartı.....	249
2.5.3.3.3.8. Tahmin/Çıkarım Kipinin Şartı.....	249
2.5.3.3.4. Çoklu Birleşik Çekimler.....	249
2.5.4. Birleşik Eylemler.....	251
2.5.4.1. Ad + Eylem Yapısında Olanlar.....	251
2.5.4.1.1. Ad + et-.....	251
2.5.4.1.2. Ad + ol-.....	252
2.5.4.1.3. Ad + kıl-.....	252
2.5.4.1.4. Ad + eyle-.....	252

2.5.4.2. Eylem + Eylem Yapısında Olanlar.....	253
2.5.4.2.1. Yeterlilik Eylemi.....	253
2.5.4.2.2. Tezlik Eylemi.....	253
2.5.4.2.3. Süreklilik Eylemi.....	254
2.5.4.2.4. Yaklaşma Eylemi.....	255
2.5.5. Ek Eylem.....	255
2.5.5.1. Ek Eylemin Geniş Zamanı.....	255
2.5.5.2. Ek Eylemin Hikâyesi.....	260
2.5.5.3. Ek Eylemin Rivayeti.....	261
2.5.5.4. Ek Eylemin Olumsuzluğu.....	263
2.6. EYLEMSİLER.....	264
2.6.1. Mastarlar.....	264
2.6.2. Ortaçlar.....	266
2.6.3. Ulaçlar.....	267
2.7. EDATLAR.....	275
2.7.1. Ünlem Edatları.....	275
2.7.1.1. Ünleme Edatları.....	275
2.7.1.2. Seslenme Edatları.....	276
2.7.1.3. Sorma Edatları.....	276
2.7.1.4. Cevap Edatları.....	276
2.7.1.5. Gösterme Edatları.....	277
2.7.2. Bağlama Edatları.....	278
2.7.2.1. Sıralama Edatları.....	278
2.7.2.2. Denkleştirme Edatları.....	278
2.7.2.3. Karşılaştırma Edatları.....	279
2.7.2.4. Cümle Başı Edatları.....	279
2.7.2.5. Sona Gelen Edatlar.....	280
2.7.3. Son Çekim Edatları.....	281
SONUÇ.....	284

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: METİNLER

METİNLER.....	288
---------------	-----

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: SÖZLÜK

SÖZLÜK.....	881
KAYNAKÇA.....	930
EKLER.....	936

TABLÖLAR

Tablo 1 : Nüfus Dağılımı.....	2
Tablo 2 : Yüz Ölçümü ve Yükseklikler.....	3
Tablo 3 : Derleme Yapılan Köyler.....	9
Tablo 4 : Ünlüler.....	27
Tablo 5 : Ünsüzler.....	34
Tablo 6 : İyelik Ekleri.....	125
Tablo 7 : Kişi Adılları.....	146
Tablo 8 : Geniş Zaman.....	195
Tablo 9 : Bilinen Geçmiş Zaman.....	199
Tablo 10 : Öğrenilen Geçmiş Zaman.....	203
Tablo 11 : Gelecek Zaman.....	208
Tablo 12 : -yo Şimdiki Zaman Eki.....	215
Tablo 13 : -yoru Şimdiki Zaman Eki.....	217
Tablo 14 : -Xp batı(r) Şimdiki Zaman Şekli.....	219
Tablo 15 : -Xp dur- Şimdiki Zaman Şekli.....	221
Tablo 16 : -(X)yX Şimdiki Zaman Eki.....	224
Tablo 17 : -yIr/-yIrI Şimdiki Zaman Eki.....	227
Tablo 18 : -yA Şimdiki Zaman Eki.....	229
Tablo 19 : Emir-İstek Kipi.....	231
Tablo 20 : Dilek-Şart Kipi.....	236
Tablo 21 : Ek Eylemin Geniş Zamanı.....	255

SEMBOLLER

- A : a, e
- C : c, ç
- G : g, k
- I : ı, i
- U : u, ü
- X : ı, i, u, ü
- : Ünlü uzunluğunu gösterir.
- : Şekilde bilgisinde eyleme bağlanmayı gösterir.
- + : Şekil bilgisinde ada bağlanmayı gösterir.
- () : Şekil bilgisinde sesin bazen görülüp bazen görülmediğini gösterir.
- > : Okun içi önceki biçimi gösterir.
- >> : Birden çok ses olayını gösterir.
- / : veya
- // : ses birim
- //- : ön ses
- //- : iç ses
- // : son ses
- [] : alt sesbirim
- Ø : sıfır biçimbirim
- (II/10-20) : Romen rakamı ağız bölgesini, ortadaki sayı metin numarasını, sondaki sayı ise satır numarasını gösterir.

ÇEVİRİ YAZI İSARETLERİ

a. İşaretler

- ˘ : kısa ünlü işareti
- ˉ : uzun ünlü işareti
- ◌̇ : yok olmak üzere olan ünsüz işareti
- ◌̣ : ulama işareti
- ◌̈́ : kalın ünlülerle kullanılan ön damak ünsüzü işareti

b. Ünlüler

- á : a-e arası ünlü
- à : a-ı arası ünlü
- å : a-o arası ünlü
- ã : genizsi a
- é : e-i arası ünlü
- ä : açık e
- ê : e-ö arası ünlü
- í : ı-i arası ünlü
- ó : o-ö arası ünlü
- ù : ı-u arası ünlü
- û : o-u arası ünlü

ú : u-ü arası ünlü

û : ö-ü arası ünlü

c. Ünsüzler

Ç : c-ç arası ünsüz

F : f-v arası ünsüz

ğ : süreksiz, ötümlü, art damak ünsüzü

h : hırıltılı h

K : k-g arası ünsüz

Ķ : Ķ-ğ arası ünsüz

ķ : süreksiz, ötümsüz, art damak k ünsüzü

ŋ : art damak ünlüleriyle kullanılan nazal n

ñ : ön damak ünlüleriyle kullanılan nazal n

P : p-b arası ünsüz

S : s-z arası ünsüz

Ş : j-ş arası ünsüz

T : t-d arası ünsüz

w : çift dudak v'si

/^{k p t}/ : Ötümsüz, gırtlak patlayıcıları

KISALTMALAR

- b. : baskı
- bk. : Bakınız.
- C. : cilt
- Çev. : çeviren
- KTLS : Karşılaştırmalı Türk Lehçeleri Sözlüğü
- S. : sayı
- ss. : sayfadan sayfaya
- TDK : Türk Dil Kurumu
- TDV : Türk Diyanet Vakfı
- Yay. haz. : Yayına hazırlayan

GİRİŞ

I. TARİH¹

Çanakkale, temeli Fatih Sultan Mehmet döneminde atılmış bir 15. yüzyıl kentidir. Kentin çevresinde yapılan kazılar, yörede tarih öncesi çağlara kadar inen yerleşimlerin varlığını ortaya çıkarmıştır. Bunların başında, Çanakkale Boğazı'nın güney ağzına yakın bir bölgede kurulmuş olan Troya Antik Kenti gelir. Troya'nın eski katmanları, Erken Tunç Çağı'na kadar inmektedir. Bu topraklar, Yunan egemenliğinden Pers egemenliğine, M.Ö. 334 yılından sonra da Büyük İskender'e ve onun varislerine geçmiştir. Daha sonra sırasıyla Bergama Krallığı, Roma ve Bizans egemenliklerine giren bu bölge, Bizans imparatoru Justinianus döneminde Slav ve Hunların saldırısına uğramıştır. Bizans egemenliğinin son dönemlerinde ise bölgeye Türkmen akınlarının başladığı görülmektedir. Bizans'la mücadele eden Sultan Melikşah döneminde Selçuklu emirleri Muhammed ile Monolog, Bursa ve Uluabat üzerinden Çanakkale bölgesine ulaşmışlardır. Anadolu Selçuklu Devleti'nin parçalanmasından sonra kurulan Anadolu beyliklerinden birisi olan Karesi Beyliği'nin toprakları Çanakkale'yi de içine almaktadır. Bu beyliğin topraklarının 1360 yılında Osmanlı hükümdarı I.Murat tarafından alınmasıyla Çanakkale bölgesi de Osmanlı idaresine geçmiştir.

Osmanlı Devleti'nin ilk dönemlerinde Çanakkale kenti, Anadolu eyaletinin Biga sancağına bağlı bulunmaktadır. Daha sonra 1533 yılında kurulmuş ve merkezi Gelibolu olan Cezayir-i Bahr-i Sefid vilayetinin içinde yer almıştır. Sonra bu vilayetin merkezi durumuna gelen Çanakkale, 1876 yılından sonra da müstakil Biga sancağının merkezi olmuştur.

Çanakkale tarihinde 1915 yılı Türk milleti için çok özel bir anlam ifade eder. Birinci Dünya Savaşı'nın önemli cephelerden biri olan Çanakkale Cephesi'nde Türkler, boğazı geçmek isteyen düşman kuvvetlerine karşı ilk olarak denizde daha sonra da karada büyük zaferler kazanmışlardır. Ancak, savaşta ateş altında kalan kentte nüfus azalmış, kent sönükleşmiştir. Nüfusun tekrar artması ve kentin kalkınmaya başlaması ise Cumhuriyet döneminde olmuştur.

¹ Bu bölüm, TDV İslâm Ansiklopedisi'nin "Çanakkale" maddesinden yararlanılarak hazırlanmıştır.

II. NÜFUS²

Türkiye İstatistik Kurumunun son verilerine göre Çanakkale ilinde 12 ilçe, 23 belediye ve 576 köy bulunmaktadır. İlin ilçelere göre nüfus dağılımı ise şu şekildedir:

İlçeler	Nüfus
Ayvacık	33.356
Bayramiç	29.400
Biga	90.418
Bozcaada	2.988
Çan	48.461
Eceabat	8.784
Ezine	30.660
Gelibolu	44.346
Gökçeada	9.440
Lâpseki	27.838
Merkez	184.631
Yenice	31.835
Toplam	542.157

Tablo 1: Nüfus Dağılımı

Çanakkale ilinin toplam nüfusu yukarıda da görüldüğü üzere 542.157'dir. Bu nüfusun 328.736'sı (%60,63) il ve ilçe merkezlerinde, 213.421'i (%39,37) ise belde ve köylerde yaşamaktadır. İlin yıllık nüfus artış hızı ise %2,76'dır.

III. COĞRAFYA³

III.I. Konum

Türkiye'nin kuzeybatısında yer alan Çanakkale, Asya ve Avrupa kıtalarını birbirinden ayıran Çanakkale Boğazı'nın her iki tarafında da toprakları bulunan bir ildir.

² Nüfusla ilgili verilen sayısal bilgiler, Türkiye İstatistik Kurumunun 31 Aralık 2019 tarihli nüfus verileridir.

³ Bu bölümün hazırlanışında Çanakkale İl Kültür Turizm Müdürlüğü'nün resmî internet sayfasındaki bilgilerden yararlanılmıştır.

Asya kıtasındaki topraklarıyla Balıkesir'e, Avrupa kıtasındaki topraklarıyla Tekirdağ ve Edirne'ye komşudur. İlin büyük bir kısmı Marmara Bölgesi'ne dahilken Edremit Körfezi kıyısındaki küçük bir kısmı ise Ege Bölgesi'ne dahildir.

Hem Marmara hem de Ege Denizi'ne kıyısı olan Çanakkale ilinin kıyı uzunluğu 671 km'dir. Ege Denizi'nde bulunan ve Türkiye'nin en büyük adası olan Gökçeada ile üçüncü büyük adası olan Bozcaada, Çanakkale iline bağlıdır. Anadolu Yarımadası'nın en batı noktası olan Baba Burnu ile Türkiye'nin en batı noktası olan Gökçeada'daki Avlaka Burnu da il sınırları içerisindedir.

III.II. Yüz Ölçümü

Çanakkale'nin ilçelerinin yüz ölçümleri, il yüz ölçümlerine oranları ve yükseklikleri şu şekildedir:

İlçeler	Yüz ölçümü (km ²)	İl yüz ölçümüne oranı (%)	Yükseklik
Ayvacık	893	9	273
Bayramiç	1.284	13	95
Biga	1.354	13,6	42
Bozcaada	43	0,4	2
Çan	906	9	74
Eceabat	465	5	5
Ezine	654	5	25
Gelibolu	820	8	24
Gökçeada	287	3	54
Lâpseki	882	10	3
Merkez	928	10	2
Yenice	1.417	14	271
Toplam	9.933		

Tablo 2: Yüz Ölçümü ve Yükseklikler

III.III. Dağlar

İlin en yüksek dağı, 1767 metre yüksekliğe sahip olan Kaz Dağı'dır. Gelibolu Yarımadası'nda bulunan ve Tekir Dağları'nın uzantısı olan Kuru Dağı 726 metre yüksekliktedir. Diğer yüksek dağlar, Kaz Dağı dolaylarında yer alır. Biga yöresinde kuzeydoğu-güneybatı yönünde uzanan ve yüksekliği 500-1000 m arasında değişen az yüksek dağ sıraları bulunur. Gelibolu Yarımadası'nda, Çanakkale Boğazı'ndan basamak basamak yükselerek 400 metre yüksekliğe kadar ulaşan tepeler, dik yamaçlarla Saros Körfezi kıyılarına iner.

III.IV. Ovalar

Akarsu ağızlarında ve geniş tabanlı vadilerde görülen ovalar ilde çok yer kaplamaz. Ezine Ovası, Bayramiç Ovası, Kumkale Ovası, Biga Ovası, Karabiga Ovası, Agonya Ovası, Umurbey Ovası ve Sarıçay Ovası ilin Anadolu tarafında bulunan başlıca ovalardır. Avrupa tarafındaki Gelibolu Yarımadası'nda ise Kavak Ovası, Cumalı Ovası, Yalova Ovası, Kilye Ovası ve Piren Ovası yer almaktadır.

III.V. Akarsular ve Göller

İl sınırları içerisinde bulunan akarsuların rejimleri düzenli olmayıp debileri de düşüktür. Tuzla Çayı, Karamenderes Çayı, Sarıçay, Kocabaş Çayı, Bergaz Çayı ve Kavak Çayı il sınırları içerisindeki başlıca akarsulardır. İlde büyük çapta bir doğal göl ise bulunmamaktadır.

III.VI. İklim ve Bitki Örtüsü

Çanakkale ilinin iklimi, genel itibarıyla Akdeniz iklimi özelliklerini yansıtan bir geçiş iklimidir. Ancak tipik Akdeniz ikliminin görüldüğü yerlere göre daha kuzeyde yer aldığı için sıcaklık ortalamaları da bu yerlere göre daha düşüktür. Ayrıca, il, yılın önemli bir bölümünü rüzgârlı (özellikle poyraz ve lodos) geçirir.

Çanakkale, en çok yağışı kış aylarında alır. Kış yağışları daha çok yağmur şeklindedir. Yaz aylarında ise, yağış miktarı oldukça azalır.

İl yüz ölçümünün yaklaşık olarak %55'i ormanlıktır. Kalan yerler çayır, mera ve tarıma elverişli arazi ile kaplıdır.

IV. ETNİK YAPI

Çanakkale'de etnik yapı şu unsurlardan oluşmaktadır:

1. Yörükler : Çanakkale yerli köylerinin büyük bir kısmını Yörük köyleri oluşturmaktadır. Özellikle Ayvacık, Yenice ve Bayramiç ilçelerinde Yörük köyü sayısı fazladır. Yörükler, Ayvacık ilçesinin birçok köyünde (Yukarıköy, Çamkalabak gibi) yakın bir tarihe kadar yarı göçebe özelliklerini devam ettirmişlerdir.

2. Manavlar : Çanakkale'de, erken dönemlerde yerleşik hayata geçmiş olan Yörükler için kullanılan bir ifadedir. Yörüklerde temel geçim kaynağı genellikle hayvancılıktan Manavlarda tarımdır. Ancak, Çanakkale ilinin genelinde Manav kavramı biraz muğlaktır. Örneğin, köylerinin neredeyse tamamı yerli olan Ayvacık'ta etnik sınıflandırma Yörük-Türk-Türkmen şeklinde olmakta Manav tabiri Yörük ve Türkmen olmayan köyler için Türk sözcüğü yerine bazen kullanılmaktadır. Yine, birkaç köy dışında köylerinin hemen hemen hepsi yerli olan Bayramiç ve Yenice ilçelerinde de köylülerin geneli kendini Yörük olarak adlandırmakta Manav ifadesine nadiren rastlanmaktadır. Biga, Çan, Ezine, Lâpseki ve Merkez köylerinde ise Manav adlandırması biraz daha fazla duyulur.

3. Tahtacı Türkmenleri : Fatih Sultan Mehmet zamanında, Gelibolu Tersanesi'nin ihtiyaç duyduğu kereste ihtiyacının karşılanması için Toroslardan getirilerek Kaz Dağı'nın kuzey ve güney yamaçlarına yerleştirilen Türklerdir. Nüfusun diğer unsurlarından farklı olarak Alevi'dirler. H.K.Mutlu'nun (2011), Balıkesir ve Batı Anadolu Tahtacı Türkmenlerinin tarihi ve günümüzdeki ocakları hakkında yapmış olduğu bir çalışması bulunmaktadır. Derleme yapılan köylerden Çiftlik mahallesi (Ayvacık), Tuztaş köyü (Ayvacık), Karıncalı köyü (Bayramiç), Dertbentbaşı köyü

(Ezine) ve Damyeri mahallesi (Mareşalfevziçakmak köyü-Merkez) Tahtacı Türkmen köyleridir.

4. Gacallar : Çanakkale'nin Avrupa tarafındaki Eceabat ve Gelibolu ilçelerinde yaşayıp kendilerini yerli kabul edenlere verilen addır. Çanakkale'de Gacal köyü sayısı azdır. Derleme sırasında konuşulan Gacal köylülerinden bazıları, atalarının Balıkesir, Kütahya gibi Anadolu illerinden gelip o bölgeye yerleştiklerini söylemişlerdir. E.Kalay (1998: 6), Edirne ili ağzını incelediği çalışmasında, Gacallar hakkında geniş bilgi vermiş ve çalışmasına esas olan metinleri Gacallardan derlemiştir.

5. Göçmenler (Muhacirler) : 1877-1950 yılları arasında Çanakkale ve çevresine yerleştirilen göçmen sayısı 27.614'tür. Göçmenler en fazla Yunanistan ve adalardan gelmiş olup bu yerleri Bulgaristan, Kafkasya, Romanya, Kırım, Sırbistan ve Arnavutluk izlemiştir. Göçmenlerin Çanakkale ilinde en fazla Biga ve köylerine yerleştirildikleri görülür. Bununla birlikte, tüm ilçelerde göçmen nüfusa rastlanır (Atabay, 2005: 104). Bu çalışmada göçmenler, yerli unsur olarak kabul edilmemiştir.

6. Diğerleri : Yukarıda sayılanlar dışında, Çanakkale ilçe ve köylerinde, Rum, Roman, Çerkes, Pomak ve Kumuk gibi yerli kabul edilemeyecek farklı unsurlar da bulunmaktadır.

V. ÇALIŞMADA KULLANILAN YÖNTEM

Çanakkale İli Yerli Ağzları adlı çalışmaya Çanakkale'nin yaklaşık 350 adet yerli köyü tespit edilerek başlanmıştır. Çalışmanın sonraki bölümünde, bu köylerin 85 tanesinde derleme çalışması yapılmıştır. Ağız özelliklerini daha iyi muhafaza ettikleri düşünüldüğünden il merkezi ve ilçe merkezlerinden uzak olan köyler daha çok tercih edilmiştir. Köylerde, yörenin ağız özelliklerini tam olarak yansıtabilecek yaşta, cinsiyette veya eğitim seviyesinde kişilerin kaynak kişi olarak seçilmesine özen gösterilmiştir. Ağız çalışmalarında toplanan malzemeler, Türkçenin eğitimi ve öğretiminin, Türk dil bilgisinin, Türk dili tarihinin, Türk edebiyatının, Türk kültür ve medeniyetinin araştırılması ve incelenmesi söz konusu olduğunda en az Türkçenin diğer

kaynakları kadar değerlidir (Alyılmaz ve Alyılmaz, 2018: 35). Bu yüzden, kayıtlardaki sesler büyük ölçüde metinleştirilmiş ve doğallık bozulmamaya çalışılmıştır.

Çalışmanın ses bilgisi ve şekil bilgisi bölümleri, çeviri yazıya aktarılan 99 adet metinden hareketle fişleme yoluyla oluşturulmuştur. Bu bölümlerde kullanılan örneklerin yazı dilindeki karşılıkları, örnekler daha rahat anlaşılabilsin diye örneğin yanına tırnak içerisinde yazılmıştır.

Sözlükte, Çanakkale'nin söz varlığını yansıttığı düşünülen sözcükler ile ölçünlü dilde bulunmayan veya ölçünlü dilden farklı anlam ve şekilde olan sözcüklere yer verilmiş, anlamı bilinen veya çağrışım yoluyla çıkarılabilecek sözcükler mümkün mertebe sözlüğe alınmamaya çalışılmıştır. Anlamı bilinmeyen sözcüklerin anlamları belirlenirken yöre insanının anlamlandırmaları esas alınmış, ayrıca Derleme Sözlüğü'nden de yararlanılmıştır. Sözlükte her madde başı sözcük için sadece bir referans verilmiştir.

Ekler bölümünde, derleme yapılan köyler, dahil oldukları ağız bölgelerine göre ayrılarak ilçeler haritası üzerinde gösterilmiştir.

Çalışmada, fonetik ve morfolojik incelemeler eş zamanlı yapılmış; ses ve yapı öğeleri, bazı Anadolu ağızları ve Türk lehçeleri ile zaman zaman karşılaştırılmıştır.

Derleme yapılırken sesler, *Sony ICD-PX440* ses kayıt cihazına kaydedilmiştir. Kayıtların dinlenerek çeviri yazıya aktarılması işi ise *Sony Sound Organizer 2* adlı bilgisayar programıyla yapılmıştır. Çeviriyazıda, simge zenginliğinden dolayı *Gentium Plus* adlı font tercih edilmiştir.

VI. AĞIZ BÖLGELERİ

Çanakkale İli Yerli Ağızları adlı çalışmada, ağız bölgeleri belirlenirken şimdiki zaman ekinin kullanımı esas alınmıştır. Buna göre şöyle bir sınıflandırma ortaya çıkmaktadır:

I. -yo Bölgesi

Çanakkale yerli ağızlarının en geniş ağız bölgesini oluşturmaktadır. Eceabat, Gelibolu, Biga ve Lâpseki'ye bağlı yerli köylerin tamamı ile diğer ilçelere bağlı yerli köylerin önemli bir kısmında bu şimdiki zaman eki kullanılmaktadır (bk. Ek 2).

II. -yuru Bölgesi

Bayramiç, Yenice, Çan, Ezine ve Ayvacık'a bağlı birçok köyde, kurallı ve yaygın olarak Yörükler tarafından bu şimdiki zaman eki kullanılmaktadır (bk. Ek 3). Bayramiç ve Yenice'de kullanımı, adı geçen diğer ilçelere göre daha yaygındır.

III. -Xp Batı(r) Bölgesi

Yalnızca Bayramiç'in Kaz Dağları'na bakan bir öbek Yörük köyünde bu şimdiki zaman şekli kullanılmaktadır (bk. Ek 4).

IV. -yA Bölgesi

Yenice'ye bağlı iki, Bayramiç'e bağlı bir Yörük köyünde, bu şimdiki zaman ekinin kullanıldığı tespit edilmiştir (bk. Ek 5).

V. -yI Bölgesi

Bu çalışmada, beşinci ağız bölgesi olan -yI bölgesi, iki gruba ayrılmıştır. Metinlerde, beşinci bölge birinci grup olarak gösterilen ağızlar (V.1), diğer yerli ağızlardan sadece şimdiki zaman ekinin kullanım şekliyle ayrılmakta olup Yörük köyelerine aittir. Beşinci bölge ikinci grup olarak gösterilen ağızlar (V.2) ise, Tahtacı Türkmenlerindedir. İldeki diğer yerli unsurlar, geniş zaman, şimdiki zaman, gelecek zaman ve öğrenilen geçmiş zaman birinci çoğul kişi çekimlerinde adıl kökenli kişi eki kullanırlarken Tahtacı Türkmenlerinin bu çekimlerde iyelik kökenli kişi eki [-(X)k] kullandıkları tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra Tahtacı Türkmenlerinde şimdiki zaman eki olarak -yI'nın yanı sıra -yU kullanımı da çokça görülmektedir.

Bayramiç, Ezine, Ayvacık ve Yenice'ye bağlı bazı Yörük köyleri ile yine Bayramiç, Ezine, Ayvacık ve ayrıca merkeze bağlı Tahtacı Türkmen köylerinde bu şimdiki zaman eki kullanılmaktadır (bk. Ek 6 ve Ek 7).

VI. -yIr/-yIrI Bölgesi

Ezine'ye bağlı sadece bir köyde bu şimdiki zaman eki tespit edilmiştir (bk. Ek 8).

VII. DERLEME YAPILAN KÖYLERİN LİSTESİ

No.	İlçe	Köy/Mahalle	No.	İlçe	Köy/Mahalle	No.	İlçe	Köy/Mahalle
I/1	Ayvacık	Baharlar	I/34	Lâpseki	Balcılar	II/11	Çan	Bardakçılar
I/2	Ayvacık	Balabanlı	I/35	Lâpseki	Kızıldam	II/12	Çan	Zeybekçayırı
I/3	Ayvacık	Koruoba	I/36	Lâpseki	Kızıldam	II/13	Ezine	Akkatır
I/4	Ayvacık	Koyunevi	I/37	Lâpseki	Taştepe	II/14	Ezine	Belen
I/5	Ayvacık	Küçükhusun	I/38	Lâpseki	Üçpınar	II/15	Yenice	Ahmetler
I/6	Ayvacık	Paşaköy	I/39	Lâpseki	Üçpınar	II/16	Yenice	Armutçuk
I/7	Ayvacık	Tartışık	I/40	Merkez	Akçalı	II/17	Yenice	İbrahimler
I/8	Ayvacık	Taşboğaz	I/41	Merkez	Salihler	II/18	Yenice	Öğmen
I/9	Ayvacık	Tuzla	I/42	Merkez	Saraycık	III/1	Bayramiç	Evciler
I/10	Bayramiç	Işikeli	I/43	Yenice	Altıparmak	III/2	Bayramiç	Evciler
I/11	Bayramiç	Işikeli	I/44	Yenice	Ballıçay	III/3	Bayramiç	Evciler
I/12	Bayramiç	Köylü	I/45	Yenice	Çakır	III/4	Bayramiç	Evciler
I/13	Bayramiç	Kuşçayır	I/46	Yenice	Çırpılar	III/5	Bayramiç	Gedik
I/14	Bayramiç	Kutluoba	I/47	Yenice	Çırpılar	III/6	Bayramiç	Kaykılar
I/15	Biga	Ahmetler	I/48	Yenice	Gedikoba	III/7	Bayramiç	Köseler
I/16	Biga	Geredelli	I/49	Yenice	Gümüşler	III/8	Bayramiç	Mollahasanlar
I/17	Biga	Sarıcaköy	I/50	Yenice	Gümüşler	III/9	Bayramiç	Sarıot
I/18	Biga	Türkbakacak	I/51	Yenice	Haydaroba	IV/1	Bayramiç	Tongurlu
I/19	Biga	Yanıç	I/52	Yenice	Kayatepe	IV/2	Yenice	Güveyeler
I/20	Çan	Bahadırılı	I/53	Yenice	Oğlanalanı	IV/3	Yenice	Kızıldam
I/21	Çan	Helvacı	I/54	Yenice	Seyvan	V.1/1	Ayvacık	Naldöken
I/22	Çan	Karakoca	I/55	Yenice	Sofular	V.1/2	Bayramiç	Gökçeici
I/23	Eceabat	Beşyol	I/56	Yenice	Soğucak	V.1/3	Bayramiç	Yassıbağ
I/24	Eceabat	Bigalı	II/1	Ayvacık	Tamış	V.1/4	Ezine	Yenioba
I/25	Eceabat	Büyükanaftarta	II/2	Ayvacık	Tamış	V.1/5	Yenice	Bayatlar
I/26	Eceabat	Kocadere	II/3	Ayvacık	Tamış	V.1/6	Yenice	Kırıklar
I/27	Eceabat	Kumköy	II/4	Ayvacık	Yukarıköy	V.2/1	Ayvacık	Çiftlik
I/28	Ezine	Güllüce	II/5	Ayvacık	Yukarıköy	V.2/2	Ayvacık	Çiftlik
I/29	Ezine	Köseler	II/6	Ayvacık	Yukarıköy	V.2/3	Ayvacık	Tuztaş
I/30	Ezine	Yahyaçavuş	II/7	Bayramiç	Beşik	V.2/4	Bayramiç	Karınçalı
I/31	Gelibolu	Burhanlı	II/8	Bayramiç	Çırpılar	V.2/5	Ezine	Derbentbaşı
I/32	Gelibolu	Karainebeyli	II/9	Bayramiç	Muratlar	V.2/6	Merkez	Damyeri
I/33	Gelibolu	Karainebeyli	II/10	Bayramiç	Yanıklar	VI/1	Ezine	Kayacak

Tablo 3: Derleme Yapılan Köyler

1. SES BİLGİSİ

1.1. SESLER

1.1.1. ÜNLÜLER

1.1.1.1. ÜNLÜ TÜRLERİ

Çanakkale yerli ağızlarında yazı dilinde bulunan /a/, /e/, /ı/, /i/, /o/, /ö/, /u/, /ü/ ünlülerinin yanı sıra özellikle komşu seslerin etkisiyle ortaya çıkan ve boğumlanma özellikleri değişen başka ünlüler de bulunmaktadır.

1.1.1.1.1. YAZI DİLİNDE BULUNMAYAN ÜNLÜLER

1.1.1.1.1.1. á ünlüsü

/a/ ünlüsünün boğumlanma noktasıyla /e/ ünlüsünün boğumlanma noktası arasında oluşan yarı ince bir ünlüdür. Genellikle /c/, /ç/, /l/, /m/, /n/, /s/, /ş/, /t/, /z/ ve özellikle de /y/ ünsüzlerinin inceltici etkisi (Sağır, 2002: 4) sonucu /a/ ünlüsünün /e/ ünlüsüne yaklaşmasıyla ortaya çıkar. Ünlü benzeşmeleri de bu sesin ortaya çıkmasında etkili olur.

āşám “akşam” (I/5-202)

uzatmáyalím “uzatmayalım” (I/4-90)

yáparız “yaparız” (I/12-12)

çıkçáklāmiş “çıkacaklarmış” (I/21-122)

záhrā “Zehra” (I/24-12)

bıraǵmáyo “bırakmıyor” (II/1-75)

tārih “tarih” (I/30-107)

hōşáf “hoşaf” (II/4-56)

acámi “acemi” (I/35-42)

bāyramda “bayramda” (III/5-251)

záten “zaten” (I/37-77)

burdán “buradan” (VI/1-219)

1.1.1.1.2. à ünlüsü

/a/ ünlüsünün boğumlanma noktasıyla /ı/ ünlüsünün boğumlanma noktası arasında oluşan yarı dar bir ünlüdür.

fâlan “falan” (I/4-365)

ķasabâya “kasabaya” (I/35-15)

ūrâşçak “uğraşacak” (I/32-95)

çıkıcâķ “çıkacak” (VI/1-104)

bâķâm “bakalım” (I/46-223)

ârķadeşnēnnen “arkadaşlarıyla” (I/44-179)

âşşama “akşama” (II/7-27)

yakıçâķlâmış “yakacaklarmış” (I/21-91)

ķadâ “kadar” (III/3-20)

ķaynâtmadan “kaynatmadan” (I/2-180)

1.1.1.1.3. â ünlüsü

/a/ ünlüsünün boğumlanma noktasıyla /o/ ünlüsünün boğumlanma noktası arasında oluşan yarı yuvarlak bir ünlüdür. Genellikle dudak ünsüzlerinin etkisiyle ortaya çıkar.

teleFâna “telefona” (I/1-81)

âvuç “avuç” (III/1-127)

bâbuç “pabuç” (I/5-125)

yâwuz “yavuz” (III/3-56)

pilâv “pilav” (I/5-237)

ķâvuruķ “gâvurun” (IV/1-78)

bâbam “babam” (I/14-45)

pâmuķçuluķ “pamukçuluk” (I/25-86)

dâvul “davul” (I/28-1)

yahyē çâvuş “Yahya Çavuş” (I/30-33)

1.1.1.1.4. â ünlüsü

Genizsi /a/ ünlüsüdür. Çanakkale yerli ağızlarına ait derleme metinlerinde sadece birkaç örnekte görülmektedir.

baã “bana” (V.2/1-51)

1.1.1.1.1.5. *è* ünlüsü

“Kapalı e” olarak da adlandırılan bu ünlü, /e/ ünlüsünün boğumlanma noktasıyla /i/ ünlüsünün boğumlanma noktası arasında oluşan yarı dar bir ünlüdür. Ana Türkçe döneminden beri varlığı tespit edilmiş olan (Ceylan Yılmaz, 1991: 164) bu ses, genellikle sözcüklerin ilk hecesinde bulunur.

L.Karahan (2014: 115), “Anadolu Ağızlarının Sınıflandırılması” adlı eserinde /è/ > /i/ değişiminin Batı Anadolu ağzlarında diğer Anadolu ağzlarına göre daha yoğun olarak görüldüğünü ifade etmektedir. /è/ > /i/ dönüşümü Çanakkale yerli ağzlarında da görülmekle birlikte *è* sesinin kullanımı da oldukça fazladır.

Ayrıca, aynı kaynak kişiden derlenen metinlerde dahi bu sesin bazen /è/, bazen /i/, bazen de /e/ biçimlerinin görülmesi, Çanakkale yerli ağzlarında bu sesin kararsız olduğunu göstermektedir.

Eldeki metinlerde /è/ sesi, hem Türkçe hem de yabancı kökenli sözcüklerde ve daha çok bu sözcüklerin ilk hecelerinde bulunmaktadır.

Türkçe sözcüklerin ilk hecelerinde bulunan /è/ ünlüsüne ilişkin örnekler şunlardır:

bél fitîndan “bel fitiğından” (I/3-17)

érkeklē “erkekler” (I/16-219)

bêş “beş” (I/7-110)

êş “eş” (I/36-28)

dédim “dedim” (I/2-22)

çifçi dèrnē “çiftçi derneği” (VI/1-326)

èki “iki” (I/45-95)

èttilē “ettiler” (II/10-72)

élçilik “elçilik” (I/1-28)

gèce “gece” (I/56-76)

énmedi “inmedi” (I/23-53)

gétmez “gitmez” (II/17-71)

g y di “giyerdi” (I/53-10)

y di “yedi” (I/46-154)

n rden “nereden” (III/5-46)

y r “yer” (I/4-67)

y mek “yemek” (VI/1-283)

y tmifif “yetmiifif” (II/13-67)

Alıntı s zc klerde tespit edilen / /  nl s ne iliififkin bazı  rnekler Şunlardır:

Ő yl  “Şeyler” (III/7-78)

  Őme “ eŐme” (I/16-344)

 htiyar “ihtiyar” (I/56-88)

T rk e k kenli s zc klerin ilk heceleri dışında g r len / / sesi, daha  ok daraltıcı  ns zlerin etkisiyle ortaya  ıkar. AŞağıda bununla ilgili bazı  rnek s zc klere yer verilmiştir:

ĝoc ye “kocaya” (III/3-21)

ĝard Ő “kardeş” (I/56-37)

bil yin “bileyim” (III/1-53)

ĝit ek “gidecek” (I/35-29)

iliy nde “leĝende” (I/6-146)

ĝ v yi “g veyi” (I/44-124)

1.1.1.1.6.    nl s 

Genellikle “a ık e” olarak adlandırılan bu  nl , /e/  nl s n n daha a ık ve dudakların daha geniş hareketiyle seslendirilmesiyle oluşur ( lker, 2017: 70).  anakkale yerli aĝızlarında birkaç  rnek dışında g r lmemektedir.

 lbisel mi “elbiselerimi” (I/37-91)

 zberle “ezberle” (I/48-2)

 l “el” (II/8-72)

1.1.1.1.1.7.    nl s 

/e/  nl s n n boğumlanma noktasıyla / /  nl s n n boğumlanma noktası arasında oluşan yarı yuvarlak bir  nl d r.  anakkale yerli ağızlarında nadiren g r lmektedir.

paŐak we “PaŐak y’e” (I/6-242)

Ő f rdi “Őof rd ” (II/12-59)

 nce “ nce” (I/31-67)

ter rd  “ter rd ” (II/14-42)

1.1.1.1.1.8.    nl s 

/i/  nl s n n boğumlanma noktasıyla /i/  nl s n n boğumlanma noktası arasında oluşan yarı kalın yarı ince bir  nl d r.  oğunlukla, inceltici  zelliği olan  ns zlerin  zellikle de /y/  ns z n n komŐuluĖunu yapan /i/  nl s n n yarı incelmesiyle ortaya  ıkar.

 kar yos “ kariyoruz” (I/8-35)

Ė ne “gene” (III/5-5)

 kiy m “ kıyorum” (I/16-92)

mayal yoy “mayal yorsun” (I/12-22)

yap y rl  “yap yorlar” (II/9-16)

hayvanc l k “hayvancılık” (I/23-78)

b raz “biraz” (II/14-72)

h st yim “hastayım” (V.1/1-17)

n Őann y  “niŐanlımı” (III/3-65)

azal y  “azal yor” (V.1/6-55)

1.1.1.1.1.9.    nl s 

/o/  nl s n n boğumlanma noktasıyla / /  nl s n n boğumlanma noktası arasında oluşan yarı kalın yarı ince bir  nl d r.  oğu zaman “-yo” ve “-yoru” Şimdiki zaman eklerindeki kalın  nl lerin /y/  ns z n n inceltici etkisi ve  nl  benzeşmeleri yoluyla yarı incelmesi sonucu oluşur.

bilm y m “bilmiyorum” (I/7-19)

aŐnad y  “anlat yor” (I/16-206)

alíyóru “alıyor” (II/1-161)

geliyóru “geliyor” (III/9-44)

veriyóru “veriyor” (II/9-2)

yapíyólādın “yapıyorlardı” (I/20-104)

/o/ ünlüsünün yarı inceldiği örnekler şimdiki zaman ekiyle sınırlı değildir. İnceltici özelliği olan ünsüzler ile ünlü benzeşmesi olayı, başka sözcüklerde de bu sesin ortaya çıkmasına neden olur.

bóyde “boyda” (I/6-184)

çóĶ “çok” (I/33-83)

çóbán “çoban” (I/21-14)

televizyónnā “televizyonlar” (I/49-141)

yóĶ “yok” (I/30-72)

lóbeT “nöbet” (V.1/3-55)

/k/ ve /g/ ünsüzleriyle başlayan sözcüklerde, bu ünsüzlerden sonra gelen /ö/ ünlüsünün yarı kalınlaşmasıyla da bu sesin oluşabildiği görülmektedir. Örneklerin neredeyse hepsi V. bölge 2. gruba aittir.

kóy “köy” (V.1/5-44)

kótüymüş “kötüymüş” (V.2/3-178)

górgü “görgü” (V.2/1-18)

górenek “görenek” (V.2/5-103)

kók “kök” (V.2/3-141)

góttüm “götürdüm” (V.2/6-155)

góle “göle” (V.2/5-78)

gótürüñ “götürün” (V.2/6-292)

Bu sesin görüldüğü diğer bazı sözcükler ise şunlardır:

óyle “öyle” (I/4-386)

bóle “böyle” (II/9-116)

õle “öyle” (I/7-8)

bóyle “böyle” (V.2/3-195)

çókük “çökük” (I/29-27)

hókumet “hükûmet” (V.2/5-14)

bõndúruĶ “boyunduruk” (I/52-28)

óküzlēĶ arasına “öküzlerin arasına”
(V.1/3-5)

1.1.1.1.10. ù ünlüsü

/ı/ ünlüsünün boğumlanma noktasıyla /u/ ünlüsünün boğumlanma noktası arasında oluşan yarı düz yarı yuvarlak bir ünlüdür. Belli bazı sözcüklerde bu sesin kullanıldığı tespit edilmiştir.

salùna “salona” (I/2-142)

ğüzùm “kuzum” (II/18-72)

ùnnā “onlar” (I/10-24)

ùfaķ “ufak” (V.1/2-63)

ùrdan “oradan” (I/11-45)

tapùtu “tabutu” (V.1/2-111)

bùra “bura” (I/28-32)

bùrdan “buradan” (VI/1-224)

yāmùr “yağmur” (I/32-7)

sùylan “suyla” (V.2/3-30)

yùmırta “yumurta” (I/37-37)

şùra “şura” (V.2/3-101)

yavùs “yavuz” (I/48-136)

ğavùn “kavun” (V.2/5-62)

ùrbası “urbası” (II/4-17)

sabùnçulā “sabuncular” (I/2-274)

yāvrum “yavrum” (II/7-204)

āmùd_alırın “armut alırım” (III/7-27)

hamùrı “hamuru” (II/8-136)

başçavùş “başçavuş” (V.1/1-144)

bùydeyi “buğdayı” (II/9-47)

mùabbeTlē “muhabbetler” (I/13-35)

davùl “davul” (II/12-11)

çabùķ çabùķ “çabuk çabuk” (I/16-239)

1.1.1.1.11. û ünlüsü

/o/ ünlüsünün boğumlanma noktasıyla /u/ ünlüsünün boğumlanma noktası arasında oluşan yarı geniş yarı dar bir ünlüdür. Kullanım özellikleri büyük ölçüde Yalova yerli ağzı (Çelik, 2008: 31) ile benzeşir.

Ünlüler üzerinde güçlü bir daraltıcı etkisi olan /y/ ünsüzünün, yanındaki /o/ ünlüsünü daraltarak /û/ biçimine soktuğu yöre ağızlarında yaygın olarak görülmektedir.

ğũyun “koyun” (I/7-68)

yiyũŋ “yiyorsun” (I/22-216)

yũlları “yolları” (II/14-9)

biyenmiyũlā “beğenmiyorlar” (I/56-20)

yũk “yok” (I/17-69)

ũynamazdı “oynamazdı” (I/44-139)

Üçüncü tekil kişi adılı ve çoğul biçimi ile biçimce bunların aynısı olan gösterme sıfatı ve adıları, Çanakkale yerli ağızlarında karakteristik olarak /u/ ünlüsüyledir. Ancak, bu /u/ ünlüsü, ölçünlü dilin etkisiyle /o/ ünlüsüne benzetilmeye çalışılırken /û/'ya dönüşür ve bu ara ses bölge ağızlarında oldukça yaygındır.

ũnu “onu” (I/46-100)

ũnnarı “onları” (II/16-73)

ũnda “onda” (I/53-86)

ũ “o” (II/17-203)

Yukarıda açıklanan durumlar dışında, bu ara sesin görüldüğü sözcük sayısı hiç de az değildir. Bunların birçoğunda /y/ ile birlikte daraltıcı özelliği olan /c/, /ç/, /l/, /m/, /n/, /s/, /ş/, /t/, /z/ ünsüzlerinin (Sağır, 2002: 4) etkili olduğu görülmektedir. Diğerleri ise başka fonetik olaylar sonucunda ortaya çıkmış olabilir.

ğũca ğũca “koca koca” (I/16-409)

bũş “boş” (III/5-188)

bũbamin “babamın” (I/27-43)

zũr “zor” (III/5-261)

sũna “sonra” (I/37-51)

tũpla “topla” (V.1/1-215)

ũcağ “ocak” (II/10-180)

bũl “bol” (VI/1-245)

dũksan “doksanı” (II/8-114)

ũlmaz mı “olmaz mı” (V.2/2-18)

hũca “hoca” (II/17-147)

çũk “çok” (V.2/3-200)

1.1.1.1.12. ú ünlüsü

/u/ ünlüsünün boğumlanma noktasıyla ile /ü/ ünlüsünün boğumlanma noktası arasında oluşan yarı kalın yarı ince bir ünlüdür.

Çoğunlukla, komşuluğundaki ünlüleri inceltme eğiliminde olan /y/ ünsüzünün etkisiyle ortaya çıkar.

okúyö “okuyor” (I/9-40)

yúlafları “yulafları” (I/19-92)

yolcúyúm “yolcuyum” (I/16-93)

sorúyóz “soruyoruz” (II/9-154)

/k/ ve /g/ ünsüzleriyle başlayan sözcüklerde, bu ünsüzlerden sonra gelen /ü/ ünlüsünün yarı kalınlaşmasıyla da bu sesin oluşabildiği tespit edilmiştir. Tüm ağız bölgelerinde görülmekle birlikte V. bölge 2. grup ağızında kullanımının diğer bölgelere göre biraz daha yaygın olduğu söylenebilir.

kúsür “küsür” (I/15-1)

kúçük “küçük” (II/9-160)

gún “gün” (I/34-53)

gúcüнде “gücünde” (V.2/1-28)

gúle gúle “güle güle” (II/7-337)

gúzel “güzel” (V.2/4-173)

1.1.1.1.13. ũ ünlüsü

/ö/ ünlüsünün boğumlanma noktası ile /ü/ ünlüsünün boğumlanma noktası arasında oluşan yarı geniş yarı dar bir ünlüdür.

Çoğunlukla, /y/ ünsüzünün etkisiyle /ö/ ünlüsünün daralması sonucu oluştuğu görülmektedir.

kúyde “köyde” (I/21-34)

bilmiyún “bilmiyorum” (I/49-169)

súyleñ “söyleyin” (I/40-183)

búyle “böyle” (V.2/3-48)

/ũ/ ünlüsünün ayrıca bazı sözcüklerin ilk hecelerinde kullanıldığı da tespit edilmiştir.

ũlennē “ölenler” (I/22-113)

dūrT “dört” (I/55-121)

gũndērsiñ “göndersin” (I/44-30)

ũzenmişlēdir “özenmişlerdir” (I/21-95)

dũncēm “döneceğim” (I/46-259)

dũvēlēdi “döverlerdi” (IV/3-175)

1.1.1.1.2. UZUN ÜNLÜLER

1.1.1.1.2.1. Birincil Ünlü Uzunlukları

Eski Türkçe döneminden itibaren varlığı kabul edilen ancak ölçünlü Türkiye Türkçesinde bulunmayan birincil ünlü uzunlukları, çağdaş Türk lehçelerinden Çuvaş, Yakut ve Türkmen Türkçelerinde düzenli olarak korunur (Gülsevin, 2009: 39). Z.Korkmaz (1994:19), Anadolu ağızlarında da bulunan bu uzunlukların Batı Anadolu ağızlarında daha çok görüldüğünü belirtmiştir. L.Karahan (2014: 151), Batı grubu ağızlarının I. grubunda (Afyon, Antalya, Aydın, Balıkesir, Bilecik, Burdur, Bursa, Çanakkale, Denizli, Eskişehir, Isparta, İzmir, Kütahya, Manisa, Muğla, Uşak ve Nallıhan) birincil ünlü uzunluklarını koruyan sözcük sayısının diğer ağızlara göre daha fazla olduğunu söylemektedir. Nitekim Çanakkale’den derlenen metinlerde de çok sayıda birincil uzun ünlü tespit edilmiştir. Ancak, uzun ünlü ile tespit edilen sözcüklerin normal süreli ünlüyle telaffuz edilen şekillerinin de bulunduğunu söylemek gerekir.

M.D.Erdem’in (2008: 511-534) Anadolu ağızlarındaki birincil ünlü uzunlukları hakkında bilgi vermek amacıyla yazdığı makalesinde yer alan listede, Anadolu ağızlarından tespit edilen ve örneklendirilen 100 civarında birincil uzun ünlülü sözcük bulunmaktadır. Bu sözcüklerin yaklaşık olarak üçte ikisine Çanakkale yerli ağızlarında da rastlanmıştır: *āç* (III/5-80), *āT* (III/6-61), *āl-* (I/1-62), *ārka* (I/14-76), *āş* (I/16-24), *āz* (I/8-47), *dāl* (I/56-22), *dāş* (I/36-60), *dāşı-* (I/12-51), *gāl-* (I/14-127), *gālķ-* (I/43-23), *gān* (III/7-176), *gāndır-* (I/14-13), *gārı* (II/8-106), *gāz-* (II/6-95), *gādın* (V.2/4-65), *gār-* (I/40-120), *tāni-* (I/55-103), *yān* (I/55-15), *yār-* (I/2-60), *yārın* (I/7-132), *yāş* (I/14-1), *yāz* (I/45-193), *yāz-* (V.1/2-99), *vār* (I/1-36), *bēş* (I/20-50), *bēş* (I/6-62), *bīş* (I/46-201), *bēz* (II/12-118), *bēz* (I/40-249), *bīz* (I/49-160), *dē-* (I/12-25), *dē-* (III/7-4), *dī-* (II/18-134), *gēç-* (I/10-46), *ēt-* (I/37-197), *ēt-* (II/16-9), *īt-* (II/10-96), *ēr-* (IV/1-32), *ēr-* (I/56-

77), *gēt-* (I/56-147), *gēt-* (II/17-63), *gīT-* (I/44-374), *nē* (V.2/5-90), *nē* (I/32-124), *nī* (I/37-26), *yē-* (I/43-15), *yī-* (I/37-119), *vēr-* (I/45-7), *yīka-* (I/4-180), *yāka-* (III/5-19), *yēke-* (I/48-47), *yēke-* (I/56-48), *yīka* (V.2/4-55), *yīke-* (I/40-148), *yēken-* (VI/1-235), *yēken-* (I/40-103), *yīkan-* (I/22-283), *yīken-* (I/16-344), *bīr* (II/7-178), *bōş* (I/5-126), *bōz-* (I/49-95), *dōn* (I/44-476), *ōcaķ* (I/4-123), *ōdun* (I/11-86), *ōl-* (I/13-5), *ōn* (I/14-63), *sōr-* (I/21-8), *yōķ* (III/1-201), *yōl* (I/19-154), *dōn-* (I/44-34), *dōrT* (II/12-228), *ōr-* (II/6-106), *bō* (III/5-198), *ūyķu* (I/46-56), *vūr-* (I/53-68), *yū-* (V.2/6-217), *gūndüz* (I/55-84), *sūt* (II/12-88), *yōrük* (I/38-65).

Bu makaledeki listede birincil uzun ünlülü olarak verilen açlık, āra-, āş-, āyık-, āyıl-, bōz, çadır, dād-, dāyı, ġān-, sārı, tāy, yād, yāra, yārım, dēli, ēl, gēdik, ġīz, dīnle-, īş, nīre, ġōyun, ōba, yōllu, yōyul-, bōcek, bōlme, bōlük, bōlün-, ō-, sū, ūn, ūz, ūnne-, yūz sözcükleri ise eldeki derleme metinlerinde bulunmamaktadır. Ancak, bu sözcüklerin bazılarının türevleri, derleme metinlerinde uzun ünlüyle tespit edilmiştir. Örneğin, söz konusu makalede verilen bōlme, bōlüh ve bōlön- sözcükleri derleme metinlerinde bulunmamasına rağmen *bōl-* (I/22-317) eylemi derleme metinlerinde geçmektedir. Yine aynı şekilde, yazarın listesinde bulunan ġān-, āş- ve bōz sözcükleri derleme metinlerinde bulunmamasına rağmen *ġāndır-* (I/14-13), *āşır-* (I/51-146) ve *bōzÇaada* (I/23-55) sözcükleri eldeki derleme metinlerinde yer almaktadır. Aynı durum, *dāttır-* (I/5-213) eylemi için de söz konusudur.

M.D.Erdem'in (2008: 538) Ana Türkçe döneminde uzun ünlü taşıyan ancak Anadolu ağızlarındaki örneklerinin az olduğunu söylediği sözcüklerden *ālt* (II/9-48) sözcüğü Çanakkale yerli ağızlarında çokça geçmektedir.

M.D.Erdem'in (2008: 539-552) taradığı ve incelediği çalışmalarda uzun ünlülü olarak tespit ettiği ancak birincil uzunluk kabul etmediği sözcüklerin çoğunun uzun ünlülü şekillerine Çanakkale yerli ağızlarında da rastlanmaktadır: *āltı* (I/22-5), *āltın* (I/12-53), *ārt* (I/38-49), *ārpa* (I/43-13), *ārtık* (V.2/3-72), *ās-* (V.2/3-145), *āt-* (I/1-21), *āyrı* (III/5-319), *bāķ-* (V.1/1-180), *bās-* (I/53-138), *bāş* (V.1/2-49), *bēn* (I/14-51), *bēn* (V.2/6-210), *bīn* (I/42-91), *bōreK* (I/10-132), *çōrek* (I/20-43), *çāl-* (I/40-153), *çēk-* (III/5-191), *çēk-* (II/8-128), *çōķ* (I/5-20), *dēl-* (III/7-213), *ērik* (I/32-149), *ēv* (I/40-33), *ēv* (I/45-152), *ġāç-* (III/5-387), *ġārşı* (I/55-54), *gēl-* (I/56-5), *gēl-* (I/21-38), *gēlin* (II/6-24), *gēri* (I/32-18), *gētir-* (VI/1-222), *gēy-* (II/5-17), *gōr-* (II/15-6), *gūzē* (I/32-144), *ķāķ-*

(I/51-223), *kēndi* (I/9-34), *gōy-* (I/16-105), *gōrk-* (I/53-70), *ōl-* (IV/1-325), *ōlç-* (I/16-268), *ōn* (I/44-120), *ōrdek* (I/53-32), *sāl-* (I/44-459), *sēn* (I/37-123), *sēv-* (I/49-259), *sōk-* (I/12-28), *ūç* (II/4-52), *vār-* (V.1/5-88), *yān-* (I/37-144), *yāk-* (I/53-126), *yāp-* (I/55-29), *yārdımcı* (II/2-13), *yāt-* (I/4-364), *yēr* (I/1-29), *yēr* (I/3-155), *yōrul-* (I/26-13), *yūkse* (I/46-155).

Bunların yanı sıra, yazarın listesinde *āvıcı*, *şāşır-*, *tārt-*, *gōzle-* şeklinde verilen sözcükler de *āvıcılık* (V.1/2-6), *gōz* (III/6-47), *şāş-* (I/49-82), *dārtın-* (II/18-30) şekilleriyle eldeki derleme metinlerinde yer almaktadır.

Ayrıca, T.Tekin'in (1995: 171-186) Ana Türkçe döneminde uzun ünlülü olarak gösterdiği *gēnç* (II/7-241), *yētmiş* (I/28-12), *sāy-* (II/7-218) gibi bazı sözcüklerin de Çanakkale yerli ağızlarında uzun ünlülü şekillerine rastlanır.

Bunların yanı sıra *vāy* (I/50-39), *āh* (I/40-166), *hā* (I/42-14), *hāy* (III/5-416), *gīr gīr* (V.2/5-10), *tīrt* (V.2/6-273) örneklerinde görüldüğü gibi ünlem ve yansıma sözcüklerde de ünlü uzunluğu görülmektedir.

Çanakkale yerli ağızlarında, -Ar ekiyle yapılan geniş zaman çekiminde, geniş zamanın olumsuzluğunda, +IA ve +Ar addan eylem yapım eklerinde, şimdiki zaman ekinde önce gelen olumsuzluk ekinde, çokluk ekinde, 3. çoğul kişi ekinde ve bulunma durumu ekinde de zaman zaman ünlü uzunluğu görülür.

kōleriñ ğonuşması değişēr “Köylerin konuşması değişir.” (III/9-5)

uyusuñ da böyüsüñ ölüm nenni nenni dērin “Uyusun da büyüün oğlum ninni ninni, derim.” (II/17-266)

beni ismetçim olançim arabaya atār da götürü “İsmetçiğim, oğlancığim beni arabaya atar da götürür.” (II/18-142)

bēn didim bilmēm “Ben bilmem, dedim.” (I/44-360)

ğānımızı doyuramāzdık “Karnımızı doyuramazdık.” (II/10-97)

dā ne beklērsiñ bu köwden “Bu köyden daha ne beklersin?” (I/7-118)

su şarlāyo ya “Su şarlıyor ya.” (I/44-254)

bi tepsi ğızārdırdık “Bir tepsi kızartırdık.” (I/53-114)

benim ğulaklarım da duymāyor ōlanım “Benim kulaklarım da duymuyor oğlanım.”
(II/15-163)

hinci hıdırelles filān bilinmēyuru “Şimdi Hıdırellez filan bilinmiyor.” (II/7-77)

şinci faprikalār çıktı “Şimdi fabrikalar çıktı.” (I/43-15)

hinci elmāya başlayacaklār “Şimdi elmaya başlayacaklar.” (III/9-12)

biz de yapacāz unnarı dēyorlār “Onları biz de yapacağız, diyorlar.” (II/15-71)

faKaT u sandıK başındākını merkemiyi vemiceñ dedi bene “Fakat o sandık başındakini mahkemeye vermeyeceksin, dedi bana.” (V.1/2-167)

H.Şahin (2012: 6), Bursa ili yerli ağzındaki uzun ünlüleri ele aldığı çalışmasında, Bursa ili yerli ağzının Ana Türkçe döneminden beri devam eden birincil ünlü uzunluklarının çok önemli bir kısmını muhafaza ettiğini belirtmektedir. Çanakkale yerli ağzlarının da birincil ünlü uzunlukları bakımından Bursa ili yerli ağzıyla büyük ölçüde paralellik gösterdiği görülmektedir. Bununla beraber, yukarıda da belirtildiği gibi Çanakkale yerli ağzlarındaki uzun ünlülü sözcüklerin normal süreli ünlüyle telaffuz edilen şekilleri de mevcuttur.

1.1.1.1.2.2. İkincil Ünlü Uzunlukları

1.1.1.1.2.2.1. Ünsüz Düşmesi Yoluyla Oluşan Ünlü Uzunlukları

Bu ünlü uzunlukları /g/, /ğ/, /h/, /k/, /k/, /l/, /n/, /r/, /v/, /y/ ünsüzlerinin düşmesi veya aşamalı olarak ünlüleşip kaybolmasıyla oluşur (Akar, 2013: 34). /k/ ve /k/ ötümsüz damak ünsüzleri, önce ötümlüleşerek /g/ ve /ğ/ ünsüzlerine dönüşür. Ötümlüleşmiş olan bu ünsüzlerin sızıcılaşarak /ğ/’ye dönüşmesi ve ünlüleşip kaybolmasıyla ünlü uzunluğu meydana gelir (Akar, 2013: 35). /r/ ünsüzü ise Çanakkale V. bölge 2. grup ağzında

düşmeye karşı bir miktar direnç gösterse de ilin diğer bölgelerinde düzenli olarak düşer ve ünlü uzunluğu ortaya çıkarır.

/h/ Düşmesi Sonucu Oluşan Ünlü Uzunlukları

<i>sabāla</i> “sabahleyin” (I/49-147)	<i>ğāvede</i> “kahvede” (I/52-92)
<i>bāçada</i> “bahçede” (II/1-84)	<i>zāmet</i> “zahmet” (I/19-94)
<i>irāmetli</i> “rahmetli” (I/53-27)	<i>mūtar</i> “muhtar” (I/54-182)
<i>mēmeT</i> “Mehmet” (II/7-330)	<i>fāreTTine</i> “Fahrettin’e” (II/8-32)

/ğ/ Düşmesi Sonucu Oluşan Ünlü Uzunlukları

<i>āladım</i> “ağladım” (III/7-169)	<i>olum</i> “oğlum” (I/17-6)
<i>ārı</i> “ağrı” (IV/1-77)	<i>bāladık</i> “bağladık” (I/46-67)
<i>dōTuğ</i> “doğduk” (I/3-19)	<i>sālığ</i> “sağlık” (III/5-498)
<i>yālarıs</i> “yağlarımız” (I/48-14)	<i>ōrediñ</i> “öğretin” (V.2/4-134)

/k/, /k/ Düşmesi Sonucu Oluşan Ünlü Uzunlukları

<i>ēşi</i> “ekşi” (II/4-41)	<i>toğmālan</i> “tokmakla” (II/4-66)
<i>yūsek</i> “yüksek” (V.2/3-39)	<i>ōsüz</i> “öksüz” (V.2/5-14)
<i>ētisathdı</i> “iktisatlıydı” (I/46-333)	<i>ōşayalağ</i> “okşayarak” (II/I-239)
<i>alacāmış</i> “alacaktı” (V.2/1-9)	<i>ēsiK</i> “eksik” (I/2-151)
<i>āşāmüstü</i> “akşamüstü” (V.1/1-157)	<i>incēmiş</i> “inecektim” (I/40-275)

/l/ Düşmesi Sonucu Oluşan Ünlü Uzunlukları

<i>güzē</i> “güzel” (I/42-42)	<i>gēsiñ</i> “gelsin” (I/54-32)
<i>āmış</i> “almış” (I/51-10)	<i>ātmiş</i> “altmış” (V.2/1-33)

ōdü “öldü” (II/2-25)

ōmasa “olmasa” (IV/1-64)

/n/, /ñ/ Düşmesi Sonucu Oluşan Ünlü Uzunlukları

īsan “insan” (II/4-101)

dīniyomuş “dinliyormuş” (I/55-12)

/r/ Düşmesi Sonucu Oluşan Ünlü Uzunlukları

yörüklē “yörükler” (I/1-6)

yēlēden “yerlerden” (II/14-16)

yapātık “yapardık” (I/6-5)

unnā “onlar” (IV/3-16)

ğadā “kadar” (I/17-32)

vā “var” (II/3-43)

biçē “biçer” (I/35-17)

ēdīsīn “erdirsin” (II/17-6)

/v/ Düşmesi Sonucu Oluşan Ünlü Uzunlukları

tōbe “tövbe” (I/46-188)

tēfik “Tevfik” (II/6-95)

sōmişīñ “sövmüşsün” (I/56-61)

yōmiye “yevmiye” (II/10-92)

/y/ Düşmesi Sonucu Oluşan Ünlü Uzunlukları

zēbek “zeybek” (I/38-65)

sōlüyóm “söylüyorum” (I/46-322)

kū “köy” (I/44-116)

zētin “zeytin” (V.1/5-72)

bōlece “böylece” (II/2-54)

tēzemizin “teyzemizin” (I/32-31)

şī “şey” (III/1-19)

ūle “öyle” (III/5-477)

1.1.1.1.2.2.2. Hece Kaynaşması Yoluyla Oluşan Ünlü Uzunlukları

İki ünlü arasında bulunan özellikle /ğ/, /h/, /r/, /l/ ve /y/ ünsüzlerinin düşmesiyle yan yana kalan iki ünlü, tek ve uzun bir ünlü oluşturur.

dūn “dügün” (II/5-42)

köklēcēz “kökleyeceğiz” (II/15-16)

gelcīs “geleceğiz” (I/46-83)

kendilēni “kendilerini” (I/45-10)

dālīP “dağılıp” (I/38-63)

yāTmadīm “yatmadığım” (I/56-135)

baḳām “bakalım” (III/6-1)

verīn gidēm “vereyim gidelim” (III/3-28)

dā “daha” (III/7-179)

gōrēn gelēn “göreyim geleyim” (III/5-463)

1.1.1.1.3. KISA ÜNLÜLER

Bu ünlülerin telaffuz süreleri normal ünlülere göre daha kısadır. Türkçede diğer ünlülere göre biraz daha kısa telaffuz edilen /ı/ ünlüsünün yanında, Anadolu ağızlarında görülen başka ünlü kısalıkları da bulunmaktadır (Akçataş, 2007:21). Çanakkale yerli ağızlarında /a/, /e/, /ı/, /i/, /u/ ve /ü/ ünlülerinin kısa biçimleri tespit edilmiştir.

arāba “araba” (I/17-30)

patīrunnarı “patronları” (V.1/1-262)

mēsēlā “mesela” (I/24-72)

tomūruk “tomruk” (II/15-25)

evīmizde “evimizde” (II/16-47)

önüne “önüne” (IV/1-93)

1.1.1.1.4. İKİZ ÜNLÜLER

İki ünlü arasında bulunan /ğ/, /h/, /y/, /v/ ünsüzlerinin kaybolmalarıyla bunların yanlarında bulunan ünlülerin aynı nefes baskısıyla söylenmesi sonucu ikiz ünlüler ortaya çıkar (Akar, 2013: 38). Bu çalışmada ikiz ünlüler, “alçalan ikiz ünlüler” ve “yükselen ikiz ünlüler” olmak üzere iki başlık altında incelenmiştir.

1.1.1.1.4.1. Alçalan İkiz Ünlüler

İkinci ünlüsü birinci ünlüsüne göre daha dar ve süreksiz olan ikiz ünlülerdir (Korkmaz, 2003: 15).

aşşai “aşağı” (I/19-60)

yöürT “yoğurt” (I/44-280)

veyāüt “veyahut” (I/49-17)

yoŭKluŋa “yavukluna” (III/3-55)

bureĭ “burayı” (IV/3-7)

kōŭmüs “köyümüz” (I/45-184)

güvēĭ “güveyi” (II/9-9)

dāĭŋ_ākasına “dağın arkasına” (III/7-15)

1.1.1.1.4.2. Yükselen İkiz Ünlüler

Birinci ünlüsü ikinci ünlüsüne göre daha dar ve süreksiz olan ikiz ünlülerdir (Korkmaz, 2003: 248)

nerēi “nereye” (I/10-227)

mezerlĭē “mezarlığa” (V.2/1-104)

orēi “oraya” (I/38-35)

mŭappet “muhabbet” (II/12-21)

bıydēĭ “buydayı” (II/9-46)

tavuÇŭā “tavukçuğa” (II/18-118)

borĭē “buraya” (IV/1-4)

burĭē “buraya” (I/23-3)

1.1.1.1.5. ÜNLÜLER TABLOSU

ÜNLÜLER	DÜZ			DÜZ YUVARLAK			YUVARLAK		
	GENİŞ	YARI DAR	DAR	GENİŞ	YARI DAR	DAR	GENİŞ	YARI DAR	DAR
KALIN	a	à	ı	â		ù	o	û	u
YARI KALIN	á		í				ó		ú
İNCE	e	è	i	ê			ö	ü	ü
AÇIK	ä								
GENİZSİ	ã								

Tablo 4: Ünlüler

1.1.2. ÜNSÜZLER

1.1.2.1. ÜNSÜZ ÇEŞİTLERİ

Çanakkale yerli ağızlarında, yazı dilinde kullanılan ünsüzlerden bir miktar farklılaşarak ortaya çıkan ünsüzler de bulunmaktadır.

1.1.2.1.1. Ç ünsüzü

/c/ ile /ç/ arası yarı ötümlü bir ünsüzdür. Çanakkale yerli ağızlarında, /c/ sesinin yarı ötümsüz söylenmesi sonucu ortaya çıktığı görülür.

hinçi “hinci (şimdi)” (I/2-33)

gidiçeksiñ “gideceksin” (II/10-136)

çāamide “camide” (I/14-35)

çöçuklūmda “çocukluğumda” (I/9-14)

anneçīm “anneciğim” (II/8-56)

yārdımçı “yardımcı” (V.2/3-64)

1.1.2.1.2. d ünsüzü

Palatal /d/ ünsüzüdür. Çanakkale yerli ağızlarında sadece birkaç örnekte görülmektedir.

huđũtana “hududuna” (I/53-34)

haddā “hatta” (III/1-100)

1.1.2.1.3. F ünsüzü

/f/ ile /v/ arası yarı ötümlü bir ünsüzdür. Daha çok iki ünlü arasında kalan /f/ ünsüzünün yarı ötümlüleşmesi sonucu ortaya çıktığı görülmekle birlikte söz başında, sonunda ve ünlü-ünsüz arasında kullanımına da rastlanmıştır.

taraFında “tarafında” (I/10-14)

misāFir “misafir” (I/16-405)

çifçilik “çiftçilik” (I/20-11)

teleFon “telefon” (II/17-86)

asFalt “asfalt” (I/23-74)

Filen “filan” (V.2/1-52)

pilāF “pilav” (II/8-74)

Furdūju “vurduğunu” (I/34-49)

1.1.2.1.4. ğ ünsüzü

Ötümlü art damak /g/ ünsüzüdür. Batı Türkçesinin ikinci döneminden itibaren sözcük başındaki /k/ ünsüzü ötümlüleşerek bazı sözcüklerde /ğ/ ünsüzüne dönüşmüştür (İlker, 2017: 103). Çanakkale yerli ağızlarında da /ğ/’lı biçimler oldukça yaygındır.

ğoyun ğuzu “koyun kuzu” (I/3-37)

ğāynanasına “kaynanasına” (II/16-29)

ğāvğa “kavga” (I/38-61)

ğocadım “kocadım” (III/5-96)

ğız ğādaş “kız kardeş” (II/10-21)

ğonuşurduk “konuşurduk” (V.1/2-66)

Bunun dışında, söz konusu ünsüzün iki ünlü arasında kalan /k/ ünsüzünün ötümlüleşmesi sonucu ortaya çıktığı da görülür.

bağyın “bakayım” (I/4-1)

başbağan “başbakan” (II/1-74)

bırağıya “bırakıyor” (IV/1-143)

sıcağava “sıcak hava” (I/13-9)

1.1.2.1.5. ğ ünsüzü

Kalın ünlülerin önünde ince telaffuz edilen /g/ sesidir. Daha çok alıntı sözcüklerde görülür.

tezđah “tezđâh” (I/2-154)

đāri “gayri” (I/10-99)

rüzđā “rüzđâr” (I/4-18)

đavurlā “đâvurlar” (VI/1-271)

1.1.2.1.6. ħ ünsüzü

Hırıltılı, ötümsüz ve sızıcı bir art damak ünsüzüdür (Ercilasun, 2002: 100). Çanakkale yerli ağızlarında düzenli ve yaygın bir kullanımı yoktur.

ħayırlı “hayırlı” (I/16-466)

nah “nah” (V.2/1-37)

bıraħsa “bıraksa” (I/55-26)

ħayvan “hayvan” (I/45-126)

baħ “bak” (II/11-84)

toħtur “doktor” (II/10-208)

1.1.2.1.7. ħ ünsüzü

Belli belirsiz duyulan, kaybolmak üzere olan /h/ sesidir.

sabaħ “sabah” (I/11-62)

yaħyā “Yahya” (V.2/3-117)

aħa “aha” (I/54-123)

zēħir “zehir” (I/52-60)

1.1.2.1.8. K ünsüzü

/k/ - /g/ arasında telaffuz edilen bu ünsüz, yarı ötümlü bir ön damak sesidir.

Kötü “kötü” (II/7-255)

bittiK “bittik” (V.1/3-5)

esKiden “eskiden” (II/14-61)

iki biy_on_iKide “iki bin on ikide” (I/5-97)

çekdiK “çektik” (III/7-130)

yēkēdiK_ep “yıkardık hep” (II/4-113)

1.1.2.1.9. K ünsüzü

/k/ - /ğ/ arasında telaffuz edilen bu ünsüz, yarı ötümlü bir art damak sesidir.

çoK “çok” (I/38-53)

soKmazlarımıŞ “sokmazlarmış” (II/7-153)

doKuz “dokuz” (I/40-80)

başKasına “başkasına” (IV/2-143)

ğonuŞmaK “konuşmak” (I/49-164)

çoK_ālālāmiŞ “çok ağlarmış” (IV/3-92)

Kāpis “karpuz” (II/6-73)

aKıllı “akıllı” (V.2/3-142)

1.1.2.1.10. k ünsüzü

Ötümsüz, süreksiz art damak /k/ ünsüzüdür. Sadece kalın ünlülerle hece kurar.

kına “kına” (I/42-19)

doKudu “dokudu” (I/6-11)

oKuma “okuma” (II/17-116)

ayvacık “Ayvacık” (V.1/1-51)

1.1.2.1.11. k ünsüzü

Kalın ünlülerin önünde ince telaffuz edilen /k/ sesidir. Bazı alıntı sözcüklerde görülür.

imkân “imkân” (I/24-35)

kāt “kâğıt” (II/13-13)

kāyá “kâhya” (I/27-147)

dükkan “dükkân” (III/4-45)

1.1.2.1.12. í ünsüzü

Kalın ünlülerin komşuluğunda ince telaffuz edilen palatal /l/ sesidir.

sílah “silah” (I/4-143)

filan “filan” (V.1/3-22)

evláT “evlat” (II/12-165)

meselā “mesela” (V.1/4-103)

lóřma “lokma” (III/5-270)

ilařlā “ilaçlarlar” (I/5-218)

1.1.2.1.13. ŋ ünsüzü

Kalın ünlülerin yanında bulunan genizsi art damak /g/ ünsüzüdür.

baŋa “bana” (I/22-153)

dařıŋ altlarına “taşın altlarına” (II/12-87)

anılmadı “anılmadı” (I/29-77)

alıřmaŋ “alışmayın” (III/6-78)

uyusuŋ “uyusun” (II/17-267)

soŋ “son” (IV/2-37)

1.1.2.1.14. ñ ünsüzü

İnce ünlülerin yanında bulunan genizsi ön damak /g/ ünsüzüdür.

geliñ “gelin” (I/29-3)

beñe “bana” (III/5-82)

kōlēñ “köylerin” (I/49-203)

dineñliñ “dinelin” (V.1/1-96)

vimesiñ “vermesin” (II/12-221)

deñize “denize” (I/37-94)

1.1.2.1.15. n ünsüzü

Kalın ünlülerin kurduğu hecelerde ince telaffuz edilen bir /n/ sesidir. Dilin diş çukuruna doğru hafifçe itilmesiyle oluşur (İlker, 2017: 111). Çanakkale yerli ağızlarında sadece birkaç örnekte görölmektedir.

añnānem “anneannem” (I/24-9)

boñdürü “boyunduruğu” (IV/3-67)

1.1.2.1.16. P ünsüzü

/b/ - /p/ arasında telaffuz edilen yarı ötümlü bir ünsüzdür.

giyiniP “giyininip” (I/2-276)

Para “para” (I/34-13)

nasiP_itsiñ “nasip etsin” (I/5-96)

yaPmıñ “yapmış” (V.2/2-23)

yāPiyön “yapıyorum” (I/55-112)

kitaP “kitap” (VI/1-139)

1.1.2.1.17. r ünsüzü

Belli belirsiz duyulan, kaybolmak üzere olan /r/ ünsüzdür.

gideṛdik “giderdik” (I/33-81)

evleṛde “evlerde” (II/18-107)

gelir “gelir” (I/5-175)

alır “alır” (II/1-192)

1.1.2.1.18. S ünsüzü

/s/ - /z/ arasında telaffuz edilen yarı ötümlü ve sızıcı bir ünsüzdür.

uSandım “usandım” (I/2-294)

Seytin “zeytin” (I/6-73)

Sandalye “sandalye” (I/5-169)

yararıS “yararız” (II/7-279)

1.1.2.1.19. Ş ünsüzü

/j/ - /ş/ arasında telaffuz edilen yarı ötümlü ve sızıcı bir ünsüzdür.

şindi “şimdi” (I/25-66)

ōlmüş_ōldī “ölmüş olduğu” (I/11-88)

başına “başına” (V.2/4-54)

bizim_arğadaş “bizim arkadaş” (V.1/4-65)

1.1.2.1.20. T ünsüzü

/d/ - /t/ arasında telaffuz edilen yarı ötümlü bir ünsüzdür.

oķuTmamış “okutmamış” (I/38-8)

giTdīñiz “gittiğiniz” (III/5-497)

bayaT “bayat” (II/14-84)

işTe “işte” (IV/3-26)

1.1.2.1.21. t ünsüzü

Kalın ünlülerle hece oluşturan önlüleşmiş /t/ ünsüzüdür (İlker, 2017: 113).

ğabāt “kabahat” (I/4-359)

sāt “saat” (I/41-153)

hattā “hatta” (I/46-301)

cūmbūr cemāt “cümbür cemaat” (III/1-30)

1.1.2.1.22. w ünsüzü

Ötümlü ve sızıcı olan bu ünsüz, çift dudak v’si olarak da bilinir.

kōw “köy” (I/19-113)

owamızda “ovamızda” (I/24-54)

dowşana “tavşana” (I/1-24)

wādır “vardır” (II/7-113)

ğowğa “kavga” (I/14-88)

yāvuz “yavuz” (III/3-56)

1.1.2.1.23. y ünsüzü

Belli belirsiz duyulan, kaybolmak üzere olan /y/ ünsüzüdür.

deyişti “değişti” (I/9-7)

televizyon “televizyon” (I/49-168)

đoycaK “koyacak” (I/40-88)

yaPmayolā “yapmıyorlar” (I/6-33)

1.1.2.1.24. /k ʷ p ʷ t/ ünsüzleri

Ötümsüz gırtlak patlayıcıları olan bu ünsüzler, /k/, /p/ ve /t/ ünsüzlerinin patlayıcılışmaları ile ortaya çıkar (Akar, 2013: 41). Bu sesler, Çanakkale yerli ağızlarında seyrek olarak görülür.

to^kma^klālan “tokmaklarla” (I/3-43)

pa^tlaK “patlak” (III/3-84)

ale^ktirik “elektrik” (I/25-80)

pa^k mayadan “pak mayadan” (II/4-40)

sa^plı “saplı” (III/4-13)

keşke^kleri “keşkekleri” (III/1-246)

to^plādıK “toplardık” (I/3-156)

uza^klardan “uzaklardan” (V.2/1-9)

da^tlısı “tatlısı” (III/1-231)

o^tlatcaŋ “otlatacaşın” (V.2/1-32)

1.1.2.2. ÜNSÜZLER TABLOSU

ÜNSÜZLER	KATI ÜNSÜZLER						AKICI ÜNSÜZLER							
	patlayıcı			sızıcı			geniz		yanak		titrek		yarım ünlü	
							patlayıcı		sızıcı		sızıcı		sızıcı	
	+	+-	-	+	+-	-	+	-	+	-	+	-	+	-
çift dudak	b	P	p	w			m							
diş dudak				v	F	f								
diş diş eti	d	T	t	z	S	s	n		l		r		y	
	đ		đ				ń		l					
diş eti ön damak	c	Ç	ç	j	Ş	ş								
ön damak	g	K	k			h	ñ							
	ğ		k											
art damak	ğ	K	k	ğ		h	ŋ							
gırtlak			^{k,p,t}											

Tablo 5: Ünsüzler

+ : ötümlü ünsüz

- : ötümsüz ünsüz

+ - : yarı ötümlü ünsüz

1.2. SES OLAYLARI

1.2.1. ÜNLÜLERLE İLGİLİ SES OLAYLARI

1.2.1.1. Ünlü Uyumları

Ünlü uyumu, ünlülerin çıkış noktalarına ve oluşum biçimlerine göre kalınlık-inceciklik (önlük-artlık) ve düzlük-yuvarlaklık bakımlarından birbirlerine benzemeleridir. Özellikle, damak uyumu başlığı altında incelenecek olan kalınlık-inceciklik uyumu, Türkiye Türkçesi ağızlarında yaygın olarak görülmektedir (Akar, 2013: 43).

1.2.1.1.1. Damak Uyumu

Türkçe sözcüklerde ya sadece ince ya da sadece kalın ünlüler bulunur. Bu Türkçedeki ses uyumunun genel kuralıdır (Deny, 2013: 50). Çanakkale yerli ağızlarında, bu uyumun yazı diline göre daha ileri düzeyde olduğu görülmektedir. Ancak, inceltici özelliği olan ünsüzlerin (/c/, /ç/, /n/, /s/, /ş/ ve özellikle de /y/) etkisiyle zaman zaman damak uyumuna aykırı durumlar da ortaya çıkabilmektedir.

1.2.1.1.1.1. Yazı Diline Göre Damak Uyumunun İleri Olduğu Durumlar

1.2.1.1.1.1.1. Kök ve Tabanlarda

1.2.1.1.1.1.1.1. İlerleyici Benzeşmeyle

Kalınlaşma:

buluvā “buluver” (1-13-41)

vakıt “vakit” (I/14-160)

başortu “başörtü” (I/16-413)

taḳḳa “takke” (III/3-6)

hanḳı “hangi” (I/36-5)

ğarıpçılıḳ “garipçilik” (III/5-154)

habar “haber” (I/41-154)

bāçası “bahçesi” (III/9-29)

ataş “ateş” (I/46-281)

ğuwatına “kuvvetine” (IV/3-122)

ğıymatını “kıymetini” (II/1-196)

acamī “acemi” (V.1/1-53)

poşada “poşede” (II/7-111)

tabı “tabii” (V.1/2-118)

ğayma “kayme” (II/17-330)

zātan “zaten” (V.2/4-152)

İncelme:

mezer “mezar” (I/18-2)

mere “mera” (III/1-146)

çiyen “çıyan” (I/34-105)

şiytennē “şeytanlar” (III/5-45)

lire “lira” (I/40-278)

ezen “ezan” (IV/1-258)

ileç “ilaç” (I/45-85)

birkeş “birkaç” (V.1/1-157)

hēcen “heyecan” (I/52-5)

birez “biraz” (V.2/1-129)

milyere “milyara” (II/9-20)

selemi “selami” (V.2/6-292)

1.2.1.1.1.1.2. Gerileyici Benzeşmeyle

Kahınlaşma:

filan “filan” (I/4-49)

fıstannıḳ “fıstanlık” (II/5-19)

hucum “hücum” (I/30-44)

dunyā “dünya” (II/9-190)

duşman “düşman” (I/36-72)

zındān “zindan” (II/16-92)

biraz “biraz” (II/17-109)

tukḡannāda “dükkanlarda” (III/3-86)

īsan “insan” (IV/3-14)

nıṣannı “nişanlı” (IV/2-40)

dafā “defa” (III/7-140)

munāḡaṣa “münakaṣa” (V.1/1-168)

İncelme:

ümre “umre” (I/5-97)

ēskeriye “askeriye” (II/7-101)

teze “taze” (I/37-105)

tene “tane” (V.1/4-40)

fekir “fakir” (I/43-46)

mühteşem “muhteşem” (V.2/3-128)

sede “sade” (II/4-46)

sā selim “sağ salim” (V.2/2-24)

1.2.1.1.1.1.3. İki Yönlü Benzeşmeyle

edēre “idare” (I/3-134)

fereceli “feraceli” (II/9-198)

merhemetli “merhametli” (I/16-46)

dirēretli “dirayetli” (II/15-156)

minēreden “minareden” (I/17-51)

barabā “beraber” (VI/1-272)

tederikli “tedarikli” (I/21-197)

1.2.1.1.1.1.2. Ek ve Edatlarda

i- Ek Eyleminde:

ğazanısa “kazanır ise” (I/21-116)

yavızıdı “yavuz idi” (III/5-398)

buluSa “bulur ise” (I/27-135)

çıkmazımış “çıkamaz imiş” (II/7-170)

kıtıdı “kıt idi” (II/18-109)

varımış “var imiş” (V.2/6-239)

-ken Ulaç Ekinde:

alırkan “alırken” (I/7-46)

yapākan “yaparken” (II/8-16)

vākan “varken” (I/25-19)

sākan “sağken” (II/13-8)

çoçukқан “çocukken” (I/56-103)

boşkana “boşken” (III/1-89)

+ki Aitlik Ekinde:

burlānğını “buralarinkini” (I/8-50)

unuңkı “onunki” (II/6-79)

düñyādağı “dünyadaki” (I/40-182)

bunuñқunu “bununkini” (III/3-11)

zamankı “zamanki” (I/51-96)

yandāğı “yandaki” (IV/1-320)

+leyin Zaman Zarfı Ekinde:

sabālayın “sabahleyin” (I/19-158)

sabālan “sabahleyin” (I/16-79)

sabāla “sabahleyin” (II/8-41)

ile Edatında:

zamanna “zaman ile” (I/1-5)

sırālan “sıra ile” (III/7-111)

ōlannarıla “oğlanlar ile” (II/11-33)

arabasınnan “arabası ile” (III/9-54)

paramızıla “paramız ile” (II/17-102)

hayvannan “hayvan ile” (V.1/1-16)

unnālan “onlar ile” (III/2-62)

sabunna “sabun ile” (V.2/6-212)

ki Edatında:

ğāmadı kı “kalmadı ki” (I/3-93)

bilmiyan kın “bilmiyorum ki” (IV/1-73)

yatırsam kı “yatırsam ki” (I/11-53)

yok kı “yok ki” (V.1/2-216)

diyuk̄kun “diyoruz ki” (V.2/6-37)

bilmiyos̄ku “bilmiyoruz ki” (I/23-107)

1.2.1.1.1.2. Yazı Diline Göre Damak Uyumunun Geri Olduğu Durumlar

Çanakkale yerli ağızlarında, güçlü bir damak uyumu olmasına rağmen kök, taban ve eklerde bazı ünsüzlerin (/c/, /ç/, /n/, /s/, /ş/ ve özellikle de /y/) inceltici etkisiyle kalın ünlülerin incelendiği ve bu uyumun bozulduğu çokça görülmektedir. Ayrıca, bu ünsüzlerden bağımsız olarak damak uyumunu bozan birtakım inceltme ve kalınlaşmalara da az da olsa rastlanmaktadır.

1.2.1.1.1.2.1. Kök ve Tabanlarda

erāzileri “arazileri” (I/1-60)

paşe “paşa” (I/30-67)

bileti “bilet” (I/2-189)

yahyē “Yahya” (I/30-88)

yīkā “yıkıyor” (I/3-38)

çemaşirlara “çamaşirlara” (I/40-320)

ārtesi “ertesi” (I/4-47)

yayle “yayla” (I/43-1)

fenārda “fenerde” (I/2-250)

ehbaP “ahbap” (I/43-108)

hudüt “hudut” (I/4-219)

argedēş “arkadaş” (I/44-29)

ğadder “gaddar” (I/10-153)

çōçik “çocuk” (I/44-358)

serhoş “sarhoş” (I/14-177)

şekār “şeker” (I/48-79)

panayir “panayır” (I/14-183)

zenātın “zanaatın” (I/51-79)

elākamız “alakamız” (I/16-149)

faket “fakat” (I/56-27)

mērTifana “merdivene” (I/16-178)

komürü “kömürü” (II/4-60)

buydey “buğday” (I/26-61)

pērşamba “perşembe” (II/6-16)

<i>ulen</i> “ulan” (II/7-23)	<i>havlülē</i> “havlular” (IV/2-51)
<i>sali</i> “salı” (II/7-58)	<i>ğāşiden</i> “karşidan” (V.1/1-289)
<i>bulaşık</i> “bulaşık” (II/9-19)	<i>eylul</i> “eylül” (V.1/2-93)
<i>fiķarēlē</i> “fukaralar” (II/10-86)	<i>ğoyin</i> “koyun” (VI/1-252)
<i>ifaķ</i> “ufak” (II/13-84)	<i>ķayit</i> “kâğıt” (V.1/5-88)
<i>zemānında</i> “zamanında” (II/17-34)	<i>yenādı</i> “yanardı” (V.1/6-34)
<i>hākez</i> “herkes” (III/1-82)	<i>hāpsini</i> “hepsini” (V.1/6-66)
<i>bondürük</i> “boyunduruk” (III/1-100)	<i>başge</i> “başka” (V.1/6-91)
<i>bārem</i> “bayram” (III/2-58)	<i>hayir</i> “hayır” (V.2/5-103)
<i>rāzi</i> “razı” (III/3-2)	<i>uyle</i> “öyle” (V.2/6-196)
<i>arantiriklē</i> “elektrikler” (III/4-80)	<i>māmed_emmi</i> “Mehmet emmi” (II/1-191)
<i>pāçe</i> “parça” (IV/1-55)	<i>ayren</i> “ayran” (III/9-109)

1.2.1.1.1.2.2. Eklerde

<i>oresi</i> “orası” (I/5-141)	<i>annatseK</i> “anlatsak” (I/36-10)
<i>yapiyin</i> “yapayım” (I/10-98)	<i>ķalırsek</i> “kalırsak” (I/43-134)
<i>gitçāņıs</i> “gideceksiniz” (I/16-152)	<i>vericādım</i> “verecektim” (I/44-6)
<i>ğonuşucek</i> “konuşacak” (I/23-1)	<i>ālaşirdiK</i> “ağlaşırdık” (I/44-154)
<i>yapıceK</i> “yapacak” (I/27-57)	<i>yiÇāmızı</i> “yiyeyeğimizi” (I/45-80)
<i>ķoriyem</i> “koruyayım” (I/33-79)	<i>haşlīp</i> “haşlayıp” (I/48-6)

<i>yīcāz</i> “yiyeyeğiz” (I/55-28)	<i>burden</i> “buradan” (V.2/6-57)
<i>burde</i> “burada” (I/56-44)	<i>yufkiyi</i> “yufkayı” (IV/3-163)
<i>okkaçik</i> “okkacık” (II/6-64)	<i>mezālīmiz</i> “mezarlığımız” (III/1-315)
<i>çaylēden</i> “çaylardan” (II/7-319)	<i>yapıldīnden</i> “yapıldığından” (III/4-22)
<i>sūriyalaḲ</i> “sürüyerek” (II/8-102)	<i>namazcīmi</i> “namazcığımı” (IV/1-91)
<i>kitçāḲdīḲ</i> “gidecektik” (II/8-111)	<i>yapılcek</i> “yapılacak” (IV/1-216)
<i>ōküyörü</i> “okuyor” (II/9-70)	<i>bulameycīn</i> “bulamayacağım” (IV/3-137)
<i>dōdīnde</i> “doğduğunda” (II/10-201)	<i>ğaricīm</i> “karıcığım” (V.1/2-58)
<i>başlāsīñ</i> “başlarsın” (VI/1-266)	<i>gitçāmıs</i> “gideceğimiz” (V.1/3-22)
<i>arabiynen</i> “arabayla” (II/12-2)	<i>bulceñ</i> “bulacaksın” (VI/1-210)
<i>yīcās</i> “yiyeyeğiz” (II/12-250)	<i>tōplemeKden</i> “toplamaktan” (I/37-104)
<i>şurī</i> “şuraya” (II/14-28)	<i>yapmīcēñiz</i> “yapmayacaksınız” (I/40-83)
<i>tāliye</i> “tarlaya” (III/2-72)	<i>açıkmişīndir</i> “acıkmışsındır” (I/44-49)

1.2.1.1.2. Dudak Uyumu

Bu uyuma göre, düz ünlülerden sonra sadece düz ünlüler, yuvarlak ünlülerden sonra ise sadece düz-geniş ile dar-yuvarlak ünlüler gelebilir. Batı Türkçesinde bu uyum düzleşme yönünde gelişmektedir (Ercilasun, 2002: 77).

Yazı dilinde /b/, /f/, /m/, /p/ ve /v/ dudak ünsüzlerinin yanlarındaki ünlüyü yuvarlaklaştırma eğilimi, dudak uyumuna aykırı durumların ortaya çıkmasına neden olur. Çanakkale yerli ağızlarında, bu uyumun devam ettiği sözcüklerin de sıkça görülmesi, bölge ağızlarında dudak uyumunun yazı diline göre ileri durumda olduğunu

göstermektedir. Ancak, aynı kaynak kişiden derlenen metinlerde dahi sözcüklerin hem düz hem yuvarlak ünlülü biçimlerine rastlanması bu konudaki kararsızlığı göstermektedir. Bu ikilik, yazı dili etkisi olarak da yorumlanabilir. Aşağıda örnek olarak sadece düz ünlülü biçimler verilecektir:

<i>ğambır</i> “kambur” (I/2-66)	<i>yavız</i> “yavuz” (II/17-168)
<i>ğabil</i> “kabil” (I/6-341)	<i>yāmır</i> “yağmur” (II/18-129)
<i>pamık</i> “pamuk” (I/19-97)	<i>çabıK</i> “çabuk” (IV/1-120)
<i>avıcığı</i> “avucunu” (I/22-10)	<i>hamırı</i> “hamuru” (IV/1-283)
<i>tapıtlan</i> “taputla” (I/40-100)	<i>āmıtlā</i> “armutlar” (III/7-22)
<i>çapıTTan</i> “çaputtan” (I/40-249)	<i>babışları</i> “pabuçları” (IV/2-6)
<i>sabınnan</i> “sabunla” (I/40-317)	<i>savırdık</i> “savurduk” (IV/3-25)
<i>yavım</i> “yavrum” (I/48-152)	<i>başçavış</i> “başçavuş” (V.1/1-207)
<i>ğavırma</i> “kavurma” (I/54-78)	<i>ğabını</i> “kabuğunu” (V.1/5-69)
<i>ğalbır</i> “kalbur” (II/7-265)	<i>tavımız</i> “tavuğumuz” (V.2/5-50)
<i>ğavınız</i> “kavururuz” (II/7-269)	<i>ğavın karpıs</i> “kavun karpuz” (V.2/5-62)
<i>havıs</i> “havuz” (II/8-21)	<i>davılsız</i> “davulsuz” (V.2/4-247)

Bu tip örneklerin dışında, dudak uyumunun yazı diline göre ileri olduğunu gösteren diğer örnekler ise şunlardır:

<i>foturafını</i> “fotoğrafını” (I/14-139)	<i>macın</i> “macun” (I/37-32)
<i>salında</i> “salonda” (I/14-121)	<i>mütüş</i> “müthiş” (I/46-260)
<i>şöfēr</i> “şoför” (I/21-187)	<i>horūzlā</i> “horozlar” (I/55-42)
<i>burunşut</i> “bronşit” (I/30-63)	<i>motur</i> “motor” (II/17-98)

tavacām “tavukçuğum” (II/18-84)

toktur “doktor” (V.2/5-37)

banya “banyo” (V.1/1-108)

tümür “tümör” (V.1/2-49)

Az sayıda örnekte ise dudak uyumuna aykırı durumların ortaya çıktığı görülmektedir:

üçünçi “üçüncü” (I/2-249)

sevdüñ mü “sevdin mi” (V.1/1-39)

awculuḲ “avcılık” (I/7-62)

öldürmüşîñ “öldürmüşsün” (V.1/1-141)

köpiklerini “köpeklerini” (I/35-28)

vardur “vardır” (V.2/3-90)

bilürse “bilirse” (I/45-93)

yaşlıdur “yaşlıdır” (V.2/3-141)

küçükīs “küçüğüz” (I/45-272)

1.2.1.2. Ünlü Türemesi

1.2.1.2.1. Başta Ünlü Türemesi

Çanakkale yerli ağızlarında, sözcük başındaki /l/, /r/ ve az da olsa /s/ ve /n/ ünsüzlerinin önünde zaman zaman ünlü türemesi olayı görülür.

/r/ Ünsüzü Önünde Türeme

iresmîgeçit “resmigeçit” (I/2-272)

irātım “rahatım” (IV/1-54)

erecep “Recep” (I/15-40)

ıraḳı “rakı” (II/1-154)

ürüyāsında “rüyasında” (I/14-111)

ürüstem “Rüstem” (II/10-189)

irappim “Rabb'im” (I/22-352)

irençbēlik “rençperlik” (II/17-40)

ereçili “reçeli” (I/37-31)

örüzgā “rüzgâr” (III/7-200)

iraf “raf” (I/55-78)

iramazanda “ramazanda” (II/10-194)

erástiK “lastik” (VI/1-165)

irenkli irenkli “renkli renkli” (V.2/3-59)

urusyanıŋ “Rusya’nın” (I/53-34)

irāmetli “rahmetli” (V.1/2-159)

ıradyası “radyosu” (II/7-303)

erendelēsiñ “renderlersin” (III/5-159)

/l/ Ünsüzü Önünde Türeme

iliyen “leğen” (II/17-210)

ilençpēlik “rençperlik” (II/18-39)

ilāzım “lazım” (III/3-71)

/s/ Ünsüzü Önünde Türeme

ısıÇaÇınnan “sıcacıklığıyla” (I/2-181)

/n/ Ünsüzü Önünde Türeme

ınamaz “namaz” (I/16-208)

1.2.1.2.2. İçte Ünlü Türemesi

Bölge ağızlarında, bir sözcüğün ünsüzle bitip ünsüzle başlayan iki hecesi arasında ve başta veya sonda çift ünsüz taşıyan alıntı sözcüklerde ünlü türemesine rastlanır.

/a/ Türemesi

masaraflā “masraflar” (II/1-247)

alaman “Alman” (V.1/5-31)

/ı/ Türemesi

masıraf “masraf” (I/2-48)

aķıran “akran” (I/2-249)

ayırannan “ayranla” (I/48-14)

patirunnarı “patronları” (V.1/1-262)

tılsımını “tılsımını” (I/42-105)

amıcam “amcam” (V.2/1-62)

çavıdar “çavdar” (I/43-13)

/i/ Türemesi

adires “adres” (I/2-106)

evilenimlik “evlenimlik” (II/17-144)

çiviT “çift” (I/2-250)

ediremit “edremit” (II/18-76)

kiłometire “kilometre” (I/4-35)

kibiriT “kibrit” (IV/2-27)

hepisi “hepsi” (II/15-90)

mecibur “mecbur” (IV/3-12)

medirese “medrese” (I/40-16)

idşriz “İdris” (IV/3-103)

zivit “zift” (I/40-232)

secide “secde” (IV/3-50)

peride “perde” (II/1-203)

moderinleşti “modernleşti” (I/19-109)

radiya “radyo” (II/7-27)

māřimerden “mermerden” (I/4-383)

herşkes “herkes” (II/9-77)

enfilesyonunda “enflasyonunda” (V.2/6-74)

/u/ Türemesi

konturola “kontrolle” (I/2-280)

toPuraķ “toprak” (II/14-77)

yumuruķ “yumruk” (I/46-181)

tomuruķ “tomruk” (V.1/3-8)

/ü/ Türemesi

müçüde “müjde” (II/6-98)

köpürüden “köprüden” (II/12-76)

yümüşeK “yüksek” (II/7-40)

şükürüde “Şükürü’de” (II/10-114)

düşükün “düşkün” (II/8-39)

düñürücülünen “dünürcülükle” (I/16-250)

1.2.1.2.3. Sonda Ünlü Türemesi

Çanakkale yerli ağızlarında, -ken ulaç ekinin sonunda yaygın olarak görülür.

dirkene “derken” (I/44-146)

ufağkana “ufakken” (II/14-54)

yapālākana “yaparlarken” (II/2-26)

vākana “varken” (IV/1-185)

kidēkene “giderken” (II/10-58)

girēkene “girerken” (V.2/4-176)

Yukarıda verilen örneklerin dışında bazı sözcük ve eklerde de bu ses olayına rastlanmıştır.

hemi “hem” (V.2/6-284)

ağnamiyönu “anlamıyorum” (III/3-28)

demedene “demedem” (IV/1-325)

yiýónu “yiyorum” (III/3-23)

yastāçlana “yastağaçla” (II/4-43)

ben_asker_olmadāna “... olmadan” (II/1-9)

ğidāna “kadar” (I/6-99)

ğanatmadana “kanatmadan” (II/1-61)

1.2.1.3. Ünlü Düşmesi

1.2.1.3.1. Başta Ünlü Düşmesi

Bölge ağızlarında sadece bir sözcükte tespit edildiği için söyleyiş hatası olabileceği düşünülmüş ama yine de burada verilmiştir:

kindinmiş “ikindiymiş” (I/4-366)

1.2.1.3.2. İçte Ünlü Düşmesi

1.2.1.3.2.1. Vurgusuz Orta Hece Dar Ünlüsünün Düşmesi

Orta hecenin vurgusuzluğu nedeniyle ortaya çıkan orta hecedeki dar ünlünün düşmesi olayı, başka ağızlarda görüldüğü gibi Çanakkale yerli ağızlarında da çokça görülür.

daḳka “dakika” (I/4-124)

keḫçiyne “keḫçeyle” (I/55-34)

geyyóduḳ “giyyiyorduk” (I/5-117)

ḡuyverēm “koyuvereyim” (II/7-112)

ısçaḳ “sıcak” (I/11-60)

yapveridi “yapıverirdi” (II/10-77)

ḡaynnadān “kaynanadan” (I/37-54)

aşçık “azıcık” (II/16-37)

durlāsıḡ “durularsın” (I/40-319)

içersi “içerisi” (IV/1-92)

hatçe “Hatice” (I/45-94)

ezyet “eziyet” (V.1/2-124)

sürKlēsīñ “sürüklersin” (I/10-51)

Bazı örneklerde ise ölçünlü dilde düşen orta hecedeki dar ünlülerin korunduğu görülür:

şehire “şehir” (I/40-305)

omuzumuzda “omzumuzda” (IV/3-33)

yalıḡızım “yalnızım” (III/5-181)

lambayilen “lambayla” (III/2-50)

1.2.1.3.2.2. Akıcı Ünsüz Yanındaki Geniş Ünlülerin Düşmesi

Çanakkale yerli ağızlarında, akıcı ünsüzlerden /l/ ve /r/ yanındaki geniş ünlülerin daraldıktan sonra (/a/, /e/ > /*ı/, /*i/ > /Ø/)/ kimi zaman düştüğü görülür (Akar, 2013: 56).

burları “buraları” (I/10-64)

nerleden “nerelerden” (I/21-211)

urda “orada” (V.1/5-7)

1.2.1.3.2.3. Bağlantılı Sözcüklerde Ünlü Düşmesi

Bağlantı ile bağlanan iki sözcükten birincisinin son sesi, ikincisininse ilk sesi ünlüyse, söylenişte Türkçenin çift ünlülere dayanıksızlığı yüzünden ünlü çarpışmasını önlemek için ünlülerden biri düşebilir (Korkmaz, 1994: 49). Bu ünlü düşmesi olayına bölge ağızlarında da rastlanır.

iķ_oyu “iki oyu” (V.1/2-164)

avl_çinde “avlu içinde” (I/12-4)

iķ_āşam “iki akşam” (II/10-10)

alt_ay “altı ay” (I/43-67)

öteğ_ōlan “öteki oğlan” (II/10-155)

raz_ōsun “razı olsun” (I/44-302)

1.2.1.3.3. Sonda Ünlü Düşmesi

Bölge ağızlarında nadiren görülmektedir.

dēm “değil mi” (II/9-189)

dēm “değil mi” (II/12-109)

1.2.1.4. Ünlü Kaynaşması (Geçişme)

Birincisi ünlü ile biten ikincisi ünlü ile başlayan iki sözcüğün yan yana gelen ünlülerinin kaynaşıp kalıplaşarak tek bir ünlü oluşturmasıdır (Ercilasun, 2002: 98; Korkmaz, 2003: 160). A.B.Ercilasun’un ünlü birleşmesi adını verdiği bu ses olayında, tek kalan ünlünün çoğu zaman uzadığı görülür. Çanakkale yerli ağızlarında bu ses olayı daha çok “ne” soru adılının et- ve ol- yardımcı eylemleriyle birleşmesiyle oluşur.

<i>nītçeklē</i> “ne edecekler” (I/49-73)	<i>nēttiñiz</i> “ne ettiniz” (II/15-46)
<i>hatçeba</i> “Hatice abla” (I/45-166)	<i>nōldu</i> “ne oldu” (II/16-25)
<i>annenne</i> “anneanne” (I/40-153)	<i>nēse</i> “ne ise” (V.1/1-217)

1.2.1.5. Kalın Ünlülerin İncelmesi

Çanakkale yerli ağızlarında, inceltici etkisi olan /c/, /ç/, /n/, /ş/ ve /y/ ünsüzlerinin etkisiyle kalın ünlülerin incelendiğini ve bunun sonucunda damak uyumuna aykırı yapıların ortaya çıktığını daha önce belirtmiştik (bk. 1.2.1.1.1.2. Yazı Diline Göre Damak Uyumunun Geri Olduğu Durumlar). Bunun yanında, tüm ünlüleri kalınken ince hâle gelen dolayısıyla damak uyumunu da aykırılık oluşturmayan birtakım sözcüklere de bölge ağızlarında rastlanır.

<i>çiñnesiñ</i> “çınlasın” (V.2/6-280)	<i>ereye</i> “araya” (I/30-38)
<i>kirper</i> “kırpar” (V.2/3-84)	<i>yümeye</i> “yumaya” (V.2/6-213)
<i>yeyleciye</i> “Yaylacık’a” (VI/1-262)	<i>kismi</i> “kısmı” (I/34-40)
<i>çire</i> “çıra” (VI/1-93)	<i>yeninde</i> “yanında” (I/41-66)
<i>yēkedilē</i> “yıkadılar” (II/9-19)	<i>eylik</i> “aylık” (I/40-101)
<i>misir</i> “mısır” (III/3-84)	<i>yerisi</i> “yarısı” (I/44-185)
<i>emme</i> “ama” (I/2-85)	<i>dōmeldirlē</i> “domaltırlar” (I/54-66)
<i>kēt</i> “kağıt” (I/41-119)	<i>yeşicek</i> “yaşayacak” (I/24-21)
<i>dōlenirsiñ</i> “dolanırsın” (I/12-77)	<i>yimişeciķ olurdu</i> “yumuşacık olurdu” (I/33-89)

1.2.1.6. İnce Ünlülerin Kalınlaşması

Çanakkale yerli ağızlarındaki kalınlaşma örneklerinin bir kısmını daha önce damak uyumu başlığı altında vermiştik (bk. 1.2.1.1.1.1. Yazı Diline Göre Damak Uyumunun İleri Olduğu Durumlar). Bunlara ek olarak, tüm ünlüleri inceyken kalın hâle gelen dolayısıyla damak uyumunu da bozmayan bazı sözcüklere de bölge ağızlarında rastlanır.

<i>hızmat</i> “hizmet” (I/10-67)	<i>oşur</i> “öşür” (I/46-305)
<i>hızmatçı</i> “hizmetçi” (I/48-146)	<i>lannáda</i> “leğenlerde” (I/48-53)
<i>sıhırdan</i> “sihirden” (I/16-324)	<i>ğıbı</i> “gibi” (V.2/3-141)
<i>kusur</i> “küsür” (I/30-57)	<i>bıçkı</i> “biçki” (V.2/5-2)
<i>çunku</i> “çünkü” (II/13-1)	<i>ğuç ғuvát</i> “güç kuvvet” (V.2/6-249)
<i>kıoya</i> “köye” (II/18-95)	<i>cızdı</i> “çizdi” (V.2/6-25)
<i>tēs_oj</i> “ters ön” (II/8-137)	<i>ğalākana</i> “gelirken” (V.2/5-65)

Bunların yanı sıra genellikle sözcük başında bulunan /k/ ve /g/ ünsüzlerinin zaman zaman kalınlaşması, yanlarında bulunan /ö/ ve /ü/ yuvarlak ünlülerinin de yarı kalınlaşmasına neden olmaktadır. Bu kalınlaşma olayı, Çanakkale yerli ağızlarında seyrek de olsa görülür.

<i>kışıde</i> “kişide” (I/51-54)	<i>ğún</i> “gün” (II/12-9)
<i>ğörgüsü</i> “görgüsü” (V.2/3-147)	<i>kıyüñ kókü</i> “köyün kökü” (V.1/5-61)
<i>kötüymüş</i> “kötüymüş” (V.2/3-178)	<i>ğóttülē</i> “götürdüler” (II/5-35)

1.2.1.7. Geniş Ünlülerin Daralması

Çanakkale yerli ağızlarında, sözcüklerin ilk hecelerinde *e* > *i* değişiminin sıkça görüldüğünü daha önce ifade etmiştik (bk. 1.1.1.1.1.5. *e* ünlüsü). /c/, /ç/, /l/, /m/, /n/, /s/,

/ʃ/, /t/, /z/ ve özellikle de /y/ ünsüzlerinin yanlarındaki ünlüleri inceltme etkileri olduğu gibi daraltma etkileri de vardır (Sağır, 2002: 4). Ayrıca ünlü benzeşmesi ve başka nedenlerle ortaya çıkan daralma örnekleri de bölgede görülür. Yalnız, bu daralma olayı, sözcüklerin ilk ve iç hecelerinde yaygın olarak görülürken son hecelerinde hemen hemen hiç görülmez.

/a/ Ünlüsünün Daralması

<i>arısı</i> “arasi” (I/32-111)	<i>orıya</i> “oraya” (V.2/5-87)
<i>arkıda</i> “arkada” (I/41-148)	<i>çıkıncıya</i> “çıkıncaya” (I/33-78)
<i>ğidā</i> “kadar” (I/34-86)	<i>bāçıya</i> “bahçeye” (II/12-79)
<i>arkadış</i> “arkadaş” (II/14-10)	<i>anğarıya</i> “Ankara’ya” (III/7-114)

/e/ Ünlüsünün Daralması

<i>mācirālā</i> “maceralar” (I/1-22)	<i>şiytan</i> “şeytan” (I/22-147)
<i>diyi</i> “diye” (I/2-145)	<i>üsiyine</i> “Hüseyin’e” (I/29-70)
<i>önçiki</i> “önceki” (I/2-129)	<i>siyrek</i> “seyrek” (I/43-79)
<i>domatısi</i> “domatesi” (I/9-34)	<i>ziytine</i> “zeytine” (I/50-13)
<i>tencire</i> “tencere” (I/10-286)	<i>mesilā</i> “mesela” (I/44-17)
<i>güviysine</i> “güveyisine” (I/10-179)	<i>kimsēye</i> “kimseye” (III/1-50)
<i>bēyas</i> “beyaz” (I/12-19)	<i>şey</i> “şey” (III/9-69)
<i>iniştesi</i> “eniştesi” (I/14-182)	<i>çivre</i> “çevre” (V.1/6-69)
<i>tiyzemi</i> “teyzemi” (I/16-171)	<i>ğardış</i> “kardeş” (I/56-6)
<i>çiyizlē</i> “çeyizler” (I/21-4)	<i>kişKē</i> “keşkeği” (I/41-181)
<i>dide</i> “dede” (I/21-234)	<i>sigiz</i> “sekiz” (V.1/4-45)

metri “metre” (V.1/3-4)

gine “gene” (II/17-193)

hiybesini “heybesini” (IV/2-62)

péynir “peynir” (III/5-167)

yinge “yenge” (III/7-62)

biyenmiyûlâ “beğenmiyorlar” (I/56-20)

deviye “deveye” (VI/1-293)

etmêycez “etmeyeceğiz” (V.1/1-212)

/o/ Ünlüsünün Daralması

ķulaylaştı “kolaylaştı” (I/3-56)

urman “orman” (V.2/3-129)

paltusunuy “paltosunun” (I/6-279)

bûl “bol” (VI/1-184)

sûfra “sofra” (I/11-50)

naylun ğucuk “naylon gocuk” (I/44-484)

sûna “sonra” (I/21-131)

tuprak “toprak” (IV/2-102)

çûķ “çok” (I/36-19)

ğuvalamış “koyalamış” (III/5-421)

ğuņřulâ “komşular” (I/40-35)

zûr “zor” (III/5-258)

yulladı “yolladı” (I/40-200)

hûplamaca “hoplamaca” (II/18-59)

ğidiyus “gidiyoruz” (I/45-82)

ğuyun “koyun” (II/16-56)

çûrba “çorba” (I/48-45)

ûcaķ “ocak” (II/10-180)

çumak “çomak” (I/51-220)

ğuca “koca” (II/3-43)

umzuma “omzuma” (I/53-126)

suvanı “soğanı” (II/1-39)

nuhut_aşı “nohut aşı” (V.2/5-115)

buynuzlâna “boynuzlarına” (I/21-13)

/ö/ Ünlüsünün Daralması

dûmüřlê “dövmüşler” (I/4-203)

ûretmen “öğretmen” (I/22-360)

ünce “önce” (I/10-136)

bûle “böyle” (II/10-18)

ürtē “örter” (I/44-290)

gūmedim “görmedim” (IV/3-114)

gūsteriyim “göstereyim” (I/51-56)

dūT “dört” (II/10-158)

kūpek “köpek” (I/56-176)

sūlerin “söylerim” (II/9-156)

1.2.1.8. Dar Ünlülerin Genişlemesi

Çanakkale yerli ağızlarında, zaman zaman dar ünlülerin genişlediği görülür ve bu olay sözcüklerin genellikle ilk hecelerinde ortaya çıkar.

löküz “lüks” (V.1/6-34)

ğovadı “kuvveti” (I/54-100)

bolğur “bulgur” (IV/3-59)

mēde “mide” (I/54-1)

ķortulduķ “kurtulduk” (IV/3-36)

pamowa “pamuğa” (I/3-3)

elbeselēni “elbiselerini” (V.2/5-70)

keyeFli “keyifli” (I/6-142)

enerin “inerim” (III/6-18)

dowaķ “duvak” (II/10-12)

nōriniñ “Nuri'nin” (III/5-210)

ıstambolda “İstanbul'da” (II/17-327)

dowā “dua” (II/10-216)

nōfus “nüfus” (I/44-14)

ēsannara “insanlara” (III/4-26)

mohtāçlıķlā “muhtaçlıkla” (I/49-121)

hēç “hiç” (II/18-14)

kōpesi “küpesi” (I/24-74)

kötāyada “Kütahya'da” (II/17-36)

mösābaķalarına “müsabakalarına” (I/27-94)

höküm “hüküm” (II/14-81)

dōştüm “düşüm” (I/25-50)

onuduyoru “unutuyor” (II/7-16)

mōtarķa “muhtarken” (I/36-21)

çovalları “çuvalları” (II/4-81)

getermeyçēm “getirmeyeceğim” (I/2-22)

ētiyarlarlan “ihtiyarlarla” (I/38-42)

ōurlar_olsuḡ “uğurlar olsun” (II/7-26)

tecāri “ticari” (I/38-27)

powan_alırlādı “puan alırlardı” (IV/3-147)

ōmriye “umreye” (I/40-398)

yonan sobay “yunan subay” (II/1-186)

tofān “tufan” (I/17-182)

ōvey_āmcamıḡ_ōlu “üvey amcamın oğlu”

pelevāncılık “pehlivancılık” (I/8-33)

(I/7-18)

Bunların yanı sıra “bu” ve “şu” gösterme adları/sıfatları ile bunların çekimli biçimleri de geniş ünlüyle söylenebilmektedir.

bo “bu” (V.2/3-195)

şorda “şurada” (I/16-457)

borası “burası” (IV/1-90)

borādeyin “buradayım” (II/8-98)

şo “şu” (III/5-65)

borlā “buralar” (IV/1-57)

1.2.1.9. Yuvarlak Ünlülerin Düzleşmesi

Çanakkale yerli ağızlarında dudak uyumunun etkisiyle sözcüklerin ilk hecelerinden sonraki hecelerinde bir düzleşme eğiliminin olduğunu daha önce söylemiş ve bununla ilgili çok sayıda örnek vermiştik (bk. 1.2.1.1.2. Dudak Uyumu). Sözcüklerin ilk hecelerinde görülen düzleşmeler ise şu şekilde örneklenebilir:

yımırta “yumurta” (V.1/6-78)

mıstafa “Mustafa” (I/45-96)

mittār “muhtar” (V.1/2-200)

bıydē “buğday” (I/48-17)

bele “böyle” (V.1/2-29)

bırlāda “buralarda” (II/13-46)

ūrbası “urbası” (II/4-17)

innālay “onlarla” (I/3-134)

nıfusda “nüfusta” (II/3-71)

ırdan “oradan” (V.1/2-78)

ıslıcık “usulcacık” (I/14-172)

bınnāñ_evine “bunların evine” (I/22-266)

1.2.1.10. Düz Ünlülerin Yuvarlaklaşması

Yanında dudak ünsüzü bulunan düz ünlülerin yuvarlaklaşması/dudaklılaşması fonetik bir eğilimdir (Gülsevin, 2002: 29). Ancak, Çanakkale yerli ağızlarında, dudak ünsüzlerinin etkisiyle yazı dilinde yuvarlaklaşmış olan bazı ünlüler, dudak uyumunun gücünden dolayı düz ünlüyle söylenir. Buna karşın bazen de yazı dilinde düz ünlülü olan bazı sözcükler, dudak ünsüzlerinin etkisiyle yuvarlak ünlülü hâle gelir. Bölge ağızlarında, düz ünlülerin yuvarlaklaşması olayının çokça görüldüğü söylenebilir.

<i>cuvap</i> “cevap” (V.2/6-219)	<i>dowşana</i> “tavşana” (I/1-24)
<i>cömāttan</i> “cemaatten” (V.2/4-160)	<i>furunnāda</i> “fırınlarda” (I/3-80)
<i>çövürme</i> “çevirme” (V.1/6-23)	<i>yowāştın</i> “yavaştı” (I/14-49)
<i>büberini</i> “biberini” (VI/1-32)	<i>pontul</i> “pantolon” (I/5-63)
<i>döwlet</i> “devlet” (III/9-63)	<i>ğulavuzları</i> “kılavuzları” (II/1-189)
<i>pilāv</i> “pilav” (I/5-237)	<i>benim_övde</i> “benim evde” (I/4-96)
<i>paçovra</i> “paçavra” (I/5-118)	<i>yowuz</i> “yavuz” (I/10-11)
<i>howa</i> “hava” (I/6-91)	<i>towiyi</i> “tavuğu” (I/11-61)
<i>dowullan</i> “davulla” (III/3-42)	<i>bir_owta</i> “bir hafta” (I/12-55)
<i>āvuç</i> “avuç” (III/1-127)	<i>Fursat</i> “fırsat” (I/16-1)
<i>musTowa</i> “Mustafa” (II/14-37)	<i>pomuqları</i> “pamukları” (I/25-88)
<i>bubaḡ</i> “baban” (II/18-69)	<i>bobama</i> “babama” (I/27-75)
<i>musāfir</i> “misafir” (II/10-177)	<i>çovuş</i> “çavuş” (I/30-29)
<i>ōlulara</i> “avlulara” (II/2-76)	<i>howuşlā</i> “havuçlar” (I/41-38)
<i>ğowğa</i> “kavga” (II/2-60)	<i>ğowak</i> “kavak” (I/1-73)

yowurlā “gavurlar” (I/41-68)

gowrama “kavrama” (I/46-259)

süwüllere “sivillere” (V.1/1-98)

gowuştursuŋ “kavuštursun” (III/3-77)

gowurusuŋ “kavurursun” (I/5-190)

1.2.1.11. Eskicil Biçimlerin Saklandığı Örnekler

sekizen “seksen” (I/48-109)

eyi “iyi” (III/7-99)

doğuzan “doksan” (III/9-115)

eki “iki” (I/19-44)

yokarı “yukarı” (V.1/4-58)

eletēn “ileteyim” (II/7-242)

gözel “güzel” (I/16-412)

ketmiş “gitmiş” (I/54-49)

yörüseñe “yürüsene” (I/20-111)

eşideÇeme “işideceğime” (III/5-295)

osanan “usanan” (III/5-75)

1.2.2. ÜNSÜZLERLE İLGİLİ SES OLAYLARI

1.2.2.1. Ünsüz Türemesi

Çanakkale yerli ağızlarında, sözcük başında, ortasında ve sonunda bazı ünsüzlerin türediği tespit edilmiştir. Bu ses olayı, bölge ağızlarında birçok sözcükte düzensiz olarak görülür.

1.2.2.1.1. Başta

Çanakkale yerli ağızlarında, sözcük başında zaman zaman /h/ ve /y/ ünsüzlerinin türediği tespit edilmiştir. Bu ünsüzlerden /y/ türemesi nadiren görülürken /h/ türemesi daha yaygın olarak görülür.

/h/ Türemesi

<i>hurī</i> “oraya” (V.1/6-77)	<i>hīsannā</i> “insanlar” (I/6-3)
<i>hateşlerin</i> “ateşlerin” (V.1/2-147)	<i>hilyas</i> “İlyas” (I/6-180)
<i>haşī</i> “aşı” (IV/2-126)	<i>hayğazlā</i> “aygazlar” (I/17-16)
<i>helbeT</i> “elbet” (IV/2-76)	<i>helinde</i> “elinde” (I/35-21)
<i>hāḫadaşın</i> “arkadaşın” (III/7-171)	<i>hurlādan</i> “oralardan” (I/42-111)
<i>hambarına</i> “ambarına” (III/6-38)	<i>hıslarız</i> “ıslarız” (I/55-85)
<i>haşşādan</i> “aşağıdan” (II/17-247)	<i>hinceldi</i> “inceldi” (I/43-37)
<i>hōle</i> “öyle” (II/15-117)	<i>hāltı</i> “altı” (II/2-5)
<i>holta</i> “olta” (II/12-96)	<i>hōldu</i> “oldu” (I/45-202)
<i>hāşeylen</i> “Ayşe’yle” (II/10-204)	<i>hoyunnā</i> “oyunlar” (I/25-55)
<i>hayinkli</i> “ahenkli” (II/2-69)	<i>hasırlık</i> “asırlık” (I/44-218)
<i>hemme</i> “ama” (II/1-247)	<i>haḫrannāmı</i> “akranlarımız” (I/25-47)

Ayrıca; hinci/hindi (< indi), hur- (< ur-), hu gibi bazı sözcüklerin başında da ünsüz türemesi olayı görülür. “Hinci” sözcüğü Çanakkale yerli ağızlarında yaygın olarak kullanılırken “hindi”nin kullanımı ise çok seyrek ve daha çok V. bölge 2. grup ağızında görülür.

<i>hu</i> “o” (I/3-22)	<i>hincikilē</i> “şimdikiler” (IV/3-139)
<i>hindi</i> “şimdi” (V.2/1-21)	<i>hurulurdu</i> “vurulurdu” (I/40-413)
<i>hinci</i> “şimdi” (II/17-216)	<i>huracādım</i> “vuracaktım” (I/56-170)

G.Gülsevin (2001), ağız çalışmalarında /h/- türemesine örnek olarak verilen bazı sözcüklerde bir türeme söz konusu olmayabileceğini, türeme olarak kabul edilen bu

sesin Ana Türkçedeki eski bir /*p/- sesinin dönüşmesiyle ortaya çıkmış olabileceğini söylemiş ve yukarıda da verilen “holta” ve “hur-” sözcüklerini bu değişime örnek olarak göstermiştir.

/y/ Türemesi

ye^kmek “ekmek” (VI/1-242)

yōlan “oğlan” (II/10-82)

yalla “Allah” (III/5-15)

yēkenden “erkenden” (II/9-75)

yettiK “ettik” (II/17-234)

yēTmeñ “etmeyin” (I/37-92)

G.Gülsevin (2005: 209), ağız araştırmalarında, sözcük başında /y/’li ve /y/’siz görülen ikili şekillerden /y/ bulunduranların başındaki ünsüze ön ses türemesi demenin yaygın bir yanlış olduğunu, yaşayan lehçelerle karşılaştırıldığında bunun eski bir sesin devamı olduğunun ortaya çıktığını söylemekte ve yırak (ırak), yüzüm (üzüm), yip (ip) gibi sözcükleri ön ses ünsüz türemesi olmayan sözcüklere örnek olarak vermektedir. H.Şahin (2014: 283) de Türkiye Türkçesinde, başında /y/ ünsüzü bulunduran sözcüklerde hangi ses olayının görüldüğünü ifade ederken titiz davranılması gerektiğini belirtmiş ve özellikle yanında dar ünlü bulunduran /y/- seslerinin türeme ve düşme örneklerinin daha dikkatli belirlenmesi gerektiğini söylemiştir.

1.2.2.1.2. İçte

Çanakkale yerli ağızlarında yaygın ve kurallı olarak görülmez. Çoğunlukla iki ünlünün yan yana bulunduğu Arapça kökenli sözcüklerin söylenişinde ortaya çıkar. Daha çok /y/, seyrek olarak da /v/ ve birkaç sözcükte de /h/ türemesine rastlanır.

mayış “maaş” (VI/1-186)

vesāyit “vesait” (I/50-22)

āyit “ait” (IV/1-216)

aylesiydi “ailesiydi” (V.2/4-144)

nāyil “Nail” (III/5-205)

bayri “bari” (V.2/6-101)

aylem “âlem” (II/18-79)

yeynicecik “yenicecik” (V.2/3-199)

haylā “hâlâ” (I/53-150)

sovba “soba” (II/17-95)

duvā “dua” (I/16-11)

bayha “bayağı” (I/54-184)

1.2.2.1.3. Sonda

Çanakkale yerli ağızlarında çok sık olmasa da görülür.

güzēlçem “güzelce” (I/45-297)

hinçik “şimdi” (II/10-53)

niy “ne” (II/3-9)

ğārik “gayri” (I/23-18)

dām “daha” (V.1/1-36)

ğāyik “gayri” (I/44-446)

keşkem “keşke” (III/7-152)

yōsam “yoksa” (I/53-41)

cūnkūm “çünkü” (III/5-333)

genem “gene” (I/55-34)

sankim “sanki” (II/9-189)

soruyo kun “soruyor ki” (I/2-30)

bēkim “belki” (II/8-8)

görmedim Kin “görmedim ki” (V.2/6-275)

illem “ille” (I/2-198)

geliverincen “geliverince” (I/16-118)

cumay “cuma” (I/3-45)

hadin baḳām “hadi bakalım” (I/51-169)

halbusam “hâlbuki” (I/14-143)

Bunların dışında, bilinen geçmiş zamanın 3. tekil kişi çekiminde ortaya çıkan bir /n/ sesi de bazı derleme bölgelerinde kurallı olarak görülmektedir.

yoktun “yoktu” (III/1-1)

başkadın “başkaydı” (I/20-89)

gerēlēdin “gererlerdi” (III/2-9)

ōretmendin “öğretmendi” (II/8-14)

gelirdin “gelirdi” (III/4-47)

ğabarıdın “kabarırdı” (I/41-194)

yapālādn “yaparlardı” (IV/1-60)

duydumdun “duyduydum” (III/4-25)

1.2.2.2. Ünsüz Düşmesi

Çanakkale yerli ağızlarında özellikle sözcük içinde ve sonunda yaygın olarak görülen ses olaylarından birisidir. Düşen seslerin /f/, /ğ/, /h/, /k/, /l/, /n/, /r/, /t/, /v/ ve /y/ ünsüzleri olduğu tespit edilmiştir. Bunların içinde /r/ ünsüzü, iç seste kendinden sonra gelen hecenin ön ses ünsüzlerinden önce ve son seste olmak üzere hemen her zaman düşer. /ğ/ ünsüzü de /r/ ünsüzüne benzer bir düşme eğilimi gösterir ve gerek iki ünlü arasında gerekse de ünlü ile ünsüz arasında çoğu zaman düşer. /h/ ve /l/ ünsüzlerinin düşme eğilimleri de bu iki ünsüze yakın seviyede yüksektir. Düşen ünsüz, fonksiyonunu yanındaki ünlüye yükleyerek çoğu zaman onun uzun söylenmesine neden olur (Korkmaz, 1994: 77).

1.2.2.2.1. Başta

Genellikle /h/ düşmesi şeklinde görülür. /r/ ve /y/ ünsüzünün düştüğü birkaç örnek de tespit edilmiştir.

akīkisini “hakikisini” (V.1/1-7)

iç “hiç” (I/27-46)

erif “herif” (V.2/4-133)

işil “yeşil” (I/45-214)

üsiyin “Hüseyin” (IV/2-54)

üzger “rüzgâr” (I/50-45)

ayırında “hayırında” (II/3-38)

1.2.2.2.2. İçte

/f/ Düşmesi

yūka “yufka” (II/8-69)

/ğ/ Düşmesi

ōreTmen “öğretmen” (V.1/2-96)

ālarım “ağlarım” (I/22-369)

ōlanım “oğlanım” (IV/1-298)

dālara “dağlara” (I/31-68)

sālam “sağlam” (V.2/3-148)

dōru “doğru” (I/37-189)

bārumı “bağrımı” (V.2/4-3)

dōduK “doğduk” (I/48-85)

/h/ Düşmesi

tāta “tahta” (V.2/1-25)

mūtarı “muhtarı” (I/54-98)

ītiyarlā “ihtiyarlar” (VI/1-292)

tēlike mēlike “tehlike mehlike” (V.1/1-151)

āmat “Ahmet” (VI/1-5)

pelivan “pehlivan” (I/34-35)

ğāve “kahve” (II/14-68)

tāminim “tahminim” (I/43-77)

mākum “mahkum” (II/9-120)

muacir “muhacir” (I/45-203)

rāmeTli “rahmetli” (I/2-133)

māmut “Mahmut” (IV/2-52)

/k/ (> /ğ/ > /ğ/), /k/ (> /g/ > /ğ/) Düşmesi

ōsüz “öksüz” (V.2/5-14)

ēşi “ekşi” (II/9-40)

yūsek “yüksek” (V.2/3-39)

cāhillīmiş “cahillikmiş” (II/17-114)

çōmuş “çokmuş” (V.1/5-65)

ēsiK “eksik” (I/2-151)

bilcēsīn “bileceksin” (III/1-327)

yemecīmi “yemekçiğimi” (II/2-15)

ekmēnen “ekmekle” (I/16-193)

ōşayalaK “okşayarak” (II/I-239)

alīncādı “alınacaktı” (I/44-108)

dūmbeleciklē “dümbelekçikler” (II/6-12)

/l/ Düşmesi

bēki “belki” (I/35-46)

āmıṣ “almış” (I/2-247)

nasısam “nasılsam” (I/42-161)

ğāmuṣ “kalmış” (I/13-2)

ğākiyos “kalkıyoruz” (I/25-46)

ātın “altın” (II/4-18)

gēdi “geldi” (IV/2-25)

ōmasa “olmasa” (IV/1-64)

/n/ Düşmesi

īsannā “insanlar” (III/1-33)

pāsuman “pansuman” (I/53-143)

dek “denk” (I/4-64)

dīniyomuṣ “dinliyormuş” (I/55-12)

piriṣ “pirinç” (I/21-249)

undan sōra “ondan sonra” (I/30-42)

/r/ Düşmesi

getimiṣlē “getirmişler” (V.1/5-26)

gōdüm “gördüm” (III/3-51)

durabilise “durabilirse” (IV/3-56)

yapālādın “yaparlardı” (IV/1-42)

ētesi “ertesi” (IV/3-49)

tikēsiñ “dikersin” (I/40-248)

otumuṣ “oturmuş” (I/17-116)

tāla “tarla” (II/10-137)

alısn “alırsın” (I/32-35)

bālālādi “bağlarlardı” (I/51-156)

vādi “vardı” (I/54-220)

deyimenneri “deyirmenleri” (II/14-82)

/t/ Düşmesi

apTeslik “abdestlik” (III/1-47)

raslamıṣlā “rastlamışlar” (I/11-9)

dürüslēdir “dürüstlerdir” (I/4-10)

çiḫçilik “çiftçilik” (V.1/3-8)

/v/ Düşmesi

yōmiye “yövmiye” (VI/1-261)

sōmišīñ “sövmüşsün” (I/56-61)

sēdiñ mi “sevdin mi” (II/17-168)

tōbe “tövbe” (I/46-188)

dōmeyīñ “dövmeyin” (I/21-222)

tēfik “Tevfik” (II/6-95)

/y/ Düşmesi

zētīn “zeytin” (V.1/5-72)

ōle “öyle” (II/13-89)

gīmiš “giymiš” (I/55-10)

āşe “Ayşe” (II/9-149)

bōlece “böylece” (II/2-54)

sōlē “söyler” (I/49-184)

zēbek “zeybek” (I/38-65)

televizonnā “televizyonlar” (I/6-189)

šīlēlen “şeylerle” (I/30-27)

tēSem “teyzem” (II/8-110)

/y/ Koruyucu Ünsüzünün Düşmesi

Sözcük sonunda bulunan ünlüyle i- ek eylemi arasındaki çarpışmayı önleyen /y/ koruyucu ünsüzünün bazen ek eylemle birlikte düştüğü görülür.

hızlıdı “hızlıydı” (IV/1-210)

duru mudum “durur muydum” (II/2-35)

bittise “bittiyse” (I/2-293)

buldusağ “bulduysak” (I/10-236)

vār mıdı “var mıydı” (II/15-50)

gōdüdü “gördüydü” (II/9-127)

aқıllımıš “akıllıymıš” (I/24-45)

yanımızdadı “yanımızdaydı” (I/45-23)

nerdese “neredeysel” (I/10-53)

hāқlımıš “haklıymıš” (V.1/1-237)

İç seste kapalı hece komşuluğundaki bir ünsüzün komşu bir ünlünün açıklığında kaybolması olarak tanımlanan “yutulma” (Boz, 2006: 72) Çanakkale yerli ağızlarında özellikle Arapça ve Farsça kökenli sözcüklerde sıkça görülür.

mēşurdur “meşhurdur” (II/18-140)

ilan “ilhan” (I/46-30)

şüpele “şüpheli” (I/7-28)

çepe “cephe” (I/46-85)

bilâssa “bilhassa” (I/19-168)

çumūriyetin “cumhuriyetin” (I/46-72)

tarana “tarhana” (IV/1-249)

velâsılı “velhasılı” (I/53-20)

etem “Ethem” (II/13-81)

tēriş_öldum “terhis oldum” (II/17-17)

cepānelik “cephanelik” (I/28-63)

1.2.2.2.3. Sonda

/h/ Düşmesi

sīla “silah” (I/53-62)

tembi “tembih” (I/55-64)

saba “sabah” (II/5-41)

alla “Allah” (I/6-63)

/k/ Düşmesi

gelcē miyim “gelecek miyim” (II/I-229)

ğalcā mıy “kalacak mısın” (I/4-312)

/l/ Düşmesi

deyi “değil” (II/18-12)

güzē “güzel” (I/42-42)

nası “nasıl” (I/2-31)

gē “gel” (I/26-26)

/n/ Düşmesi

bebekke “bebekken” (I/42-19)

file “filan” (I/40-210)

sāti “zaten” (I/49-30)

oturuğa “otururken” (II/15-18)

/r/ Düşmesi

<i>sō</i> “sor” (III/4-9)	<i>beklemiřlē</i> “beklemişler” (I/56-81)
<i>gidili</i> “gidilir” (II/7-35)	<i>yörüklē</i> “yörükler” (II/7-335)
<i>olu mu</i> “olur mu” (IV/3-57)	<i>çıkā</i> “çıkır” (III/5-321)
<i>geti götü</i> “getir götür” (I/50-8)	<i>dimesinnē</i> “demesinler” (I/46-65)
<i>geçilē vā</i> “keçiler var” (V.1/4-102)	<i>gelmiřlē</i> “gelmişler” (II/14-36)

/t/ Düşmesi

<i>çif</i> “çift” (II/10-97)	<i>üs</i> “üst” (I/34-29)
<i>zap_olu</i> “zapt olur” (II/1-212)	<i>eş dos</i> “eş dost” (I/51-158)

/y/ Düşmesi

<i>kū</i> “köy” (I/44-116)	<i>buydē</i> “buğday” (I/27-151)
<i>řī</i> “şey” (II/17-85)	

/z/ Düşmesi

<i>olma mı</i> “olmaz mı” (II/17-122)	<i>bakılma mı</i> “bakılmaz mı” (II/10-191)
<i>bilme mi</i> “bilmez mi” (V.1/6-99)	<i>bilme misiñiz</i> “bilmez misiniz” (III/5-280)

1.2.2.3. Ötümlüleşme - Yarı Ötümlüleşme

Oğuz grubu şivelerindeki en karakteristik fonetik eğilimlerden biri ötümlüleşmedir. Oğuz şive ve ağızlarına göre, bu ötümlüleşmenin derecesi ve yoğunluğu farklılık göstermektedir. Örneğın, Türkiye Türkçesi yazı dilinde yalnızca ince ünlülü sözcüklerin başındaki /k/ ünsüzü ötümlüleşip /g/ olduğu hâlde Türkmen Türkçesi yazı dilinde hem ince hem de kalın ünlülü sözcüklerin başındaki /k/ ve /k̄/

ünsüzleri ötümlüleşir. Anadolu ağızlarında da ötümlüleşmenin derecesi bölgeden bölgeye göre değişir (Gülsevin, 2002: 36). Çanakkale yerli ağızlarında ise ötümlüleşme, yaygın olarak görölen bir ses olayıdır.

1.2.2.3.1. Başta

L.Karahan (2014: 116), Batı grubu ağızlarında diğer Anadolu ağızlarından farklı olarak /k/- > /g/-, /k̄/- > /ğ/- ve /t/- > /d/- değişimlerinin yoğun olduğunu söyler. Dolayısıyla Çanakkale yerli ağızlarında da bu değişim yoğun olarak görölr. Özellikle kalın sıradan ünlü taşıyan sözcüklerin başında bulunan /k̄/ ünsüzü, bölge ağızlarında düzenli olarak /ğ/ ünsüzüne dönüşür. Bu değişimin olmadığı sözcüklerde, yazı dili ile ünsüz benzeşmesinin etkisi vardır.

/k̄/- > /ğ/- , /K̄/-

Yukarıda da bahsedildiği gibi bölge ağızlarında bu değişim, yaygın olarak görölr.

ğalmanı “kalmadı” (I/20-114)

ğazana “kazana” (III/1-237)

ğırātık “kırardık” (I/44-54)

ğonuřām “konuşalım” (III/4-8)

ğuzum “kuzum” (I/54-157)

ğāldı “kaldı” (III/9-26)

ğalem “kalem” (II/8-108)

ğurtarmā “kurtarmaya” (V.1/1-253)

ğonuştu “konuştu” (II/9-141)

ğurudu “kurudu” (VI/1-235)

ğoyunnā “koyunlar” (II/13/4)

ğızları “kızları” (IV/1-181)

ğışa “kışa” (II/17-88)

ğārgiye “kargaya” (I/11-9)

/k/- > /g/- , /K/-

İnce sıradan ünlü taşıyan sözcüklerin başındaki /k/ ünsüzü zaman zaman ötümlüleşir. Bölge ağızlarında seyrek ve düzensiz de olsa görölr.

geçi “keçi” (II/7-64)

gendi “kendi” (V.2/6-50)

geşkek “keşkek” (IV/3-178)

gepçelē “kepçeler” (II/1-2)

Kimse “kimse” (I/7-95)

gişi “kişi” (I/53-16)

Kötü “kötü” (II/7-255)

göylēmiz “köylerimiz” (V.2/4-251)

Eski ötümsüz biçimlerin korunduğu örnekler ise şunlardır:

keyinsiñ “giyinsin” (V.1/1-116)

kōmedim “görmedim” (V.1/1-142)

kene “gene” (I/12-37)

küreş “güreş” (II/18-16)

kitmişlē “gitmişler” (I/14-16)

köçebe “göçebe” (II/13-68)

ketirisiñ “getirirsin” (III/9-47)

kün “gün” (I/12-52)

kōmdīn “gömdüğün” (V.2/3-24)

kelirdi “gelirdi” (III/9-55)

küldü “güldü” (I/29-25)

kölgesinde “gölgelemek” (I/16-109)

kece “gece” (II/15-53)

kibi “gibi” (I/6-324)

kezēni “gezeğini” (I/28-31)

Bunlar içerisinde özellikle “kit-“ eylemi ve bu eylemden türetilen şekiller, bölge ağızlarında sıkça kullanılır.

/t/- > /d/- , /T/-

Oğuz yazı dilleri ve özellikle de ağızlarında bu ötümlüleşme olayı, düzenli ve yaygın olarak görülürken Kıpçak ve Karluk gruplarında ise ötümsüzlük korunmuştur (Akar, 2013: 62). Çanakkale yerli ağızlarında ise bu olay çokça görülür.

desti “testi” (VI/1-339)

dopraq “toprak” (I/41-104)

dırnā “tırnağı” (II/1-51)

daķınırdı “takınırdı” (IV/2-62)

depinme “tepinme” (IV/3-106)

davşan “tavşan” (I/4-26)

daşırdı “taşardı” (II/10-178)

dāisesiniñ “teyzesinin” (I/29-65)

daş “taş” (III/7-22)

Tepesindēn “tepesinden” (I/44-165)

duTmadı “tutmadı” (II/7-23)

daḲālā “takarlar” (I/53-19)

daraqları “tarakları” (II/5-31)

dadım duzum “tadım tuzum” (III/5-53)

dabanca “tabanca” (I/4-80)

daradilā “taradılar” (V.1/2-178)

dene “tane” (II/3-13)

daptımızdan “taptığımızdan” (V.1/4-21)

Bazı sözcüklerde ise sık sık eski ötümsüzlüğün korunduğu görülür:

toḳuyo “dokuyor” (I/6-21)

tolādı “dolardı” (I/45-137)

tüyünnē “dügünler” (I/12-40)

tīdi “değildi” (I/45-161)

tiktilē “diktiler” (I/30-88)

tamlā “damla” (I/45-235)

tikenni “dikenli” (II/10-71)

tün “dün” (I/49-66)

tüşmüş “düşmüş” (V.1/4-65)

tān “dağın” (I/53-128)

taha “daha” (II/10-66)

Toyurulāmiştı “doyururlarmış” (I/45-182)

taı “dayı” (II/7-249)

seksen tōrt “seksen dört” (II/7-17)

tuymadım “duymadım” (I/6-337)

teve “deve” (I/12-66)

teminnēde “demin” (I/26-108)

tışarı “dışarı” (II/12-205)

tüşün “düşün” (I/30-97)

tirlēdi “derlerdi” (I/45-37)

tōmedi “dövmedi” (I/37-145)

turüyöz “duruyoruz” (VI/1-350)

tibine “dibine” (I/45-18)

tōm “doğum” (II/5-38)

/p/- > /b/- , /P/-

Bu değişim, bölge ağızlarında az da olsa görülür.

<i>baralara</i> “paralara” (VI/1-172)	<i>bençerē</i> “pencereye” (II/8-89)
<i>babuç</i> “pabuç” (I/34-15)	<i>bide</i> “pide” (I/37-7)
<i>bahalı</i> “pahalı” (III/1-179)	<i>bārça</i> “parça” (I/38-6)
<i>bazar</i> “pazar” (I/17-163)	

Eski Türkçedeki sözcük başı /b/ sesi, bölge ağızlarında kimi sözcüklerde korunmuştur:

<i>bişirilē</i> “pişirirler” (II/8-73)	<i>badılcan</i> “patlıcan” (II/6-63)
<i>barmāmu</i> “parmağımı” (II/1-111)	<i>beKmezleri</i> “pekmezleri” (I/11-36)
<i>bınarlar</i> “pınarlar” (I/38-33)	<i>beK</i> “pek” (II/6-106)

/ç/- > /c/- , /Ç/-

Sadece birkaç sözcükte görülür.

<i>cizme</i> “çizme” (I/44-482)	<i>cingen</i> “çingene” (I/45-38)
<i>cocūduķ</i> “çocuktuk” (V.1/5-42)	<i>cünKü</i> “çünkü” (V.1/1-194)

/f/- > /v/- , /F/-

Bölge ağızlarında çok az görülür.

<i>Fākiri</i> “fakiri” (V.1/5-53)	<i>vazla</i> “fazla” (V.1/3-46)
<i>Fasıta</i> “vasıta” (I/43-130)	<i>vasülle</i> “fasülye” (II/18-114)
<i>vilen</i> “filan” (I/21-167)	<i>vırın</i> “fırın” (II/12-250)

/s/- > /z/- , /S/-

Bölgede çok az sayıda sözcükte tespit edilmiştir.

zebepTen “sebepTen” (V.1/2-220)

SeFer “sefer” (I/10-75)

zerhoşlara “sarhoşlara” (I/6-194)

zandalları “sandalları” (I/23-75)

zandalye “sandalye” (I/14-3)

zoba “soba” (II/1-203)

1.2.2.3.2. İçte

Çanakkale yerli ağızlarında hem tabanlarda hem de ekleşme sırasında sözcük içi ötümlüleşme/yarı ötümlüleşme olayına çokça rastlanır.

-/k/- > -/ğ/- , -/K/-

oynāğana “oynarken” (I/49-187)

sığıntılı “sıkıntılı” (V.2/6-31)

oğuldağan “okuldayken” (IV/3-132)

doKuz “dokuz” (I/40-80)

anğarada “Ankara’da” (III/3-6)

banğadan “bankadan” (I/44-31)

ırağıyoru “bırakıyor” (III/1-300)

argadaşlā “arkadaşlar” (I/53-100)

bağacağ “bakacak” (II/18-102)

mazılığa “Mazılık’a” (V.2/6-23)

zamanğı “zamanki” (I/2-26)

tomruğa “tomruğa” (V.1/3-3)

sağalını “sakalını” (I/10-192)

çocuğa “çocuğa” (III/7-196)

çığınca “çıkınca” (I/17-8)

yatağa “yatağa” (III/5-203)

yağın “yakın” (I/21-112)

satılığa “satılığa” (II/7-115)

-/k/- > -/g/- , -/K/-

öteğine “ötekine” (IV/1-8)

ērgenden “erkenden” (V.1/6-92)

beregeT “bereket” (VI/1-282)

küçigim “küçüğüm” (I/14-68)

tilgi “tilki” (V.1/3-23)

çüngü “çünkü” (I/20-123)

içindegi “içindeki” (IV/3-174)

teKrā “tekrar” (II/18-114)

yörügüz “yörüğüz” (III/5-156)

geyige “geyiğe” (V.1/3-41)

gidēgen “giderken” (III/4-60)

dedecige “dedeciğe” (III/5-417)

esKiden “eskiden” (III/9-40)

beşige “Beşik’e” (II/7-336)

dögülmüş “dökülmüş” (I/11-42)

gölcüğe “Gölcük’e” (II/14-35)

İki ünlü arasında kalan ötümsüz ünsüzler yazı dilinin aksine bazen ötümlüleşmeyerek ötümsüzlüğünü korur.

küçükün “küçüğüm” (II/8-6)

yörüküs “yörüğüz” (I/52-88)

büyüküm “büyüğüm” (I/4-299)

-/t/- > -/d/- , -/T/-

Bu ötümlüleşme olayının yazı diline göre çok daha ileri olduğunu gösteren çok sayıda örnek tespit edilmiştir.

õrediñ “öğretin” (V.2/4-134)

geTi “getir” (I/11-25)

tādil “tatil” (V.1/2-91)

āladiyölā “ağlatıyorlar” (I/16-447)

ğıdıdı “kıttı” (III/7-70)

ıdırdıdı “ısıtırdın” (I/38-70)

südü “sütü” (III/1-142)

kapadalım “kapatalım” (I/40-335)

patladır “patlatır” (II/8-103)

memnekeği “memleketi” (I/56-20)

sadıP “satıp” (I/2-262)

donadırlādı “donatırlardı” (II/1-140)

fāliyede “faaliyete” (I/36-43)

saden “zaten” (I/46-51)

-/p/- > -/b/- , -/P/-

İç sesteki bu ötümlüleşme olayı, yazı diline göre ileri düzeydedir.

hebimis “hepimiz” (I/27-32)

sebedi “sepeti” (I/51-61)

tebesinde “tepesinde” (V.1/3-28)

köbekleri “köpekleri” (I/56-183)

tobraḲdā “toprakta” (V.1/3-24)

ḳabiya “kapiya” (I/55-13)

nābacarj “ne yapacaksın” (V.1/5-39)

debrem_ödu “deprem oldu” (III/9-87)

süPürge “süpürge” (I/41-41)

yabıcañ_ışte “yapacaksın işte” (I/37-76)

-/ç/- > -/c/- , -/Ç/-

Yazı dilinde iç seste ötümsüz biçimleriyle görülen bazı sözcüklerin Çanakkale yerli ağızlarında ötümlüleşmiş biçimleri de tespit edilmiştir.

acıs “açız” (III/7-39)

acıP “açıp” (I/51-4)

-/f/- > -/v/- , -/F/- , -/w/-

Bu ötümlüleşme olayı da bölge ağızlarında çokça görülür.

teleFonnā “telefonlar” (V.1/6-113)

tarava “tarafa” (I/13-14)

masravı “masrafı” (V.1/4-70)

tirevik “trafik” (I/6-68)

sowra “sofra” (V.1/3-55)

şatavatlı “şatafatlı” (I/49-7)

pēleFandı “pehlivandı” (IV/3-150)

havızama “hafızama” (I/46-132)

misāviri “misafiri” (IV/3-117)

ḳaFası “kafası” (I/44-175)

-/s/- > -/z/- , -/S/-

Bölge ağızlarında az da olsa görülür.

sanzarıŋ “sansarın” (V.1/3-28)

suzamış “susamış” (I/41-84)

mezelâ “mesela” (II/14-76)

yörezine “yöresine” (I/43-131)

herkezlê “herkesler” (II/9-16)

kıbrızlı “Kıbrıslı” (I/40-93)

şaşırıSıŋ “şaşırsın” (I/5-66)

sarımzaķ “sarımsak” (I/55-79)

hazda “hasta” (I/10-228)

anam unūTmazın “anam unutmazın”
(I/33-32)

1.2.2.3.3. Sonda

Çanakkale yerli ağızlarında, sözcük sonunda yer alan ötümsüz ünsüzlerin yarı ötümlüleşmesi olayı sıkça görülür. Sözcük sonu ötümlülüğüne ise seyrek olarak rastlanır.

-/ķ/ > -/ġ/ , -/K/

oynādıġ “oynadık” (I/46-215)

yoĶ “yok” (V.1/1-261)

ocaġ “ocak” (I/55-23)

ġurbannuĶ “kurbanlık” (V.2/1-29)

ġızamıĶ “kızamık” (II/10-28)

ıslaĶ “ıslak” (I/10-237)

yatādıĶ “yatardık” (III/2-25)

aylıĶ “aylık” (I/27-106)

duracaĶ “duracak” (III/5-81)

ġonuşmaĶ “konuşmak” (I/49-164)

-/k/ > -/g/ , -/K/

büyüg “büyük” (I/52-89)

bindig “bindik” (II/9-55)

g y did “giyerdik” (II/14-51)

yirdiK “yerdik” (I/41-30)

girdiK “girdik” (I/2-29)

geleneK “gelenek” (I/46-135)

k   K “k   k” (I/20-15)

ineK “inek” (II/7-220)

-/t/ > -/d/ , -/T/

milled “millet” (III/5-372)

o uT “okut” (I/44-7)

r d “ret” (V.1/2-165)

 apaT “kapat” (I/52-58)

d rd “d rt” (VI/1-190)

giT “git” (I/56-188)

derT “dert” (I/16-451)

s T “s t” (II/7-73)

-/p/ > -/b/ , -/P/

 ab “kap” (I/10-114)

atıP “atıp” (I/48-57)

yeti iP “yeti ip” (I/19-49)

dolaP “dolap” (II/9-63)

heP “hep” (III/9-32)

 oraP “ orap” (II/14-30)

-/ / > -/c/ , -/ /

hi  “hi ” (II/17-344)

hic “hi ” (IV/2-15)

b yramic “Bayrami ” (III/7-55)

Ayrıca,  t ms z  ns zle biten bir s zc k,  nl  ile ba layan bir s zc ge ulandığında, aradaki  t ms z  ns z n  t ml le tiği/yarı  t ml le tiği b lge ağızlarında  ok a g r lmektedir.

g beğ_atadı “g bek atardı” (II/1-150)

 alabalığ_olur “kalabalık olur” (II/17-10)

y ktıK_ata ı “yaktık ate i” (V.2/1-76)

döşediK_āTlānı “döşedik altlarını” (I/32-121)

yolladıg_emme “yolladık ama” (II/7-138)

oynādıK_işte “oynardık işte” (V.1/4-84)

ramed_itsin “rahmet etsin” (I/46-1)

harakeT_olmuş “hareket olmuş” (IV/3-17)

gec_açıldı “geç açıldı” (I/43-93)

üç_ōlanım “üç oğlanım” (I/6-46)

iflāz_iderim “iflas ederim” (I/10-168)

hēr tarav_asvalt “her taraf asfalt” (I/34-60)

yusuF_ırāmatlı “Yusuf rahmetli” (III/7-149)

1.2.2.4. Ötümsüzleşme - Yarı Ötümsüzleşme

Çanakkale yerli ağızlarında zaman zaman görülen bir ses olayıdır.

1.2.2.4.1. Başta

/ğ/- > /k/- , /K/-

kalatasaraylı “Galatasaraylı” (I/40-198)

/g/- > /k/- , /K/-

künā “günah” (III/3-63)

künah_emme “günah ama” (I/44-140)

/b/- > /p/- , /P/-

puyurdu “buyurdu” (V.2/5-114)

polluḡtur “bolluktur” (V.2/5-62)

paşkasına “başkasına” (IV/3-128)

Puḡuk “buḡuk” (IV/1-96)

pıraz “biraz” (III/5-351)

payā “bayağı” (II/12-117)

piḡedi “biḡerdi” (II/10-122)

panḡadan “bankadan” (II/5-7)

pitēdi “biterdi” (II/6-17)

pütün “bütün” (II/4-55)

piḡaḡ “bıḡaḡ” (I/22-210)

/c/- > /ç/- , /Ç/-

ḡeket “ceket” (II/8-102)

ḡumā “cuma” (I/22-369)

ḡanı “canı” (I/54-32)

/d/- > /t/- , /T/-

toḡTur “doktor” (III/7-208)

tüḡkannā “dükkanlar” (IV/1-124)

Tavul “davul” (II/7-12)

pōle “böyle” (I/12-51)

pinmece “binmece” (I/19-66)

puriye “buraya” (I/22-213)

pādem “badem” (I/42-58)

pirē “birer” (I/45-79)

purdan “buradan” (IV/2-16)

pēyaz “beyaz” (I/45-168)

pi “bir” (I/46-248)

postan “bostan” (I/51-17)

pacaḡlā “bacaklar” (I/54-209)

Pıraḡıvedilē “bırakıverdiler” (I/6-86)

ḡāmi “cami” (II/10-87)

ḡadı “cadı” (I/45-248)

tomata “domates” (I/29-78)

tünyā “dünya” (I/45-49)

/v/- > /f/- , /F/-

fur “vur” (V.1/1-130)

fesfese “vesvese” (IV/2-68)

Furamaz “vuramaz” (III/1-81)

faķıt “vakıt” (II/7-195)

/z/- > /s/- , /S/-

séytine “zeytine” (III/5-135)

saman “zaman” (IV/3-116)

sāten “zaten” (I/45-110)

sincirlēlen “zincirlerle” (IV/1-67)

Sor “zor” (V.1/5-40)

1.2.2.4.2. İçte

-/ğ/- > -/ķ/- , -/K/-

hanķı “hangi” (I/54-205)

ķarabiķadan “Karabiga’dan” (II/7-240)

siķorta “sigorta” (I/43-85)

-/g/- > -/k/- , -/K/-

hanki “hangi” (V.1/1-44)

bilkisayā “bilgisayar” (II/10-151)

-/b/- > -/p/- , -/P/-

faķriķasında “fabrikasında” (I/2-185)

otopūsümüz “otobüsümüz” (I/2-269)

muhappet “muhabbet” (II/10-104)

Birkaç sözcükte ise eskicil biçimleri anımsatan ötümsüz/yarı ötümsüz sesler duyulur.

çaDıK “çabuk” (III/4-74)

çapaladım “çabaladım” (I/46-52)

-/d/- > -/t/- , -/T/-

buta^kları “budakları” (III/3-81)

mattī “maddi” (III/1-131)

Çanakkale yerli ağızlarında, bazı eklerin yazı dilinin aksine Eski Türkçedeki gibi ötümsüz biçimlerinin kullanıldığı zaman zaman görülür.

urta “orada” (I/45-180)

ğandırtıķ “kandırdık” (II/9-67)

pazārtan “pazardan” (I/31-97)

yapātıķ “yapardık” (I/41-6)

veTīti “verdiydi” (II/10-137)

gidētik “giderdik” (I/45-42)

alamatıķ “alamadık” (V.1/1-221)

duyтуklām “dıyduklarım” (I/46-132)

gōmetik “görmedik” (II/6-56)

detiklerimi “dediklerimi” (II/12-202)

-/c/- > -/ç/- , -/Ç/-

tençere “tencere” (II/7-293)

tüççālā “tüccarlar” (III/1-156)

pançar “pancar” (II/16-65)

inçir “incir” (I/42-24)

seççāde “seccade” (I/2-159)

Bazı örneklerde (özellikle eklerde) ise eskicil biçimlerin devam ettiği görülür.

dōrdünçü “dördüncü” (I/47-3)

açılānı “acılarını” (I/54-25)

sançaK “sancak” (III/1-92)

inçe “ince” (I/32-30)

geçelēce “gecelerce” (I/54-115)

önçe “önce” (I/21-126)

<i>õrençileri</i> “õğrencileri” (I/2-2)	<i>ayvaçık</i> “Ayvacık” (V.1/4-75)
<i>bileçeklē</i> “bilecekler” (II/5-18)	<i>kendiçī</i> “kendiciği” (II/10-83)
<i>olaçaķ</i> “olacak” (II/9-78)	<i>kimseçiklen</i> “kimsecikle” (II/2-60)
<i>alaça</i> “alaca” (II/18-137)	<i>buraçī</i> “buracığı” (II/2-19)
<i>ğarınça</i> “karınca” (V.2/4-185)	<i>ğalınça</i> “kalınca” (I/2-245)
<i>ança</i> “anca” (V.2/3-184)	<i>donduruçulara</i> “donduruculara” (I/45-83)
-/v/- > -/f/- , -/F/-	
<i>peleFan</i> “pehlivan” (IV/2-52)	<i>şalfarı</i> “şalvarı” (I/50-41)
<i>pīlafī</i> “pilavı” (I/44-206)	
-/z/- > -/s/- , -/S/-	
<i>bise</i> “bize” (V.1/1-203)	<i>televiyyonnāda</i> “televizyonlarda” (I/2-83)
<i>bilesiK</i> “bilezik” (II/9-90)	<i>ingilizçe</i> “İngilizce” (V.1/2-15)
<i>ramasanda</i> “ramazanda” (I/12-81)	<i>esēsīñ</i> “ezersin” (I/12-16)
<i>yüsük</i> “yüzük” (I/5-199)	<i>göslēden</i> “gözlerden” (I/25-51)
<i>güsel olur</i> “güzel olur” (I/31-41)	<i>usun</i> “uzun” (I/45-251)
<i>namasa</i> “namaza” (II/10-183)	<i>yaSın</i> “yazın” (II/1-101)
<i>temmusun</i> “temmuzun” (III/1-258)	<i>esandan</i> “ezandan” (III/1-124)

1.2.2.4.3. Sonda

-/z/ > -/s/ , -/S/

gezeris “gezeriz” (III/1-140)

ayaz “ayaz” (I/29-34)

otus “otuz” (II/10-116)

babamus “babamız” (I/32-49)

is “iz” (V.1/1-160)

ğıs “kız” (I/47-8)

gelmes “gelmez” (II/4-33)

alırıs “alırız” (I/41-179)

-/c/ > -/ç/ , -/Ç/

saç “sac” (III/5-276)

haç “hac” (I/5-95)

-/v/ > -/f/ , -/F/

pıláf “pilav” (IV/1-42)

pıláF “pilav” (II/8-74)

1.2.2.5. Ünsüz Benzeşmesi

Bir ünsüzün komşuluğunda veya yakınında bulunan bir başka ünsüzü kendine benzetmesidir. Bu ses olayında en büyük pay /l/ ve /n/ ünsüzlerindedir. Bunlardan /n/ ünsüzü benzeştiriciyken /l/ ünsüzü hem benzeştirici hem benzeyicidir (Ercilasun, 2002: 125). Bu benzeşme olayı sözcük tabanlarında ve eklerde görülebildiği gibi ardışık sözcüklerin komşu ünsüzleri arasında da görülebilir. Ünsüz benzeşmesi konusunda Anadolu ağızları çok zengin bir malzemeye sahiptir (Caferoğlu, 1958: 2).

1.2.2.5.1. İlerleyici Ünsüz Benzeşmesi

-/ly/- > -/ll/-

fasülle “fasülye” (II/8-73)

balla “Balya” (I/46-82)

elles “İlyas” (III/1-128)

illesköw “İlyasköy” (I/34-45)

dallenneri “dalyanları” (I/23-73)

millon “milyon” (V.2/4-256)

-/ml/- > -/mn/-

damnāda “damlarda” (V.2/1-29)

cümmemize “cümlemize” (II/1-248)

yemneris “yemleriz” (V.1/3-1)

verimniydi “verimliydi” (I/13-50)

dayımnan “dayımla” (IV/2-55)

çamnik “çamlık” (I/42-110)

bayramnā “bayramlar” (III/9-37)

gömnek “gömlek” (I/22-252)

-/ym/- , -/ñm/- > -/yη/- , -/ññ/

aḡnaTıy ηı “anladın mı” (III/5-259)

ğardaşçīη ηı “kardeşçiğın mı” (V.2/1-87)

gördüñ ñü “gördün mü” (I/14-83)

biliyoη ηu “biliyor musun” (I/4-35)

bişirdiñ ñi “pişirdin mi” (II/7-293)

yidirdiñ ñi “yedirdin mi” (V.2/1-122)

-/yr/- > -/rn/-

soḡnadan “sonradan” (III/7-81)

soḡna “sonra” (II/6-103)

-/nl/- > -/nn/- (-/rñ/- , -/ññ/-)

diñnenme “dinlenme” (V.2/6-278)

biñ nira “bin lira” (VI/1-76)

ğarannık “karanlık” (V.2/3-178)

aḡnaşılan “anlaşılan” (III/4-28)

öñnēne “önlerine” (II/8-96)

türkmennik “Türkmenlik” (V.1/5-56)

günnük “günlük” (I/7-45)

düzennenirdin “düzenlenirdi” (III/1-99)

alışkannık “alışkanlık” (I/53-38)

cannandırdık “canlandırdık” (IV/1-156)

unnara “onlara” (II/4-149)

sennik bennik “senlik benlik” (II/10-104)

-/rl/- > -/rr/-

hidirrez “Hıdırellez” (V.2/1-99)

-/sl/- > -/ss/-

āssıñ “aslın” (V.2/1-55)

-/sf/- > -/ss/-

ilyassakıya “İlyasfakı'ya” (I/6-326)

-/sy/- > -/ss/-

sössal “sosyal” (I/40-191)

-/sl/- > -/sd/-

ısdarık “ıslarız” (V.2/5-117)

-/tl/- > -/tt/-

āTdiyeden “adliyeden” (V.1/2-210)

sāTTıg “saatlik” (III/9-36)

şeyittiK “şehitlik” (I/23-24)

-/pl/- > -/pt/-

topteyip “toplayıp” (VI/1-214)

-/şy/- > -/şş/-

eşşālām “eşyalarını” (I/32-15)

-/şl/- > -/şt/- , -/şd/-

kıştıK “kışlık” (I/30-114)

oynıyamadım arğıdaştāmnan “oynayamadım arkadaşlarımla” (I/53-22)

baştasam “başlasam” (V.1/4-29)

daşdādan “taşlardan” (VI/1-351)

-/sl/- > -/st/-

küstük “küslük” (V.1/2-213)

-/çl/- > -/çt/-

gençtere “gençlere” (I/53-26)

-/zc/- > -/zz/-

azziK “azıcık” (IV/1-128)

-/zl/- > -/zd/-

yàzdıK “yazlık” (I/30-114)

-/zl/- > -/zz/-

temizziK “temizlik” (I/12-6)

1.2.2.5.2. Gerileyici Ünsüz Benzeşmesi

-/rl/- > -/ll/-

tallasına “tarlasına” (I/36-36)

bullara “buralara” (II/12-30)

ullādan “oralardan” (I/36-34)

gösterillēmiş “gösterirlermiş” (I/24-12)

oynullādı “oynarlardı” (I/53-10)

seferbellik “seferberlik” (V.1/6-1)

-/tç/- > /-çç/-

haççe “Hatice” (II/13-7)

-/şç/- > -/çç/-

yavaçcık “yavaşcacık” (II/9-157)

kuççayırda “Kuşçayır’da” (V.2/4-252)

-/zç/- > -/çç/-

aççık “azıcık” (I/48-40)

-/ht/ > -/tt/-

muttar “muhtar” (I/7-137)

anattarını “anahtarını” (II/17-334)

muttāc etmesin “muhtaç etmesin” (III/5-109)

-/ln/- > -/nn/-

yannuz “yalnız” (I/1-37)

-/çş/- > -/şş/-

kaş şiniKTe “kaç şinikte” (I/46-311)

hiş şansın “hiç şansın” (II/14-77)

-/nm/- > -/mm/-

bem mektebe “ben mektebe” (V.1/5-51)

om milyardı “on milyardı” (II/5-8)

bem meselā “ben mesela” (I/13-51)

-/kt/- > -/tt/- , -/kt/- > -/tt/-

elettiriK “elektrik” (I/23-99)

çıttı “çıktı” (I/22-215)

-/rt/- > -/tt/-

bit tek̄ēlliyip “bir tek elleyip” (I/45-171)

-/zc/- > -/çç/- (-/ÇÇ/-)

aççıK “azıcık” (I/48-40)

taranadan̄ açÇıh̄ “tarhanadan azıcık” (II/9-41)

-/ls/- > -/ss/-

ossuy “olsun” (V.2/5-35)

assıy “alsın” (V.2/1-10)

-/ts/- > -/ss/-

rāssız “rahatsız” (I/32-103)

-/zs/- > -/ss/-

üssün̄ “üzsün” (I/29-28)

diyemessin̄ “diyemezsin” (I/2-19)

gēmesse “gelmezse” (I/16-406)

bilmesseñ “bilmezsen” (I/4-23)

yüs sene “yüz sene” (I/44-220)

bulamassıy “bulamazsın” (II/18-156)

-/şş/- > -/ss/-

yapmışıñ “yapmışsın” (V.2/6-101)

-/ns/- > -/ss/-

issan_olamassıñ “insan olamazsın” (I/2-122)

-/kş/- > -/şş/-

aşşam “akşam” (I/21-32)

-/tk/- > -/kk/-

sıkkınıñ_ölancına “Sıtkı'nın oğlancığına” (III/5-50)

-/md/- > -/nd/-

şindi “şimdi” (I/9-1)

-/nb/- > -/mb/-

bimbaşım “binbaşım” (I/37-154)

em başta “en başta” (I/10-146)

ıstambulda “İstanbul'da” (IV/2-56)

ombaşı “onbaşı” (V.1/1-152)

om beş “on beş” (I/43-68)

baştam başa “baştan başa” (IV/2-90)

-/yl/- > -/ll/-

sıralan “sırayla” (I/21-26)

söllēdi “söylēdi” (I/33-22)

1.2.2.6. Aykırılışma (Benzeşmezlik)

Benzeşmenin tam zıddı olan ses olayıdır. Boğumlanma noktaları birbiriyle aynı veya birbirine yakın olan iki ünsüzden birinin boğumlanma noktası bazen değişerek

diğerine göre farklılaşır (Ercilasun, 2002: 130). Çanakkale yerli ağızlarında daha çok ötümsüz ünsüzlerden sonra ötümlü ünsüzlerin gelmesi şeklinde görülür.

éhdiyar “ihtiyar” (III/7-91)

hakğıyı “hakkını” (V.1/2-64)

esgi “eski” (II/8-58)

çanakğalede “Çanakkale’de” (I/2-252)

1.2.2.7. Süreklileşme

Süreksiz ünsüzlerin sürekli hâle gelmesidir. Sürekli ünsüzler kendi arasında sızıcı ve akıcı ünsüzler olarak ikiye ayrıldığı için süreklileşme olayını da sızıcılaşma ve akıcılaşma olarak iki alt başlık altında ele alabiliriz (Ercilasun, 2002: 111).

1.2.2.7.1. Sızıcılaşma

Patlayıcı ünsüzlerin çeşitli nedenlerle sızıcı ünsüzlere dönüşmesidir (Korkmaz, 2003: 193). Çanakkale yerli ağızlarında, çoğunlukla sözcük içinde ve sonunda /ç/ > /ş/ değişimi şeklinde görülür.

1.2.2.7.1.1. Başta

/ç/- > /ş/-

şobanıdım “çobanıdım” (V.2/3-189)

şamaşır “çamaşır” (I/4-371)

şarşamba “çarşamba” (V.2/2-16)

şünkü “çünkü” (V.1/4-71)

şayı “çayı” (III/7-43)

/k/- > /h/-

hile “kile” (I/54-88)

1.2.2.7.1.2. İçte

-/ç/- > -/ş/-

felşli “felçli” (III/7-111)

güşlü “güçlü” (I/52-40)

sādişlā “sağdıçlar” (II/4-64)

iştilē “içtiler” (I/40-263)

îlaşları “ilaçları” (II/1-160)

yamaşlāda “yamaçlarda” (II/10-94)

genşlē “gençler” (I/17-126)

süzgeşTen “süzgeçten” (I/41-161)

çekişlen “çekiçle” (I/30-28)

işlēnde “içlerinde” (I/25-4)

geşdi “geçti” (I/43-98)

üşlēde “üçlerde” (V.1/1-75)

-/k/- > -/h/- , -/k/- > -/h/-

ihhtarara “iktidara” (VI/1-165)

ehşi “ekşi” (II/9-41)

dehme “tekme” (I/37-140)

tohtur “doktor” (II/10-208)

bırahtı “bıraktı” (II/9-169)

ağşam “akşam” (I/55-1)

yaħın “yakın” (II/9-15)

baħTıla “baktılar” (V.1/2-215)

-/c/- > -/s/-

aķsiyer “akciğer” (I/31-30)

-/k/- > -/v/-

yüvseK “yüksek” (V.1/2-125)

-/p/- > -/f/-

enişferlikten “rençperlikten” (I/23-79)

-/c/- > -/j/-

Kejeden “geceden” (I/12-46)

biji “bici” (I/37-185)

-/b/- > -/v/-

tavanca “tabanca” (II/13-13)

1.2.2.7.1.3. Sonda

-/ç/ > -/ş/

üş “üç” (V.1/3-4)

saklambaş “saklambaç” (I/27-116)

kerpiş “kerpiç” (III/1-36)

hiş “hiç” (I/34-54)

geş “geç” (II/16-41)

oruş “oruç” (I/37-73)

babuş “pabuç” (II/1-143)

ārdış “ardıç” (I/42-110)

birkaş “birkaç” (III/4-39)

aş “aç” (I/36-8)

pirinş “pirinç” (I/19-110)

-/k/ > -/h/ , -/k̄/ > -/h̄/

geççeh “geçecek” (I/39-1)

bıraḡTıḡ “bıraktık” (III/9-116)

baḡ “bak” (II/11-77)

kırḡ “kırk” (I/56-41)

-/p/ > -/f/

dolaf “dolap” (I/40-377)

1.2.2.7.2. Akıcılaşma

Patlayıcı ünsüzlerin veya h gırtlak ünsüzünün; r, l, m, n, y gibi bol sesli akıcı ünsüzlerden birine dönüşmesidir (Korkmaz, 2003: 14). Çanakkale yerli ağızlarında, genellikle /y/ sesiyle değişim gerçekleştiği tespit edilmiştir. Bu ses olayı, bölge ağızlarında genellikle sözcük içinde görülürken sözcük başında ise nadiren görülür.

1.2.2.7.2.1. Başta

/g/- , /ğ/- > /y/-

yene “gene” (I/2-191)

yavurlāy “gavurların” (I/22-125)

yelinirdin “gelinirdi” (I/12-47)

yavurluķTan “gavurluktan” (III/5-228)

/h/- > /y/-

yükümetçe “hükümetçe” (I/5-141)

yerkes “herkes” (I/25-84)

/b/- > /m/-

mu “bu” (VI/1-109)

muncuğ isTicek “boncuk isteyecek” (III/1-204)

/p/- > /m/-

mençeresi “penceresi” (III/6-5)

1.2.2.7.2.2. İçte

-/h/- > -/y/-

şeyire “şehir” (V.2/6-76)

miyendis “mühendis” (I/30-9)

ğayve “kahve” (V.2/1-103)

māyir “Mahir” (I/7-18)

eytiarlara “ihtiyarlara” (V.2/5-73)

sāyiplenmişlē “sahiplenmişler” (I/16-22)

şāyilde “sahilde” (V.1/4-75)

siyir “sahir” (I/54-69)

şāyit “şahit” (V.1/2-172)

zēyrā “Zehra” (II/10-25)

muyütlēde “muhitlerde” (V.1/1-51)

şeyitlere “şehitlere” (I/22-96)

sāyibi “sahibi” (I/51-193)

kilitbayir “Kilitbahir” (I/23-55)

cāyiliz “cahiliz” (I/4-310)

annem_îlāyisi “annem ilahisi” (I/44-89)

-/g/- , -/ğ/- > -/y/-

yiye “yeğen” (I/7-123)

böyün “bugün” (III/6-24)

kayitleri “kâğıtları” (I/21-283)

deyişTi “değişti” (III/7-6)

eyer “eğer” (II/7-122)

buydey “buğday” (I/27-152)

düyün “düğün” (II/1-240)

eylence “eğlence” (IV/1-198)

-/k/- (> -/g/- > -/ğ/-) > -/y/- , -/k/- (> -/ğ/- > -/ğ/-) > -/y/-

eyşili “ekşili” (IV/1-166)

kendiliyimizden “kendiliğimizden” (I/8-26)

dübiyimiz “dibeğimiz” (IV/3-169)

neneciyim “nineciğim” (II/10-98)

keşkeyi “keşkeği” (I/48-47)

ayşam “akşam” (I/14-110)

-/b/- > -/m/-

ğími “gibi” (V.2/3-122)

inzimat “inzibat” (I/37-130)

-/k/- > -/m/-

yümsek “yüksek” (I/40-359)

-/d/- / -/T/ > -/l/-

şiTleTli “şiddetli” (IV/3-11)

-/d/- > -/y/-

tutulmayık “tutulmadık” (V.2/4-62)

1.2.2.8. Süreksizleşme

Sürekli ünsüzlerin süreksiz hâle gelmesidir. Çanakkale yerli ağızlarında yaygın olmasa da görülen bir ses olayıdır.

1.2.2.8.1. Başta

/f/- > /p/-

pilen “filen” (I/1-40)

pışkırmış “fışkırmış” (I/6-290)

püske “fiske” (I/12-36)

/j/- > /c/-

candarma “jandarma” (I/21-192)

/s/- > /c/-

ciğaralā “sigaralar” (VI/1-176)

/ş/- > /ç/-

çērbet “şerbet” (II/16-37)

çindi “şimdi” (I/33-92)

çī “şey” (I/52-47)

1.2.2.8.2. İçte

-/j/- > -/c/- , -/Ç/- , -/ç/-

baraca “baraja” (II/9-69)

ğaraçıj “garajın” (V.1/1-275)

anci “anjiyo” (I/40-79)

baraçına “barajına” (I/22-337)

bicama “pijama” (I/45-276)

detercançılā “deterjancılar” (I/2-274)

ğaracıj “garajın” (V.1/1-291)

-/f/- > -/p/-

arapatta “Arafat'ta” (I/22-150)

-/h/- > -/k/- , -/k̄/-

iktiyarlā “ihtiyarlar” (I/27-114)

tāriklēde “tarihlerde” (VI/1-114)

muqtarı “muhtarı” (V.2/3-74)

muḳtaştı “muhtaçtı” (II/10-86)

-/n/- / -/ŋ/- > -/k̄/-

yalkısōldu “yalnız oldu” (II/10-62)

-/n/- / -/ŋ/- > -/ğ/-

ağarım “anarım” (II/10-149)

-/ş/- > -/c/- , -/ç/-

çamaçir “çamaşır” (V.2/5-76)

bırançımız “bıranşımız” (I/51-76)

-/s/- > -/ç/-

hepçine “hepsine” (II/3-30)

-/h/- > -/ğ/-

meşşurdur “meşhurdur” (I/3-44)

-/l/- > -/d/-

burdārda “buralarda” (VI/1-22)

ğocadādan “kocalardan” (II/10-106)

sorādādı “sorarlardı” (I/2-9)

-/n/- > -/d/-

zandederin “zannederim” (II/14-11)

-/z/- > -/c/-

rāciyin “razıyım” (I/54-112)

1.2.2.8.3. Sonda

-/j/ > -/ç/

ğaraç “garaj” (I/2-130)

baraç “baraj” (II/4-32)

-/h/ > -/k/

fātik “Fatih” (I/34-99)

1.2.2.9. Sürekli Ünsüzler Arasındaki Değişmeler

Çanakkale yerli ağızlarında sürekli ünsüzler arasında da birtakım değişimler olduğu tespit edilmiştir. Bunlar içerisinde özellikle sözcük içindeki /ğ/ > /v/, /w/ ile /r/ > /l/ değişimlerine çokça rastlanır.

1.2.2.9.1. Başta

/h/- > /ħ/-

ħırķa “hırka” (I/16-299)

ħayırlāda “hayırlarda” (II/9-200)

/h/- > /f/-

fidrillēz ayır “Hıdırellez hayrı” (I/56-119)

/s/- > /h/-

hizi “sizi” (I/54-36)

hize “size” (I/54-127)

/l/- > /n/-

lōbet “nöbet” (I/21-22)

laylın maylın “naylon maylon” (I/4-374)

/n/- > /l/-

nāstik “lastik” (V.2/5-27)

/l/- > /r/-

ramba “lamba” (I/16-403)

/r/- > /l/-

lençpêrlîk “rençperlik” (II/18-36)

/m/- > /n/-

nevsiminde “mevsiminde” (I/44-334)

/n/- > /m/-

mevresim “nevresim” (I/40-194)

/v/- > /m/-

mefât_îdiya “vefat ediyor” (IV/1-120)

/y/- > /l/-

lênnarı “yanları” (I/26-51)

1.2.2.9.2. İçte

-/h/- > -/f/-

safurda “sahurda” (I/37-71)

nofut “nohut” (II/7-262)

-/f/- > -/y/-

üykesine “öfkesine” (IV/3-135)

-/ñ/- > -/ğ/-

yem_atarım_öğlerine “yem atarım önlerine” (V.2/1-4)

-/l/- > -/n/-

gāznan “gazla” (V.1/6-36)

gemiyen “gemiyle” (I/16-115)

pıçāna “bıçakla” (I/37-22)

çalışmayna “çalışmayla” (V.2/1-68)

davulnan “davulla” (II/12-12)

zenzele “zelzele” (I/54-174)

-l/- > -r/-

firis “filiz” (III/7-200)

ğaribā “galiba” (I/22-356)

tāraları “tarlaları” (III/3-60)

arentiriklē “elektrikler” (III/4-14)

bērki “belki” (I/22-180)

baryozlan “balyozla” (II/1-1)

-r/- > -l/-

selbes “serbest” (I/49-18)

bāli “bari” (I/11-43)

kenala “kenara” (I/46-57)

māldivene “merdivene” (I/2-108)

ōyniyelek “oynayarak” (I/44-138)

gülelek “gülerek” (II/1-85)

koşalağ “koşarak” (I/40-43)

aylı “ayrı” (II/12-141)

çalalağ “çalarak” (I/34-82)

barabalcağ “beraberce” (IV/1-259)

diyeleK “diyerek” (V.1/1-87)

koşalağ “koşarak” (V.1/1-20)

hopliyelek “hoplayarak” (I/22-258)

biādēr “birader” (V.1/2-105)

melemim “merhemim” (I/21-276)

geli “geri” (VI/1-191)

bāralağ “bağırarak” (I/21-238)

Ḳuylūnu “kuyruğunu” (V.2/5-81)

çalalağ “çalarak” (I/16-417)

saçalağ dökelek “saçarak dökerek” (III/1-201)

-n/- / -ḡ/- / -ñ/- > -y/-

ēysannā “insanlar” (I/1-49)

babayın “babanın” (V.2/6-291)

ıysanıms “insanımız” (I/43-19)

ođuluñ_öyüne “okulun önüne” (I/41-44)

biri biriyiñ “birbirinin” (I/22-166)

hamdiyiñ_evine “Hamdi’nin evine” (I/45-121)

-/r/- > -/y/-

biyine “birine” (V.2/3-96)

māzıyetini “mazeretini” (I/5-174)

cumaytesi “cumartesi” (III/5-86)

oluvéycen “oluv ereceğim” (II/1-40)

-/ğ/- > -/h/-

ahaçımıs “ağacımız” (I/24-14)

-/ğ/- > -/v/- , -/w/-

çowaldı “çoğaldı” (V.2/6-32)

avāş “ağaç” (I/14-12)

yıvālādı “yığarlardı” (IV/3-120)

awır “ağır” (I/28-28)

dava “dağa” (III/2-47)

dovdum “doğdum” (I/31-10)

düvünde “düşünde” (II/18-20)

yovrulúyo “yoğruluyor” (I/31-36)

sowan “soğan” (II/7-269)

dowan “doğan” (I/36-41)

dowal “doğal” (I/2-209)

gövde “gökte” (I/43-17)

savā “sağar” (I/3-32)

avustostan “ağustostan” (I/46-251)

sıvırlāñ “sığırların” (I/9-10)

zeytinyavı “zeytinyağı” (I/48-11)

göve “göğge” (I/54-202)

buvday_olur “buğday olur” (I/3-36)

davıldı “dağıldı” (I/10-194)

bawrışa bawrışa “bağrışa bağrışa” (I/44-230)

yawları “yağları” (I/11-36)

-/f/- > -/h/-

nuhus “nüfus” (I/54-106)

-/h/- > -/v/-

yāvuT “yahut” (I/3-149)

veyāvuT “veyahut” (I/51-107)

novudu “nohudu” (I/12-15)

sivat “sıhhat” (I/54-25)

-/j/- > -/ş/-

ğaraştā “garajda” (V.1/1-269)

baraşlā “barajlar” (I/46-329)

mesaştan “mesajdan” (I/1-85)

sılaşlık “silajlık” (I/51-51)

-/v/- > -/m/-

zērzamatçı “zerzevatçı” (I/6-119)

mērdimen “merdiven” (I/20-77)

-/y/- > -/v/- , -/w/-

kövüz “köyüz” (I/4-11)

köwe “köye” (I/10-107)

böwle “böyle” (V.1/2-195)

tüvlēm “tüylerim” (I/25-10)

-/n/- > -/m/-

ğarımcalār_üşer mi “karıncalar üşüşür mü” (I/56-140)

-/n/- > -/l/-

melemenı “menemenı” (I/44-310)

-/ş/- > -/s/-

yapmısıK “yapmışız” (V.2/6-159)

gitmisim “gitmişim” (V.2/6-265)

-/z/- > -/y/-

biye “bize” (I/15-11)

1.2.2.9.3. Sonda

-/ğ/ > -/v/ , -/w/

sav “sağ” (III/1-100)

yaw “yağ” (I/41-28)

-/y/ > -/v/ , -/w/

köw “köy” (II/17-8)

köv “köy” (I/25-12)

-/r/ > -/l/

tekbil “tekbir” (I/16-107)

-/j/ > -/ş/

baraş “baraj” (I/18-47)

sitaş “staj” (I/40-221)

1.2.2.10. Ünsüz İkizleşmesi

Sözcük içindeki bir ünsüzün ikiz ünsüz hâline gelmesidir (Gülsevin, 2002: 68). Özellikle Doğu Anadolu ağızlarında bolca görülen bu ses olayı (Ercilasun, 2002: 131), Çanakkale yerli ağızlarında da zaman zaman görülür.

<i>biççiyik</i> “biçiyoruz” (V.2/6-102)	<i>eşşek</i> “eşek” (III/9-47)
<i>ğúççük</i> “küçük” (V.2/1-125)	<i>taşşāmiş</i> “taşarmış” (I/6-180)
<i>düşşē mi</i> “düşer mi” (V.1/4-61)	<i>göççē</i> “göceye” (I/6-123)
<i>aşşālāda</i> “aşağılarda” (IV/1-179)	<i>düşşün</i> “düşün” (I/30-19)
<i>yaşşay</i> “yaşayın” (III/5-493)	<i>amman</i> “aman” (I/40-286)
<i>appağ</i> “apak” (III/5-294)	<i>maşşalla</i> “maşallah” (I/48-152)
<i>ğuşşak</i> “kuşak” (II/17-196)	<i>emme</i> “ama” (I/50-64)
<i>küssüm</i> “küsüm” (I/4-59)	<i>teppenîñ_üsTünde</i> “tepenin ...” (II/7-168)

Bunların dışında, özellikle yardımcı ünlülerin düşmesi sonucu ortaya çıkan birtakım ikincil ikizleşme örnekleri de bölge ağızlarında seyrek olarak görülür.

<i>oturruk</i> “otururuz” (V.2/1-115)	<i>ğuyyulāmiş</i> “koyuyorlarmış” (I/55-41)
<i>yatırrıs</i> “yatırırız” (I/16-89)	<i>giyyulā</i> “giyiyorlar” (I/45-240)

1.2.2.11. Ünsüz Tekleşmesi

İkiz ünsüz taşıyan özellikle Arapça kökenli sözcüklerdeki ikiz ünsüzlerden birinin düşmesidir. Bölge ağızlarında zaman zaman görülür.

<i>ğuç ğuvát</i> “güç kuvvet” (V.2/6-249)	<i>sünet</i> “sünnet” (II/17-248)
<i>haķı</i> “hakkı” (I/16-74)	<i>tiyāre</i> “tayyare” (II/11-91)
<i>hadırilez</i> “Hıdırellez” (V.1/6-81)	<i>ğúvātlı</i> “kuvvetli” (II/9-98)
<i>san_ıTdiñ</i> “zannettin” (VI/1-228)	<i>tükān</i> “dükkan” (I/5-55)
<i>temus</i> “temmuz” (V.1/2-93)	<i>bāķalım</i> “bakkalım” (I/24-83)

zarafıy “sarrafın” (I/40-72)

miletvekilleri “milletvekilleri” (I/4-162)

sıhıye “sıhhiye” (I/53-142)

1.2.2.12. Hece Kaynaşması

/g/, /ğ/, /h/, /k/, /n/, /r/, /v/, /y/ gibi aşınmaya ve düşmeye elverişli ünsüzlerin yanlarındaki ünlülerle birlikte düşmesi ve sözcükteki hece sayısının azalmasıdır (Ercilasun, 2002: 142). Meydana gelen kaynaşma, çoğu zaman ünlü uzunluğuna neden olur. Bu ses olayı, Çanakkale yerli ağızlarında yaygın olarak görülür.

sābı “sahibi” (V.2/4-254)

dāḡ “dağın” (V.1/1-81)

dēştir “değiştir” (V.2/6-23)

sorām “soralım” (I/24-29)

dirēni “direğini” (V.2/4-20)

etīme “eteğime” (I/21-202)

tōma “tohuma” (V.2/3-46)

yōrt “yoğurt” (I/22-217)

bōn “bugün” (V.2/2-10)

dālmadı “dağılmadı” (IV/3-10)

dūnnē “dügünler” (I/3-69)

yancāzına “yancağızına” (IV/1-86)

veyāt “veyahut” (I/4-42)

alām “alalım” (III/6-26)

vēyos “veriyoruz” (I/6-170)

yāşlı “yağışlı” (III/5-26)

bā “bana” (I/40-46)

dīl “değil” (III/4-35)

nāyeti “nihayeti” (VI/1-219)

ayām “ayağım” (III/3-57)

annadām “anlatayım” (V.1/3-1)

ğāsı “karısı” (I/6-347)

ibrām “İbrahim” (V.1/2-198)

māliye “mahalle” (II/13-24)

çārdı “çağırıldı” (V.1/1-108)

pālı “pahalı” (II/10-92)

<i>lōsalīm</i> “lohusalığım” (I/2-160)	<i>çalışmānca</i> “çalışmayınca” (II/18-94)
<i>sāyon</i> “sağıyorum” (I/44-260)	<i>bōlcesinden</i> “börülcesinden” (IV/1-247)
<i>bōldu</i> “boğuldu” (I/45-11)	<i>aşā yukā</i> “aşağı yukarı” (I/9-26)
<i>ācık</i> “azıcık” (I/14-53)	<i>gitmēcēn</i> “gitmeyeceğim” (II/17-328)
<i>mārebede</i> “muharebede” (II/10-47)	<i>dōmnüyüm</i> “doğumluyum” (II/13-95)
<i>bakām</i> “bakalım” (I/46-10)	<i>imtānnara</i> “imtihanlara” (I/27-88)
<i>sāya</i> “sahaya” (I/49-9)	<i>şikātımız</i> “şikâyetimiz” (I/38-16)
<i>yīcē</i> “yiyeyeceği” (II/7-294)	<i>ğūladı</i> “koyaladı” (I/45-280)
<i>dēvirēm</i> “deyivereyim” (II/7-335)	<i>yapamōruz</i> “yapamıyoruz” (II/6-85)
<i>rātsiz</i> “rahatsız” (III/5-103)	<i>bōndürüklere</i> “boyunduruk” (I/36-25)
<i>sēr</i> “sefer” (II/3-28)	<i>gitçīn</i> “gideceğim” (I/51-56)
<i>cāre</i> “sigara” (I/50-62)	<i>dōrdu mu</i> “doğurdu mu” (V.1/4-112)
<i>bilir mīS</i> “bilir miyiz” (I/10-1)	<i>zirātçilımız</i> “ziraatçılığımız” (II/1-99)
<i>āzlānı</i> “ağızlarımı” (I/17-165)	<i>çārlāṛj seslēni</i> “çanların seslerini” (I/54-77)
<i>ğōcu</i> “korucu” (I/21-38)	

1.2.2.13. Hece Yutumu

Sözcük içinde boğumlanma noktaları aynı veya birbirine yakın olan hece gruplarından birinin kaybolması ve iki hecenin tek hece hâline gelmesidir (Akar, 2013: 76). Çanakkale yerli ağızlarında yaygın olarak görülen bir ses olayıdır.

<i>bam</i> “babam” (IV/3-126)	<i>varın</i> “varırım” (III/3-88)
-------------------------------	-----------------------------------

getiriz “getiririz” (II/17-226)

oturun “otururum” (II/1-236)

oturus “otururuz” (II/10-134)

indiris “indiririz” (I/14-122)

veris “veririz” (II/9-84)

doyurus “doyururuz” (I/41-178)

bişiris “pişiririz” (II/7-284)

götürüm “götürürüm” (I/44-376)

durum “dururum” (II/3-23)

ğākındırıs “kaldındırırız” (V.1/4-99)

1.2.2.14. Göçüşme (Yer Değiştirme)

Sözcük içindeki komşu ünsüzlerin yer değiştirmesidir. Bu ses olayı, ünsüzlerin birbirleri ile karşılaşmasından doğan telaffuz zorluklarını gidermek için ortaya çıkar. Özellikle /l/ ve /r/ akıcı ünsüzlerinin bulunduğu sözcüklerde görülür (Korkmaz, 2003: 107). Çanakkale yerli ağızlarındaki örneklerden bazıları şunlardır:

ılbaḠ “çıplak” (V.2/5-72)

ğanavaza “kavanoza” (II/4-37)

bıḡkısı “bıçkısı” (V.2/3-34)

dārdelin “Dardanel” (I/4-192)

surfa “sofra” (V.2/3-18)

nāleti “laneti” (I/4-343)

gölmek “gömlük” (I/40-242)

elviyā “evliya” (I/6-237)

miyremi “Meryem’i” (IV/2-111)

sayacā “sacayağı” (I/44-57)

siyraT “Serhat” (III/9-16)

zelleli “lezzetli” (I/44-208)

kevrannā “kervanlar” (II/14-11)

ilmeniyi “imreniyor” (V.2/4-209)

bigi “gibi” (II/13-24)

öküzlen_eksiden “öküzle eskiden” (II/4-10)

ācıT “ardıç” (II/10-70)

dipḡıç_urdum “dipçik vurdum” (V.1/1-254)

céyrannā “cereyanlar” (II/9-58)

melmeketime “memleketime” (V.2/2-24)

2. ŞEKİL BİLGİSİ

2.1. ADLAR

2.1.1. Ad Yapım Ekleri

Çanakkale ili yerli ağızlarında karşılaştığımız ad yapım ekleri, yazı dilindekilerden farklı değildir. Ancak, ilk bölümde açıklamaya çalıştığımız birtakım fonetik değişimler sonucu eklerde de bazı ses değişimleri görölmektedir.

2.1.1.1. Addan Ad Yapım Ekleri

+açık

topaçık topaçık (II/7-275)

+adağ

şakğadağ şakğadağ (I/48-116)

+ağ

topağ (II/7-86)

+al

topaldı (II/6-104)

+an

ğızan (I/54-188)

olan (<< oğul+an) (III/9-42)

+CACIK

ğızgınÇaÇık (V.2/3-187)

yeynicecik (V.2/3-199)

yākıncaçık (V.2/6-209)

yavisçeçik (I/44-269)

asçeçik (I/44-279)

+CAk

küçüçektim (II/10-9)

köycek (V.2/3-100)

ağşamçák (I/45-229)

āyleçek (III/1-121)

çabucağ (II/12-117)

mallecek (I/20-100)

+cAnA

usulcana (I/52-8)

ōlecene (I/16-48)

ğucamancana (II/3-29)

güzēcene (III/1-234)

hızlıcana (II/3-47)

+CĀz < +CAğIz

unçāzlara (I/3-27)

ğısçāzım (I/40-61)

adamçāz (I/6-55)

yüsçāzı (I/40-182)

hükümātçāzımız (I/6-260)

ğısçāz (I/44-162)

gözçāzı (I/10-241)

aylıçāzım (I/54-150)

yaşçāzımda (I/22-5)

atçāzımı (I/54-219)

evçāzımde (I/22-44)

bubaçāzım (I/54-227)

sirtçāzı (I/22-51)

ğısçāzım (II/2-17)

başçāzına (I/22-77)

başçāzımızı (II/2-32)

işçāzımı (I/22-138)

aşçāz (II/6-43)

daşçāzlānı (I/22-150)

yaşçāzında (II/6-54)

<i>evlâtçâzım</i> (II/12-164)	<i>köycâzı</i> (I/40-501)
<i>onçâz</i> (III/5-201)	<i>annecâzım</i> (I/42-101)
<i>narçâz_aşladımıdı</i> (III/5-293)	<i>ondan sönacâzım</i> (I/45-240)
<i>şunçâzı</i> (III/6-36)	<i>adamcâza</i> (I/52-15)
<i>anaçâzımıñ_evindiyyin</i> (IV/2-129)	<i>ğızcâzım</i> (II/1-242)
<i>yörtçâz</i> (V.2/5-51)	<i>evcâzım</i> (II/2-12)
<i>ğolcâzıma</i> (I/2-29)	<i>đlancâz</i> (III/3-75)
<i>uncâzÇıklâ</i> (I/2-61)	<i>ğıyıcâzında</i> (III/4-53)
<i>ğızcâzcıK</i> (I/2-59)	<i>şuncâza</i> (III/6-1)
<i>yercâzda</i> (I/2-75)	<i>buncâzlâ</i> (III/6-23)
<i>ğızcâzım</i> (I/6-46)	<i>yancâzına</i> (IV/1-86)
<i>çenecâzı</i> (I/10-48)	<i>yolcâzııı</i> (IV/1-328)
<i>bircâzı</i> (I/14-95)	<i>adamcâz</i> (V.1/1-237)
<i>elcâzlēñi</i> (I/22-16)	<i>bircēzi</i> (I/10-243)
<i>burcâza</i> (I/22-48)	<i>babannecēziñ</i> (I/10-256)
<i>buncâzım</i> (I/22-139)	<i>kōcēzimiz</i> (I/48-136)
<i>dedecâzım</i> (I/22-185)	<i>elcēzlēni</i> (II/3-29)
<i>dūncâzııı</i> (I/22-194)	<i>evcēziniñ_öñüne</i> (III/5-396)
<i>insancâz</i> (I/26-9)	<i>yoluñ_üscēzine</i> (III/5-397)
<i>babacâzım</i> (I/40-47)	<i>evcēzım</i> (V.2/5-21)

dedeçezim (I/22-289) *genççēs* (I/40-262)

yerçēze (IV/1-51) *taşçās* (V.1/2-54)

onuñ iççezinde (V.2/5-21) *ğavurcās* (I/40-22)

+CX

ormancı (V.2/6-140) *işçi* (I/2-44)

awcı (I/1-25) *fenērçi* (I/2-256)

postacı (I/4-106) *sünetçi* (I/5-217)

zararcı (I/9-45) *hızmatçı* (I/5-244)

ğumarıcı (I/16-139) *tellikçi* (I/10-180)

deveci (I/17-157) *güvennikçi* (I/16-200)

deyirmenci (I/18-55) *orağçı* (I/16-224)

çalgıcı (I/20-50) *löbetçi* (I/23-23)

ğāveci (I/20-59) *çapaçı* (I/45-188)

māsebeci (I/22-197) *aşçı* (II/4-58)

fırınacı (III/4-48) *ğaşıkçı* (II/18-22)

salçacı (III/5-48) *gececi* (I/44-4)

icrācı (III/5-211) *helvacı* (I/55-23)

sawcı (V.1/2-180) *gazeteci* (II/11-65)

bıçkıcı (V.2/3-111) *utelci* (II/17-339)

şikāyetçi (I/1-68) *tellalacı* (III/1-9)

Álafçı (III/5-490)

bapuççu (III/7-78)

esKici (III/2-53)

kuşçu (I/49-43)

furguncu (I/49-141)

pamukçu (I/50-14)

tirektörcü (V.2/6-117)

daulçu (I/51-120)

otobüsçü (I/2-283)

tauķçu (II/8-41)

sütçü (I/50-6)

īneci (I/54-68)

+CXk

emeklicik (I/4-329)

ōlançık (I/6-78)

tāzecik (I/10-152)

asçık (I/44-369)

bi hānecik_ev (I/40-34)

ufaçıK (I/51-234)

incecik (I/48-17)

yumuşacıK (II/4-45)

davılıK (II/6-14)

bir_avuççuk (II/18-118)

bu ğidācıK (III/3-57)

bi seneciK (III/5-41)

havacıK (III/5-26)

ikiciK (IV/3-86)

dadacıklarım (III/5-494)

peynircik (V.2/5-51)

yāmurcuK (VI/1-39)

küçücüK (I/31-28)

+CII

devletçil (I/46-303)

yabancıl (III/3-32)

+dAş

argedēş (I/44-29)

ġardaş (I/4-15)

arġadaş (I/53-62)

ġardeş (I/30-118)

vatandaş (V.1/1-26)

yoldaş_ōsuñ (III/3-76)

+der

ōnder_olúya (IV/1-66)

+dım

yardım (I/44-44)

+dXz

gündüz (III/5-372)

yıldızı (I/4-14)

ġundus (V.1/3-22)

+dUrUk

bondürük (I/41-209)

boyunduruġa (IV/2-62)

bōndürúĶ (I/52-28)

+er , +Ā , +şĀ

birer (II/15-112)

ikişē (IV/1-7)

beşer_onā (II/18-42)

yarımşā (II/2-112)

üçē beşē (I/4-256)

+GA

başKa (IV/1-140)

başKe (V.2/5-11)

başga (I/28-27)

+Gan

başkanım (I/36-65)

başganı (VI/1-205)

+gil

dayıggile (I/21-138)

ğaynanangil (III/5-32)

gelin ğuzgiliñ_evine (II/7-39)

ünzülegil (III/5-73)

bubamgil dedengil (II/13-4)

haççegil (III/5-384)

yarbaygiliñ (II/17-27)

fatmagil (III/5-34)

+(u)k

ğabuķ (I/51-231)

topuķlu (II/16-101)

bebek (I/45-245)

ğowuķ (I/51-227)

+kek

erkek (I/9-5)

+(X)l

ğızıl_ıřçaķta (I/35-30)

yeşil (<yaşıl) (I/33-97)

usul (II/3-47)

+la

yayla (I/18-16)

kışla (I/6-248)

+lAk

çıplak (I/22-253)

gömlek (I/19-97)

yuvarlak (I/30-3)

tekêrleK (II/16-94)

şārlaK (I/44-233)

aylak (VI/1-326)

patlaklara (II/7-267)

çatlaḳ_a (II/8-47)

+lAmA

ğarşılama “bir halk oyunu türü” (I/22-243)

gözleme “bir yemek türü” (IV/2-94)

+lAyIn , +lan , +lā , +la

sabālayın (I/19-158)

sabālan (I/16-79)

geceleyin (I/27-131)

sabālā (II/9-1)

sabāleyin (V.1/6-49)

sabāla (I/36-36)

+lX , +nX

verimniydi (I/13-50)

dōmnu (I/5-80)

namnu (I/17-168)

samsunnu (I/40-264)

devāmnu (I/38-13)

dikenni (I/14-150)

<i>enni</i> (I/48-7)	<i>sālīklı</i> (I/45-84)
<i>sowannı</i> (I/42-42)	<i>içli tuşlı</i> (II/2-12)
<i>cannı</i> (I/6-40)	<i>tereyālı</i> (II/16-78)
<i>çamnu òrmannı</i> (IV/3-109)	<i>duzlu</i> (III/5-279)
<i>ğannı</i> (IV/2-148)	<i>çoçuklu</i> (I/2-247)
<i>nışannı</i> (IV/2-40)	<i>sulu</i> (I/3-135)
<i>bilgili</i> (II/7-71)	<i>yourtlu</i> (I/32-78)
<i>hayırlı</i> (III/5-499)	<i>köwlü</i> (I/36-40)
<i>ārılı sızılı</i> (I/6-94)	<i>küllü</i> (I/41-183)
<i>tāsilli</i> (I/7-16)	<i>çümbüşlü</i> (II/2-69)
<i>rāmetli</i> (I/17-195)	<i>üzüntülü</i> (II/15-159)
+IXk , +nXk	
<i>öñnük</i> (V.2/6-247)	<i>başbakanlık</i> (I/46-333)
<i>günnük</i> (I/43-24)	<i>alannık</i> (I/45-103)
<i>milyonnuç</i> (III/1-187)	<i>çamnuç</i> (I/42-110)
<i>uzunnuçta</i> (I/51-231)	<i>gülistannık</i> (I/36-35)
<i>tonnuç</i> (I/36-18)	<i>ğaribannık</i> (I/36-9)
<i>yarımnık</i> (V.1/2-201)	<i>yādannıklā</i> (I/27-109)
<i>alışçannık</i> (I/53-38)	<i>doğsannık</i> (I/25-36)
<i>fıstannık</i> (I/51-167)	<i>samannık</i> (I/19-154)

<i>meydannık</i> (I/14-137)	<i>gelinniK</i> (V.1/6-16)
<i>iramazannık</i> (I/4-175)	<i>mihtālık</i> (II/17-51)
<i>şeytannık</i> (I/1-48)	<i>ustalık</i> (III/9-31)
<i>ğurbannıK</i> (V.2/1-29)	<i>ğızlık</i> (IV/1-190)
<i>güvennikte</i> (VI/1-84)	<i>pislik</i> (I/4-211)
<i>sennik bennik</i> (II/10-104)	<i>gênşlik</i> (I/1-52)
<i>seksennik</i> (I/53-58)	<i>kötülük</i> (I/20-118)
<i>serinnik</i> (I/39-233)	<i>çöplükleri</i> (I/34-20)
<i>derinnikte</i> (I/30-20)	<i>böyüklük</i> (I/41-110)
<i>şennik</i> (III/1-310)	<i>düzlük</i> (II/2-11)
<i>séytinnik</i> (I/14-156)	<i>bolluk</i> (I/5-67)
<i>kefënnik</i> (I/4-176)	<i>yoKluK</i> (I/56-62)
<i>türkmennik</i> (V.2/3-162)	<i>aşlık tokluK</i> (V.1/6-38)

+maç

sırçmaç (V.1/1-125)

+mAn , +mēn

ğocaman (II/12-57)

dikmen (V.2/6-98)

küçümēn (I/44-177)

+(X)n

yazın (I/1-76)

baharın (I/46-225)

güzün (V.1/6-93)

ilkin (I/12-61)

kışın (I/6-155)

yayan (I/23-64)

+(X)nCX

birinçi (I/2-17)

otuzuncu (V.1/2-148)

beşinci (I/47-3)

dördünçü (I/49-212)

kırkınıcı (V.2/4-67)

+(i)ndi(n)

ikindi (III/1-243)

ikindin (I/16-184)

+rak

uzaraq (V.2/4-60)

ufaraq (III/5-163)

+sal

kırsal (I/20-10)

kımsal (I/41-35)

+sXz

çöpsüz (V.1/2-214)

sütsüz (I/44-315)

tüysüz (III/1-171)

çoçuksuz (I/2-248)

<i>umutsuzları</i> (I/10-58)	<i>elliksiz</i> (I/21-164)
<i>dussuz</i> (I/12-32)	<i>avanssız</i> (I/34-69)
<i>susuz</i> (I/43-40)	<i>verimsiz</i> (I/35-20)
<i>yolsuz</i> (I/44-215)	<i>aķılısıdı</i> (I/40-6)
<i>dowulsuz</i> (IV/1-16)	<i>ıssız</i> (I/44-295)
<i>namussuz</i> (V.1/1-115)	<i>misāfirsiz</i> (I/45-177)
<i>uyķusuzun</i> (II/17-329)	<i>küreşsiz davılsız</i> (II/17-297)
<i>ğoyunsuz</i> (I/44-304)	<i>anasız</i> (III/4-54)
<i>suşsuz</i> (I/46-341)	<i>tēbiyesiz</i> (III/5-226)
<i>huysuz</i> (I/49-189)	<i>evsiz</i> (IV/3-136)
<i>içkisiz</i> (V.2/4-247)	<i>böreksiz</i> (IV/3-159)
<i>keyifsiz</i> (II/7-2)	<i>verimsiz</i> (VI/1-69)
<i>belirsiz</i> (II/1-185)	<i>cansız_arabalā</i> (VI/1-115)
<i>ğarārsızdın</i> (I/53-100)	<i>ferecesiz</i> (VI/1-133)
<i>wakitsiz</i> (I/2-24)	<i>bilinçsiz</i> (V.1/4-100)
<i>ırātsiz</i> (I/14-25)	<i>bayraķsız</i> (V.2/1-93)
<i>yāsiz</i> (I/16-24)	<i>tārifsiz tercümesiz</i> (V.2/4-121)
<i>ğünahsız</i> (I/16-461)	<i>tērliksiz yālıķsız</i> (V.2/4-190)
<i>yētersiz</i> (I/20-15)	<i>yaķasız</i> (V.2/4-221)

+su

otsu (I/54-65)

+sul

yoksulluK (I/52-23)

+(u)t

yaşıtıs (I/42-37)

+tX

eltisiniñ (I/22-9)

patırtı (III/5-489)

çatırtı çuturtu (I/53-99)

tıķırtımı (III/6-46)

harıltı (I/22-140)

mınırtı (I/53-50)

fıslıtılan (II/1-188)

inilti (III/9-94)

dıngıltısını (II/12-223)

+(u)z

topuz (V.2/6-135)

ekiz (II/10-62)

2.1.1.2. Eylemden Ad Yapım Ekleri

-A

oya (II/6-84)

sapa (IV/3-109)

öte (III/9-19)

yara (I/10-32)

-Ak

gezek (I/1-45)

süreķ_avi (I/28-50)

oturaķ (III/3-32)

saçaķ (I/51-207)

oraķ (I/19-85)

ģaçaķ (II/13-13)

-AlAk

yatalaķ (II/2-24)

batalaķ_oldu (I/27-1)

-Am

tutam (I/2-218)

dönemde (I/46-72)

-amaķ

ķaçamā (< ķaçamaķ+ı) (I/37-1)

-AnAk

sānaķ “saģanak” (III/3-88)

geleneķ göreneķ (V.1/4-21)

dēneķ “deģenek” (III/6-18)

-baç

saķlambaç_oyñalarıdı (I/27-126)

-caķ

salıncaķ (I/28-40)

-ce

eylence (I/45-310)

-ç

kazanç (I/27-12)

sevinci (I/16-399)

gölünşlü (I/11-71)

-ebe

göçebe (I/30-112)

-eCek

gëyim gëyecek (II/7-10)

yîÇek içeÇeK (II/10-119)

-ev

görev (I/7-141)

-gA

süPürge (I/41-41)

dalğa (I/49-178)

dizge (I/53-113)

yongâ (II/12-149)

-GAn

soluğan_oldu (III/5-190)

unutkannım (I/25-1)

sergennere (I/40-240)

örken (V.2/6-242)

çalışkandı (I/6-351)

alışkannık (I/53-38)

-geç

süzgeşTen (I/41-161)

-GX

bıçkı (V.2/5-2)

bilgi (I/18-66)

içki (I/3-57)

sürgü (I/25-94)

atkı (I/41-219)

görgü (I/40-470)

tutku (I/19-2)

sorju (VI/1-269)

yazğı (I/3-154)

vergi (I/46-320)

yayğı (I/54-53)

çizgi (I/44-441)

-GXn

ğaygın (I/5-33)

düzgün (IV/1-6)

yangın (I/42-108)

sürgün (V.1/1-149)

kızgın (I/55-45)

başkın (I/23-23)

yitişginnē (I/51-101)

sapkın (I/46-101)

yorğun (I/23-65)

alışkın (I/32-106)

soygün (II/1-190)

gelişkinis (II/17-82)

uygün (I/43-105)

tüşküdü (II/10-61)

-X

dürü (I/12-49)

sürü (I/2-169)

örtü (I/19-6)

dolu (I/34-20)

ğoşu (II/17-276)

tağıları (I/40-73)

ğonu ğomşu (I/22-73)

pişi (II/9-31)

yazı (I/14-55)

çeki (IV/3-146)

yarı (I/44-55)

diri (I/56-176)

-XCX

bağıcı (I/2-62)

deriñ doğdurucu (I/40-372)

ufâlTıcı mufâldıcı (I/13-19)

ğömcülē (V.1/4-81)

alıcı (III/1-177)

satıçılā (I/26-112)

kesici (I/25-98)

donduruçulara (I/45-83)

-Xn

ekin (III/1-233)

yığın (I/25-101)

bütün (III/7-89)

oyun (II/7-29)

tütün (I/21-167)

satın (IV/3-179)

-XntX

sıkıntı (I/5-98)

söküntülēden (I/6-28)

silinti (I/16-343)

üzüntü (I/29-27)

-Xş

alışveriş (I/31-84)

oluşta douşta (I/30-128)

görüş (I/51-168)

-(X)k

delik (I/41-98)

oyuK (IV/3-171)

geçik (I/49-104)

göpuK (V.1/5-79)

açık saçıK (VI/1-133)

bozuK (I/34-96)

ışık (I/5-17)

göçüK (I/33-5)

döşeK (V.2/4-212)

çókük (I/29-27)

yayıK (II/16-76)

çürük (I/19-74)

-(I)l

ışıl (I/22-52)

oKul (III/7-67)

çakıl (I/51-47)

-(X)m

geçim (VI/1-346)

doğum (II/3-70)

kesim (I/15-34)

boğum (I/51-219)

gelin_alımı (I/12-54)

bakımı (I/19-172)

giyim_ğuşam (III/1-49)

uçurum (I/44-233)

verimniydi (I/13-50)

ölçümünü (I/30-18)

aKım (I/43-131)

ölüm (IV/1-326)

tarım (I/20-12)

dönüm (II/1-104)

-mA

doğuma (I/44-68)

süzmelere (I/22-217)

oğuma yazma (V.1/2-96)

bölmeye (I/44-385)

basma (I/51-139)

-mAca

mendil saqlamaca (I/19-61)

eşē pinmece (I/19-66)

hoplamaca (II/18-55)

gēzmece (I/22-309)

demir gırmaca (III/2-55)

dönmece (I/53-20)

-mAka

eKmeK (I/53-73)

çağmaK (I/44-179)

yimek (III/6-8)

ğaymağ (I/54-41)

-men

üretmen (I/48-152)

dērmen (I/31-55)

-mığ

ğızamıK (< kızıl+a-mığ) (II/10-28)

-mır / -mŪr

yāmır (I/51-6)

yāmur (II/6-90)

kömür (III/6-28)

-paḵ

ḵaypaḵ (I/56-148)

-sI

yatsı (IV/1-131)

geysisini (II/17-246)

-(X)t

umut (I/22-347)

resmīgeçit (I/2-273)

ḵonut (II/14-72)

yourt (I/6-99)

büyeT “*büvet*” (I/1-56)

2.1.2. Ad Çekim Ekleri

2.1.2.1. Çokluk Ekleri

Çanakkale yerli ağızlarında çokluk eklerinin işlevi, yazı dilindekilerden farklı değildir. Fakat, ek, /m/ ve /n/ ile biten sözcüklere eklendiğinde, önce ilerleyici ünsüz benzeşmesinin etkisiyle +nAr, sonra da sözcük sonundaki /r/ ünsüzünün bölge ağızlarında karakteristik olarak düşüp önündeki ünlüyü uzatmasıyla +nĀ şeklini alır. Diğer sözcüklerde ise genellikle +lĀ şeklindedir.

Bunların yanı sıra, benzeşmenin olmadığı, /r/ ünsüzünün düşmediği ya da düşse bile uzun ünlü oluşumunun görülmediği az sayıda sözcük de metinlerde görülür. Bu durumu, yazı dilinin etkisine bağlamak gerekir. Ayrıca, ekin +lĀr/ +nĀr şeklinde uzun ünlüyle kullanımları da tespit edilmiştir.

gelinnē (I/44-72)

üzümnē (I/46-219)

oyunnā (II/18-62)

bayramnā (III/9-37)

hastalıklā (I/14-86)

develer (I/17-163)

gênşlē (I/41-132)

faprikalār (I/43-15)

ōlannar (II/18-33)

bunnār (II/15-70)

gelenner (V.2/4-15)

kûpeklēr (II/16-48)

ğızlar (I/10-140)

düyünnēr (II/7-8)

2.1.2.2. İyelik Ekleri

Çanakkale yerli ağızlarında, iyelik ekleri, fonetik açıdan yazı diline göre bazı farklılıklara sahiptir. Bu ekler, işlev yönünden ise yazı dilinden ayrılmaz.

Kişi	Ekler
1. tekil kişi	+(X)m
2. tekil kişi	+(X)n , +(X)ñ / +(X)η , +yin
3. tekil kişi	+X , +sX
1. çoğul kişi	+mXz , +(X)mXz
2. çoğul kişi	+nXz , +ñXz / +ηXz , +(X)nXz , +(X)ñXz / (X)ηXz
3. çoğul kişi	+lArX , +nArX

Tablo 6: İyelik Ekleri

1. Tekil Kişi İyelik Eklerinin Kullanımı

nenem (I/49-166) , *bubam* (IV/1-118) , *mandalarım* (I/24-67) , *ōlanım* (II/4-152) , *evim* (I/38-17) , *gözelim* (III/5-55) , *suçum* (V.1/1-261) , *ōlum* (I/21-83) , *günüm* (I/37-137) , *göñnüm* (I/54-33)

2. Tekil Kişi İyelik Eklerinin Kullanımı

Çanakkale yerli ağızlarında “nazal n”li kullanımlar çok daha yaygındır.

anan (II/9-87) , *kömdīn* (V.2/3-24) , *şansıñ* (II/14-76) , *canın* (I/26-68) , *doğudūn* (I/6-12) , *sūdūn* (I/5-209) , *anañ bubañ* (I/50-29) , *mīdeñ* (I/52-62) , *eviñ* (III/1-205) , *dūnūñ* (V.2/3-165) , *doumuñ* (I/44-359)

Birkaç örnekte “+yin” ekinin kullanıldığı da tespit edilmiştir.

birgül_abayini “Birgül ablanı” (I/10-259)

anayin “anan” (I/10-260)

Bölge ağızlarında, ilgi durumu ekinden önce gelen 2. tekil kişi iyelik ekinin nadiren de olsa /y/ sesine dönüştüğü görülür. Bu kullanıma, 5. bölge 2. grup ağızlarında rastlanır.

babayın da dayısı “babanın da dayısı” (V.2/6-291)

anayin teleFonunu “ananın telefonunu” (V.2/6-294)

seniñ hanımıyñ şeyi “senin hanımının şeyi” (V.2/5-46)

anayın sūdū “ananın sütü” (V.2/4-41)

3. Tekil Kişi İyelik Eklerinin Kullanımı

ğayınması (I/22-57) , *keçisi* (I/23-84) , *koğusu* (III/5-419) , *sürüsü* (IV/2-9) , *tarafına* (I/32-12) , *köwü* (I/4-8) , *ğolu* (II/10-48) , *sāyibi* (V.1/4-46)

Çanakkale yerli ağızlarında “ğıyı” sözcüğü, Muğla (Akar, 2013: 92) ve Kütahya (Gülensoy, 1988: 87) ağızlarında da görüldüğü üzere üçüncü tekil kişide eksiz kullanılmaktadır.

çayıñ ğıyında (I/45-214)

cāmileriñ ğıyına (II/7-244)

yoluñ ğıyında (III/3-60)

1. oğul Kişi İyelik Eklerinin Kullanımı

sıkıntımız (I/7-58) , türkümüz (I/49-188) , ğuzumuz (V.2/1-29) , dedemiz (I/6-217) ,
tezđahımız (I/3-6) , içimiz (V.1/5-39) , moturumuz (I/16-224) , ömürümüz (II/12-166)

2. oğul Kişi İyelik Eklerinin Kullanımı

Bölge ağızlarında “nazal n”li kullanımlar daha yaygındır.

numaranız oıaydı (V.1/6-111) , yeriniz (I/44-242) , zamānınızda (I/46-39) , yapçānız
(V.1/4-98) , işinize (I/46-111) , ğoyununuz (I/44-301) , parağız (I/2-293) , burnuğuzu (II/2-68) ,
anağız bubağız şeyiñiz neneleriñiz ebeleriñiz (II/7-113) , ebeñiz dedeñiz anağız bubağız (II/7-145) ,
ömrüñüz (V.2/1-12) , yüzüñüzü (I/54-52)

3. oğul Kişi İyelik Eklerinin Kullanımı

tütüññēñ yaprağları (I/50-44) , unnāđ anaçığları (II/3-56) , unnarıñ evleri (II/12-141) ,
ablalānın inekleri (I/42-101) , arabalāđ önnerine (I/45-247) , ineklēñ damnarı (I/21-170)

2.1.2.3. Durum Ekleri

2.1.2.3.1. Yalın Durum

Ad durumuna girip de durum eki almayan, yüzey yapıda bir ek taşımayan
adların bulunduğu durumdur. Türkçede sıfır biçim birimle çekimlenir (Üstünova, 2007:
737).

şimdi bende keçi var “Şimdi bende keçi var.” (I/9-26)

dāmat gelini ğaçırdı “Damat gelini kaçırdı.” (II/9-9)

tālī tiksēñ eve getimiyi öküz yoğ esseK yoğ motur yoğ “Tarlayı diksen eve getirmeye eşek
yok, öküz yok, motor yok.” (I/50-19)

2.1.2.3.2. Yönelme Durumu Eki

Eylemin yönünü gösteren ve yaklaşma bildiren bu ek, Çanakkale yerli ağızlarında işlev olarak yazı dilinden farklı değildir. Ek, ünlü biten sözcüklere +(y)A, ünsüz ile biten sözcüklere +A şeklinde eklenir.

bāmıza bāçemize gidēdiK yāvrum “Bağımıza bahçemize giderdik yavrum.” (III/5-9)

babam iç acımadı bene “Babam hiç acımadı bana.” (I/53-26)

misir unu götürdü gōnşuya “Mısır unu götürdü komşuya.” (I/55-7)

bunnarı arabanıza gōn “Bunları arabanıza koyun.” (II/7-123)

buriye eviñ önüne gadā çıkarın “Buraya evin önüne kadar çıkarım.” (III/5-19)

Yönelme durumu eki ile bu ekin eklendiği sözcüğün ünlüsü arasında kalan /k/ ve /k/ ünsüzleri, çoğu zaman süreklileşerek kaybolur. Ayrıca, yönelme durumu eki ünlü ile biten sözcüklere eklendiğinde ortaya çıkan yardımcı /y/ ünsüzü bazı sözcüklerde erir. Her iki durumda da hece kaynaşması olayı gözlenir.

gittik yenice “Gittik Yenice’ye.” (I/44-86)

burā gada gār yārdı “Buraya kadar kar yağardı.” (III/9-75)

bi pāsuman yaptı bacā “Bir pansuman yaptı bacağa.” (I/53-143)

Bu ekin nadiren de olsa +yA şeklinde kullanıldığı görülür. Bu kullanım, sadece V. bölge 2. grup ağızında tespit edilmiştir.

ōrdan göçebeler dāya çekilirmiş yāni dāya “Oradan göçebeler dağa çekilirmiş yani dağa.” (V.2/3-7)

urdan sāya gidiyü bi yol “Oradan sağa gidiyor bir yol.” (V.2/6-35)

Zaman zaman üzerine +CAk ekini alarak birleşik bir yapı da oluşturduğu da tespit edilmiştir.

ben gece üçe dördeceK uyumam koyunnām va “Ben gece üçe dörde kadar uyumam. Koyunlarım var.” (I/7-65)

zeytinyağı puğüneceK para etmeyodu bu sene azçık para etti “Zeytinyağı bugüne kadar para etmiyordu. Bu sene azıcık para etti.” (I/2-175)

şimdi bi giderim ben gece yarısınacaK guyunnālan sāt üçe dördeceK “Ben şimdi bir giderim. Gece yarısına kadar koyunlarla... Saat üçe dörde kadar...” (I/7-66)

2.1.2.3.3. Belirtme Durumu Eki

Belirtme durumu, adın söz içindeki geçişli eylemlerden doğrudan doğruya etkilenmesi durumudur (Banguoğlu, 2007: 327). Belirtme durumu eki, Çanakkale yerli ağızlarında, ölçünlü dilde olduğu gibi +X ve +(y)X şeklindedir. Ekin işlevleri de ölçünlü dildekilere benzerdir.

şu anda gençlik yok terk etmiş köwü “Şu anda gençlik yok, terk etmiş köyü.” (I/38-1)

nası atıyólā bunu yā “Nasıl atıyorlar bunu ya?” (II/1-162)

gözlemeyi yālan pişiriz “Gözlemeyi yağla pişiririz.” (II/4-22)

bu ödeyir parasını “Bu ödüyor parasını.” (VI/1-189)

kapıyı da kitlemişlē “Kapıyı da kitlemişler.” (I/11-7)

suyu ölçmē götmüşle “Suyu ölçmeye götürmüşler.” (I/21-181)

Belirtme durum ekinin, eklendiği sözcüğün son ünlüsüyle kaynaşıp erimesine Çanakkale yerli ağızlarında zaman zaman rastlanır.

o börek sinisinde ğāli onu yeris bōrē “O börek sinisinde gayrı onu yeriz böreği” (II/17-223)

biz tūfē dōruldazi zāte keklik dē uziyu “Biz tüfeği doğrultasıya kadar zaten keklik de uzuyor.” (I/49-32)

2.1.2.3.4. Bulunma Durumu Eki

Temel işlevi eylemin gerçekleştiği yeri göstermek olan bu ekin, zaman, miktar, parça vb. bildirmek gibi farklı işlevleri de bulunmaktadır. Çanakkale yerli ağızlarında, yazı dilindeki şekil ve işlevleriyle kullanılan bu ek, sözcüklere +DA şeklinde eklenir.

bizim év de urda yoluñ üstündēdi ta aşşāda ğāvelēñ önünde “Bizim ev ta orada yolun üstündeydi aşağıda kahvelerin önünde.” (I/49-146) (**yer**)

bi dā yeñiden seksen dōrtte bi dā ğaldırmaK istedilē “Bir daha yeniden seksen dōrtte bir daha kaldırmak istediler.” (I/8-21) (**yıl**)

evelde āT yōdu “Evvelden at yoktu.” (II/12-3) (**belirsiz zaman**)

ben āldīm pareyi üçte dōrdünü dağıdıyanıK “Ben aldığım paranın dōrtte üçünü dağıtıyorum” (IV/1-239) (**kesir**)

Çanakkale yerli ağızlarında, üzerine +GI eki alan bulunma durumu ekinin ünlüsü nadiren de olsa uzar. Aynı durum, Türkmen Türkçesinde de görülmektedir (KTLS, 1991: 1102).

ğızlan ordāki olan başında durdulā “Kızla oradaki oğlan başında durdular.” (IV/1-112)

ē bordāki olan da gene ekmēñ vā mı dē “E, buradaki oğlan da gene ‘Ekmeğin var mı?’ der.” (IV/1-241)

aynı burdāKi bahardāğı gibi olur denir “‘Aynı buranın baharındaki gibi olur.’ denir.” (III/1-282)

2.1.2.3.5. Ayrılma Durumu Eki

Adlara gelerek temelde, ayrılma, çıkma, uzaklaşma bildiren bu ekin Çanakkale yerli ağızlarındaki kullanımını ve işlevleri, yazı dilinden çok da farklı değildir. Ayrılma dışında yer, zaman, neden, parça-bütün ilişkisi gibi farklı işlevlerde de kullanılır. Bu ek, yazı dilinde olduğu gibi adlara +DAn şeklinde eklenir.

üş senedir bacaklāmdan yōriyemiyom “Üç senedir bacaklarımdan yürüyemiyorum.”

(I/14-1) (**neden**)

şindi adam elinden gēlse āltından saray yapıdırıcek “Şimdi adam elinden gelse altından saray yaptıracak.” (I/36-61) (**imalat maddesi**)

bēn tā ğārşıdan gelike bene dehme tokat girişti “Ben ta karşıdan gelirken bana tekme tokat girişti.” (I/37-140) (**yön**)

baştan dübiyimiz vādı “Baştan dibeğimiz vardı.” (IV/3-169) (**zaman**)

altı ğādaştan iki gādaşçiyim gāldı “Altı kardeşten iki kardeşçiyim kaldı.” (II/10-82)

(**parça-bütün**)

2.1.2.3.6. İlgi Durumu Eki

Eklediği ad ile bir başka ad arasında sahiplik bağı kuran ektir. Bu ek, diğer durum eklerinin aksine, adları eylemlere değil adlara bağlar (Korkmaz, 2009: 268). Çanakkale yerli ağızlarında, çoğunlukla, ünlü ile biten tabanlara +nXn / +nıı / +niñ / +nuı / +nüñ, ünsüz ile biten tabanlara +Xn / +ıı / +iñ / +uı / +üñ şeklinde eklenir.

Íambanın başında “lambanın başında” (I/28-14)

dursun dedenin türbesi “Dursun Dede'nin türbesi” (I/23-46)

gelibolunun köyünden “Gelibolu'nun köyünden” (I/24-81)

köprüünün yanında “köprüünün yanında” (I/45-224)

kapınıñ aźında “kapının ağzında” (I/49-166)

mīdeniñ yaralānu “midenin yaralarını” (I/52-63)

ölünüñ başında “ölünün başında” (V.2/4-45)

bunuñ anası “bunun anası” (II/17-172)

ōlanın yanına “oğlanın yanına” (I/1-81)

edremidin başında “Edremit’in başında” (I/4-27)

televizyonun ğārşısına “televizyonun karşısına” (I/46-216)

hē köyün līsānu “her köyün lisanı” (III/9-1)

pınarlarıñ başına “pınarların başına” (I/38-35)

eviñ öñünde “evin önünde” (I/40-432)

oқuluñ yanına “okulun yanına” (I/41-180)

köyüñ yarısı “köyün yarısı” (III/5-481)

Hece kaynaşması veya düşmesi olan bazı sözcüklerde ekin +m / +n / +ñ / +ñ şeklinde tek ünsüzle kullanıldığı görülebilmektedir (Buran, 1996: 70).

kendi bubām bubası “kendi babamın babası” (II/10-48)

babām dayısınıñ hanımı “babamın dayısının hanımı” (I/7-145)

anām bubası “anamın babası” (I/44-150)

dān başında “dağın başında” (II/18-39)

işçilēn parasını “işçilerin parasını” (III/1-223)

nacāñ sapını “nacağın sapını” (I/4-122)

uçāṅ mēdivennēnden “uçanın merdivenlerinden” (I/22-209)

bubāṅ yatāna “babanın yatağına” (I/53-122)

ğızlāṅ oynadī yere “kızların oynadığı yere” (I/17-88)

çēşmelēñ Yannāna “çeşmelerin yanlarına” (I/36-33)

tüfēñ namlusunu “tüfeğin namlusunu” (V.1/1-190)

dedēñ yanına “dedenin yanına” (I/14-90)

Ekin, ünlü biten sözcüklerden sonra +yin şeklinde kullanımına da bölge ağızlarında nadiren rastlanmaktadır.

hamdiyiñ evine “Hamdi’nin evine” (I/45-121)

2.1.2.3.7. Eşitlik Durumu Eki

Eşitlik durumu, eylemin ne şekilde olduğunu veya yapıldığını, eylemin oluş veya yapılaş tarzını ifade etmek için adın girdiği durumdur (Ergin, 2013: 239). Eşitlik durumu eki, Çanakkale yerli ağızlarında +CA şeklindedir.

bydēī etleriz güzelce “Buğdayı güzelce etleriz.” (II/9-46)

undan sonācīm yere de şūle bi çārşaf gibi bi şī yazālā genişçe “Ondan sonra, yere de şöyle bir çarşaf gibi genişçe bir şey yazarlar.” (III/1-7)

olan sakatça “Oğlan sakatça.” (I/29-57)

yalnızca gāldım ben gay evde “Yalnızca kaldım ben gayri evde.” (II/2-31)

āftalāca duru “Haftalarca durur.” (III/9-19)

Adlardan sevimlilik ve küçültme ifade eden adlar yapan +cAk eki de “köy” adına eklenerek birliktelik anlamı verecek şekilde kullanılabilir (Gülensoy, 1988: 83; Akar, 2013: 100). Bu kullanım, Çanakkale yerli ağızlarında çok yaygındır.

şindi ramazanda köwcek köwli geliyu “Şimdi ramazanda köycek köylü geliyor.” (I/5-92)

eñ soñ gidēsın gelin almā köycek kölü “En son gidersin gelin almaya köycek köylü.” (I/20-63)

köycek kölü üç gün içinde variyörü geçmiş_ōsuna “Köycek köylü üç gün içinde geçmiş olsuna varıyor.” (II/9-94)

köwce köwli toplanırdı “Köyce köylü toplanırdı.” (II/7-37)

köwce köw toplaşıyũ burēĩ “Köyce köy buraya topluyor.” (I/5-166)

2.1.2.3.8. Araç Durumu Eki

Türkçede araç durumu eki olan “+n”, bugün arkaik bir ek olarak yazın, kışın, güzün, ansızın vb. sözcüklerin bünyesinde kalıplaşmış, işlevini “ile” edatına bırakmıştır. “+n” ekiyle kalıplaşmış olan sözcükler, dilde zarf göreviyle kullanılırlar (Üstünova, 2012: 58-59). Çanakkale yerli ağızlarında bulunan araç durumu ekleri şunlardır:

+XIA , +IA

Bu ekler, yazı dilinde de benzer şekillerde kullanılır.

öküzüle sürülüyöru “Öküzle sürülüyor.” (II/15-27)

paramızıla alıyórúz da işTe şēdiyórús “Paramızla alıyoruz da işte şey ediyoruz.” (II/17-102)

iki avuşla bi demet yapārdım uyle çalışırdım “İki avuçla bir demet yapardım, öyle çalışırdım.” (V.2/6-195)

vallā çociKlīm çobancılıKla gēşTi “Vallaha çocukluğum çobancılıkla geçti.” (I/13-3)

gelini de arabiyle gezdirirlē her tarafi “Geline de arabayla her tarafi gezdirirler.” (I/17-103)

+IIAn , +nAn , +XnAn , +XnnAn , +InnA

Bu ekler, araç durumu ekine arkaik +n araç durumu eki bağlanarak oluşturulmuştur (Akar, 2013: 101).

bağ toğurlunuğ ğonuşmasılan buranığ ğonuşması değişēr “Bak, Tongurlu’nun konuşmasıyla buranın konuşması değişir.” (III/9-2)

çalğılan dowullālan gidē ğarşılāsığ “Çalgıyla davullarla gider karşılaşırsın.” (I/5-181)

e şindi manğal kömürünen yapılyó her şey “E şimdi mangal kömürüyle yapılıyor her şey.” (I/7-86)

unnarınan müappet ediyörüz “Onlarla muhabbet ediyoruz.” (II/12-160)

bi ğızımızınan bi ölumuz var “Bir kızımızla bir oğlumuz var.” (V.2/3-172)

burdan bi arkadaşınan gittik “Burdan bir arkadaşla gittik.” (V.2/6-46)

iki çivtinen süreriz “İki çiftle süreriz.” (I/16-225)

öyle işinen mişinen ilgisi yok “Öyle işle mişle ilgisi yok.” (V.2/4-246)

sıkıntıynan fakırlīnen gēşTiK gittik tūnneden “Sıkıntıyla fakirlikle geçtik gittik dünyadan.” (V.2/5-12)

ecelim vādem gēdiyse īmannan ğurannan gönder beni “Ecelim vadem geldiyse imanla Kuran’la gönder beni.” (I/16-332)

masalā Filen ğoyuyolā gelinnen dāmāda “Masalar filan koyuyorlar gelinle damada.” (I/21-62)

ğıza içirmiş ōcunnan “Kıza içirmiş avucuyla.” (I/41-87)

būdayları el gücünnen biçiyoduḵ “Buğdayları el gücüyle biçiyorduk.” (I/32-58)

moturunnan nişanğayiye incēmiş “Moturuyla Nişankaya’ya inecekmiş.” (I/40-275)

kınasınna file gidiyo urēī “Kınasıyla filan gidiyor oraya.” (I/10-231)

bizim analāmis ninelēmis meselā bacilāımız ullādan topraḵ testilēle daşıyo sırtınna “Bizim analarımız ninelerimiz mesela bacılarımız oralardan toprak testilerde taşıyor sırtıyla.” (I/36-34)

ūç kün böyle ayāmızıñ potininne yatırdılār o zamankı günde “Üç gün böyle ayağımızın potiniyle yatırdılar o zamanki günde.” (II/17-30)

+(X)n

Türkçede bu ek, araç eki özelliğini zamanla kaybederek addan yeni ad yapan bir yapım eki durumuna gelmiştir (bk. 2.1.1.1. Addan Ad Yapım Ekleri). Çanakkale yerli ağızlarında da zaman zaman görülür.

zāten millet yayan geliyu “Zaten millet yayan geliyor.” (I/45-153)

hawalā yādı mı güzün mü çikiyi “Havalar yağdı mı güzün mü çıkıyor?” (V.1/6-93)

ğışın köwlēde ḡālıyoduḵ yāmurda çamurda yazın bayırlāda devilēlen “Kışın köylerde kalıyorduk yağmurda çamurda. Yazın bayırlarda develerle...” (I/34-120)

2.1.2.4. Aitlik Eki

Yazı dilindeki +ki aitlik eki, ötümlüleşme ve damak uyumu sonucunda Çanakkale yerli ağızlarında +GX şekline girer.

beri yanındaki da kādınmış “Beri yanındaki de kadınmış.” (I/55-93)

anneniñ haķı çoķ bubanķı da “Annenin de babanın da hakkı çok.” (I/16-74)

ununku dā başkadı “Onunki daha başkaydı.” (I/32-52)

hüsününKü de ũle ōldu “Hüsnü’nünki de öyle oldu.” (I/21-63)

ötegi arğadaşlā gāşTı bizden “Öteki arkadaşlar kaçtı bizden.” (I/53-100)

öndegi silāhlāñ önüne geliyo doņus “Öndeki silahların önüne geliyor domuz.” (I/28-54)

baķ beri yandağı aşşādağı yarıķ “Bak, beri yandaki aşağıdaki yarık.” (I/17-109)

onunĵu elmaderede ōldu burda havız başında “Onunki Elmadere’de oldu burada havuz başında.” (I/21-65)

2.1.2.5. Soru Eki

Çanakkale yerli ağızlarında, yazı dilinde olduğı “mX” şeklinde eklenir ve soru cümleleri oluşturur.

sen_ōretmen mi olcañ “Sen öğretmen mi olacaksın?” (II/4-151)

bunnādan ĵuyverēm mi poşada “Bunlardan koyuvereyim mi poşede?” (II/7-111)

duymuşūñdur duymadıñ mi “Duymuşsundur. Duymadın mı?” (I/2-11)

Baca biliyoñ mu “Baca biliyor musun?” (I/19-7)

şindi nāpādıķ biliyön mü “Şimdi ne yaptık, biliyor musun?” (I/51-106)

burda mināre gördüñüz mü “Burada minare gördünüz mü?” (V.1/5-58)

Ek, cümle içinde zarf görevli sözcük öbekleri de oluşturur.

hinci ramazan bayramı geldi mi hēkes büyüklēniñ elini öpēdin “Şimdi Ramazan Bayramı geldi mi herkes büyüklerinin elini öperdi.” (III/1-67)

ay vādın mı çok selām sōle “Ay, vardın mı çok selam söyle.” (II/3-36)

ikindin_ōldu mu gēdilē beni āldılā “İkinci oldu mu geldiler beni aldılar.” (I/16-183)

Ekin zaman zaman koşul anlamı kattığı da görülür.

çalıyōlā köbekleri ya şimdi dutabildi mi çalıyōlā “Çalıyorlar köpekleri ya. Şimdi tutabilirlerse çalıyorlar.” (I/56-183)

eyer u daşı tüşürdün mü daşını almā goşturuduy “Eğer o taşı düşürürsen taşını almaya koştururdun.” (I/46-191)

Ek, olumsuzluk bildiren geniş zaman ekinin üzerine geldiği zaman geniş zaman ekinin son sesi /z/ düşebilir (Akar, 2013: 103). Bu durum, Çanakkale yerli ağızlarında da zaman zaman görülür.

u çōrba yinme mi “O çarba yenmez mi?” (I/37-40)

siz de bilir misiñiz bilme misiñiz “Siz de bilir misiniz? Bilmez misiniz?” (III/5-280)

e düyün_ōlma mı guzu “E düğün olmaz mı kuzu?” (V.1/6-10)

aneyeye bakılma mı “Anneye bakılmaz mı?” (II/10-191)

Soru ekinin 2. tekil kişi çekimlerinde, adıl kökenli ekler yerine iyelik kökenli ekler kullanılabilir (Akar, 2013: 104). Çanakkale yerli ağızlarında, bu tarz kullanımlar çokça görülür.

bizim goca ali wārdı mazılıktan tanır mıy “Mazılık’tan bizim Koca Ali vardı. Tanır mısınız?” (V.2/6-24)

āladım disem inanır mıy “Ağladım desem inanır mısınız?” (III/7-174)

nışannı mıy ya da ēvli miñ “Nişanlı mısınız ya da evli misiniz?” (III/5-473)

urdan mıy başbakandan mıy “Oradan mısınız? Başbakandan mısınız?” (III/3-5)

sen de yabancı mıñ ğüzüm “Sen de yabancı mısın kuzum?” (II/18-136)

nāpiyóruñ eyi miñ yavuz muñ “Ne yapıyorsun? İyi misin? Yavuz musun?” (II/17-4)

sen acemī min dirlēTi “Sen acemi misin, derlerdi.” (I/45-199)

olum sēn deli miñ ciğariyi alışçaķ “Oğlum sen deli misin sigaraya alışacak?” (I/44-184)

manğal kömürünü biliyó muñ “Mangal kömürünü biliyor musun?” (I/41-3)

Bölge ağızlarında, heceleri kaynaşmış olan “değil” edatına eklenen soru ekinin ünlüsünün zaman zaman düştüğü görülür.

ğaynalā çoķ ğarışıyór sāte gelinnere dēm “Kaynanalar çok karışıyor zaten gelinlere, değil mi?” (II/12-172)

é siz ğocameyÇeK mısınız dēm “E siz kocamayacak mısınız, değil mi?” (II/10-106)

sankim ben kimīn dēm “Sanki ben kimim, değil mi?” (II/9-189)

Bölgede, soru ekinin, ilerleyici ünsüz benzeşmesinden dolayı nazal n ile biten sözcüklere nazal n ile bağlandığı az da olsa görülür.

baķmaz oldun ŋu hePisi bitiyu ğuzum “Bakmaz oldun mu hepsi bitiyor kuzum.” (V.2/1-38)

çanaķķalede bi ğardaşçīñ ŋı var “Çanakkale’de bir kardeşçiğın mi var?” (V.2/1-87)

manda biliyoy ŋu “Manda biliyor musun?” (I/52-41)

añnaTıñ ŋı “Anladın mı?” (III/5-259)

oçakları ğördüñ ñü “Ocakları gördün mü?” (I/14-83)

burıa ğadār ğeldiñ ñi çāysız olur mu “Buraya kadar geldin mi çaysız olur mu?” (II/16-79)

ğetirivērēm yiyeceñ ñi “Getirivereyim. Yiyecek misin?” (III/5-170)

2.2. SIFATLAR

Adların önüne gelerek onları niteleyen, çeşitli yönlerden belirten veya onların nasıl olduklarını gösteren ad soylu sözcüklerdir (Korkmaz, 2009: 333). Çanakkale yerli ağızlarında sıfatlar, bazı fonetik değişiklikler dışında yazı dilindekilerden çok da farklı değildir.

2.2.1. Niteleme Sıfatları

Varlıkların niteliklerini bildiren sıfatlardır.

ufak ayvan “ufak hayvan” (I/23-85)

ğırmızı melki “kırmızı melki” (I/48-119)

zenğın yir “zengin yer” (I/43-8)

yērlı inek “yerli inek” (IV/3-20)

ğıca ğalın sincirlēden “koca kalın zincirlerden” (III/1-88)

böyük kazā “büyük kaza” (V.2/5-67)

gömgök su “gömgök su” (I/5-146)

yeñi sene “yeni sene” (II/12-126)

yağlı urbalānan “yağlı urbalarla” (II/2-111)

ğarışık zamannāda “karışık zamanlarda” (I/20-31)

2.2.2. Belirtme Sıfatları

Varlıkların niteliklerini bildirmeyen, onları belirten sıfatlardır. Bu sıfatlar, adları, yer gösterme, sayı, soru ve belirsizlik yönleriyle belirtirler.

2.2.2.1. Gösterme Sıfatları

Adları gösterme yoluyla belirten sıfatlardır.

hu makina alıları “şu/o makine halıları” (II/4-116)

şu köwden “şu köyden” (II/7-239)

bo yanda “bu yanda” (I/22-112)

şu rızānıñ ümmü “şu Rıza'nın Ümmü” (III/5-65)

u āmutlā “o armutlar” (III/7-32)

bu külēde “bu köylerde” (I/44-315)

u yaştakılā “o yaştakiler” (I/7-143)

2.2.2.2. Sayı Sıfatları

Adları sayı bakımından belirten sıfatlardır.

2.2.2.2.1. Asıl Sayı Sıfatları

āltı ay “altı ay” (I/22-225)

seqizen yaşıma “seksen yaşıma” (III/5-447)

üç gün “üç gün” (IV/3-116)

on yēdi sene “on yedi sene” (V.1/3-11)

yüz elli geçiniñ “yüz elli keçinin” (V.2/3-41)

bi çuval “bir çuval” (I/44-201)

yüz elli biñ nera “yüz elli bin lira” (I/49-130)

bês kaT “beş kat” (II/10-159)

eki taraf “iki taraf” (I/19-49)

2.2.2.2.2. Sıra Sayı Sıfatları

ramazanın birinci günü “ramazanın birinci günü” (I/4-57)

kırkinci gün “kırkinci gün” (V.2/4-67)

dördüncü sınıf beşinci sınıf “dördüncü sınıf beşinci sınıf” (I/47-3)

yüzüncü gün “yüzüncü gün” (II/9-163)

on altıncı sene “on altıncı sene” (I/16-237)

elli yedinci alay “elli yedinci alay” (I/24-26)

ikinci hanımını “ikinci hanımını” (I/2-248)

2.2.2.2.3. Üleştirme Sayı Sıfatları

birē pāça “birer parça” (I/3-28)

ikişē teneke “ikişer teneke” (I/27-151)

üçē yüz liradan “üçer yüz liradan” (II/2-5)

beşē hāne “beşer hane” (I/14-131)

ellişē milyon yüzē milyon para “ellişer milyon yüzer milyon para” (I/54-93)

bês āltışā kişi “beş altışar kişi” (I/22-165)

2.2.2.2.4. Kesir Sayı Sıfatları

yarım okka “yarım okka” (II/2-107)

2.2.2.3. Soru Sıfatları

Adları soru yoluyla belirten sıfatlardır.

kaç / kaç / kaç / kaç

kaç sene “kaç sene” (V.2/1-119)

kaç tane “kaç tane” (V.2/6-71)

kaç türlü “kaç türlü” (I/54-146)

kaç taş “kaç taş” (II/1-3)

hangi / hanki / hangi / hanrı

hanki mevsimde “hangi mevsimde” (V.1/1-44)

hanrı programdı “hangi programdı” (I/24-53)

hanrı numara “hangi numara” (I/40-311)

hanki tarihde “hangi tarihte” (I/36-5)

ne / ne / ni

ne bayramnā “ne bayramlar” (I/22-262)

ne tarafa “ne tarafa” (III/1-272)

ni cevaP “ne cevap” (II/13-25)

ni işlē “ne işler” (II/15-126)

nasıl

nasıl konulara “nasıl konulara” (I/20-9)

2.2.2.4. Belirsizlik Sıfatları

Adları belirsiz olarak belirten sıfatlardır. Bu sıfatlar, varlıkların dış özelliklerini özellikle de sayılarını, miktarlarını belirsiz olarak bildirirler (Ergin, 2013: 254).

bütün bölüklēn “bütün bölüklerin” (I/51-77)

biçok gūyulā “birçok kuyular” (I/6-256)

bi sürü olaylā “bir sürü olaylar” (I/7-150)

bi zamannā “bir zamanlar” (I/9-36)

bāzı yerleri “bazı yerleri” (I/17-35)

bazı arğadaşlāmız “bazı arkadaşlarımız” (I/53-37)

başka yemek “başka yemek” (II/7-298)

başğa kōylerde “başka köylerde” (V.2/4-166)

bikaç gōnşu “birkaç komşu” (I/42-91)

bi yīn gūzleme “bir yığın gözleme” (IV/2-96)

biraz keçi “biraz keçi” (I/41-7)

birez āç “biraz ağaç” (V.2/6-167)

her āşam “her akşam” (I/44-28)

az para çok iş “az para çok iş” (I/16-3)

bunca senedir “bunca senedir” (I/30-120)

hiçbi suç “hiçbir suç” (I/25-29)

nêçe analar babalar “nice analar babalar” (V.2/4-42)

bitakım arkadaşla “birtakım arkadaşlar” (I/33-65)

çoğu zaman “çoğu zaman” (I/46-235)

çok zaman “çok zaman” (I/17-5)

öbür taraf “öbür taraf” (I/1-32)

öbürkü takımın arkadaşları “öbürkü takımın arkadaşları” (III/1-82)

falanca günün pazarı “falanca günün pazarı” (I/17-162)

kimi yirlêde “kimi yerlerde” (I/6-190)

hêr bir âzâmı “her bir azamı” (I/16-304)

bayramiciñ beriki mâlle “Bayramiç’in beriki mahalle” (V.2/4-188)

öteKi köw “öteki köy” (I/5-180)

2.3. ADILLAR

Adıllar, adların yerini tutan, kişileri ve nesnelere temsil veya işaret ederek karşılayan sözcüklere (Korkmaz, 2009: 399).

Çanakkale yerli ağızlarında kullanılan başlıca adıl türleri şunlardır:

2.3.1. Kişi Adılları

Varlıkları kişi olarak temsil eden ve kişi adlarının yerine geçen adıllardır (Korkmaz, 2009: 405).

Çanakkale yerli ağızlarında kullanılan kişi adılları, yazı dilindekilerden bazı ufak fonetik değişikliklerle zaman zaman ayrılır. Aşağıdaki tabloda, bölgede kullanılan kişi adılları gösterilecek ve daha sonra bunlar örneklendirilecektir.

	1.tekil kişi	2.tekil kişi	3.tekil kişi	1.çoğul kişi	2.çoğul kişi	3.çoğul kişi
yalın durum	ben bēn beñ bēñ bēn bēn	sen sēn señ sēn sin	o u û hu	biz	siz	onnar unnar ûnnar onnā unnā ûnnā innā
yönelme durumu	bana baña bene beñe beña bāña	sana saña sene señe seña	ona una ûna ûna oña uña ûña	bize	size	onnara unnara ûnnara
belirtme durumu	beni bēni	seni	onu unu ûnu	bizi	sizi	onnarı unnarı ûnnarı
bulunma durumu	bende	sende sēnde	unda ûnda	bizde	sizde	unnāda
ayrılma durumu	benden bēnden bēnden	senden	ondan undan ûndan	bizden	sizden	unnardan ûnnardan unnādan ûnnādan unnādan
ilgi durumu	benim bēnim bīnim	seniñ senin sēnin	onun unun ûnun onuñ unuñ ûnuñ	bizim bezim bēzim	sizin siziñ	onnarın unnarın ûnnarın onnarıñ unnarıñ ûnnarıñ onnān unnān unnāñ unnāñ
eşitlik durumu	bence	-	-	-	-	-
araç durumu	benne bennen	senlen sennen sēnnen	onnan unnan	bizlen biznen	sizlen	onnālan unnarla unnāla unnālan unnālağ unnarınan

Tablo 7: Kişi Adılları

1. Tekil Kişi Adılının Kullanımı

Yalın Durum

ben takşidini doğuma halı parasınnan ödedim “Ben taksidini dokuma halı parasıyla ödedim.” (I/2-166)

bēn düyüne gitmedim “Ben düğüne gitmedim.” (I/40-137)

yāni u yönden *beñ* biras Şi yapādım “Yani o yönden ben biraz Şey yapardım.” (I/49-55)

bēñ vārdım ũriā “Ben vardım oraya.” (V.1/5-88)

bēn de diKTim “Ben de diktim.” (I/27-20)

uray *bēn* de bēnmeyirim “Orayı ben de beğenmiyorum.” (V.2/6-210)

Yönelme Durumu

bana soru sordulā “Bana soru sordular.” (I/23-113)

adam *bana* düşman gibi bakıyö *bana* “Adam bana düşman gibi bakıyor.” (I/41-112)

evdedir *bene* ğalırsa “Evdedir bana kalırsa.” (I/48-146)

Īsannā duyacaĶ dēdi *beñe* “İnsanlar duyacak derdi bana.” (III/5-98)

şindi adam *bena* hemi tariF idiyü hemi yanımda dikiliyu “Şimdi adam bana hem tarif ediyor hem yanımda dikiliyor.” (V.2/6-284)

hinci *bāna* iki davul “Şimdi bana iki davul...” (IV/2-36)

Belirtme Durumu

banĝır banĝır ālattı *beni* müdür “Bangır bangır āğlattı beni müdür.” (VI/1-212)

bēni hemen bōle tutuvādı ğolumdan “Beni hemen böyle tutuverdi kolumdan.” (I/40-163)

Bulunma Durumu

nefes darlī vā bende “Nefes darlığı var bende.” (II/7-14)

Ayrılma Durumu

buba tā çok fakit doldurdu benden “Baba daha çok vakit doldurdu benden.” (V.1/1-12)

ğāli soḡ bu dimiş bu soḡ dimiş benden için “Gayrı son, demiş. Bu son, demiş benim için”
(IV/2-37)

çardaklı u çoçuk tidi benden ötürü “O çocuk Çardaklı, dedi benim için.” (I/37-87)

İlgi Durumu

benim tāsīlim de yoḡ ayrıca “Benim tahsilim de yok ayrıca.” (I/38-5)

ünnarın ḡonuşmasıyla bénim bizim ḡonuşma deḡişēr “Onların konuşmasıyla benim, bizim konuşmamız deḡişir.” (III/9-8)

bikaç ḡoḡşu toplanır sözüüm bīnim fırına ḡoḡşunun fırına “Birkaç komşu toplanır benim fırına komşunun fırına.” (I/42-91)

Eşitlik Durumu

bence öle yāni “Bence öyle yani.” (I/46-338)

Araç Durumu

sēn de ḡēl benne dedim “Sen de gel benle, dedim.” (I/37-182)

bennen pek ḡāyi ḡonuşan olmayi “Benle pek gayrı konuşan olmuyor.” (V.1/1-24)

2. Tekil Kişi Adılının Kullanımı

Yalın Durum

sen bilmessiñ “Sen bilmezsin.” (I/21-50)

sen gelmediñ “Sen gelmedin.” (I/21-64)

emme seni çalışmassañ bi şī yok “Ama sen çalışmazsan bir şey yok.” (VI/1-245)

sen pissin “Sen pissin.” (I/44-339)

sin nerelisiñ “Sen nerelisin?” (II/13-41)

Yönelme Durumu

hıdırellezde senin südün yoKsa sana süt getirirlē “Hıdırellez’de senin sütün yoksa sana süt getirirler.” (I/5-209)

hā sarıgız meselesini aydıverēm mi ben sana “Ha, Sarıkız meselesini de aydıvereyim mi ben sana?” (I/4-248)

benden sene geçēdi “Benden sana geçerdi.” (II/10-182)

senē āz bile didi “Sana az bile, dedi.” (III/7-183)

parasını el alır marazı da sena ğalır “Parasını el alır, marazı da sana kalır.” (III/6-78)

Belirtme Durumu

seni bōle yaşadırlā didi “Seni böyle yaşatırlar, dedi.” (I/16-47)

Bulunma Durumu

e sende de vā bi daş “E, sende de bir taş var.” (I/46-190)

seninki sende benimki bende “Seninki sende, benimki bende...” (I/32-17)

Ayrılma Durumu

torun vā senden büyük “Senden büyük torun var.” (I/18-71)

İlgi Durumu

bōle sakalları ğoyvēmīş seniñ gibi “Böyle sakalları koyuvermiş senin gibi.” (I/40-211)

senin ğonuşmāni alıcek “Senin konuşmanı alacak.” (I/23-2)

senin bu köyde düyün olceK meselā “Senin bu köyde düğün olacak mesela.” (I/17-57)

Araç Durumu

gene yā dārgın mārğın ōsağ hadi dērsin yā ben sennen ğonuşmüyüm “Gene ya dargın margın olsak, hadi dersin, ya ben senle konuşmuyorum.” (I/49-106)

senlen küreş turalım sennen ille küreşecēn diyor “Senle güreş turalım, senle ille güreşeceğim, diyor.” (II/16-8)

3. Tekil Kişi Adılıının Kullanımı

Yalın Durum

o çok aķıllı ğonuşur ōlum “O çok akıllı konuşur oğlum.” (V.2/3-142)

u sofrıyi ğötürü “O, sofrayı götürür.” (I/21-40)

ni gerekirse ũ bilir unu “Ne gerekirse o bilir onu.” (II/11-19)

işTe ğıcam da ōldü elli yaşında da hu höldü “İşte, kocam da öldü. Elli yaşında da o öldü.” (I/3-22)

Yönelme Durumu

ona ğızını verdi “Ona kızını verdi.” (V.2/4-145)

yatağ deyil de yōğan ğetiri una “Yatak değil de yorgan getirir ona.” (I/5-86)

ûna da hiçbi lāf sōleyemazlādı “Ona da hiçbir laf söyleyemezlerdi.” (I/14-179)

hep òle yaşlılā da çoK gelirdi ûna “Hep öyle yaşlılar da çok gelirdi ona.” (I/16-31)

péynir tenceremi ona vēdim ğoca tenceremi “Peynir tenceremi ona verdim koca tenceremi.” (III/5-164)

una götürüp gidip veriyuŋ “Ona götürüp gidip veriyorsun.” (I/5-212)

bu babām_evləri filan ûna vēdiK filan “Bu babamın evlerini filan ona verdik filan.” (I/4-318)

Belirtme Durumu

onu çānılār da burda kestirilēdi “Onu çağırırlar da burada kestirirlerdi.” (II/17-250)

unu köreşe götürü “Onu güreşe götürür.” (IV/2-5)

ûnu da başka bi yere vedilē “Onu da başka bir yere verdiler.” (V.1/1-146)

Bulunma Durumu

bi hāsTalĥ belirdi unda “Bir hastalık belirdi onda.” (I/14-49)

ûnda ğırma vā “Onda kırma var.” (I/53-86)

Ayrılma Durumu

ondan alıŋ bilgiyi “Ondan alın bilgiyi.” (V.2/3-150)

unnā küçüK_undan “Onlar küçük ondan.” (I/16-18)

ûndan da yüz_elli biñ nera ğopāmıslā “Ondan da yüz elli bin lira koparmışlar.” (I/49-130)

İlgi Durumu

bi de tarla işleri vā onun “Bir de tarla işleri var onun.” (I/26-59)

unun da şeyiTliK mayşını fīlā aliyólā “Onun da şehitlik maaşını filan alıyorlar.” (I/30-64)

benim_olan burdan varıp ta ünün evine girē mi “Benim oğlan buradan varıp da onun evine girer mi?” (II/9-159)

onun kötülū kendine “Onun kötülüğü kendine.” (I/16-189)

unun ābēysi vā “Onun ağabeyi var.” (I/4-194)

ünün iki ğat ēvleri vardı “Onun iki kat evi vardı.” (III/7-84)

Araç Durumu

biz de kavaltı yaptık_onnan birlikTe yarısı yāni yabāncı olarağTan “Onla birlikte biz de kahvaltı yaptık yani yarısı yabancı olarak.” (I/26-42)

unnan ikisinin de gözü kör_olmuş “Onla ikisinin de gözü kör olmuş.” (I/24-75)

1. Çoğul Kişi Adının Kullanımı

Yalın Durum

vallā şimdi biz burda dört kö bi aradeyis “Vallahi, şimdi biz burada dört köy bir aradayız.” (I/27-28)

Yönelme Durumu

ē bize bağan yok “E, bize bakan yok.” (I/38-26)

Belirtme Durumu

bizi okuttu beş sene “Bizi okuttu beş sene.” (I/45-5)

Bulunma Durumu

hiç bizde deñişiklik yok yāni “Hiç bizde değişiklik yok yani.” (I/52-91)

Ayrılma Durumu

yā bi de üç öyün yimek yirlēdi bizden “Ya, bir de üç öğün yemek yerlerdi bizden.” (I/45-189)

İlgi Durumu

bizim burda yoK ðle pi şî “Bizim burada yok öyle bir şey.” (I/50-69)

e bezim de boru yeTmedi “E, bizim de boru yetmedi.” (I/49-100)

bēzim ārgadaştara ünmemizden u ğızışmış “Bizim arkadaşlara ünlememizden o kızışmış.” (I/53-54)

Araç Durumu

hadi baĳām dirlēdi yörü bizlen piç “Hadi bakalım, yürü bizle, biç, derlerdi.” (I/45-197)

u da ğiTTiydi biznen “O da bizle gittiydi.” (I/22-287)

2. Çoĳul Kişi Adılının Kullanımı

Yalın Durum

siz mi başlattınız bu işi “Siz mi başlattınız bu işi?” (I/4-97)

Yönelme Durumu

siz televān ediñ size bildirēm “Siz telefon edin, size bildirelim.” (V.1/6-65)

Belirtme Durumu

allah sizi dā çoĳ sevindirsiñ “Allah sizi daha çok sevindirsin.” (II/3-11)

Bulunma Durumu

sizde de gidēlē mi ūle “Sizde de giderler mi öyle?” (III/5-249)

Ayrılma Durumu

sizden de allah jrāzi ōsuĳ ğuzum “Sizden de Allah razı olsun kuzum.” (I/54-131)

İlgi Durumu

sizin_urda gocabacaqlā şeyiñ gızını gacırdılā “Sizin orada Kocabacaklar şeyin kızını kaçırdılar.” (II/13-78)

siziñ kōlēde olma mı “Sizin köylerde olmaz mı?” (III/5-344)

Araç Durumu

bu sizlen gidennēñ hepsi girmedi mi şeye “Bu sizle gidenlerin hepsi şeye girmedi mi?” (I/51-78)

3. Çoğul Kişi Adınının Kullanımı

Yalın Durum

onnar bile öle diyo “Onlar bile öyle diyor.” (I/9-33)

unnar da çōdu amma “Onlar da çoktu ama.” (V.2/4-141)

o gādınnar āladıkça ūnnar da böyle söylüyu “O kadınlar ağladıkça onlar da böyle söylüyor.” (V.2/4-242)

on_iki sene Felān_ōldu onnā da burīe geleli “On iki sene falan oldu onlar da buraya geleli.” (I/26-44)

unnā çoK deyişik gonusurla “Onlar çok değişik konuşurlar.” (I/31-10)

bizim küreştimiz yerler belli ama ūnnā da annamadı “Bizim güreştiğimiz yerler belli ama onlar da anlamadı.” (II/16-26)

ūnnā bāba gız duruyolā “Onlar baba kız duruyorlar.” (I/10-24)

unnā bile sūlēdi “Onlar bile söyledi.” (VI/1-138)

Yönelme Durumu

onnara yidirirlē içirirlē “Onlara yedirirler, içirirler.” (I/16-380)

unnara yatçaḡ yer tēmin idiceñ “Onlara yatacak yer temin edeceksin.” (I/17-76)

haťtā unnara ḡatılannā da varıdı kōlēden “Hatta onlara katılanlar da vardı köylerden.”
(I/19-153)

Belirtme Durumu

adamnā gece beklıyolādı unnarı “Adamlar gece bekliyorlardı onları.” (I/21-227)

onnarı ben hiġ ḡōrmedim zate “Onları ben hiġ görmedim zaten.” (I/18-58)

unnarı aldılā bizi almadılā oḡula “Onları aldılar, bizi almadılar okula.” (I/34-112)

Bulunma Durumu

unnāda deve varıdı “Onlarda deve vardı.” (I/18-52)

Ayrılma Durumu

işte biz de unnardanıs “İşte biz de onlardanız.” (V.1/5-61)

unnardan diñnerTiK biz bunnarı “Onlardan dinlerdik biz bunları.” (V.2/4-137)

duyādıḲ biz unnādan “Duyardık biz onlardan.” (I/24-40)

tabī unnādan ũ masrafını alacaḡ onnā “Tabii, onlardan o masrafını alacak onlar.” (III/5-
214)

unnādan bi bōle uzun boylu etraflı bi bilgi alamadım yāni “Onlardan bir böyle uzun boylu,
etraflı bir bilgi alamadım yani.” (I/18-66)

İlgi Durumu

onnarın kōrdünü annatırdı yāni burlāda “Onların gördüğünü anlatırdı yani buralarda.”
(I/26-8)

e işte unnarın önüne çıḡa u ḡenşlē unnara “E işte, onların önüne çıkar o gençler onlara.”
(V.1/2-90)

unnarın ğonuşmasıyla benim bizim ğonuşma değişer “Onların konuşmasıyla benim bizim konuşmamız değişir.” (III/9-8)

kendilēniñ de çōmuş onnarıñ da çōmuş “Kendilerinin de çokmuş, onların da çokmuş.” (V.1/5-65)

küylēñ patronu vāmuş unnarıñ sözü geçerlimiş “Köylerin patronu varmış, onların sözü geçerliymiş.” (V.1/1-263)

unnarıñ bāları bütün ha burlardaymış şōle “Onların bağlarının hepsi buralardaymış şöyle.” (V.1/5-63)

bi de tā hālā tā yāni insannarı buriye geliyolā da baĶ onnān yüzünden biz burlāda ekmek parası kazanıyoz yāni “Bir de daha hālā daha yani insanlar buraya geliyorlar da bak, onların sayesinde biz buralarda ekmek parası kazanıyoruz yani.” (I/26-113)

unnān da bi tānesi ğemiş susamış “Onların da bir tanesi gelmiş, susamış.” (I/30-61)

unnān gözü önünde şinikleycīm “Onların gözü önünde şinikleyeceğim.” (I/46-310)

iyi işleri unnān “Onların işleri iyi.” (I/18-76)

unnāñ neneleri babanneleri benim ğaynatanıñ ğardaşı “Onların nineleri, babaanneleri; benim kaynatamın kardeşi.” (V.2/1-82)

Araç Durumu

bir iki kişi ğēdi sabah beri işte onnālan “Bir iki kişi geldi sabahtan beri. İşte onlarla...” (I/26-55)

kaş şiniKTe kaş şiniĶ aliyulāsa haĶlānı unnarla ayırcīñ “Kaş şinikte kaç şinik alıyorsa haklarını onlarla ayıracaksın”. (I/46-311)

unnarınan müappet ediyörüz “Onlarla muhabbet ediyoruz.” (II/12-160)

bunuñ hanımınnan biz de gittiğ unnālan “Bunun hanımıyla biz de gittik onlarla.” (I/40-399)

u kürtçe unnālan apırıp kúpırıp bōle diyeyeK gonusalağ kidiyi “O, onlarla Kürtçe apırıp kúpırıp böyle diyerek konuşarak gidiyor.” (V.1/1-87)

hēp unnāla çeñe çalıyulāmiş “Hep onlarla çene çalıyolarmış.” (I/55-54)

2.3.2. Dönüşlülük Adılı

Çanakkale yerli ağızlarında, dönüşlülük adılı, yazı dilinde olduğu gibi kendi/gendi sözcüğüdür. Bu adıl, iyelik eklerini alarak bütün kişileri karşılar (Ergin, 2013: 272).

1. tekil kişi → *kendim* (I/48-68)

2. tekil kişi → *kendin* (I/5-52), *kendiñ* (I/20-10), *gendiñe* (II/6-23)

3. tekil kişi → *kendi* (I/25-85), *gendi* (V.2/6-50)

1. çoğul kişi → *kendimiz* (I/32-108), *gendimiz* (II/13-50)

2. çoğul kişi → *kendiñiz* (V.1/6-30)

3. çoğul kişi → *kendileri* (I/18-57)

2.3.3. Gösterme Adılları

Varlıkları göstererek karşılayan adıllardır. Küçük fonetik farklılıklarla da olsa yazı dilindeki adıllar, Çanakkale yerli ağızlarında da kullanılır. Bölgede kullanılan gösterme adılları şunlardır:

bu / bo / bunlar / bunnar / bunnā

bunuŋ bi tānesini meselā ūurēi sōkūP daŋamaz bunnā “Mesela bunlar, bunun bir tanesini ūuraya sōkūp takamaz.” (I/1-80)

bunnarı yēkēmiycem “Bunları yıkamayacağım.” (I/56-130)

aŋnımıŋ yazısıymış bunlar “Bunlar alınımın yazısıymış.” (V.2/4-87)

ŋafasına ğomuş beni de alıŝTırÇaK bu “Kafasına koymuş, beni de alıŝtıracak bu.” (I/44-183)

bunnā da bulup gelmedilē bi ununu “Bunlar da bulup gelmediler bir ununu.” (II/8-139)

bo birinci ğız “Bu, birinci kız.” (I/4-133)

şu / ŝunnar / ŝunnā

iŝte ūurda ŝu vā mı burda bu vā mı diye ğurcalādıM “İŝte, ūurada ŝu var mı, burada bu var mı diye kurcalardım.” (I/46-278)

nine şunu okiyivē “Nine şunu okuyuver.” (I/22-322)

variyyin demiş şunnarı ğāldıriyyin “Varayım, demiş; şunları kaldırayım.” (I/11-73)

aha baK ŝunnā da va emme eyşi “Aha, bak, ŝunlar da var ama ekşi.” (IV/1-324)

o / onnar / onnā , u / unnar / unnā , ū / ūnnar / ūnnā

işTe yēmeKde yiniyoru o ğay çok ŋostaK olur o “İşte, yemekte yeniyor o gayrı. Çok kostak olur o.” (II/3-2)

benim yiyennē var istambulda iki tāne onnar bile ōle diyo “İstanbul’da benim iki tane yeğenim var. Onlar bile ōyle diyor.” (I/9-33)

onnā hepsi geldi geşTi esKi oynunar “Onlar, eski oyunlar, hepsi geldi geçti.” (II/18-62)

urda ğaynā u “Orda kaynar o.” (II/4-111)

ķalktı şindi unnar “Kalktı şimdi onlar.” (I/33-39)

unnā da boy boy ōlúyó “Onlar da boy boy oluyor.” (III/1-173)

yenice fabrikası vādi ũ da battı “Yenice fabrikası vardı, o da battı.” (I/45-41)

şindi ũnnar da bāTdı o cemner de bāTdı “şimdi onlar da battı, o cemler de battı.” (V.2/4-99)

ũnnā şinci ğakdı geleneklē esKi geleneklē ğakdı “Onlar da şimdi kalktı. Eski gelenekler kalktı.” (I/23-95)

2.3.4. Soru Adılları

Varlıkları soru yoluyla karşılayan adıllardır. Çanakkale yerli ağızlarındaki başlıca soru adılları şunlardır:

kim

ĝēl ōlanım bize kim bakçák “Gel oĝlanım, bize kim bakacak?” (I/4-323)

burda kim alçaķ benim evi ũnuñ evleri kim alcaķ “Burada kim alacak benim evi? Onun evleri kim alacak?” (I/5-131)

bu aş kime yetçek dimiŝlē “Bu aş kime yetecek, demiŝler.” (I/6-285)

sankim ben kimin dēm “Sanki ben kimim, deĝil mi?” (II/9-189)

tā kim vādi dadaçim “Daha kim vardı dadacıĝım?” (III/5-409)

ne / nē / ni

küreşirken ne diyi adamnar “Güreŝirken ne diyor adamlar.” (V.1/5-60)

ne sorcaj bilebilçē miyis “Ne soracaksın? Bilebilecek miyiz?” (I/3-1)

şiy dirlē ūriye nē diyulā “Şey derler oraya. Ne diyorlar?” (I/46-142)

nē aynadam ben “Ne anlatayım ben?” (II/4-1)

başKa ni diyiviriyin tā “Başka ne deyivereyim daha?” (II/9-70)

niler yapacak saḳad adam askere kitmediğ adam ni bilir ni aynadır “Neler yapacak sakat adam? Askere gitmemiş adam ne bilir, ne anlatır?” (II/18-47)

nere / nère / nire

ŭ yaştakilā nereyi gördü “O yaştakiler nereyi gördü?” (I/7-143)

nereye gideceñ “Nereye gideceksin?” (II/7-176)

nèrden geldiñ sen “Nereden geldin sen?” (III/5-46)

sen nèreli “Sen nerelisin?” (IV/3-6)

seniñ memleket nire ğuzum “Senin memleket nere kuzum?” (I/40-261)

hanğı / hanḳı

e hanḳısı büyük tiyó “E, hangisi büyük, diyor.” (I/4-284)

hanḳını biyenirseñ unu al “Hangisini beğenirsen onu al.” (I/16-460)

ğā hankında bulusa sayı alırđı “Gayrı hangisinde bulursa sayı alırđı.” (IV/3-84)

hani

hani bu fişenk Tedi “Hani bu fişek, dedi.” (I/37-82)

ḳaçı / ḡaçı

bōñ ayın ḡaçı “Bugün ayın kaçı?” (I/2-271)

İsannā aha işte ayın bilmēm kaçında diyolā “İnsanlar, aha işte, ayın bilmem kaçında diyorlar.” (I/44-365)

2.3.5. Belirsizlik Adılları

Varlıkları belirsiz bir şekilde karşılayan adıllardır. Çanakkale yerli ağızlarında kullanılan başlıca belirsizlik adılları şunlardır:

hepsi / hepsi / hebisi / hebici

ne arzulāzan içinde hepsi var “Ne arzularsan içinde hepsi var.” (I/33-61)

hebici oluyóru bizim burda “Bizim burada hepsi oluyor.” (II/18-71)

hebisi bitti “Hepsi bitti.” (V.2/1-53)

uyle dokuma ũrme hepsi geliyidi elimden olum hepsi “Öyle dokuma, örme hepsi geliyordu elimden olum hepsi.” (V.2/6-244)

Çanakkale yerli ağızlarında, bu adıla zaman zaman 1. ve 2. çoğul kişi iyelik eklerinin eklendiği de görülür.

hepsimis aşşā geçēdiK “Hepimiz aşığıya geçerdik.” (I/32-134)

nāpiyonus hepsiniz iyisinis “Ne yapıyorsunuz? Hepiniz iyisiniz?” (I/42-1)

biri / birisi / hiçbirisi

benim torunun biri evi süpürüyo “Benim torunun biri evi süpürüyor.” (I/40-152)

unun da biri furulmuş “Onun da biri vurulmuş.” (I/56-94)

meselā birisi eyilir birisi onun sırtına hoplā biner “Mesela birisi eğilir, birisi onun sırtına hoplar biner.” (I/19-66)

genşleñ hiçbirisi yûk “Gençlerin hiçbirisi yok.” (I/17-126)

herkes / herkez / h rkes / h rkez

herkes sofra  ıkarıyo evden “Herkes evden sofra  ıkarıyor.” (I/4-73)

kasabadan herkezl  geliyoru “Kasabalardan herkesler geliyor.” (II/9-16)

urlda bakla maqla yapıyo *herkes* “Oralarda baklava maklava yapıyor herkes.” (I/6-168)

henci herkez bole  oyun veri  oyun sa ları “ imdi herkes koyun verir koyun sahipleri.”
(I/16-429)

kimse / hi  kimse

kendileri bile gitti kimse g lmadı unnadan “Kendileri bile gitti, kimse kalmadı onlardan.”
(I/18-57)

kimsem yodu benim “Kimsem yoktu benim.” (III/5-7)

hi  kimse gelememi  “Hi  kimse gelememi .” (II/8-28)

kimi / kimisi / kimesi

erkekle kadın olurdu kimisi okuz olurdu kimi saban olurdu “Erkekler kadın olurdu.
Kimisi okuz olurdu, kimi saban olurdu.” (I/12-63)

kimisi ya veri kimisi bulgur veri kimisi  avurma verir falan “Kimisi ya  verir, kimisi bulgur
verir, kimisi kavurma verir falan.” (I/13-32)

kimisi burda  ok k kimi burda  ok k “Kimisi burada  ok k, kimi burada  ok k.” (I/29-
27)

kimesi de sıcan  ad  yol alı gid  “Kimisi de sıcan kadar yol alır gider.” (III/2-26)

ba kası

bi de ba Kası vemi  y z elli milyon “Bir de ba kası vermi  y z elli milyon.” (I/49-134)

ba kasına verice  oldu bam beni “Ba kasına verecek oldu babam beni.” (IV/3-126)

çoğu / biçoğu / çoğunnuğ

çoğu *ğurudu* “Çoğu kurudu.” (I/13-55)

biçoğumuz *da geri geliyulā* “Birçoğumuz da geri geliyor.” (I/7-127)

evvelce çoğunnuğ *būdaydı* “Evvelce çoğunluk buğdaydı.” (I/19-90)

bazısı / bazıları

bazısının *üş Tene olur* bazısının *dört Tene olur* *filen* “Bazısının üç tane olur, bazısının dört tane olur filan.” (I/16-415)

hinci ğāri īsannā da şeytan oldu bazıları “Şimdi gayri, insanların bazıları da şeytan oldu.” (I/16-369)

öteki / ötekisi

öteki *hiç evlenmedi* “Öteki hiç evlenmedi.” (I/29-38)

ötekisi *ebe olurdu* “Ötekisi ebe olurdu.” (I/46-183)

öbürü / öbürleri

öbürü *ğēdi* “Öbürü geldi.” (I/4-305)

öbürleri *diyolāmıș kin* “Öbürleri diyorlarmıș ki...” (I/55-32)

2.4. ZARFLAR

Eylemlerden, sıfatlardan, ortaçlardan ve zarf niteliğindeki sözcüklerden önce gelerek onları zaman, yer, yön, nitelik, durum, azlık-çokluk, pekiştirme, soru gibi çeşitli yönlerden etkileyip değiştirerek anlamlarını daha belirgin hâle getiren sözcüklerdir (Korkmaz, 2009: 451). Çanakkale yerli ağızlarındaki zarflar, genel olarak yazı dilindekilerden çok da farklı değildir.

2.4.1. Yer-Yön Zarfları

Eylemlerin yönünü ve yerini gösteren zarflardır. Çanakkale yerli ağızlarında görülen başlıca yer-yön zarfları şunlardır:

yuğarı / yoğarı

gidiyorun yokarı benim adam gelmedi “Gidiyorum yukarı. Benim adam gelmedi.” (II/16-3)

söyleyiñ eşime dostuma mezarım yokarı gâzılmas “Söyleyin eşime dostuma, mezarım yukarı kazılmaz.” (V.2/4-92)

aşşā / āşā / aşarı

şereFimi aşşā düşüremem dedim “Şerefimi aşağı düşüremem, dedim.” (V.1/2-208)

e sende de vā bi daş burdan bi atādın āşā “E sende de bir taş var. Burdan aşağı bir atardın.” (I/46-190)

ûndan sōna aşarı inēdiK kordum boyuna “Ondan sonra aşağı inerdik kordon boyuna.” (II/9-64)

ileri

awcılā bōle ileri diziliyolā “Köylüler böyle ileri diziliyorlar.” (I/28-52)

cāmi odasına toplanıyoduK ehtiyarlar ileri oturıyodu “Cami odasına toplanıyorduk. İhtiyarlar ileri oturuyordu.” (I/43-120)

geri / gèri / giri

urdan geri döndük gēldik “Oradan geri döndük geldik.” (I/53-107)

gèri geliyöz pi şey alamıyós “Geri geliyoruz. Bir şey alamıyoruz.” (I/38-39)

kimisi ileri asılır kimisi giri asılır “Kimisi ileri asılır, kimi geri asılır.” (I/41-54)

ileri geri

ileri geri ūrā ğadā çıkarım “İleri geri oraya kadar çıkarım.” (III/5-19)

öte

bi öte gidiyór binā bi dā beri geliyór “Bir öte gidiyor bina, bir daha beri geliyor.” (III/9-89)

şindi öte ğit titiñ mi una aman dōru mahkemeye “Şimdi ona ‘Öte git.’ dedin mi, aman, doğru mahkemeye...” (V.2/4-174)

beri

beri ğēldik “Beri geldik.” (I/53-61)

bu düşün ki cāmi gibi bilók bōle beri ğēmiş “Bu, düşün ki, cami gibi blok, böyle beri gelmiş.” (I/30-22)

içeri

bi de ğirmişlē içeri “Bir de girmişler içeri.” (I/11-81)

bi de içeri girerin “Bir de içeri girerim.” (IV/1-129)

dışarı / tışarı

doĒTorlā bunu tışarı çıkārmışlā bunnarı dış saluna “Doktorlar, bunları dışarı, dış salona çıkarmışlar.” (I/2-143)

dışarı çıkamadım “Dışarı çıkamadım.” (III/5-314)

2.4.2. Zaman Zarfları

Eylemlerin anlamlarını zaman bakımından belirleyen zarflardır. Çanakkale yerli ağızlarında, özellikle, “şimdi” ve “gayri” sözcükleri ile bu sözcüklerin birlikte

kullanılmasıyla oluşan “şimdi gayri” ifadesinin fonetik değişimler sonucu ortaya çıkan türevleri zaman zarfı olarak oldukça yaygın olarak kullanılır. Bunlar içinde de “hinci” ve “ğāli/ğāri/ğay/ğā” zarflarının kullanımı en yaygındır.

ğāli / ğāri / ğā / ğay / ğa / ğāyi / ğālik / ğāyik / ğeri / ğāri / ğāri

ğāli recep ābine teslim ettik damnarı “Gayri Recep abine teslim ettik damları.” (I/51-200)

emme yāvrum ğāli hiç baq ğēmessiñiz benim_eve “Ama yavrum, gayri hiç bak gelmezsiniz benim eve.” (I/54-26)

e ben_om beş yaşına girdim ğāri “E ben on beş yaşına girdim gayri.” (I/16-61)

türlü oynunā vādi emme ğāri unuttum gittim “Türlü oyunlar vardı ama gayri umuttum gittim.” (I/21-113)

tā evvelde nasıldı urasını ğā bilmēyorun ōlanım “Daha evvelde nasıldı, orasını gayri bilmiyorum oğlanım.” (II/7-92)

sōna sōna işTe bozuldu ğā u geleneklē KiTdi bütün “Sonra sonra işte, bozuldu gayri o gelenekler. Gitti bütün.” (II/14-31)

ūndan sōna ğay ğaynanasına dedim “Ondan sonra gayri kaynanasına dedim.” (II/16-38)

ītiyarlāñ işi ğa otumaq işTe otçiz ğay “İhtiyarların işi gayri oturmak işte. Oturacağız gayri.” (IV/3-5)

gitçez baqçaz didilē ğa “Gideceğiz bakacağız dediler gayri.” (I/15-18)

ben_ebisini tamamladım ğāyi de be^kliyim_ışte “Ben hepsini tamamladım gayri de bekliyorum işte.” (V.2/1-17)

ōrta yaşlılā yaşlı ğaldı ğālik “Orta yaşlılar yaşlı kaldı gayri.” (I/35-16)

ğāyiq_undan keli ğāyik ērtesi āşam şicilē gelir ğoñşulā müsāFirlē “Gayri ondan sonra, gayri ertesi akşam şeyciler gelir komşular misafirler.” (V.1/2-89)

hepsi gēri antiķa oldu “Hepsi gayri antika oldu.” (I/10-289)

bi dā gāri büyümiş otumuş “Bir daha gayri büyümiş oturmuş. (I/17-116)

Purdan gittikten sōna gāri bıraķdı muhTārī “Buradan gittikten sonra gayri bıraktı muhtarlığı.” (I/14-47)

hinci / hinçi / hincik / henci / hēnci / hindi / hendi / hēndi / ūindi / ūindik / ūinci / ūincik / ūimci / ūimdi / ūimdik

hinci betondan da yapıyolā emme biz_ōle çamurdan yaptıķTı “Şimdi betondan da yapıyorlar ama biz öyle çamurdan yaptık.” (I/21-279)

hinci satın_alma buydeylē vā “Şimdi satın alma buğdaylar var.” (II/4-50)

hinçi hākez büyüdü kendini bēyenişor gēnşlē “Şimdi herkez büyüdü. Kendini beğenişor gençler.” (II/4-124)

evēlden yumurta satılırđın_ulanım hinçi alıyoruz biz yumurta alıyoruz_inĀi “Evvelden yumurta satılırdı oğlanım. Şimdi alıyoruz biz. Yumurta alıyoruz şimdi.” (II/8-46)

hinciK gızlan_olan telefannāda görüşüyō “Şimdi kızla oğlan telefonda görüşüyor.” (I/50-30)

henci evelki gibi diyil “Şimdi evvelki gibi değil.” (I/16-185)

hēnci her şey gōlāy “Şimdi her şey kolay.” (II/15-142)

gōkādıK hindi içine gariştiğ_ay_olanım “Korkardık, şimdi içine karıştık ay oğlanım.” (II/9-199)

hiç ben bi yere gitmedim hendi şimdi gidem bi yere duramıyōm ben “Hiç ben bir yere gitmedim. Şimdi gideyim bir yere, duramıyorum ben.” (I/32-55)

ōrdan hēndi siķortalı olduķ “Oradan şimdi sigortalı olduk.” (V.2/1-71)

ēsKiden olurdu şindi yok “Eskiden olurdu, şimdi yok.” (I/1-20)

şindik bunu evercēs “Şimdi bunu evlendireceğiz.” (V.1/4-43)

emme şinci emvāyīçeşit çantalā çıktı “Ama şimdi envaiçeşit çantalar çıktı.” (V.1/5-54)

eski gelenekleri bōle yapātıK ama unnā gāktı şincik “Eski gelenekleri böyle yapardık ama onlar kalktı şimdi.” (I/23-91)

şinci yok ōle bi şiylē “Şimdi yok öyle bir şeyler.” (I/42-97)

şimdi altı yüz lira aliyös “Şimdi altı yüz lira alıyoruz.” (I/51-93)

şimdiK biraz dā yobazlaşiyi insannā “Şimdi biraz daha yobazlaşıyor insanlar.” (V.1/4-20)

Yukarıda örneklerini verdiğimiz zaman zarfları, birlikte, kalıplaşmış bir ifade hâlinde Çanakkale yerli ağızlarında kullanılmaktadır:

u muappetlē hinci gāli olmúyuru “O muhabbetler şimdi gayri olmuyor.” (II/12-39)

hinçi gāli okuluş yanında olüyörü “Şimdi gayri okulun yanında oluyor.” (III/6-66)

hinci gāri ne bıydī ekiyoz ne yapıyöz işte “Şimdi gayri ne buğday ekiyoruz ne yapıyoruz işte.” (I/21-264)

mereba yoK ğay hısım akrabaya ğitmek hinci ğay yoK ğay “Merhaba yok gayri. Hısım akrabaya gitmek şimdi gayri yok gayri.” (II/4-122)

hinci ğay baçaqlām tutmuyor yapamayorun “Şimdi gayri bacaklarım tutmuyor, yapamıyorum.” (II/2-63)

hinci gā gidilmiyör “Şimdi gayri gidilmiyor.” (II/18-126)

hinci gā biçen yok “Şimdi gayri biçen yok.” (II/15-11)

şinci gārik gāktı “Şimdi gayri kalktı.” (I/42-31)

şimdi gāyik işlê deñişdi “Şimdi artık işler değışti.” (I/44-446)

akşam / akşam / āsam / āsem / ahşam / ayşam

bi kişi akşam başlıyóduj “Bir kişi akşam başlıyordun.” (I/38-66)

ākşam hacdan gēdi u “Akşam hacdan geldi o.” (I/17-47)

toKTurdan āşam geldi “Doktordan akşam geldi.” (II/7-15)

gız āsem gızları kapadıyomuş “Kız, akşam kazları kapatıyormuş.” (I/4-364)

bi ahşam nişan olcaKmış kũde “Bir akşam nişan olacaktı köyde.” (I/55-1)

bi ayşam yatıyomuş “Bi akşam yatıyormuş.” (I/14-110)

akşamnarı / akşamnarı / āşamları / āşamnarı

baK erkeklē odaya toplanırlāmiştı pılav yapālāmiştı akşamnarı “Bak, erkekler odaya toplanırmış, akşamları pilav yaparlarmış.” (I/41-21)

şurda ākşamnarı ēñ fazla yedi sekiz kişi olüyöz biz burda “Şurada akşamları en fazla yedi sekiz kişi oluyoruz biz burada.” (I/7-98)

sōna bōle bāzi bazartesi āşamları cumā āşamları gidēle ūrda mum yakarlā dedeniñ başında “Sonra böyle bazı pazartesi akşamları, cuma akşamları giderler, mum yakarlar dedenin başında.” (I/17-184)

āşamnarı bōle burlāda oturus işTe bis “Akşamları böyle burada oturuyoruz işte biz.” (III/4-2)

evel / eveli / evelde / evelden / evelce / evelā / evelān baş

evel bi yol yoKdu iz yoKtu “Önceden bir yol yoktu, iz yoktu.” (IV/3-35)

bizim eveli olēdi “Bizim önceden öyleydi” (V.1/1-15)

urda dede vāmiştı bi yani aḡnadıḡ mı evelde “Orada önceden bir dede varmış yani, anladın mı?” (I/3-88)

evelde dā başkadın “önceden daha başkaydı.” (I/20-89)

bizim Tüyünnē öle düyünüdü evelce “Bizim düğünler öyle düğündü önceden.” (II/7-13)

kim evelā aşırısa onu o alıyóru o on lirayı “Kim önce aşırırsa onu, o alıyor o on lirayı.” (II/18-10)

hinci evelān baş olan evininki atılır işTe evelān baş büyük nenelēden başlanır “Şimdi önce oğlan evininki atılır. İşte önce büyük ninelerden başlanır.” (III/1-10)

Bölge ağızlarında bu zarfın kapalı e’li şekilleri de görülür:

ével ne vādı bi şı yoktu “Önceden ne vardı? Bir şey yoktu.” (I/10-122)

dünnē éveli iyi olurdu “Düğünler önceden iyi olurdu.” (I/3-69)

évelde bēyaz gelinniK mi vādı ğuzu “Önceden beyaz gelinlik mi vardı kuzu.” (V.1/6-16)

ilkin / ilkinden

ilkin çok fakiridik “İlkin çok fakirdik.” (V.2/1-21)

ilkinden biz ilaç bilmezdik yā “Önceden biz ilaç bilmezdik ya.” (I/9-13)

böyün / bōn / böün / bugün

anne böyün oğumadıḡ ye dedi “Anne, bugün okumadın ya, dedi. (I/40-126)

evlat bōn elime de kına yaḡdım da kusura bakmaḡ “Evlat, bugün elime de kına yaktım da kusura bakmayın.” (II/12-161)

hem de bizim böün dērnek vā burda “Hem de bizim bugün dernek var burada.” (II/11-7)

bugün hēpsini bıraḡtılä “Artık hepsini bıraktılar.” (I/10-20)

yarın / yārın / yārin

yarın Keliken bayramda bi çoç kētirin “Yarın gelirken bayramda bir çoç getirin.” (II/9-164)

yārın ödeneceK bir gün “Yarın ödenecek bir gün.” (I/38-25)

yārin gine bazara gidecēn nāsib olursa ben “Yarın gene pazara gideceğim nasip olursa ben.” (III/5-77)

gece / gēce / geçe / geceleyin

gece ayısı gelir maymunu gelir “Gece ayısı gelir, maymunu gelir.” (V.1/1-194)

bi de gece ğākiyön ateş yaniyó u daşñ üstünde “Bir de gece kalkıyorsun. Ateş yaniyor o taşın üstünde.” (I/15-16)

zāten millet yayan geliyu gece geri nēle dönçeK “Zaten millet yayan geliyor. Gece geri ne ile dönecek?” (I/45-153)

geceleyin atāsın gidēsın “Geceleyin atarsın gidersin.” (I/27-131)

sabah / saba / sabā / sabālā / sabāla / sabālan / sabālayın / sabāleyin

ben de sabah giTTim vezneciye ālayıvedim “Ben de sabah gittim, vezneciye ağlayıverdim.” (I/2-39)

saba ğāktım “Sabah kalktım.” (II/6-72)

bi sabā nenem de eh aman duyduK ğāli dedi “Bir sabah ninem de “Eh, aman! Duyduk gayri.” dedi.” (II/8-43)

sabālā ğāKdıK “Sabahleyin kalktık.” (II/9-1)

sabāla davşana gittik davşana “Sabahleyin tavşana gittik tavşana.” (I/53-79)

sabālan da gitçen āşam da gidip yatrırcan “Sabahleyin de gideceğim, akşam da gidip yatrıracağım.” (I/16-79)

sabālayın yedide çık “Sabahleyin yedide çık.” (I/22-122)

sabāleyin bu emin amcañ ineklere gidiyo “Sabahleyin bu Emin amcan ineklere gidiyor.” (V.1/6-49)

gündüz / günüz / gündüzün

gündüz düvün ideriz biz öle “Gündüz düğün ederiz biz öyle.” (I/31-16)

günüz işine giderimişTi “Gündüz, işine gidermiş.” (II/14-17)

gündüzün yiniden çarşamba düyünü yapālā “Gündüz yeniden çarşamba düğünü yaparlar.” (I/32-4)

ikindin

ikindin oldu mu gēdilē beni āldılā “İkindin oldu mu geldiler, beni aldılar.” (I/16-183)

ölen

ölen geliyo yemek yimē faPriķaya “Öğlen yemek yemeye fabrikaya geliyor.” (I/5-252)

erken / ērken / ēken / ěrken / ěrken / ěken

saba erken gāķālādı “Sabah erken kalkarlardı.” (I/14-138)

ğay unuñ işi olúyo öteKiniñ ērken bitiyó beriKiniñ geç bitiyó denK gelmiyó yāni “Gayri onun işi oluyor, ötekinin erken bitiyor, berikinin geç bitiyor. Denk gelmiyor yani.” (I/13-49)

balıkesire saba ēken gēldim de ē ķaraşta arabalā durdu “Balıkesir’e sabah erken geldim de e garajda arabalar durdu.” (V.1/1-269)

biz ērken gelmişiz dünyāya “Biz erken gelmişiz dünyaya.” (I/35-27)

ğırsal üzümü dereceye gelir hem ērken dönēr “Kırsal yerin üzümü dereceye gelir hem de erken döner.” (III/9-21)

ēken giderim ben diyodu “Erken giderim ben, diyordu.” (I/6-338)

yazın

yazın köwde kalıyó “Yazın köyde kalıyor.” (I/31-92)

kışın / ğışın

ğışın sıcağ aKā yazın soğuk aKā “Kışın sıcak akar, yazın soğuk akar.” (I/41-94)

kışın giyēsın “Kışın giyersin.” (VI/1-162)

baharın

bizim buriyi ğırā çok tüşē baharın çok ğırā tüşē “Bizim buraya kırağı çok düşer, baharın çok kırağı düşer.” (I/46-225)

ğüzün

ni zaman çıkıy u hawalā yādı mı ğüzün mü çıkıy “Ne zaman çıkıyor o? Havalara yağdı mı güzün mü çıkıyor?” (V.1/6-93)

sōna / sōña / soñra / sōra / suñra / sūna / suñarı

sōna girdig içeri “Sonra girdik içeri.” (I/2-115)

sōña nurten tiyeñinnen ğavğa etmī başlamış bu “Sonra Nurten teyzenle kavga etmeye başlamış bu.” (I/49-126)

ğüççük yazılmış benim yaşım emme soñra böyülttülē işte “Küçük yazılmış benim yaşım ama sonra büyülttüler işte.” (II/12-227)

sōra gitmiş kadın hastāniye “Sonra gitmiş kadın hastaneye.” (I/24-37)

suñra ğēldi u da “Sonra geldi o da.” (II/12-51)

sūna çadır gettilē çadır vedilē köylere hep “Sonra çadır getirdiler. Hep köylere çadır verdiler.” (I/54-181)

suḡarı yēngenner aḡnattı “Sonra yengenler anlattı.” (III/7-180)

önce / ünçe / öñce / önçe

önce küçücük garaçı vādı “Önce küçücük garaçı vardı.” (I/2-130)

önce nakliyecilik yapıyoduḡ “Önce nakliyecilik yapıyorduk.” (I/8-37)

bayramiçte bi gız boḡuldu ünçe çayda da unuḡ bi destanı vādın “Bayramiç’te bir kız boḡuldu önce çayda da onun bir destanı vardı.” (I/10-136)

öñce zōrdu geçimimiz_eme hinçi pek yavus “Önce zordu geçimimiz ama şimdi pek yavuz.” (II/6-59)

siyah Peyazlā vādı önçe “Siyah beyazlar vardı önce.” (I/21-126)

öbür gün

yarın diñnen öbür gün gē “Yarın dinlen, öbür gün gel.” (I/14-167)

bōn_ōn dōrt geliyo yarın on_iki geliyo öbür gün on beş geliyo öbür gün_ōn bir geliyo “Bugün on dört geliyor, yarın on iki geliyor, öbür gün on beş geliyor, öbür gün on bir geliyor.” (I/54-8)

eskiden / ěskiden / ěskiden / ěskiden / esgiden / ěsgiden / ěsgiden

kadınnar oynarken eskiden kendi köyümüzüñ gencini kadınnar oynadı yere soḡmazlādı “Kadınlar oynarken eskiden kendi köyümüzün gencini kadınların oynadığı yere sokmazlardı.” (I/17-87)

ěskiden bizim burda gelin öküz_arabasına binēdi “Eskiden, gelin, bizim burada öküz arabasına binerdi.” (II/16-80)

sansar ěskiden çok kıymetliydi “Sansar eskiden çok kıymetliydi.” (V.1/3-18)

işTe salı bazarı urdaydı ēsKiden “İşte salı pazarı oradaydı eskiden.” (V.2/6-154)

hoceye yemek çıkādı esgiden “Eskiden hocaya yemek çıkardı.” (I/28-26)

ēsqiden şurda bi ufacıġ ūdamız varıdı “Eskiden şurada bir ufacık odamız vardı.” (I/43-55)

nilē çektig ēsqiden “Neler çektik eskiden!” (I/40-290)

gene / gine / gène

unda da gene bi ebe olurdu “Onda da gene bir ebe olurdu.” (I/46-198)

biz gene alıyóz bi kiló tütün kırk_elli gün içiyoz “Biz gene alıyoruz bir kilo tütün, kırk elli gün içiyoruz.” (I/44-195)

hadi gine geliñ de u zaman_ekmēmizi yīsīñ “Hadi gene gelin de o zaman ekmeğimizi yersin.” (II/17-218)

nine gène ġurnazlık yaPmış “Nine gene kurnazlık yapmış.” (I/11-23)

daha / dā

bizde tekerler fīlan vā durúyó daha “Bizde tekerler filan var. Duruyor daha.” (I/19-53)

otuz beş Tene mal kesdīmi bilirin hāle dā aklımdadır “Otuz beş tane mal kestiğimi bilirim. Hâlâ daha aklımdadır.” (I/43-48)

2.4.3. Niteleme ve Durum Zarfları

Eylemdeki hareketin durumunu veya niteliğini bildiren zarflardır. Dilde sayıları çok olan bu zarfların bölge ağızlarındaki bazı örnekleri şunlardır:

yavuz / yavız

baņa bōle bey gibi baġıyōlā çoK yavuz bakiyōlā “Bana böyle bey gibi bakıyorlar. Çok iyi bakıyorlar.” (I/16-7)

hinci yavuz oluyor dünnē eveli yavuz olmazdı ay_oul “Şimdi düğünler iyi oluyor. Önceden iyi olmazdı ay oğul.” (II/6-20)

yavuz geçin dalaşmañ döğüşmeñ “İyi geçin. Dalaşmayın, dövüşmeyin.” (II/10-148)

sen yavız deyisin deyiP batır beñe dada pek tēbiyesis ē joÇadıK ğāli biz yavız mı olaçās “Sen iyi/hoş değilsin diyor bana. Dada pek terbiyesiz. E kocadık gayri. Biz iyi/hoş mu olacağız?” (III/5-239)

gözel / gözēl / güzel / güzēl / güzē / gözēlce / güzēlce / güzēce / güzēcene

çoğ gözēl ğuran_okúyō “Çok güzel Kuran okuyor.” (I/16-313)

çoK da gözēl olurduñ “Çok da güzel olurdu.” (III/1-106)

toKadı attı bene adi gözēl “Tokadı attı bana hadi güzel.” (I/37-88)

biz gönene kittik mi hiç keşke yiyemiyōs ama bizim güzēl olur “Biz Gönen’e gittik mi keşkeği hiç yiyemiyoruz ama bizim güzel olur.” (I/45-67)

şārķı sūlendīni herāde bilmek va güzēl şārķı sōledīni adam “Adam, herhâlde onun güzel şarkı söylediğini biliyor.” (I/55-73)

burların düyünneri çoK güzēl olur be òlum “Buraların düğünleri çok güzel olur be oğlum.” (I/38-53)

onu gözēlce orıya yatırılar “Onu güzelce oraya yatırırılar.” (V.2/4-63)

südü güzēlce sādıK mı süzeriz ēki kere güzēlce bōle pişiris “Sütü güzelce sağdık mı süzeriz iki kere. Güzelce böyle pişiririz.” (II/9-34)

onu sütlen güzēce kararıs “Onu sütle güzelce kararız.” (I/31-40)

bōle güzēcene çoK yıkanır_ama “Böyle güzelce çok yıkanır ama.” (III/1-234)

eyi / èyi / iyi / iyice

eyi olmā çapalidyös “İyi olmaya çabalyoruz.” (I/54-14)

davutküyüñ burlāñ keşki èyi olur “Davutköy’ün, buraların keşkeği iyi olur.” (I/45-66)

çünkü yemeK da^lı olmadı mı sâyibiniñ şeysi iyi anılmas “Çünkü yemek tatlı olmadı mı sahibinin şeyi iyi anılmaz.” (III/1-250)

kaFam gızdı iyice “Kafam iyice kızdı.” (I/49-109)

kötü

bu u gan vēdīm ākşam çok kötü öldüm “Bir o kan verdiğim akşam çok kötü oldum.” (I/2-58)

eyi kötü / èyi kötü

bu Künneri de biz hatırlıyóz a eyi kötü burlarda “Bu günleri de biz hatırlıyoruz a iyi kötü buralarda.” (I/27-111)

burayı bis kendimiz yaPdıK işTe èyi kötü “Burayı biz kendimiz yaptık işte iyi kötü.” (III/5-193)

öyle / üyle / öle / üle / ölece / ölecene

öyle gidiyóduK tarlalara “Öyle gidiyorduk tarlalara.” (I/31-73)

siziñ ullāda nası bilmiyōn bizim üyle yapālā “Sizin oralarda nasıl bilmiyorum. Bizim öyle yaparlar.” (I/3-114)

tarana da öle olur “Tarhana da öyle olur.” (I/48-45)

pariyi üle gazanmasını bilirdi “Parayı öyle kazanmasını bilirdi.” (IV/2-64)

hemen ölece gāvur “Hemen öylece kavur.” (I/48-123)

ölecene oldu “Öylece oldu.” (I/16-48)

çabuk / çabuk çabuk / çabık / çabucağ / çabucık / çabuçık

çabuK gēl didi “Çabuk gel, dedi.” (I/37-182)

bam beni çabuk çabuk getimedi “Babam beni çabuk çabuk getirmedim.” (IV/3-134)

çabık kēl dedilē “Çabuk gel, dediler.” (I/40-134)

ğaynatam çabucak namazda öldü emme ğayınam payā bi durdu “Kaynatam çabucak namazda öldü ama kaynanam bayağı bir durdu.” (II/12-117)

üç ayda çabucık yaptıktı “Üç ayda çabucak yaptık.” (I/32-47)

unu da ben çabucık öğrenivēdimdi “Onu da ben çabucak öğreniverdim.” (I/44-383)

usul usul / usulcana

hadi sen usul usul köpekleri al git “Hadi sen usul usul köpekleri al git.” (I/53-122)

aşçaksın usulcana “Açacaksın usulca.” (I/52-8)

2.4.4. Azlık-Çokluk Zarfları

Bir sıfatın veya zarfın, eylemdeki oluş ve kılışın miktarını, ölçüsünü, derecesini belirleyen zarflardır (Korkmaz, 2009: 517). Bölge ağızlarında kullanılan başlıca azlık-çokluk zarfları şunlardır:

en / èn / eñ / èñ

şindi en güzel yer bizim orları oldu “Şimdi en güzel yer, bizim oraları oldu.” (I/33-60)

insannā èn azından geliyo ziyāret ediyo “İnsanlar en azından geliyor, ziyaret ediyor.” (I/26-114)

eñ büyükləri bēndim “En büyükleri bendim.” (I/14-51)

eñ büyüümüz urdadı “En büyüğümüz oradaydı.” (I/4-111)

fazla

yakın_emme mezārlık fazla yōriyemiyōm yolda “Mezarlık yakın ama yolda fazla yürüyemiyorum.” (I/22-314)

bām dededen fazla ğonuşan_ōlmazdı ğāvelēde “Kahvelerde, benim dededen fazla konuşan olmazdı.” (I/54-151)

daha / dā

daha önce türbe dīmiş_u “Daha önce türbe değilmiş o.” (I/17-179)

u zaman dā iyīdi “O zaman daha iyiydi.” (I/27-64)

pek / pēk / bek / bēk

pek pişiridim pek yapādım “Pek pişirirdim, pek yapardım.” (II/2-63)

pēk burda davulda şunda bunda ōynanmas “Burada, davulda şunda bunda pek oynanmaz.” (I/50-66)

ūraya beK gidemeyiz biz hoca “Hoca, biz oraya pek gidemeyiz.” (II/17-125)

evelki şī genşlī bēk yavıstı “Evvelki şeyi, gençliği pek iyiydi.” (IV/3-151)

çok / çuk

iki kere oynanmas çok ayıpdı “İki kere oynanmaz. Çok ayıptı.” (I/32-158)

unnan da okula kitmek çuk sor_olurdun “Onla da okula gitmek çok zor olurdu.” (II/8-61)

ğızın biri çuk suzamiş derlēdin esgi īsannāmis “Kızın biri çok susamış, derlerdi eski insanlarımız.” (I/41-84)

az

bazara da gidiyus da az gidiyus kendimiz ürettīmizden “Pazara da gidiyoruz da kendimiz ürettiğimizden az gidiyoruz.” (I/45-82)

giyiniP de urda az gezmedim u fuarıñ içinde “Giyinip de orada az gezmedim o fuarın içinde.” (I/2-275)

biraz / biraz / birez

biraz daha gittiK “Biraz daha gittik.” (I/53-82)

biraz çalıştım da sōra bıraktım “Biraz çalıştım da sonra bıraktım.” (I/5-254)

orman dāresinden birez yoķarı gittin zaman sāya bi yol dönüyü “Orman dairesinden biraz yukarı gittiğin zaman sağa bir yol dönüyor.” (V.2/6-153)

2.4.5. Soru Zarfları

Eylemdeki oluş ve kılışı soru yoluyla belirleyen zarflardır (Korkmaz, 2009: 523). Bölge ağızlarında görülen bazı soru zarfları şunlardır:

nasıl / nası

hinci didim zezzemi de nasıl içircez “Şimdi, dedim. Zezzemi de nasıl içireceğiz?” (I/16-104)

ulen nası atıyólā bu ilāşları “Ulan, nasıl atıyorlar bu ilaçları?” (II/1-160)

neden / niden / néden

neden geTTiñiz bunu dedi “Neden getirdiniz bunu, dedi.” (II/9-182)

niden derk etmiş “Neden terk etmiş?” (I/38-2)

néden bu camnā bōle demiş “Neden bu camlar böyle, demiş.”(I/11-30)

niye / néye / neye

niye bōle yāPdıñ dedi “Niye böyle yaptın, dedi.” (I/37-153)

niye ekçēm bem bunu yā “Niye ekeceğim ben bunu ya?” (I/49-14)

nēye gārşı geldiñ sen başkedikliye dēdi “Niye karşı geldin sen başgedikliye, dedi.” (I/37-135)

buncāzlā nēye gelmiş “Buncağızlar niye gelmiş?” (III/6-23)

2.5. EYLEMLER

2.5.1. Eylem Yapım Ekleri

Adlardan eylem veya eylemlerden yeni eylemler yapan eklerdir.

2.5.1.1. Eylemden Eylem Yapım Ekleri

Eylem kök veya gövdelerinden yeni eylemler türetmek için kullanılan eklerdir. Çanakkale yerli ağızlarında kullanılan eylemden eylem yapım ekleri şunlardır:

-(X)n-

Türkçede kullanılan işlek eylemden eylem yapım eklerinden birisidir. Çanakkale yerli ağızlarında da çokça kullanılır. Kullanım özellikleri ve örnekleri şu şekildedir:

a. Geçişli eylemlere gelerek yapılan işin yapana döndüğünü bildiren dönüşlü eylemler yapar.

şindi dā başke yere pazarküye daşındılār “Şimdi daha başka yere, Pazarköy’e taşındılar.” (I/43-100)

yāni bi āylede bi hāneniñ içinde üş Tene dörT Tene hāne barınır bi banyoda şey yapālā yıkanrlā “Yani, bir ailede, bir hanenin içinde, üç tane, dört tane hane barınır. Aynı banyoda şey yaparlar, yıkanır.” (III/1-43)

b. Edilgenlik işlevi yüklenir.

çünkü ikindide yemek yiniyo yemek çıkıyo “Çünkü ikindide yemek yeniyor, yemek çıkıyor.” (I/4-72)

û da bilmiyodu köyüñ ũrda oldūnu ama sōleniyodu yāni köyüñ asıl ōrda oldū “O da bilmiyordu köyün orada olduğunu ama söyleniyordu yani köyün asıl orada olduğu.” (I/19-123)

asKēden gēmiş de aranırdı evel çoğ “Önceden, askerden gelmiş (erkek) de çok aranırdı.” (I/49-208)

c. Geçişsiz eylemlere gelerek ölçünlü dilde kullanılmayan eylemler yapar.

ben dedim doğum yapmēcek kadın deyilim dedim bi doğundum “Ben doğum yapmayacak kadın değilim, dedim. Bir doğum yaptım.” (I/25-21)

burda doyunurum ben “Burada karnımı doyururum ben.” (III/5-257)

-(X)I-

Türkiye Türkçesinde, geniş bir kullanım alanına sahip olan bu ekin Çanakkale yerli ağızlarında da işlek olduğu görülür. Ekin kullanım özellikleri ve örnekleri şu şekildedir:

a. Bir edilgenlik eki olarak başkası tarafından yapılma bildirir.

burā bōle asılā asılırdı çārşamba günneri “Buraya böyle askılar asılırdı çarşamba günleri.” (II/1-137)

valā burda önceden būday çok ekilirdi “Vallaha, burada önceden buğday çok ekilirdi.” (I/19-87)

şeftāliye dönüldü bi ara undan sōna şeftāli para e‘memē başladı millet şeftāliyi kesdi “Şeftaliye dönüldü bir ara. Ondan sonra şeftali para etmemeye başladı. Millet şeftaliyi kesti.” (III/1-166)

ē bazı da işte şeker meker tutuluyo bi kolanye veriliyo “E, bazı da işte şeker meker tutuluyor. Bir kolonya veriliyor.” (I/6-171)

b. Kendiliğinden olma ifade eden eylemler oluşturur.

boğuldu çayda kitti ğıs “Boğuldu çayda, gitti kız.” (I/10-139)

dā cevizleri silkemediğ_oca da dibine dökülüyörlā da ğāli olmuş ğabūndan çıkıyóru “Daha cevizleri silkemedik hoca da dibine dökülüyorlar da gayri olmuş, kabuğundan çıkıyor.” (II/17-121)

çanıy mı sıkıldı gezin_olanım gezin “Canın mı sıkıldı? Gezin oğlanım, gezin.” (II/18-148)

-(X)ş-

Türk dilinin işlek eylemden eylem yapım eklerinden birisidir. Çanakkale yerli ağızlarındaki kullanımı, ölçünlü dile göre daha yaygındır. Kullanım özellikleri şu şekildedir:

a. İşin karşılıklı yapıldığını bildiren eylemler türetir.

işTe ğızlāla bakışrlā annaşrlā önce öledi “İşte kızlarla bakışrlar, anlaşrlar. Önce öyleydi.” (I/42-114)

birbirimize akışır gelir gideriz yavuz olur hayırlarımız “Birbirimize akışır gelir gideriz. İyi olur hayırlarımız.” (II/17-12)

emîne hinçi hemen dövüşiyālā dalaşiyālā “Emine, şimdi hemen dövüşüyorlar, dalaşıyorlar.” (IV/2-152)

sen benim adamna bi görüşseñ “Sen benim adamla bir görüşsen...” (I/45-91)

hıdırlan elles buluşsun bereket ūsun “Hıdırla İlyas buluşsun, bereket olsun.” (III/1-128)

b. Ortaklık, birliktelik bildiren eylemler türetir.

variyyin demiş şunnarı ğāldiriyin demiş bi de vāmiş yatışıp durulāmiş “Varayım, demiş. Şunları kaldırayım, demiş. Bir de varmış. Yatışıp dururlarmış.” (I/11-73)

herkez de ğāri būle yığışivarıyódu “Herkes de gayri böyle yığılıveriyordu.” (I/21-139)

çoluĶ çöcuĶ çır çır çırışırlādı ūle “Çoluk çocuk çır çır çığırışlıardı.” (I/44-99)

ūle diyolā geçen anışıyolā iki dene yol vāmiş_{urda} “Öyle diyorlar geçen. Anışıyorlar. İki tane yol varmış orada.” (I/44-229)

hadi u ğidā ğız unuñ üstünde bōle hop hop kayışırlā “Hadi, o kadar kız onun üstünde böyle hop hop atlarlar.” (III/1-87)

ūriyi çıkarız ikindin namazını ğılan çıkā uriyi oturuşurus “Oraya çıkarız. İkinci namazını kılan çıkar oraya. Otururuz.” (I/22-81)

ūlannara beyit atāsıñ ūlannā ğülüşür “Oğlanlara beyit atarsın. Oğlanlar gülüşür.” (I/40-494)

u zaman ūle toplaşırđıĶ bazı biriniñ evinde bazı biriniñ evinde “O zaman öyle toplışırdık bazı birinin evinde, bazı birinin evinde.” (I/21-75)

c. Kendiliğinden olma bildiren eylemler türetir.

u ateşiñ üstünden hoPlādıĝ işTe kimi tutuşurdun āđī “O ateşin üstünden hoplardık işte. Kimi tutuşurdu, hadi!” (I/10-253)

ufaĶķana yaPdıriyu esas yeTişince yapılicaĶ “Ufakken yaptırıyor. Esas, yetişince yapılacak.” (V.2/4-154)

şimdi ayānja bile çamır bulaşmiyó “Şimdi ayağına bile çamur bulaşmıyor.” (I/34-59)

-DXr-

Hem yazı dilinin hem de Çanakkale yerli ağızlarının en işlek eylemden eylem yapım eklerinden birisidir. Çoğu zaman, ettirgenlik işleviyle geçişli ve geçişsiz eylemlere gelerek geçişli eylemler yapar.

eveli ayıları gēzdirilēdi “Önceden ayıları gezdirirlerdi.” (III/6-50)

para vereni suya bastırmıyolā havuza “Para vereni suya bastırmıyorlar havuza.” (I/45-246)

ben seni öle eriştirmişim “Ben seni öyle bu yaşa getirmişim.” (II/1-221)

awcılık wardı bi zamannā bayā bi sürdürdük “Avcılık vardı bir zamanlar. Bayağı bir sürdürdük.” (I/9-36)

filimini yāni çekirdilē baktırdılā “Filmini çekirdiler yani, baktırdılar.” (V.1/2-47)

siz beni öldürmē gēdiñiz dimiş “Siz beni öldürmeye geldiniz, demiş.” (I/14-22)

ğışın māntı doldurusun “Kışın mantı doldurursun.” (I/42-44)

īne urdurmaya gideçēn “İğne vurdurmaya gideceğim.” (III/5-78)

Ekin bazen ettirgenlik işlevini yitirdiğine ve farklı anlamda yeni bir sözcük yaptığına da rastlanır.

hēkes beyencē ğızı urdan kēsTiri “Herkez beğeneceği kızı oradan kestirir.” (III/1-90)

biri sallā ğızlā da türkiyi tutturuvarı u sancā binennē “Biri sallar. O sancağa binen kızlar da türküyü tutturuverir.” (I/40-493)

bunu andırıyu yāni “Bunu andırıyor yani.” (I/19-144)

-DAr-

Bölgede işlek olmayan bir ektir. Kökle kalıplaşmış hâlde birkaç sözcükte görülür.

düven sürēdik bi āç dīrān akdarıdık hārmanarı “Düven sürerdik. Bir ağaç dirgen... Aktarırdık harmanları.” (I/48-101)

gönder yārim resmini “Gönder yarim resmini.” (I/49-193)

allahım u günneri göstermesiñ yavrım “Allah’ım o günleri göstermesin yavrım.” (I/54-175)

-(X)D-

Hem yazı dilinin hem de Çanakkale yerli ağızlarının işlek eklerinden birisidir. Geçişli ve geçişsiz eylem tabanlarına gelerek çoğu zaman ettirgenlik işleviyle geçişli eylemler yapar.

durğut toktur vādı burda bizi diñeltti “Turgut Doktor vardı burada. Bizi ayağa kaldırdı.” (II/10-206)

öküzlēn bacaklānı acıtdılā “Öküzlerin bacaklarını acıttılar.” (V.1/3-12)

e u ana beni büyütmüş ye “E, o ana beni büyütmiş ya.” (I/16-81)

mayeyi akıtyoñ içine “Mayayı akıtıyorsun içine.” (I/2-182)

burda gāvelēñ ödü yerde okuduyodu öretmen dā önce “Öğretmen, daha önce burada kahvelerin olduğu yerde okuyordu.” (I/5-77)

Ek, bazen ettirgenlik işlevini yitirerek daha farklı anlamlar ifade eden eylemler türetir.

sapıdıyor ĩsannā göcadıkçana hebicī “İnsanların hepsi, kocadıkça sapıtıyor.” (II/18-156)

ĩsan para oldukça azıTdı oldukça azıTdı “İnsan para oldukça azıttı, oldukça azıttı.” (III/9-61)

-Ar-

İşlek olmayan bu ek, geçişsiz eylemlere gelerek geçişli eylemler yapar. Yazı dilinde olduğu gibi bölge ağızlarında da örnekleri sınırlıdır.

ōle ōmrūñ gēçeriP gideñ “Öyle, ömrünü geçirip gidersin.” (V.2/5-56)

evinden çıkaramadıç adamı yalvātık yakādık çıkaramadık “Eviden çıkaramadık adamı. Yalvardık, yakardık. Çıkaramadık.” (V.1/1-206)

sarımzak koparısuñ “Sarımsak koparırsın.” (I/55-79)

-(X)r-

Hem yazı dilinin hem de Çanakkale yerli ağızlarının işlek eylemden eylem yapım eklerinden birisidir. Geçişli ve geçişsiz eylemlere gelerek ettirgenlik göreviyle kullanılır.

bizim köñmüs hep işçi getiridi ōraç piçirmē filen dabandan “Bizim köyümüz, orak biçirmeye filan Taban’dan hep işçi getirirdi.” (I/45-184)

bacaları lanğır lanğır göçürüleridi “Bacaları langır langır göçürürlerdi.” (II/7-42)

nāpā yapā doyuru bizi “Ne yapar yapar, doyurur bizi.” (II/8-54)

kimi aş bişiridi kimi de ēKmek pişiridi ōle ōle geçinirtik “Kimi aş pişirirdi, kimi de ekmek pişirirdi. Öyle öyle geçinirdik.” (II/12-248)

ğız ğaçırlādı “Kız kaçırdırlardı.” (V.1/4-94)

arabasınnan geliyúru işini bitiriP geri gidiyúru “Arabasıyla geliyor, işini bitirip geri gidiyor.” (III/9-54)

sōna teK mēmura düşürmüşlē fenārda sāyil fendarında “Sonra tek memura düşürmüşler fenderde, sahil fenerinde.” (I/2-251)

Ek, bazen ettirgenlik işlevini kaybederek eyleme yeni bir anlam kazandırır.

samanını çıkardılā savırdık dūven sūrdük “Samanını ıkardılar. Savurduk. Dūven sūrdük.” (I/21-147)

beni uyardılā hemen “Beni uyardılar hemen.” (I/2-102)

malıı başında eyirirdim kıl toplarını “Kıl toplarını malın başında eğirirdim.” (II/15-51)

-AIA-

Eylemin bildirdiği işin sıklıkla yapıldığını anlatan bir eylemden eylem yapım ekidir. Bölgede çok fazla rastlanmamıştır.

peyniri uvalāsıñ içine ğuyāsıı “Peyniri ovalarsın içine, koyarsın.” (II/4-39)

ğovalamış evden ğıs “Kovalamış evden kız.” (I/11-78)

2.5.1.2. Addan Eylem Yapım Ekleri

Ad kök veya gövdelerine gelen addan eylem yapım eklerinin temel işlevi, olma ya da kılma ifade eden eylemler türetmektir. Türetilen eylemlerin anlamları eklerden çok dayandıkları adlarla ilgilidir. Bu yüzden, bu eklerin birbirlerinden çok da farklı işlevleri bulunmamaktadır (Şahin, 2019: 125).

Çanakale yerli ağızlarındaki addan ad yapım ekleri, yazı dilindekilerden çok da farklı değildir. Bunların içerisinde en işlek olanı +IA ekidir. H.Şahin (2005), Eski Türkçe döneminden beri işlek addan eylem yapım eklerinden biri olan bu ekin anlamsal işlevlerini ele alan bir çalışma yapmıştır.

Diğer eklerin kullanım alanı ise sınırlıdır. Bölgede tespit edilen addan ad yapım ekleri şunlardır:

+IA-

mayaladıktan sōna da durduruz “Mayaladıktan sonra durdururuz.” (II/16-72)

ğuraḵ Keliyor diye narçāz aşladımı “Kurak geliyor diye narçağız aşıladıyım.” (III/5-293)

kendimiz çalışdık caPaladık ev de yapıdık “Kendimiz çalıştık, çabaladık. Ev de yaptık.” (IV/1-52)

ineklē iki tene ērkek buzālamış “İnekler iki tane erkek buzağılamış.” (I/16-121)

yemeni oyalayos bōle “Yemeni oyalyoruz böyle.” (I/2-201)

bunnāḡ bi köpē eniklemiş “Bunların bir köpeği eniklemiş.” (I/49-38)

dadalā şunnarı tenelemişlē “Çocuklar şunları tanelemiştir.” (IV/1-322)

suyunu getiriyoz suleyiveriyoz “Suyunu getiriyoruz, bahçeyi sulayıveriyoruz.” (I/44-353)

çocukları tembēhledim u gidēkene “Çocukları tembihledim o giderken.” (I/40-353)

Ek, ilerleyici ünsüz benzeşmesi sonucu +nA şeklinde de görülür.

şuriyi çıktım ünnedim bi ġadına ünnedim burda cāminiñ yanında ġadına “Şuraya çıktım, ünledim. Burada, caminin yanında bir kadına ünledim.” (II/12-209)

öküslē yemneris “Öküzleri yemleriz.” (V.1/3-1)

tam zenġinnedim ġarı öldü ya “Tam zenginledim, karı öldü ya.” (I/56-193)

ün üç yaşçāzımda nışannadılā beni de ün āltı yaşında dūn yapıtlā “On üç yaşçağızında nişanladılar beni de on altı yaşımda düğün yaptılar.” (I/22-5)

seniḡ u daşı tamamnaycam “Senin o taşı tamamlayacağım.” (II/1-4)

+AI-

ineklē kısır dönemine geçiyīsa azaliyī sūt yarıya düşüyü “İnekler kısır dönemine geçiyorsa süt azalıyor, yarıya düşüyor.” (V.1/6-55)

kittikçe boşalmada köw “Köy gittikçe boşalmakta.” (I/5-132)

dēy bunalırsak alıyos “İşte bunalırsak alıyoruz.” (I/48-56)

+I-

her şey değişmiş incelmiş “Her şey değişmiş, incelmış.” (V.1/1-28)

hemen gene ben böle üstüne iyildim gene yapışdı döruldu “Hemen gene böyle üstüne eğildim. Gene yapıştı. Doğruldu.” (I/16-97)

+A-

bi olançim vā u da ğariyi boşadı “Bir oğlancığım var. O da karıyı boşadı.” (II/2-16)

yāni saden bu suyle bu köw türemiş “Yani zaten bu su ile bu köy türemiş.” (I/36-19)

biz bu köde yaşadık hayatımız boyunca “Biz, hayatımız boyunca bu köyde yaşadık.” (I/43-7)

+Ar-

ha^hkāret ētme kendiñe salak çomak çokarıp ta “Salak çomak toplayıp da kendine hakaret etme.” (II/15-74)

bi de vādım anām elleri rāmetlinin böle damārlā böle göverivemiş böle ğannā böle “Bir de vardım. Rahmetli anamın elleri, damarları böyle morarmış. Kanlar böyle...” (V.1/2-53)

sapsarı sararır û “Sapsarı sararır o.” (I/32-84)

ğızārdında da tlısını dökēsīñ “Kızardığında tatlısını dökersin.” (I/2-224)

+dA-

şakırdattım bi “Bir şakırdattım.” (V.1/1-190)

çalıyos bastırıyoS duzdıyos “Çalıyoruz, bastırıyoruz, tuzluyoruz.” (I/2-182)

hiç çocūmu ğimildatmadım “Hiç çocuğumu kimildatmadım.” (I/2-57)

çalışmıyan demir ııldamaz “Çalışmayan demir ııldamaz.” (VI/1-249)

çok takırdadıñ bakām taķır taķır takırdadıñ “Çok takırdayın bakalım. Takır takır takırdatın.” (I/48-142)

iñildeye iñildeye öliyu ali seniñ ğullarıñ “İnildeye inildeye öliyor Ali senin kulların.” (V.2/4-125)

beride çanak tıñırdā ille tıñır mıñır olur yā “Beride çanak tıngırdar. İlle tıngır mıngır olur ya.” (II/12-175)

+kır-

bi su pışkırımış “Bir su fişkırımış.” (I/6-290)

hiçKırıKTan boğulmuştu “Hıçkırıktan boğulmuştu.” (I/10-149)

+(X)k-

unnā da burīe birikmişlē Puriye ğemişlē “Onlar da buraya birikmişler, buraya gelmişler.” (I/6-249)

şimdi yükseliyo ama bizim ova çıkışı oldū için burası yüksek gibi gözüküyo ama o kadar yüksek tīl “Şimdi yükseliyor ama bizim ova çıkışı olduğu için burası yüksek gibi gözükiyor ama o kadar yüksek değil.” (I/19-1)

sōna da akşāmüstü haydi acıkdıK ğārik “Sonra da akşamüstü haydi gayri acıktık.” (I/42-94)

+X-

belim çoğ ārıyor benim “Belim çok ağrıyor benim.” (II/10-213)

çuludu bizim TokuTūmus ölum “Çuldu bizim dokuduğumuz oğlum.” (V.2/3-79)

devlet taşımadı bizi “Devlet taşımadı bizi.” (I/27-31)

+sA-

unnān da bi tānesi gēmiş susamış “Onların da bir tanesi gelmiş, susamış.” (I/30-61)

+(I)nsI-

vallā azınsiyödü çocuklā “Vallaha, azımsıyordu çocuklar.” (I/56-65)

2.5.2. Kişi Ekleri

Çekimli eylemlerde hareketi yapan veya olan kişiyi ifade eden eklerdir (Ergin, 2013: 282).

Anadolu ağızlarında kullanılan kişi ekleri, yazı diline göre daha karışık bir durumdadır. Özellikle zaman ve kip eklerinde görülen fonetik değişiklikler, onların üzerine gelen kişi eklerinin çeşitlenmesinin de temel nedenidir. Ayrıca, tarih boyunca Anadolu’ya farklı Türk boylarının yerleşmiş olması, farklı Türk lehçelerine ait kişi eklerinin Anadolu ağızlarında da kullanılmasına neden olmuştur. Anadolu ağızları ile yazı dilinde kullanılan kişi ekleri arasındaki temel fark, eklerin kökeninde değil, ağızlardaki alt şekillerin çokluğundadır. Anadolu ağızlarında da yazı dilinde olduğu gibi adıl, iyelik ve emir kökenli kişi ekleri kullanılmaktadır (Ay, 2009: 46).

Çanakkale yerli ağızlarında, kişi eklerinden sonra gelen bir -Xk yapısı bulunur. Bu yapı, Bayramiç ilçesinin Evciler ve Tongurlu köylerinden yapılan derlemelerde tespit edilmiştir. Eke ilişkin örneklerden bazıları şunlardır:

işTe né diyēnik “İşte, ne diyeyim.” (III/1-169)

sen sō ben cévaplīnik “Sen sor, ben cevaplayayım.” (III/4-1)

emme getiriver dērsēñ hemen gidecēnik “Ama getiriver derseni hemen getireceğim.”
(III/4-8)

bēki de ölüverinik belli ūmas bēki de ölürünük “Belki de ölüveririm. Belli olmaz. Belki de ölürüm.” (IV/1-307)

yatsı namazcīmi de bōrda ğılarınik “Yatsı namazımı işte burada kılarım.” (IV/1-132)

durabildīm ğādan durcānik kışın emme duramam “Kışın durabildiğim kadar duracağım ama duramam.” (IV/1-301)

ben eremiyānik “Ben yetişemiyorum.” (IV/1-319)

ben evimden çıkıp ta kitmem diyanik “Ben sevimden çıkıp da gitmem, diyorum.” (IV/1-300)

ā musafçīm bōrda durā duvāciġ iderīnik okurunuk “Aha Mushafçığım burada durur. Dua ederim, okurum.” (IV/1-91)

Ek eylem yoluyla çekimlenmiş biçimlerde de bu yapının kullanıldığı görülür.

ben bak elli beş yaşındiyīnik “Bak, ben elli beş yaşımdayım.” (III/4-71)

2.5.3. Şekil ve Zaman Ekleri

2.5.3.1. Bildirme Kipleri

Yapılmış, yapılmakta veya yapılacak olan işleri haber veren, yargı hâlinde bildiren kiplerdir (Korkmaz, 2009: 583).

Bildirme kipleri içinde ele alacağımız zaman ekleri, zamanı geçmiş-gelecek çizgisinde bir yere yerleştirir. Aynı zamanda bunların kip, görünüş işlevleri de vardır. Bunlar, iletişim kuran kişinin bakış açısını, cümlede aktarılan durumun süreyle olan bağlantısını da yansıtır. Bu ekler, eylemlerdeki zamanı bir derece somutlaştırmalarına karşılık asıl somutlaştırma ve netleştirme işlevi zaman ifade eden sözcüklerdedir (Üstünova, 2010: 42-43).

2.5.3.1.1. Geniş Zaman

Çanakkale ili yerli ağızlarında, -(X)r, -Ar ve -Ār morfepleri geniş zaman eki olarak kullanılır. Bölgede, yaygın bir özellik olarak hece sonlarındaki /r/ ünsüzünün genellikle eridiği görülür. Bu erime, çoğu zaman ünsüzün önündeki ünlülerin (özellikle

/a/ ve /e/) uzun söylenmesine neden olur. Geniş zaman eki için de doğal olarak bu uzunluk söz konusudur.

Yazı dilinde -ar geniş zaman ekini alan birkaç sözcüğün Çanakkale yerli ağızlarında -(ı)r geniş zaman ekini aldığı görülür.

sen benim üstüme hoplāsıñ yatırsıñ u unuñ üstünden hoplā yatır “Sen benim üstüme hoplarsın, yatarsın. O onun üstünden hoplar, yatar.” (I/22-259)

yatırım ğāķarım okurum “Yatarım, kalkarım, okurum.” (I/22-234)

hayat yanır evlē yanır hiç kısıklamıyız biz “Hayat yanar, evler yanar. Hiç kısımayız biz.” (I/40-389)

Bölgede bazen 3. tekil kişi çekiminde geniş zaman ekinin üzerine bildirme ekinin kullanıldığı olur.

uyurdur u çoçüm bene ğalırsa “Bana kalırsa uyur o çocuğum.” (I/48-139)

tahir dede bilirdir “Tahir dede bilir.” (I/50-65)

yatırdır u yatırdır u “Yatar o, yatar o.” (I/48-151)

sulā yoķ yāvrım ğay akmazdır “Gayrı sular yok yavrum. Akmaz.” (I/44-256)

köüñ tārini bilmiyóm hiç kimse bilmezdir “Köyün tarihini bilmiyorum. Hiç kimse bilmez.” (I/36-1)

bize hiç ğelēnnē bize tā sizin ğoyununuz sütlü dimezdir “Bize gelenler, daha hiç ‘Sizin sütünüz koyunlu.’ demez (dememiştir).” (I/44-301)

anneñ temelli bilmezdir fāriye Tiyzeñ gene biliyo açık “Annen hiç bilmez. Fahriye teyzen gene azıcık biliyor.” (I/21-156)

Kişi	Ek
1. tekil kişi	-(X)rXn , -(X)rXm , -ArIn , -ArIm
2. tekil kişi	-(X)rsXn , -(X)rsXη , -ArsIn , -ArsIη , -ĀrsIn , -ĀrsIη , -Aη
3. tekil kişi	-(X)r , -Ar , -Ār , -Ā
1. çoğul kişi	-(X)rXz , -ArIz , -ĀrIz , -(X)rXk , -ArIk
2. çoğul kişi	-(X)rsXnXz , -(X)rsXηXz , -ArsInIz , -ArsIηIz , -ĀrsIηIz
3. çoğul kişi	-(X)rlAr , -ArlAr , -ĀrlAr , -(X)rlĀr , -ArlĀr , -ĀrlĀr -(X)rlĀ , -ĀlĀ , -ArlĀ , -ĀrlĀ , -ĀlAr , -ĀlĀr

Tablo 8: Geniş Zaman

Kullanımlar

1. Tekil Kişi

ben de seni yakarın öldürürün dedim yavaşçık “Ben de seni yakarım, öldürtürüm, dedim yavaşçacak.” (II/9-157)

ben onu okurum “Ben onu okurum.” (I/16-68)

şalvā tikerin “Şalvar dikerim.” (II/10-133)

giderim didim “Giderim, dedim.” (I/2-104)

gelinimi de severin “Gelinimi de severim.” (II/3-61)

2. Tekil Kişi

birakırsın bu işi “Bırakırsın bu işi.” (I/27-24)

münācāt tirlē adına unu okursun “Münacat derler adına. Onu okursun.” (I/16-441)

iftara yemek azırlāsın “İftara yemek hazırlarsın.” (I/21-24)

kaşabada oşa hēr yere gidēsīñ “Kasabada olsa her yere gidirsin.” (I/39-8)

hinci kaşabada oşa ōturusun gōñşulālan şōle gāvelēde çay içēsın aḡnadırsın “Şimdi kasabada olsa oturursun komşularla şöyle kahvelerde, çay içersin, annatırsın.” (V.1/2-152)

evlki edileni sen oturu da ālārsın duysaŋ gōrseñ “Evvelki yapılanı duysan görseñ sen oturur da aŋlarsın.” (II/15-6)

hinci ğāli düyünüñü yapārsın canın istēse “Şimdi gayri düğününü yaparsın canın isterse.” (II/7-66)

Ekin, nadiren de olsa, yalnızca /ŋ/, /ñ/ ünsüzleri ile temsil edildiği de görülür.

üstüne yourT dōkeñ “Üstüne yoğurt dökersin.” (I/6-147)

ētesi sabā ġākaŋ “Ertesi sabah kalkarsın.” (I/6-148)

inceltikten sōna unu tāna yapaŋ ğay “İnceldikten sonra onu tarhana yaparsın gayri.” (I/6-152)

señ bilmeñ ā bulġuru “Sen bilmezsin a bulguru.” (I/6-139)

gelen ğız da irāt eder sen de irāt edeñ evalā işi eliñe alaÇāŋ “Gelen kız da rahat eder, sen de rahat edersin. Evvela işi eline alacaksın.” (V.2/5-32)

3. Tekil Kişi

biz ūrīē çikalım unnān kō görüñür “Biz oraya çikalım, onların köy görünür.” (I/4-70)

altı tene dada everilir bārkarılıŋ uçurulur ġaçırılır mı ōlanım “Altı tane çocuk evlendirilir, barklandırılır, uçurulur, kaçırılır mı oğlanım?” (II/7-217)

beni āç ğalacaÇ diye ā^klı çıkār “Beni aç kalacak diye aklı çıkar.” (V.2/1-44)

e ğızlā erkek elbisesi ġiyē tüfēni dakınır bıyını yapā “E, kızlar erkek elbisesi giyer. Tüfeğini takınır. Bıyığını yapar.” (I/10-191)

hē köyüñ ğonuşması ayrı deġişēr “Her köyün konuşması ayrı. Değişir.” (III/9-6)

ġanlı irin çıkār “Kanlı irin çıkar.” (III/7-179)

1. oğul Kişi

üyütürüs “Öğütürüz.” (I/31-56)

gönenillē zehirleniriz diye alıp da yimiyolāmiş “Gönenliler zehirleniriz diye alıp da yemiyorlarmış.” (I/48-133)

unu pıçāna keseriz bōle yuFka gibi “Onu bıçakla böyle yufka gibi keseriz.” (I/37-22)

ocā da yakāriz dışarı “Ocağı da dışarı yakarız.” (II/7-285)

bālarıK bi ipe orteye de ğızı otuturruk “Bağlarımız bir ipe. Ortaya da kızı oturturuz.” (V.2/2-14)

o āşām yatarık “O akşam yatarız.” (V.2/1-107)

bildīmis kadar söylerik “Bildiğimiz kadar söyleriz.” (V.2/3-87)

Bazen geniş zaman eki ile kişi ekinin kaynaştığı görülür.

çōrba yapāz “Çorba yaparız.” (I/3-31)

undan bi şiy atāz bi çay ğaşi “Ondan bir şey atarız bir çay kaşığı.” (I/3-146)

bulđur yapās “Bulgur yaparız.” (I/6-138)

2. oğul Kişi

yollāda Pi şi olursunuz diyom bağ dērsden geri ğalırsınız bi yeriniz ğırılır diyon “Yollarda bir şey olursunuz, diyorum bak. Derslerden geri kalırsınız. Bir yeriniz kırılır, diyorum.” (I/44-242)

ōturuđ sis ben de çay yapıyin de bende çaylan tereyālı bide yirsiniis “Oturun siz. Ben de çay yapayım da bende çayla tereyağlı pide yersiniz.” (II/16-78)

gidēsiniis yā “Gidersiniz ya.” (I/23-77)

siz lōkma mı dēsiniis “Siz lokma mı dersiniz?” (III/5-270)

bize gızāsınız diyóm dedeñe bizim “Bize kızarsınız, diyorum dedene bizim.” (I/55-69)

būdan şē yapıñız mı siyrata geçērsiñiz “Buradan şey yaptınız mı Serhat’a geçersiniz.”
(II/7-233)

3. Çoğul Kişi

kız olurlar erkeK olurlar “Kız olurlar, erkek olurlar.” (I/20-108)

yuKarda türbe vardır ōrda her sene şē yaparlar mevlüt falan yaparlar “Yukarıda türbe vardır. Orada her sene şey yaparlar, mevlüt falan yaparlar.” (I/33-9)

āmin de yapsak ille bayrā çekerler “Amin de yapsak ille bayrağı çekerler.” (V.2/1-97)

īsannā içkiyi içelē oyun oyñālā “İnsanlar içkiyi içerler, oyun oynarlar.” (I/3-58)

bāzi çolu çocū islālā “Bazen çoluğu çocuğu ıslarlar.” (I/16-444)

ğurbanda ğavırma yapālā evleri gezēlē būle ğavırma istēlē “Kurban Bayramı’nda kavurma yaparlar. Evleri gezerler böyle. Kavurma isterler.” (I/54-78)

böre edērlēr beze edērlēr makarna idērlē “Börek yaparlar, beze yaparlar, makarna yaparlar.” (II/17-236)

tā bi de böreK Te yapārlā “Daha bir de börek de yaparlar.” (II/7-274)

dōdū zaman hayırlı ōsuñ diye varırlār “Doğduğı zaman hayırlı olsun diye giderler.”
(II/17-238)

bizde hāyir yapālār da odunnarı ārtırmada şe idēler satālār da “Bizde hayır yaparlar da odunları artırmada şey ederler satarlar da...” (II/17-87)

Olumsuzluk

bilmen “Bilmem.” (I/48-139)

gidemessiñ bi yere “Bir yere gidemezsin.” (I/39-9)

ıssız cumāyı hiçkimse bilmez burda bizim “Bizim burda Issız Cuma’yı hiçkimse bilmez.”
(I/54-37)

bis peynirin içine komayız “Biz peynirin içine koymayız.” (I/32-89)

siz öküz arabası bilmessiñis öküzü bilmessiñis “Siz öküz arabası bilmezsiniz. Öküzü bilmezsiniz.” (I/36-23)

bizim burda keşkek yaPmazlā “Bizim burada keşkek yapmazlar.” (I/31-62)

V. bölge 2. grup ağızında, olumsuzluk ekinden sonra ekin sadece “-k” şeklinde kullanıldığı da görülür.

cāhiliK bis kōrük çoçüm yazı māzı bilmeK bis “Cahiliz biz. Kör cahiliz çocuğum. Yazı mazı bilmeyiz biz.” (V.2/5-1)

tāta biçemek kin saten “Tahta biçemeyiz ki zaten.” (V.2/6-198)

2.5.3.1.2. Bilinen Geçmiş Zaman

Çanakkale yerli ağızlarında, yazı dilinde olduğu gibi -DX şeklindedir. İyelik kökenli kişi ekleriyle çekimlenir. 3. çoğul kişi çekiminde sonda bulunan /r/ ünsüzünün çoğunlukla düştüğü ve önündeki /a/ ve /e/ ünlülerini uzattığı görülür.

Kişi	Ek
1. tekil kişi	-DXm
2. tekil kişi	-DXn , -DXŋ
3. tekil kişi	-DX
1. çoğul kişi	-DXk
2. çoğul kişi	-DXnXz , -DXŋXz
3. çoğul kişi	-DXlAr , -DXlĀr , -DXlĀ

Tablo 9: Bilinen Geçmiş Zaman

Kullanımlar

1. Tekil Kişi

iskenderuna gittim undan sōna ıstambola geldim gölcükde kaldım “İskenderun’a gittim. Ondan sonra İstanbul’a geldim. Gölcük’te kaldım.” (I/34-21)

öküzlēlen çift sürdüm “Öküzlerle çift sürdüm.” (I/14-76)

ē ben şimdi kızımı okuttum “E, ben şimdi kızımı okuttum.” (I/45-8)

undan suŕra da geTdim ocaKda ğāynaTdim “Ondan sonra da getirdim, ocakta kaynattım.” (I/48-3)

hēP mal āldım mal sātım “Hep mal aldım, mal sattım.” (V.1/2-8)

2. Tekil Kişi

havlüyü mavlüyü hēpsini bōle burlara gerēdin oyalı bēzleri ŗilere tikēdin “Havluyu mavluyu hepsini böyle buralara gererdin. Oyalı bezleri şeylere dikerdin.” (I/51-129)

sen deyir bu kōde mi dōduŕ bōyūdūñ dēyōrū “Sen, diyor. Bu köyde mi doğdun büyüdün, diyor.” (II/15-107)

ğāli ŗrendiñ “Artık öğrendin.” (V.1/6-75)

3. Tekil Kişi

benim ğuççük torun ğōttü beni “Benim küçük torun beni götürdü.” (V.2/1-125)

burasından tutdu da bizi dōveceklē yā “Burasından tuttu da... Dövecekler bizi ya.” (III/7-155)

devlet ğēldi unnarı patlaTdı dāTTı yuvarlanıp ta köü bascaK deye “Devlet geldi. Yuvarlanıp da köye düşecek diye onları patlattı, dağıttı.” (I/8-10)

1. oğul Kişi

biS ilkinden urda dōduK būyūdūK “Biz ilkin orada dođduk, būyūdük.” (I/9-2)

bir_ay oraķ Piĉēdik ellen ōndan sōna bir_ay harman sūrēdik “Bir ay orak biĉerdik elle. Ondan sonra bir ay harman sūrerdik.” (I/19-85)

sancaķ kurādīK sancā binēdiK “Sancak kurardık. Sancağa binerdik.” (I/52-77)

2. oğul Kişi

kōprūden geřdiniz yā “Kōprūden geĉtiniz ya.” (I/51-41)

siz nēlēden ĉıktıñız gēdiñiz ğuzum baķām “Siz nerelerden ĉıktınız geldiniz kuzum bakalım?” (I/54-81)

ay_evlādım beni sorduñuz aradıñız “Ay evladım, beni sordunuz, aradınız.” (II/3-10)

V. bōlge 2. grup ađzında, ekteki “nazal n”nin zaman zaman dūřtūđu ve ūnlū uzunluđu ortaya ĉıkardıđı gōrūlūr.

gezdīz gōrdūz dolařtıS “Gezdiniz, gōrdūnūz, dolařtınız.” (V.2/6-289)

giTdīz mi “Gitdiniz mi?” (V.2/4-255)

bitmezse ikīz de cōmāttan dışarda ĝaldīs “Bitmezse ikiniz de cemaatten dışarıda kalırdınız.” (V.2/4-160)

3. oğul Kişi

evlendiler ĝaldilā urda “Evlendiler, kaldılar orada.” (I/43-89)

ķanal ĝazdilā arabanıĝ tekerleklēni keřtilē “Kanal kazdılar. Arabanın tekerleklerini keştiler.” (I/21-185)

samsā yōldulā fasille dōldurdulā “Sarımsađı yoldular, fasūlye doldurdular.” (I/22-232)

zehirledilē ōldūrdūlē “Zehirlediler, ūldūrdūler.” (I/2-157)

üç kün böyle ayāmızıḡ potininne yatırdılār o zamanḡi günde “O zaman, üç gün böyle ayağımızın potiniyle yatırdılar.” (II/17-30)

Olumsuzluk

bi de davul çalmadım “Bir de davul çalmadım.” (I/46-63)

sen niden gēmediñ “Sen neden gelmedin?” (I/5-171)

û yaştaḡılā nereyi gōrdü hiçbi yeri gōrmedi “O yaştakiler nereyi gördü? Hiçbir yeri görmedi.” (I/7-143)

biz bi yere gitmediK “Biz bir yere gitmedik.” (I/43-10)

āşe dedim benim şileri biyenmediñiz mi dedim “Ayşe, dedim. Benim şeyleri beğenmediniz mi, dedim.” (I/40-196)

urda dērs çalışmadılā “Orada ders çalışmadılar.” (I/44-394)

2.5.3.1.3. Öğrenilen Geçmiş Zaman

Çanakkale yerli ağızlarında, yazı dilinde olduğu gibi -mXş şeklindedir. Adıl kökenli kişi ekleri alır. Üçüncü çoğul kişide, kişi eki, bölge ağızlarının fonetik özelliğinden dolayı ek “-lĀ” şeklinde görülür.

Çanakkale Tahtacı Türkmenlerinin ağızında öğrenilen geçmiş zamanın 1 ve 2. tekil kişi ile 1. çoğul kişi çekimlerinde -mİssIm, -mİssIḡ, -mİssIk şekillerinin kullanıldığı tespit edilmiştir. 2. tekil kişi ekindeki /s/ ünsüzünün öğrenilen geçmiş zaman ekindeki /ş/ ünsüzünü kendisine benzetmesi sonucu, 2. tekil kişi çekiminde ortaya çıktığı düşünülen bu şeklin örneksime yoluyla 1. tekil ve 1. çoğul kişide de kullanıldığı tahmin edilmektedir (Mutlu, 2008: 295).

Kişi	Ek
1. tekil kişi	-mXşXm , -mXşXn , -mXşX̄m , -mİş̄in , -mİş̄iyin
2. tekil kişi	-mXşsXη , -mXşXn , -mXşXη , -mİş̄in , -mXşX̄η
3. tekil kişi	-mXş
1. çoğul kişi	-mXşXz , -mXşX̄z , -mXşXyXz , -mXşXk
2. çoğul kişi	-mXşsXnXz , -mXşXnXz , -mXşXηXz
3. çoğul kişi	-mXşlAr , -mXşlĀr , -mXşlĀ

Tablo 10: Öğrenilen Geçmiş Zaman

Kullanımlar

1. Tekil Kişi

ben gülümsemişim de cevap vermişim “Ben gülümsemişim de cevap vermişim.” (I/46-35)

ben diyóm_erken gēmişin dünyāya Tiyóm_emme “Ben, diyorum. Erken gelmişim dünyaya, diyorum ama...” (I/21-159)

zalatalıķ_alcādım da unutmüşüm bayırdan da unu alcādım “Salatalık alacaktım bayırdan da unutmüşüm. Onu alacaktım.” (II/4-143)

üç yaş_ufak yazılmışın ben “Üç yaş ufak yazılmışım ben.” (I/5-81)

hinci bēn geçēn sene bürda şētmişin “Şimdi ben geçen sene burada şey etmişim.” (I/44-335)

şindi nası yapmışım “Şimdi (düşünüyorum). Nasıl yapmışım?” (V.2/6-146)

u ğadar meşK_itmişim işe “İşe O kadar meşk etmişim.” (V.2/6-287)

2. Tekil Kişi

sen hiç unutmüşsun yā “Sen hiç... Unutmüşsun ya.” (IV/1-44)

āzıñı ğapatmışın ğıymetiñ yok “Ağzını kapatmışsın, kıymetin yok.” (V.2/1-141)

ē mittār sen para bulmuşun direktör ālmışın “E, muhtar! Sen parayı bulmuşsun, traktör almışsın.” (V.1/2-200)

adamı öldürmüşüñ dedi “Adamı öldürmüşsün, dedi.” (V.1/1-141)

sen istemişüñ ğızı “Sen istemişsin kıızı.” (I/4-334)

sen baĸ ūrda okumuşuñ ūrda görev yapmışuñ burda şunu yapmışuñ “Sen bak, orada okumuşsun, orada görev yapmışsın, burada şunu yapmışsın.” (I/7-141)

yi ğuzum sen açılmışındır yullādan ğelTin “Sen ye kuzum. Acıkmışsındır. Yollardan geldin.” (I/44-49)

velāsılı ğören bene sen geçivemişüñ şimdi de ğören sen iç deñişmemişüñ “Velhasıl, gören kişi bana: ‘Sen geçivermişsin.’ Şimdi de gören kişi: ‘Sen hiç deĝişmemişsin.’” (I/44-19)

duymuşūñdur “Duymuşsundur.” (I/2-11)

ğuleyi yapmışuñ ğuleye bi yanĝıncı bayri dur “Kuleyi yapmışsın. Kuleye bir yangıncı olarak bari dur.” (V.2/6-101)

3. Tekil Kişi

u unu ıslamış u unu ızlamış “O onu ıslamış, o onu ızlamış.” (I/10-233)

ālmış unnarı bigaya ğötümüş evlatlık vēmiş “Onları almış, Biga’ya götürmüş. Evlatlık vermiş.” (I/16-21)

1. Çoĝul Kişi

biz erken ğelmişiz dünyāya “Biz erken gelmişiz dünyaya.” (I/35-27)

biz burda ğāmışız “Biz burada kalmışız.” (I/15-3)

çok patiye düşmişiz diyöm “Çok batıya düşmüşüz, diyorum.” (I/22-205)

añnatmışızdır emme geçmiştir işte “Anlatmışızdır ama geçmiştir işte.” (IV/3-90)

Pis çoğ ėken ġemiřiyiz ölanım dünyaya “Biz çok erken gelmişiz oğlanım dünyaya.” (I/1-79)

biz burda doymuşus dmuşuyz de doymuşuyz d “Biz burada doymuşuz. Doğmuşuz da doymuşuz da.” (I/35-45)

bizl olmuşıK “Bizler olmuşuz.” (I/16-23)

haveye alışmissık oim havalara “Havaya alışmışız çocuğum havalara.” (V.2/5-48)

2. oğul Kişi

gitmişsinizdir ye “Gitmişsinizdir ya.” (I/30-69)

asFalt köyün ii ġrmřnzdir “Köyün ii asfalt. Grmşnzdir.” (I/26-81)

genç yaşta baK ekmek sbı lmuşunuz “Bak, genç yaşta ekmek sahibi olmuşsunuz.” (II/11-61)

kırk yılda bi ġemiřiniz “Kırk yılda bir gelmişsiniz.” (I/54-27)

3. oğul Kişi

yaPmışlar şle ř dört tne türbe “şyle  dört tane türbe yapmışlar.” (I/23-68)

emekli olmuşl “Emekli olmuşlar.” (I/26-39)

tomruk kesmişl de ġtrmřl “Tomruk kesmişler de ġtrmřler.” (II/15-26)

buranığ adı ney olcağ timişle “Buranın adı ne olacak, demişler.” (V.2/4-179)

ġonmuřlr “Konmuşlar.” (III/9-24)

Olumsuzluk

anamı bubamı hiç ġırmamıřımdır “Annemi babamı hiç kırmamışımdır.” (I/14-165)

az eveli ġKmamıřiyin “Az önce kalkmamışım.” (II/4-144)

sen demiş tavuqlār bitlēni demiş hiç ellememişin “Sen, demiş. Tavukların bitlerini hiç ellememişsin, demiş.” (I/11-65)

hicbi yer gezmemiş ki “Hiçbir yer gezmemiş ki.” (I/7-145)

kalkıp gidip başke biriniñ yanında da emir altına da bugüneceK girmemişis “Kalkıp gidip başka birinin yanında da emir altına da bugüne kadar girmemişiz.” (I/7-47)

hizmet yaptırmamışlā ğay da yollamışlā “Hizmet ettirmemişler gayri de yollamışlar.” (I/6-240)

2.5.3.1.4. -Xk Ekli Geçmiş Zaman

Çanakkale ili yerli ağızlarında özellikle Ayvacık ilçesi köylerinde kullanılan bir ektir. S.Dirik (2015), Ayvacık ilçesi Sazlı köyü örneğinde ekin kullanım özellikleri ve işlevlerini ayrıntılı olarak açıklamıştır.

L.Karahan (2014: 173), bu ekin Kahramanmaraş, Adana, Hatay ve kısmen de Gaziantep’te kullanıldığını söyler. G.Tor (2009: 107-165) Mersin, F.Yıldırım (2006: 223-226) Adana ve Osmaniye, Ö.A.Aksoy (1945: 176-182) ise Gaziantep ağızlarındaki kullanım özelliklerinden bahseder. N.Demir (2007), A.Miskioğlu (1992) ve A.Buran’ın (1994) da bu ek üzerine yapmış oldukları çalışmalar bulunmaktadır. Z.Kaymaz (2013: 407), Eski Uygur Türkçesinden sonra Karahanlı metinlerinde çok sık görülmeyen ancak Anadolu ağızlarında yaşamaya devam eden -yUK ekinin İbni Mühennâ Lügati’nde bilinen geçmiş zaman eki olarak tanımlandığını söylemektedir.

Derleme metinlerindeki örneklerde ekin gerçekleşip sonuçlanmış eylemler için kullanıldığı görülmektedir. Konuşmacı, olup bitmiş eylemleri aktarırken bu eki kullanmaktadır. Aşağıdaki örneklerde de görüleceği üzere, bu ekin kullanıldığı cümlelerde başkasından duyma veya öğrenme anlamı yoktur. Konuşmacı eylemin gerçekleşme sürecine tanık olduğu eylemler için de bu eki kullanmaz. Dolayısıyla ek, geçmiş zaman ifade etmesine rağmen ne öğrenilen geçmiş zaman eki -mXş ile ne de bilinen geçmiş zaman eki olan -DX ile karşılanabilir. Ek, yükleme zaman açısından

geçmiş zaman anlamı yüklemekle birlikte görünüş açısından da eylemin bitmişliğinden doğan sonuç ve bu sonuca bağlı şu anki durumu yüklemektedir (Dirik, 2015: 133).

Ekin bölgede daha çok 3. tekil kişi çekimi görülmekte olumsuz şekli ise “değil” sözcüğüyle yapılmaktadır.

Kullanımlar

undan sōna unu ğurudursun çekēsiñ daşda daşlāmis filen ğalıK bak aşşālāda turup turu bāça taştarı “Ondan sonra onu kurutursun, taşta çekersin. Bak, aşağılarda taşlarımız filan kalmış durumda. Bahçe taşları duruyor.” (I/6-113,114)

zāti köyde de kimse ğālmadı gençlik hiç yok kāsabaya gidiyolā bu köw çok dālıktır “Zaten köyde de kimse kalmadı. Gençlik hiç yok. Kasabaya gidiyorlar. Bu köy çok dağılmış durumdadır.” (I/1-52)

bubam zāten gömülüK bi tene tāla baca yok “Babam zaten gömülmüş durumda. Bir tane tarla, bahçe yok.” (II/1-60)

bazārtesi günü āşam otururdu içkiye perşembe āşamı ğākādi ciğara da elinde şişe de elinde babuş te belinde sokuluK “Pazartesi günü akşam içkiye otururdu. Perşembe akşamı kalkardı. Sigara da elinde, şişe de elinde, pabuç da belinde sokulmuş durumda...” (II/1-142,143)

baK ğēlin ba^k bullarına da para dakılık gödüñ mü “Bak, gelinin buralarına da para takılmış durumda, gördün mü?” (II/6-24)

ōlan üş senedir hanımınnan annaşamadı ğāktı burē evi vā bunuñ_eviñ ön tarafında ğēldi evine oturúyó annaşamıyólā ayrılık deillē “Oğlan üç senedir hanımıyla anlaşamadı. Bunun evinin ön tarafında evi var. Kalktı, buraya evine geldi. Anlaşamıyorlar, ayrılmış durumda değiller.” (II/1-52,53,54)

buriyi gömülmüş şeyit vā burda askerimis gömülmüş bi de dedeniñ_içi diriz biz_işTe uriyi gömülüK “Buraya gömülmüş şehit var. Burada askerimiz gömülmüş. Bir de dedenin içi deriz biz. İşte oraya gömülmüş durumda.” (I/22-108)

bis ocuktuğ bindirilēdi bunnāḡ sırtlāna bizi ā‘mış yeTmiş kilō sırtında yk bi de çocuğ binik
 ‘‘Biz ocuktuk. Bunların sırtlarında bindirirlerdi bizi. Sırtında altmış yetmiş kilo yk... Bir de ocuk binmiş durumda.’’ (I/7-77, 78)

bağ tezgāh apınıḡ ātında uruluk hālā dā ‘‘Bak, daha hālā tezgāh apının altında kurulmuş durumda.’’ (I/2-154)

2.5.3.1.5. Gelecek Zaman

anakkale ili yerli ağızlarındaki gelecek zaman eki, bazı fonetik farklılıklar dışında yazı dilindeki gibidir. Ek, bazı bölgelerde tek şekilli olarak ‘‘-cek’’, bazı bölgelerde ise yine tek şekilli olarak ‘‘-cağ’’ biçiminde damak uyumuna aykırı durumlar ortaya çıkarır. Ekin bazen de /e/ ünlüsünün daraldığı görülür. Hece kaynaşması ve nsz düşmesi gibi ses olayları sonucunda ekte zaman zaman ünlü uzunluğu da ortaya çıkar.

Kişi	Ek
1. tekil kişi	-(I)cAm , -(X)cĀm , -(I)cAn , -(X)cĀn , -(I)cim , -cīm , -cīn , -AcAm , -AcĀm , -AcAn , -AcĀn , -Acīn , -cĀnıḡ
2. tekil kişi	-(X)cAksIn , -(I)cAksIḡ , -(I)cAn , -(I)cĀn , -(X)cAḡ , -(I)cĀḡ , -cĀsIḡ , -cin , -ciñ , -cīn , -cīñ , -AcAksIn , -AcAksIḡ , -AcAn , -AcĀn , -AcAḡ , -AcĀḡ
3. tekil kişi	-(X)cAk , -AcAk
1. oğul kişi	-(X)cAz , -(I)cĀz , -(I)cIz , -(I)cīz , -cĪk , -cIyIk , -AcAz , -AcĀz
2. oğul kişi	-(I)cAksInız , -cAksIḡız , -(I)cĀsIḡız , -(I)cAḡız , -(I)cĀḡız , -AcAksIḡız , -AcAḡız , -AcĀḡız
3. oğul kişi	-cAklAr , -AcAklĀr , -(I)cAklĀ , -AcAklĀ

Tablo 11: Gelecek Zaman

Kullanımlar

1. Tekil Kişi

seni asıcam dedi ‘‘Seni asacağım, dedi.’’ (I/37-169)

āşam da gidip yatırıcān “Akşam da gidip yatıracağım.” (I/16-79)

evi de vericēn niniyē “Nineye evi de vereceğim.” (V.1/2-225)

nāpicim “Ne yapacağım?” (V.2/6-231)

hadi ayran yapacam ben Size “Hadi, ayran yapacağım ben size.” (I/55-114)

sāFed,ōsa çağırdacān “Saffet olsa çağırtacağım.” (III/7-153)

yeñi sıra vericēm dedi “Yeni sıra vereceğim, dedi.” (V.2/6-10)

hasta ōsa bābası tamam doğtora ben götürücēm “Babası: ‘Tamam. Hasta olursa doktora ben götüreceğim.’” (I/10-229)

bı yıl hiç çıkmadım şurlādan düşücēn deye “Bu yıl hiç çıkmadım şuralardan düşeceğim diye.” (III/6-17)

size bişi vericēn dedi “Size pişi vereceğim, dedi.” (I/40-123)

neri gitcēm ben “Nereye gideceğim ben?” (I/38-18)

ne diycēm başka “Ne diyeceğim başka?” (I/24-20)

nasīp,olusa vācīn işşalla “Nasip olursa gideceğim inşallah.” (I/45-117)

sizi ğadrolu yapacām dedi “Sizi kadrolu yapacağım, dedi.” (V.2/1-72)

ni zaman uyķum ğanāsa u zaman ğākacān dedim “Ne zaman uyku kanarsa o zaman kalkacağım, dedim.” (II/17-337)

nerde ğūze olaçīn “Nerede güzel olacağım?” (IV/2-47)

Çanakkale'nin bazı yerleşim yerlerinde, gelecek zaman şeklinin üzerine, –İn morfeminin eklendiği de tespit edilmiştir.

genciñ birisi aldı ben bunu dedi anneme dedi hediye götürüverecēniñ dedi “Gencin birisi aldı. Ben bunu anneme hediye götürüvereceğim, dedi.” (II/7-120)

ben de seniñ donuñu yamāverecēniñ geyeceksiñunu “Ben de senin donunu yamayıvereceğim. Giyeceksin onu.” (II/7-211)

ben sabah ĩne vurdurmaya gidecēniñ “Ben sabah iğne vurdurmaya gideceğim.” (III/5-301)

yōmiyeye nası gidecēniñ “Yevmiyeye nasıl gideceğim?” (III/5-366)

2. Tekil Kişi

kim atāsa buluceksiñunu “Kim atarsa bulacaksın onu.” (I/27-139)

pōle herkeze yatā nērde bulceksiñ “Böyle herkese yatağı nerede bulacaksın?” (I/45-139)

aşçaksın usulcana “Usulca açacaksın.” (I/52-8)

uş Kuruş gāzanacaksıñ dövlēte vericeksiñ “Üç kuruş kazanacaksın, devlete vereceksin.” (III/9-66)

hinci bu eşyāniñ kökünü getiricēn “Şimdi bu eşyanın tamamını getireceksin.” (I/51-128)

yüz lira para yatırcān “Yüz lira para yatıracaksın.” (VI/1-212)

baña sormayçañ sen bunnara sorucañ “Bana sormayacaksın sen. Bunlara soracaksın.” (V.2/5-119)

bydē ekip de dövüp de unu çekip Te incecik yapıcāñunu “Buydağı ekip de dövüp de onu çekip de incecik yapacaksın onu.” (I/48-17)

bi şeylē ōrencēsiñ bi şeylē bilcēsiñ “Bir şeyler öğreneceksin, bir şeyler bileceksin.” (III/1-327)

seniñ hani ğāKıP da balığ içiñe ātçin de balığ yaraları yıcek “...sen hani kalkıp da balık içine atacaksın da balık yaraları yiyecek.” (I/52-69)

nēde bulciñ “Nerede bulacaksın?” (IV/2-101)

bene dedilē bunnarı keyciñ “Bana bunları giyeceksin, dediler.” (V.1/1-120)

nāpçin “Ne yapacaksın?” (I/45-39)

aşı niyde pişirciñ eKmī nīde pişirciñ “Aşı nede pişireceksin? Ekmeği nede pişireceksin?” (IV/3-41)

sen tavullan Tüyün yapacaksın “Sen davulla düğün yapacaksın.” (II/7-9)

dibini süreceksiñ ilacını atacağıñ “Dibini süreceksin. İlaç atacaksın.” (III/1-185)

geri mi götürecen ālemin ğızını “Geri mi götüreceksin âlemin kızını?” (II/9-183)

verecēn “Vereceksin.” (II/7-10)

nereye gideceñ “Nereye gideceksin?” (II/7-176)

nereden gidecēñ “Nereden gideceksin?” (III/6-5)

3. Tekil Kişi

baĶām solucan mı çıkacak böcek mi çıkacak ğıvrıķ böceklēden mi çıkacak “Bakalım, solucan mı çıkacak, böcek mi çıkacak, kıvrık böceklerden mi çıkacak?” (I/41-124)

dūne bulğur çekilecek “Düğüne bulgur çekilecek.” (II/8-88)

cansız arabalā çıkçak bu keratalā göriceK derdi “Cansız arabalar çıkacak, bu keratalar görecek, derdi.” (VI/1-115)

1. Çoğul Kişi

yaşantı zor ē nası olucaz “Yaşantı zor. E, nasıl olacağız?” (I/38-39)

tiyzemi de götürcez “Teyzemi de götüreceğiz.” (I/16-171)

ā şu avlunuñ içi iri bizim ille yayıcās “Aha şu avlunun içi iri bizim. İlle yayacağız.” (I/44-305)

bana yōlda dise benim ācım durdu dise belki biz hiç hastāniye vāmācız “Bana yolda ‘Benim acım durdu.’ dese belki hiç hastaneye gitmeyeceğiz.” (I/46-20)

gözleme yimē kitçiz “Gözleme yemeğe gideceğiz.” (IV/2-95)

tavuk verirlēse alıçīs “Tavuk verirlerse alacağız.” (IV/2-115)

otçız ğay “Oturacağız gayri.” (IV/3-5)

bunuñ ğarıyı da alcam gelcīk seniñ dūnūñe “Bunun karyı da alacağım, geleceğiz senin düğüne.” (V.2/3-164)

ertesi ğún işe başlayciyiK “Ertesi gün işe başlayacağız.” (V.2/6-190)

nāpiyın yapıciyik “Ne yapayım? Yapacağız.” (V.2/6-235)

varıp biz bunu alacaz çalık kúyünden emme “Gidip biz bunu alacağız Çalık köyünden ama...” (II/9-177)

biz de yapacāz unnarı dēyorlār “Onları biz de yapacağız, diyorlar.” (II/15-71)

2. Çoğul Kişi

ne yābıcaKsınız dedim “Ne yapacaksınız, dedim.” (V.1/2-204)

işinden geçceksiñis “İçinden geçeceksiniz.” (I/53-30)

siz de öle mi yapçāsınız “Siz de öyle mi yapacaksınız?” (II/6-5)

neresini yapıcāsınız “Neresini yapacaksınız?” (II/1-81)

ölēse duracaksınız taha dedi “Öyleyse duracaksınız daha, dedi.” (II/15-119)

beklēceksiñiz dedi “Bekleyeceksiniz, dedi.” (II/15-125)

bekTenden nevruga varicāñiz “Bekten’den Nevruz’a varacaksınız.” (I/55-97)

çaylēden arācağ olursañiz benim işTe toruna varacañiz “Çaylardan arayacak olursanız, işte benim toruna gideceksiniz.” (II/7-319)

bi haFta ölçēñiz tavsiyanı dedi “Tansiyonu bir hafta ölçeceksiniz, dedi.” (I/54-6)

adamnā yaPmeyin derlē yāni yanğın şī yapiceñiz “Adamlar ‘Yapmayın, yangın çıkaracaksınız.’ derler.” (I/42-108)

3. Çoğul Kişi

bu olmasa beni gōçaklardı “Bu olmasa beni kovacaklardı.” (II/12-181)

hinci elmāya başlayacaklār “Şimdi elmaya başlayacaklar.” (III/9-12)

yapıcaklā emme ne zaman yapıcaklā bilmiyörüs “Yapacaklar ama ne zaman yapacaklar, bilmiyoruz.” (II/14-69)

nāpaçaklā nası olçak bilmem “Ne yapacaklar, nasıl olacak, bilmem.” (I/10-239)

Olumsuzluk

ūle çoluk çocuj almācaksın “Öyle çoluk çocuk almayacaksın.” (II/15-83)

inci bize bi şī bırakmicek “Şimdi bize bir şey bırakmayacak.” (I/16-146)

bis tāta biççek deliğ gayri emme tāta biçmeyciyik “Biz tahta biçecek değiliz gayri ama tahta biçmeyeceğiz.” (V.2/6-197)

üstünü almáyÇes kafaya öle goduğ üstünü ellemeycez gay “Üstünü almayacağız. Kafaya öyle koyduk. Üstünü ellemeyeceğiz gayri.” (V.1/1-193)

icmiceñiz mi “İçmeyecek misiniz?” (I/55-114)

başkasına vericeğ oldu bam beni dede de işte bulameyc̄in diye “Babam beni başkasına verecek oldu. Dede de işte bulamayacağım diye...” (IV/3-137)

ben bu yıl kesemiÇān a dedim “Ben bu yıl kesemeyeceğim a, dedim.” (IV/1-269)

anne dedi bēn dūyüne qitmicēn dedi hastiyin dedi “Anne, dedi. Ben düğüne gitmeyeceğim, dedi. Hastayım, dedi.” (I/40-129)

ya hiç vēmeyceksiniz ya hepsine vēceksiniz didi “Ya hiç vermeyeceksiniz ya hepsine vereceksiniz, dedi.” (I/51-90)

ben yaPmācān “Ben yapmayacağım.” (II/7-67)

şimdi ışıklā olmasın biz burda hayātta turamāçik alıştık cērannara “Şimdi ışıklar olmasın, biz burada hayatta duramayacağız. Alıştık cereyanlara.” (V.2/3-179)

2.5.3.1.6. Şimdiki Zaman

Türk dilinde belli bir döneme kadar müstakil bir şimdiki zaman eki bulunmamaktadır. Metinlerden takip edebildiğimiz kadarıyla Eski Türkçe döneminden Orta Türkçe dönemine kadar geniş zaman ve şimdiki zaman kavramları, Türkiye Türkçesinde geniş zaman eki olarak kullandığımız -r, -Ar, -Xr morfemleriyle karşılanmıştır (Şahin, 2006: 214).

Çanakkale ili yerli ağızlarında farklı biçimlerde şimdiki zaman ekleri kullanılmaktadır. Bu yönüyle komşu il Balıkesir’in ağızlarıyla da (Mutlu, 2008: 298) benzerlik gösterir.

2.5.3.1.6.1. -yo

Çanakkale yerli ağızlarında, en yaygın kullanılan şimdiki zaman ekidir. Ekin ünlüsünde, /y/ ünsüzünün etkisiyle sıkça incelme/yarı incelme ve daralma/yarı daralma olayları görülür.

Kişi	Ek
1. tekil kişi	-(X)yom , -(X)yon
2. tekil kişi	-(X)yon , -(X)yoŋ , -(X)yosun , -(X)yosuŋ
3. tekil kişi	-(X)yo
1. çoğul kişi	-(X)yoz
2. çoğul kişi	-(X)yosunuz , -(X)yosuŋuz , -(X)yonuz , (X)yoŋuz
3. çoğul kişi	-(X)yolar , -(X)yolâr , -(X)yolâ

Tablo 12: -yo Şimdiki Zaman Eki

Kullanımlar

1. Tekil Kişi

üş senedir bacaklāmdan yōriyemiyom “Üç senedir bacaklarımdan yürüyemiyorum.”
(I/14-1)

siz ni dēsiñis bilmiyon “Siz ne dersiniz, bilmiyorum.” (I/36-15)

2. Tekil Kişi

ne bi Kōmşuya gidebiliyon ne de gōrebiliyon “Ne bir komşuya gidebiliyorsun ne de görebiliyorsun.” (I/32-145)

bi ğaşık tarana ġōyoŋ “Bir kaşık tarhana koyuyorsun.” (I/37-46)

hıdırellez gün gidiyosun gelin ğıza “Hıdırellez günü gidiyorsun gelin kıza.” (I/44-92)

çif sürüyosuŋ “Çift sürüyorsun.” (I/5-120)

3. Tekil Kişi

şimdi bi çuval para götü iş gōrmüyo “Şimdi bir çuval para götür, iş görmüyor.” (I/38-38)

1. Çoğul Kişi

sabah yedide ġākioz “Sabah yedide kalkıyoruz.” (I/39-1)

2. oğul Kişi

gidiyorsunuz ya, didi “Gidiyorsunuz ya, dedi.” (I/2-291)

siz ayveciye gidiyorsunuz “Siz Ayvacık’a gidiyorsunuz.” (I/6-84)

gelin ğıza gidiyonuz mu “Gelin kıza gidiyor musunuz?” (I/44-96)

taK diye okuyonuz “Tak diye okuyorsunuz.” (I/7-31)

3. oğul Kişi

arpa yúlaf yāni búday iç ekilmiyo dīl de az ekiyolar “Arpa, yulaf yani buğday hiç ekilmiyor değil de az ekiyorlar.” (I/19-89)

masalā Filen ğoyuyolā gelinnen dāmāda “Masalar filan koyuyorlar gelinle damada.” (I/21-62)

daşımalı sisteme geçince bazargúwe gidiyolār “Taşımalı sisteme geçince Pazarköy’e gidiyorlar.” (I/43-102)

Olumsuzluk

bilmiyon unu “Bilmiyorum onu.” (I/41-81)

niden bilmiyon “Neden bilmiyorsun?” (I/10-200)

bu yol alışmıyo “Bu yol alışmıyor.” (I/38-29)

biz gene bi şiy ğörmüyöz burlāda ama řasabalā çoK bozuK bē “Biz gene buralarda bir şey görmüyoruz ama kasabalar çok bozuk be.” (I/34-96)

bu oynanrı siz bilmiyonuz şimdi yaw “Siz şimdi bu oyunları bilmiyorsunuz ya.” (I/44-445)

her yērde de unnanı bilmiyolā “Her yerde de onları bilmiyorlar.” (I/48-131)

2.5.3.1.6.2. -yoru

Çanakkale'nin II. ve III. ağız bölgelerinde yaygın olarak kullanılan şimdiki zaman ekidir. Bu ek, Anadolu Oğuzcasının kuruluşu döneminde yorı- eyleminin geniş zaman 3. tekil kişi çekiminin kalıplaşıp gramatikleşmesiyle ortaya çıkmıştır (Akar, 2013: 141). Ekin adı geçen ağız bölgelerinde “-yor” şeklinde kullanımına da çokça rastlanır.

Kişi	Ek
1. tekil kişi	-(X)yorum , -(X)yorun
2. tekil kişi	-(X)yorsun , -(X)yorsun , -(X)yorusun , -(X)yorusun
3. tekil kişi	-(X)yor , -(X)yoru
1. çoğul kişi	-(X)yoruz
2. çoğul kişi	-(X)yorsunuz , -(X)yorsunuz , -(X)yorusunuz , -(X)yorusunuz
3. çoğul kişi	-(X)yorlar , -(X)yorlar , -(X)yorlar , -(X)yorular

Tablo 13: -yoru Şimdiki Zaman Eki

Kullanımlar

1. Tekil Kişi

biliyorum *gızcāzım ēme gōkuyorum bōle oluvēycen deye* “Biliyorum kızcağızım ama korkuyorum böyle oluvereceğim diye.” (II/1-40)

işte burcāzda duruyorum “İşte burada duruyorum.” (II/3-17)

2. Tekil Kişi

sen yalan sōlüyorsun “Sen yalan söylüyorsun.” (II/16-53)

her şeye ilaç atıyorsun “Her şeye ilaç atıyorsun.” (II/10-103)

bullara havluları sokuyorsun “Buralara havluları sokuyorsun.” (II/18-31)

habar alıyorsun “Haber alıyorsun.” (II/15-143)

3. Tekil Kişi

bi öte gidiyór binā bi dā beri geliyór “Bir öte gidiyor bina, bir daha beri geliyor.” (III/9-89)

sabah ömúyuru āšem ömúyuru “Sabah olmuyor, akşam olmuyor.” (II/1-44)

hinçi gübre atılıyor “Şimdi gübre atılıyor.” (II/10-102)

1. Çoğul Kişi

allah né verise yiyoruz işte “Allah ne verirse yiyoruz işte.” (II/3-21)

2. Çoğul Kişi

şindi nērde vāzife yapıyorunus “Şimdi nerede vazife yapıyorsunuz?” (II/11-34)

nābiyórsunus “Ne yapıyorsunuz?” (II/17-1)

3. Çoğul Kişi

ğızlarıñ elbisesini giyiyorlar “Kızların elbisesini giyiyorlar.” (II/18-33)

biz de yapacāz unnarı dēyorlār “Biz de yapacağız onları, diyorlar.” (II/15-71)

ğızılan ōlan aḡnaşıyorlā “Kızla oğlan anlaşıyorlar.” (II/7-48)

ertesi gün mevlid okudüyórular “Ertesi gün mevlit okuyorlar.” (II/18-53)

Olumsuzluk

bilemiyorum ben ayıramıyorum “Bilemiyorum ben, ayıramıyorum.” (II/1-182)

başKa bi şey yapamāyorum ben “Başka bir şey yapamıyorum ben.” (III/5-28)

unan barabā gēzmiyórsunuz a “Onunla beraber gezmiyorsunuz ya.” (III/3-19)

gidemiyorum “Gidemiyorum.” (II/8-6)

bilmēyörün babamı “Bilmiyorum babamı.” (II/17-49)

şurdan şurīā seniñ çolūj çocūj bile gelmiyuru “Şuradan şuraya senin çoluğun çocuğun bile gelmiyor.” (II/4-123)

hasta oldu bu da ni dedini bilmēyuru olanım “Hasta olduğundan ne dediğini bilmiyorum oğlanım.” (II/7-1)

benim gözler görmēyörü “Benim gözlerim görmüyor.” (II/18-73)

2.5.3.1.6.3. Eylem + Ulaş eki -Xp + bat- / -X + baq-

Türk lehçelerinden Türkmen, Kırgız, Kazak, Nogay, Özbek ve Yeni Uygur Türkçelerinde de rastlanan bu yapı, zaman içerisinde ulaş eki /-p/'nin etkisi ile -Xp yat- > -Xp bat- şeklini almıştır (Akar, 2001: 4). Çanakkale ilinde sadece Bayramiç ilçesinin Kaz Dağları civarındaki bir bölük köyünde rastlanan bu yapı, yine aynı bölgede yer alan Evciler köyünde (her ne kadar günümüzde çok kullanılsa da) -X baq- şeklindedir.

Kişi	Ek
1. tekil kişi	-Xp batırın / -Xp batırım
2. tekil kişi	-Xp batı(r)sın / -Xp batı(r)sıñ
3. tekil kişi	-Xp batı(r)
1. çoğul kişi	-Xp batırız
2. çoğul kişi	-Xp batırsıñız
3. çoğul kişi	-Xp batırlā

Tablo 14: -Xp batı(r) Şimdiki Zaman Şekli

Kullanımları

1. Tekil Kişi

ālāP Patırım ben yā “Ağlıyorum ben ya.” (III/7-174)

şindi bakıp patırın gāli “Şimdi bakıyorum gayri.” (III/5-316)

2. Tekil Kişi

sen de içip Patırsın “Sen de içiyorsun.” (III/5-423)

yimeK de arāP Patırsın a gine “Yemek de arıyorsun a gene.” (III/6-8)

3. Tekil Kişi

zanāt satıp patı ölüm bene “Zanaat satıyor oğlum bana.” (III/7-198)

yazın dē çay da ğurūP Patı “Yazın işte çay da kuruyor.” (III/9-78)

ben de ye^tmiş doküza girdim de bakī geçen ğün “Ben de yetmiş dokuza girdim, diyor geçen gün.” (III/2-39)

saba ezeninde köye geliP Patı u “Sabah ezanında köye geliyor o.” [Metin dışı derleme, Kaykılar köyü/Bayramiç, Aziz Yavaş (70)]

1. Çoğul Kişi

biz gine ğücamanca oluP batırız da işTe “Biz de kocamanca oluyoruz da işte.” (III/5-127)

2. Çoğul Kişi

ha nāp patırsınız “Ha, ne yapıyorsunuz?” (III/5-23)

3. Çoğul Kişi

bak geli bakırlā deris işTe “Bak, geliyorlar, deriz işte.” (III/4-10)

para arāP batırlā ũlanım “Para arıyorlar oğlanım.” (III/5-212)

Olumsuzluk

aş bişirebilsem de müsöfür olsañ beñe eyi emme ben aş bişiremēP batırın ũlanım “Aş pişirebilsem de misafir olsan bana iyi ama ben aş pişiremiyorum oğlanım.” (III/5-352)

hāyır yapamāp patırın “Hayır yapamıyorum.” (III/7-109)

Pi ſī yapamāp Patırs “Bir ſey yapamıyoruz.” (III/5-220)

2.5.3.1.6.4. Eylem + Ulaç eki -Xp + dur-

Çanakkale ilinin hemen her bölgesinde kullanılan fakat kullanım sıklığı diğ er Ege ağızları (Gülensoy, 1985: 291) kadar çok olmayan bir ſimdiki zaman ekidir. Süreklilik bildirir. İlin II ve III. bölge ağızlarındaki kullanımının diğ er ağız bölgelerine göre daha yaygın olduğu görölür.

Kiſi	Ek
1. tekil kiſi	-Xp durum , -Xp durun , -Xp dururum
2. tekil kiſi	-Xp durusun , -Xp durusuñ
3. tekil kiſi	-Xp duru(r)
1. çoğ ul kiſi	-Xp duruz
2. çoğ ul kiſi	-
3. çoğ ul kiſi	-Xp duru(r)lā

Tablo 15: -Xp dur- ſimdiki Zaman ſekli

Kullanımları

1. Tekil Kiſi

baĶ biliP durum ben “Bak, biliyorum ben.” (III/7-207)

sevinip durun “Seviniyorum.” (III/5-307)

oturup dururum ĵuzum “Oturuyorum kuzum.” (V.2/1-1)

2. Tekil Kiſi

len ĵazanıp durusun saTen “Lan, kazanıyorsun zaten.” (III/7-184)

geziniñ turusuñ “Geziniyorsun.” (II/18-147)

3. Tekil Kişi

aḫşam ğarañiyi zamāni de urda engeci sapānda beklīP durur deliġanni “Delikanlı, akşam karanlıkta, işte orada Engeci sapağında bekliyor.” (I/46-26)

benim ğulaġlarım durup durū “Benim kulaklarım duruyor.” (III/7-122)

yāu tekeniñ_ölüsü durup duru dedilē “Yahu, tekenin ölüsü duruyor, dediler.” (I/56-164)

1. Çoğul Kişi

biz būle ōturuP duruz “Biz böyle oturuyoruz.” (II/8-122)

2. Çoğul Kişi

Metinlerde örneği bulunmamaktadır.

3. Çoğul Kişi

bizi yerip turulā dirdim “Bizi yeriyorlar, derdim.” (II/9-191)

baḫ demiş bitlenip dururlā demiş “Bak, demiş. Bitleniyorlar, demiş.” (I/11-58)

Olumsuzluk

ġēzmē falan da ġidemēp durun “Gezmeye falan gidemiyorum.” (III/5-21)

2.5.3.1.6.5. Eylem + Ulaç Eki -Xp + gel-

Sadece III. ağız bölgesinde tespit ettiğimiz bir şimdiki zaman şeklidir. Kullanımda olduğu bilinmesine rağmen derleme metinlerine çok yansımamıştır.

Bu yapı, Muğla ve Aydın ağızlarında daha çok “-ik gel-” şeklinde kullanılmaktadır (Akar, 2013: 153; Gülensoy, 1985: 291; Yapıcı, 2013: 39). Bu şekil, ikinci sözcüğün başındaki /k/ ünsüzünün -ip ulacının ünsüzünü etkileyerek benzeştirmesi (-k g- < -p g-) sonucu ortaya çıkmıştır (Demir, 1996: 142).

deliden bi muḳdār varıdı bi de bũ aṣṣādan gelip geli “Bir de deliden bir muhtar vardı. Bu aṣağıdan geliyor.” (III/7-21)

dē gelip geli “İşte, geliyor.” (III/8-6)

2.5.3.1.6.6. Eylem + Ulaç Eki -Xp + bar-

III. bölge ağzında rastladığımız bir şimdiki zaman şeklidir. Geçmişte kullanımı yaygınken günümüzde kullanımı azalmıştır. “var-“ (< bar-) eyleminin yardımcı eylem olarak kullanılmasıyla yapılır ve süreklilik ifade eder (Akar, 2013: 152).

hadi sene eyi günnē ben gidip barın “Hadi, sana iyi günler. Ben gidiyorum.” (III/8-5)

2.5.3.1.6.7. Eylem + Ulaç Eki -X + yömez / yimez

yorı- eyleminin geniş zaman 3. tekil kişi olumsuz çekimiyle (yomaz < yorı-maz) oluşturulduğu düşünülen bir yapıdır (Ercilasun, 1983: 262). Muğla ve Aydın ağzlarında da çokça görülen (Akar, 2013: 154; Yapıcı, 2013: 12) bu yapıya, Çanakkale’de yalnızca III. bölge ağzında rastlanmıştır. Yapı, bu bölgede, /y/ ünsüzünün daraltıcı etkisiyle -yimez şeklinde de kullanılmaktadır.

Kullanımlar

sırtımızlan çekdik yā mōtur variyimezdi mōtur da yoḳ variyimez de “Sırtımızla çektik ya. Motor gidemiyordu. Motor da yok gidemiyor da.” (III/7-133,134)

biliyimez bunnā “Bunlar bilmiyorlar.” (III/7-99)

ben bi ṣēcik yapıyömem dadam işTe “Ben bir şeycik yapmıyorum dadam işte.” (III/5-4)

ğizlā da geliyömezlēr “Kızlar da gelmiyorlar.” (III/5-23)

şindi tālalā bũş mallā öle sakınılyömez “Şimdi tarlalar boş. Mallar da öyle sakınılmıyor.” (III/5-188)

şindi eriklê de oluyömez olanım “Şimdi erikler de olmuyor oğlanım.” (III/5-291)

haz ediyömen dadam sesTen “Dadam, sestem hazzetmiyorum.” (III/5-468)

başka bilmen biliyömem nāptini kimseniñ “Başka bilmem. Kimsenin ne yaptığını bilmiyorum.” (III/5-150)

2.5.3.1.6.8. -(X)yX

İlin V. bölge ağızlarında görülen şimdiki zaman ekidir. 1. grup olarak belirlediğimiz kesimlerde yaygın olarak -(I)yI şekli kullanılırken 2. grup olarak belirlediğimiz kesimlerde bu şeklin yanı sıra -(X)yU şekilleri de görülür.

Kişi	Ek
1. tekil kişi	-(X)yXm , -(X)yXn
2. tekil kişi	-(X)yXη , -(I)yIsIn , -(I)yIsIη
3. tekil kişi	-(X)yX
1. çoğul kişi	-(X)yXz , -(X)yXk
2. çoğul kişi	-(X)yXnXz
3. çoğul kişi	-(X)yXlĀ

Tablo 16: -(X)yX Şimdiki Zaman Eki

Kullanımlar

1. Tekil Kişi

geliyim bunnara yalvariyim “Geliyorum, bunlara yalvarıyorum.” (V.1/1-212)

börç aliyin teKrā geri veriyin ödiyin “Borç alıyorum. Tekrar geri veriyorum, ödüyorum.” (V.1/2-218)

oturup durüyün ğuzum yātiyim oturüyum “Oturuyorum kuzum. Yatıyorum, oturuyorum.” (V.2/1-7)

2. Tekil Kişi

çoğ uzak yola gidiyiñ dedi “Çok uzak yola gidiyorsun, dedi.” (V.1/1-160)

sen dalğa mı geçiyiñ bennen didim “Sen dalga mı geçiyorsun benle, dedim.” (V.1/5-33)

emme Tışarı çıktıñ mı donuviriyuñ “...ama dışarı çıktın mı donuveriyorsun.” (V.2/3-187)

şöfêrlîe kit tiyisiñ hâ koşalak kidiyi “Şoförlüğe git, diyorsun. Ha, koşarak gidiyor.”
(V.1/1-20)

sen şıcılık yāpiyisin dedilē “Sen şeycilik yapıyorsun, dediler.” (V.1/2-196)

3. Tekil Kişi

bāçivancılık yapiyi hēpsini yapiyi amma zor geçiniyi “Bahçıvanlık yapıyor, hepsini yapıyor ama zor geçiniyor.” (V.1/4-41)

ne devleT beni sorüyü ne ben devleti “Ne devlet beni soruyor ne ben devleti.” (V.2/6-65)

1. Çoğul Kişi

meselâ ūrîa kitçek adam arıyiz yol bilmedîmiz için “Mesela, oraya gidecek adam arıyoruz yol bilmediğimiz için.” (V.1/1-68)

biz oturüyüz işte bûle muappet yapiyidiK “Biz oturuyoruz işte böyle. Muhabbet ediyorduk.” (V.1/1-165)

bi dürtüyuk gır gır gır şöyle gaz veriyuk “Bir dürtüyoruz. Gır gır gır şöyle gaz veriyoruz.”
(V.2/6-191)

biz onnā biliyik çoçîm başKe bi şe bilmiyik “Biz onları biliyoruz çocuğum. Başka bir şey bilmiyoruz.” (V.2/5-11)

2. oğul Kişi

görüyüñüz yá televizyunnāda izliyiñiz ya “Görüyorsunuz ya. Televizyonlarda izliyorsunuz ya.” (V.1/6-22)

3. oğul Kişi

yumurta ğuriyilā kola götürüyülā “Yumurta kırıyorlar. Kola götürüyorlar.” (V.1/6-78)

bunu valan yāzdıriyilā “Bunu falan yazdırıyorlar.” (V.1/2-205)

otöbüs tutāsın diyilē “Otobüs tutarsın, diyorlar.” (V.1/4-50)

Olumsuzluk

bilmiyim “Bilmiyorum.” (V.1/4-82)

cāmiye ğidemiyn ğāveye ğidemiyn “Camiye gidemiyorum. Kahveye gidemiyorum.” (V.1/5-2)

ölçem diyiviriyu ölmıyu “Öleceğim diyiveriyor, ölmüyor.” (V.2/3-144)

biz u mağamnarı söyliyemiYuK “Biz, o makamları söyleyemiyoruz.” (V.2/4-129)

bizim yolumuzdan gider de beceremiyi yā yaPmiyi yāni “Bizim yolumuzdan gider de beceremiyor ya. Yapmıyor yani.” (V.2/4-131)

2.5.3.1.6.9. -yIr / -yIrI

Ek, Ezine ilçesine bağlı Kayacık köyünde tespit edilmiştir. Yaygın kullanımı -yIr ve -yIrI şeklindeyken aynı kaynak kişiden zaman zaman -yeri şekli de duyulmuştur.

Kişi	Ek
1. tekil kişi	-(I)yIrIm , -(I)yIrIn
2. tekil kişi	-(I)yIrsIn , -(I)yIrlIn
3. tekil kişi	-(I)yIr , -(I)yIrI , -(I)yeri
1. çoğul kişi	-(I)yIrlz
2. çoğul kişi	-(A)yIrsInlz
3. çoğul kişi	-(I)yIrlĀ

Tablo 17: -yIr/-yIrI Şimdiki Zaman Eki

Kullanımlar

1. Tekil Kişi

araba ödeniyir_emme nēden ödeniyir bilmiyirim ben_işTe “Araba ödeniyor ama nereden ödeniyor bilmiyorum ben işte.” (VI/1-194)

kitapta göriyirin ben de gonuşiyirin bubam_ōlu “Kitapta görüyorum ben de konuşuyorum babam oğlu.” (VI/1-124)

2. Tekil Kişi

sen burda ğalmaḲ mı istiyiriñ bu āşam “Sen burada kalmak mı istiyorsun bu akşam?” (VI/1-89)

3. Tekil Kişi

mayış alıyiri mayışını gidip_alıyir “Maaş alıyor. Maaşımı gidip alıyor.” (VI/1-186)

allah pereket visin yetiyiri “Allah bereket versin. Yetiyor.” (VI/1-356)

fasüllesini tikiyır tomatasını tikiyır büberini tikiyır ēkinini tikiyır “Fasülyesini dikiyor, domatesini dikiyor, biberini dikiyor, ekinini dikiyor.” (VI/1-32)

kesiyeri “Kesiyor.” (VI/1-190)

bi şeylen donnan çārşīye cıkıyeri òle açık saçık “Bir şeyle, donla çarşıya çıkıyor öyle açık saçık.” (VI/1-134)

1. Çoğul Kişi

ot çıkmasa malları satın alıyiris saPlarını yīdiriyiris “Ot çıkmazsa malları satın alıyoruz, saplarını yediriyoruz.” (VI/1-40)

2. Çoğul Kişi

siz çalıseyir misinis “Siz çalışıyor musunuz?” (VI/1-256)

3. Çoğul Kişi

evvelden dokiyirlādı “Evvelden dokuyorlardı.” (VI/1-303)

diyirlā para yok “Para yok, diyorlar.” (VI/1-180)

Olumsuzluk

bilmiyirlā kı yapsinnā “Bilmiyorlar ki yapsınlar.” (VI/1-321)

niden çalısmiyırsın da āl para yük “Çalışmıyorsun da al. Para yok.” (VI/1-260)

zāten götümesen hastāne baKmiyiri “Zaten götürmesen hastane bakmıyor.” (VI/1-226)

dā nilē çıkıçaK bilmiyiris “Daha neler çıkacak, bilmiyoruz.” (VI/1-105)

2.5.3.1.6.10. -yA

Çanakkale yerli ağızlarında sadece 3 köyde rastladığımız bir şimdiki zaman ekidir. Daha çok kalın ünlüyle kullanılır. İnce ünlülü şekiller, ilerleyici ünlü benzeşmesi veya /y/ ünsüzünün inceltici etkisiyle ortaya çıkmış olmalıdır.

Kişi	Ek
1. tekil kişi	-yAm , -yAn
2. tekil kişi	-yAη , -yAsıη
3. tekil kişi	-yA
1. çoğul kişi	-yAz
2. çoğul kişi	-yAηız
3. çoğul kişi	-yAlĀ

Tablo 18: -yA Şimdiki Zaman Eki

Kullanımlar

1. Tekil Kişi

sālīnizi istiyam ben bi şēciK istemem “Sağlığınıza istiyorum ben, bir şeycik istemem.”
(IV/1-329)

hayla una pişiman oluyan “Hâlâ ona pişman oluyorum.” (IV/2-117)

bi de āliyen “Bir de ağlıyorum.” (IV/2-69)

2. Tekil Kişi

ömer ay olanım oturiyasıη gāk “Ömer, ay oğlanım! Oturuyorsun, kalk.” (IV/1-317)

emme hinci dā mı eyi diyasıη “Ama şimdi daha mı iyi, diyorsun.” (IV/1-139)

çıra didīmi anñiyan mı bilmem çamnādan “Çıra dediğimi anlıyor musun, bilmem. Çamlardan...” (IV/3-121)

3. Tekil Kişi

hincikilē gene biliya “Şimdikiler gene biliyor.” (IV/3-139)

yīyen musāfirlē de qeliya alan aliya gidiya çok Pol olüye “Yiyen misafirler de geliyor. Alan alıyor, gidiyor. Çok bol oluyor.” (IV/1-292)

1. Çoğul Kişi

alıyaz eve qoyuyas “Alıyoruz, eve koyuyoruz.” (IV/3-32)

unu biz devām ittiriyes “Onu biz devam ettiriyoruz.” (IV/1-156)

bi de yanına pılavını yapıyaz bis “Bir de yanına pilavını yapıyoruz biz.” (IV/1-158)

2. Çoğul Kişi

unnara ni diyanıs “Onlara ne diyorsunuz?” (IV/3-51)

unu biliyanız işTe “Onu biliyorsunuz işte.” (IV/3-176)

3. Çoğul Kişi

yemek yapıyalā da veriyalā “Yemek yapıyorlar da veriyorlar.” (IV/1-37)

ōrdan da boriye getiriyalā arabalara qoyūyalā getiriyalā “Oradan da buraya getiriyorlar. Arabalara koyuyorlar, getiriyorlar.” (IV/1-291)

Olumsuzluk

bēni bilmiyanız mı siz “Beni bilmiyor musunuz siz?” (IV/2-132)

düyünümünj oldīni de bilmiyam ben “Düğünümün olduğunu da bilmiyorum ben.” (IV/1-17)

tāleye gidemiyem bāçeye gidemiyem “Tarlaya gidemiyorum, bahçeye gidemiyorum.” (IV/1-125)

bilmiyan da yapmadım da “Bilmiyorum da yapmadım da.” (IV/1-63)

2.5.3.2. Tasarlama Kipleri

Eylemin olumlu veya olumsuz yöndeki gerçekleşmesini, tasarlanan dilek, istek, şart, gereklilik veya emir kavramları içinde veren kiplerdir (Korkmaz, 2003: 208).

K.Üstünova (2004: 685), bu kiplerle çekimlenmiş eylemlerin gelecek zamanı işaret ettiğini, bunlara geçmiş zamanın ancak hikâye ve rivayet ekleriyle verilebileceğini söylemektedir.

2.5.3.2.1. Emir-İstek Kipi

Türkçede, aynı ek, emir ve isteğin her derecesini ve tarzını bildirebilir (Gülsevin, 2002: 115). Türkiye Türkçesi gramer kitaplarında, emir ekleri olarak verilen ekler, dilek ve emir işlevlerini de üstlenmekte, istek kipi ekleri olarak verilen ekler ise zaten dilde etkin olarak kullanılmamaktadır (Türkyılmaz, 1999: 95-97). Çanakkale yerli ağızlarında kullanılan emir-istek ekleri şunlardır:

Kişi	Ek
1. tekil kişi	-AyIm , -AyIn , -(X)yXm , -(I)yIn , -(y)An , - (y)Ān , -(y)Am , -(y)Ām , -(y)Xm , -(y)Xn , -īm , - ĩn , -ĀnIη
2. tekil kişi	-Ø
3. tekil kişi	-sXn , -sXη
1. çoğul kişi	-Allm , -Am , -Ām , -An , -Ān , -Allmıη
2. çoğul kişi	-(X)n , -(X)η , -(y)In , -(y)Iη
3. çoğul kişi	-sXnnAr , -sXηnAr , -sXnnĀ , -sXηnĀ

Tablo 19: Emir-İstek Kipi

Kullanımlar

1. Tekil Kişi

özledikçe bakayım “Özledikçe bakayım.” (I/49-193)

yanımızda ğız vāsa ōlanlar bizi ğoşturudu ğızlara bakeyin diyē “Yanımızda kız varsa kızlara bakmak için oğlanlar bizi koştururlardı.” (II/9-65)

hayvannarı mı sāyim unnara yimeK mi buluyum “Hayvanları mı sağıyım, onlara yemek mi bulayım?” (I/45-192)

isdēsen ġūsteriyim size “İstersen göstereyim size.” (I/51-56)

öle didîñ için diyiveriyin hadi “Öyle dediğin için deyivereyim hadi.” (I/48-51)

çikaram ğazdāna bırakıverem gözüm gömesiñ ne āli vāsa ğōsüñ dimiş “Çıkarayım, Kaz Dağı’na bırakıvereyim. Gözüm görmesin, ne hâli varsa görsün, demiş.” (I/4-346)

yatalaK olmiyān da “Yatalak olmayayım da...” (I/34-91)

bağ saña onu da söyleyem “Bak, sana onu da söyleyeyim.” (I/2-140)

o yaPTi ya ben de nēye yapmayin dēniyu “O yaptı ya, ben neden yapmayayım, deniyor.” (V.2/4-250)

efendime sōlīm “Efendime söyleyeyim.” (I/46-160)

hadi alma verīn ğidēm de “Hadi, gidelim de elma vereyim.” (III/3-28)

çok astiyseñ ğitmiyim didim “Çok hastaysan gitmeyeyim, dedim.” (I/16-270)

çok şeylerini annatmiyin “Şeylerini çok anlatmayayım.” (II/12-169)

2. Tekil Kişi

nıřannıñı al da ğezmē ğel bize “Nişanlını al da ğezmeye gel bize.” (II/17-168)

hēr taraf dikim sāsı bal yaPma hayvan yaPma ēy şunu yaPma bunu yaPma “Her taraf dikim sahası. Bal yapma, hayvan yapma, ey, şunu yapma, bunu yapma.” (I/38-3)

sen ğāK diyör “Sen kalk, diyor.” (II/9-147)

3. Tekil Kişi

u keyinsiñ dedi tezātını kuřansıñ keyinsiñ dedi sen de keyin dedi “O giyinsin, dedi. Teşizatını kuşansın, giyinsin, dedi. Sen de giyin, dedi.” (V.1/1-116)

uyusuñ da böyüsüñ ğoca deliğannı ořusuñ derin “Uyusun da büyüün, koca delikanlı olsun, derim.” (II/17-267)

bi ķayıt yollamış yarın gēlsiñ burıā dēmiř “Bir kâġıt yollamış. Yarın gelsin buraya, demiş.”
(V.1/5-88)

geÇ_olsun da güc_olmasın “Geç olsun da güç olmasın.” (III/5-25)

allah iyilikden ayırmasın kimsiye zōrluĶ vēmesiñ “Allah iyilikten ayırmasın. Kimseye zorluk vermesin.” (I/16-203)

seni de allah üssün didim gözünü burnunu da süründürsün didim ġay “Seni de Allah üzsün, dedim. Gözünü, burnunu da süründürsün, dedim ġayrı.” (I/29-28,29)

mezarımı derin ġazın batmasın daşlar “Mezarımı derin kazın, batmasın taşlar.” (I/34-105)

hıdırlan elles buluşsun bereket ūsun “Hıdır’la İlyas buluşsun, bereket olsun.” (III/1-128)

1. Çoġul Kişi

nāpam nāpam buna iftirā atam “Ne yapalım, ne yapalım? Buna iftira atalım.” (III/1-296)

undan sōna şeye ġötüren dedilē kōyün alt yanına indiren dedilē “Ondan sonra şeye ġötürelim, dediler. Kōyün alt yanına indirelim, dediler.” (I/8-20)

nēse tamam dēdi cıkaram burıa dedi “Neyse, tamam, dedi. Çıkaralım buraya, dedi.”
(V.1/1-217)

ay_olanım nāpan düştük ġali dedeñ_öldü kitdi ben temelli çöktüm “Ay oġlanım, ne yapayım? Düştük ġayrı. Deden öldü gitti. Ben temelli çöktüm.” (IV/1-95)

dediĶ ġēlin buġün süreĶ_avı yapalım ķurtları öldürelim dedik “Gelin, buġün süreĶ avı yapalım, dedik. Kurtları öldürelim, dedik.” (I/53-45)

ille ġāçān diyó ġarı “Karı, ille kaçalım, diyor.” (I/29-62)

yapmayān gitmeyēn diyolāmiṣtī “Yapmayalım, gitmeyelim, diyorlarmış.” (I/4-213)

helva yāpām dedi de ābiyine de yapfedim “Helva yapalım, dedi de ağabeyine de yapiverdim.” (I/12-33)

N.Demir (2000: 69), I. çoğul kişi için emir/istek ifade eden “-Allm” ekine, Anadolu ağızlarında “-In/-Iṅ” morfeminin eklenebildiğini ve bu morfemin ikili çokluğu karşıladığını belirtir. L.Karahan (2012: 226-227), bu durumu emir kipindeki genişleme eğiliminin bir örneği olarak görür ve n - ṅ nöbetleşmesini, 2. çoğul kişi emir ekinden bir bulaşma olarak değerlendirir. Çanakkale yerli ağızlarında da bu kullanım (nazal n ile) tespit edilmiştir.

süTlü gāyve yapalımū dērleridi “Sütlü kahve yapalım, derlerdi.” (II/7-73)

hadi orā gidelimiñ hıdıréllez vā burā gidelimiñ “Hadi, oraya gidelim. Hıdırellez var, buraya gidelim.” (III/5-346)

Bölgede, “-In/-Iṅ” morfeminin, I. tekil kişi emir/istek ekinden sonra da kullandığı tespit edilmiştir.

burcu burcu koḳā gıyverēm poşada olanım bāçadan getidiğ_olanım gıyverēniñ “Burcu burcu kokar. Koyuvereyim poşede oğlanım. Bahçeden getirdik oğlanım. Koyuvereyim.” (II/7-112)

ureyi de ben gōsteriverēniñ “Orayı da ben gösterivereyim.” (II/7-158)

işTe bak size dēyivirēniñ “İşte, bak, size deyivereyim.” (II/7-173)

u da u gıyından geçmiş gitmiş te amca tayı seni de ben gōtürēniñ dēmemiş “O da o yanından geçmiş gitmiş de ‘Amca, dayı seni de ben götüreyim.’ dememiş.” (II/7-249)

eyer_e gānıñız_acısa olanım yumurta bişiriverēniñ “Eğer karnınız açsa oğlanım, yumurta pişirivereyim.” (II/7-315)

gōnuştumu ben ni bilēniñ “Konuştuğumu ben ne bileyim?” (II/18-153)

ni bilēniñ ni gōnuşānuñ “Ne bileyim, ne konuşayım?” (III/5-4)

nāpānuḡ bi şey yapıdīm yok “Ne yapayım? Bir şey yaptığım yok.” (III/5-13)

ben şu dedi işleri almaları yapān da dedi gōtūrēniñ dedi “Ben şu elma işlerini yapayım da götüreyim, dedi.” (III/5-454)

Morfemin, gelecek zaman 1. tekil kişi çekiminde de kullanıldığını daha önce belirtmiştik (bk. 2.5.3.1.5. Gelecek Zaman).

2. Çoğul Kişi

bunnarı gōtūrūñ arabañıza qoḡ “Bunları götürün. Arabanıza koyun.” (II/7-144)

ah benim olan hadi yörūñ e sağ olun yaşsan “Ah, benim oğlan. Hadi yürüyün. E, sağ olun. Yaşayın.” (II/11-73)

hadi gine geliñ de u zaman ekmeñimizi yīsīñ “Hadi, gene gelin de o zaman ekmeğimizi yersin.” (II/17-218)

işte şōle yapmayıñ bōle yapmayıñ “İşte, şöyle yapmayın, böyle yapmayın.” (I/30-45)

yiyn buyrun “Yiyn, buyurun.” (I/42-69)

yiyn yimişleri Filān çok temiz yimişle “Yiyn yemişleri filan. Yemişler çok temiz.” (I/46-238)

soyun bakalım “Soyun bakalım.” (III/7-171)

3. Çoğul Kişi

mazotu una göre ayarlasınnar başke bi şey istediñimiz yoq bizim “Mazotunu ona göre ayarlasınlar. Bizim başka bir şey istediğimiz yok.” (I/27-26)

yani gençlere derim bunuñ kıymatını bilsinnē “Yani, gençlere derim. Bunun kıymetini bilsinler.” (II/1-196)

gōsūnnē evcilē köünü pek yowuz olur “Görsünler Evciler köyünü. Pek iyi olur.” (III/3-65)

sā ōsuɣnar elleme bey ōsuɣnā da ēp gōsūñnē sizi de “Sağ olsunlar, elleme. Bey olsunlar da hep görsünler sizi de.” (II/17-138)

gitsiñnē gitsiñnē dērdi hinci devir başka dērdi “Gitsinler, gitsinler, derdi. Şimdi devir başka, derdi.” (I/49-165)

çam avası alsıñnā bōl “Bol çam havası alsınlar.” (III/6-27)

bak-

“bak-“ eyleminin emir-istek çekimiyle oluşmuş yapılar, emir-istek kipi ile çekimlenmiş eylemlerden sonra gelerek pekiştirme edatı gibi kullanılabilir (Gülsevin, 2002: 118). Çanakkale yerli ağızlarında ise, bak- eyleminin 1. tekil veya çoğul kişi ekleriyle çekimlenmiş emir- istek şekilleri, pekiştirme işleviyle yaygın olarak kullanılır.

gelin bakām “Gelin bakalım.” (III/2-21)

ge bakām otu bakām şuriya şuncāza otu bakām ge “Gel bakalım. Otur bakalım şuraya. Şuna otur bakalım. Gel.” (III/6-1)

yāu şunu gidem bi dolaşam bakām dimiş adam “Yahu, gideyim, şunu bir dolaşayım bakayım, demiş adam.” (I/4-360)

2.5.3.2.2. Dilek-Şart Kipi

Çanakkale yerli ağızlarındaki kullanımı yazı dilindeki gibidir.

Kişi	Ek
1. tekil kişi	-sAm
2. tekil kişi	-sAn , -sAñ
3. tekil kişi	-sA
1. çoğul kişi	-sAk
2. çoğul kişi	-sAnIz , -sAñIz
3. çoğul kişi	-sAlĀ , -sAlAr

Tablo 20: Dilek-Şart Kipi

Kullanımlar

1. Tekil Kişi

ev kiralasam diyo “Ev kiralasam, diyo” (I/40-282)

şimdi gıtsem bulamam_ulları ben gēzdīm yerleri “Ben şimdi gitsem oraları, gezdiğim yerleri bulamam.” (I/35-38)

2. Tekil Kişi

çapıyı vursan yere batıramañ “Yere çapayı vursan batıramazsın.” (VI/1-37)

şimdi çöplükleri gezseñ babuç urba dolu “Şimdi çöplükleri gezen pabuç, urba dolu.” (I/34-20)

pāTlaTsañ meram mı aynācaķ “Patlatsan meram mı anlayacak?” (III/7-116)

3. Tekil Kişi

daşı sıksa suyunu çıkarı olan “Oğlan, taşı sıksa suyunu çıkarır.” (I/29-76)

şindi adam elinden gēlse āltından saray yapıdırıcek “Adam, şimdi elinden gelse altından saray yaptıracak.” (I/36-61)

1. Çoğul Kişi

bi yol denk Kēse de kitsek “Bir kere denk gelse de gitsek.” (II/9-102)

enci bi metre toprak bulsak ta satsak diye bakıyūs “Şimdi bir metre toprak bulsak da satsak diye bakıyoruz.” (I/2-264)

2. Çoğul Kişi

burdaki sēyid_onbaşıyi bi getirseniz de görsem demiş “Buradaki Seyit Onbaşı’yı bir getirseniz de görsem, demiş.” (I/30-67)

burī yāḳın yapsanız iki ğārdeş dalaşrsınız dedi “Buraya yakın yapsanız iki kardeş dalaşrsınız, dedi.” (I/40-33)

3. Çoğul Kişi

baksalā ya “Baksalar ya!” (I/44-479)

hinci ğaz dağına bindirselē de beni mōtura gōtūselē ben_u gezdīm yērleri heP bilirin_olanım “Şimdi beni motora bindirseler de Kaz Dağı’na götürseler ben o gezdiğim yerleri hep bilirim oğlanım.” (II/7-96)

2.5.3.2.3. Gereklilik Kipi

Derleme metinlerinde sadece 3. tekil kişi çekimiyle bulunmaktadır. Kullanımı çok azdır.

doğuz bayā yaraladım bayā Şi yaptım da ānında ōlmeli mesilā dē urlara gidip ōlüyo “Bayağı domuz yaraladım, bayağı Şey yaptım da... (Domuz) anında ōlmeli mesela. İŞte oralara gidip ōlüyor.” (I/49-62,63)

ne derler türküñ malı başınıñ_altında olmalı “Ne derler: ‘Türk’ün malı başının altında olmalı.” (I/19-149)

sen yāylāçıklısın seniñ_anıtın yāyleçikte olmalı “Sen Yaylacıklısın. Senin anıtın Yaylacık’ta olmalı.” (I/30-89)

rātdım_asKerde dōrusunu ğonuşmalı bi Şiyin “Rahattım askerde. Doğrusunu konuşmalı bir Şeyin.” (I/35-40)

ğaynanamı nāPmalı / ğazanda ğaynaTmalı / gelin yāndım didikçe / āltına çıra sokmalı “Kaynanamı ne yapmalı / Kazanda kaynatmalı / Gelin yandım dedikçe / Altına çıra sokmalı” (I/49-191)

dōru ĵonuřmalı “Doğru konuşmalı.” (III/7-144)

ni yaPmalı bizim hayāti “Ne yapmalı bizim hayatı!” (V.2/5-13)

2.5.3.2.4. Tahmin/Çıkarım Kipi

Eylemin mastar şekli ile “var” olumlu yüklem sözcüğünün birleşiminden oluşan bu yapı, Çanakkale yerli ağızlarında çokça görölür. “Var” sözcüğü bu yapı içerisinde anlamını yitirmiş ve gramatikalleşmiştir.

Ayvacic ilçesi Sazlı köyü örneğinde bu yapıyı inceleyen Seval Dirik (2016), yapının işlev olarak bir kiplik işaretleycisi olduğunu ve tahmin, ihtimal ve çıkarım bildiren bir bilgi kipliği ifade ettiğini belirtmiştir. Derleme metinlerinde yer alan kullanımlar da bu düşünceyi desteklemektedir. Ancak, bu yapı, sadece Ayvacık ilçesinde değil Çanakkale ili yerli ağızlarının genelinde kullanılmaktadır.

Yapının tüm kişi ekleriyle kullanılabilđi ifade edilmesine rağmen (Dirik, 2016: 122), derlemelerde 2. tekil ve çoğul kişi için kullanımına rastlanmamış, çoğunlukla 3. tekil kişi için kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu yapının olumsuz şekli ise -mamak var şeklindedir.

Kullanımlar

1. Tekil Kişi

ben diyó öleĵ_ōmaK vāyin da diyó doğtur bā undan hap ílaĵ vēmiyó baĵa diyó “Ben öleceğim herhâlde ki doktor bana ondan hap, ilaç vermiyor, diyor.” (II/1-156)

ben tā ifak_olmak varin “Ben daha ufağım herhâlde.” (IV/2-128)

2. Tekil Kişi

Metinlerde örneği bulunmamaktadır.

3. Tekil Kişi

bu süriyi açılırdı depo gızım_emme yāmur yūķ su ğıt sulā az gēmek vā “Depo, bu zamana kadar açılırdı kızım ama su kıt. Su az geliyor herhâlde.” (I/40-338, 339)

ōle pi yēlēden bi dede gēmek vā sandım “Öyle bir yerlerden bir dedenin geldiğini sandım.” (I/45-263)

açık gene burası ilgilenmek vā herâlde aņnaşılan “Anlaşılan, herhâlde burası gene azıcık ilgilenmiş.” (III/4-28)

işte ben yirmi yaşlāndaķan gēlmek vā “İşte ben yirmili yaşlarımdayken (elektrik) geldi herhâlde.” (III/4-69)

yetē demek var allah yetē demek var allah “Allah, yeter, dedi herhâlde.” (III/7-98)

didim yau asKeriyeniñ bi şiyi ğaybitmek var “Yahu, askeriye bir şey kaybetti herhâlde, dedim.” (V.2/6-263)

elviyā bu olmak vā “Bu, evliya olmalı.” (I/6-237)

ifağ_ıfaķ tencerelere aş bişirmiş geliceklē diye habar_almak vā “Ufak ufak tencerelere aş pişirmiş. Gelecekler diye haber almış olmalı.” (I/6-284)

adam da helbeT ne bilceK ūnuğ ērmiş oldīni emme sōlemiyomuş sōlese ōmīceğ_ōmak vā “Adam da onun ermiş olduğunu nereden bilecek? Ama söylemiyormuş. Söylese olmayacaktı herhâlde.” (I/10-74)

gene yolda gidiyolāmış ğızları da uzağ_ōmak vā “Gene yolda (kızlarına) gidiyorlarmış. Kızları da uzak herhâlde.” (I/11-16,17)

ben bi söven aliyin geliyin de şu sinē öldürēm demiş sinekliğ_ōmamak vā “Ben bir söven alayım geleyim de şu sineği öldüreyim, demiş. Sineklik yok herhâlde.” (I/11-85)

ölü olmak vā Punnā herālda didim yavāşçıķ vādım yannāna “Bunlar ölü herhâlde, dedim. Yavaşça yanlarına gittim.” (I/22-344)

sūlememiş_u da utanmak va herālda “Söylememiş o da. Utanmış herhâlde.” (I/55-75)

ayvaçır^{kl}āda ōlmak vā bullāda yok “Ayvacık'ta olabilir. Buralarda yok.” (II/6-34)

ōlannā ğāli elinde sopa geçenneri islālādın_ē başKe yer geççeK Te ōmamak vā “Oğlanlar ellerinde sopayla geçenleri ıslarlardı. E, başka geçecek yer de yok herhâlde.” (IV/1-171)

1. Çoğul Kişi

günüz biz de ōraqlara kitmek varīs yolda geliyen_emme uyiyeK geliyem bōle “Gündüz biz de orağa gitmiş olmalıyız. Yolda geliyorum ama böyle uyuyarak geliyorum.” (I/10-282)

2. Çoğul Kişi

Metinlerde örneği bulunmamaktadır.

3. Çoğul Kişi

daşlā bōle ğāz gibi olmak varlā işde “İşte, taşlar böyle kaz gibi herhâlde.” (II/7-166)

2.5.3.3. Birleşik Çekimler

Basit çekimli eylemler, birleşik çekim ekleri olarak adlandırılan hikâye (-DX), rivayet (-mXş) ve şart (-sA) ekleriyle birleşerek yeni çekim ve yapılar oluştururlar. Söz konusu ekler, ek eylem olarak ifade edilen i- eyleminin çekimli biçimleridir (Şahin, 2002: 158).

H.Şahin (2002), Türkiye Türkçesinde, birleşik çekim eklerinin eyleme zaman değeri katıp katmadığını, basit çekim ekinin taşıdığı zaman kavramını birleşik çekimdeki yapıya ne ölçüde aktardığını araştırmış, zaman bildirmeyen tasarlama kipleriyle kurulan birleşik çekim yapılarının kazandığı zaman değerini ele almış ve daha

sonra, söz konusu çekimdeki eylemlerin cümleye kattığı farklı anlam özelliklerini örneklendirmiştir.

Çanakkale yerli ağızlarında birleşik çekimler hikâye, rivayet ve şart başlıkları altında aşağıda örneklendirilecektir.

2.5.3.3.1. Hikâye

2.5.3.3.1.1. Bilinen Geçmiş Zamanın Hikâyesi

bēn gitmedimdi de bēn_u zaman şīdim tēyzem gittidi “Ben gitmediydim de... Ben o zaman şeydim. Teyzem gitti.” (I/42-155)

bi dana sattık da aldıKdı hani “Bir dana sattık da aldık hani.” (I/21-128)

iki üç ay önce de taksi aldılādı “İki üç ay önce de taksi aldılar.” (I/40-116)

ben yüzbaşınnan kaKışdıydım “Ben yüzbaşıyla kaktıydım.” (V.1/5-24)

üç aylıkkan gōdüdü bi dā hic izine gelmedi “Üç aylıkken gördüdü. Bir daha da hiç izine gelmedi.” (II/9-127)

2.5.3.3.1.2. Öğrenilen Geçmiş Zamanın Hikâyesi

ben de una bi iki laf vurmaşTum yāni “Ben de ona bir iki laf vurmuştum yani.” (V.1/1-170)

sōnadan biras tā gitmişdi idāreten eceabatta iki sene dā ōle bi ehliyet aldı kēndine “Sonradan Eceabat'ta biraz daha, iki sene daha idareten gitmişti. Kendine öyle ehliyet aldı. (I/26-85)

Yazı dilinde bu birleşik çekim, şekilde öğrenilen geçmiş zamanı gösteriyorsa da yüklendiği işlev bakımından artık bu işlevini yitirmiş ve bilinen geçmiş zamanın hikâyesini karşılar duruma gelmiştir (Korkmaz, 2009: 737). Çanakkale yerli ağızlarında ise, farklı bir “-mXş-DX” yapısı da söz konusudur. Bu yapı, bölge ağızlarının

karakteristik özelliklerinden biridir ve özellikle rivayet çekimlerinde yaygın olarak kullanılır. Bu çekimde, “başkasından öğrenme” anlamı ön planda olup “-DX” ekinin temel bir zaman bildirme işlevi yoktur.

bi yörüK qēmişTi bi ğuru bi yere “Bir yörük gelmiş bir kuru yere.” (I/3-74)

bi de vāmişdin ğızı urda duruP durumuş “Bir de gitmiş, kızı orada duruyormuş.” (III/1-302)

2.5.3.3.1.3. -Xk Ekli Geçmiş Zamanın Hikâyesi

būle çevrilikti binā “Böyle çevrilmiş durumdaydı bina.” (I/3-86)

bu yeñi büyüK ğaraş yapıK deyildi “Bu yeni, büyük garaj yapılmış durumda değildi.” (I/2-282)

2.5.3.3.1.4. Şimdiki Zamanın Hikâyesi

eşşek vardı eşşēle bāzi ğetiriyorudum ben bāzi bāzi “Eşek vardı. Eşekle bazı getiriyordum ben bazı bazı.” (II/17-99)

mısır musur ekiliyidi emme mısır işi ğāli kesildi “Mısır musur ekiliyordu ama mısır işi gayri kesildi.” (V.1/6-41)

bu hayriniñ de baçaqları acıyadı “Bu Hayri’nin de bacakları acıyordu.” (IV/2-22)

biz de eskiden hayvancılık yapıyoduk “Biz de eskiden hayvancılık yapıyorduk.” (I/51-198)

hēkeziñ çalıştı kēndine yetiyodu “Herkesin çalıştığı kendine yetiyordu.” (I/13-47)

2.5.3.3.1.5. Gelecek Zamannın Hikâyesi

üçden çıktım düde gidecēdim “Üçten çıktım, dörde gidecektim.” (III/5-126)

hani yapcādu “Hani yapacaktın.” (I/29-8)

dada da hātim indirecekTi “Dada da hatim indirecekti.” (II/9-108)

u zamān çekilcaKdı düyünnē “Düğünler o zaman çekilecekti.” (I/44-119)

2.5.3.3.1.6. Geniş Zamannın Hikâyesi

bu örēTmennē esKiden yedek subaylī yapādı “Bu öğretmenler, eskiden yedek subaylık yapardı.” (I/1-70)

bunun derslēni ben yapādım “Bunun derslerini ben yapardım.” (I/4-86)

dört beş çarı çamaşıra gidēdik “Dört beş karı çamaşıra giderdik.” (I/40-316)

aTlan getirirlēdi ata bindirilēdi “Atla getirirlerdi. Ata bindirirlerdi.” (II/2-79)

2.5.3.3.1.7. İstek Kipinin Hikâyesi

herif geleydi de gelinini götürēydi dērdik “Herif geleydi de gelinini götürüydi, derdik.” (II/15-40)

ben iki dene emekli olaydım şindi “İki tane emekli olaydım şimdi...” (V.2/6-91)

2.5.3.3.1.8. Dilek-Şart Kipinin Hikâyesi

keşke esKisi gibi olseydi her şēlēr “Her şeyler keşke eskisi gibi olsaydı.” (I/ 31-82)

öle bi şî olseydi şindi bugün ben meselâ açadım_uriyi mohtar_odasını “Mesela şimdi bugün öyle bir şey olsaydı ben orayı, muhtar odasını açardım.” (I/36-53)

2.5.3.3.1.9. Gereklilik Kipinin Hikâyesi

Metinlerde örneğine rastlanmamıştır.

2.5.3.3.1.10. Tahmin/Çıkarım Kipinin Hikâyesi

herâlde bal çok_ömak vâdı ne bilem “Ne bileyim? Herhâlde bal çoktu.” (I/2-234)

dedesi de bi kutunuñ içine bi alaca bi kuşçu köpē almış gēlmiş pazarkūden tabi cins bi köpeğ_olmaK vâdı herâlde ki bubam da büyük_avcıdır yāni “Dedesi de bir kutunun içinde bir alaca kuşçu köpeği almış gelmiş Pazarköy’den. Cins bir köpekti herhâlde çünkü babam da büyük avcıdır yani.” (I/49-43,44)

ilk samannā ayaqqabı_ölmamaK vādın ũlsadın alıveridin bize “İlk zamanlar ayakkabı yoktu herhâlde. Olsaydı bize alıverirdi.” (II/8-56, 57)

güllü ētme diyorum ben buna küresecēz diyoru āzdi olmak va “Güllü etme, diyorum ben buna. Güreşeceğiz, diyor. Azdı herhâlde.” (II/16-12,13)

biz_u zaman sēkiz doḡuz yaşlarımızda olmak vādık_ışte “Biz o zaman sekiz dokuz yaşlarımızdaydık herhâlde.” (VI/1-126)

2.5.3.3.2. Rivayet

2.5.3.3.2.1. Öğrenilen Geçmiş Zamanın Rivayeti

dē öle kitmişmiş “İşte öyle gitmişmiş.” (I/54-229)

handīnin yanına dolaşmiye gēlmiş de kitmişken evine kitmişmiş “Handegilin yanına dolaşmaya gelmiş de gitmişken evine gitmişmiş.” (II/10-33)

2.5.3.3.2.2. -Xk Ekli Geçmiş Zamanın Rivayeti

anası ölmüşmüş ğızırj “Kızın anası ölmüş durumdaymış.” (I/4-335)

doğuzana gelik tēyilmişin tā “Doksana gelmemişim daha.” (II/5-39)

2.5.3.3.2.3. Şimdiki Zamanın Rivayeti

ordan da dūncüle geçiyimüş “Oradan da düğüncüler geçiyormuş.” (V.2/5-77)

bu taraf kapısına gidiyomuşum ben “Ben, bu taraftaki kapısına gidiyormuşum.” (I/2-78)

dede inmiş bāçanın kapısını kapadiyomuş “Dede inmiş, bahçenin kapısını kapatıyormuş.” (I/10-27)

tabi odada konusúyórlāmiş “Tabii, odada konuşuyorlarmış.” (I/19-156)

2.5.3.3.2.4. Gelecek Zamanın Rivayeti

beni hastāneden atcāmüş “Beni hastaneden atacakmış.” (I/2-38)

moturunnan nişanġayiye incēmüş “Motoruyla Nişankaya’ya incekmiş.” (I/40-275)

ibrām beni almīcekmiş “İbrahim beni almayacakmış.” (II/9-169)

gene içim sanki ğidivācāmişiyim gibi hēr yere emme dayanamiyom ġāri Fazla “Gene içim sanki gidiverecekmişim gibi her yere ama dayanamıyorum gayri fazla.” (I/22-137)

ineklēñ saman damında yatıracaKmiş urda “İneklerin saman damında yatıracakmış orada.” (I/11-68)

2.5.3.3.2.5. Geniş Zamannn Rivayeti

sabālan bi de bakālāmiř “Sabahleyin bir de bakarlarımış.” (I/16-341)

tekrā torun gene sorāmiř “Tekrar torun gene sorarımış.” (I/35-7)

ēřēn bōle sırtına bindirilēmiř “Eşeğin bōyle sırtına bindirirlermiş.” (IV/1-221)

içiniñ etini yirimiş derisini de ğırkarlarımış güneşte ğuruturlarımış “İçinin etini yermiş.
Derisini de kırkarlarımış, güneşte kuruturlarımış.” (V.2/3-16)

2.5.3.3.2.6. İstek Kipinin Rivayeti

Metinlerde örneğine rastlanmamıştır.

2.5.3.3.2.7. Dilek-şart Kipinin Rivayeti

Metinlerde örneğine rastlanmamıştır.

2.5.3.3.2.8. Gereklilik Kipinin Rivayeti

Metinlerde örneğine rastlanmamıştır.

2.5.3.3.2.9. Tahmin/Çıkarım Kipinin Rivayeti

Metinlerde örneğine rastlanmamıştır.

2.5.3.3.3. Şart

2.5.3.3.3.1. Bilinen Geçmiş Zamanın Şartı

ecelim vādem qēdiyse īmannan ğurannan gönder beni “Ecelim, vadem geldiyse imanla Kuran’la gönder beni.” (I/16-332)

ērtesi sene nerde bittiyse yeñiden gene u yandağ başlā “Nerede bittiyse ertesi sene gene o yandan başlar.” (I/21-27)

2.5.3.3.3.2. Öğrenilen Geçmiş Zamanın Şartı

Metinlerde örneği bulunmamaktadır.

2.5.3.3.3.3. -Xk Ekli Geçmiş Zamanın Şartı

Metinlerde örneği bulunmamaktadır.

2.5.3.3.3.4. Şimdiki Zamanın Şartı

yā bi bir işte bi para kazanıyosan u işi evesten yapāsın kazanamıyosan hicbi şī yaPmassın “Ya, bir işte bir para kazanıyorsan o işi hevesle yaparsın. Kazanamıyorsan hiçbir şey yapmazsın.” (I/27-23)

köyden kim yapıyasa unnarı bulúyalā da yapıdriyalā “Köyden kim yapıyorsa onları buluyorlar da yaptırıyorlar.” (IV/1-38)

2.5.3.3.3.5. Gelecek Zamanın Şartı

yımışakēKmek yiçeksen muacir ğızı al pareyi tutturcekseñ yörük ğızı al dirlē “Yumuşak ekmek yiyeceksen muhacir kızı al, parayı tutacaksan yörük kızı al, derler.” (I/45-203)

sen ğalacāsan ğal dedim “Sen kalacaksan kal, dedim.” (II/17-79)

2.5.3.3.3.6. Geniş Zamanın Şartı

vallā hārmandalı çiftetelli ni hava çalāsa oynarın “Vallaha harmandalı, çiftetelli... Ne hava çalarsa oynarım.” (V.1/2-135)

2.5.3.3.3.7. Gereklilik Kipinin Şartı

Metinlerde örneği bulunmamaktadır.

2.5.3.3.3.8. Tahmin/Çıkarım Kipinin Şartı

Metinlerde örneği bulunmamaktadır.

2.5.3.3.4. Çoklu Birleşik Çekimler

Çanakkale yerli ağızlarında ikiden fazla zaman eki alan eylemlere sıkça rastlanmaktadır. Bunların içerisinde özellikle rivayet çekimi üzerine gelen -DX ekiyle oluşan “-mXş-DX” yapısı, bölge ağızlarında yaygın olarak kullanılır ve Çanakkale yerli ağızlarının karakteristik özelliklerinden biridir. Bu yapının özellikle 3. tekil kişi için kullanıldığı görülür ve üçüncü zaman ekinin belirgin bir zaman bildirme işlevi yoktur.

ğuyu ğazālāmiştı eski saman adamnarı “Eski zaman adamları kuyu kazarlarmış.” (I/6-258)

pazartesi gün āšem gelirmişdi cumā günü ölen gidermişTi çalgıcı burdan “Çalgıcı, pazartesi günü akşamı gelirmiş, cuma günü öğlen buradan gidermiş.” (II/14-21)

esKiden ğāvede oturamazlāmiştı mēselā yaşlılā çekişirmişti “Eskiden kahvede oturamazlarmış mesela. Yaşlılar çekişirmiş.” (V.1/4-22)

hani bi yenici mahkemî gelirlēmişti böle yayan gelirmişti millet ep geceden çıķā da “Hani Yenice’ye mahkemeye gelirlermiş. Böyle geceden çıkar da hep yayan gelirmiş millet.” (I/45-174)

bōle yeñi türkçe çıkıyomuştı benim u zaman “Böyle yeni Türkçe çıkıyormuş benim zamanımda.” (I/6-318)

ğuru küymüştü seriñ olurmuşTu bura “Kuru köymüş. Serin olurmuş burası.” (I/3-76)

bu çan yolu burdan işliyomuştı “Bu Çan yolu buradan işliyormuş.” (I/19-114)

unuñ ayna oldūnu bilmiyomuşdu meselā ēskiden “Eskiden mesela onun ayna olduğunu bilmiyormuş.” (I/13-17)

daşıñ üstünde oturüyümüştü “Taşın üstünde oturuyormuş.” (V.1/1-189)

Yukarıdaki “-mXş-DX” yapısından farklı olarak, ikiden çok zaman ekinin üst üste kullanıldığı farklı örneklere de bölgede rastlanmıştır. Bu eylemlerde de hikâye veya rivayet çekimi üzerine gelen “-mXş” veya ”-DX” eklerinin zaman işlevinin olmadığı, daha çok pekiştirme amaçlı kullanıldığı anlaşılmaktadır.

biri birimizden kaçādıkdı bilmiyoduķ kördük “Birbirimizden kaçardık. Bilmiyorduk. Cahildik.” (I/22-6)

bōle karşılama oyun bilinmiyodu dönme oyunu oynādıkdındı “Böyle karşılama oyunu bilinmiyordu. Dönme oyunu oynardık.” (I/22-243)

ateş yakādıkdı kadınā urī seyre baķmā gelirlē olannara cümbüş yapsinnā diye “Ateş yakardık. Kadınlar, cümbüş yapsınlar diye oğlanlara seyre bakmaya oraya gelirler.” (I/41-45)

hadirillez sabāsi daş ğaldındıkdın “Hıdırellez sabahı taş kaldırırdık.” (I/41-121)

bu siyaha ne dedinizdi “Bu siyaha ne derdiniz?” (I/41-216)

tüyünnē davullālan olúyomuşmuş u zamannā hep “Düğünler, o zamanlar hep davullarla oluyormuş.” (I/21-1)

hinci eveli köylē ğurulurķan yayleye çıkārlarımışımış Köçebelēden nēden gelirseñ bīr iki kişi yayleye çıkTı mı ureye meķan ğurārmışımış “Şimdi önceden köyler kurulurken yaylaya çıkarlarmış göçebeler. Nereden gelirsen... Bir iki kişi yaylaya çıktı mı oraya mekan kurarlarmış.” (II/7-177,178)

unu halil ğüvē tā saTmiyimişmiş yoluñ üstü oldīnden tā benim pu tāla para edecēmişmiş “Halil ğüveyi, onu daha satmayaymış yolun üstü olduğundan daha benim bu tarla para edecekmış.” (II/10-138)

ğönenden bazādan ğelcāmışımış “Ğönen’den pazardan gelecekmiş.” (IV/3-104)

burlara gelirmişmiş de isannā tışarı çıkamazmışımış Ta büle çıra yakālāmişmiş da atıverilēmişmiş “Buralara gelirmiş de insanlar dışarı çıkamazmış da böyle çıra yakarlarmış da atıverirlermiş.” (IV/3-98,99)

2.5.4. Birleşik Eylemler

Türk dilinin yeni sözcük yapma yollarından biri de birleştirme yoludur. Birleştirme yoluyla yapılan eylemlere “birleşik eylemler” denir. Birleşik eylemler, bir ad ile bir yardımcı eylemin ya da iki ayrı eylem şeklinin yahut da ad soylu bir sözcük ile bir esas eylemin birleşmesinden oluşur ve tek bir kavrama karışık gelir (Korkmaz, 2009: 791). Çanakkale yerli ağızlarında hem isim+eylem hem de eylem+eylem yapısında olan birleşik eylemlere bolca rastlanır.

2.5.4.1. Ad + Eylem Yapısında Olanlar

2.5.4.1.1. Ad + et-

ğel okuluna devām ēt dedi “Gel, okuluna devam et, dedi.” (I/27-94)

allah mālīm_étđi “Allah malum etti.” (II/9-169)

otuz beş sene bubamıza hıżmat_ittik “Otuz beş sene babamıza hizmet ettik.” (I/14-98)

burasını zapt_itmek için ni yaPmağ lâzım “Burasını zapt etmek için ne yapmak lazım?”
(I/19-132)

terk_etmiş köwü “Terk etmiş köyü.” (I/38-1)

2.5.4.1.2. Ad + ol-

urlāda hiç hasta_olmadım diyo “Oralarda hiç hasta olmadım, diyor.” (I/40-269)

aha bũle bi sıra_olurduk bũle “Aha böyle bir sıra olurduk böyle.” (I/49-150)

beşimiz de emekli_oltuk “Beşimiz de emekli olduk.” (II/10-115)

idāre_olurduK eveli “İdare olurduk evvela.” (III/5-339)

başımız_āriyi çocūm ırāsız_olúyuk “Başımız ağrıyor çocuğum. Rahatsız oluyoruz.”
(V.2/2-4)

2.5.4.1.3. Ad + kıl-

namazımı_kılarım “Namazımı kılarım.” (I/26-45)

iki rekāt namaz_ğıldık mārasında “Mağarasında iki rekāt namaz kıldık.” (I/22-282)

2.5.4.1.4. Ad + eyle-

allah islā_eylesiñ “Allah ıslah eylesin.” (I/16-223)

allahım kötü günñe göstemesiñ kēndine ğul habībine ümmet eylesiñ “Allah’ım kötü günler göstermesin. Kendine kul, habibine ümmet eylesin.” (I/16-468)

öldüyse de allah rahmed eylesiñ “Öldüyse de Allah rahmet eylesin.” (V.2/6-281)

2.5.4.2. Eylem + Eylem Yapısında Olanlar

2.5.4.2.1. Yeterlilik Eylemi [Eylem + -(y)A bil-]

şu vesāyitleriñ birini de yürüdebilir miñ para olmiyince “Para olmayınca şu vesaitlerin birini de yürütebilir misin?” (VI/1-185)

burda okuyan adam veyāut purda yaşıyan adam ne Ķadar geliştirebilir kendini “Burada okuyan veyahut burada yaşayan adam, ne kadar geliştirebilir kendini?” (I/7-6)

ben de gelebilir miyim “Ben de gelebilir miyim?” (II/3-63)

esKeriyeniñ oldū yere kim soKulabilir olanım “Askeriyenin olduğu yere kim sokulabilir oğlanım?” (II/7-153)

şu daşıñ içinde ni yapabiliseñ “Şu taşın içinde ne yapabilirsen...” (VI/1-348)

2.5.4.2.2. Tezlik Eylemi [Eylem + -(y)X ver-]

ikisi oturuvirı “İkisi oturuverir.” (II/9-191)

ben deyiviremedim “Ben deyiveremedim.” (II/12-220)

hā sarıĶız meselesini aydiverēm mi ben saña “Ha, Sarıkız meselesini anlatıvereyim mi ben sana?” (I/4-248)

bi ĶaşıĶ aş getiriveri su Ķetiriveri “Bir kaşık aş getiriverir, su getiriverir.” (III/5-236)

nālin vā u da kōpuviri “Nalın var. O da kopuverir.” (III/7-46)

du baḳ ben ŧurdaŋ ḡoyuveriyim size “Dur bak! Ben ŧuradan koyuvereyim size.” (I/10-130)

bi çay yapıverēn sene “Bir çay yapıvereyim sana.” (II/17-7)

2.5.4.2.3. Süreklilik Eylemi [Eylem + -(y)A koy- , Eylem + -(y)A kal- , Eylem + -(y)A gel-]

böyüyeḡalıŋ “Büyüyekalın” (III/5-495)

yaŧŧayaḡalıŋ “Yaşayakalın.” (III/5-499)

ōlan ḡalaḡalmıŧ dirdi anam “Oḡlan kalakalmıŧ, derdi anam.” (I/44-169)

uyiyēḡālmıŧıř urada diyoru “Uyuyakalmıŧız orada, diyor.” (II/8-113)

bunnarı yēkēmiycem ıslanaḡosuŋ ŧıdeḡosuŋ “Bunları yıkamayacaḡım. Islanakoysun, ŧey edekoysun.” (I/56-130)

urlāda len kapadaḡomuŧ eve benim ōlanı “Lan, benim oḡlanı oralarda eve kapadakoymuŧ.” (II/9-144)

ḡurudur da ḡoyaḡorus “Kurutur da koyakoyarız.” (II/17-233)

dedeciK ōturaḡo dēdi ḡoŋŧuları tācizēdeceksiŋ dēdi “Dedecik, oturakoy, derdi. Komŧuları taciz edeceksin, derdi.” (III/5-101)

uriyi oturaḡomuŧ adam “Oraya oturakoymuŧ adam.” (IV/3-105)

ārḡadaŧ duraḡodu urda ben ileri giTdim “Arkadaŧ orada durakoydu. Ben ileri gittim.” (I/53-52)

bēn size ḡōzleme bile piŧireḡorun “Ben size gözleme bile piŧirekoyarım.” (I/44-321)

ama bunu bilen görmedim ben sölenegeliyü yāni “Ama ben bunu bilen görmedim. Sölenegeliyor yani.” (I/19-119)

2.5.4.2.4. Yaklaşma Eylemi [Eylem + -(y)A yaz-]

düşüreyazdı “Düşüreyazdı.” (V.1/4-57)

elimde gebereyazdı şaka ilen ğarı “Karı şakayla elimde gebereyazdı.” (II/16-42)

anam anam yıkılayazdım “Anam anam! Yıkılayazdım.” (II/11-55)

2.5.5. Ek Eylem

Adların yüklem olarak kullanılabilmesi için ek eylem (i- < er-) alması gerekir. Çanakkale yerli ağızlarındaki ek eylemler yazı dilindeki gibidir. Yalnızca 1. tekil ve 2. çoğul kişilerde biraz farklılaşır.

2.5.5.1. Ek Eylemin Geniş Zamanı

Kişi	Ek
1. tekil kişi	-(y)Xn , -(y)Xm , -iyin , -XyXm , - $\bar{i}n$, - $\bar{i}m$
2. tekil kişi	-sXn , -sX η
3. tekil kişi	- \emptyset , -dXr
1. çoğul kişi	-(y)Xz , -XyXz , - $\bar{X}z$, -Xk
2. çoğul kişi	-sXnXz , -sX η Xz , -s $\bar{X}z$
3. çoğul kişi	-l \bar{A} dIr

Tablo 21: Ek Eylemin Geniş Zamanı

Kullanımları

1. Tekil Kişi

ben de küçüKīm dā u zaman “Ben küçücüğüm daha o zaman.” (I/14-121)

çobanīm keçi çobaniyim “Çobanım. Keçi çobanıyım.” (I/56-19)

küyciqīm ben “Küçüğüm ben.” (IV/3-138)

ben çōciKīn “Ben çocuğum.” (I/44-479)

mecburuyum ğızım didim “Mecburum kızım, dedim.” (I/2-114)

bi olay fīlan çıkçağ_olūsa ben silāh çekmek zorunda ğalcam mecburuyum yāni “Bir olay filan çıkacak olursa ben silah çekmek zorunda kalacağım. Mecburum yani.” (V.1/1-104)

hadi şōle gidelim dēdi ben polüsüyüm dēdi ben de Çanniyim emme “Hadi şöyle gidelim, dedi. Ben polisim, dedi. Ben de canlıyım ama.” (V.1/1-273)

en son köwe ev yapan beniyim “Köye en son ev yapan benim.” (I/8-27)

hēlbet ğūzeliyin “Elbette güzelim.” (IV/2-47)

ben annemden ğaynamdan öle ālısqıniyin “Ben annemdem, kaynanamdan öyle alışkıyım.” (I/54-29)

yola çıkTık devriye ğomutanı beniyin emir bende “Yola çıktık. Devriye komutanı benim. Emir bende.” (V.1/1-173)

ben zengin ğüvēsiyin dedim “Ben zengin güveyisiyim, dedim.”(V.1/2-208)

te ben u zaman tā otuz doğuz yaşındiyin “İşte, ben o zaman daha otuz dokuz yaşımdayım.” (II/9-180)

otuz altı doğumnuyum ben “Otuz altı doğumluyum ben.” (III/5-448)

ben yedi günden beri uykusuzun dedim “Ben yedi günden beri uykusuzum, dedim.”
(II/17-336)

bù āşam ben yolcúyúm “Bu akşam ben yolcuyum.” (I/16-93)

şinci pek unutğanım ben bi seneden beri hasTeyin de otuz sekiz dōmnúyúm ben “Şimdi pek unutkanım ben. Bir seneden beri hastayım da... Otuz sekiz doğumluyum ben.” (I/43-140)

bēn de küçügüm tā “Ben de küçüğüm daha.” (I/55-57)

ben biñ dokuz yüz otuz yedi dōmnüyüm “Ben, bin dokuz yüz otuz yedi doğumluyum.”
(II/13-95)

bi şeyçīm yok çiFciyim köylüyüm bi şeyimiz yoK “Bir şeyciğim yok. Çiftçiyim, köylüyüm. Bir şeyimiz yok.” (I/2-32)

yirmi yaşında gēdim kırk āltı senedir bu köwdeyim “Yirmi yaşında geldim. Kırk altı senedir bu köydeyim.” (I/24-83)

gocam da buralı bēn de buralıyım “Kocam da buralı, ben de buralıyım.” (I/42-1)

bu köydeyim ben yēliyin buranın yēlisiyin yabancı dēlin oturaK ğariyin oturaK “Bu köydeyim ben. Yerliyim. Buranın yerlisiyim. Yabancı değilim. Burada otururum.” (III/3-32)

ben kendi başımıyin “Ben kendi başımayım.” (IV/2-1)

2. Tekil Kişi

yā u zamannā iş bilmiyön bi yandan bi de küçüksün “Ya, o zamanlar iş bilmiyorsun bir yandan, bir de küçüksün.” (I/52-22)

gene muttārsın dedi “Gene muhtarsın, dedi.” (V.1/2-167)

torunumsun sen benim emme “Torunumsun sen benim ama...” (III/5-14)

nīdēnsiñ ğuzum “Neredensin kuzum?” (V.2/1-14)

sen pissîñ diyi sümüklüsüñ diyi “Sen pissin, diyor. Sen sümüklüsün, diyor.” (V.1/1-27)

şindi sen nêrlerde görevlisîñ “Şimdi sen nerelerde görevlisin?” (V.2/6-126)

sen bi büyük adamsın “Sen büyük bir adamsın.” (I/6-239)

3. Tekil Kişi

benim ğdân doğuma dokuyan şu köyde yoKdur “Benim kadar dokuma dokuyan şu köyde yoktur.” (I/2-153)

bōle bi ğuyu vādır ğuyunuñ üstünde bi halka daş vādır “Böyle bir kuyu vardır. Kuyunun üstünde bir halka taş vardır.” (I/10-85)

develer de dāvetlidir “Develer de davetlidir.” (I/17-163)

tütün çoK bisTe şimdi “Bizde şimdi tütün çok.” (I/51-55)

bizim burası yēdi māle yēdi hāne “Bizim burası yedi mahalle, yedi hane.” (II/13-22)

1. Çoğul Kişi

vatandaşîz “Vatandaşız.” (I/49-110)

hinci biz beş ğardeşîz “Şimdi biz beş kardeşiz.” (I/49-202)

e bis satılıK ğizîz “E, biz satılık kızız.” (I/49-229)

iki ğiziyiz bi ōlaniyıs “İki kızız, bir oğlanız.” (II/1-45)

ēskide zōrluKdu hinci yavuziyis “Eskiden zordu. Şimdi iyiyiz.” (II/6-68)

biz bōle küçükîs “Biz böyle küçüğüz.” (I/45-272)

biz medeni yörüküz “Biz medeni yürüğüz.” (I/4-9)

yörük köyüyüz bis esas yörüküyüz bis “Yörük köyüyüz biz. Esas yürüğüz biz.” (II/6-74)

delilik yaptık oKumadıK ama şimdi pişmaniyiz yāni “Delilik yaptık, okumadık ama şimdi pişmanız yani.” (I/7-25)

biz ehtiyariyiz ğārı dā genşlē temelli açık “Biz ihtiyarız gayrı da gençler temelli açık.” (I/14-146)

bizlē cāyil adamıyız dā çabuk kanarız “Bizler cahil adamız. Daha çabuk kanarız.” (I/7-148)

ikimiz de emekliyz dedeñnen “Dedenle ikimiz de emekliyiz.” (I/40-392)

biS kırsal memneketteyiz “Biz kırsal memleketteyiz.” (I/2-167)

yengeñnen biz burdayız “Yengenle biz buradayız.” (III/8-13)

2. Çoğul Kişi

siz nereliñiz didim “Siz nerelisiniz, dedim.” (I/55-100)

sizlē okullusunuz bilirsñiz bu işleri “Sizler okullusunuz, bilirsiniz bu işleri.” (I/30-4)

sizlē kültürlü kişilēsiniz “Sizler kültürlü kişilersiniz.” (I/30-124)

siz atatürkñ çocuklāsız didi baā “Siz Atatürk’ün çocuklarımanız, dedi bana.” (V.2/1-57)

siz nirelisiz ğuzum “Siz nerelisiniz kuzum?” (V.2/3-108)

siz nāpiyosüz bize de òrediñ “Siz ne yapıyorsunuz? Bize de öğretin.” (V.2/4-134)

3. Çoğul Kişi

dürüslēdir de şey de “Dürüsttürler de şey de...” (I/4-10)

2.5.5.2. Ek Eylemin Hikâyesi

Çanakkale yerli ağızlarında, hikâye çekimi yapılırken ek eylem bazen kendini korur ve uyuma girer, bazen de koruyucu ünsüzle birlikte düşer. 3. tekil kişi çekimlerinde ise zaman zaman sonda bir /n/ türemesi görülür.

Kullanımları

çok sālamdım ben çok ğowētlidim “Çok sağlamdım ben, çok kuvvetliydim.” (I/14-85)

emme û zaman evimizde ğızdım “Ama o zaman evimizde kızdım.” (II/16-47)

senin gibiydim û zaman ğuyun çobanıydım “Senin gibiydim o zaman. Koyun çobanıydım.” (II/16-56)

sen aşKēdiñ biz hıdırillez yaptık titi “Sen askerdin, biz Hıdırellez yaptık, dedi.” (I/17-196)

çıra boludu odun boludu olanım “Çıra boldu, odun boldu oğlanım.” (II/7-34)

burlāda esKiden su deyimenneri vardı “Buralarda eskiden su değirmenleri vardı.” (II/14-82)

dedem çobandı “Dedem çobandı.” (III/5-161)

bizim zamānımızda ölēdi okuma çok kıtdı ğaçadı “Bizim zamanımızda öyleydi. Okuma çok kıttı. Kaçaktı.” (II/18-109)

harekette dedim siz baş şeydiñiz dedim ğırklıdınız dedim “Depremde, dedim. Siz, bak, şeydiniz, dedim. Kırklıydınız, dedim.” (I/54-196)

unda ben nişannıydım “O zaman ben nişannıydım.” (I/54-169)

köylē ilkin çok tōpludun “Köyler ilkin çok topluydu.” (I/12-61)

böle ğuwatlı lençperidin “Böyle kuvvetli rençperdi.” (I/16-132)

nişannıydın “Nişanlıydı.” (I/10-138)

hepsi ūsteymendilē “Hepsi üstteğmendi.” (I/25-31)

benim anam bubam da çoK iyi bi ĩsandilā “Benim anam da babam da çok iyi insanlardı.”
(I/16-15)

2.5.5.3. Ek Eylemin Rivayeti

Çanakkale yerli ağızlarında, rivayet çekimi yapılırken ek eylem zaman zaman korunur ve uyuma girer, zaman zaman da koruyucu ünsüzle birlikte düşer.

ineklē gōyunnā her bi ū ĩ çokumuş ĩsan çokumuş orda “İnekler, koyunlar her bir şey çokmuş, insan çokmuş orada.” (I/16-350)

düñürüñ ğıs özlem bunnāĝ ğomşusumuş “Dünürün kızı Özlem bunların komşusuymuş.”
(II/3-65)

yā amıca işte sen bekārmıŝın “Ya amca, işte sen bekarmışsın.” (I/23-113)

harp samānında bu evde dēmiş geride bi ev vā urdamıŝlā “Harp zamanında bu evde değilmiş. Geride bir ev var, ordalarmış.” (I/25-7)

aha bu yollāda pire varımış olanım “Aha bu yollarda pire varmış oğlanım.” (II/5-40)

bu taraFıĝ yöresi ĩsanıymıŝın yāni bilirsin “Bu tarafın insanıymışsın yani bilirsin.” (I/2-227)

ĝaradeñizlimiŝ payramıçte duruyomuş “Karadenizliymiş. Bayramıç’te duruyormuş.”
(I/4-186)

u akıllımıŝ demek ki “O akıllıymış demek ki.” (I/24-45)

āslında olum biz unnarı hiç yapmamamız ĩlāzımımiŝ “Aslında oğlum, bizim onları hiç yapmamamız lazımmış.” (V.2/3-81)

Bölgede, ek eylemin rivayet çekiminin üzerine bir de -DX ekinin kullanıldığı yaygın olarak görülür. Bu kullanım, daha öncede belirtildiği gibi Çanakkale yerli ağızlarının karakteristik özelliklerinden biridir. Genellikle 3. tekil kişi çekiminde ortaya çıkar.

burası öle şemişti tamişti “Burası şeymiş, dağmış.” (I/6-218)

kösederede dün varmışdı “Kösedere’de düğün varmış.” (II/14-23)

dā önce yokardıymışdı “Daha önce yukarıdaymış.” (V.1/4-4)

iki aylık hāmileymişti “İki aylık hamileymiş.” (I/40-101)

odada da doḡdur vāmışdı “Odada da doktor varmış.” (I/2-146)

sesi de güzēlmışTi “Sesi de güzelmiş.” (I/55-72)

unun evimiştin urası “Onun eviymiş orası.” (I/10-68)

bi de bu yanda hocanıñ evi vāmışTı “Bir de bu yanda hocanın evi varmış.” (I/14-12)

gölmüşdü göl bu uva oldı gibi gölmüşTü yāni “Gölmüş göl. Bu ova olduğu gibi gölmüş yani.” (I/51-43)

nişannımıştı dedem midilli adasında birine “Dedem, Midilli adasında biriyle nişanlıymış.” (I/2-243)

biri uyanıkmuşTı demek böle benim gibi “Biri demek ki benim gibi uyanıkmiş.” (I/4-78)

dedeñ de ocakdamıştı kireç ocānda “Deden de ocaktaymış kireç ocağında.” (I/14-90)

bu köw aslında şurda aşşādamıştı “Bu köy aslında şurada aşağıdaymış.” (I/19-113)

burda kiliseleri vāmıştı “Burada kiliseleri varmış.” (I/41-74)

babam beni okuTmamış o zaman zāte oḡul yoKmuşTu burda “Babam beni okutmamış. O zaman zaten okul yokmuş burada.” (I/38-8)

satēn pātiṣahlīḡTa esKi yazı vāmiṣTı türkçe yoġmuşdu “Zaten padişahlıkta eski yazı varmış. Türkçe yokmuş.” (I/46-128)

haḡketten ġaranıktamiṣīzdi “Hakikaten karanlıktaymışız.” (I/44-370)

Bölge ağızlarında -mXş ekinin üst üste kullanıldığı da görülür.

bi de havuz vādir çınār Tarafında havuzun etrāFı kasabāmiṣmiṣ “Bir de havuz vardır Çınar tarafında. Havuzun etrafı kasabaymış.” (I/51-13)

mantıfon evelden yoKmuşmuş yērlı inek wāmiṣmiṣ “Evvla montofon yokmuş. Yerli inek varmış.” (IV/3-21)

ġulüpdīmiṣmiṣ ya “Kulüpteymiş ya.” (I/56-189)

2.5.5.4. Ek Eylemin Olumsuzu

Çanakkale yerli ağızlarında ek eylemin olumsuzu, “değil” edatının ses değişimine uğramış şekilleri ile yapılır.

durumumus çoḡ pārlaḡ deyil yāni çoḡ kötü diyiliz ama çoḡ iyi de diyilis “Durumumuz çok parlak değil yani. Çok kötü değiliz ama çok iyi de değiliz.” (III/1-213)

ṣimdi öle deil kimiñ olanı zenātsa u evleniyo “Şimdi öyle değil. Kimin oğlanının mesleği varsa o evleniyor.” (I/56-152)

ben öle ṣikāyetçi dīldim “Ben öyle şikayetçi değildim.” (I/1-68)

bizim dilimiz hiṣ deñiṣik dīdir “Bizim dilimiz hiç değişik değildir.” (I/52-90)

ṣinciki ġibi ġızlā olannā ġāmaġarıṣ dīldi “Şimdiki gibi kızlar oğlanlar karmakarışık değildi.” (I/5-203)

ṣu anda yirmi iki kiṣiyi bi araya getirmeK mümkün dīl ġēñṣlēden “Şu anda gençlerden yirmi iki kişiyi bir araya getirmek mümkün değil.” (I/13-45)

darı ğazārdık emme bu darılardan dēlidi yērlı dariydi “Darı kazardık ama bu darılardan deĝildi. Yerli dariydi.” (V.2/5-6)

devletçil dēyilmıŝTi “Devletin tarafında deĝilmıŝ.” (I/46-303)

2.6. EYLEMSİLER

Eylemsiler, ad gibi kullanılarak ad, sıfat ve zarf görevi yüklenmiŝ olan eylem şekilleridir. Kişi ekleri alarak çekime girmedikleri için yargı bildirmezler (Korkmaz, 2009: 863). Kendi içlerinde mastar (isim-fiil), ortaç (sıfat-fiil) ve ulaç (zarf-fiil) olmak üç gruba ayrılırlar.

2.6.1. Mastarlar

Eylemdeki oluş, kılıŝ ve durumların adlarını bildiren eylemsilerdir (Korkmaz, 2009: 864). Bunlardan bazıları kalıplaşarak kalıcı isim hâline gelmiştir (bk. 2.1.1.1. Eylemden Ad Yapım Ekleri).

-mA

ĝız alıp vēme yok türkmennēde “Türkmenlerde kız alıp verme yok.” (I/1-34)

südü mayaları süzmeğe ĝōrus “Sütü mayalarız, süzmeye koyarız.” (I/12-25)

ŝeftāliye dönüldü bi ara undan sōna ŝeftāli para e'tmemē başladı “şeftaliye dönüldü bir ara. Ondan sonra şeftali para etmemeye başladı.” (III/1-166)

sabāla āltıda ĝāKTık üzüm kesmiğe kittik “Sabah altıda kalktık. Üzüm kesmeye gittik.” (II/9-60)

āteŝten atlama yōdu dē mi bizde “Ateşten atlama yoktu bizde, deĝil mi?” (III/6-67)

esKiden odalāda her odada musāfir ĝalrđı henci musāfir ĝalma yok “Eskiden odalarda, her odada misafir kalırdı. şimdi misafir kalma yok.” (III/9-53)

örtünme yok kapanma yok “Örtünme yok. Kapanma yok.” (I/5-103)

-mAk

böle yaşamak görülmemiştir “Böyle yaşamak görülmemiştir.” (I/40-252)

üle konuşmaK görüşmeK yoK “Öyle konuşmak, görüşmek yok.” (I/49-164)

evelden ayrılmak yödu bizde “Evvelden bizde ayrılma yoktu.” (II/12-187)

okumak ayrı insan ölmak ayrı çoçüm “Okumak ayrı, insan olmak ayrı çocuğum.” (I/2-121)

burasını zapt itmek için ni yaPmak lâzım “Burasını zapt etmek için ne yapmak lazım?” (I/19-132)

wallā şinci geçinmek tā rāt “Vallaha, şimdi geçinmek daha rahat.” (I/28-45)

doğuz öldürmek yasak ayı öldürmek yasak hēr şeyi öldürmek yasak “Domuz öldürmek yasak. Ayı öldürmek yasak. Her şeyi öldürmek yasak.” (II/18-125)

bi de siğorta bākur ödemek burlārda çok sor “Bir de sigorta, Bağkur ödemek buralarda çok zor.” (I/43-85)

unnan da okula kitmek çûk sor olurdun “Onla da okula gitmek çok zor olurdu.” (II/8-61)

-(y)Xş

benim duyuşuma şīme göre “Benim duyuşuma, şeyime göre...” (V.1/6-1)

böle esgi şeyleri ğuruluşları gelişleri añnadırdı “Böyle eski şeyleri, kuruluşları, gelişleri anlatırdı.” (VI/1-7)

şindi bu minārenin yapılış tārīdir bu dī mi “Şimdi bu minarenin yapılış tarihidir bu, değil mi?” (I/30-107)

2.6.2. Ortaçlar

Sıfat gibi kullanılan eylem şekilleridir (Korkmaz, 2009: 909). Mastarlardan farklı olarak zaman anlamı da taşırlar. Bunlardan bazılarının kalıcı ad hâline geldiği görülür (2.1.1.1. Eylemden Ad Yapım Ekleri).

-(y)An

duyan gēldi bene “Duyan geldi bana.” (II/14-87)

çünkü su da allahTan akan bi nīmet “Çünkü su da Allah’tan akan bir nimet.” (III/1-133)

gelen misāfirleri doyuru “Gelen misafirleri doyurur.” (I/5-85)

şimdi sāyip çıkan çok “Şimdi sahip çıkan çok.” (I/30-54)

namaza gidēn gidē gitmeyen gitmez_eme bizim burda zāten oruş tutan bēk yoğ ōle fāzla
“Namaza giden gider, gitmeyen gitmez ama bizim burada zaten oruç tutan pek öyle fazla yok.”
(I/37-73)

-Ar / -(X)r

bi ğonara ūrum ben başka vuramam ğaçara çok fazla vuramam uçara ōle vuramam “Bir konara vururum ben. Başka vuramam. Kaçara çok fazla vuramam. Uçara öyle vuramam.”
(I/49-26,27)

ğaynar sulā vā böle “Kaynar sular var böyle.” (I/4-113)

-ACAk

duyucām lāf mı var “Duyacağım laf mı var?” (V.2/1-18)

allah ēvleneceK dadaçıklāmıza da allah hayırlı nasiplē vēsiñ “Evlenecek çocuklarımıza da Allah nasip etsin.” (III/1-212)

fakir kũ bizim köümüs su yoğ dadacīm içeÇeK su bulamāP batırız “Bizim köyümüz fakir köy. Su yok çocuğum. İçecek su bulamıyoruz.” (III/5-196)

yük tevesinnen ōraşacaK zaman ğalmadı “Yük devesiyle uğraşacak zaman kalmadı.”
(I/34-61)

hinci yaşanacaK ğünnēr “Şimdi yaşanacak günler.” (II/17-359)

-DXk

çanaĸĸalede durdūm yer kepes “Çanakkale’de durduğum yer Kepez.” (V.1/5-13)

bunnarı biz ğaz daĸından topladımız yērden çuvallara dolduru gelirdik “Biz bunları Kaz Dağı’ndan topladığımız yerden çuvallara doldurur gelirdik.” (II/7-108)

benim detiklerimi hep yazıyorsun dē mi “Benim dediklerimi hep yazıyorsun, değil mi?”
(II/12-202)

kendi başına istedīni yapıyō “Kendi başına istediğini yapıyor.” (III/4-52)

ilk burī insannā ġeldiKleri zaman bōle tāta yarālāmış da ev yapālāmış “Buraya insanlar ilk geldikleri zaman böyle tahta yararlanmış da ev yaparlarmış.” (III/4-21)

-mXş

lafta ġömülmüş para vāmışdı içinde “Lafta, gömülmüş para varmış içinde.” (I/22-110)

domuzdan ōle bi ekilmiş biçilmiş hiĸpi şiy olmúyō “Domuzdan dolayı öyle ekilmiş, biçilmiş bir şey olmuyor.” (I/1-12)

keşĸeK de buydeydan dōĸülmüş buydeyden yaparıs “Keşkeği de buğdaydan, dövülmüş buğdaydan yaparız.” (I/2-225)

2.6.3. Ulaçlar

Ulaçlar, eylemlerin zarf işleyişine girmek için aldıkları özel şekillerdir (Banguoğlu, 2007: 427).

-(y)A

tā ege üniverstesinden benim göcam çıkadı da yayan yürüye yürüye yürüye yürüye ey yıkkkemere gelirdi “Benim kocam, ta Ege Üniversitesinden çıkardı da yürüye yürüye Yıkkkemer’e gelirdi.” (I/2-87)

çapa yapıyöm çapa / önüme baka baka “Çapa yapıyorum çapa / Önüme baka baka.” (I/50-61)

ğāy güle güle işi bitti “Gayri güle güle işi bitti.” (I/44-111)

yumruklaya yumruklaya çararıs “Yumruklaya yumruklaya kararız.” (II/17-219)

-(y)ArAk

üzülerek urdan ayrılmış “Üzülerek oradan ayrılmış.” (III/1-305)

bizim burda yazlık olarak domatez biber dikerler “Bizim burada yazlık olarak domates, biber dikerler.” (I/33-14)

yöriyereK gelirlēdin kalabalık omazdın “Yürüyerek gelirlerdi. Kalabalık olmazdı.” (I/12-6)

Bu ek +DAn ekiyle genişletilmiş olarak da zaman zaman kullanılır.

anam tā yēni yāTdı bubam tışādan geli öksürerekTen habēr veri öksürerekden geliyo “Anam daha yeni yattı. Babam dışardan gelir. Öksürerek haber verir. Öksürerek geliyor.” (I/55-63)

biz de kaçaltı yaptık onnan birlikTe yarısı yāni yabāncı olarakTan “Onla birlikte biz de kahvaltı yaptık yani yarısı yabancı olarak.” (I/26-42)

-(y)AlI

ilāşlā cıkalı Pütün her şeyi öldürdülē yāni “İlaçlar cıkalı bütün her şeyi öldürdüler yani.” (I/9-9)

televizyannā çıkalı âlem evinde “Televizyonlar çıkalı âlem evinde.” (I/12-71)

bu kō beş yüz kúsür sene olmuş ğurulalı “Bu köy kurulalı beş yüz kúsür sene olmuş.”
(I/15-1)

ben bilmem ğuzum ben hani kaç sene oldu ũllara çıkmalı “Ben bilmem kuzum. Hani kaç
sene oldu ben oralara çıkmalı.” (II/18-141)

arantiriklē buriyi geleli çok sene oldu “Elektrikler buraya geleli çok oldu.” (III/4-65)

on yedi sene olaÇak şindi benim dede eylülün otuzunda öleli “Şimdi benim dede öleli
eylülün otuzunda on yedi sene olacak.” (III/5-42)

-(y)Xp

Türk dilinin işlek eklerinden biri olan bu ulaç eki, iki eylemi birbirine bağlarken kendisi zaman kavramı taşımadığı hâlde iki eylem arasına bir zaman sınırı koyar. Ayrıca, bu ulaç ekiyle kurulan birleşik yapılar, zaman zaman ünlü ulaç ekleriyle kurulan birleşik eylemler gibi görev yapabilirler (Şahin, 2002: 99).

ōle geçiniP gidiyöz işte “Öyle geçinip gidiyoruz işte.” (I/33-62)

unnarı ekip bunnarı biçiP bunnarı deyimende ūdüp geliP yiyötük “Onları ekip bunları biçip
bunları deyimende öğüdüp gelip yiyorduk.” (I/43-14)

ķazan koyup su ısıdıyoduķtu “Kazan koyup su ısıtıyorduk.” (I/41-185)

birē pāça pişiriyiP yidiriyos “Birer parça pişirip yediriyoruz.” (I/3-28)

-AsIyA

soķulup ta ũriyi atasiye ğadā mafolusunj “Sokulup da oraya atıncaya kadar mahvolursun.”
(I/22-149)

çanaķķaliyi geçesiye geliboluda deniziñ boyunda yatır dede vā urda “Çanakkale’yi geçince
Gelibolu’da denizin boyunda yatır, dede var orada.” (I/22-299)

ben de hiç görmemiş u zamana gelesiyeye öle pi şî “Ben de o zamana gelinceye kadar öyle bir şey hiç görmemiş.” (I/45-259)

baba dedi bèn seviyom mēmed_emini beni vē diyeyiyi bubası gıyamadı “Baba’ dedi. ‘Ben seviyorum Mehmet Emin’i, beni ver.’ deyince babası kıyamadı.” (I/40-67)

genştımızden şurda dört beş sene gelesiyi hip sürdürdüm yāni “Gençliğimizden şurada dört beş sene öncesine gelinceye kadar hep sürdürdüm yani.” (I/49-22)

Ekin “kadar” edatıyla genişletilmiş şekli de vardır.

yā keklî ben döruldasiye gıdā tüfē sāti saçmanıñ menzilinden çıkıyu keklîK gârdeşim “Ya ben tüfeği keklîğe doğrultasıya kadar keklîk zaten saçmanın menzilinden çıkıyor kardeşim.” (I/49-30)

-(y)XnCA

yollar açılınca wāsıtalar çowaldı “Yollar açılınca vasıtalar çoğaldı.” (V.2/6-32)

bi de dada uyaninçe adam da uyanıyoğ ğarı yoğ “Bir de dada uyanınca adam da uyanıyor. Kadın yok.” (I/10-71)

biğalı köyüne gitmişlē savağ başleyinÇe “Savaş başlayınca Bigalı köyüne gitmişler.” (I/26-4)

sōna kō duyunca inanamadı gitti “Sonra köy duyunca inanamadı gitti.” (I/50-53)

Bu ulaç ekinin “kadar” edatıyla genişletilmiş şekli de bulunur.

bunnarı şıdiyösün ama hemen ben sōliyinciye gıdā takkadan benim adımı çıkarmañ ilāzım “Bunları şey ediyorsun ama hemen ben söyleyinceye kadar takkadak benim adımlı çıkarman lazım.” (II/13-100)

nefise gelinÇiye ğadā hurdan ben de iğ_āşam_urda yāttım “Nefise oradan gelinceye kadar ben de iki akşam orada yattım.” (II/10-26)

Tahtacı Türkmenlerinin ağzında, bu ulaç ekinin sonunda bir /z/ ünsüzünün türediği görülür. Sadece, kaynak kişi tarafından okunan manzum bir metin içinde geçtiği için Çanakkale bölgesinde olup olmadığı konusunda emin olunamayan bu türeme, komşu il Balıkesir'in Türkmen ağzında (Mutlu, 2008: 195) da görüldüğü için bir dil özelliği olarak kabul edilmiştir.

on_iki yaşlarına varınca “On iki yaşlarına varınca...” (V.2/4-76)

ēşim dostum başımda durmada ālayınca “Eşim dostum başımda durmadan ağlayınca...”
(V.2/4-80)

abdesimi alıP namazımı ğılınca “Abdestimi alıp namazımı kılınca...” (V.2/4-83)

-mAdAn / -mAdAna

āşam ezanı olmadan bitTi “Akşam ezanı olmadan bitti.” (I/16-282)

ācile ğoymadan ölüvemiş “Acile koymadan ölüvermiş.” (I/40-172)

bu ğidāÇıK ēvimize variyórú,ā düşmeden şaşmadan “Düşmeden, şaşmadan evimize bu kadarlık varıyoruz ya.” (III/3-74)

paramı aliveñ de ben_ōle gidiyin demiş dā hasibeniñ evine vamadana “Paramı aliverin de ben öyle gidiyim, demiş daha Hasibe'nin evine varmadan.” (IV/1-114)

hep çalışmamnan bunnāĝ burnunu ğanatmadana ben evlendirdim “Ben, hep çalışmayla bunların burnunu kanatmadan (bunları) evlendirdim.” (II/1-61)

-kA / -kAn / -kAnA

ĝaynāĝ suyu dōktükçe u ĝaynāka şēsini yaparın “Kaynar suyu döktükçe o kaynarken şeyini yaparım.” (I/37-36)

yolda gene ğidēke leylē raslamışlā “Yolda gene giderken leyleğe rastlamışlar.” (I/11-13)

urdan geçēken kızın sesini duyúyó “Oradan geçerken kızın sesini duyuyor.” (I/24-27)

ben de gene ūraşırkan ūraşırkan ğaynatamı yüz yoĸarı çevirdim “Ben de gene uĸraşırken uĸraşırken kaynatamı yüz yukarı çevirdim.” (II/12-214)

ben yirmi yaşlāndakan ğemiş “Ben yirmi yaşlarımdayken gelmiş.” (III/4-71)

kaç dümbeleK paraladım ben bŭle çalākana “Ben böyle çalarken kaç tane dümbelek paraladım.” (III/5-99)

biz ğidēkene ōrda iki ūş tāne şeyittiK vādı “Biz giderken orada iki üç tane şehitlik vardı.” (I/23-24)

-dXmAn

ōraĸ_ayı ğēldimen bir_ay ōraĸ biçerdik demeT daşırdık “Orak ayı gelince bir ay orak biçerdik.” (I/33-93)

su ōduman her şey_olur da su yoĸ bizim burda “Su olunca her şey olur da su yok bizim burada.” (I/3-129)

avanssız da gitmiyö şindi avans_alıyōlā çoK develē şindi iyi deve ōlduman “Develer iyi deve olunca şimdi avanssız da gitmiyor, çok avans alıyorlar.” (I/34-69)

Aslında ulaç eki olmayan bazı ekler, başka ek veya edatlarla birleşerek geçici zarflar oluşturur. Yazı dilinde 90 tipi tespit edilen bu yapılar (Gülsevin, 2001), Çanakkale yerli ağızlarında da bulunmaktadır. Bunlardan bazıları aşağıda örneklendirilecektir.

-mX

ķız nişannandı mŭ kıza her ādetine ğidēsın “Kız nişanlanınca kızın her âdetine gidersin.” (I/32-33)

bayramiştirTe Küreş_oldu mu bi televān çekçeñ bize didilē “Bayramiç’te güreş olduğunda bize bir telefon edeceksin, dediler.” (I/34-84)

kadinnā hāmīle oldu mu damārları açılır “Kadınlar hamile olduğunda damarları açılır.”
(I/40-85)

altı ay geldi mi hoca gidiyo biz de ğaliyöz burda “Altı ay gelince hoca gidiyor. Biz de burada kalıyoruz.” (I/43-69)

hinci ramazan bayramı ğeldi mi hēkes büyüklēniñ elini öpēdin “Şimdi Ramazan Bayramı gelince herkes büyüklerinin elini öperdi.” (III/1-67)

iramazānda su oldu mu yetiyo “Ramazanda su olunca yetiyor.” (I/37-76)

-Dİk + iyelik

āsKere gidēken bubam benim yaşımı yazdırmamış Ta beni dōrT yaşında beş yaşında ğeldiyin yazdırdılā “Askere giderken babam beni yaşımı yazdırmamış da... Geldiği zaman beni dört yaşında, beş yaşında yazdırdılar.” (II/12-228)

gün dōdiyin başlāsıñ gün indiyin bırakırsıñ “Gün doğunca başlarsın, gün inince bırakırsın.” (VI/1-265)

ōle pi şe oldīn ünnesek sizi “Öyle bir şey olunca sizi çağırırsak.” (II/9-12)

tanıdıklā vādī ūriyi dūyüne kitdīn benim ōlanı ğōmüş urda ğōdīn seninki şe yaPdī “Tanıdıklar vardı. Oraya düğüne gidince benim oğlanı görmüş orada. Görünce seninki şey yaptı.” (II/9-133)

hiç gece teleFun çaldīn ğarı mı ğākā “Hiç gece telefon çaldığında kadın kalkar mı?” (II/9-148)

parañ oldīn her şey vā çoĶ bolluĶ “Paran olunca her şey var. Çok bolluk.” (III/3-86)

-Dİk + InĀn / ĪnAn

inci gene sōledinēn gene getirilē aş ekmek yāni elde olandan “Şimdi gene söyleyince gene getirirler aş ekmek yani elde olandan.” (V.1/3-57)

para vedilē emme ben de dedim baḡ ōlum paḡadan cıktınān “Para verdiler ama ben de bankadan çıkınca dedim: ‘Bak, oğlum.’” (II/5-7)

ē saba ḡāKdīnan una baḡāsıy hıdırilez gün “E, sabah kalkınca ona bakarsın Hıdırellez günü.” (I/6-185)

bištīnen de ūnu tokmaḡlālan döveris “Pişince de onu tokmaklarla döveriz.” (I/2-233)

e bunnarı yaptīnan ḡay tüşmüyorum “E, bunları yapınca gayri düşmüyorum.” (II/2-8)

-Dİk + iyelik + A

incelivēdīne yıḡāsıy “İnceliverdiğinde yıḡarsın.” (I/40-300)

ay yatsı ezeni okundīne bene diyive derin “Ay, yatsı ezanı okunduğunda bana deyiver, derim.” (IV/1-131)

unnā da öte vādīne oda arḡadaşımıs cıktı ikisi de gene “Öte varınca onlar da oda arkadaşımız çıktı ikisi de gene.” (I/22-214)

-DXkçA / -DXkçAnA

dadalā ū pariyi ḡördükçe sevinirlē “Çocuklar, o parayı gördükçe sevinirler.” (I/10-296)

īsan para oldukça azıTdı oldukça azıTdı “İnsan para oldukça azıttı, oldukça azıttı.” (III/9-61)

o ḡadınnar āladıkça ūnnar da böyle söylüyü “O kadınlar ağladıkça onlar da böyle söylüyor.” (V.2/4-242)

iştikçene āḡlıyıza getiriy ōlanım “İçtikçe aklınıza getirin oğlanım.” (II/7-315)

sapıdıyor īsannā ḡocadıkçana hebicī “İnsanların hepsi kocadıkça sapıtıyor.” (II/18-156)

-ĀndAn sōna

kaçamā da su ġuruz ġāynā su su ġāynayāndan sūna unu çırparız içine unu çırpāndan sūna bişē u bişēnden sūna indiris yā ġavırıs yaġı ġavırāndan sūna āltına tāpsiniñ yā ekeriz şeker ekeris
“Kaçamağa da su koyarız. Su kaynar. Su kaynadıktan sonra onu çırparız içine. Onu çırptıktan sonra pişer o. Piştikten sonra indiririz. Yağ kavururuz. Yağı kavurduktan sonra tepsinin altına yağ ekeriz, şeker ekeriz.” (I/37-1, 2, 3)

2.7. EDATLAR

Hiçbir nesne veya hareketi karşılamayan, birlikte kullanıldıkları sözcüklerin, sözcük gruplarının ve cümlelerin kullanılışlarına ve ifade kabiliyetlerine yardım eden sözcüklerdir (Ergin, 2013: 348).

2.7.1. Ünlem Edatları

2.7.1.1. Ünleme Edatları

amanın ġuzum bayırlāda ateş ġaçırısınız “Amanın kuzum, bayırlarda ateş kaçırsınız.”
(I/44-181)

ah ölüm ah ġenşliġ acaba pariynen alınır mı “Ah, oğlum ah! Gençlik acaba parayla satın alınır mı?” (I/56-190)

eyvah Temiş bi de bakmış hēr yer al ġan içinde “Eyvah, demiş. Bir de bakmış. Her yer al kan içinde.” (I/11-52)

haz etmiyorlā yaw ġocadādan “Yaşlılardan hiç hazzetmiyorlar ya.” (II/10-106)

nāpalım çok şükür hay āllahım ay çok şükür buña “Ne yapalım? Çok şükür. Hay Allah’ım ay. Çok şükür buna.” (III/5-108)

vay eyi ödu “Vay, iyi oldu.” (I/54-81)

ōf allahım vay “Of Allah’ım, vay! (III/6-6)

iki paked işdīn zaman altı yüz lira oh “İki paket içtiğin zaman altı yüz lira. Oh!” (I/44-194)

2.7.1.2. Seslenme Edatları

tā yeni gēldiñ len dedi “Daha yeni geldin lan, dedi.” (V.1/1-141)

ūlen nası ben seni nası zapt itçem “Ulan, ben seni nasıl zapt edeceğim?” (II/1-220)

dibinden alviseñ dırnāna ğadā bitmes a ēvlat “Dibinden alversen tırnağına kadar bitmez a evlat.” (II/12-182)

ē seniñ ōlan bindirtmedi “E, senin oğlan bindirtmedi.” (II/15-65)

ey dedē dedim “Ey dede, dedim.” (IV/1-100)

hey allahım üç ğún davul mu çalınır “Hey Allah’ım! Üç gün davul mu çalınır?” (I/45-134)

hā sarığuzı aydıvercēdim “Ha, Sarıkız’ı anlatacaktım.” (I/4-330)

2.7.1.3. Sorma Edatları

hani şey ōlur ya “Hani şey olur ya?” (I/6-29)

esKiden top mu vā “Eskiden top mu var?” (I/40-481)

2.7.1.4. Cevap Edatları

sen acemī min dirlēTi hī dirdim ben Te “Sen acemi misin, derlerdi. Evet, derdim ben de.” (I/45-199)

he vā işte “Evet, var işte.” (I/18-45)

evet kendimis yapıyoruz “Evet, kendimiz yapıyoruz.” (II/16-71)

hayır hayır olum didim ben “Hayır hayır oğlum, dedim ben.” (I/54-122)

yo gidemeñ didim “Hayır, gidemezsin, dedim.” (I/4-183)

yok yok bizde bu kösedere tarafında vā ısçağ su “Hayır. Bizde yok. Sıcak su, bu Kösedere tarafında var.” (II/14-78)

H.Şahin (2001: 528-535), “evet” ve “hayır” sözcüklerinin cevap edatı görevinde kullanıldıkları zaman bir soru cümlesinin cümle değerinde cevabı niteliğinde olduklarını ve bu sözcüklerin cevap edatı durumunda değil; konuşmayı kesme, devam ettirme, alay, sitem gibi konuşmanın yönünü değiştirmeleri durumunda ve dil bilgisi kategorilerinin cevap verme değil de bir anlamda soru sözcüğü görevi üstlenmeleri durumunda ayrı ayrı değerlendirilmeleri gerektiğini söyler. “Var” ve “yok” sözcüklerinin Türkçedeki kullanım alanlarını da inceleyen H.Şahin (1999: 312-323), “yok” sözcüğünün özellikle ikileme şeklinde edat olarak cümle başında kullanıldığında cümleye “hayır” anlamı verdiğini tespit etmiş ve “yok” sözcüğünün çok sayıdaki kullanım özelliğinden de bahsetmiştir.

2.7.1.5. Gösterme Edatları

hinçik ha burda duruyos “Şimdi, işte burada duruyoruz.” (II/10-53)

te urlara gittiK düyün yapTıK “Oralara gittik, düğün yaptık.” (I/32-54)

aha buriyi süt getirip götürüyó āşam sabah “Aha buraya sabah akşam süt getirip götürüyor.” (I/34-130)

tā malğaradan bile geliyó buriye “Ta Malkara’dan bile buraya geliyor.” (II/9-27)

2.7.2. Bağlama Edatları

2.7.2.1. Sıralama Edatları

çıkartmeyle çārpme yi biliyón “Çıkartmayla çarpmayı biliyorum.” (I/44-384)

masalā Filen goyuyolā gelinnen dāmāda “Gelinle damada masalar filan koyuyorlar.”
(I/21-62)

iki ğızımınan bi ölum vardı “İki kızımınla bir oğlum vardı.” (V.2/3-76)

“ve” nadiren kullanılır.

e zōr ve yerden to^playçaḡ “E, zor ve yerden toplayacaksın.” (I/3-153)

2.7.2.2. Denkleştirme Edatları

hanımı ölmüş hanımı ölünce baldızı vāmış bekar veyāuT dul veyā ğız “Hanımı ölmüş. Bekar veyahut dul veya kız baldızı varmış.” (I/46-268)

fırına atarıs bi sāt veyā bi buçuḲ sāt “Fırına atarız bir saat veya bir buçuk saat.” (III/1-139)

biz istiyos ki ğübremizi būdayımızı fiyatından āSinnā veyāT Te ğübriyi una göre düşürsünnē
“Biz istiyoruz ki ğübremizi, buğdayımızı fiyatından alsınlar veyahut da ğübreyi ona göre düşürsünler.” (I/27-25)

evinde bi kedin yāuT bi köpēn olúyo unnarı bile özlüyosun “Evinde bir kedin yahut bir köpeğin oluyor, onları bile özlüyorsun.” (I/33-57)

2.7.2.3. Karşılaştırma Edatları

e ya ata bincēn ya bëygire tak̄si yok̄ “E, ya ata bineceksin ya beygire. Taksi yok.” (I/44-114)

sen ha bene sōmiṣīñ ha cumurbaṣḠanına sōmiṣīñ “Sen, ha bana sövmüşsün ha cumhurbaşkanına sövmüşsün.” (I/56-61)

ni ğız ũlanı görüdü ni ũlan ğızı görüdü “Ne kız oğlanı görürdü ne oğlan kızı görürdü.” (I/40-408)

hem bölük kumandanıdı bizim hem alayın mütemetidi “Hem bizim bölük kumandanımızdı hem alayın mutemediydi.” (I/46-300)

2.7.2.4. Cümle Başı Edatları

evvelā çoĝ oluyodun emme hinci olmāyóru “Evvala çok oluyordu ama şimdi olmuyor.” (II/15-95)

fakat şimdi bũdaydan da wazgeṣti ĩsannar “Fakat şimdi buğdaydan da vazgeçti insanlar.” (I/19-88)

ēr bi ğaybolusa bilmem nōlusa senden alırım “Eğer kaybolursa bilmem ne olursa senden alırım.” (V.2/6-11)

ille ğācān diyó ğarı “İlle kaçalım, diyor kadın.” (I/29-62)

çünkü urda insanın sā ğālması mümkün diyil “Çünkü orada insanın sağ kalması mümkün değil.” (I/30-59)

velāsılı kaldıķ bōle burlarda işTe “Velhasılı kaldık böyle buralarda işte.” (I/27-95)

hattā televizyene bile çıkdı “Hatta televizyona bile çıktı.” (I/4-150)

2.7.2.5. Sona Gelen Edatlar

bile / bilen / bilene / bilenek / bilenik / bilem

ğiziñ birine bi laf bile atamazdın “Kızın birine bir laf bile atamazdın.” (I/5-205)

sizi biz görmiyiz bilen “Sizi biz görmeyiz bile.” (V.1/6-114)

bināsı bilenek vā “Binası bile var.” (I/45-106)

düyünümü bilene bilmiyam ben_ōle “Düğünümü bile bilmiyorum ben öyle.” (IV/1-22)

çobanın cebinde bilenik beş yüz lira vā didilē “Çobanın cebinde bile beş yüz lira var, dediler.” (I/46-326)

peripacaları bilem vā “Peribacaları bile var.” (I/22-239)

da / de

şöyle bi olay da vā “Şöyle bir olay da var.” (I/26-10)

birinin_ēşē ölsün de ğışın ordan bi bi çift çarıklık deri alalım diye bakardık “Birinin eşeği ölsün de kışın oradan bir çift çarıklık deri alalım diye bakardık.” (I/33-86)

ki / kı / gi / ği / ku / ğu / kü / kin / kın / kun / kine / kına / kuna / ğın / ğun / ğuna

hicbi yer gezmemiş ki “Hiçbir yer gezmemiş ki.” (I/7-145)

ben bilmiyorum Kı yaşımı “Ben yaşımı bilmiyorum ki.” (II/4-145)

çocu^kluğTan ıkrarı şideceñ qi çocuğ_ordan yetiŞecek “Çocukluktan ikrarı şey edeceksin ki çocuk oradan yetişecek.” (V.2/4-151)

ğār ğā^kmazdı ğı “Kar kalkmazdı ki.” (II/10-42)

yōk ku burlāda ōsa da göstersem “Yok ki buralarda. Olsa da göstersem.” (I/1-64)

yoktu ğu pi şî “Bir şey yoktu ki.” (IV/3-157)

ölümü kü bunnā didim “Bunlar ölü mü ki, dedim.” (I/22-340)

bilmēm kin né sōleyim sā “Sana ne söyleyeceğimi bilmiyorum ki.” (V.2/5-120)

né diyalādın bilmiyan kın ben “Ne diyorlardı? Bilmiyorum ki ben.” (IV/1-73)

deñize gümülük moturlānı konturoḷ itçēm ben emme bēn deñizde yüzemiyom kun “Ben, denize gömülü motorlarını kontrol edeceğim ama denizde yüzemiyorum ki.” (I/37-94)

yālı toprak deyi kine “Yağlı toprak değil ki.” (VI/1-36)

benim adam eve bakmazdı kına “Benim adam eve bakmazdı ki.” (IV/2-69)

e ben unnā gibi gonusamıyom kuna kibár “E, ben onlar gibi kibar konuşamıyorum ki.” (I/41-222)

hiç böreksiz siniyi almazlādı ğın zātı “Böreksiz siniyi zaten hiç almazlardı ki.” (IV/3-161)

ben bilmiyúm ğın dedim “Ben bilmiyorum ki, dedim.” (V.2/6-81)

unu bilen yoḳ ğuna bize tārif itsinnē “Onu bilen yok ki bize tarif etsinler.” (I/46-131)

2.7.3. Son Çekim Edatları

Bu edatlar Çanakkale ili yerli ağızlarında oldukça çeşitlidir. Başlıcaları şunlardır:

kadar / kadan / gadar / gādā / gadaḳ / gıdā / gadan / gadān / gıdān / gıdan / gādāna / gıdāna

gece sabā gādā loḳma pişēdin “Gece sabaha kadar lokma pişerdi.” (I/12-56)

ece limanına gıdān gidiyo asfalt zāte “Asfalt zaten Ece Limanı’na kadar gidiyor.” (I/23-74)

āşama ğidā bi tamla su ğāmazdı “Akşama kadar bir damla su kalmazdı.” (I/45-235)

ha burama ğadak yarıldı “Ha burama kadar yarıldı.” (V.2/1-121)

anacīme baqtım dūksan yaşına ğidāna “Anacığıma doksan yaşına kadar baktım.” (I/6-107)

keli

sāT yēdi dedi mi ğākarın ondan keli yemek yaparın kēndime “Saat yedi dedi mi kalkarım. Ondan sonra yemek yaparım kendime.” (V.1/2-38)

gibi / gimi / bigi

aġnadırdı īsan ğibi “İnsan gibi anlatırdı.” (II/4-101)

bizim ğimi yapamiyū “Bizim gibi yapamıyor.” (V.2/4-100)

bi kişi senin biġi zengin bi adam yaylacī ğēlmiş “Bir kişi, senin gibi zengin bir adam, Yaylacık’a gelmiş.” (II/13-28)

ķarşı / ġarşı / ġārşı / ġāşı

sabā ġāşı ġāġarıs “Sabaha karşı kalkarız.” (V.1/3-1)

yaza ġārşı bōle ayırlar olur “Yaza karşı böyle hayırlar olur.” (II/17-12)

sonra / soġra / suġra / suġarı / sōna / sūna / sōra / sūra / sūġa / sōġa / soġa / suġa / sona / suna

undan suġarı ōlanım uzaTmıyalım “Ondan sonra oğlanım, uzatmayalım.” (III/7-154)

ondan soġra indirisin unu “Ondan sonra indirirsin onu.” (I/48-49)

om beş yaşından sūna ġız okur mu “On beş yaşından sonra kız okur mu?” (I/16-236)

undan sōġa biraĶıldı kitdi yā “Ondan sonra bırakıldı gitti ya.” (I/49-8)

göre

benim askerlīm kolaydı bana göre kolay geşti “Benim askerliğim kolaydı. Bana göre kolay geçti.” (I/19-31)

ālem bildāne göre kesiyü gendi “Ālem bildiği gibi kesiyor kendi.” (I/43-36)

için / için

bu son dimiş bēnden için “Benim için ‘Bu son.’ demiş.” (IV/2-37)

para için keselē īsanı “Para için keserler insanı.” (I/10-112)

balıgezir dā yađın oldū için hasTamis sālimiz bu tarava gidiyöz heP doQTora Falan
“Balıkesir daha yakın olduğu için hastamız olduğunda hep doktora falan bu tarafa gidiyoruz.”
(I/43-133)

diye / dēye / deye

řindi çolūmuzı çocūmuzı okutçaz diye ūrařıyoz işte “řimdi çoluđumuzu çocuđumuzu okutacađız diye uğrařıyoruz işte.” (I/7-37)

kimisi Tıřāda yaTdılāř ēv göçücek dēye “Kimisi ev göçecek diye dışarıda yattı.” (III/9-97)

iřTe dūwa olurdu yāmır yāsiđ deye “İřte, yađmur yađsın diye dua olurdu.” (III/5-145)

deni

bi gün āřama deni geçiriyōñ “Bir gün akşama kadar geçiriyorsun.” (I/37-45)

SONUÇ

1. Düzenli olmamakla birlikte hem sözcük köklerinde hem de eklerde birincil ünlü uzunluğu görülür.

dāş (I/36-60), vār (I/1-36), deġiřer (III/9-5), bilinmēyoru (II/7-77)

2. Ünsüz düşmesi ve hece kaynaşması sonucu ortaya çıkan ikincil ünlü uzunlukları oldukça yaygındır.

bāçada (II/1-84), ēři (II/4-41), çeyizlēni (I/32-18), bōn (I/45-22)

3. Hece sonlarında yaygın bir /r/ düşmesi görülür. Düşen bu ünsüz, kendinden önce gelen ünlünün uzun söylenmesine neden olur.

ekēdik (I/41-1), yapālādı (I/22-244), gelinnē (II/12-2)

4. Şimdiki zaman şekilleri yönünden bir çeşitlilik söz konusudur. -yo, -yoru, -yX, -yA, -yIr/-yIrI, -Xp batı(r) bu şekillerden en düzenli kullanılanlarıdır.

5. Damak uyumu yazı diline göre ileridedir. Özellikle ilerleyici benzeşmenin güçlü olduğu görülür.

vaķıt (I/14-160), ezen (IV/1-258), alırķan (I/7-46), dūñyādaķı (I/40-182)

6. Damak uyumu yazı dilinden ileri olmasına rağmen inceltici etkisi olan ünsüzlerin (özellikle /y/) etkisiyle bu uyuma aykırı durumların ortaya çıktığı da çokça görülür.

buydey (I/27-152), yapıyörü (III/8-10), oķķaçık (II/6-64)

7. Dudak uyumu, genel itibarıyla yazı diline göre ileri durumdadır.

pamık (I/19-97), ġambır (I/2-66)

8. Kapalı e sesi /ē/ çokça duyulur.

ēki (I/45-95), dē- (II/16-6), yēdi (V.1/2-38), bēş (II/1-114)

9. Nazal /n/ ünsüzü karakteristiktir.

doğuz (I/49-62), aynat- (I/52-2), deñiz (I/4-315), eñ (I/14-51)

10. Hece sonlarında, yaygın bir /ç/ > /ş/ değişimi vardır.

gênşlê (I/44-128), geşTi (I/26-76)

11. İç seste /r/ > /l/ değişimi çokça görülür.

gülelek (II/1-85), bāli (I/11-43)

12. İç ve son seste bulunan /ğ/ sesleri genellikle kaybolmasına rağmen /ğ/ > /v/, /w/değişiminin görüldüğü örnek sayısı da az değildir.

düvünde (II/18-20), sowan (II/7-269), yaw (I/41-28)

13. Eylemin mastar şekli ile “var” olumlu yüklem sözcüğünün birleşiminden oluşan ve tahmin, ihtimal veya çıkarım bildiren bir kip olan “-mAk var” yapısı il genelinde çokça kullanılır.

ölü olmak vā Punnā herālda didim (I/22-344)

ben tā ifaķ olmak varin (IV/2-128)

sineklig_ōmamaķ vā (I/11-85)

14. Gaziantep, Adana, Mersin, Antalya gibi birçok ilin ağzında kullanılan -XK ekli geçmiş zamanın kullanımına özellikle Ayvacık ilçesi köylerinde sıkça rastlanır.

bubam zāten gömülük (II/1-60)

ayrılık deillê (II/1-54)

daşlāmıs filen ğalıķ baķ aşşālāda (I/6-114)

15. Eylemin rivayet birleşik çekimi veya ek eylemin rivayet çekiminin üzerine bir de bilinen geçmiş zaman ekinin gelmesi, sıkça karşılaşılan bir durumdur.

pazartesi gün ašem gelirmişdi cumā günü ölen gidermişTi çalgıcı burdan (II/14-21)

guyu gazālamiştı eski saman adamnarı (I/6-258)

iki eylik hāmileymişti (I/40-101)

sesi de güzēlmışTi (I/55-72)

16. Hikâyenin hikâyesi veya rivayetin rivayeti diye adlandırabilecek çoklu birleşik çekimler zaman zaman görülür.

oynādıkdındı (I/22-243), olúyomuşmuş (I/21-1)

17. Zaman zarfı olan “şimdi” yerine çoğunlukla “hinci” sözcüğü, “artık” yerine ise “ğāli/ğāri/ğay/ğā” sözcükleri kullanılmaktadır.

18. Bazı köylerde, bilinen geçmiş zamanın üçüncü tekil kişi çekimlerinde, sonda bir /n/ türemesi olur.

yoğtun (III/1-1), yapālādın (IV/1-60)

19. “O” adlı genellikle “u” veya “ü” şeklinde söylenir.

20. Geniş zaman, gelecek zaman, şimdiki zaman, öğrenilen geçmiş zaman ve emir-istek kipi birinci tekil kişi çekimlerinde /n/ (nadiren de olsa /ŋ/, /ñ/) ekinin kullanımına sıkça rastlanır.

atarın (I/12-31), yapamayorun (II/2-63), bilemiyivericen (III/3-62), gēmişin (I/21-159), geliyin (I/11-85)

21. -/nl/- > -/nn/- ve -/ml/- > -/mn/- ilerleyici ünsüz benzeşmeleri yaygın olarak görülür.

düyünnē (I/1-3), deliğannı (II/13-25), memneketimiz (I/14-27), bayramnā (III/7-1)

22. Sözcük başında yer alan /k/ ünsüzü, düzenli olarak /ğ/ ünsüzüne dönüşür.

ğış (I/17-36), goyun (II/3-31), govaladım (II/16-52), galabalık (III/6-72)

23. Yazı dilinde sözcük başındaki /k/ ve/ t/ ünsüzleri ötümlüleşen bazı sözcüklerin ötümsüz ünsüzle başlayan şekillerine de çokça rastlanır.

kitdi (III/7-28), tışarı (IV/3-98), keçit (I/10-65), tikiş (I/16-158)

24. Bayramiç ilçesine bağlı Evciler ve Tongurlu köylerinde, kişi eklerinden sonra gelen bir -Xk yapısı tespit edilmiştir.

sen sō ben cēvapl̄inik (III/4-1)

yatsı namazc̄imi de bōrda ğılarınıķ (IV/1-132)

ben baķ elli beş yaşındiyinik (III/4-71)

25. Emir/istek kipinin 1. tekil ve 1. çoğul kişi çekimleri ile gelecek zamanın 1. tekil kişi çekiminden sonra bir “-In /-In̄” morfeminin kullanımına bazı köylerde rastlanır.

ureyi de ben gösteriverēniñ (II/7-158)

millet bōn burda vā mı hadi or̄ā gidelimiñ hıdıréllez vā buriā gidelimiñ (III/5-346)

ben sabah̄ine vurdurmaya gideçēniñ (III/5-301)

26. Küçültme, miktarda azlık, sevgi, acıma, sevimlilik anlamları veren +CIk ve +CĀz (< cAĝIz) eklerinin kullanımı oldukça yaygındır.

allahçim (II/2-59), emeklicik (I/4-329), evlâtçāzım (II/12-164), aşıçāz (II/6-43)

27. Tahtacı Türkmenlerinde, geniş zaman, gelecek zaman, şimdiki zaman ve öğrenilen geçmiş zaman kiplerinde birinci çoğul kişi eki iyelik kökenli /k/’dir.

severik (V.2/1-94), aķrabayıķ (V.2/1-83), gidiyik (V.2/3-132), gelc̄ik (V.2/3-164)

28. Tahtacı Türkmenlerinde, öğrenilen geçmiş zaman kipinin I. tekil, II. tekil ve I. çoğul kişi çekimlerinde “-mİssIm, -mİssIn̄, -mİssIk” şekilleri görülür.

yapmıssım (V.2/6-146), yapmıssın̄ (V.2/6-101), çalışmıssıķ (V.2/5-48)

METİNLER

I/1

Baharlar Köyü - AYVACIK

Ahmet Güner (76)

Köyün başlıca gelenekleri nelerdir?

(1) şindi ēsgiden ni olabilir şindi eylencelē olurdu (2) meselā dūyünnēde bayramnāda öle bi eylencelē olabilirdi

Düğünler nasıl oluyor?

(3) dūyünnē şindi bāzen dowullan_oluyo bāzen āminnen_oluyo (4) belli olmuyo ki dowullan āminnen diyiveriz bis bunnarlan_olur

Köyün tarihini, kuruluşunu biliyor musunuz?

(5) burīē zamanna ēsKiden dedelēmiz nenelemiz meselā gēmiş bi şey_çin mal_çin (6) bi daw_çine gōnmuş türkmennēlen yörüklē meselā yörüklē diyiveriz bis (7) bunnā zamanna gēmiş_işTe bōle burlara otumuş gālmış burlāda gālmış yāni (8) dā ēsKiden öle dinir gonusurlādi bilmiyós şindi evvātını bilmiyóz yāni (9) bilemiyom vallā bilemeycēm şindi dā deriñi bilemeycēm

Köyün geçim kaynakları nelerdir?

(10) köün geçimi işte davārcılık irençbercilik vardı domuzdan irençberlik te gāQTı gay şimdi (11) işTe davār yapıyolā başKa bi yapçaqları yok ni yapabilir yapamıyó bi şiy (12) aha baq şu dā şu şeylē heP dolu domuz dolu domuzdan öle bi ekilmiş biçilmiş hiçpi şiy olmúyó

Siz ne ekip biçiyorsunuz?

(13) bũday_ekēdik ārpa ekēdik Şu anda i pi Őĩ ekemiyŕz yāni domuzdan

Zeytinle uğraşılır mı?

(14) zēytine kışım gidilir küüKęuytu taraFına yapabilek gider yani (15) yapamayak bizim gibilē nēde kitçek ęay (16) Şindi zeytini olan zeytine de gidē ŕlmayan da yŕmiyeye gidē (17) bu kış_aylānda ullā ŕle bi Őēy_olurdu ullara gidēdik alıŐırTık (18) Şindi yaz ęününde ŕsa u iŐlē ŕlmas ni zeytincilik_olur hiç Pi iş_ŕlmaz yazın (19) ni işi olabilir her Şiyi kışım yapabiliyŕs

Ava gider misiniz?

(20) ēsKiden_olurdu Şindi yok domuz_avına gidilirdi

Av yaparken baŐınızdan geçen bir olay var mı?

(21) tabi hālile illā ki olur doğuz ęaā işte āttım puramadım işte furdum yıkıldı (22) ŕle bi mācirālā olur yāni awcılıkTa illē ki bi yalan_olur (23) Şindi ben ni diyem yāni ŕle aradaŐları ęŕdüm ben (24) bāzısı diyŕ āttım diyo dowşana diyo bayırmıŐTı yere āTmıŐ ayānıę dibine ęēmiŐ (25) yāni o bŕle mācerā diyi ye işte yalan awcı yalanı evet

Büyük Őehirlerden gelip köyden arazi alanlar oluyor mu?

(26) bu ęāŐilā ba burlā satıldı eviz tikildi esKiden hep burlā meselā ekilir piilirdi (27) Şindi satıldı istambullulā āldı adamnā ceviz yetiŐtiriyo (28) müākak burlāda ŕle birini heralde soruyo arıyo u da arada bi elçilik yapıyo (29) dutup alıyŕ yerleri istambŕllu diyo emme nēden ęatī nēden_oldini de bilmiyŕz yāni (30) vallā ba Şu dē Şu arada Őŕle bi depeciK ęörünüyo ba (31) u ęörünen ifa fidannā vā ye unnā hepsi cevis (32) bu sırttan ŕte yanını tamāmen tellen çevirili ŕbŕr taraf mālle vādır bizim dere va ŕrda (33) yani pŕtün tellen ewriliktir u taraf ekilik yāni cevis ekilik

Türkmen köyleriyle kız alıp veriyo musunuz?

(34) yok ęız_alıp vēme yok türkmennēde yokTur_ŕle

Yalnız mı yaşıyorsunuz?

(35) bizim neneÇiK rāme^tli oldu aşşā yoķā doķus sene Filen_öldü (36) üç Kız bi ölüm vār ölüm küçüKğuyuda ğızlā ikisi burda biri şu kısaÇiķ köünde (37) yannız yāşíyón ama ne yāpıcañ cenābıallah böyle yāzmiş biz bi şey diyemeyis

Köyde kışa hazırlık için ne yapılır?

(38) ni yāpılır ödun getirisiñ gidē davlādan çıra bulusañ çıra getirisiñ buru tutuşTūmag_ için (39) çıra ğolu dēriz bis bunnālan yapāsıñ yāni (40) öle doğu gibi bizim şeyden pilen deyildir ödun yāni (41) kışa başka ni yāpılır şindi kışa salça yapılır (42) yāpiyolā ğaynadiyolā sıkıyolā bi şeylē yapıyolā ama ben yāPmadım_ için bilmiyöm (43) başka pi şey de ömaz_erā^lde

Köyde elektrik yokken nasıl zaman geçiriyordunuz?

(44) nası geçiceñ ēsgiden miselā ğāve yōķtu odalā vārdı kö ödaları (45) şindi bi gezek tēriz böyle bi hani bāzen ramazanda filen böyle bi şe yapālā yā eb_aymı bu şekil (46) gezek yapālādı āşam misāFır ğeldīnde doylālādı böyle olurdu (47) gezek yāni yemek ketiridik sıraylan ĩramazanda köyceķ_olur durumu ömayannā bāķmayıveri

Yeni nesli nasıl buluyorsunuz?

(48) aw şindikilē ēp şeytannıķ esgisi gibi dēyil (49) ēsKi éysannā öle né biliyin kimselen ğowğa yāPmazdı kimsēlen bi şı yaPmazdı (50) é şindikilēne acıķ bi tērs baķ hart hurt ömadı taķ şindikilē böyle (51) hāni dā bizim köylēmizde yoğ_öle bi şey de bilmiyöz bēki ileri dōru da olabilir de yāni (52) zāti köyde de kimse ğālmadı ğēnşlik hiç yoķ ķāsabaya gidiyolā bu köw çoķ dālıķtır (53) istambūla izmirde bulları saymiyöm ayvaçıķ küçüKķuyu ezīne bulları saymayām (54) yāni u büyük yerlere gidennē fılan var_öle

Köyün alt tarafında çay mı var? Suyu az heralde.

(55) evet çay vardır_urda esKiden hep_aķādı bu su çoķ balığ_olurdu (56) geçen sene temizlendi çayıñ_çi dozerlēlen şindi ni büyeT ni balıķ hiç bi şey yoķ ğay (57) ifaķ bi ğöleTlē olurdu_a

esKi çaylāda kesildi u da yoK ğay (58) e dümdüz Őindi nēde balıK barınsın_urda barınamas kı (59) balıK hani balıK suda böyür didikleri gibi balıñ bi durÇaK bi yeri yoK nēden dursuñ balıK (60) ama Őindi bu ārāzilere çoK fazla rahmet_oldī zaman erāzileri girdi bozdu darlaları bu çay boylānı onuñ_ için (61) rahmet yağdı ya miselā sel rahmet oluncaya ğadā çaylā daşdı erāzilere (62) kimisini yarısını āldı gitti owlu Pi Őey ğālmadı çay boyunda onuñ_ için Őindi de temizlendi (63) balıK kitti bu çayın balıyı bitmezdi ne balıK nah bölē bıyıklı balıK ellen youT keletirlen (64) kelātir diye bi Őey bilir misiñ sen yōK ku burlāda ōsa da göstersem (65) meselā bölē ōrme çit gibi bölē ōrme yapālā āzını yapālā bölē dār (66) āzı geniş_ olur unu yātırdıñ görünüvērdi mi balıKlā ūnu Őindi ğāldırivediñ mi içinde ğalırdı (67) esKiden meselā bu evlēde bu buzdolaPları Őeylē çamaşır makineleri yokkan néydi ep çayda

Askerliĝinizi nerde yaptınız? Nasıldı askerlik?

(68) sivasda yaptım vallā iyiydi ben_öle Őikāyetçi dīldim (69) bizim āsker_öldümüzda āTmıŐ birde asker_öldüm ben (70) bu ōrēTmennē esKiden yedek subaylī yapādı sōra Şeye çevirdilē (71) işTe u zaman onuñ_ için ben sādece sivasda ğāldım (72) ōrēTmennē tēris_oluncaya ğadā bizi bırakıvēdilē ğāldıK burda

Burada hangi tür ağaçlar yetişiyor?

(73) burda hēr tür yētiŐiyo ōlanım baK ğowaK vā çam vā çınar vā epsi görünüyo baK (74) çam ğowaK meşe alat yani bunnā hēpsi var bunnā meşe damatlā kesivēdi

Eski köy evleri nasıl olurdu?

(75) gel burē Şindi esKiden bu Şekil_ olurdu baK aynen bem bunu sürdürüyōm dā (76) ama çoĝ güzel_ olúyo baK yazın serin_ olúyo (77) ĝuruluK baK odununu ĝoyuyuñ çıranı ĝoyuyuñ esKiden mallāmız vādı urlāda (78) ĝoyun kışlaları vādı burlāda damnāmız vādı inek ōküs hepsi vādı bunnā ōlanım (79) tārihli yāni Őindikilē nēde yapçak bunu Pis çoĝ_ēken ĝemiŐiyiz ōlanım dünyaya (80) Őindikilē ni vār bunun bi tānesini meselā Őurēī sōküP daKamaz bunnā bunnarı Őindikilē

Cep telefonu kullanıyor musunuz?

(81) şindi bu telefâna ben çoğ ğızıyóm ben olanın yanına gidiyóm (82) olanda vā ğızında vā kendisinde vā hanımında vā āşam otu bi sohped_idiyim di (83) ğādışım hepsi telefânnan hiç başKa bi şî bilmiyo musuñus siz diyóm (84) e nāpam şindi bōle diyolā biz de pi şiy diyemiyöz yāni ni dīceñ öle (85) biz örendiK bunu ama geç_örendiK işte şindi öle şeyi Filen mesaştan bile hiç_añnamam (86) adam bā alō dirse cevap verim yout sâ ilāzımsıñ ararım bulurum bōle

1/2

Balabanlı Köyü - AYVACIK

İkbal Adalı (60)

Unutmadığınız bir anınız var mı?

(1) ben çoçümü kalça çıkından amiliyat yaptırđım emin_alıçıya (2) senin gibi bōle asistanları vādi örençileri vādi (3) emme örençileri hinçi elli yaşında kırk yaşında (4) úrdan gelirlēdi benim başımda ders yapālādı anladın mı (5) heP şeyleri çıkarılādı bōle oğuldan ama hastāneniñ içinden (6) benim bebeğ_öldü için bebeKdi ölüm beni çıkarmazlādı (7) ben de oturdum bōle ğıyında etrafımda ders yapālādı (8) unnara soru sorādı anlatırdı soru sorādı bakām_unnā ğırğır geçiyo mu soruya dikkat_idiyo mu diye (9) buna en_ākadağından birine soru sorādādı (10) bunnara bakādı bakādı en_ākadan birine (11) ismini şeyini vādır da sorāsıñ duymuşuñdur duymadıñ mı (12) emin_alıcı olçak reKTör urdan_u şeye geşdi doğuz_eylüle geşTi (13) beni ege ünüverstesinde amiliyat yaptırđı u yaptı ölümü (14) urdan doğuz_eylüle geşdi doğuz_eylülde de ğāldı dā yeni çıkđısa yeni çıkđı (15) benim ölümüñ ameliyātından sōna bizi e burda ğaydımız vā ya bizi çağırđı (16) teKrağ aynı ameliyat_urbalānı giydirdi benim_öluma bi yıl sōna (17) aynı resimnē çıktı fotoraflānı çekTi atinada birinçi ömuş (18) urīā göndermiş resimneri fotorafları şeyleri (19) urda bizim çoçukları iyileşTirdīne dāyır birinçi ömuş ama benim çoçümü çok hinçi amiliyat_oluğ diyemessiñ (20) seniñ gibi asistannara sōna beña kaç yıl çağırđı (21) askere gidesiyeÇek çağırđı benim çoçü (22) ben çağırma ğāyik hocam

dédim getermeyçēm ben dédim (23) çağırđı sağ_ōsuñ bi kereciK beni ğırmadı bi kereciK baña kötü bi söz sōlemedi (24) āşam vādım wakitli kittiK wakitsiz giTTiK bis ta burdan urīā u zamanķı zamanda (25) para yok şey yok ben otuz biñ nira parālan giTdim (26) hastānenin ħapısında ğāldı benim otuz biñ nira para u zamanġı zamanda (27) hinçi benim_olum_otuz dört yaşında otuz_üş sene evel añnadıñ (28) sen deliġānı bende çok tecrübe wā çok şey vā hikāye vā (29) ben bi bileziK dağdım ġolcāzıma da giTTim e hastāneye girdiK (30) bize gelen diyo soruyo ħun sen bu hastāneden nası çıkçañ özel_astāne ya (31) sen bu astāneden nası çıkçañ şey memur musuñ āmir misiñ emekli misiñ (32) bi şeyçīm yok çiFçiyim köylüyüm bi şeyimiz yok (33) hinçi emekliyiz_ama u zaman bi şeyimiz yokdu (34) eh bi allah yārdımcı olcağ didim çıkçāz didim (35) bi gece urda hasta baĖıcılā vā yā alevīmiş pi tānesi (36) u zaman ħart veriyolādı başında ġalannara refāĖatçı ħartı (37) benim ħartım dōlmuş gece ġeldi adam bana çatdı (38) beni hastāneden atçāmış giri ġeldi (39) ben de sabah giTTim vezneciye ālayıvedim (40) beni didim hastāneden atçāmış tidim bñ āşam biri ġeldi didim (41) urdan baĖ vezneci de çok_jyīdi sağ_ōsuñ baā çok yardımcı oldu (42) sen didi gitmeñ bu astāneden didi ġızım didi (43) hiç ġōĖma sen didi u gidē didi (44) seni didi atamazlā bu astāneden ama didi ũ işçi atılır didi (45) saña didi şey sōleyen īsan didi atılır bu astāneden didi sen atılmañ didi (46) hiş ġōĖma sen didi sen_ıç ġāyiK ġōĖma dēdi (47) çok yārdımcı oldu vezneci bana (48) u zamanķı zamanda yüz_elli biñ nira baña şey çıkārdılā masīraf (49) bōle çivi ġudulā metal bacāna bi yıl sōna da kitilip āldım (50) ben iki üç yıl devāmı vādım ġedim de undan sōna askere gidesiyeçEK Te yoğladı hep çağırđı (51) bōle senin gibi doğuz_eylüle gidēdim asistannā bu amiliyat_oluĖ mu filimleri çekildī zaman buna inanmadılā hiç amiliyat_oldūna (52) doğtur_eP baña tağTir_itti sen bu çocū nası baĖtıñ didi (53) her amēiyatı biz_iki kere yāPdıĖ didi (54) bu çocuğ dēdi bi kerede düzēldi dēdi (55) ama iç hiç ġımıldatmadım ötekilē nāpiyolādı dallas dizileri vādı şey dizileri vādı (56) çocuk ġucāna alıvedikleri gibi o odadan o odaya dizi siyreTmē gidiyolādı televizyon (57) hiç çocūmu ġımıldatmadım çocūma kendi ġanıımı vēdim (58) bi u ġan vēdīm āĖşam çok kötü öldüm (59) bōle iki tāne ġızcāzcıĖ ġeldi (60) biri elini camnan yārmıştı biri de ũna baĖmā (61) uncāzÇıĖlā baĖtılā sağ_ōsuñnā baña (62) hiç bağıcı yok burdan gelen yok telefon yok (63) çocūmu amēiyāt yaptırđım burīā şeye veriçem telefonnan bildircem (64)

köyde telefon yok başka köylere bildircem (65) bi postāne buyurdulā baña (66) şu soķaķTa bu soķaķTa gide gide ğambır gide dōru gide postāneyi buldum (67) tenhā bi yērde postāne bi ğızı bi ōlan_urda ğonuşuyo (68) bi ğız bi ōlan_urda ğonuşuyo bi şey urda ğonuşuyo (69) bi şey burda urda vādīnan postāneci benim ğōĶdūmu aķlı kesti postānede alışan_adam (70) ğızım sen nerīe telefon_aāņ didi (71) oūmu amīliyat yapTırdım hastānedēdim (72) başķasına bırāĶTım didim oūmu dedim memneketē habār veriēm dedim (73) āřTıĶ telefon ıkaramaTıķ bu tarafTan bi īsan ayvaciye bildiriyo bis (74) ayvacıĶ da burīā bildircek anlayabiliyo musuņ ne ğūnnē geçirdim (75) hadi ğızım didi hadi didi sen ğēldīñ yercāzda dēdi (76) şurdan hemen ař dēdi baña geldīñ yere didi hemen řuraıķTan giT didi (77) vādım hastāneye ege ünüvērstesinin dış ķapısından girdim (78) iēde hastānenin ķapısını bulamadım bu taraf ķapısına gidiyomuşum ben (79) īsannā bi de kittim_u am_āřlāņ dibine ğūca āřlāņ dibine oTdum (80) bi de baķtımdı īsannā dē urdan varıp geliyolā ķapıya (81) ya ōlum hastānede urda aylen ğāldım_ama doĶTurum oķ_jyīdi oķ_jyīdi (82) vādında se onu sōr baĶ büyük hoalāña şeylēne seniñ hoalāņdan vadır (83) emin_alıı diye birīsi dē reĶTör televisyonnāda çıkıyo (84) yāņıs bi geennēde izmiriñ şeyinde ıķdı televisyonda ğōdük pi kereiĶ (85) undan sōna da ğōmediĶ emme bilmem u da pi şeylere ğarışdı mı ğarışmadı mı (86) ğarışTı mı ğarışmadı mı bilmem_olanım oĶ durduĶ (87) tā ege ünüvērstesinden benim ğocam çıķadı da yayan yürüye yürüye yürüye yürüye ey yıķıķkemere gelirdi (88) ğüreşme yıķıķkemere gelirdi vakit geşsiñ diye vakit geşsiñ diye (89) u şey mezarlınıņ dıřlānda nē vā ingiliz mezarlı vā yā ařşāda (90) u mālleyi ulları ōrendiĶ pütün pütüne amcam_oturuyo benim yıķıķkemērde (91) öldü amcam da şimdi yengem sav doķusan_ü yaşında yā (92) ben_u yıķıķkemērden bornovaya oķ vādım ğēdim (93) bi ğün ğāyi çantaları atām didim bu çantaları (94) bēzim mi wā neyim wā bilmiyóm antalāda eřyālām wā (95) urda ğötüremeyem yengēm_eve geti ğötü usandım (96) ğāřıdaki tükannā vādi ya uncāzıĶların birine didim (97) benim bu antaıĶlām baā burīa ğuydurun nōlur dēdim (98) adamcıĶ da depusu vāmıřdı bereked_ōsuņ ğuyuvēdi (99) ah_olanım yař_aTmış çekene çile oķ ekmeyene hiç yok nāpalım (100) emin_alıı didi u zaman seni didi bi yere yollasam gidē miñ didi (101) başķa birini yollamış urdan ğitmeme mi didi ne didi bilmem (102) hemen beri didi baña u adam beni

uyardılā hemen (103) hanımına yollayÇāk didilē hā kendi sōlemedi ama (104) birine yollaÇām ben de geliçēm urīā didi gidē miñ didi giderim didim (105) çoÇuK ğucāmda giTdim giTdim apartmanın birini (106) tāriflen gidiyom adires yoK bi şey yoK tārif iTdi (107) atatürkün heykeliñ didi baKdī tarafa eykeli bul didi baKdī taraftaKı bināya didi gir didi (108) ğapının içine oTdum māldivene usandım gēyi çoÇuK vā ğucāmda da ağır ğurşun gibi (109) e u zaman araba yoKdu bi şey yoKdu el arabası file gezdircek çoÇū (110) bi ğızçāzçıK gēldi bunun gibi (111) a ğızım didim ben du bağām bi yere gēldim didim dōru mu gēldim yañnı ş mı gēldim didim (112) ğız da urda oğuyomuş şey çalışıyomuş (113) teyzē dēdi sen dōru yere gēldiñ emme dēdi cebiñde otuz lıra parañ vā mı didi (114) wā didim mecburuyum ğızım didim girmē buraya didim dōKdūrum gelçēK dēdim (115) sōna girdig içeri nese tahlil yapıldı benim çoÇū şey yaPdırTdı (116) urdan doKTūru da gēldi benim bekledīm ğāyiK (117) doKTūru gedesiyēçēk hanımınnan da tanışTım (118) ah olanıñ ah nāpalım seniñ anneñ bobañ ne iş yapıyo (119) allah ğolaylıK vesiñ de çalıřıñ sālĳ vesiñ (120) sālĳ mutluluK huzur paralan satın alamassın ğısanlı da alamassın (121) oğumak ayrı insan olmak ayrı çoÇūm (122) oğursun adam olursun ama issan olamassın bunu bil (123) bunu ğafaña ğoy ğün gelir lāzım olur yā nāpalım işte bōle

Nasıldı İzmir'in havası?

(124) yazı da giTTim kışı da kittim sıcak oluyo (125) aşşası çuğur oluyo emme bizim yıkıkkemer ğürçēşme tarafları depeye sēratlıK ya (126) urlā u ğıdān olmayo sen u tarafa çıkmışındır bilirsiniñdir (127) inçi bura izmir ya bu tarafında oluyo çili tarafında (128) ben üş tāne ğaracımı bilirim izmiriñ üç ğaraç (129) önçiki bi yeni ğaracı da kitdim üş tāne ğaraçını bilirim (130) önce küçücük ğaraçı vādi aşşādadı undan sōna bi başKa ğaraç yapıldı (131) urası da küçük gēldi urası da kitdi inçi beriye yapıldı bornovaya (132) hastaneniñ u öñündeki köprü filen yoKtu benim kittim zamannā (133) bobaçımı göTTüm kittim rāmeTli hamdilen bi de vādiK da aha (134) bis köprüden bornovaya geştik gidiyoz hastāne aşşāda ğāldı (135) ğāyiK bornovaniñ içinden yeñiden geri döndük de āltından hastāneyi bulduKdu (136) en son babamı göTTüm bābam da mefāt itdi (137) hani hastānede ölmedi de yüz yirmi beş tahlilden burda

evde öldü de geTdim gēldim_ama ölüsünü işte şeyini (138) ege üniverstesinden göstērdim dokturlara (139) doktur baã sen ğonuşma diyó (140) bunun bobası şeyde bak saña onu da sōleyēm yeşilyurtta yokāda hastānede yatıyo (141) bunnā giTdi önden ben de giTdim başka tarafTan (142) bunnā yoğarı çıkmışlā bābāsınığ yanına salūna (143) doQTorlā bunu tışarı çıķarmışlā bunnarı dış saluna (144) urdan beni de morQdan hamdi bindirivēdi asansöre (145) lapırt diye çıktım yoğarı ben vādırT diye odaya dāldım (146) odada da doQdur vāmışdı dōQdur sen burīa nēden çıkdığ gēldiñ diyo (147) sus didim kimse duymasığ ğonuşma didim (148) bunnā nası didiñ dōQdura diyolā e dōQdur didim benden küçüK (149) sūs didim hiç konuşma didim sen diyo nası çıktığ gēldiñ buraya diyó (150) hiç ğonuşma sus didim ah_olanım ah nāpalım (151) allah göstērmesiñ ēsiK Te itmesiñ

Dokumacılık yapılır mı bu köyde?

(152) önÇe çok_oluyodu biS doğumacılık çok yaptım ben (153) benim ğidān doğuma doğuyan şu köyde yoQdur (154) baQ tezgāh kapınığ_ātında ğuruluk hālā dā (155) veremeyöm bi yere satamayom (156) öSal sağ_olaydı çok_ilerlēçektı Toğumaçılığ öSalı öldürdülē Toğumaçılığ ğāQdı (157) ğağdırmayom zehirledilē öldürdülē kaç yıl sōna şey bile çıQdı baQ (158) çoQ para āldıq tezgāhdağana halilāmızı doğumalāmızı satıyoduğ emme ūcuz_emme pālı (159) benim ölüm on_āltı on yedi aylıkdı on doğus tāne ben seççāde satdımdı (160) dā iki ay dā lōsalım vādi hāmilelīm şeylīm (161) undan sōna işte öluma ameliyat yaptırdım (162) amiliyaT ikinci yılında bi yıl çivi ğuydulā ētesi yıl çiviği aldılā (163) ege üniverstesine vādım gēldim undan sōna kıSım_öldü (164) devāmını doğumaçılığlandı ğazandım devāmını doğumançılığla (165) şōle bi münübüs_āldım eşim cēzāevine kitti (166) ben tağsidini doğuma halı parasınnan ödedim iki tāne de çoçüm wādı (167) başka Kelir yoQ biS kırsal memneketteyiz görüyoğ bak

Tarım ve hayvancılık da yapıyor mu?

(168) ne yapılÇağ bi sürü keçi vā köyde (169) iki sürü de büyüğ üç sürü ğoyun vā esgiki gibi hayvançılık yoğ (170) hani bāyi inek yapTım benim_İNēm vā iki tāne (171) südünü satamayom südünü alıÇı yoğ peyniri satamaTığ diyolā (172) mandıralā ğapandı süde alıÇı yoğ ğoğşulara

satabiliyosam satıyom (173) satamassam yimek için ğalıyo peynir yapıyosuñ şe yapıyosuñ (174) biraz da Seytin āçımıs vā bizim (175) zeytinyağı pugüneçeK para etmeyodu bu sene azçık para etti (176) yağımıs bis randevülü yapamayos bozuyûS zeytini (177) u zaman da almıyolā tam randevülü yapsağ alçaqlā tam yapamayos (178) Seytinciye çuvalda bozuyûs ya toplayamayoS yērde bozuyûs (179) işte üç ğuruşdan beş ğuruşdan dōruluP gidıyûs yoğ bi fāzla gelir

Peyniri nasıl yapıyorsunuz?

(180) biS peyniri ğaynātmadan yaparıs çī sūtten (181) ğoyunu sāsıñ sūdū sūzē ısıÇaÇīnnan çalāsıñ ğoyúnún sūdünün sıÇānnan (182) işTe bunu yapıyos mayeyi ağıtıyoñçine çalıyos bastırıyoS duzdayos (183) sanāyimiz yoğ mandıramıs yoğ şeyimıs yoğ (184) bi fabrika ōsa şurlāda Pi şey ōsa da bu kadınñē hepsi çalıssa hepimıs çalıssağ olmaS mı (185) ben şu ğızdan küçükTüm şeyde incir fapriğasında çalıştım izmirde u zaman emekli olaydım (186) bunuy annesi de çalışdı izmirde ben yemişTe çalıştım (187) unnā da yemişte mi tütünde mi neyde çalıştılā bilmiyom (188) ũ zaman aşşāda bucadadı şeydedi ğonağdadı faPriğalā (189) u zamanķı zamanda ğonağdadı elli ğuruşTu belediye bileti (190) elli ğuruşlan eve gidıyodum biletimi yırtıyolādı (191) elli ğuruşlan yine iki kere ğullanıyodum bi bileti ağnaTıñ mı (192) bi bilet senden alıyodum şōferden unu ğullanıyodum (193) dönüştē de yırtıyolādı biletimi gene ğullanıyodum elimden vēmiyodum biletimi (194) bōle yırtıp bağa gene veriyolādı biletimi iki kere ğullanıyodum bi bileti (195) oğuldan çıktım senēdi om bir yaşındādım yemiş fabriğasında çalıştım on doğuz ğün (196) bābam āmā ğēldi ğēldi beni aldı burīa köye ğētti ğāldım burda bu köyde (197) urda ğalāydım emekli çuğTān oldumdu (198) nifōsunu ğeti ğel de illem seni didilē ğāyik emekli ğayıt yapıçāz dēdilē ama ben nifōsumu āmadan ğitmişimdi u zaman işte (199) oğuldan çıktım senēdi om bir yaşındādım yemiş fabriğasında izmirde çalıştımda (200) on doğuz ğün işçilīm vā kasa yemişi yapıyoTuğ bōle

El işi yapıyor musunuz?

(201) evet yapıyos yemeni oyalayos bōle (202) dantel yapıyos havlu danteli şey danteli (203) unu da kime satçāñ kın ihtiyēÇi oÇaK binde bi kişiye (204) yoK bi ōle satış yerimis hani bi iş ğaynāmıs yoK bi ğaynaK yoK

Köyünüzde Hıdırellez kutlanıyor mu?

(205) kendi şeyimize göre kutlayoz ama bis nişannı olannā kutlā (206) biz de işTe yannānda geçiniris biz de yannānda geçiniris (207) ğuzu keseris hōşmelim yaparis (208) süttten peynirden peynir hōşmelimi yaparis (209) ne yapılır sarma sarāsıñ işTe yemekler dowl

Peynir hōşmerimini nasıl yapıyorsunuz?

(210) nası yapılır peynir hōşmelimi (211) tavayı goyduK şurīā içine zeytinyağı dōkTük (212) içine peynirimizi goytuK bi kılō nēse (213) ūrdan u peyniriñ içine bi tāne yumurta ğırarıs (214) bi çey kaşık karPonat_atarım (215) unnarı ĩçe bōle mıncıK mıncıK mıncıK mıncıK mıncıK mıncıK_unnarı ezerim (216) bunnarı ĩçe ezdiKTen sōna ūnu hateşe gorum (217) hateşe goydum mu u başlā şe yaPmā (218) u zaman içine bizim ekmeğ_unnāndan bi tutam un_atarım ben benim tārifim (219) bi tutam un_atarım ğarıŞTırım gene u sulandır (220) sulandı mı istē irmiğ_aT istē āTma ama ben suyunu çeksiñ diye birez de fazlaÇa ōsuñ diye irmiK_atarım biraz da (221) yarım kılō bi kılō iki yüz_elli ğıram nēse irmiK_atarım (222) u suyunu çekiveri irmik peyniriñ undan sōna ūnu yağı şe yapā ūnu (223) ğuyveri ğuyvedīnen yağı ūnu ğarıŞTıra ğarıŞTıra kızar_u (224) ğızārdında daTlısını dōkēsiñ ğarıŞTırıs tamam pittı

Keşkek tarifini de verir misiniz?

(225) keşgeK de buydeydan dōğülmüş buydeyden yaparis (226) sāti sen bağ izmirlimişiñ egelimişiñ çanaKkalelimişiñ bilirsñ keşkē (227) bu taraFıñ yöresi ĩsanıymışıñ yāni bilirsñ (228) bıydeyi ğazanı yağlarıs gene içine etini ğurus ğuzu eti bi baçaK (229) undan sōna baK yarın bunnāñ köyünde şey vāmıs (230) urīa kit sen çoçuklā hatim_itçēmiş eski yazı oKumuşlā (231) urdan kızanı yağlarıs etini ğurus bıydeyi de yıkarız üş dört Kere (232) undan sōna ataris içine oturdurus oÇā ğaynā (233) bişTinen de ūnu tokmaKlālan döveris sizde nası yapıyolā

Köyün adının nereden geldiğini biliyor musunuz?

(234) herâlde bal çok_ömaq vâdı ne bilem dedelēemiz neden dedīse (235) esKiden yunandan gâçmışlā bu midilli adası vā ya baḠ bura çuḠur (236) bi de yörüklē burīā esKiden çadır guruyolāmış evleri yoktu bunnāḡ (237) keçe kılından çatır yapıyolāmışdı (238) bunnarı burīa gēmesiñ diye öte kitsiñnē bunnā diye mereye şe yapalım diye burīa gonmuşlā bizim köylülē (239) esāsında yörükler evi diris bis (240) urda bu depeniñ āka tarafında ama urdan midilliden hārPden gâçmışlā midilliden yunan gōrmesiñ diye (241) u tam burīa dāḡ_āḡasına gâçmışlā midilliden şey u zamannā harp şey çok_oluyomuş diye (242) benim dedem ayvalıklı midillīnen ayvalıḠ devāmnı varıP geliyomuştı önce (243) nişannımıştı dedem midilli adasında birine (244) önce açılmıştı midilli sōna kapanıverince dedem burda gāmiş (245) gālınça sāyilde fener vā denis fenarı (246) dedem fenērçi ömuş sāyil fenarcında (247) dedem üç kere evlenmiş ilk hanımını çoçuklu āmış (248) ikinci hanımını gene şey ālmış dul kadın çoçuksuz (249) üçünçü hanımını ikinçü hanımı hasta olunça üçünçüyü gızlānnan bir aḡıran birini ālmış evlenmiş (250) u zamān da mēmurları evel fenārda çiviT mēmurmuşTu (251) sōna teK mēmura düşürmüşlē fenārda sāyil fenarında (252) hālā dā baḠ torunu fenērçi çanaḡgalede (253) tek fenara düşürünüverinÇe annennemi settirbayır fenarına atmışlā ayırmışlā (254) ayırınca settirbayır fenarından sōna dedem burdan emekli oluvēmiş (255) nenemi getimiş gēmiş yerine dedem emekli ömuş (256) yerine annennemi getirivemiş gēmiş fenērçi torunuyum ben sayıl fenarı

Gün içinde neler yapıyorsunuz?

(257) bis burda işTe günnük hayātımız bizim burda geçiyō (258) biz burda yatasıyeçek oturuyūs sāt om birecek (259) om birde dāliyūs dört hāne köyümüs (260) herkes_erkes_emme köyde īsan gālmadı gāyi (261) istambollulā ḡapladı köyümüsü istambollu anḡaralı Pursalı köyümüsü ḡapladılā (262) genşlē dışarı gidiyō sadıP esKi bināları da yiyiP içiP geziyolā (263) esKiden biz ālam diye baḡıyoduḠ topraḡ_ālām diye bi metrem (264) enci bi metre topraḡ

bulsaK ta satsaK diye baKıyūs yā (265) biS ƙadinnā teK başımıza tarleye ben varıP
geliyodum_ıncı gideméyom ğōkuyom bu yašta ğorƙuyūs

İzmir Fuarı'na çok gidip gelmişsiniz. Anlatır mısınız neler yaptığınızı?

(266) izmirde bi yengeçim vā işte yengeçimiñ yanında az durmadım_ıç (267) yengem_işte
yaşlandı una da bi akrabası baKıyo akrabası baKıyo yaşlandı (268) çok kittim izmir yolları hinci
önce beş sātı izmir_ıncı üş sāt önce beş sātı (269) fīār didiñ mi bizim otopüsümüz vādı böle
(270) segizen kişidi alırdı burunnu izmir fīārı (271) doKuz_eylül didiñ mi bön_ayın ğaçı doKuzu
mu hā (272) iresmigeçit_ōÇaK da biz de baKçāz diye ğazetelēden şaPğalā yapādıK (273) şeyle
yapādıK ya deñis kenarında hinçi yoK dē mi izmirde unnā resmigeçit (274) fīārın ƙapısında
sabın_olurdu detercançılā sabünçulā aynalā olurdu (275) ben küçüçükdüm pitikarelilēden
eteK bēm buluzum vādı (276) giyiniP de urda az gezmedim u fuarıñ_ıçinde (277) ceyran döşeli
ya fīārıñ_ıçı ayaçıklām ğabarıdı geze geze de oturu oturuveritim (278) çuK gidēdig_izmir
fuarına her sene izmir fīārı oldūndan biS gidētik (279) babam götürüdü işte diyom ya baK
(280) en sōna ölümüñ ameliyatından sōna bi kere ƙonturola giTdim (281) u zaman ğaraş dā
beridēdi (282) bu yeñi büyük ğaraş yapıK deyildi eski ğaraş Ta (283) otobüsçü didi beriden
ğaKıyodu kāmil ƙoşlā (284) om bir tāne izmir fuarında otobüs_āmişlā da çekmişlēdi (285) bu
otobüslēle dā haçıya kitçekdilē (286) om bir lirādı otopüsün tānesi om bir biñ nira bi otobüs
om bir biñ nirādı (287) om bir tāne de otobüs çekmişlēdi bunnā haçıya gitçeK de haçıda parası
çıKçakmış diye aırdılā (288) ben çoçuKdum hāFızamda ğalıK (289) çoçuKğana olan şeyle
hāFızamda da hinçikilē girméyo pek hāfızama (290) ƙaseT dölmuş ālmayo ğāyik (291) ūrdan
şefēr didi kin ne didi gidiyosunuz ya didi (292) hī didiK gitçēz ğāyik köye de (293) paranız
bittise dedi ben verēm de dā birez dā geziñ fīāra didi (294) a ah dedim gitçeñ ğāyi uSandım
dedim

Koruoba Köyü - AYVACIK

Vildan Ülger (68)

Merhaba. Sizinle konuşmaya geldim.

(1) ne sorcañ bilebilçē miyis

Bu yaşıma kadar nelerle uğraştınız?

(2) nelēleñ ūrāşças işte külü hızmāTlānı (3) pamowa vādıK bāçaya vādıK göyun gūTdük gēdiK yāTdık (4) gāktıK yidiK işTig işTe bu gadā (5) ni olÇaK bağām bi yere kitmedik hiç

Bu köyde dokumacılık yapılıyor muydu?

(6) yapılıyodu tezgāhımız vādı büyle (7) unnañ büle asılır doKurdıK (8) içine çōzēdik felemeK giydiridik alırTıK da (9) unnarı büle gālem alırđık gāleme (10) urā da bi uzun başkı yapāTıK büle (11) unnañ gıldır gıldır gıldır gıldır çōzē sōna da dara^klāmıs olurdu büle (12) unnara saçaK çekē içine uzatırdık (13) tezgāhıñ da şiyleri olurdu aya^kları büle (14) üle yapāTıK unnarı vādı üle tezgāhımız (15) doKurdum ben fılān kendim doKurdum (16) enci bile saKa^tlandım gāri doKuyamıyon atıK (17) bēl fitından işte ā büle saKa^t otuK (18) te büle bu gadā dā nē sorÇañ

Hayatınız bu köyde mi geçti?

(19) burda dōTuK büyüTük gocaTıK mezara kitçēS işte (20) tabi ben çōçukKana annem ödü doKus yaşında urası üle (21) bubam da ye^tmiş üç yaşında öldü ū zaman şiyde (22) işTe gücam da öldü elli yaşında da hu höldü (23) kendim gādım üle nōçaK (24) nāpalım ūlanım işte dünya

Köyde cemiyet sıkça oluyor mu?

(25) oluyo mevlit menselev cenāze oluyo (26) büle hāyır yapıyolā oluyo süre^kli (27) olur olur işte ā büle unÇāzlara yardım idiyoz buralāda (28) birē pāça pişiriyiP yidiriyoS (29) gö gızım ba^k vā yā ūrda bi gırıK gū kim yiçekse

Hangi yemekler yapılır burada?

(30) her şî yapılır her keşKeK yapadıK evel (31) çörba yapāz maḡarna diriz biz maḡarna yourTlu maḡarna yapās (32) çalās da davarlādan savā da ḡoyunnādan (33) urdan pilav yapāz bñle (34) nohuT yemē yapās fasñlle yapıyoz_ñşte ùle (35) unnarı yapıyoz bu yöreniñ yeme^kleri unnā keşkē yapıyos

Keşkeḡi nasıl yaparsınız?

(36) keşkē dñlñK buvday_olur unu yapā bñle bi touḡ_alırız (37) veyāT Ta bñle ḡoyun ḡuzu kesē unuñ_çine ḡurus unu (38) yav ḡurus keşkē yīḡā pa^klā nāpāsaḡ (39) ḡazana ḡuruz burā yavını da ḡurus şiy yavını (40) bizim sēytinlēmiz vā satın_āmayız u yavlādan ḡurus (41) undan sōna da şi yapās pişiris ocā ḡurus (42) bñle kömürde pişiriz_unu (43) sōna da to^kma^klālan büyle dñvelē ödñ zaman pişti_ zaman (44) unnan yapālā bñle yapā bu yöreniñ keşḡeni meşḡurdur burlāda pişirilē unnarı (45) e bu sefēr yoḡTu bi dē cumay vā yoḡ bēki de (46) vā mı yo^k mu bilmem bi dē cumay gene vā cemiyeT bñle (47) Te bunnarı yapās

Makarnayı nasıl yapıyorsunuz?

(48) maḡarna olur ya satın_āma maḡarna

Ev makarnası farklı deḡil mi?

(49) dñl unu haşlās yōürT dökeriz_üstüne (50) olur bizde ḡaptan da yapadıK evel (51) bñle açāTıḡ ta aynı unnā gibi ḡiyāTıḡ bñle ḡirt ḡirt ḡucamanca ḡucamanca (52) sāmīsaḡ dñvedıK_çine yourdu da dōkē çırpā (53) ùle dā ḡüzel_olurdu ev maḡānası yapātıḡ hani açātıḡ ta ḡaPları (54) yapāTıḡ şimdi yaPmıyolā cemiyeTlēde (55) eveli yapılırdı yoḡTu pi şî yapılırdı hinçi yapmıyos (56) hinci satın_alıP yapmıyos unnarı her şî ḡulaylaştı evel yapılırdı

Eski zaman düḡünleri nasıl olurdu?

(57) evelki dñnnē nası olurdu dowul tutālādı içki tutālā yapālādı u zaman (58) īsannā içkiyi içelē oyun_oyñālā dowullālan ḡırnatalālan_oyñā (59) hinçi yoḡ ḡāri unnā hinçi (60) evel çok

muabbetli olurdu dūnnē içKili olurdu (61) īsannā içēlē kimi ğowġa idē kimi dalaş idē (62) iyi olurdu ani hinçi yaPmiyolā ġāri yok ūle içki miçki (63) kırkta biri verise veriyoyok (64) şimdi işte u cāzları tutuyolā birē gecelik dūn yapıyolā (65) evel çok ġūzel oluyo üç ġūn dūn olurdu (66) salı āşam başlālādı salı başlā çāşamba pēşembe ġūn pitēdi (67) üç ġūn dūn olurdu şimdi ūle yaPmiyolā (68) hinci birē ġūnnūK birē gecelik yapıyolā pitiyo bu ġadan (69) dūnnē ēveli iyi olurdu aşkı asılırdı būle aşālara (70) dizilirdi aşġilā ēvleri dūziyolā (71) u zaman būle u aşşāları donadirlādı her şiyi çıkarılādı da dışarı (72) yörüklē yapıyo hinçi aynısını bizde türklēde yok ġāri (73) unnā yapıyo de bu ġadā

Köyün adı nereden geliyor?

(74) bi yörüK ġemişTi bi ġuru bi yere (75) dē şu bura bizim zāte bakşaġa hiçpi şī yok çalı çırpı yok (76) ġuru küymüştü seriñ olurmuşTu bura (77) dē şurīā bi yörüklēñ öñüne durmuşlā (78) şurda da bi gölūñ başında şiy vādı (79) būle bi çevriliK bi binā gibi pi şiy vādı (80) urīā hemez Pide dirdik de bis çōçuklā gidē ye^kme^k yapādık furunnāda (81) unu būle būle urlāda yağlı bideçiklē yapādık yapā da yirdik urda (82) undan yörüK de seriñ ödündan burīā ġemiş yāTmış ġurulmuş burīā (83) varı gelirmişti de u bērgaz yannāna (84) urda durumuştu hemen burīā da seriñ diyi burīā yazlık burīā gelirmişti (85) undan dimişlē ġuruoba diyi ġuruküy diyi işte

Bahsettiġiniz bina, türbe gibi bir yer miydi?

(86) hemez bide dirdik būle çevriliKti binā (87) urda çōçuklā toplanırdık būle aha bizim çōçuk gibi (88) hemez bide dirdik urda dede vāmişti bi yani aġnadıġ mı evelde (89) dede otumuş urlāda ġāġmış ta (90) onun duāsını idēlēdi urda hemez Pide dirdik (91) işte urda yapādık būle çevriliK yerde yapādık unnarı (92) gölūñ başındadır ūle şimdi hinçi davıldı ġāli pi şiy ġāmadı (93) evel zaman şeyinden pi şī ġāmadı kı ġāri davıTdılā (94) yok şimdi yok yapādık uncāzları hēp (95) evel būdaylā ekē ora^klā piçilirdi (96) düvenneñ sürēTik būle bis çōçukķana sürēdik (97) öküzlēmiz vādı unnālaġ būle sürēTik unnarı binēTik burīā (98) biz şiyimiz olurdu nodul pūle dürtētik öküzleri (99) dönēdik būle fildir fildir şimdi ūlelē mi vā ġāli (100) çoġ çeKdiKdi biz zamanında emme şimdi yog ġinci (101) şimdi īsannā irāt şimdi (102) biz

çēKTİK u samannarı harārları vādı bi üyle depēdik de (103) direktor filān mı vādı u zaman (104) binē unnarı yapā getiri gelirdik (105) e hayvannara eşēklēmiz olurdu sarā getiri gelirTik (106) şimdi yoḡ ḡāli hinci direktor işi vā ne bilim ben yōdu

Doğum âdeti var mı burada?

(107) burda mı ni yapılÇaḡ işte bûle bi mevlit yapālā (108) baḠ işte ğurban kestilē bu çoḡün mevlidi çoḡün mevlidi (109) bu āyleden kitmede bunnara işte mevlit yapālā ğurban kesēlē mevlit yapālā (110) başḡa pi şī yaPmazla hediye getirilē gelennē işTe ū ḡadā nāpsinnā

Kına olur mu?

(111) kına ātı ayda olur kına olur (112) kına gecesi Tūnnēde olur bizim başḡa ūle kına yaPmazlā nişanda (113) dūn hinçi kına gecesi āşam dūyün yapālā (114) siziñ ullāda nası bilmiyōn bizim üyle yapālā (115) kına gecesi āşamı yapālā nişannanTı^kları zaman da bi yüzük daḡālā (116) şimdi bûle bi tutuyolā şiyleri u zaman daḡıyolā (117) nişan yapıyolā işTe u ḡidā

Yöresel giysileriniz var mı bindallı gibi?

(118) vā işte çoḡunnuḠ biz bûle giyēs (119) etek giyēlē genşlē de şiy ēlbise giyēlē (120) biliriz de ḡīmiyoz bindallılā bi geçē gelinkene giyēlē işte u āşam (121) hadi sen de vīmiyon şaşalı filān (122) nāpçaḡ şaşalı şaşal şu beş kiloluḠ su şaşalı diyoz biz (123) bize lāzım né Tirsīñ ḡūdum içeriye kitsiñ

Burada neler yetişiyor?

(124) sebze meyva yemiş avacı meselē ayva baḠ bûle (125) siytin nār her şī işte ūle vā yīçemiz ḡadā (126) fazlalı^k yoḡ ta ğuru ḡūy suyumuz yoḡ sāten (127) işte unnarı birē pāça kendimiz yīçemiz ḡadāni yetiştiriyoz ā baḠ bûle mahsıl (128) aha baḠ bûle sepseleri ekiyoz bûle (129) su öduman her şiy olur da su yoḡ bizim burda (130) ğuru işte ğuru kū diTikleri ğuru undan ğuruoba dimişlē burīā (131) meyvaları da işte kendimiz yīçemiz ḡadā üzümü yemişi yīçemiz ḡadā vā innā (132) birē pāça yapıyos emme aşırı yoḡ (133) hani ūle sātçaḡ ḡadā yapçaḡ ḡadā

yoğ (134) e innālar edēre oluyoz işte dirmılışırKana nāpalım (135) sulu memleket dīl sulu ōsa her şeyi yapāsır ğuru yer fasülleñi nesī şunusunu bunusunu (136) yoğ bizim burda nīlen yapalım işte unda (137) ā bağ eski evleri satıyo İsannā (138) istanbullulā da alıp bağ bi şunnarı istanbullulā yaptı urīa sattılā da şu büyük evleri bi de şu tarafı Ta (139) nāpsıñ İsan işte ūle ūle idēre oluyolā (140) yoğ hani bizim bura gelirli bi kō dīl yoğ (141) u yuldan kendimiz yetiştiriyoz işte birē pāça yīçēmiz ğadā unu da (142) satışa yūğ nāpalım pēynir yapıyoz işte ğoyunçuklādan (143) siytinçiklēmiz oluyo aha būle bunnālar edēre oluyos nāpam

Peynir yapımını anlatır mısınız?

(144) pēyniri şey savā getirirlē gelirlē (145) birē ğırıçık ısıtırız u pēyniri būle davārlara sürē de süzē bizim burda ūle yapā (146) bi ğırığ maya suyu diris undan bi şey atāz bi çay ğaşı (147) te unnan tutā undan sōna süzmeye ğur atā (148) bāstırıs suyu ağıtıkTan sōna urdan çıkarız būle tepsilēmize (149) duzlā dolaba yāvuT da bi yere tepsiyē ğudıman ğurus (150) sōna ōdū zaman davara ğurus kalını işte ūle yapāz biz (151) yoğurdu da meselē çalar bi ğırık maya ğurus ğaynaTırıs sūtü (152) ūle yapās işte bu ğıdan yapās

Zeytin toplaması zor mu?

(153) e zōr ve yerden toplayçağ evel tā zōrdu da şimdi yazğı yazıyolā (154) yazğı būle çuldan veyāut şeyden yapıyolā yazğı (155) evel tā būle yere silkēlēdi de sırıqlālar ūnu yērden yapāTık (156) yerden būle toplādık ellēmizde şimdi bi ğıyısını kırpsını topluyoy eliñneñ (157) yazğı yazıyola būle burā bu avaşlar dibine urdan silkiyolā te ūle bu ğıdā

Koyunevi Köyü - AYVACIK

Baki Acar (72)

Köyün tarihini biliyor musunuz?

(1) du bağam şurîa ötu bağíyín şöle (2) ne diyem ben sâ ne aydiverem_olanım köyün guruluşunu sölèseñ aydiverem (3) şindi baĸ_olanım orta asyadan şeylê gemiş yörüklê orta esyádán (4) tabi u zamannarı diyon orta bozluk (5) gemişlê burîe çoban göyun keçi (6) u zaman araba mı vâ ölüm katırlâlan hayvannâlan eşeklêlen çadırlâlan (7) sen çadırları gömedin dâ bizim burda ben yediştim (8) şurda galabaĸ köyü vâ yörük köwü dedîmis (9) biz medenî yörüküz unnâ biráz dâ hani giyimine şeyine baĸmazlâ (10) öle yörük yâni dürüslêdir de şey de (11) hâ goñşu kövüz yâni sınırımıs (12) şindi gemişlê burîe çadırları ĸurmuşlâ baĸmıřlâ (13) ö bosçaadası görünür şurdan bizim ĸavelêñ_öldü yerden falan baĸmıřlâ (14) keçi böle rüzĸarı sevê yıldız keçi göyun ĸarıřık (15) çoban iki ĸardař gemişlê buraya aylelennen tabi çadırları ĸurmuşlâ (16) baĸmıř keçi de ura baĸ dařa tikilmış (17) buraya dörü dönmüş bosçaadasına dörü ĸuyrû sallamış (18) keçi çuk sevê rüzĸarı rüzĸâ neden_esese orîe tikilir (19) ben de otus sene keçi çobannî yaptım anadıñ mı (20) böle rüzĸâ nere şâpâsa orıya tikilir (21) hâ baĸmıř patîron dimiş ki baĸ çobana vallâ mâl sevdi bureyi (22) ĸır yer hani keçi göyun ĸır yerde yayılır baĸ (23) köw_ışi bilmesseñ sen şasabalı mısıñ köylü müsüñ bilmiyorum (24) ĸır yer baĸ şimdi baĸ sen urları bilmeñ (25) ayvacıkta bizim bi Íumaradır davşan (26) meseîâ u ayvacık toprânda yâni davşan bi Íumara çıĸâmıř hani biliyüz miselâ (27) şindi şurda sarıĸız vâ edremidin başında biliyo muñ (28) ha únu da aydiverîcemin baĸ sâ şindi sarıĸızın meselesini (29) şindi nêse tamam dimiş patîron çobana dimiş ki vur çadışın ĸazını (30) ĸur çadırları yâni burayı yerleşelim mal sevdi bureyi dimiş tabi (31) mera her taraf göyun keçi mera e nâpam adam (32) ne ĸuyam köyüñ_ismini â e çoban göyunevi ĸuymuş (33) köyüñ_ismi göyunevi şimdi annadıñ mı göyunevi ĸoymuş (34) iki ĸardařız ya ĸurmuş sen de burda bâdemni vâ (35) şu bâdemniyi biliyoñ ñu kittiñ mi şüda bi kílometire aramız baĸ (36) hâ bizim ĸâveden unnâñ

ğāve bi kilometire yakın (37) küçük olan ğardaş ābey ben de oreye kitçen dimiş urda durcan
 dimiş (38) şindi dimiş Ki ben de ābey dimiş ureye gidem dimiş ben de urīā ğurcan (39) tamam
 bu da burda yerleşmiş bādemni ğoymuş (40) herālda bādem mi bittidi bādem mi ekdilē (41)
 bādemni ğuymuş_u da köyüñ ismini bizim de burası ğoyunevi (42) hā ramazan ğemiş ğurban
 ğemiş veyāt hanḳısı evelādeyse ğemiş (43) e sen şimdi ābeyiñe gitmeñ mi çolūñnan çocūñnan
 (44) yarın sabah ramazan bayramı (45) ğemiş hadi baḳalım dimiş hanımına çolūna çocūna
 ābeysine (46) ūrdan ā yimişlē içmişlē bōñ burda (47) ārtesi ğün de ābeysi una gitmiş çolūnnan
 çocūnnan (48) evet baḳ dā hālā yapıyoruz biz_u işi baḳ (49) ğāvede fotorafām filan vā benim
 de vā emme sen girmemişñdir ğāveye (50) şimdi a ōle ramazannan ğūban bayramında sādeçe
 yāni (51) ē ğurban bayramında da ābeysi gitmiş urdan ğurbanı kesmişlē yimişlē içmişlē (52)
 ārtesi ğün ğemişlē burīē kesmişlē yimişlē içmişlē (53) o ğünden bugüne gele gide bōle gele
 gide gele gide iki kō ālini āmiş pura annadıñ mı (54) hā u ğünden bugüne biz dā hālā geliP
 gidiyoz (55) hā ārkeklē cāmiye hocalāmızlan şeyimizlen muḳtarınnan cāmiye ikindiñ_ezenine
 ūna ğöre ayarlāsıñ (56) ikindiñ_ezenine gidiyos ğurbanıñ birinci ğünü unnā gelir ikinci ğünü
 biz gideris (57) ramazanıñ birinci ğünü biz gideris ikinci ğünü unnā gelir (58) varız meselā
 urda bizi ğāşılālā sıraya giriyilē bayramnaşırıs (59) hā ben sennen küssüm sıradan geçiverim
 meselā hani şe yapmayıs (60) hanımnā evlēne gidelē halasına tiyzesine yengesine akraba
 çünkü (61) biz_urdan on_üş_on dört tene ğız_ādıḳ benim bildim yāni (62) ureye üş tene vēdik
 bādemnē birez havalıdır bōle (63) bizim burası birez şeydir hani ğenşlē bōle (64) hā bi ğar
 bastırmış ğışın tabi kışa dek keliyo (65) tabi yaza dek keliyo ğışa dek keliyo ğār bastırmış (66)
 varıvimişlē bizimkilē ūrīē ya mubāreḳ_adamnā dimişlē (67) hani çünkü mezarlıē çıktık mı
 mezarlıḳlāmız bi yerde baḳ bōle (68) baḳ mezarlıē çıktık mı iki kō görünür (69) unnā burīē
 çıksın mezarlıē bizim görünür (70) biz_ūrīē çıḳalım unnān kō görünür (71) hā geliyo
 ğoyunevilē hazırlanıyolā yāni sıraya (72) çünkü ikindide yemek yiniyo yemek çıḳıyo (73)
 herkes sofrā çıkarıyo evden ramazan ğurban hanğını olusa ōsun (74) şindi e ğār bastırmış
 şāpmış diye bizimgilē ā ğemişlē (75) u zaman bōle ğayve falan odalā vāmiştı (76) yā
 mubāreḳ_adamnā yā habār veseñize dimişlē (77) yā nası habar virelim (78) biri uyandıḳmıştı
 dimek bōle benim gibi (79) yā īsan bi silah_atadı dimiş anadıñ mı hā dimişlē bunnā (80) ūndan

sōna bunnā bi dā gelēken adam_ışte tüfeğ_u zamannā dabanca mı vā şey mi vā (81) u zaman tüfeğ_atmışlā bilmem ne benim çocuklūmda dinemit_atādık (82) bōle bi sepeT dinamit yapādık silah yoktu öle (83) benim küçüm başçavuş ben_okuyçādım unu okuttuk (84) biz keçi göyun gütmekten ğuzu gütmekten okuyamadıK unu okuttuK (85) u edremitte duruyo benim küçük benden_iki yáš küçük (86) unu okuttuK bunun derslēni ben yapādım (87) örTmen kim yapıyo bu dērsleri dimiş sen yapmayoñ falan (88) ben yaptım dōru sōle dimiş ābeyim yapıyo dimiş (89) ğaz yağınnañ haritadan şey çekēdim kopye çekēdim bōle (90) bakādı örTmen şaşırımıştı néyse uzatmāyālīm ũnu okuttuk_ışte bis (91) edremitte ũ emekli oldu urda duruyo (92) urdan öyle varıp gidiyo dabanca at ulen (93) hā bi dā gidēkene şimdi unnā gelikene dabanca atıyo biz gelikene dabanca atıyo (94) dabanca atıla atıla gele gide bóyle hayınk_olsun diye emme o gündən buğüne (95) anama didim ki ben ana anam seKizen yaşında öldü (96) babam seKizen yedi yaşında benim_övde öldü burda öldü (97) siz mi başlattınız bu işi yok_ölancim didi (98) nerde biz başlatçaz dē babalāmız dedelēmiz didi (99) üç yüs senelik altı yüs senelik hani köy ğuruldūndan (100) üç yüz_elli senelik veyāt Tört yüs senelik köy ni zaman ğuruldūsa (101) bak şimdi şurda duzla köyü vā biliyo muñ (102) duzla kövünüñ cāmisine gittiñ mi ha gitmediñ_ışte bak biliyoñ_emme giT (103) noksansınız_ışte ũyle yerleri gezceñ āltı yüz_elli senelik çāmi anadıñ mı (104) bak aña ğāvede ğastede vā çanağkale ğastesi (105) şindi restorosyonunu vemişlē da şimdi ben de dün_okudum ğastede (106) postacı getiri sali gün ğaste getiri (107) okudum da āltı yüz_elli senelik ben biliyom (108) benim_ābeyim vādı urda he ben durdum da (109) hani ben āltı yüz_elli iki seneliK oldūnu bilmiyodum hani eski Çāmi de (110) urda durdum ben_iki sene ābeyim yanında ābeyim_öldü (111) ēñ büyüümüz_urdadı urda evlendi urda ğādı da yazıyo ũrda (112) restorosyonu vemişlē şimdi yeñiden şe yapçaklāmış yāni (113) ēski hamamnā vā duzlu şiylē vā ğaynar sulā vā bōle (114) ğaynā yımırta gibi daşı aT bōle daşı at bōle yapışır ğalır (115) ğaynağ su ureyi çevirmişlē kapatmışlā (116) u zaman açıktı benim gittiimde yāni āTmış sene önce añaadıñ mı (117) on_on beş yaşlānda on sekiz yaşlānda urlāda (118) ben bōle deyidim bōle benim ğızlā bayılırdı bōle bıyıklā kömür gibidi añaadıñ mı (119) urlāda ağamdan ğōkādım ğızlā dağılıdı baña hadi gidelim ğaçalım falan (120) ben nereye ağam da çok sert (121) seni diyo bōle ğarılara ğızlara laf_atıP vallā seni keserim diyo (122) nacāñ

sapını gādırıyo niriē kıpırdáycañ falan uzatmáyalím (123) ā şiyde ōcaқта aş vā dur baқ hemen
 ge (124) ge istēseñ beş dakқа hemen_çeri gir ge acele mi işiñ (125) otu şuracıya meslēmi
 aydiverēm burda baқ baқ (126) bāki dayiñe baқ bāki dayiñe baқ bāki dayiñe baқ gōdüñ mü
 bāki dayiñi (127) baқ baқ baқ bıyıқlara baқ bāki dayiñ baқ (128) yetmiş peş senesinde
 istambuldadım ben yetmiş_älti yetmiş peşte (129) mecdiyekōde faPriқadadım_olum sen beni
 bilseñ (130) benim ilk_anım dē u baқ ilk_anım baқ benim (131) yirmi āltı yaşında
 buldum_evlendim buralı bak_ışte (132) bi puçuk yaşında gız gādı baқ tē şu gız benim (133) bo
 birinci gız öteki de ikinci gız küçük_olan ikinci anımdan baқ (134) ikinci anım da dē şu baқ dē
 urda neyse (135) üş dört hanım gitti bizim iki ölü üç yaralı (136) şimdi hem aydiverem hem
 oturam (137) anama babama didim ā baba siz mi yaptınız bunu didim yaw (138) yok tidi u
 zaman babalāmız dedelēmiz şe yapmış didi (139) biz u günden bugüne geliş gideriz (140)
 āşām_ikinde yemek çıkā mesełā ikinde zāten dek ketiriz burdan (141) öleden sōna
 çıkarıs bayramda cāmiye arkeklē cāmiye gidē gādinnā evlere gidē (142) u günden bugüne biz
 devām_jdiyos (143) ha u silāh meselesi silāh çıktı (144) şindi ulen istambuldan gēmiş
 hin_ölunuñ birisi (145) ta bademniye gelekē dabanca atmışlā añnadıñ mı (146) dabanca atmışlā
 şe yapmışlā ğarılā gōķmuş_arabada gōķmuşlā filan (147) ğarağola öle didilē öle sōlendi dōru
 yalan ğarağola gidiyolā (148) gülbıñar vā öte yānde de gülbıñar vā ye gülbıñarda diyolā (149)
 yā iki kō burda çatır çatır silāh_atiyu filan diyolā (150) haffā televzyene bile çıktı çekmişlē
 şeyde (151) bayrā gōtürüp tutālā falan iki kōw birbirine silāh_atiyu fālan (152) dēlen başlıyó şu
 ğasteciyi sōle baқam bā (153) ğamaracı filan geldi añnadıñ mı iki kō birbirine şe yapıyo falan
 (154) u günden bugüne dā kimsenin bōle bi burnu bile (155) ha silāh_attık hayink_için_amma
 hani öle şey deñ (156) bi böyle kimseye dā böyle bi öle ye canım hiçpi şı olmadı yāni hiç (157)
 bi tek tel kesildi şu cēran telleri vā ya cēran telleri kesti (158) dek kēmiş ğurşuna mesełā öle
 (159) sōna benim ğārdaşım başçavuş u āTdı seniñ ğārdaşıñ polis (160) gēdi u āTdı mesełā öle
 hā öteKi sene baya ōdu (161) boğas қomutanına şikāyeT_ıTmişlē bōle silāh_atiyu diyi (162)
 boğas қomutanı da gēdi yasaқladı milletvekilleri gēdi anadıñ mı (163) otus sene önce
 milletvekilleri gēdi çıkardı bunu (164) burda üç yūs senelik sanātı bu şeyi didi gelenē Körenē
 didi ne dimek pu didi falan (165) işte u günden bugüne devām_jdiyos (166) şindi sen mayramda

gēseñ gōseñ bayramda gelirlē çekēlē yāni ğamaraçılā bōle (167) ŧimdi ğurbanıñ birinci ğünü
 unnā bize gelirlē ikinci ğünü biz_unnara gideriz (168) hā unnā biri birine geli gidēlēmiŧdi (169)
 bayramıñ birinci ğünü bizim hanımnā birāz dā ŧeydir hamaratTır unnā birāz dā ŧey (170)
 bōrek mōrek yapālā ya bōrēñ bi tarafını biŧirememiŧlē (171) gelivimiŧ hadi sofrayı almā
 ğemiŧlē aņnadıñ mı (172) ğemiŧlē ğadın nāpsıñ alt tarafı çī ğomuŧ_ōle bōrēñ bi üstü biŧik (173)
 bi de yirkene bizimkilē camide tabi (174) cāmide yirlē sofralā yazılır bōyle (175) ğaradeñizden
 bi hoca vā pu sene ıramazannıķ kettim ğēdim ben ğettim (176) bayramıçte duruyomuŧ ūrda
 diyo yazğı diyo kefēnnik bunnā diyó (177) pŧyŧk ŧey_örtŧleri vā aņnadın sofra örtŧleri vā
 (178) toplā yıķarıs bayramda yazarız sofra cāmینی_ıçine (179) ōle yemeK memeK dōkülmes
 sofraları ğururuz bōle (180) ōle undan sōna toplarıs sofraları bōle yıķarıs (181) ni ūnnā diyo
 hoca bilmiyó hocam didim ŧimdi bizim bōle bōle didim (182) hemen_ŗtesı ğün ğideyin diyo u
 ramazanıñ birinci ğünü (183) yo gidemeñ didim bizim_adetimiz vā (184) birinci ğün_unnā bize
 geliceK ikinci ğün_unnara ğitçen (185) ta seni ben ūçŧncŧ ğün ğötŧrcem didim (186)
 ğaradeñizlimiŧ payramıçte duruyomuŧ sen hamsisiñ didim ben (187) ķapa ķafaK nēden bildin
 diyo aha yazıyó annıñda didim (188) ūlen bāki deyi sennen ğonuŧulmaz diyo falan (189) nēse
 hā ŧindi u ğúnden buğúne bōle geliyo ğidiyo falan (190) ŧindi dŧnde davullu dŧn yapıyola
 (191) dabi davullu dŧn yā u zaman Pādemniniñ muķtarı ğemiŧ burda (192) çanaķķale dārdelin
 vā bili miñ duyduñ mu hah (193) dārdelin pademlili u çocuķ dārdeliniñ sābı yāni (194) niyāzı
 niyāzi ōnen diyilē hah unuñ_ābēysi vā (195) burda yirmi beŧ sene muķtālıķ yaptı pademnide
 ōldŧ ŧindi (196) a ğārdeŧi dadaları ōlannarı vā hani (197) yirmi beŧ sene muķtarlıķ yaptı eski
 cehēpeli bunnā (198) ŧimdi baķ sā aydivericem (199) ŧindi bu dārdelin de buranıñ çanaķķale
 (200) burlādan ğurmuŧ ta adam tutturmuŧ yapmıŧ dardelen ğurmuŧ falan falan (201) buralı
 esas pademnili u ŧimdi bu burda muķtār_ıŧte u (202) māmetti ismi burda çekmiŧlē bi dŧnde
 davullu dŧnde ğawğa etmiŧ (203) bizim ğenŧle de dŧmiŧlē ūnu ben_u zaman dadadım (204)
 vallā on_ŧç yaŧlānda mıdım om beŧ yaŧlānda mıdım yalan_ōmasiñ ŧindi (205) bizden bōyŧk
 ğenŧle dŧmiŧlē ğöynŧklēni ğanatmıŧlā fālan (206) ŧey de yaķınmıŧ bayram da yirmi ğün
 vāmiŧti (207) ğençlē dimiŧlē ki ŧindi bādemnini ğençlēñ ğururuna ğitmiŧ (208) bu ğoyunevlilē
 bādemni muķtarını dŧvdŧlē falan (209) ğitmiycēz biz dimiŧlē muķtara (210) neden ehe seni

düvdü yá goyunevlilē yāhu (211) ē düvdü ben_ıştim pislík yapTım beni düvdülē (212) bayramnan ne alākası vā hē diyo (213) u zaman bi bocalamıştı hani yapmayān gitmeyēn diyolāmıştı (214) urdan velāsılıkelām undan sōna hiç şāpmadı (215) u günden buğüne biz gelip gidiyoz (216) aynı şekilde devām_idiyóz bōle varıp geliyoz

Köyde neler yaptınız? Nelerle uğraştınız?

(217) bizim soķakāzına iñdiñ mi şureye iñdiñ mi yāni uráyá (218) buranıñ mālesi ura bizim toprā bu goyuneviniñ toprā urası hani (219) hudüt köylēñ hudütü vā ya ha bizim köyümüzüñ hutütü urası (220) urayı mälle biz yaptırdıķ ben_āzādım_u zaman (221) bu yolu biz yaptık soķakāzına giden yolu (222) birinci āzādım muķtarıñ yanında ben (223) benim muķtar_öldü yirmi beş senelik muķtardı (224) öldü u bu soķakāzı yolunu biz yaptık (225) anam nilē ni bōle şeyi delēlē yāni daşı gırā delēlē ne diyilē ũna Felen (226) bıraķTı ğaştı şeye gitti aņnadıñ mı (227) iki gün tuttum burlām tutmadı tuttum daş dēldim (228) bıraķamadım hani ğāmasıñ yol diye aman diye zaman diye (229) devlet yolu deyil yāni bis kendi şeyimizle yaptık (230) muķtar sērtti bizim şindi biS kendi şeyimizden (231) seniñ hānım ğēdi önüne yaTdı babañ ğēdi ötekini gör (232) babası ğēdi gepçeniñ_önünde yaTdı yāPma āmet tayı yāPma āşe ablacım falan (233) yolu indirdik hayvan yolu vādi eşşek yolu vādi ayrı yol yokTu (234) hayvan eşşeklendi unu biz yaptık_u yolu (235) nilē çekti imanımız gevredi neyse (236) işte ũ günden buğüne bizim köümüz ōle ōlanım (237) biz yörüküs aņadıñ mı aha orta asyadan gelen (238) bizim bu taraf bōle ayvacık çanaķķale gır memneket (239) çōban adam baķmış ā midilli vā midilliyi görüyōñ dē mi midilli yūsek (240) ğaldır güldür ğaldır güldür yapar yā şey bizim yāmır (241) midilli çekiveri yūsek yá çekē bi de ğaldır güldür yapā (242) sarığız vā edremidiñ başında biliyōñ mu çıktıñ mı (243) ha otus sene çıktım_urıya mereyá goyunnen gittim ben çōbandık kendi goyunnāmnan yazın (244) burlā ğuraķ ya baķ şindi ura yeşillik (245) şindi baķ benim bi ğoņşu vā u da ũrda şindi goyunnālan (246) benim de vā iki goyun_çinde hani ādı gitti yāni şı yaptı (247) benim kışlayı ğullanıyo da neyse tā sarığıza gittik (248) hā sarığız meselesini aydıverēm mi ben saņa (249) hā baķ sarığızıñ meselesini teyivirēm (250) sarığızıñ şeyi güre köyü vā emme bilmeñ ki sen köyleri ōlum (251) güre köyü vā güre köyünüñ_üstüne de gürebaşı diyilē

deyiřtiriñ didi ibrām yok_ulen didi (290) ben ğoyun ğuzu mu ğütçem giderim_ogula (291) kerata āltı sene gitti āltı sene gitdi üşden çıķdı řey dōrtten çıķdı (292) beři alamadı diploma alamadı āltı sene gitdi dōrtDen çıķdı uzatmāyālīm (293) aņdan sōna biz çōban mōban_ikene burda durmadı (294) istambūlda dayım vādı dayımın yanına bi gidiş gitti bu (295) burda unu éT balıķ ğurumuna ğodu ğadıkōwde u aņadıñ mı (296) askerlī yaptı ğēdi sōnadan ben_askere vādım ğēdim (297) hā baķ onu aydıverem askere vādım ğēdim (298) ē urdan hā hā hadi ğıdışım baķām didim a evlencēm şindi didim ben (299) kim ben büyüküm řōle hādi ōlum hadi ben_askerden ğēdim hadi baķām baķtır didim ben (300) gitti baķtırdı u ğēdi anama çabıķ tū ben_evlencēm (301) hēmen burda kōwden benim_emsal vādı oķula gidēdiK berabā (302) tāmam didim ben iki senēye ğada eviñizi yapıñ geliñ didilē (303) ben_evi pitişdim baķ evi yapıTıķ u zaman yapıldı bu ev ūrdan āTmıř_altıda āTmıř beşte (304) yapıTıķ ğēdik hōp askēden ğēdi u bizim_ev yapıldı (305) evlençēz şindi öbürü ğēdi aha ev_ōmuř hindi (306) hī keserim sizi (307) len sen dā dūnkü çocuķsuñ_ōlum benim_ābīm vā baK_önde ben_askēden ğēdim şimdi ben_una (308) yok tiyo bem büyük ē sen büyüğ_osañ ben hani ğēdim_askēden sen yeñi ğēdiñ (309) ğavğa itçez birbirimizi yiçez (310) anam sus terbiyesiz didi una sen didi ğārdařına gidip deyiřtirmediniñ biz cāyiliz didi (311) deyiřtirediñ didi sen yapıp ğelsēdiñ seni evercēdiK didi (312) ğārdařıñ senden_önce gitti ğēdi didi tamam seni ğalcā mıñ seni de yapıçaz didi seni de evercēz didi Falan (313) bu ğızdı bademni köyüne gitti benim dūnde ğēmedi hiç hiř ğēmedi (314) dūn yapıdıķ biz undan sōna ūrdan bi gidiş kitti u (315) dayım vādı urda tiyzēm_ōlanı deñiz yollāndan ğadıkūyde (316) uraya unuñ yanına u da urdan ğadıkōyde et balıķ ğurumuna ğodu (317) urdan emekli ōdu urlādan iřte eveli sene ōldü iki sene oldu ōldü (318) bu babām_evleri filan_ūña vēdiK filan (319) ōlannarı gelir yāni ři yapıā da iřte öylelē ōdu ōlanım bize aņnadıñ mı (320) bizi felek ři yaptı bizi hani ğadere baķ ğadere diyó ye bizim_ōle yapıdı (321) āltı sene durdum benim ğarı hani ōldü yedi sene bekār durđum (322) istambula gittim faPrikeye girdim ilkoķul diplōmam yok (323) anam ğēl_olanım bize kim baķçák (324) bi sürü dadayız biz baķan yok ğēl_olanım diyo (325) anam baķıyo ğıza da bi buçuķ yaşında ğādi e nāpam (326) dūřündüm dūřündüm dūřündüm ğāķtıım_istambula da hā ğāri bōle baķ (327)

piyıkları gōdün ya ohō beni purofösör sanıyolā (328) baĸ işte gō ha yalan deyil işte meydanda (329) işte ben emeklicik ödum

Sarıĸız'ı anlatacaktınız.

(330) hā sarıĸızı aydıvercēdim (331) baĸ urdan sarıĸıza piynir satmaya gidiyós (332) urdan urda biz lor veriyóz urda (333) yörük köündenmiş ĸıs şindi gürebaşında (334) şindi biri istemiş sen istemişñ ĸızı (335) adam da dindarmış yāni namazında aptesinde ĸızıñ babası anası ölükmüş ĸızıñ (336) şindi sen istemişñ ömaz vēmeme dimiş adam öteki istemiş vēmeme dimiş (337) şimdi ben de dimişim Ki ülen seniñ ĸıs āmede baĸıyo dimiş bāki (338) ben dimişim ki üle seniñ ĸızıñ zāten şöle böle kötülük yapıyo falanca dimiş işte (339) sen de dimişñ Ki ülen işte bākiye baĸıyo seniñ ĸızıñ ā (340) vay dimiş avradını siktimin dimiş adam yāu bem bunu kessem (341) adam dindar beş vaĸiT namazını biraĸmazmış (342) bem bunu kessem öldürsem ĸātil olurum nāpam (343) benim gözüm gōmesiñ Pu nāleti dimiş yāñı (344) bu böle kötülük yapıyo yaptı baña Pöle şey yaPdı (345) çıkaram daĸa biraĸıverem dimiş ĸazlālan baĸ şindi (346) çıkaram ĸaz dāna biraĸıverem gözüm gōmesiñ ne āli vāsa gōsüñ dimiş añađıñ mı (347) alıyo ĸızı urdan ĸazlālan barabā çıkarıyo ĸaz dāna urēye sarıĸısa (348) sarıĸızın ödī yeri vāseñ gōseñ bilmeñ dabi (349) otus sene gittim ben gōyunnālan merelere (350) çıkarıyo urīā biraĸıp geçiveriyo adam (351) şimdi sarıĸız da bi yā öle öle götü başı oynayan ĸıslādan fālan deyilmişti yāni āmmā olannā kötülemişti hani baña vāmadı (352) pas vēmiyomuş ĸıs ĸız etēne böle ĸum doldurmuş (353) ĸaz avlusı diyilē amma üç yūs dönüm şimdi yalan olmasın amma iki yüz elli emme dörT yūs dönüm böle ĸum dökele kitmiş (354) daş çakıl ömuş ĸum böle ĸazları ĸapadırmıştı ūraya yātırmıştı (355) ĸaz avlısı adı yeriñ ismi şindi ĸaz avlısı sarıĸızın ĸaz avlusı diyilē (356) urdan şindi e üç ay geçmiş beş ay geçmiş ĸız urda ĸazları güdüyümüş fālan (357) babası dimiş yā ulen dimiş (358) şimdi sen dimişin ki ülen āmeT dayı yāuT bāki dayı (359) yāu seniñ ĸızda ĸabāt yoĸ sende ĸabāt sen ĸızı göttüñ dā biraĸdıñ (360) işte öteki bilmem ne beriki yāu şunu gidem bi dolaşam baĸām dimiş adam (361) lan ne ödu ödü mü ĸādi mı öle yā (362) bi de çıkarıyo varıyo biraĸtı yere bi de varıyo (363) aha daş çakılla böle şı yapmış daş çakıl ömuş pöle (364) ĸız āşem ĸazları ĸapadıyomuş yātıyomuş ĸız urda (365) hā e nāpāñ

ğızım e nāpam demiş baba işte ğazları yayiyom fālan (366) e geti apteş_alam ben demiş işte veyāt kindinmiş veyāt ölenmiş néyse (367) gedi apteş_alam ben demiş su getirivi de demiş hani (368) namaz ğılçam vakit keldi demiş (369) ğız ğrmişmişti ğız pōle bi dāldırıyó (370) ta deñizden suyu āmiş bi susağ susağ tiriz biz bili miñ (371) şamaşır susağları vā köylülēñ bōle (372) e gē bunnarı bilmeñ_ılāzım_ölum hiç gōmediñ mi bōle (373) şamaşır susā diyilē bōle ğabağtan da şindi bōle āzını oyālā bōle saplı (374) bōle su dōkēlē ğarılā u zaman bōle laylın maylın teneke tencere yoktu ku ōlanım_u zaman (375) iki bakır ğabı wādı u susağ Tiyilē hani şamaşır susā diyilē (376) çamaşırda ğullanır ğullanır ğarılā genēlde şindi bōle āmiş (377) adam bi de apteş_alıyómuş aha bi de āmiş (378) anañı satarım_a āzına duzlu su ōdan bağıyo (379) duzlu su nēden geliçek_urda aņnadıñ (380) şōle bi bağmış ah demiş_adam ğızı urdan deñizden āmiş bi susağ su aņadıñ mı (381) hā deñiz suyu ağ timiş yāni adam hātā yapdını aņnamış (382) kııda bi kusur yokmuş bi ğabāti yokmuş falan (383) sarığızıñ mevzisi ōle sarığızıñ bōle mārīmerden bōle şeyi vā (384) urda gōseñ çeşme vā bi bōle oluğ yapā tātadan_oluğ yapılığ (385) bōle şār şār_ağā su urda bōle işte (386) sarığızıñ māzisi de ōle yāni ōyle aņlı

I/5

Küçükhusun Köyü - AYVACIK

Halil Yavaş (84), Ali Can (78)

Köyün adı nereden geliyor. Biliyor musunuz?

H.Y. : (1) ben bilmem_ırlānı bu köw eski köw (2) büyükhusun vā u köw biraz dā büyük urīē biraz dā burdan büyük (3) büyükhusun küçükhusun dimeşe né bilceñ sunoba diceñ u mu bu mu (4) mesełā āmetçe yalı āmetçe vā dā āmātçe vā hāngısı acabā (5) emme dā āmetçe yalı āmetçe dēseñ_ayrılıyo

Çocuklarınız nerede yaşıyorlar?

H.Y. : (6) unnā küçükguyuda āyvaçıkta ğız va ayvaçıkta olan vā küçükguyuda (7) orda olan daş piçē mármár daşları var yá makinede unnarı piçiyu urda çalışıyu olan (8) ğız da hastānede yemeK memek (9) hastānede çalışıyu ayvaçıkta torunnā da oğula gidıyu tabı

Köyde nelerle uğraştınız?

H.Y. : (10) bizim böyümemiz dōmamız bu köde (11) çifçilik eskiden öküz vardı tirektör mirektör yoktu (12) öküzlen çif sürüyün ğoyuna gidıyün (13) işTe odun kesiyün filen böle pi şeylē (14) ni yaķıcañ soğukta evde odunu furcañ ocā ısıncañ (15) yemek pişirceñ u zamannā öledi (16) ĩambalan ğızlā oya yapā alektirik bilen mi vādı (17) alektirik böle ışık yokTu fenar vā ĩamba vā unnan ğızlā oya yaparđı (18) uriye buriye çalışmā giderlē öraķ piçmē zeytin toplamā yalıya (19) şinci öle dıl araba vā bindiñ mi arabaya yallā (20) inci ğolaylıklā çōķ ya eskiden zōrdu işlē (21) irāt şinci her şey makina vāsıta şinci ğolay

Eskiden de bayramlarda eğlenceler oluyormuş.

H.Y. : (22) e unnā vādı baķ şinci unnā yok (23) arap yapā ğız yapālā oynadırlā (24) kimi ğülē kimi seyre baķā unnā yok şinci (25) yaw geydiriyola paállum puállum bi şeylē (26) alıyó eline bi çomaķ u yana bu yana ğoşuyo (27) ayı oluyo deve yapıyo bi mērdiveniñ üsdüne çulları atıyūlā (28) bi kişi āķada bi kişi öñde paállum puállum geze u yana bu yana soķaķlāda (29) il ālem de ğülüyo seyre baķıyo unnā yok ğay (30) ayı da oynā öle tikilir unnara bi şeylē geydirilē çul mul (31) ĩsan canım haķķat ayı deyil nēymiş ayı oynuyomuş ĩsan (32) çuluñ içinde nöldini ni görceñ köpek te ğōseñ ayı zannedesiñ gece (33) ğovan ğoyuyolā arı ğovanı üstüne bi ğayğın (34) atıyo çırayı u şeyiñ içinde öle etraf ğörülüyo meydanlıkTa (35) o zamannā düyünnē filen öle olurdu alektirik mi vādı canım (36) bi daşın üstüne ğovaniñ üstünde atıyo çırayı (37) u yanmā az ğaldı mı bi dā iki dā atıyün (38) ışık içinde bıraķıyo o zamannā ışık yok

Gaygın dediğiniz nedir?

H.Y. : (39) daş böyük bi ğayğın daş (40) öle olmasa duru mu attıñ çıra üstünde (41) ğayğın yeri gibi bu daş gibi (42) unuñ üstünde yanıyo

Çırayla nasıl aydınlanıyorsunuz?

H.Y. : (43) dağlāda kesilmiş çam çıra õmuş kökünü köklüyöñ (44) paralıyöñ_ûnu atıyöñ ûnuñ şēnde geziniyöñ işleniyöñ

Köyde dokumacılık yapılır mıydı?

H.Y. : (45) dā bizden_önce yoktu da bizim zamannāmızda başladı (46) köylēden birē eyitmen çıktı (47) o topluyodu õrediyodu gösteriyodu pi şeylē (48) az çok bi pāça bi şey_õrendik (49) hinciki durumlā mı vādı yol yoğ (50) keçi yolu gibi ormannāñ_ışlēnden tālalara gelip gidiyûñ (51) hinci her yer bağ yā gibi hinci işlē başĖa

Kışa nasıl hazırlanıyordunuz?

H.Y. : (52) eskiden kendin yapıyöñ her şeyi nēden_alcañ (53) tāleye bāçeye ekiyöñ her şeyi yapıyöñ (54) göyuyoñ_evde alıb_alıp pişiriP yiyöñ (55) market nēde tūkan nēde yoĖ õle bi şey (56) aylāda bi gidiP ayvacīē Ėasabaya gidiyöñ (57) çok mühim bi şeylē alıyûñ birē bāça şeker Kibi pirinç Kibi az çok et bilmem bi şeylē (58) her zaman ni alı alıp yiceñ para yoĖ (59) benim bubam hocadı Ėaşlāda ellilēde filen Ėabul_idēm (60) burēī tāsildar gēmiş ben de buriye indim (61) baĖ bubāñ burda didi on_iki lira yol parası bōcu vā didi pareyi geti gel (62) gençim yoĖ una vādıĖ buna vādıĖ erkezde yoĖ (63) bi pontul tikēdi biri vāmiş_unda vedi de (64) on_iki lira Ėoca kōde bulunmāyodu para yoĖ yā (65) õle günnē geşti hinci yoĖ diye bi şey yoĖ (66) bazar yerine indīñ zaman şaşırıSıñ sayılmaz (67) çok bolluğ çok yiyip iççeK geycek (68) gezceğ_oluşsañ araba vā tirektör vā her şey vā motösüklet vā (69) ni yoĖ şinci bizim gençlimizde çapa onzumda ēKmeK de onzumda küçüKĖuyuya (70) urda āşama Ėadā çalışıyûñ bi damda yatıyûñ (71) saba ĖāĖıP işe kaç para yōmiye para nēde (72) başĖa ūraştīmiz_ışTe malcılığ çifçilik bunnālan ben sanātĖar deyilim

Okulunuz var mıydı?

H.Y. : (73) oĖul_ışte üçe Ėidā gidiliyodu (74) oĖul aşşādādı yıkıldı yoğarı yapıdlā (75) o da perişan_oldu kim bağçağ_oğula (76) dā önce bizim zamanımızda burdadı Ėāvelēñ_õdū yerdedi

(77) burda ġāvelēñ_ōdū yerde oқuduyodu õretmen dā õnce (78) sōra sōra oқul yapıldı yoқarlara kitti aşşālara kitTi õle

Yaşınız kaç?

H.Y. : (79) ben şinci seksen dört yaşındáyın (80) ben otuz dōmnu olmam_ılāzım anam_õle dedi (81) üç yaş_ufaқ yazılmışın ben seksen yedi yaşlānda file olmam_ılāzım (82) yani nifūsTa otuz_üş dōmnüyüm

Köy odası geleneği nasıl işler burada?

A.C. : (83) gezek_oluyo birinde u yemek yapıyo (84) misāfir geldī zaman da unu doyruyo hoceyi doyruyo (85) köw hocası vādı unu doyrudu gelen misāfirleri doyruru (86) yataқ yōğan getiri yataқ deyil de yōğan getiri una yatırı (87) sırālan bõle dolaşıyu bõn sende yarın_unda yarın_unda gezek bõle dolaşıyu (88) biz_una gezek tiyiveriyoduқ õle (89) ramazanda gene aynı sen bi ramazanda burde şindi bi bulunsañ (90) sen bi gil de bi gō nası olúyó hem (91) köwcek köwlyüyü doyruyolā şindi u zaman misāfirlē yiyódú (92) şindi ramazanda köwcek köwli geliyu (93) köwde bizim yerimiz vā bōyüк (94) ramazanda gel de gör

Hacca gittiniz mi?

A.C. : (95) iki kere kittim ben bi ümre yaptım bi haç yaptım (96) allah size de nasiP_itsiñ hēr taraf küpür küpür hacıda iki sefer_ezen_oқunur (97) iki biñ_āltıda haç yaptım iki biñ_on_ıkide de ümre yaptım (98) biraz yollāda tabi sıkıntı olçaқ_u ġadarçık çanım ġalabalıқ ullāda da olur sıkıntı ya (99) urda da şeytan daşlamā gidioñ tabi zorlu yerlē vā (100) arafaTa gidioñ arafatta hacı oluyoñ (101) yirmi doқuz gün otuz gün otuz doқuz gün geziyoñ hacı olamayoñ (102) arafartaya kittiñ zaman da bi āşemde hacı oluyoñ urda (103) hiçbi şey õtünmüyöñ õtünme yoқ kapanma yoқ hiç õtü ġullanmayöñ (104) ġafañı bi kere õtünmüyöñ_iç ehram vā (105) beyaz_éyram vā şort mort yoқ_iç

Köyün geleneksel giysileri nasıl?

A.C. : (106) yaşlılā kiloT gibi bi şey geyēlēdi (107) öle ağı pantul giyēlēdi bōle ağı olurdu yaşlılā onu geyēdi (108) vallā ayā sorāsarj ayak bir_iki türlü şeylē gidē (109) ayakta çarık giyēsiñ ĩlastik_ayakķabı giyēsiñ e u zamannaş ıskāpin filan yok (110) e iřte bildiñ gidā vāsa parañ alırsıñ_ayakķabı yoksa parañ sıyriñ derisinden çarık yapāsiñ (111) sırları yüzüyola yā mizbāda ũnnādan kesesiñ bōle dōvelēsiñ (112) çarık yapāsiñ_ayāñja çarık teriz biz_ūna ayāñja giyēsiñ (113) çifte file kittiñ zaman da awul yapmā kittiñ zaman da veyāut visāir bi yere kittiñ zaman da e unnarı giyēsiñ hařfā hařfā çalıřmā her yere kittiñ zāman (114) yok ķu para yok bi lira yōmiye elli ğuruş yōmiye bōle (115) hā nalin de vā ben nalin geymedim (116) halil_āga geydīse bilmem biz geymedig_ōle bi şey

H.Y. : (117) ķadınnā geyēdi canım biz yalın_ayaķ geziyoduķ veyāut ķu çarık geyyōdūķ bōle (118) ayāñja paçovra sarıyūñ geyiyōñ çarī sırimnarı va bālayōñ (119) suda muda şıpırt dī dīveriyūñ u yanına bu yanına (120) çif sürüyosuñ çarī çektiñ mi toprāñ öküziñ_ārdından sabanı bāsTıryūñ (121) varıP geliyūñ ayāñda çarık vā (122) yalın_ayaķ toprakta gezilmez tiken batā Filen

A.C. : (123) ben ōle yalın_ayaķ hiç gezmedim benim yaşım dā açıķ tā ufağ_öldü için

H.Y. : (124) ben yalın_ayaķ gezdim dırnaķlā ğanādı daşlara vuruyōñ ayaklāñ dırnaķlā (125) daşlık çakır çukur daş bābuç yok ķu ayakķabı yok

Kōy boşalıyor mu? Satılık çok ev var.

H.Y. : (126) satılıg_ēvlē vā burda e satıyō nāpsıñ_ēv boş_ev (127) adam_ōlmüş evde ĩsan yok dışardan da alan vā (128) kōwde kim_alcaķ baña vēse bedāva vēselē virmen_evi (129) yarın ben ōldüm benim_övlē de satılcaķ (130) ōlan küçüķğuyuda dēmin aydivēdim ğız ayvacıķTa (131) burda kim_alcaķ benim_evi ũnuñ_evleri kim_alcaķ (132) dā ötekiniñ kim_alcaķ kittikçe boşalmaķda kōw (133) e vallāyi bure yüzüñ_üstündedi emme seksene dōru indi yetmişe mi indi (134) ufalyū kōw ğasabada gidiye ğeñřlik Ķasabaya gidiyolā (135) burāniyeye kit sunobalı dōlu edremide kiT_ōle küçüķğuyuya dā fazla (136) ayveciē gel ezīneye kit ğaleye her tarafta vā ğeñřlik Ķasabada (137) ben nusratlıya vādım benim_ōlana bi ğız_istedim (138) ev nēde dedi e

sunobada yōķ ķasabada olcaķ didi tamam didik (139) bu köyüñ_adına sunoba diyilē burēī dā sunobası ōrī yalı sunobası (140) aŗŗāķı yalı sunobası burēī dā sunobası dinilir (141) oresi sāyile denize yaķın_öldī için yalı sunobası dinilir emme Şeyde yükümetķe (142) dā eskiden sulu sāyir sulu kebiri (143) burēī sulu kebir urēī sulu sāyir dā eskiden sōradan deyiŗmiŗ isimi

A.C. : (144) urası paralı yer paralı yer zengin_urası (145) Seytin vā yā sōna sāyil denize yaķın dā manzaralı

H.Y. : (146) köyden baķtīn zaman köyüñ_altında deñiz gömgök su (147) bure öle mi canım bure dađıñ_çinde bi yer

Taŗ evlerin özelliği ne?

H.Y. : (148) dā sālam dā ıŗçaķ

A.C. : (149) yıķılır mı bu taŗ_ēv

Köy camisinin yapılıŗını hatırlıyor musunuz?

H.Y. : (150) elli yedide filen baŗladı bu temelleri (151) elli sekiz_elli doķuz üŗ döt sene sürdürdü bunuñ bitmesi (152) ben elli yedide askerden gēdim temelleri açıldı bonuñ (153) ātesi sene burlā yapıldı dā ātesi sene filen üŗ sene filen sürdürdü (154) temel ğazıyoñ_emme çapalan küreklen_ātıyoñ toprā (155) daŗları yonúyoñ keskilen yonúyoñ daŗı tıķ tırķ tırķ tıķ (156) baķsā ince iŗ serT bi daŗ sālam yumuŗaķ deyil (157) ben çalıŗmadım ustalā vādi burda unnā çalıŗıyodu yapıyodu (158) daŗla bu taraftan ĩlerden getiriliyo ũ zamannā tirektör filen yoķ öküzlēlen (159) öküz_arabasına ğoyuyuñ köyce köw yīyo burlara daŗı (160) Şinci öle mi tirektörlā vā ķamyonnā vā (161) birķaç_araba indirdi miñ dolā burlā u zaman zōrdu iŗlē (162) herkez öküzünü getiren daķıyo arabasına getiriyo variyo geliyo (163) u zaman anğāya olurdu köwce köw hinci anğarya filen_olmaz (164) para vā Şinci para çōķ ay dedi mi gidip pangadan_ālıp ğoyüyöz pareyi (165) hinci para çōķ Şu köw yēTmiŗ_āneyŗe aylıķ_āmeyen_ıç yoķ herkez_aylıķ_alıyo

Angarya dediğiniz nedir?

H.Y. : (166) anğarya köwce köw toplasıyû burēī (167) ni yapılcāsa çalışıyo yapıyo

A.C. : (168) muhtar bāri yarın anğarye vā diye herkez gelir (169) ni işi olcağ şu Sandalye gırılcağ herkez bu zandalyeyi gırā

H.Y. : (170) gēmeyen olūsa cezā yapā una (171) sen niden gēmediñ bağ herkez gēmiş gēmeyene cezā

A.C. : (172) sen topluma niden gātılmadıñ

H.Y. : (173) istēse gızsın yapıcañ mécbur (174) u da māziyetini añnadır tamam yarın git çalış dē

A.C. : (175) yāuT geliş izin alır benim bi işim vā dē işTe (176) yarın çalışeyim dē gidē

H.Y. : (177) muhtardan gelir izin alır nāpsıñ işTe (178) idāre olur u izin veri yaw

Önceden düşünler kaç gün oluyordu?

H.Y. : (179) üç gün u zamannā düyünnē ũ köw uriye gelir oturu (180) u köw gāşıya öteKi köw dā başka bi tarafa (181) çalgılan dowullālan gidē gārşılāsıñ hoş beş yapā (182) düyün_evi neresi burası veyāuT de urası (183) düyün_evine gādā gelir urda oynā baydus yapā (184) dürüsünü veri canım yemek yir öledi u zaman

Dürü dediğiniz ne oluyor?

H.Y. : (185) yāu basma bi sırıñ ucuna bālālā

A.C. : (186) helva tespisi olur bi depme helva

H.Y. : (187) helva olur sādıçlā mādıçlā getiri gelir e belKi düyün_evine bāş olarak öle verilē

Tepme helva nasıl yapılır?

H.Y. : (188) depme helvayı unnan govururlā yağda (189) unu elēle unu su dōkēsiniñ yoğuru undan yapālā (190) ateşte govurusuñ datlı yapıyuñ tabi (191) hamurlan datlıyı ğarıştırdıñ mı helva olúyo

A.C. : (192) bayramiç_elvesi olur hēpsi olur

H.Y. : (193) bayramiç_élvasını bazārlāda görü canım (194) u hēlva beyas berikisiniñ rengi deyişik biraz

A.C. : (195) undan taraFda ni tatlısı vā şu vā bu vā (196) sütlü aş vā bilmem ni vā (197) zāten yirlē ğākālā gidēle canı istedīn

Köyde Hıdırellez kutlaması olur mu?

H.Y. : (198) eskiden_olurdu emme şinci olmuýo ğāyi (199) eskiden ğızlā mızlā yüsük topladı oyun ğoşuşurdu u yanına bu yanına (200) olannā bi tarafda ğızlā bi tarafda

A.C. : (201) olağ kesēledi furuna ğorlardı ğenşlē olağ kesēdi (202) furuna ğorladı āşām toplum_ālinde yirlēdi

H.Y. : (203) şinciki gibi ğızlā olannā ğāmağarış dīldi (204) ğızlā bi tarafTa olannā bi tarafda şinci öle dīl

A.C. : (205) ğiziñ birine bi laf bile atamazdıñ

H.Y. : (206) dediK ye eski işlē yoğ ğāyi hinci her şey deyişik

Hıdırellez sabahı süt içilir miydi?

H.Y. : (207) bağ her şeyi biliyoñ sen omayannara verilē (208) hālā devām_idē u iş hani eskiden_olúyódu ya hālā u devām_idiyo

A.C. : (209) hıdırilezde senin südüñ yoğsa sana süt getirirlē (210) çoğ_olannā veri sana süt u devām_idiyu

H.Y. : (211) sen biliyosun bu köyde kimde vā kimde yoḠ mal (212) uña götürüp gidip veriyuñ una veriyuñ buna veriyuñ (213) ōmayannara veriyuñ una da dāttıruyuñ u da seviniyũ (214) hay_allah rāzı ōsuñ diyo allah berekeT vēsiñ sevinmez mi canım

Sünnetler nasıl yapılrđı?

H.Y. : (215) eskiden sünnetçi getirilēdi bi sürü çocuk (216) kaç tene bu köwde çocuk vā beş tene üş tene on táne (217) bi evde sünnetçi onu kesēdi sıralādı yatırılādı (218) biraz sōra ilāşlālā ērkes çocını alı gidē evlēne eskiden_ölēdi

A.C. : (219) köyde yemek vā gene sünnet tüyünü olúyó ya

H.Y. : (220) emme şasabada hastānelēde kesiyolā şinci canım eskiden köwe sünnetçiyi getiriyoduñ

A.C. : (221) hastānede kestiriyolā şindi zenginē sünnet tüyünü yapıyo bilmem nilē yapıyo

H.Y. : (222) şinci işlē zevkli para çok didim_e eskiden_öle diyildi (223) yapsa yapsa iki ğazan keşkek ğuru ğoñşulara yidiri u ğidā (224) şinci dünyēyi okuyo adam çağırıyo toplúyo oriye (225) tosun kesiyto tosun ğoca dā gibi tosunu kesiyto (226) içki vā yime içme bol hinci (227) para vā yaw bol şinci her şey

Çanakkale'ye sık gider misiniz? Çok büyüdü değil mi?

H.Y. : (228) elli dört_elli beş elli altı elli yedilēde askerdim izine filen gelip kittim zaman (229) ben gölçükte askerlik yaPdım köprüden bu yanda ev bile yoḠtu (230) yol boyunda birkaç_ev vādı inci gēmiş kepezden beri (231) her yer_ev çok büyüdü ğale başke yerlē dā fazla canım (232) istambul tekirdāndan izmite ğadā hēr yer dōlu (233) çekmecalēñ_aralā bomboştı ev mev yoḠtu urdan güzelkō gibi bōle boştı (234) benim_olan boluda askerlik yaptı da yanına kittim boş yer yoḠ (235) her yer_ev dolmuş ben_ilk kittim ğezdım yerleri bilemedim yā

Köy hayırınız oluyor değil mi?

H.Y. : (236)  lur mayıs_ayında n san mayıs (237) burda keşkek pil v her řey yapılır datlı helva melva (238) b t n her yere d vetiye yollanır yılı burl  galabalıKdan geemessiň (239) şurda aşşada çeşmede v  hayır yeri şadınn  dol  oreyi de (240) burl da erkekl  tosun kes  keşkek çoK bol_olur

Askerlik yaptığınız g nleri hatırlıyor musunuz?

H.Y. : (241) ben_askerde çok yaşadım bob m_evinden d  iyidi urda r tım (242) ben bi  lbayın yanında unuň_evinde yatıp g kiyodum urda yiyip_iiyodum (243) sivil geziyodum kendi evim gibi  vde bi hizmetçi g z v  (244) hanımı kendi yim  kendi bişiri hizmetçi paspas yap  camları sil  (245) oc  de olmadı adamın oc  yoktu benim_ır dım_askerde oK_jiydi (246) ben  ř sene askerlik yaptım bahriyelidim ben deniz_askeri (247) d   nceden ben ifaK v sital dadım gemilere işçileri g t r d k (248) istimbot tiyil  ifaK g yıkl lan fayrap k m r yaK dı u makinel  (249) unnarı gemiye bırakır d n diK iskeleye gelirdiK (250) urda  m  gid dik  len yem ne geliy  (251) ifaK v sita u nası kitçek suyuň_iinde una biniyo (252) gemiye yanaşıyo bur e burda çalışıyo  len geliyo yemek yim  faPriKaya (253)  len yem  yidi mi gene g t r yoň_urıya gemiye (254) biraz çalıştım da s ra bıraktım z r (255) askerlik çok yapma haKsızlık_oldu biraz (256) il_ lem_iki sene yaptı biz_ ř sene yaptık (257) y  bahriyelil   ledi deniz_askeri  ř sen di

I/6

Paşak y K y  - AYVACIK

Neslihan Menteşe (88)

Bu yaşınıza kadar neler yaptınız, nasıl geindiniz?

(1)  velde oK_Tu iřl   raK pi dik palumut topl dik (2)  rdan zeytin topl dik her řeyi yapatık iř çoKtu (3) řindi iř miř yok g y h sann  eTmeK bile yaPmiyola (4) deyirmennik yap dik yapai dar dik yap  y n_atatık (5) hep yapatık her řeyl  řinci yapılmıyo g y yaPmiyol  (6) ne bilem yoK g y pi řey yapılcaK bi b le iřte h kes (7) iřte bu m rebeleri aňıyol  bilmem ne aňıyol 

toplanıp toplanıp (8) nāpam işte b̄üle evelden baĸla yōlunurdu (9) yā napālīm işte dūnyanın işleri bōle tūkenmeyō tūkenmeyō nāpālīm

Dokuma yapıyor muydunuz?

(10) ben ġızdım şōle ifaĸ yeñi yetişme yirmi yaşlānda filendim (11) doĸuma ġeldi bi de tezgāh vedilē ēsannara urdan doĸudu ēsannā (12) tezgāh ālannara bi tezgāh bi de om beş metro şey vedilē ġumaş doĸudūn şey (13) undan sōna şey vēmeyen tezgāh ta yētmez erkeze u ġidā çoĸ ġalabalıĸ (14) om beşini vedilē ötelēni veremedilē (15) vēmediklēne çoĸ şey vedilē basmalā metrosu çoĸ veTilē işte öle öltu (16) bir_áy mı bi puçuk_ay mı çalıştıla ġızlā (17) ben de kittimdi emme tezgāh vēmedilē bā (18) niye vēmedilē bilmem ben de istemedim bi dene (19) doĸuduĸ yōġan çāşafı dōşek çāşafı işte öle bōle işte (20) māken gibi öle şeylē toĸutuĸ tezgāh vātı (21) turuyo dā kimisi toĸuyo tezgāhları (22) ēram doĸuyotuĸ baĸ şurda vā pi tene eyram doĸunuĸ (23) ġösterem mi saġa bilmem ġösterem şureye ġuyveTim (24) bunuñ_üstüne halının_üstüne yazıyodum (25) daş gibi baĸ bizim tezgāhlāda doĸunuyo bunnā işte (26) bu kilimi işte yazıyodum hadi bōle yazmayom bayrama ġıdan ni yazmayıvedim_ışTe (27) bōle yoĸāda da vā iki üş tene öle doĸunuĸ (28) şunnā nası ġöze sırlanca ēski sōküntülēden (29) hani şey ölur ya şeylē vā şinÇi bunnā sōküntülēnden eski şeylēden (30) sōküyo atçāġa sōküp sōküp yapıyōs a işte nāpçan

Köydekiler şimdi nelerle uğraşıyorlar?

(31) vallā hiç bi iş yoĸ ġay ni biliyim ben (32) ēsannā oturyolā baĸām yoĸ iş yoĸ (33) çiFçilik ġāĸtı ġay yaPmayolā direktor dolu ēsannāñ_evlēnde (34) taĸsilē vā ġır ġır hep gezyolā üstünde emme (35) odun getiriyolā şey getiriyolā ġoyun ġuzu işte (36) öle bōle vakit geçiriyolā yapıyolā (37) vā Tiraĸtor çoĸ evelden bi dirāĸtor yoĸtu hiç (38) biz ġençken hiç yoĸtu yollā yoĸdu yollāmız_öldu (39) dirāĸtorlā çalışıyo iş yoĸ_emme gene buluyolā işte īsançıklā (40) mala baĸıyolā cannı mala ūrdan sūt_ineklēne baĸıyolā (41) mandıralā vā mandıralāda peynir yapıyolā şē yapıyolā (42) işte öle yapıyolā mandıralā çalışıyo gece ġündüz yas Kış (43) mandıralā çalışıyo urda da çalışırdır_ā ġalede mandıra (44) buri şeylere de ġay yollā yapıldı

hēkesiñ_evinde televizon vā çamaşır maķınesi vā (45) herkez_öle benim iki tene ölan vā iki (46)
 üç tenedi üç_ölanım vādı bi ğızcāzım vā ayvaçıkdı u da (47) üç tene ölanım vādı
 ölançāzlarımın biri öldü (48) āltı tene dada biraķdı da kitti āltı tene dadası vā üçü ölan üçü ğıs
 (49) u öldü işte izmirde çoçukları kimisi kimisi burda kimisi işte ayvaçıkda (50) öle böle oluyolā
 işte böle benim de dōrT dene dünyada üç_ölan bi ğıs (51) ölannāñ biri öldü ya nāpçañ ūle (52)
 bu da selçiklēden_evlendi selçikten_evlendi ğāsı da öreTmen bunun (53) burdaķı ölanın da biri
 bu bu da öreTmen (54) u da emekli oldu bu da emekli oldulā ğay (55) emekli oldulā burda
 köyde de urda oķul vādı bi adamçāz yaptıdı hayırından (56) ēsannā da ayvacıye gidiyolā şinçi
 oķumā çoğu araPa tutuyolā Ta (57) hē sabah götürüyo dē şeylē ğalıyó ilkoķullulā ğalıyó purda
 (58) doımúyó ğāilā yirmi yirmi beş tene dada vā (59) aman şey on_om beş tene dada vā ğay
 hepsi (60) birinci ikinci üçüncü dörde ğıdan mı oķurlā beşe ğıdan mı oķurlā nāpālā işte yūķ
 (61) ūle işte urā oķula gidiyolā (62) şeylē ayvecıye gidiyo bēşten sōna ilkoķuldan sōna
 ortaoķula kidēkene (63) alla akıl fikir vēsiñ yārappim herkez oķumaķlan zōr (64) başke şı yok
 oķumaķ Ta zōr_emme (65) e zōr kolay dī örendile kolay mı bilmem (66) her şeyi örencēñ her
 şeyi bilçeñ (67) bī sene baķtım ben bobam öleli öldü ēkence ğeñç_öldü (68) tirevik ğazāsından
 benim bey_öldü (69) işte ben de dadalāñ kimisini evēTikdi kimisi evlencēdi (70)
 ben_evēdim_ıkisini bunu ben_evēdim selçikten bi ğızlan_añnaştı (71) unnan_evlendi öteki de
 şurda ğomşu ğızını altıķ buna da (72) ğomşu ğızını altıķ köw ğısı eh iyi oldu emme (73) her
 şeyi yapıyo Seytin toplayo her şey yapıyo (74) bu eskelede şinci hēr gün_eskeleye gidēlē ūrda
 mülkleri vā ūrdan_unu çalıştırılā (75) ğay yaPmaycām diyo gene de yapıyolā vazgeçmiyolā da
 bāķām (76) yapsinnā yapçāķları ğıdā yeñisini yaPmayÇaķ ğay (77) ēsannāñ nazı çekiliyo mu
 Sūr e nāpçañ aķmassa damnā diyos_işte (78) bi ölançık toğurdu zātan gelin (79) ūnu da
 ayvecıye ev yaptı dedesi ayvaçıkta anne dedesi (80) ğāķtı kitti ayvecıye kitti köyde īsan
 ğalmadı (81) hepsi ayvecıye gidiyo orā burā gidiyola nası şey bilmem (82) seyreldi köyüñ_ıçı
 dada dünyanıñ dadası vādı şinci dada mada yok (83) ğuca oķul yaptırmış (84) adam u ğıdā oķul
 yaPdım ben emek çektim yapTım da siz ayvecıye gidiyosuñuz diyi ğızāmış oķul yapan_adam
 (85) bi yer yaPmış ta ūrdan ğuca oķul yaptı (86) ēski oķulumuz da vātı ta eskidi ğay diye

Pıraqıvedilē (87) yeñi yapıdılā oqul üç ğatlı dōrt Ƙatlı mı ni çok ğucaman (88) bōş ğaldı işte oqul bi pāça tada gidiyo işte (89) bi öreTmen veriyolā iki öreTmen mi verilē nāpālā ūretiyo nāpsıñ

Köyün havası nasıldır?

(90) iyi iyi gene bizim burlā iyi ğar kış olmayo çok (91) yaz da olmayo pi şeylē howa bi hoş_olTu (92) evēki gibi deİL nası hēr yer_öle mi hēr yer_öle ā (93) bi telefonnā çok ūinci ēl telefonnarı cēp telefonnarı (94) unnā mı yapā ni herkez ārılı sızılı hiç sālām da īsan yok (95) hēr yer_öle evelden sālamdığ vallāyi (96) tāleye dūnyanıñ_aşını götürü üç_üyün yemek yirtik bu şeyle (97) hinci yiyemiyós çok yemek filen yinmiyo çok (98) tālalara götürülēdi īsanna şey ōrağ piçmē gidē (99) sabah ğākıncaya ğıdāna ğuca ğuca birliklere yourt ğurtuğ (100) urdan ğuca tencerelere bulğur_aşı ğurtuğ (101) mağāna pişiriTik gözleme yapāTığ göce bōrē yapātığ (102) tālalara götürüTük ēsannarı şeye toplātığ (103) baĴla yolāTığ ōrağ piçēTik e işte öle öle (104) ūinci hiç yok pi şey yok ğay yok yaPmıyós (105) hācı masrāfını ödeyemez tiyolā (106) benim_anam_ācekli ūurda bi kūy vā ācekten ūrdan anam (107) bobam buralı paşaköylü anacıme baĴtım dūĴsan yaşına ğıdāna (108) TuĴsan yaşında öldü ben de ğāyi iki sene ğaldı dūĴsana girmē (109) īşallah_allah pek yāvuz_ölTü işşallah ben de öle ölürün (110) ğāyi bunamışım bayā bilmiyom da

Göce böreği nasıl yapılır?

(111) bıydeyi hani bıydey_olur ya kepēni alısnı şeyini uvalañ (112) kepēni çıkarısnı düvēñ dübekde (113) undan sōna unu ğurudursun çekēsiñ daşda (114) daşlāmis filen ğalıĴ baĴ aşşālāda turup turu bāça taştarı (115) bāça ta çekētik develēmis vādı evelden develēmis vādı (116) ūrdan işte u göce bōrē yapa ūinci aşlıĴ zamāni böce bōrē yapātığ (117) yōkā ğıyaTığ mağānalā yapādığ Ĵustuslā yapāTığ (118) hiçpi ūiy yaPmıyóz ğay hiç yaPmıyós hep hazır aliyōñ (119) bi iki tene ūş tene şey gelir zērzamatçı gelir ūrdan burdan (120) ūrda baĴĴalımış şeylēmis vā tükannāmız vā tükannādan_alırıs (121) işTe öle bōle yiniyo evelden yapātığ hāpsini (122) işte göceyi çekēsiñ daşTa inceçik yapāñ pulğur gibi çekēsiñ (123) undan sōna unu ğazana südü ğursuñ göççē de ğursuñ südü (124) beş kilo sūt dōkēseñ beş kilo da su ğursuñ unu

ğaynadırsıñ (125) göceyi salāñ içine şeyi bıydeyi südüñ içine ğazana büyük kazan_olu (126) ğazana salañ ğazmak_olur üle ğazmak_olur (127) unnarı uvalā uvalā çāşafılāñ içinde soğudukça şe yapā dağılır (128) undan sōna gōzerlen geçiriz_ünü bis (129) gōzerden geçirdin inceldiris burie güneşTe ğurudurus (130) ğuruTduKTan sōna işte ğurus (131) unu timālarız bi yere ğurus ğaba (132) sūna onu pişicemiz zaman göce bōre yapıçamız zaman bi pāça su ğursuñ üstü basınca (133) hēmen ğabariveri u ūdan ğabı da açañ (134) dōşesiñ içine isteseñ peynir ğu isteseñ ğuma (135) ūrdan_öle pişirili be^kmezi dōkēñ üstüne (136) bal be^kmez ni olusa dağlı (137) dōKmeyen de dōKmes turşuyunan yir dōken dōkē (138) işte öle öle yapās her şeylē bulğur yapās (139) ğaynadırız ğazanda bulğuru señ bilmeñ_ā bulğuru biliyo muñ (140) ğa şinci yapıyó musuñus yapāsıñıs bulğuru ğāzanda ğaynadırsıñ (141) yinir öle şeyi dāmüstüne de seretik (142) damüstü bile yok şinci ğay herkes keyeFli oldu ğay (143) e ūrdan_ışte yapās üle ğuruduruz da (144) ğūrTuğ çuvallā çekedik daşlāda bulğuru da (145) bulğur_aşı pişiriTik ğuci tencere yā (146) tāna yapās uvalās tānayı tānayı şey iliyēnde unu ğursuñ (147) üstüne yourT dōkeñ e urdan yōrusuñ_unu e^kmek yoğuru gibi kaşKatı (148) üle ütē bastırı ğosuñ ētesi sabā ğākañ olur_u e^kmek kibi (149) pi göze olur hamır pi iliyen_olur (150) damüstüye götürüsün topak topak topak çāşafılāñ üstüne sēreñ (151) undan sōna ūnu ellēñ ellēñ ellēñ (152) incēlir inceltikten sōna unu tāna yapañ ğay (153) ellēñnen bastıra bastıra uvalaya uvaleye un gibi olur un gibi (154) elekTen geçirisiñ_unu ğay un gibi olur (155) unu ğuruTursuñ gine ğursuñ kışın yirsiñ_ışte öle (156) çōba pişirisiñ iki ğaşıK üç ğaşıK ğursuñ (157) öle çōba olur u da tāna çōPası tiyile (158) āÇık içine şey ğursuñ tomata suyu içine as saımsak tūvēsiñ (159) isteyen yī saımsak tūvē üle yapālā yapātık (160) emme şinci yaPmıyolā ğay yapannā yapıyo da hiç kırKTa bi (161) hiçkimse yaPmayo nāpam evlātçim (162) işte bōle işte dünyanıñ_ışleri yā nāpām_ışte

Eski bayramlar nasıl olurdu?

(163) vallā bilmem evvelcen bayramnā her şeylē yowuz_olurdu (164) şinci bilmem olmuyo gibi īsannā televizonnarı vā (165) çıkmıyolā bile bayram yaPmıyolā bile emme (166) eh gene oluyo işTe bayramnā hēkes donanıyó (167) şinci bōn hısım_ākṛabāsına gidiyolā ellēni öpüyolā (168) ūrlāda bağlā mağlā yapıyo hērkes (169) bağlā yiTiriyolā ellēni öpüyolā işte hısım_ākṛabā

gonuñ gomuşu yaşıllara (170) öle olúyó bayramnā da şinçi para vē dadalara para vēyos (171) ē bazı da işte şeker meker tutuluyo bi kolaneye veriliyo (172) e işTe öle olúyó pi şeylē pi şeylē (173) burda bayramnā öle olúyo baĶām (174) bayrama gene hazırlık dā hazırlanmatık Ta (175) ifaĶ dadalara hep para vēmeĶisTē unnara ifaĶlıĶ yapĶañ (176) bōzducañ bōzuĶ bulcañ nāpıĶañ ēvladım (177) siziñ ullāda da öle mi her yē bir her yē bir

Hıdırellez'i kutlar mısınız?

(178) Ķutlās şē yapās ūdan damüsteleri āzını aĶa aĶa Ķuval vā (179) Seytinyağı ōsa destilēñ āzını aĶañ öle biraĶırsıñ (180) unnā hıdırlan hilyas üstüne Ķurlamış ta ūdan şē yapāmış taşşāmış (181) kimi öle Ķörüyo daşıyo bazı tālada suĶana gidēs (182) ip bālarız bāT cāT tiris (183) birini şeyiñ soĶanıñ şeyini birini bāt tirsıñ birine de cāt tirsıñ (184) ikisini bālāsıñ ikisini de ölçĶeñ bi bóyde (185) ē saba ĶāĶdīnan una baĶāsıñ hıdırulez Ķün (186) biri uzā biri āĶıĶ Ķısa Ķalır (187) ādet öle e işte öle bōle yapāsıñ (188) hıdırilles oynālā şē yapālā şinci oynamıyólā Ķay (189) televizonnā şeylē vā işte geziyolā bazı bazı hiĶ gesmiyolā (190) hıdırulez oldū belli olmúyó kimi yerlēde hıTırilez olmúyó ā kimi yirlēde olmuyo (191) bizim de Ķay yoĶ evelki gibi deĭ evelki kibi deĭ (192) evelden ĶoĶtu hıTıriles filen yapālāTı dūyün yapālādı toullu file (193) nēde Ķay unnā yoĶ damüstünde dūyüne baĶātık (194) zerhoşlara baĶādık Ķay yúĶ yúĶ (195) Ķalıları kēTleri yiyolā üstünden bōle atlayolā dē mi (196) selĶikte izmirde Ķōdüm ben izmirde ōlan kitti ya işte (197) ben de kittimdi u Ķızları orē iki tenesini orē vēdi izmire (198) hıdıruleze denk keldi de işte (199) oraya hateş yaĶdıılā bizim aşşāĶımıza (200) ūrdan Ķızlā hep şē yapıyoTu Ķayıyódu üstünden hateşiñ (201) hıdırillez yapıyolādı gece şinci yúĶ ūle şeylē

Bu çevrede bildiĶiniz şifalı ot var mı?

(202) e işte bi kekik vā başke ni satĶaĶlā kekī satıyola (203) bilmem hālā satālā mı kitmiyóm Ķay behrama filen haniden beri (204) gidemeyóm Ķu nası ĶitĶeñ yörüyemeyon bekleyon (205) dadayın ēsan yeñiden dada olúyó

Zeytinyağı yapımını anlatır mısınız?

(206) e işTe faPriķası vā evelden bizim adamın mengenesi vādı (207) bōdurģaç tōnēdi īsannā dōnēdi (208) bōle ğuca bi Tōrama kiriş kibi bi şeyi vādı tikilik (209) unu deliKleri vādı kıvatlīa Taķālādı dōrt kişi dōnēlēdi (210) ōle basālādı basKiye e sōna unnā battı (211) şeylē çıktı türlü türlü baskılā çıktı (212) kendi kendine basā ceyrannā şinci nāpālā bilmem (213) başķa türlümlüş kene ben gōmedim ğay unu sonrakını (214) yağı bi tarafa pirenesi bi tarafa gidēmiş tabaya mabaya ğumazlāmiş şinçi (215) şinçi ōle ādetlē çıktı (216) sen gōdūñ mü buriye vādıñ mı fabriķalara vāmadıñ

Kōyün adının nereden geldiğini biliyor musunuz?

(217) bi dedemiz vā burda dē orda türbesi vā dedemiz vā (218) burası ōle şēmişti tāmıştı (219) urdan dē ğorabasında şē yapāmıştı çobancılık yapāmıştı dede deliğannıķana (220) urda yapāmış epēy durmuş_urda ğorabasında (221) ağası da şeye kitmiş hacıya kitmiş (222) evēlden haçılara kiTmeK Sōrmuştu emme hacıya kitmiş (223) ūrdan u da hep ğuru odun getirimiş ēve dede (224) deliğannımış_İşte ibrām ibrām diyolāmiş (225) sen ne u getiriyōñ dayanmayo yanı yanveriyo (226) getiriz baķām diyi diyiverimiş hep yāni ğuru odun getirimiş (227) ōle bayā yaPmış sōna şey ağası gelmiş haçıdan (228) şey hani şey u helvayı ğudū kāse vāmiş (229) bu kāseyi dimiş pen ibrāma ğuyuedimdi dēmiş ğāsı (230) nēden bulduñ bu kāseyi de getitiñ bureye dēmiş (231) hēbeñ de çıktı dimiş ē ni bilēm namaz ğıliyodum dimiş sabā namazı dimiş (232) bi de sāima selām vēdim dēmiş dumanı tütülek yanı başıma ğunmuş bu kāse dēmiş (233) a ā ibrāma pişirivedimdi ben bundan pişīdim dimiş (234) ōdan āldı kitti kışleye dimiş dimek saña getirivedi unu dimiş (235) ūdan da u da ğabını getimiş_İşTe (236) a a biz_una dünyada şē yaPmayām hızmattır yaPTırmayām (237) elviyā bu olmak vā baķ una yaptırmayām ni istēse unu verēm dimiş (238) iyi sōna da ibrāme ibrām dile bizden nē dilēseñ dile dimişlē (239) sen bi büyük_adamsıñ biz saña hızmāt_İTē sen bize hizmet ittirmeyis timişlē (240) hizmet yaptırmamışlē ğay da yollamışlē u da hanı ğoyun verēm dimiş (241) ğoyun ālmış ğay emēne ğaşılık urda (242) unu ni ğıdā vēdilē bilmem burīa paşakēwe gelmiş (243) burda bu türb_ōlusuna şōle bi çakıl çeKmiş (244) bi tāla gibi yaPmış çapaylan āpa ekēmiş tā şıye ta şurda hēmen cāminiñ_ūs yanında (245) cāmi filen yokmuştu u zaman burlāda paşakōyde (246) paşa

almış adı emme hi paşak w d mişti u zamanna (247) s na b da şe yap kan c mi yapan
 diyoll miş k yl l  ay (248) birikmişl  puriye ay burda  m dabası v mişti urda ışla gibi
 y lec lil  v mişti  le işTe (249) unn  da bur e birikmişl  Puriye g mişl  (250) şurda menteşe
 v mişti unn  buriye g miş (251)  skik w v mişti unn  gelmiş bay  b y miş b le k w (252)
 uyul  muyul  azmişl  bu m llenin suyu zehir gibi iilmes (253) d  h l  turuy  ye sul  şurda
 eřme v  (254) řurl da uyul  v  zehir gibi suları aı (255) unu iřte řu ibr m dideniň
 m lk nde niden_ aı oldu bilmem  le (256)  te m llenin suyu dalı  te malleye uyu azmişl 
 bio uyul  (257) d  om beş yirmi tene uyu v  su yomuştu bu id  (258) uyu az l mişti
 eski saman_ adamnarı (259) uyu azmişl  da işte urda  le gidetik suya biz dadaan g nkene
 (260) su yotu k yde s na h k m t_ azımız sağ_ olsun getirivedil  su da (261) şinci  sann 
 getiriyol  su url dan burl dan yapıyol  (262) kimi b ru salıy  kimi şi yapıyo yapıyol  (263) e
 diyc m_ iřte  rdan anaaleden d  pařal  nası adam bu adam dimiřl  (264) aňılıyomuř b le
 yapıyo ş le yapıyo  rdan  pa ek miş apaylan bioğ_  pa olurmuş (265) unu yirmiş hayvanına
 eşşene verimiş eşşene (266) urdan  vlenmiş s na n den_ evlendi bilmiyom (267) iki  t tene
 dadası olmuş iki tene  lanı v  bi de ızı v  (268)    rdan ızını  lmiř řeyiň_ ine
 t besiniň_ ine (269)  lanını da almıř birini birini almamıř (270)  le babuculu mu yap l miř
 n p l miřti (271) babucunu  ekene oye  le kem g zle baasımıř  lanıň biri (272) sen niye
 baTıň ay  le kem g zlen baTıň  l ken diye unu mezarlıđa  mamıř_ eri de hemen
 apısınıň_  n nde mezarı  lanınıň (273) urdan t Pesi v  řiyde de  rda iřte yaın bize (274)
 biz_ unuň m llesindeyis e diyc m iřte evi v miřti řurda (275) yastı v miřTı dařTan b le dař
 yo  bucaTa (276) daş h l  turuy  ev bilene (277)  rdan işte  le turmuş s na u paşal 
 Tuymuşl  anaaleden (278) gidelim ba m ba m nası aTam pu timişl  hayvann nı almışl 
 (279) gelmiřl  pur e h men řeyiniň paltusunun eketiniň bu aı  pa umuř (280) birine bile
 yetmez pu timişl  kendi kendil ne (281) bu veriek hayvann na emme birine bile yeTmez
 (282) v miş şaldır şaldır şaldır hepsine v miş (283) d  urda  pa Turuyomuş b ası daha
 t kedememiş_  payı (284) ifağ_ ifa tencerelere aş bişirmiş gelicekl  diye habar_ alma v  (285)
 hadi hadi bu aş kime yetek dimişl  (286) n  bi  qtara aqt  aqt  pittirememişl  aşları (287)
  rdan işTe gelmişl   dan su yomuş hayvann nı sulayca (288) u aı eşme yomuştu u

zaman ūurda acı çeūme vā bi yoluñ ūstünde (289) hayvannāmi gel baķām sulayām dimiū urīa kitmiū (290) bi asa furmuū bi su piūkirmiū ūda sulamiū hayvannāni (291) urda iūte urda da çeūme yapmıūlā urayı da ūle iūTe (292) paūakōw undan ġālmıūadı paūa geldi ya yoķāndan ūeyden ūaleden paūalā geldi ya (293) undan paūakōw ġalmıūatı baķ daū toķuū vāmiūtı (294) burda āmatabası vāmiūtı ūurda bi kōw (295) ūurda aūūada bālar iĉinde vā pi kōw ūe mezālıķları vā mezālıķları (296) ūrdan iūte hep vā ūle mezālıķları filen (297) būda ūiy vāmiūtı bilemedim adını iūte urdan bi kōw (298) urda vā bi sunabaynan bura paūakōyūñ arasında (299) ūda kimisi sunabaya kitmiū ēsannā kimisi paūakōwe ġemiū (300) benim adamıñ dedesiniñ dedesi bilene ūdamıūtı mēnteūete sunabaya kitmiū (301) de urdan gelmiū benim adam dē dadaķandan ġēlmiū deliġanlıķan (302) paūakōylū olmuū ūay iūte tiĉem (303) bobası sunabalımıūtı ūlmūū urlāta mezarlı vā (304) ūu mēnteūe mēzarlı Teyilē yā iūte ūle ūle dūnyaniñ iūleri (305) sazlıyı bili miñ iūte sazlıñ yanında sunaba (306) ġōzlu vā ūrda bi ġozlu vā ġozludan ġeūtikten sōna sunaba vā (307) benim adam sunabalı iūte sunabalı halil ibrāyim diyilēti sātān sunabalı (308) deliġānı gelmiū purıya paūakōe (309) yiyip iĉĉē burda paūakōydemiūtı yā yiyip iĉĉē olmasa gelini mi yā (310) sazlı vā ġayılā vā hep urlādan kūylē vā sazlı vā ġayılā vā

Adınız nedir?

(311) benim adam heP nesli diyidi nesli ġadın diyilē (312) nesli ġadın adım da ūrdan e nesli ġadın aT doġuluķ ēmme benim at ta iūte nesli ġadınımıū (313) nenelēm ūle olmaķ vādi īsannā kimi nesli dī kimi nesli ġadın dī (314) eski zamannāda ġay ġadın mı vā ēvelden ġadınıs hanımsıs hiĉbi ūey ūmazTı kı (315) evelden ūle ġurlādı ġadın hanım ūle tiyilēdi (316) ūindiK dimiyolā ġay yeñi adlā vā ġay

Okuryazar mısınız?

(317) vallā hiĉ cāyiliyim ben hiĉ yazı bilmem ĉoķ cāyilim (318) u zamannā yasaķtı yazıla bōle yeñi tūrkĉe ĉıķıyomuūtu benim u zaman (319) eski yazıyı de ūrendi īsannā hep ūrendilē ūinĉi (320) u zamannā yoķmuūtu ēski yazı (321) e iūte biz cāyil ģaltıķ

Ailenizden kısaca bahseder misiniz?

(322) ācā kitmiş bobam anam āÇekli bubam paşaköylü (323) bobası da ölmüş anası da ölmüş bobaçimıñ māmet_elidi adı (324) u da ācā iç güvēliye kibi kitmiş ūrīe bi kız almış (325) ūrīe kitmiş bobam u ğarı da doğurmağtan evelden dođturlā mı vādī bōle yollā mı vādī (326) hayvānnan iyerinin kıçına bindirmiş düyüne kitmiş ilyassağıya (327) ūda ğānını ēzmiş şey dada ölmüş ğānında (328) baķamamışlā yowuzca demek ki ölmüş lohusalıkta (329) TaTa tüşük yapmış bi ğızı vāmıştı dōT beş yaşında doğuk (330) işte bu azizeniñ baņa baķan ğarınıñ anası (331) purīe kızını birini goceye vēdi de una diye işte mālleye geldi (332) ben de ğuyuvēmetim_unu Ķaldı başımda (333) işte iki senetir baķıyó bā barabā turúyós (334) bōn olanı çağırdı ayvaçıkta olanı vā (335) bi olanı da oTu Sātan bōn ğel dimiş (336) né işi vā bilmem çıkıp orīa kitmiş (337) ğāķınca ben tuymadım bilene kitmiş (338) ğāĶmış ta kitmiş ēken giderim ben diyodu (339) ben uyuyuvēmişim u sırada oruç tutúyó işte on ğün_orucu ğūbanın_oruÇu (340) baņa tutma dēdi sen dēdi ğay yetēse yetē dēdi (341) ihtiyāsın ğabil mı olçaķ TiTi sen ēhtiyāsın tidi (342) e ben yimiyóm_emme gene de tutturmatı işte tutturmatı (343) tutādım hep hep üç_eylē pütün tutādım tutturmatı (344) u kendi ğāķtı kendi kitmiş_ışte āşām gelir (345) ureye kitmişTi öle om beş yaşında (346) ana ölüvēmiş boba ölüvēmiş kimseziz ğāmı (347) ureye kitmiş_ışTe da urda ğāsı da ölüvēmiş lōşalıkda (348) anamı almış anām da adamı ölüvēmiş almış sōna (349) būTa evini yaptımış bubam bu evi şiymişti evini yaptırmış (350) ille köyüme kitçēñ ğay yetēse yetē TurTüm burlāda ğarı köylēnde dēmiş (351) urdan ğāķmış burīe paşaköwe gelmiş çalışkandı bobaçim çok

I/7

Tartışık Köyü - AYVACIK

Kadir Güngör (40)

Köyde hayatınız nasıl geçiyor?

(1) ben kendimden misal verem ben (2) baK Şu grdn bināda oğudum (3) ben bununn n kapısından girdim arĖa kapısı yoğ da arĖa Ėapıdan ĖıĖTım gitTim yāni (4) nası ĖıĖtıĖ gittiğ ben_oğuldan ĖıĖtımda dru dzgn bi adımı yazmasını bilmezdim (5) ciddi diym yāni kendimizi sonjundan geliŐtirdik (6) burda oğuyan_adam veyāut purda yaşıyan_adam ne Ėadar geliştirebilir kendini (7) hā nāpTıĖ kendimizi geliŐtirmeg_Ėin Ėāste oğutum meselā bi Őeylē (8) yāut iÇeri dışarı Ėēzdik le yāni (9) ama devāmnı srekli bu kyde duran vatandaŐtan ne beklersin yāni (10) kendini ne Ėadar_aŐabilir yāni (11) teK gitti_yer ayvāĖıĖ grd_yer (12) ĖoĖ_asta olĖaĖ atıym Ėāyı da ĖanaĖĖaleye yollayĖaĖlā da izmire yolleycek te le gitĖek (13) can candan ĖeĖmeyince unu da gitmezler yāni (14) Ėol ĖoĖ gtrse gidē atiym yāni (15) burası ble yāni bu Şekilde yaşam tarzı herkeziğ yāni (16) tāsilli Şu anda elli yaşında atmış yaşında olannā da vā tāsilli brda oğuyup da yāni (17) atiym mālīyecisi de var ne bilem albayı yarbayı da var ama burda durmylā yāni (18) meselā bizim vey_amcamığ_lu mu oly nası oly māyir (19) amcām_lanı ama bağ kendi Şeyimi bilmiym yāni albāy (20) ĖanaĖĖalede otury Şu anda emekli (21) e mālīyede var_iki tāne ĖalıŐan ikisi de mdrmŐ (22) Şef mi oldulā bi Őeylē oldulā ykseldilē yāni (23) oĖuyannā da var ama herkez oĖuyĖaĖ tiye de bi Ėānun yoğ (24) Ėafası alan_oĖuyĖaĖ bizim Ėafamız_almadı (25) delilē dā fazla aldı ĖafamıŐ delilik yaptık oğumadığ ama Şimdi pişmaniyiz yāni (26) ātiym ben Ėālkıym (27) Şu iki mālīle kyde herkez_yi kt araÇ Ėullanır ama izmire istambula benden hārici giden de pek bilmiym yāni (28) olur mu amcam_lu ha Őpeli yāni (29) bi seyfettin_ābi vādı dā eskiden u da yāŐlandı (30) ha gidiym ama bulcām_adresi ben leFhāyi oğuyunciyecek zāten_urayı ĖeĖiyom (31) hadi bi dā Ėeri dnyoğ ama azĖıĖ tāsiliĖ ykseğ_sa siz dā unu nāpıyoĖus tağ diye oğuyoğuz (32) lanı gtrym yanımda u tağ oğuyo biz_oĖuyamēyz yāni yalan yoğ (33) hārfleri birbirine derip ĖatıncıyeceK biz zāten varıĖāmız yere varıys (34) yani zorlnu da gryn cāyillēn ama (35) hā ĖoĖ yaşlı mısın da cāyil misin yā yaŐlılık Teyil_Őte (36) oğumamamızın cezasını Ėekiys kendimis (37) Şindi Ėolmuzu ĖoĖmuzu oĖutĖaz diye raŐıyoĖ_Őte kwe Ėelip Kidiyoğ (38) burda Őte hayvancılık yapıyz bi Őeylē yapıyz (39) nēden yapıyz Ėolmuzu ĖoĖmuzu dā iyi bi yerlere yetiŐtirebilmek_Ėin yāni (40) teğ_amacımız_u işalla ulaŐırız_unnara da yāni (41) genelleme ble bizim brda herkes

hayvancılıkların geçirir (42) yāni hērkeseñ üç peş koyunu olan vādır (43) keçisi olan vādır inē olan vādır işte çalışmayan bu şekilde yāni (44) u çalış çalış emekli oldu ben bildim bileli çocuklūmdan beri burdan ayveciye vādı gēldi (45) gūnnük tiyil aylık çalışırız meselā (46) herkes gūnnük yüz lira alırın bu otuz liraya tālim etti emekli olabilmek için (47) kākıp gidip başke biriniñ yanında da emir altına da bugüneceK girmemiş (48) ifak yaşta gidiP Te birileriniñ yanında çalışmadımızdan (49) hā çalıştık ama gūnnük çalıştık (50) aylık meselā veyāuT böle bi şey olaraK durmadımızdan zorumuza gidiyó şimdi (51) bu sātten sōna da kimseniñ emiri altına giremeyis (52) yārın öbür gün gāy emekli olcāmız zaman ya bi tāla satçaz ya bi malımızı mülkümüzü satıp öle emekli olcaz (53) yāni başka çāremiz yoK Ku

Askerliğinizi nerede yaptınız?

(54) askerli acemi birli malatya (55) ben iç bi sıkıntı çekmedim acemi birline gittik malatyeya şöför okuluydu (56) zāten urdan kayseriye gittik usta birinde askerli hastānede (57) paşalā gibi askerlimizi yaptık geldiK (58) bi sıkıntımız yoKtu yāni bi başımıza gelicek bi şey yoKtu

Ava çıkar mısınız?

(59) yođ ben öle yobaz işleri sēmeme unnā yobaz işi unnā öle (60) ben zevk almam u işten avcılık falan yobaz işi (61) bize göre dil yāni hem yobaz işi hem mattiyete dayanır (62) işiñ düzgünse awculuK yapārsın e biz zāten günümüzü zōr geçiriyos (63) bi de urıya ava gün ayırısaK aç galırız iç (64) bizim için şindi hayat pu sātten sūna başlıyó (65) ben gece üçe dōrdeceK uyumam koyunnām va (66) şimdi bi giderim ben gece yarısınacaK gūyunnālan sāt üçe dōrdeceK (67) undan sōna geliř bi pāça yatır uyurum u gadan (68) gūyun didim aklıma gēldi baK gūyunnā apisTe (69) vallā gūyunnarı unuttumdu ben

Köyün düğünleri nasıl olur?

(70) üç gün üç gece düyün olurdu bu küyde gıdışım davullan içKili (71) ama şimdi unnāñ hepsi gāKtı yāni (72) bizim çocuklūmuzda meselā atiyōm ben on yaşındayKın bilemedim yāut on iki on üç yaşlandıKana üç gün üç gece düyün yapılırdı (73) şurda nērde u dübeK ötelere mi aldılā

bilmem (74) böle taştan bi şeyi vārdı keşkeklik tirlēdi (75) bunnā u zamannā genşti bis çocuktuk (76) bu giden ğonuştūñ_ārkadaş bunnā burda dübē düvēdi (77) çuvalları sırtlāna verilēdi çuvallāñ_üstüne de bis çocuktuk bindirilēdi bunnāñ sırtlāna bizi (78) ātmış yeTmiş kılō sırtında yük bi de çocuK binik (79) davul çalā e genşlēn kimisi içki içē yörümezlē bi adım gidēlē oturulā ğāyı (80) sırtına çuvalı alan yandı düyün_evine varınciyiceK üç sāt geçē (81) üç sāt sırtından hiç çuvalı indirtmezlēdi çuvalı alana sādıcına (82) dāmātın sādıcı alırdı çuvalı meseLā (83) öle olúyódu de mi amcam_ölu yanniş_atırlamıyosam yāni (84) eski ādetle dā deyişikdi (85) düyünü bu adam düyün yapçāsa sādışları oduna gidēdi eşşeklēlen ne bilem ayvannālan (86) düyün_evine odun getirilirdi e şindi mangal kömürünen yapıfıyó her şey (87) oduna şeye gerek kalmadı yāni o şekildeydi yāni ğıdışım (88) bilmiyóm dā eskilēni de bilmeyiz yāni benim bildīm bu yāni (89) bis KırK yaşındáyız bizim bildīmiz bu yāni

Köyde Hıdırellez kutlanır mı?

(90) hıdırillezde şu üç beş yıla yāut on yıla gelinceyeceK herkez böle bi kaynaşmalı olurdu hıdırellezlē bayramlā (91) ama şimdi insannā teknoloji ilērledikçe şu aklıllı telefūnnā bilmem nilē çıktı insannāñ insannālan ğonuşması mīāppetı Filen bitti yāni (92) ākşām_üç beş kişi olúyóz bāzen şurda (93) o üç beş kişi de alıyó eline tıK ğaK tıK ğaK (94) ni vā u telefonnāñ_ıçinde bilmiyóm yāni (95) Kimse gimsēlen sohbeT Te etmiyó yāni bu şekilde yāni (96) üç beş yıl_öncesi mīāppet fardı ne bilen sohpet fardı (97) hePsi şindi bitdi dēsem yeri var yāni (98) şurda ākşamnarı ēñ fazla yedi sekis kişi olúyóz biz burda (99) yāni dā kalabalık arāseñ bulamassın yāni (100) e bi düyün bayram_olursa ancaK_öle (101) onu da işte otururuz_ākşām birē ikişē çay_ıçeris (102) herkez gēne belli bi sātten sōna kimisi yatmā gidē kimisi malına gidē (103) öle yāni küylēmiz bitti yāni

Bayramlarda, düğünlerde köy dışındaki Tartışıklılar köye gelirler mi?

(104) gelir gelir gelir u zaman geliyolā (105) şindi tūn bayram_oldu mu küyümüz de birbirini çok tutā yāni (106) belki ayvācīn küylēnde birinciliye varız birbirimizi tutmada nası meseLā (107) düyünde dernekte sennen bis kavğalı da ösaK küs te olsaK sen düyün dernek yaptında

herkez burda hizmet edē veyaut herkes toplarız yāni (108) meseġā ayvecikte atiyōm dūyūn yapāsın sūnnet yap nōrmaġ dūyūn yaP (109) istēsen hayır cemiyeti yap burdan gitme kaç āne (110) dōrt yūs āne bēş yüz āne variseK herkez gelir toplanır yāni (111) aşçılık yapannā dir ki meseġā dātişik dūyūnū mü dāTişik ayırır mı kōrkālā yāni unnā bilen (112) kalabalık olur unnā dirle (113) yani kendi burdan gitme insanımız çoğ oldūndan yani toplarız yāni meseġā bayramnāda (114) zaten üç beş āne kalmış ne kadar kalabalık olabilir (115) bu beş hāneniñ ikişē tane çocū ōsa on kiři gelir dā fazla da olmaz (116) yirmi kiři gelir ākrabāsı u şeyi diyelim ōtus kiři gelir (117) yāni bu şekilde köy bitmiş sāten yā kimse kalmamış ki (118) dā ne beklērsiñ bu köwden ama hā bilmiyom (119) bu gidişle de hepimiz geri de dōncēz gibi yāni çūnkū ayvecikte bi iş sāsı yok (120) yāni bi fabrikadı herangi bi ři olmadīndan nāpiyo yōrük (121) işte hepimis aynıyıs geliyōz üç beş göyun üç beş keçi yapmā mecburuyuz gıdışım çāremiz yok yāni (122) bi ünüverstede bi çocuk yirmi beş otuz milyar yıllık yāni elli milyar belki masrafı olúyó (123) bis řu anda oġutmadık bizim yiyen vādı dūn ākşām işte ōreTmen oldu gitTi (124) dōrt yıl dayım oġuttu ama bilmiyóm biz dā oġutabilcē miyiz yāni de zūr da oġutçaz (125) oğucām dirse oġutças çāremiz yoK zōrlanıyosun yāni (126) kırsal kesim gazançlāmız az yāni unuñ için köyümüz bu şekilde yāni ama bilmiyóm (127) biçoğumuz da geri geliyulā (128) řu anda meseġā üç beş kiři oldu gelip te hayvancılık yapan da ayvecikten buriya (129) meseġā adamıñ maranğos tükkanı var ama yēTmiyo demek ki (130) bürda hayvancılık yapıyó geri geliyo dā (131) ākşām sabah gelip gidiyo herkez yāni (132) burda kalmiyosa da gelip gidiyo ama yārın belli olmaz (133) geri dönüp babasınıñ evine tārlasına bi ev yapā oturabilir de

Az önce burada oturan amcaya nasıl ulaşabilirim?

(134) vallā vā da ūnuř telefonuna ulaşamañ gıdışım (135) bizden cāyil u yā biz aradımızda bulamıyó cāyil gıdışım (136) telefon kapanır gidē ūnuř ulaşamassıñ yāni ōle (137) ben buğún on defā aradım ulaşamadım yāni muttar aşşā mālede

Köydekiler benimle konuşmaya çekindiler.

(138) hepimiz_ayniyiz ğıdışım ğōķarıs ben de dāyil ğōķarız yāni (139) sen_olsan sen de ķorķāsıñ şu anda sen tāsiliñ bizden yüksek ķōrķmeyebilirsın (140) bizim tāsillēmis ķısa ğōķarıs nēden ķōrķarız (141) sen baĶ ũrda oķumuřuñ ũrda ğōrev yapmıřıñ burda şunu yapmıřıñ (142) biz nereyi ğōrũyoız_ıç gittimiz geldimiz yer ayvecik kōw (143) ũ yařtaķılā nereyi ğōrdũ hiĶbi yeri ğōrmedi (144) biraz_ōnce oturan_urdaki ğulā başı annamıyō meselā (145) u babām dayısınıñ hanımı nası meram_annatırsıñ_una hicbi yer gezmemiş ki (146) kōwden dışarı Ķıkmamıř u ķorķā tabi yāni acaba nōlcāķ tiye (147) insannāñ şindi şu āldatmalā biliyōñ şu televizyunnā her şeyi sōlũyo (148) bunnādan duyũyōz ğōrũyōz yāni bizlē cāyil_adamıyız dā Ķabuķ ķanarıs (149) ondan yāni ķōrķuyo ğāyeT normal yāni ķonuřmaması yāni (150) Ķũnkũ bi sũrũ olaylē olũyō televizyonnarı ğōrũyōs yāni (151) ğandıryolā işte doķturũyũz diyolā geliyolā ırsız_oluyolā şu oluyolā bu oluyolā (152) ondan ğāyeT normal yāni

I/8

Taşboğaz Kōyũ - AYVACIK

Cevdet ŐELDİR (51)

Kōyũn adı nereden geliyor?

(1) taşboğaz_adı bizim bu ķısıĶdan bi boğazdan geĶelim demiřlē ōle ğēmiř (2) dā eski adı Ķintirlermiřti zāten kōyũñ ōnceki adı Ķintirlēmiřdi sōna taşboğaza Ķevrilmiř (3) unu da bu ařağılādan gelen taşağıldan meselē ğızılkeĶiliden gelennē yoķarı mereye geĶiyolāmiřdi (4) dārdı eskiden bōle bi dařıñ_arası wādı ōkũz_arabası bile geĶmezdi dā ōnce yol yapılmadınā (5) şu boğazdan malları bi geĶireydiĶ ğay_undan sōna yoķarı gidēlēdi deyilermişTi kendi kendilēne (6) ũrdan daşboğaz ğalıyo kōyũñ_adı ōle iki ğārdāř geliP_oturuyolā kōyũñ tũremesi iki ķārdēřTen (7) şindi ōle soyat vā ilk oturannāñ soyadı aynı Ķintirlē Ķintirli yāni soyatları Ķintirli (8) sōnadan işTe u kōylēñ_adı bi dēřtī zaman da u boğaz boğaz deyilēmiřTi (9) işTe urdan bi de bōyũk taş vādır_ā kōũñ_arısı kōũñ başında dā bōyũk dařlā wādı (10) devlet ğēldi unnarı patlaTdı dāTTı yuvarlanıp ta kōũ bascaĶ deye (11) unnarı zamānında ben bilirin yāni unnarı bōle patlatdılā (12) dāTTılā u daşları ōle yerinde ğāldı ğayı şindi yuvarlanmadı (13)

haffā bi tene dā önce yuvārlanmış Te iki tāne ev yıķmıřdı ōle unnarı devlet gēldi (14) haddā bāzı deyiřlē dā daşboğazda u ğuca dař zincirlen bālınıř teyiřlē etraf köylē emme dēl (15) bālanmadı yāni bālī deyil de ōle u dařıñ_altında da bi boğaz wādı (16) ūrdan daşboğaz yapmışla sōnadan köyüñ_adıni ōle işTe

Köyün genel durumu hakkında bilgi verir misiniz?

(17) malcılıqlan ūrařılıyo keçi ğoyun bōle bi de köyüñ_oldū yer ğayıyū (18) hōkūmet ūř defā köyü yerinden ğaldıran dedi götüremedi kitmedilē (19) ben bilmem_unu burīa řeye indiren demiřlēdi ğalabā kösedere altına (20) kitmemiř_eski adamnā ūndan sōna řeye götüren dedilē köyüñ_alt yanına indiren dedilē (21) ūrīa da inmedi bi dā yeñiden seksen dōrtte bi dā ğaldırma_istedilē (22) ev yerleri ārsa çeřme su göTdülē gene kitmedi bunnā gene ğāldı yerinde (23) çok hava yādī zaman da köyüñ_yeri ğayıyū as esneyo bōle gene de ōleliklen bıraķıp kitmiyōz yāni (24) yāni řu anda çok tēlikeli gene de bıraķılıp ğidilmiyo nēyin nēsi bilmiyōm yā (25) ōle işTe ğāyi urlāda oturulmuş zamannan aha bu evimi bıraķmam u bāçamı bıraķmam diyo kitmēyo (26) ama řindi kendiliyimizden dālīyoz_azaldıķ kırķ beř_elli āne vādī_ıdı yirmi beře tūřtük (27) en son köwe ev yapan beniyim benden sōna ğay hiç ev_ōmadı (28) dořsan_ikiden bu yanna dořsan_iki senesinden sōna ğay hiç yeni ev_ūmadı yāni yapılmadı (29) bir_iki tāne girdi āmma bubalānıñ_evlēne filen girdilē (30) ōle yāni yapılıķ eski eve falan girdilē ōle köylē dālmaķda ğasabaya çekiliyū

Devecilik yapıyor musunuz?

(31) deveçilik dededen bubadan ğāma şurda āltı seneye ğādā yapıyoduķ devecilik de (32) āltı senedir ğay yapmiyōs bıraķdıķ önce ğatar deveçilik te yaPdıķ naķliye bubamın ğününde (33) ondan sōna pelevancılıķ yaPdıķ tek ğāldı şu āltı senedir yoķ ğay (34) āltı seneye gelinceye ğādā vādī dā

Pehlivancılık nedir?

(35) pēlivancılık işTe böyle güreşlere çıkarıyos deve güreşleri olúyó ya (36) deve güreşlène götürüyos güreştirip sâde getiriyon undan yük mük çekilmiyo (37) u sâdece zevk işi önce nakliyecilik yapıyoduÇ para kazanılıyodu (38) altı yedi tâne deve vâdı u zaman para kazanıyoduÇ şimdi ise hârciyös

Deve güreşi geleneğini anlatır mısınız?

(39) bunnara şimdi tülü deve detiklėmis güreşiyó şimdi (40) bu tülü develeri bi seneden bi seneye bakıyosun kısım aralıkda bunnâ gızıyo (41) kendine geliyo güreşe hazırlanıyo kendi kendine (42) aralık ocağ şubat mart dörd ay güreştiriyosun undan sōna gene çekiyon dama (43) yedi sekiz ay bakıyosun gene yedi sekiz ay sōna çıkarıyon güreşe (44) üç ay dörd ay sürüyó güreşlê aralık ocağ şubat mart undan sōna tamam (45) bu üç ayda güreştiriyon undan sōna damda bir yıldan bir yıla bakıyosun gay tamâmen zevk işi (46) para kazanmak yok ep çep ten ârciyosun hep ama eski gâtâr deveden para kazanıyoduÇ (47) nakliyecilik yapıyodu burdan u zamannâ tırağtor şey âzdi araba (48) burdan saman ekin köylere nakliyeciyi bütün develēlen yapıyodu böyle (49) televizyonnâda gömüştündür işTe unnâ şimdi bile güreşe bakıyoduÇ biz urda (50) ordan gēldik rumeli gösteriyó âydın taraflanın güreşlēni burlangını her yeri gösteri u (51) haftadan aftaya çekim yapıyo her yörenin güreşini gösteriyo

1/9

Tuzla Köyü - AYYACIK

Muzaffer TOPLU (62)

Köy yaşamını anlatır mısınız?

(1) yâ bis şimdi bis çöcuğlümüzda bizim yukarda şurda bi ahiler köyü wârdı (2) bis ilkinden urda döduÇ büyüdük şimdi urası dâldı herkez buraya göşdü (3) orda yâni kimse gâlmadı urda işte bis aynı arkadaşın annattı gibi hayvancılık yapardık (4) çilkçilik yapardık o zaman meselâ wâsita mäsita yoktu hayvannâ wârdı eşşeklê wârdı (5) meselâ ineklê öküzlê wârdı u ineklēn meselâ erkek soyuna öküz deyişlêdi bizde (6) unnarı Pēslēlê çifte gōşälâdı çif

sürēdiđ unnālan ne biliyim yāni işte (7) ondan sōna hayat kittikçe deyişti kittikçe deyişti şindi her şey teknolojiye döndü (8) ama ilkinke ilk meseġā bizim çōÇuġlūmuzda olan tārġadan_aldīn meseġā üredīñ şeylē malzemeleñ yiyicek içicek ġidālāñ bereketi şimdi yük (9) neden yoġ ilāşlā çıġalı Pütün her şeyi öldürdülē yāni ilkinden doğaldı her şey doğaldı (10) meseġā atıyoduñ sıvırlāñ ġübresini veyāt ġoyun keçi ġübresini atıyoduñ tārġaya (11) nōlüyō doğal_olüyō tārġadan kendi kendine ġarışıyū meseġā sürdükçe işledikçe tārġayı ġarışıyū (12) kendi doğal_olüyō ama onuñ lezzetine şimdi hiç bi burda lezzed_uymas (13) çünkü ilāşlā şimdi her şeyi ōlTürüyō yāni ilāşlar çıġalı ilkinden biz_ılāç bilmezdik yā (14) benim çōÇuġlūmda meseġā biz burda domatis_ekerdiK bi sinek_ılācı bi de ġurt_ılācı olurdu (15) başġa bi ilāç bilmezdik iç hastalıklı bilmem nīmiş hiç_ōle bi şey bilmezdik (16) hiç_ōle bi olay yoġdu āma şindi yoġ şu hastalıklı yoġ bu hastalıklı (17) zāten hani ġazandīñ paranıñ yarıdan fazlasını ilāşçıya ġübrekiye veriyōsuñ şindi (18) ilkinden ōle bi olay yoġtu yāni

Kōyün adı neden Tuzla?

(19) burda tuz yataġları var hemen şu taġıñ_āltında baġ urda yataġlā var (20) urda ilkinden duz üretiylāmıştı yāni burda dus hani göllēde olüyō yā (21) ōle ġare ġare şıylē varımışTı haffā şurda içerde de duz māzaları vārdı (22) burda doğal_olüyō yāni dus kendilīnden_üretiyo dōzu kendilīnden_olüyü (23) haffā meseġā şindi burda bi yukardan gelen bi su var ūnu bāzan şurda düz yere aliveriyulā bōle ġadınnar (24) gidıylā ūrda duzu topluyolā nası biliyōñ mü bōle bembeyas şeker gibi doğal (25) meseġā bu peynir hayvan peynirlēni sütlēni peynirini falan bu Tuzden yapġaksıñ lezzetinden yiyemessiñ (26) meseġā ben şimdi bende keçi var aşā yukā atmış yetmiş ġidā keçi var beyas keçi (27) peynir yapġām zaman duzu burdan_alırım kendim gidē urdan topları (28) hanım gidē bizim toplā getiri gelir_evde peynirleri unnan yaparı amma çoġ ġüzel olüyōr

Buranın sebzeleri meyveleri neden lezzetli?

(29) ne bilīm_ışte bizim burda arkadaşın_az_önce annattı gibi bizim buranıñ toprānıñ lézzetine hiçbi yeriñ baġ sebzesi şeyi tadını bulamıyū lezzetini (30) bu yöreniñ meseġā çanaġġale

bölgesiniñ yöreniñ Tuzla ovasınıñ lēzzetine hiçbi yer ūymüyö (31) ama toprāndan heralde toprāndan diyoz bis heralde toprāndan (32) hiçbi yeriñ lezzeti uymüyö halam meseġa bak_istambulda domatis_alıyomuş fasülye alıyomuş (33) benim yiyennē var istambulda iki tāne onnar bile ōle diyo vallā dayı diyo (34) ura diyo meseġa çanaĶĶale domatisi çanaĶĶale fasülyesi geldī zaman diyū hemen_ayiriyū kēndini diyo (35) aldımız zaman diyo hemen lezzetindeñ biliyoz diyo

Ava gider misiniz?

(36) awcılık wardı bi zamannā bayā bi sürdürdük (37) bizde bi ekserī domuz_awcılı olur domuz da zāten bu hayvannara sariyo (38) meseġa koyun keçi gece unnarı tarlada bıraktiñ zaman onnarıñ kimilēni yīyo domus (39) yaşlandī zaman çünkü yáylımı fazla alamiyö alamadı zaman mallara sariyö (40) davşancılık_işTe arada bi zāten bis yalnız_öldüm_ için ben benim_ōlannāñ biri izmirde okúyö (41) biri de burda loĶantada çalışiyö hanımnan_ikimiziz_işTe keçilēñ başında (42) onuñ_ için yāni pek bōle bi şeyimiz yuk yāni (43) yalnız_öldümüz_ için bi yere ayrılamiyös neden_ayrılamiyös (44) hayvanımızıñ başına gitmek_isteyö hayvanımızıñ başında olmak_isteyö (45) e zāten keçi de biraz zararlı mālúk hani avlu baca pek bilmes (46) yetē gi dırnaĶ tutturmasıñ bu duvara çıĶā hayvan_ōle bi şey yāni keçicilik

I/10

Işkeli Köyü - BAYRAMIÇ

Filiyet Uçan (76), Ümmühan Başaran (70), Sadık Uçan (85)

Köyü kimlerin kurduğunu biliyor musunuz?

F.U. : (1) ni bilem biS bilir miS (2) tā önce dēlē bi dede vāmiş da gēmiş de odada hārman sōna beni bi aņıveriñ demiş dēlē (3) hārman sonu olurdu buranıñ hayırı hep dede hayırmış denirdin cumātesi gün bi de (4) e hāni ġāri bi güzē bıraĶıldı kim_aņār dediği kim_aņacak hō hepsi geşTi

Ü.B. : (5) hēkez hadrilezde yapā yā hādīrilez_üsleri buranıḡı da hārman sōna (6) dede öle demiş hārman sōna bi anıverin beni demiş cumārtesi günü yapıḡ hayırımı demiş

F.U. : (7) işte öle kaçtıra bi dede girmiş gēmiştiñ ödī öle bi anālā (8) öle ne amcaḡ bilir ne unuḡ bubası bilmes kimse bilmez_unnarı

Ü.B. : (9) sōnaḡı genşlē ḡāri hadi sōnī çevirdilē hinciki genşlē dā bıraḡıvīdi ḡāri yoḡ

F.U. : (10) geşti kitti

Ü.B. : (11) ḡāri dayiñ muhtarı bi yowuz bıraḡıvīdi

S.U. : (12) ḡoca oda vādın cāminiñ yanı başında

F.U. : (13) e o zamannā başka başkadın hē şiy

S.U. : (14) kapıdan girişte destilik vādın destilīn bu taraFında da oturaḡ vādın anadın mı

F.U. : (15) hinci her yē çeşme nēlē nēlē nēlē

S.U. : (16) destilīn yanına dayanmış da hārman sōna beni anıverin demiş

F.U. : (17) hani bi ḡazā belā bi şiy oluvīdini file işte baḡ dedeniñ hayırı ḡāldı da deniliyo meselā emme (18) daḡmazlā hinci ḡāri bunnā daḡmas

Ü.B. : (19) her yerde olüyö kazālā

S.U. : (20) bugün hēpsini bıraḡtılā

Ü.B. : (21) ḡāri dāḡan yoḡ pi şiyleri hiç

S.U. : (22) hārman sōneyi de bıraḡtılā hepsini bıraḡtılā

Bir masal veya hikāye anlatır mısınız?

F.U. : (23) rābiyenin ḡaynanasini kazā yapmışlā da ummān_abaḡa onu aydīveriyodum (24) dedēlen_ikisi unnā bāba ḡız duruyolā bāçiyi kitmişlēdin (25) hadi ū masal_oluvesin yā olur mu

(26) bāçadan nine āzcıK u ineceK_emme öle ya bābası mōturdan inene ğadā ũ da paytıçça bēm gibi işTe (27) dede inmiş bāçanın k̄apısını k̄apadiyomuş el firenini çekmeden inmiş diyolā (28) hadi urdan dede k̄aPī k̄aPaTmaK̄T_ōsuñ motur_üstüne bi yörür (29) herālde engin_ōmağ vā hadī dedenin ğoca Āstik üstünden geçmiş (30) niniyle urdan motur tekrā efe k̄asasının_çine atmış (31) dede urda ğāri unnarı ğoren_ōmağ vā herālde nineniñ ğolu ğırılmış (32) burdan delinmiş yara açılmış çārşamba ğün rābiye de şiyē kittidin bayramice (33) izmirde ğēldilē işTe dadanıñ ameliyatına gidilcektin bōn ondan ērteleTmişlē ameliyatı (34) barmānıñ bu sol barmān burasında bi bārmağ dā va dadanıñ doğuşTan damā yarığ_öldü (35) u ameliyat_öldü düzēldi hinci de u alnaÇaK ũrdan çanağkalede oturiye ğıs bizim torun (36) dicēm_ışTe hadi u ğün de hemen k̄azā olinciye ğadā e denizi de hastāneden rābiye aramış (37) u da telefanı arabada unuTmuş sōna işTe ğadriye yengeñ aramış bōle bōle oldu diye (38) rābiye de hemen geliyim mi dadiyi ğoyiyim mi yengeme file yoK gerē niyse (39) hadi urdan ğēldilē apār topar sen dadiyi uyut hemen bā biraK̄Tılā buriyi (40) hadi malları yaP a yarım hadi amcañ āldı rābiyeyi kitTi (41) dediyi çorlī ğāldırmişlē çanağkale araştırmadan aKciyer delikmiş diyolā (42) k̄abortalā ğırılmış diyolā küçük_ōlanı vāmiş işTe başında (43) bilmem yarından_ötürü deniz de gidebilcek mi ha bugün tādil mi bugün tādil

Ü.B. : (44) yaşlı bilmem_emme dūñür_öldü ye bizim be (45) dūñürüñ de vāmıştın ğiriyi emme dūñürüñ_u ğidā dīdin çok üstünden ğēçmiş

F.U. : (46) üstünden ğēçmiş ğoca Āstik öle diyō rābiye bilmem (47) işTe rābiyenin yanında hinci ğaynanası vā neri kitçek tabi bi ōlan (48) e rābiyenin de çenecāzı duru mu durmas aman ğızım aman ğızım bağ hā (49) burdan ğāri öle tembihliyoğ o ğariyi veren_allah bize de veri sabrit (50) olacağ bi ōlan sen bağacañ gene elinde olince o kendini ğezdiri (51) ayānda ōsa hadi sürKlēsiniñ file de elinde ğezdiri nese işTe u da urlāda öle (52) ha onu aņnadıveriyodum ben de buna duymatik_ā diyo bu da (53) birğül aņmīnce sen nēden duyaÇağ işTe çōrluda ğāri yoğun bakımında mı nerdere (54) hastānēye aldılā mı bilmiyōm ki bī ğaybitmiş kendini dedi (55) rābiye evel_āşam beni aşTı dede nāfilemiş ğaybitmiş kendini dedi (56) sōna da işTe vā mı gene dün de vā mı bi habēr dedim azzıK beyin kendine ğēmiş dedi emme (57) lūtfü eniştēñ de öle dedi

çõrliye giden ğāri pek ıhmiyo emme bilmem nē bi Şiy hastānesi diyolā orī dedi (58) ğāri çok işTe umutsuzları götürüyalā filen dedi bilmiyem ğāri nası yapçaĳlā (59) işTe dayır da dedi bi deñişilseK ben ũstüm başım koĳtu (60) kaç gündür oldu ben burēi geledi diyo dedi e deniz de görevli (61) u nēden kitçek başında durcaĳ öteKi ğoca ōlannan küslēmişTin onun ğarı yollamıyomuş (62) benim bi sürü mala baĳamam diyomuş e baĳacāñ gelini de vāmiş evde (63) sürkliceñ malı u adam kitçek bubasının başına olur mu ōle (64) e biz ğarı dī miyiz burları çeviriz ādamnā kitti nābacāñ (65) turpana ğadar oul yapmā bile giderim ben ē nābacāñ malıñ ōñünde keçit vā gireceK (66) kimi ĩsan yollamiÇeK maĳsat ũ işTe küslēmişTi nābacāñ ōlanım işTe (67) bōle bōle ĳazālā belālā olúyo nāpacāñ işTe bōle hışmat

Ünzile Ebe efsanesini anlatır mısınız?

F.U. : (68) e ũ da dēlē işTe idallādan evleri file vādır perileñ evi dēlē onun evimiştin urası (69) hayır urda olur zāten unuñ içinde olur e ğarı urdan harbe gidiyomuş (70) ğarı ğāri bōle ērmişlēden ōmuř ne yüzdense ērmiş hārbe gidiyomuş (71) e onun da dadası vāmiş evde bi de dada ũyaninÇe adam da uyaniyó ğarı yok (72) e sōna ğēmiş emme pabiřlānıñ içinde ĳum getimiş ōle añālā bizim duyuruşumuza (73) ĳum vāmiş babiřlānda neredediñ sen sen gecenin yarısında dāceĳ a canım (74) adam da helbeT ne bilceK ũnuñ ērmiş oldīni emme sōlemiyomuř sōlese ōmiceĳ ōmaĳ vā (75) e bu seFer ğarı da ne diyim demiş baĳ benim canıma ğıydırcañ (76) benim dadamı yetim ğıycañ ũsteleme git demiş ayaĳķabilānıñ içine baĳ baĳam demiş (77) bi de baĳmış telli telli kabalēn ĳumlāndan vāmiş emme bu ĳum nērden (78) sen nerī gittiñ de çay işlēne mi gittiñ de adam ğāri ne demez (79) ğarı da bi sefer aÇıĳlamıř bōle bōle demiş seniñ hāberin yok (80) ben haniden işTe hārbe gidiyodum şuriyi gidiyodum buriyi gidiyodum (81) o zaman ğarı ğāri ĳuř gibi uçmuş kitmiş dēlē bilmiyem (82) işTe ōle bi hikāyesi vādır ğocalādan duyuruşumuza

Ü.B. : (83) bizim dede pek bilirdin

F.U. : (84) e dedelē tabi aÇıĳ dā perileñ evlēni ye bōle añāTın

Ü.B. : (85) böle bi ğuyu vādır ğuyunuğ üstünde bi halka daş vādır u daşı āmişlā (86) alām urdan da demişlē dā işTe başke yere mi götümüşlē nābmışlā

F.U. : (87) ğuyunuğ_āzını қаPadām demişlē

Ü.B. : (88) қаpadām ğuyī demişlē bi de ērtesi sabah ba^kmişlā dana aynı gene u daş ğemiş ğonmuş_urī

F.U. : (89) ũnu hārṑTen getimiş ğoluna da daḲmış da dēlē u daşı (90) u daş gelir mi ğolayın baḲ allāh ne ğadā ğārī ğarı ğazanmış

Ü.B. : (91) ğoca bi daşTır böle ğuyunuğ başında

F.U. : (92) ğocamandır çok bi halka böle oyuluḲ daş ğuyunuğ_āzındadır ō içinde (93) çeşmelē gelividīne қаpadām demişlē de u daşı āmişlā dēlē (94) bi de қartala yapālā hinci onun hayırı oldu üş senede file bi yapıyolā herāldā (95) hinci yarın hayırsa b_āşamdan қartala yapılır_urda awaşköydenmişdin nineniñ oluşu (96) awaşköyden gelirmiş unuğ unu ğartalanığ unu o āşam ğārī toplasıyolā (97) o perileñ evī de geniş hanaylā ben bi kere kittim köydēken kittim bēki de dā (98) қartalayı ğārī ğaPışan ğabişana u undan_aliyin diyo onu yapıyin diyo (99) ğör ğırılıyo millet ğārī urda u āşam (100) ğārī unu alan_ışTe kimini hamuruna ğatāmiş kimini hambarına atāmiş (101) bereket ğoyi bölelē biliyos_ışTe duyuşumuza bilmeyiz de öle öle işTe (102) hadi bi yetē aman demişlē de ōsanmışlā da dēlē bi de ğāldırmişlā yaslāçları (103) қаş táne yaslāç ğonüyólā ğoca salon dolüyó böle (104) unnā ũle demekte ōsun yaslācığ biri de ũrdan yuvārlanmış ğemiş yaTmış yere dēlē (105) āliḲaḲ demeK beş şiniğ_undan қartala yörulurmuş dēlē bilmiyās (106) ğārī u adiyennē kimi dadasına adiyе kimi malına adiyе işTe her nīse adaḲ (107) hani köwe beK ğoymüyó bile yāni u ğidā anğıllı bi şiy_ışTe (108) cāminiñ_öñünde şiyisi vādır yatırı vādır_urda çok yatırlā her yēde de

Ü.B. : (109) olmadī yoḲtur ğārī burda dī mi

F.U. : (110) ğārī unuğ bu şiyisini bile çāldılā yá urdan қасasını

Ü.B. : (111) k̄asasınıᅇ parasını bile çāldilā

F.B. : (112) yapā millet ya para için kesēlē īsanı nōlÇaK

Sobanın üzerinde kızarttığınız nedir?

Ü.B. : (113) ğıyma bōrē bu bōle ğaP_açılıyo hamur yōrulúyo (114) ğap_açılıyo o ğab acık yēlleniyo seriveriyāᅇ burēi yēlleniyo (115) aᅇa baK owk̄aliye undan sōna da oᅇlāya doluyōᅇ ğıyiyōñ bōle (116) aÇıK bōle dirice dirice dirice ğıyiyōᅇ burda da būle dā maşingālā olüyō furunnā olüyō (117) ativeriyōᅇ āltı üstü ğızariyo da bōle owk̄aliyōᅇ bunu sonā da yoğurdlyōᅇ yiyōᅇ

F.U. : (118) maşingada ōsa pek uvk̄alamaK_ısTemez bile de ā şūle ğızarı

Ü.B. : (119) ğıyma bōrē mantı dī de mantı ayrı olur bu bōle pıçaKlan ğıyıldī için deniya (120) yoğurtlanır bu nohudlanır nohuT Ta dōkülür buna

F.U. : (121) ēvel çok yōütlu vādın mı bi ineÇiᅇ_ōldu mu çiftē ğoşādıᅇ nēden yoğurt çalcādıᅇ (122) hinci sürülēlen ineKlē va bol hinci hepsi bōl ēvel ne vādı bi şı yoktu

Ü.B. : (123) bu da maşinga yaKmā ucundan işTe urda ōle uyduruvēyin demiş ğalabalī olmadīinden

Mantıyı nasıl yapıyorsunuz?

Ü.B. : (124) mantı yapıvise ya anaᅇ yapacaK mı bulğur ğuyüyōz biz içine gene unda ğap_açıyoᅇ

F.U. : (125) baK şōle dē baK yaslāçlāmız vādır bu halka tekē gibi vā ya (126) hinci yere bōle ğūyarıs hamur yoğurus üstünde bi de çomā oᅇlavası olur (127) açarıS açTıkTan sōra kare kare ğare ğare keseriz_unu (128) kestiKden sūna burda da yavını duzu bulğur haşlarız unuñ_içine ğoruz (129) bicik bicik dōldurus tepsiyi sıralā dōldurus hādi (130) bişiris yoŭTlarız yēris bu ğidā du baK ben şurdan ğoyuveriyim size

Ü.B. : (131) ne ğoyuverceñ

F.U. : (132) aha bu Şiyden bōreKden āÇık yapıveriyim yisiñnē

Ü.B. : (133) ōf_of işTe baK bunnā da bñle bu da bunnarı ōle ōreneceğ_ōmaK vā (134) hēkez bi zanāt tutacaK dī mi

Mani, ninni, türkū bilir misiniz?

(135) nenniyi çok aKlım ērnes rūhum sıkılır una ūle ūnu yaPmam çok ta (136) bayramıçte bi ğız boğuldu ünçe çayda da unuĝ bi destanı vādın (137) ūnu ben diyiveriyim mi yazā mısıĝıs unu tēfik_aĝaĝ āmiŐ ĝēmiŐdin de destānını (138) oKududuk_ōle bi ğız boğuldu niŐannıdın ezineye niŐana gidecekTin (139) boğuldu çayda kitti ĝıs suda boğuldu ĝuca çaydan çeŐmelē mi vādın (140) köylē boŐ sabalāda file ū zaman toplaŐmiŐlā ĝızlar da ĝuca çaya suya KitmiŐlēdin (141) destiyi batırıyın dēken_ōp kitti ōlan niŐanlı ĝıs yazā mı hinci unu

(142) hüzün çöktü her yana

ofūk sisTe yorulmuŐ

acı bir habēr geldi

güzel nuran boğulmuŐ nurandın_adi

(143) her_Őşiden koŐuŐTu

ķazāda da arandı

ķātıl nehir kıyısı

başdan başa Tarandı

(144) allāhına ķavuşmuŐ

sarı saçlı gēnç kızın

körpe nāşi bulundu

mavi gözlü yıldızın

(145) vücūdu sırlışıklam

hālā dimdikTi başı

bütün memlekeT dökTü

onun için gözyaşı

(146) döndü yaş yuvasına

güzel bayramıçimis

ana baba em başta

kan ālıyor içimis

(147) bir gece evde kıldı

gül yüzlü cenāsesi

heP gōnşular āladı

ihtiyarı tāzesi

(148) öyle vaQTi taput

getirildi meydana

çelenk getiren kızlar

dizildiler bir yana

(149) nışanmısı da geldi

hiş çıkmıyordu sesi

hıçKırıkTan boğulmuştu

tükenmişti nefesi

(150) en öne geçTi

çelekler ansızın

el_üstüne alındı

tabudu mahzun kızın

(151) bütün halğ

cenāzesinin_ārdından aqıyor

bu çok acılı lēvhā

ne yürekler yaqıyor

(152) verdik qara toprağā

bu t̄azecik fidanı

yollanacağtı bugün

ez̄ineye nişanı

(153) çoğ gördün ğadder felek

iki gencé bir günü

felâketi çevirdin

beklemen bir düğünü

(154) bu kazâda inleyen

ğalbinde vār bir sızın

nur içinde yāT nuran

tālihiñ buymuş ğızım

(155) dā vāsa bilem̄cem emme çoğdan u ğençlik hinci ũ ğāmas **(156)** ũnu ben kendi kendime de bāzı bōle bi derim denmeseñ unudulur **(157)** bazı kendi kendime bi afağanlandīm zaman öle bi derim

Çanakkale – Bayramiç arasında dağ yolu varmış. Dönüşü oradan mı yapayım?

S.U. : **(158)** bu dağ yolu kestirmedir

F.U. : **(159)** ötesi yolu aTğındır

Ü.B. : (160) iyi iyi bura da asfalt çanım emme acıK arabalā bōzuK tabī

F.U. : (161) bōzuK yerlēni yamanmış geçen biz gēdik de yollāñ sapaqlānda leFhāları vā (162) hiç gerē yok asfalt yol gēne de (163) geçen bi āřam da urdan ne u çorlu çorlu velimeşe gülseren abayiniñ bi ārKadařlarımıř (164) ayazmiyi kitmiřlē hadi urdan da bayramice gelip bunnarı bulmuřlā (165) ondan sōna da olannā olaçaK hadi undan sōna da burī gēldilē (166) u gece ğalıcaKlādın ğoya hadi unda telefon telefān üstüne berberimiş adam (167) hadi dūn vāmiř iřte bilmem ne duramicam samimi çok ārgadařım (168) iřTe bilmem ne iflāz iderim hadi ē musāde siziñ dedik (169) ğāzi amcañ da unnara burdan daĝ yolunu tārif iTTi (170) ben de dedim geceliklen daĝ yolunu tārif iTme (171) adam bi de kaKtırı ğāri teř yere gidē en ēyi bayramiç (172) dolaşsin kitsin bayramice dedik hadi kittilē

Eskiden düĝünler nasıl olurdu anlatır mısınız?

F.U. : (173) pazārTesi gün gelirdin ařçıları doulları Çumā saba da çalınırdın (174) undan sōna dūn bitēdin hinci öle dī hinci bi gecelik dūn

S.U. : (175) bir avta suvra çıkādın anadıñ mı müsāfirlere

F.U. : (176) nāci amcān dūyününden sōna da duvaK sabāsını batırdıK ğāri yok hinci u

Fotoĝraflarda gelinlerin yüzlerinde pullar var.

F.U. : (177) evēlki gelinnē öle olurdun yapıştırma denir (178) ne biliyim ben işte yapıřtırılādın ũle tellikçisi olurdun (179) hinci başa gidiliyo bayramıca urdan yāpılıyó gelinine güviysine hepsi urdan yāpılıp geliyo (180) öle dīl hinci bi tellikçi gelirdin burī (181) işte ũda ni āřamdan başlıcekse kına āřamından başlanırdın di mi çārřamba günü āřam

Ü.B. : (182) u zaman biçik hemen bi aĝnına yapıştırırdın

F.U. : (183) pēřembe gün olurdun cumā sabası da gene olan evine gidēdin ũ pēřembe gün tellekçi (184) cumā saba ũrda gēne tellēdin geline hinci öle dī bi gecelik (185) bu ğidā basit fatmeniñ gelini ölēdin ya uzūn bi tellē (186) şurdan da řöle sarKıdılırdıñ nelē nelēdin

Gelinler at üstünde mi gelirdi?

F.U. : (187) evel arabalā yokkan gelin tabi atlan gelirdin sōna sōna öküz_arabalānı yaptılā (188)
örtTülē sōna ğāri taξsilē çıktı ciplē çıktı

Düğünlerde nasıl eğlenceler olurdu? Kızlar erkek, erkekler kız elbisesi giyerler miydi?

F.U. : (189) olurlā öle ya yaptın hinci hāle bile olur muappet dī mi bu

Ü.B. : (190) olmüyó ğāri olanım_ömüyó ğāri küylēde kimse mi vā

F.U. : (191) e ğızlā erkek_elbisesi giyē tūfēni daκınıñ bıyını yapā (192) sağalını yapā işTe böle muhappet dī mi bu yapālā (193) abāñkında burdan yapıp kittilē ille ğızlā istiyólā gidēm (194) olan_evine kitçeklē kına yeri davıldı ğızım gitmen dedim (195) düñür ğarı sēT bi ľaf sölē size didim āşa da bizim meram mı añnā ille gitçes (196) hadi gidiñ hadi kittilē e gēldinde ğāri yowuz ğāşılādılā dedilē işTe (197) bölelē olurdun de bu ğale yanına hāle yapā ũle (198) düñnēde hālā öle yapāla bi de ev ev ev ev böle kına gēzdiriyāz dēlē (199) çerezinden_ışTe içKisinden her şiden toplālā

Ü.B. : (200) süneTlēde yaPiyolā işTe ğalede durúyómişñ niden bilmiyoñ (201) képeze variviseñ_a sen képezde dā çok yaPālā

F.U. : (202) olan_evi hāzırlıklı gelise burda giyē burda yapā çıkā gidē (203) undan sōna ādından hadi ğız_evi gidēdin olanın_evine hincilēde yuğ ğeri (204) kimnē yapçağ ğale yanı yapıyó dā öle de (205) e urlāda ğāri işTe sofrasınnan her şiyinnen towiyinnen içKisinnen hēpsinden hēpsini verilē (206) e canım ādet olunca hazırlıklı bulunúyóñ nābiÇarñ veriÇeñ düyün_evisiñ

Ü.B. : (207) dē ğuzu istēlē burlāda da ğuzu istēledin çoç_istēledin

F.U. : (208) doullu düyünnē olurdun_a eveli doullu düyünnē hinci olurқан her yere tabi oқuyoñ (209) herkese oküyöñ de bi de köw davetiyesi verilirdin kölere (210) hinci ũnnā gelirlē āşamdan veyā sabāsı (211) de oriye gēldi mi ũnuñ bi haberini āldı mı burdan douluñ bi tāfi gidē unnara (212) öledin eveli hinci ğeri her nōlusa u gece urda olúyó (213) ũrdan da ğāri

öyniyelek te çaldıralak öle öle öle şurda otura burda otura hep gapılara da ottuqça sini çıkarılırdın di mi içkisinnen her şiyinnen (214) úrdan düyün_evi teslim_idē undan sōna şurdan bi köy dā gelir biri dā gelir ūledin (215) hinci yok yok ġāri öle unnā bizlē günnēdedir (216) hinci hēr kim ni gelise u gece düyün_evinde masalāda olüyö işte (217) öle olüyö gēri hadi baĶ olannā aydīviTik

Bir düğün anınız var mı?

(218) ilĶayın düyününde mesut saĶ_u zaman ġayınçısı saĶ (219) misāfirleri canım ārkadaşları doula hepsi u āşam çāriniyā tabi (220) unnā urda içki içelēkene Ķanala da su ıslamışlā (221) su ısladīne ūlannā su yāPmā gidēken Ķanalı görmüşlē ha yakın_a (222) urdan hinci toplaşmışlē dāmātı burda ısliyām demişlē ilĶayı unu da mesut annamış (223) ilĶaya demiş sen üstünü baĶām çıkar bōle bi iş yapĶaĶ bunnā demiş (224) hinci unnā urlādan geliken gidēken filen_işte şişe āmā gidēkene file hadi bi seFēr bunu ıslamışlā mı ıslīcek mi ōmuşlē allahım di mi bi şilē bi şilē (225) ānam ūnu gelini Ķına yaĶıldı gelin_añnīveri müzeyyen (226) ādi baĶām tutma beni gidiyo ōrī unnān yanına gidiyo ōrī (227) amcañ da añnīvidi baĶırdı sen nerēi gidiyoñ sen nerēi gidiyoñ (228) baba hazda olur hinci bu Ķanal da souĶ_a (229) hasta ōsa bābası tamam doĶtora ben götürücēm (230) seniñ gocañsa benim de ōlanım dedi nölüyóñ sen ele güne ġāşı (231) dön bi kúpürtü bōle yaptıĶ u āşam bōliydi Ķinasınna file gidiyo urēi (232) attırmīcek e sūna çifliĶ_olannarı file biçōĶ ārkadaşla ıslanmışlē (233) u unu ıslamış u unu ızlamış ateş yaĶTılā avlu içine hepsini soyyim derim (234) soyunmazlā öldü şīniñ muhteremiñ_olanı bilir mīdiñ sen_unu ērĶan mıdın nēdin_u (235) çanaĶĶale yolunda öldü Ķazā yaptı da e soyyim derim soyunmas erĶan düverim baĶ (236) anneñil tembih_itti soyTuĶ ġāri de anterilē gömleklē ne buldusaĶ giydirdik (237) ıslaĶ dadalā geceniñ_ayazında emme ateş yanıĶ bōlelē bōlelē olur geçēdin_işTe nēlē nēlē (238) hinci ilĶayıñ sünedi yetişTi oldu dadanıñ hā emme evi düzdüremedilē (239) bi de urlara açındılā nāpaĶaĶlā nası olĶaĶ bilmem

Köyünüzden Çanakkale Savaşı'na katılanlar olmuş mu?

F.U. : (240) õmuşTur yā õnce dedelēden file vādır tabi şurda bi dedeÇik vādın (241) bi gözçāzı
būle yalağ kōrdün hārpten çıkmıştın da işTe oymuş ğavurlā denirdin

Ü.B. : (242) geçen gün ağıldı dā (243) bi çoK bi para gēmiş bi yerden_emme ğızanıñ biri bircēzi
gidip de dedim ben de ölmemiş_urlāda dedim

F.U. : (244) bize de gelirdin para mı dediñ

Ü.B. : (245) yeñi ağıldı dā emme ulen ölen_ölen ölen_ölen burlāda ölüye dedim ben de (246)
gidiñ_urlāda bi dedim ben de ölüñ dedim bi şeyīt parası alām biz de bağām bize de gēsiñ bi
(247) kidip urlāda ölen_õmamış bi herkez burda öldü

Köyünüzde Hıdırellez kutlanır mı?

F.U. : (248) hıdıriles hayırlı yapılır ya hayır işTe yapılır toplanılır bütün köwe apolē bağırı

Ü.B. : (249) õnce bizim gēldimiz zaman_olurdun_u (250) bizim gēldimiz zaman_olurdun aha
şuriye ateş yakiveridiK bi (251) e burdan bōle u ateşiñ_üstünden hoPlaşır gimi benim gēldim
zamannā (252) benim_jyice bōle gēñç_öldim zamannā bōle dıngul_öldim zamannā dī (253) u
ateşiñ_üstünden hoPlādığ_işTe kimi tutuşurdun_ādī (254) ũnu söndürüdüK kimi bilmem
nāpādın hinci yoğ

F.U. : (255) paskel mi denirdi una

Ü.B. : (256) ğucalā da ārısı geşsiñ diye babannecēziñ bile u dā çoğ ğayret_idēdin a'liyın diye
(257) ārıları geşçeğ_a ārdıç getirilē gelirlēdin günüzde

F.U. : (258) çatır çatır_ũ da bōle nasī yanır

Ü.B. : (259) birgül_abayini file bayā bōle yetişKin ğışkana āşalā file unnā dē om bir_on_iki tene
file vādın (260) anayın anağ da bayā unnādan şiÇe ğaba şiÇe hani emme u da unnā gibi (261)
çoğlādın hinci yoğ hinci kimseçik yoğ ku hadırilez nēde õsun

F.U. : (262) Paskeli kim er yēğ ğucağarı

Ü.B. : (263) hinci hēr yēr ğucağarı biz gēnçiz bi dā gēnçiz bōle hep dā yeñi geliniz gēnçis (264) e bunnā da işte yētişkin bayā gēnçiz biz de hani ğızlāmız bayā yetiştirme kendimiz de gēnçis (265) hinci gēri ğucadık yok paskel file yoK ğuzum hadirilez paskeli būle yaş ādıci kesilir būle ğucaman (266) ārdıci ğoyuvidimēñ çatır çatır çatır çatır çatır çatır çatır bōle hem duman yapā hem ateş yapā (267) ne yapā ũ ārdış çok yapā unuñ üstünden a^liyor

F.U. : (268) ğaşıñ gözüñ ütülenir gēri ne olursa olur (269) cümbüşlü bi şī helbet kimi düşē kimi ğākā

Ü.B. : (270) bi iki olan olurdun ole olannā da gelir dağıdılēdin ateşi (271) hadi yeñiden toplanırdın ē hinci ne olanı ne ğızı ğāldı (272) yōk kimse yok ğızım gēri işte önce bizim zamānımızda (273) kırk sene evelisi olüyōdun bunnā būle çok

F.U. : (274) evelden ne vā ğāri hiç bi şī yok

Bayramlar nasıl olurdu?

S.U. : (275) bayramnā televizyeniñ başında şimdi ğāvede

F.U. : (276) tekbir çıkana ğadā işte bayram denirdi ğāri işizmāt ellemezdik ũle (277) anca malıñı işniñ hizmetniñ hizmete gitmezdik tekbir çıkmadan

Ü.B. : (278) ğızlā toplar toplar oynādın olannā toplar oynaşılādın (279) dā öncelēden şevikTe bis olan ğız olurlādın da benim olan ğārdaşım aha bāttin vā ya (280) olannā ğız olurdun ğızlā da olan olurdun ğāser vā ya ğāsere varılır gelinirdin bōle gece (281) sabā yakın geliyomişiz öteden gēri oynaşıtığ urda oynaşıldı oynaşıldı geliyos (282) günüz biz de oraqlara kitmek varıs yolda geliyen emme uyiyeK geliyem bōle (283) e ğāri saba omuş sabā ğidā eylenilirdin hinci nerde

F.U. : (284) bayramnāda hele dāmaTlara eşşek semerine furulādın (285) dāmaT nişanı bu köve bayrama geliçek tabi gēri aman ne eziyet yapālādın

S.U. : (286) ēş tēs bindirilēdin de kafasına da bi tencire geçirilēdin bōle

F.U. : (287) dāmāta çoġ_eziyet yapılırdın_eveli

Ü.B. : (288) dāmātlā hinci biziz diyip duru

F.U. : (289) ġāri yoġ yoġ pi şilē yoġ hepsi ġeri antiġa oldu (290) u zaman da muaPPet vādın bereket vādın (291) hinci de öle bi şilē yoġ ġāri işte

Bebekler için diş lokumu yapıyormuşsunuz. Anlatır mısınız?

F.U. : (292) yaparız gene yā ölele diş loġumu yaparıs dişi bitincē ġadā (293) e hamur yoġuru ġüzēce böle olur bi simit_amuru yaparıs nohuTTan yapannā (294) tepsilēn_çine böle küçük küçük ġoyarız pişiriz işlēne de para ġurus ifaġlık demir para (295) daġıtılır böle diş loġumu denilir dada loġumu denilir

Ü.B. : (296) dadalā ũ pariyi ġördükçe sevinirlē dadalā büle para aralā içinde heP (297) birġül_abañ bakiye bi dadiyi ġör bi kere ġeçen ġün biz vādıġ diye eve getti ġedi dadī (298) hani eve bile getimiye hiç dadī ġaryolanıñ_üstüne ġötTü uyuttu emme böle dingil_ayaġ dingil_ayaġ (299) dada ġaryolanıñ_üstünden uyanır da iniyin dē diyiveri (300) dada da pampişçe yürüyö ġeri sanki de emme u da kaç_aydır bakiye bi senedir (301) böle dingil_ayaġ ġapılāda tikildi durdu böle

F.U. : (302) nāpsıñ ālemiñ_emāneti bi de

Ü.B. : (303) getimem_eve hiş te diyo işTe bizi vā diye geTTi (304) azcıġ_aliyin gidiyim demiş anasına emzirmē bile demiş buriyi ġel bizim_eve ġel demiş (305) kendi evinde bakiye hēp sate anasınıñ

I/11

Işıkeli Köyü - BAYRAMIÇ

Fatma Uçan (45)

Bildiġiniz bir masalı anlatır mısınız?

(1) Őimdi bir varmıŐ bir yoŐmuŐ (2) evel zaman içinde albur zaman içinde bi nine dede vāmiŐ bi de gızları vāmiŐ (3) bi ğurban bayramında gızlāni ğociyi ıarmıŐlādı ncēden (4) sna ğurban bayramında ğurbannāni kesmiŐlē (5) biz de demiŐlē hadi gızmıza gidēm ninēylen dede (6) gızlāna gidiyolāmiŐ ğurbannāni kesmiŐlē yatırmıŐlā eviñ içine (7) apıyı da kitlemiŐlē āŐ daŐıñ āltına da anahtarlāni ğoymuŐlā ıŐmiŐlā yola (8) gidēlēke gızlāna bi Őalvārlığ āmiŐlā bi paket ına āmiŐlā bi alıp ta sabun āmiŐlā (9) gidiyolāmiŐ Őimdi eŐŐēne de binmiŐlē yolda gidēke ārgiye raslamıŐlā (10) nine demiŐ dedesine dede demiŐ Őu ğārgā da demiŐ ne ğādā ğapğara demiŐ (11) geTi demiŐ Őu sabunu verēm yıŐansın demiŐ appaŐıŐ osuğ demiŐ (12) tamam ğoca ğarı demiŐ dedēni sabunu atıvēmıŐlē ğārgaya gitmiŐ sabun (13) yolda gene gidēke leylē raslamıŐlā (14) gene nine dedē demiŐ Őu leylek de demiŐ ne ādā beyaz demiŐ (15) Őu demiŐ ınayı verēm de yağınsığ da ğıpğırmızcī osuğ demiŐ (16) tamam ınıyi de una atıvēmıŐlē gene yolda gidiyolāmiŐ (17) gızları da uzağ mak vā ğēne gidēkē ama ras ğēmiŐlē (18) am da fıy fıy tuyomuŐ hava ble rüzğārlıŐ ıŐ ğünü mak vā (19) nine demiŐ Őu Őalvarlı demiŐ vīsek te demiŐ Őu ama demiŐ sarınsa ya demiŐ pek donmak vā bu demiŐ (20) e iyi Őalvarlı de ama bālamıŐlā sārmiŐlā KitmiŐlē vāmiŐlā gızlāna (21) ē hoŐ beŐ bayramnaŐmiŐlā bunnā yimiŐlē içmiŐlē āŐam omuŐ yaTacaŐlāmiŐ (22) ğızı ē tabi misāfir ya annesi babası eviñ içine yatırmıŐ (23) nine ğēne ğurnazlıŐ yaPmiŐ dēde ā dede demiŐ (24) baŐ demiŐ bizim ğız demiŐ hiŐ demiŐ eviñ demiŐ bayram ğēmiŐ demiŐ ayıplıceklē yā demiŐ (25) geTi Őu rmcekleri alıverēm demiŐ sennen demiŐ (26) hadi ğāŐmiŐlā ikisi barabā birē sprge āmiŐlā ivlēni ğızığ hēr yannāni ble spryolāmiŐ (27) camnarı file ğırmıŐlā hani gızlāniğ gece de ğēne yaTmiŐlā (28) hemen ğız ğēmiŐ gene teden annē demiŐ hadi sofreyi hazırladım geliñ yiyēm demiŐ (29) tamam ğızım demiŐ bi de ğız apıyı aıyo anām rüzğār habire giriyomuŐ hor hor içeri (30) anām anne demiŐ nēden bu camnā ble demiŐ a ğızım demiŐ hemen ağası (31) sen demiŐ hiŐ dēmiŐ rmceklēni āmamıŐığ baŐ demiŐ (32) biS temizliyividik sağa her yeriñi tērtemiz hēr yer demiŐ (33) ē undan sna bunnarı bu le file ibi Őī dememiŐ ğıs Őey yaPmiŐ (34) sofriyi yimiŐlē içmiŐlē ū āŐam yeniden bunnarı nērde yatıriyim ben bunnarı (35) bi dıŐārsı vāmiŐ ble māza gibi u ēv ğeri Őey yaPmiŐ hadi TıŐarı yatırmıŐ unnarı (36) urda da beKmezleri vāmiŐ ğızığ yawları beKmezleri (37) ğocadām ā ğocadam demiŐ hiŐ demiŐ bizi demiŐ ğızımız bi

ŧī nē demiŧ_u beKmezlere bi ŧī demiŧ de iŧTe (38) unnarı demiŧ geti demiŧ sennen demiŧ dökü
 döküverēm dey ŧuriyi demiŧ (39) döKmüŧlē bēKmezleri hemen langır langır
 desdilēñ_iŧlēndemiŧdi bōle (40) dögmüŧlē āKmiŧ kitmiŧ ğız ğēne gece hēmen_unnā yātmiŧlā
 saba ōmuŧ gene ğēmiŧ ğıs (41) ğızım ā ğızım demiŧ sen demiŧ bu desTilēni bōle neden dolü
 tutuyoñ demiŧ biz_unnarı saña boŧaldıvīTik Temiŧ (42) bi de vāmiŧ ğız nē yaw ğāmiŧ nē
 beKmezlē ğāmiŧ hepsi döğülmüŧ (43) i bēn bunnarı nērde yatırıyim hadi ğoyunnāñ yanında
 bāli yatırıyim demiŧ (44) kışlada ğoyunnāñ kışlasında yātırmiŧ_unnarı urda u āŧam (45) ğēne
 himen dedeñi dürtmiŧ nine nine çok hınzır ũrdan dede ā dede demiŧ (46) nē vā ğocağarı
 demiŧ bizim ğız demiŧ ğoyunnarı demiŧ ayakķabilānnan ğoyuvimiŧ buriyi demiŧ (47) hiç
 ayakķabilālan ğoyunnā buriyi ğonur mu demiŧ ğē sennen demiŧ ayakķabilāni çıkarām
 ğoyunnāñ demiŧ (48) alivēmiŧlē ele ğoyunnarı hep ayaĳlāni ayaĳlāni kesmiŧlē ğoyunnarıñ
 ayaĳlāni (49) hemen gene gece yatmiŧlā sabah gene hemen ğız ğēmiŧ (50) öteden_unnarı
 ğāldırmā geliyomuŧ anne hadi hadi sūfra hāzır (51) a ğızım demiŧ sofrēyi hāzırlıyıñ sen_emme
 sen demiŧ ğoyunnāñ ayakķabilāni çıkārmamiŧiñ biz_unnarı saña çıkarıvīdik Temiŧ (52) ēyvah
 Temiŧ bi de baKmiŧ hēr yer_al ğan_içinde ğoyunnāñ ayakları (53) ēy ğıs_annem unnarı bu āŧam
 nērde yatırsam kı demiŧ ğıs üzüliüyomuŧ bōle (54) hadi demiŧ touĳlāñ yanında yatırıyim demiŧ
 tawıyi de çokmuŧ ğızıñ kümesde (55) hemen urdan gitmiŧ yātırmiŧ_unnarı u āŧam_urda himen
 ğēne nineñ ğurnazlī düŧünmiŧ annesi (56) dedē ā dede demiŧ nē vā ğocağarı demiŧ bizim ğız
 demiŧ touĳlāñ nē ğādān bitleri vā baĳ demiŧ (57) bōle başlāni da soĳmuŧ da uyuyomuŧ
 tavuĳlā (58) baĳ demiŧ bitlenip dururlā demiŧ ğē sennen bunnāñ pitlēni biz de öldürüverēm
 demiŧ (59) hemen ğazana bi su ğūyuyo ğaynaĳ su (60) ē tavuĳları alıyó soĳuyolā suyuñ_içine
 oturduyolā yerlēne soĳuyolā ısaĳ suya oturtúyólā (61) hēpsi ölmüŧ tavuĳlarıñ ğülüleri
 horozları ne ğādā towiyi vāsa (62) undan sōna ğız ğēmiŧ hemen gene sabaĳ (63) annē demiŧ
 hadi ğākıñ yīyēm soframızı ğēri hazırladım (64) ğızım ā ğızım demiŧ nē vā anne demiŧ (65) sen
 demiŧ tavuĳlāñ bitlēni demiŧ hiç ellememiŧiñ bis saña temizliyiviTiĳ_unnarı demiŧ (66)
 hemen bi de varıŧ varıyó ğıs gene anām tauĳlā ölmüŧ (67) hiç gine bi ŧī dememiŧ ğısçēs ē
 ğız_annem unnarı bu āŧam nērde yatırsam (68) ineklēñ saman damında yatıracaĳmiŧ urda
 hadi ũrī yatırmiŧ_unnarı u āŧam da (69) urda da ĳatran vāmiŧ ğocadām demiŧ ā ğocadam ne vā

ğocağarı demiş (70) bize gızımız demiş hiç kolanıya sürüvime di ya bağ şurda bi kolanıya şişesi vā ha sennen sürünēm demiş (71) āmiş katranı katranı sürmüşlē ninēlen dede urası çok gülünşlü (72) yaTmişlā yere yatāñ içine geç vagit_ōmuş gız gene gēmemişlē (73) varyin demiş şunnarı ğāldıriyin demiş bi de vāmiş yatışıp durulāmiş (74) annē hadi ğāKsarjıza demiş a gızım biz demiş dedeñnen demiş ayrılamaTık yatağtan demiş (75) bi de geliyo ğıs yapışmışlā hēpsicī katran yapışmış her yannāna (76) ūndan sōna e unnarı urdan āmiş hemen yēTdiñiz ğēri bağa yēTdiñiz demiş gız (77) geldīñiz ğünden beri yēTdiñiz demiş gidiñ gidiñ ğēri istemiyōm sizi (78) ğovalamış ēvden ğıs canına tağ demiş gızıñ kitmişlē çıkmışlā yola gēmişlē (79) urdan geliyolāmiş ğurban evīñ içinde yātıyomuş ğēri açmışlā kapıyı (80) ağ daşın_āldından anahtarı āmişlā girmişlē içeri (81) bi de girmişlē içeri bi ğoca sinek vaz vaz vaz vaz vaz caz caz caz dönüyomuş sinek (82) nineñ_ōtumuş bōle divanı ōmağ vā ninēñ (83) üstüne ōtumuş_urda ninēñ başına paT ğonmuş sinek dede de bunu ğōrmüş (84) ğocağarı demiş sineK demiş başına ğōndü demiş (85) ben bi söven aliyin geliyin de şu sinē öldürēm demiş sinekliğ_ōmamak vā (86) hēmen varıvīmīş ğocaman bi ōdun getimiş gēmiş söven (87) nine de ōle ōturuyomuş başına bi paTlaTmış ninēñ sinek uçmuş geçivēmīş (88) hemen nine ōlmüş_ōldī yērde ğızı gēmiş (89) gızım demiş dedesi būbası be anneñ demiş bōle bōle yapTı bōle yapTım ben de demiş (90) çoğ_ıyı yapımışın būba demiş hadi burda da masal bitmiş

I/12

Köylü Köyü - BAYRAMIÇ

Mükerrem Uzunoğlu (73)

Hıdırellez'i nasıl kutlarsınız?

(1) payramiçin köyleri gelir hayıra evlēde de hazırlık yáparıs evlēde doyuruS bi insannarı (2) sōna keşkek pılav ğāri yimezle bağırlara dōldurulā keşkekleri pılavları (3) e işte hayır yerine gideriz bi hayır toplum yeri olur orīē toplanırıs (4) urda da keşkeklē pılavlā bişē bizim bu avl_çinde olurdun hayırlā evēlden (5) eskiden de aynı olurdun_emme insannā çok ğalabalıq_ōmazdın bōle (6) yöriyereK gelirlēdin ğalabalıq_ōmazdın hıdırelleze özel temizziK

yaparız_olanım (7) hıdırellez ayı girdi mayıs_ayı temizziK yaparis e işte hazırlık yaparis hayıra (8) ortalı temisleris yemek_azırlaris hıdırellez gününde şiyde hayır gününde (9) manti yaparis sarma yaparis yaprak sarması

Mantıyı ve diğer yemekleri nasıl yapıyorsunuz?

(10) yufkayı açarız_işte yufkayı açaris içine bulgur görus sıkaris (11) pişiris fırında fırınaris yörtlarız_unu tabaklara görus yörtlaris (12) orta sofrası yaparız biz_öle sizin gibi ayrı ayrı tabaklada yimeyis (13) orta sofrası yaparis yer sofrası toplanırız başına yiris u işTe böle olur_olanım (14) loğum yapadık loğum_evelden yapadık çok hinci yapaméyos gari emme loğum yapatiK_evelden (15) ekmek loğumu simit loğumu simiT novudu ıslasıñ akşamdan ıslasıñ (16) u gece köpürme başla girasıñ nohuda evelā esesiñ köpürme başla nout (17) tencireniñ_içine temiz bi tencireniñ_üsdüne ıslasıñ hani çok gullanılmaTık tencireniñ_içine (18) urda köpürme başla u ince ince köpük yapā böle galın köpük yapāsa u simit_amuru omas (19) inçe köpük yapāsa o olur beyas köpük yapā u beyas köpini gāşilen topli topliverisiñ (20) una garişdirisiñ hamur maya yapasıñ_unu undan gari mayalā mayalā şı yapasıñ (21) u alır bu alır komşulā alır tabak tabak_alır bi yerde gurulur komşunun biri gurā (22) mayalıyon nohutlan gari undan bölüp bölüp feriyon_ışTe gāşıklan bölüp bölüp feriyon (23) maya tutuyó gari mayalanıyo unnan_u e işte öle alan_alır alan_alır (24) burdan_amiyen de başka yerden_alır başka komşudan_alır o tutā şı yapā mayalā öle olur_ışTe

Höşmelim yapar mısınız?

(25) höşmelim demis peynir helvası TeriS südü mayalaris süzmeye görus (26) bi sāt tuttuğTan sōna bi sātTa mı tutçaK bi puçuk sātTa mı mayalaris (27) süzmeye görus torbayı asaris onun suyunu bi güzē geçiris (28) gēştikten sōna dilim dilim yaparız_unu açık dolaba soğuverim ben paşkası sōKmas (29) dolaba soğuverim ben_azzık_unu urda u pekilir doñā undan sōna bi yavuz_ēSerim (30) böle vıçık fıçık fıçıklarım_elimnen eSerim bi güzē görüm tavaya (31) içine de iki mi girçāñ_üç mü girçāñ yumurta girarın e işTe şekerini atarın (32) keçen_āşām_ābiyine de yapFedim biri duzladı kitti biri dussuz göTdü (33) helva yapām dedi de ābiyine de yapfedim

ben ekseri şey gullanırım (34) çiçek yağı gullanırım aÇık dibine tavanıñ ākıdıverim undan sōna peyniri ēzerim içinde (35) undan sōna ateşe gōrum gārişTırım gāri gārişdırım gārişdırım bi güzē erir_u (36) sararı ondan sōna hemen bōle bi püske un çaların un_atarın_çine (37) kene onu da gārişdırım undan sōna şekerini gorum aÇıK da su gōrum_çine (38) e işte öle olur bi tava helva olur

Düğününüzü hatırlıyor musunuz?

(39) kēndi düğünüm çok_öldu ufaKTım_ay_olanım hiç hātırlamiyón gārı hiç hatırlamiyón çok_ufaKTım

Düğünler nasıl olur peki?

(40) tüyünnē mi pirinci gün ēskiden dübeK dövülürdün_olanım keşkeklik keşkek furulurdun (41) genşlē toplanır bōle sādışlā ilk_eveli oduna gidilirdin odunu gelirdin keşkēñ tarlalādan (42) odunu gelirdin gidēlē kesēlē sarālādın öküz_arabalāna getirilēdin (43) urdan ona görlādın unnarı bi doyurulādın evde toyurulātın ev_ālķı (44) ondan sōna dübek dövmē gidēlēdin tübēñ başına būday götürülēdin üç kişi dövē (45) ordan dübeK dövēlē işTe ūnu dövēlē getirilē eve onu qadinnā soğuru serē ōsTiyi (46) ērtesi kün_u keşkek furulur Kejeden furulur furulurdun (47) bütün köylü gārı u aşam keşkek_alır sādıç_alayı yelinirdin bōle (48) tōplanılır şiyde dōülüñ yanında soqaqlādan sādıç_alayı gelinirdin (49) evlēden_ilkin dürü tōplanırdın hērkez birē bārdāq qōr tabaq qōr üş lōkum gör (50) bōle şe yapılırdın hani toplālādın çoçuklā āminnense düğün āminnen hoca tekbir gētiridin (51) davullansa davullan tōplanırdın pōle tōplanırdın milleT de çoçuklā da dāşırdın tüyün_evlēne (52) unnā gāKTı gārı e şimdi unnā yoq ērtesi kün misāfirlē gelirdin qına gecesi olurdu (53) toplanırdı millet ordan qına atılırdın e işte gāynanasınıñ bi āltımı vā e işte teyzesiniñ bi bārdā vā (54) āmcasınıñ bi tabā vā bōle qına atılırdın_olanım evēlden ērtesi kün gelin_alımı olurdu (55) urdan e işte dōrt peş kün düğün_olurdun bir_owta dā ertesi kün duvaq_olurdun (56) gece sabā gādā lōkma pişēdin güvī gūyulurdun sabā gādā da lōkma pişiridin_aşçılā (57) sabālēin köw_ālķı gene toplanır hērkezi çağırılā yataK gākā undan sōna lōkma yirlē (58) pılavı yirlē pılav da yapālā pılav yinirdin

undan sōna muhappete başlanırdın gene (59) davul çalā öliyi ğadā da olur gene tuvaķ kün çumā gün undan sōna ölenden sōna ğāri davullā gidē (60) düğün savılır öledin_evelden dōül çāldırdın musāfirlē dağılırdın ğāri çumā Kün (61) köw_ālķı yapādın köylē ilkin çoķ tōpludun hinci insan yoķ köylēde (62) öle bi düğün file yāpiyin deseñ nērde insan yoķ hep tışārdan gelir misāfirlē hep tışārdan gelir

Bayramlarda nasıl eğlenilirdi?

(63) ērkeklē kadın_olurdun kimisi öküz_olurdun kimi sabañ olurdun sabañ yapālā da bōle çif sürēledin (64) қапının önlēnde alañ yerlēde ērkeklē yapādın da ğadinnā baķādın (65) kadınnāñ elbiselēni giyēdin erkeklē de e işte öle olurdun_olanım (66) arapı ellēni yüzlēni boyālā işde ēski pi şiylē ğeyēlē deve olur kimisi de teve olurlā (67) teve yapālāTın āltına girēlē şiyiniñ örtünüñ teve yapālādın arap_öldü mu ēski püskü giyēlē (68) işte öle çañ daķālā kışlāna file çengur cunğur sallālā ah_olanım_öle olur

Eskiler daha mı iyiydi?

(69) hinci dā iyi gibi geliyo baña olanım ilkinden muaPPeT çoķtun_emme hinçi de muhaPPeT yoķ (70) ūrdan evēlden kene insannā toplanır bōle bi arī şe yapādın (71) televizyannā çıķalı ālem_evinde kimsenin kimsiyi şeyi yoķ ihtiyācı yoķ (72) bi lāmba yaķātık dōlanırdıķ başına bōle unuñ başında iş işliyin diye ūraşırđıķ (73) ē şimdi ēlektiriklē vā işTe yoķ ğāri ālem kendi bildīne işte televiSyana baķıyo (74) oyun_oynuyo şu bu işTe hinci öle ēvēlki şeylē yoķ ilkin insannā birbirini sayā sevēdin (75) ğaynana ğaynatanıñ yanında öle çoķ ğonuşulmazdın ē şimdi hērkes kendi bildīne (76) şimdi de iyi bi taraftan kimse kimsiyi bağımli diyi u taraftan iyi olanım (77) ğaynana vā ğaynata vā bāşını yasdiye ğoyamassıñ vere dōlenirsin (78) hızmat yapıyin dēsin işde sofrā hazırlāsıñ ğalabalıķ_olurdun_evlē evvelden (79) çoluķ çoçuķ hērkez bi yērde olurdun ē şimdi öle yoķ

Ramazan ayında yemek işi nasıl halledilirdi?

(80) löbede bakılırdı böle g̃ari iki üç ğún bize ú şiy telāşe yetēdin löbet telāşesi (81) kaç_ev vāsa her_āşam löbede bakılırdı ramaşanda otuz kün röbete bakılırdı (82) é işte ğāve yanına oda yanına sōūra çıkādın evde de oludun beş_āltı sofrā (83) beş_āltı sofrada adamnā olurdun oda çāminiñ yanında e böle olurdun_olanım evēlden (84) hinÇi bis ğēri kendimize baķamiyos öle sofrā mofra nērde çıkaraÇas (85) āncaķ kēndimize baķiyos hem_īsān yoķ ğāri kōde evēlden_öle olurdun (86) çoķ muappet vāTın_evēlden ğalabalıķtı çoķ kō hinÇi yoķ insan pōle olanım

I/13

Kuşçayır Köyü - BAYRAMIÇ

Abdullah Öĝe (51)

Köyün adı nereden geliyor?

(1) ēskiden burda çayırılıķmışdı tarlalāda oT çoķ öldüandan bi de ğuş Ta çoķmuşdu (2) ūrdan ğuşçayır_olaraķ ğāmiş ēski insannā öle sōle yāni

Hayatınız nasıl geçti?

(3) vallā çociklīm çobancılıķla ğēşTi undan sōna çanaķķaleye ğiTdim biras (4) çanaķķalede çalışTım bildırcın çiftlīnde çalışdım ōndan sōna bayramice ğēldim (5) bi petrol şirketinde ōn yedi sene çalışTım emekli öldüm (6) yine bi petrol şirkeTinde çalışmaķdayın işTe böle ama en_eyi köw_ayātı (7) kışaba ayātı dī vallā kışabalā ğalabalıķ çanaķķale biāssa çoķ ğalabalıķ (8) şimci bu sıcaķda üş sefer işē yaķalandıñı düşün (9) üş sefer ğēçeme yeşil_şı adam fittiriyó bi de sıcaĝ_ava

Başınızdān geçen bir olayı anlatır mısınız?

(10) ēskiden burie şeylē ğelirdi araba peK u zamannā yoķtu (11) kimsede araba yoķtu zāten bāyramışten ōtobüs ğelirdi (12) e şimdi ōtobüslēñ_o ēski otobüslēñ dikiz_aynaları biraz dā büyüktü şimcikilēnden (13) şimdi para yoķ panayıra ğidiylāmışTı dedemnen babam şimdi ğidēKene dedem demiş (14) hēkeziñ yanı demiş bu taraFa demiş dev_ādamıñ demiş yönü

neden bu tarava demiş (15) şöförüñ yüzünü görüyómuş_aynadan hēkez_ötobüsTe meselâ bi yöne dōru oturuyosun (16) dedem demiş u adam neden bu taraFa bākıyó demiş (17) unuñ_ayna oldūnu bilmiyomuşdu meselâ ēsKiden (18) önceden otobüslēñ_u ēsKi otobüslēñ dikiz_aynaları büyüğ_olūdu (19) dā büyük_olūdu meselâ şimcikilēde ufālTıCı mufāldıCı vā pi şeylē

Köyün eski hâli nasıldı?

(20) ēsKiden insannā hiçbi şey bilmezdi bizim keçilē vāmışdı (21) çoban gētimişlē bāşKa bi köden buriya bizim şeylere keçilere bākıyolāmışdı (22) şimci bi sabah şeyine tōrbasına yemek tōrbasına şey goymuşlā fisdıK (23) adam fisdıK bilmiyómuş meselâ e bī şöle tōrbeyi gāriştírıyó bi şeylē vā (24) bu babama seslenmiş yā demiş benim tōbada keçi boķu gibi bi şeylē vā demiş (25) atacām bem bunnāi demiş fisTıK bilmiyómuşdu (26) é bubam_az bildīnden āTma āTma ben geliyón demiş sōna örenmiş (27) yimişler yāni bayā bayā fisdī bilmiyómuşdu (28) ēsKi insannā biraz dā bōle şeyleri tā iyi bilir (29) meselâ ben çocuKlūmda bu ğurbān bayramlānda falan ēn son_ākşanı şey olurdu (30) köy tēyadro gibi bi şey yapālādı arap öldük denirdi u şeylere (31) hēkez meselâ son_ākşam gēnşlē köwleri evleri gezer (32) kimisi yā veri kimisi bulğur veri kimisi ğavurma verir falan (33) ēn son_ākşam burda meselâ köüñ meydanında şey_olurdu (34) öle tiyatro gibi bi şey yapālādı dede nine olunurdu (35) ani mıhaPPet olunurdu şimdi öle bi mūabbeTlē yoK köylēde (36) iki kişiyi bi arada ğonuşūķene ğörmeK dāyi mümkün diyil neden (37) bu ceP teleFonnarı çıkdı hēkez cıK cıK cıK cıK bi şeylē yaPıyo (38) ben_unnara ğızıyudum addā benim ğızım da oynúyo e biz de āldım (39) tā bir_āfta falan_öldü öle teleFon e biz de bāşlaTıK cıK cıK yaPmā (40) petrolda ğurcalarĶana feysfuK vā bi onu sildiTTiriyum bilemiyus tā (41) ğıza diyum buluvā diyum buluvarıyó (42) ērtesi āşam gene ğurcalāķana oriyi buriyi basāķana gene siliniyi (43) yā şeyde meselâ maç_oynanırdı kaç kişi oynanıyó (44) bi tarafda om bir mi yirmi iki kişe yapıyó yirmi iki kişe bi areye geliyúmuş (45) şu anda yirmi iki kişiyi bi araya getirmeK mümkün dīl gēnşlēden (46) ben şimdi şu durumda ēsKileri özlüyön mıabbeT vādı (47) hēkeziñ çalıştı kēndine yetiyodu şimci öle bi şey yoK (48) meselâ bi hānede üç kişē dōrT kişē yemeKde bi areye gelemiyosun (49) ğay unuñ_ışi olúyo öteKiniñ ērken bitiyó

berikiniñ geç bitiyó denK gelmiyó yāni (50) ve tarlalāda olan şeylē de verimniydi ārmudu elması olúyódú űimci ōlmúyó (51) çoĝ nesli ādını biliP de űu ānda nesli ĝālmıyan ārmuTlā biliyōm bem meseġā (52) űu ānda u ārmuTları bulmaĝ műmkűn dī nesli biTmiűdir (53) meseġā gelinÇiK varđı ayasu űu ānda biTmeg_üzere ōlan eyűici ārmuTları vā (54) hani bi iki sene sōna unnāñ da bēki nesli ĝāmīcaĝ ĝurúyó oraĝ_āmuTları vādı (55) oraĝ_āmodu çoĝ nādir bēki bulunabilir de unnāñ da nesli ĝāmīcaĝ yāni çoĝu ĝurudu

I/14

Kutluoba Kűyű - BAYRAMİÇ

Ayűe Erten (88)

Kaç yaűındasınız?

(1) segizen segiz yaűındiyin űű senedir bacaĝlāmdan yűriyemiyom (2) kendime iyīn de bacaĝlā yűrűműyo űű dane çomaĝ (3) Sandalye ĝorum bulaűıĝlāmı yıĝarım zandalıye ĝorum çorbamı ĝarıűTırım nāpiyim (4) ĝızlā gelinÇe ĝādāna hērkes kendi evinde herkeziñ de iűi vā

Kűyűnűzle ilgili bir hikāye anlatır mısınız?

(5) bizim burda mısannıf vāmiűdın_evēl musannıf hadıműlunnān ārĝadaűmıűTı bunnā (6) hadıműlu haÇī ĝiTmiű han űīlēni buna ismārlamıű musannıfa (7) műzevirici olur_a ĝēdīnde dimiűlē ki doĝunuvimiűlē hadıműluna (8) senin ĝarı ĝűz_attı musannıf dēmiűlē o da űldűrmē ĝāĝmıű (9) bi āűām űű kiűi yollamıű musannıf Ta ērmiűmiű bu minārī yapTıriyomuűTu (10) daű köprűyű de yapTıriyomuűTu bi sefēr űldűrmē yollamıű (11) biz urda bi niniyi bāĝdıĝ u āűarda Çāminiñ yanında evi vā urda durduĝ (12) bi avāű ĝāmıű_urda musannıfıñ_evi vāmiűtı bi de bu yanda hocanıñ_evi vāmiűTı (13) birini yıĝmıű_unu nineñi ĝāndırmıű musannıfıñ_evini yıĝmıű bi aĝāű ĝāmıű bűle uzundu (14) bi cim_āűamı bi de pazārtesi āűamı onuñ_űstűnde mum yanāTı o aĝācıñ_űstűnde (15) biz ĝűrűtűk_ep sűna űldűrmē yollamıű bi de ĝēmiű (16) bűle nur eviñ_űstűnde űē yapıyomuű űlTűrememiűlē kitmiűlē geri űű kiűi (17) bi sefēr_ārtesi āűam bi dā yollamıű unnā da yapamamıű unnā gidiyomuű (18) nur da unnālan barabā gidiyomuű

bayramıca ğōkmuşlā (19) ʔrtesi āşam cellātlā olurmuştun evēl cellātlādan yollamış una da mālum_ōmuş (20) okuyomuştun pençeresi bōle yola ğāşıdı okurken ārnamış_unnān ğēdini u (21) pençeriyi dikilmiş dur dimiş iki rikāT namaz ğiliyim ūndan sōna furun beni (22) siz beni öldürmē ğēdiñiz dimiş dikilivēmiş furmuşlā (23) bi zefēr bi nur_inmiş_ūriye emme bōle eviñ_üstünde çalkalanıyomuş (24) sōna ğīTmiş hadımōluna rāT vīmemiş minārī yapTırmış (25) ırāt yok daş köprū yapdırmış ırātı yok geÇe ırātsiz bırakıyomuş_ūnu (26) intār_ētmış kendini hadımōlu hadımōlu ğonā vā hinci urda biliyo musuñuz ūnu (27) ūrda yedi kişi vāmişdın hadımōlu sizi de öldüriceK Timişlē ötekilēne (28) ū kendi intār_ēTmiş ya musannıf sizi öldüttürcek Timişlē (29) kapılara demirden şı yaPmışlā içinden kilit ğoca kiliTlē asmışlā (30) bi sefēr burlara yaPmışlā ğoca ğoca şıyleri demirden camaken (31) bi sefēr āllah taraFından orta yerde eviñ_orta yerinde bi ateş belirmiş (32) kâpiyı varan kâbıda ğāmiş pençeriyi varan pençerede ğāmiş (33) yedi kişi eviñ_çinde ğara kütük_ōmuş ūndan sōna işte hadımōlu ğonā ğāmiş_ura (34) ē musannıfıñ da ıstambolda şıyleri vāmiştı hısmnarı unnā hēr sene gelirdi burēī (35) mevlit_okudurlādı Çāmide gelip gelip soruyolā baña hinci (36) musannıf nası_ōmuş nası_ōlmüş başka yok benden başka bilen (37) biz de ū evde durdīmizden nine vādı bi niniyi bāKTık bis hēpsini añnadırdı (38) ben de diñnedim bōle çocukdum çok diñnedim ūnu yā diñnedim_ēp (39) hinci unnarı ayTıveriyom ğūcağarılara gidiyolā biz bilmiyiS yoğarı gidiñ (40) āşe mollaya gidiñ gelirlē burēī dadalā bile gelip soruyo (41) duymuşlā musannıf vāmiş nası_ōmuş nası_şı yaPmış_ōkul çocukları (42) benim ğafam yerindedir bağ kaç yāşındiyim_a hiç_ōle unūTmam bi şıyi ğōriyim (43) hinÇi sizi ğōrdüm_ama bi dā unūTmam sizi ben nerde ğōrsem bilirim

Eskiden köy hayırları nasıl olurdu?

(44) esKiden bizim_urda olurdu aşarımısda bōle aşarımıs vādın (45) bābam yirmi sene muhTārlik yapı urdan bayramıce kittilē tanju vā şide (46) o benim ğārdeşimiñ çoci bābam sayılı İsandın hani erceb_ā deyolā hani erceb_ā (47) Purdan ğittikten sōna ğāri bırağdı muhTārli rāşit vā bi de ūrda durúyó yá (48) tanjunuñ bubası bi de reşit vā bi de musa vādın u öldü dört ğārdeştik Pis işte

Eşinizden ve hayatınızdan bahseder misiniz?

(49) dede yowāştın allāñ_īsanıTın bi hāsTalıķ belirdi unda (50) ben kendim şīdim adamTım eviñ_çinde gēnşlīmde zāten bubām_evinde olan gibi (51) eñ büyüKleri bēndim ötekilē gardeşlēm küçük beni bubam_ışte olan gibi (52) on tene olan_ōsaķ bi tene gız āşe molla oldu mu yētē baņa dirdi benim āşe molla adım (53) āşe ācıķ Ta mollalık vādın molla dirlēdin kimi molla dir kimi āşe dir işte (54) oķumuşlara molla dirlē eski yaziyi ben eski yaziyi yedi yaşında musaf_ātım_itTim (55) bi nine vādın saķat_ōle u oķuttu bizi u zaman da bi yasaķ_öldu eski yazı (56) çāmilere şiy döldurdulā ekin döldurdulā falan Çāmileri қаpaTdılā (57) birē şī veriTi annemīni başımıza örtü (58) musaflāmızı saķliyireK gece gidēdik oķumā muacirlēñ gēdī sene otuz beşTe (59) otuz bēşTe altı yaşındadım yedi yaşında hatim_jiTTim (60) esKi oķumā yāsaķladılā yāmur yaPmiyomuştu yāmur duāsına götüdü bizi nineñ (61) birķaş kişi gidiyoduķ candarmalā gēdi néden oķuyosuñus_ışTe

Atatürk'ü nasıl bilirdiniz?

(62) atatürkü mü ē eyi oмаķ vā biz ne bilēm ātam diyoduķ şī yapıyoduķ dāpiyoduķ (63) belediyeniñ önünde biS ön tene oķul şī köw bayramıce gelirtik yirmi üş nīsānda (64) niyāzi bey vādın bizim başōrēTmenimis u beni çok sevēdi ben oķulda da birincidim (65) urda dedi baņa baķ hinçi ben dēdi burī bi halı yazdıla orta yere (66) ben dēdi buri yātīyom dēdi sen geliçeñ dēdi ātām sen қālķ da ben yatam dīceñ dēdi (67) sen yatacañ zıppıdın ben gāķaÇam dēdi ne vā kı bu orta yerde diyolāmış (68) şaķ şaķ şaķ şaķ şaķ hērkez ben de küçigim dā yēdi yaşındiyim emme çok bilirTim (69) kendi yātTı niyāzi bēy kendi yātTı da beni hinçi Puri yatīçam dēdi sen gelīceñ başıma (70) atam sen қālķ ben yatam dīceñ dēdi ben gālķçam sen yatçañ dēdi (71) e öñdekilē görüyó tabi küçücük bi çöcuķ yātTı uriye dimişlē e biz ifaķdıķ (72) hēp yirmi üş nīsānda gidētiķ_ūrī bi sene de çandıra gēdilē ön tene köw (73) bizim zamanımızda çok şerefliidi oķullā ilk_açıldıydı bizim gitTīmizde (74) hiç oķul yōķTu dā burda hēp köwlēde yōķtu ilk_açıldı biz gitdiK (75) gāvelēde oķuduķ az yaş yaşamatıķ çivT Te sürēdim ben benim yaPmadım yok (76) yā dedeñ çürük öküzlēlen çifT sürdüim birinde sürüyom oķuluñ_ārķasında

(77) urda tarlamıs vā bu alakeçiden mi āmatçadan mı adamıñ biri ayvana binmiş bazara gidiyomuş (78) bi de baĸmıŝ ğarı çif sürüyó diĸkatını çekmiş_unuñ āŝam ğāveniñ_öñüne gēmiş (79) ŝiniñ_ārķasında dimiş bi ŝī vā tārta vā urda ğadınıñ biri bi çif sürüyó emme dimiş (80) bi de āŝam geliyóm bitirmiş tārliyi dimiş hayri dedēñ ğarıdır_ú dimişlē o sürē dimişlē (81) gece ocā kireç yapmā ocāmız da vādı kireç_ocā dedeñ_emen biz ğoca daşları getiriS ğızlālan (82) öle ğor_işte bi pārça veri biz düzeKleriz_unuñ yanına yanına böle furun gibi çevirilē (83) bērki ğörmüşüñdür oçakları ğördüñ ñü içinde vādır ğuyu gibi (84) onuñ_içinden dönēsiñ dönēsiñ ĸapadırsıñ_uñu neylē ğörTük be neylē (85) çok ŝālamdım ben çok ğowētlidim hinci ğāri çürüdük çok ŝúkür_allāima (86) bu hālime ŝúkür ya allah yātırmasıñ kötü hastalıķlā vēmesiñ ya

Evliĸinizi anlatır mısınız?

(87) dedeñ bizim_eve ğaşdı ğēdi üş dene olan vā üş dene olan (88) aĝasinnan ğowġa yapmışlē niŝānnıdık urdan gēmiş ben de yoĸdum_ēvde annem vādı (89) ben dimiş ğēdim ābimnen böle yaptık siz de ğabul_iTmesseñiS alıp başımı kitçēm demiş (90) dedeñ de ocaĸdamıŝtı kireç_ocānda vāmiş dedeñ yanına oriyi başlamış çalıŝmā (91) bu ne ola dimiş dedeñ āŝam ú eve gēmiş bizim_eve bu da arķasından gēmiş (92) āŝam bābası kēndi babası erceb_ā dimiş bizim_olan siziñ_evdemiş yolla únu dimiş (93) hāyır ben dimiş cingen ğāsını bile ğōmadım dā ĸapımdan kimsiyi ğovmam dimiş (94) oluñ_urda yap ğōnünü āl git timiş ne biliyim ben sevmek vādı (95) e işte gine de ğötüremedilē kimneri ğēTTilē kitmeTi üş tene olan baĸ bircāzı dā küçükdü reşit dedim (96) unnā böyüdü e ùnnā āsKere vādı ğēdi evērdik undan sōna biz burada anneminiñ_evimişTin (97) anneminde üç ğıs buralara alıvēdi babam urda da olan ğārdaŝım ğāldı aŝāki evde (98) işte biz burēī ğētik otuz beş sene bubamıza hızmat_ittik hinçikilē yapā mı yā (99) bi yerde durduk otuz beş sene baĸ unnā da hiç ēniŝte eniŝte diye hiç bi geri Íaf sōlemedilē (100) üş Tene olan ēniŝtesine bi Íaf sōlemedilē yā baĸām siz ğonuŝuñ_ācıĸ da ben bāŝınızı ārıTdım (101) ben_evēl zamannarı arñadırım_ep öle dedigodu bilmem

Köyün tarihini biliyor musunuz?

(102) bi dede vāmişdın çandırdamışTı göçebelēdenırāt edememiş dedeñ (103) göçebelē gelimişTi evēl o yanına ũ yanına mallālan keçi goyún (104) dedeñ gēmiş buriyi soğuk çeşme dirizurda yoluñ üstünde çeşme vā yā (105) onuñ yanına bi gülübe yaPmış goyunnarı vāmiş ũrda duruyomuş (106) bi sefēr sōna ölmüş dedeñ gurT_aTmış gurTluoba ũrdan gāmiş dedeñ goyunnarı şīleri (107) ondan sōna işte burēī gēmişīsannā urda da yirmi hāne vāmişTı çandırdı (108) undan sōna burēī gēmiş hinci mustavīniñ tārta vā ōrda işte ũrlāda filen īsannāñmışTı (109) yā ōlanımışTe nelē nelē bizurda bi niniyi bākdık hocanıñ gāsımışdın (110) hērkes çekilmiş çoluK çocuK da yoKmuşdun bi ayşam yātıyomuş (111) deveniñ biri gēmiş pençereden içeriye giriyim diyomuş ũrüyāsında (112) gāfasını sokiyim diyomuş bençereden nineñ göKmuş saba gāKmış öte tarafTa kapılāmız vādı (113) ũriye gidiyin dimiş kim gelise evimi veriyin tālālāmı veriyim baKdiriyim kendime dimiş (114) göKmuş bi de giTmiş babam gēmiş ũrda ocaKçılık yapālādı bi ārkadaşı vādı (115) una ge ōlum baKām sen burēī kimsiñ sen benışTe erzebiyim dimiş (116) baña baKā mısıñ dimiş baKarıñ neden baKām dimiş hocamisiñ āylesisiñ dimiş (117) emme ben seni temēlli istiyóm yā Timiş baKām benābime soriyim dimiş_u zaman bubam (118) bābamıç şiy görmemiş sefērbērlikte gāmiş babası altı aylık gāmiş anasında gücānda (119) hiç baba bilmezdin bubaçım ē sōna ābisine de sōrmuş gideseñ verēm dimiş (120) bizi vēdilē oriye işTe nineñe yirmi ũş sene bākdık nineñ bōle şişmandın saba gāKādı (121) salında bōle divan vā una bizānnemnen zār zōr ben de küçikim dā u zaman (122) nineñi ōtutturuz_urī ē tabi tualeti geliçek indiris yeñiden çıkarıs (123) nelē nelē çok bākdık ũ da vēdi bize evlēni de vēdi tāla da vēdi nāpıçañ (124) işte ōle ōle vākıTlā geşdi muacirlā ũ sene gēdīdi burī otuz beşTe (125) atatürk açıvēmış kaPıları geçebilen gēmiş geçemeyennē kapaTmışlā gāmiş_urda (126) bizim düñür vādır_örtanca güvēniñ bubası vādı ōldü hiñci de (127) o gālmış deliğannımışdın gōcaman e u gelemedi gāldı u ēpī (128) undan sō araba tekerlēniñ içine binmiş çok şī bi adamdın uyanık (129) deñizden gēmiş_ōle kamyon tekerlēne gūca tekerlē içine girmiş (130) unnan yapa yapa gēmiş ōle dirdi ben tekērlekTe gēdim dirdi (131) ōle īsannāmişdın işTe unna gelen gēdi beşē hāne vedilē köwlere

Köyünüzde Hıdırellez kutlanır mı?

(132) bizim ebedî kıtlanır ğızlā hinci genşlē yūsük saqlālādı (133) herkezden birē yūsük şīniñ dibine gömēlē güllēñ dibine (134) genşlē de tehlē unu alırlā ğızlādan bāşış_alırlā gidēdik çandıra işte (135) olağ kesē millet furuna atālā hēp çandıra gidēdik (136) hinçi hayırlā da çandırda oluyó hēr şī çandırda bi sefēr saTdılā hinçi de (137) sançā binēlēdi ārdıç ne bulurlāsa yağālādı köüñ sığır_aları dirlē orīā meydannıç (138) urda yağālādı saba erken ğāğālādı çaya gidēlēdi (139) ne murādıñ vāsa onuñ foturafını çekēlēdi urda ev istiyosañ ev yapālā (140) bāşKa bi şiy_istiyosañ öle işTe öle hēp şīleri çûk (141) birē demet_öteden ötsu çiçeklēnden_alırlā hērkeziñ kıpısına dağālādı unnarı

Eskiden köyde kadınlar rahatça dolaşabilir miydi?

(142) bizim_urdan aşārdan aşarımız vādın evēl ğadınñā ğāveniñ_öñünden geşmezdi (143) halbusam yūseKdedi ötededi ğāve emme hinci yoluñ_üstünde (144) hinçi ha böle geçiyülā ũ zaman geşmezlēdi bizim_aşarı girēdi hērkez (145) Çāminiñ yanından girilirdin öte başından çıkādın hērkes ğadınñā (146) biz geçemiyiz biz ēhtiyariyiz ğārı dā genşlē temelli açık (147) öle bi gözü āçık dīdir gene hani köwlülē de dūnde dērnekte açınırlāsa açınırlā

Çocukluğunuz nasıl geçti? Oyun oynar mıydınız?

(148) oynamaz_olur muñ_olanım bi şī yokdu kı oyuncağ (149) çalı ğobağlāndan keçi olannā keçi yapādı (150) bi de ũnuñ tüylü böle dikenni bi şīleri olu onu da köpek (151) dēsti kılpundan deve yā sülümen şīlēnden dizēlē dağālā boyunnāna çocuklā (152) oyunÇağ yokdu hinçi hēr yer çuval dolusu oyunÇağ yokdu (153) hārmanı ben kendim ğāldırdım_olanım çivti ben sürēdim (154) orağ biçeriz demedi ben bālarım yā bubacīm çok sevēdi beni bubam bilmezdi bi şī (155) o bi bayramice varıp ğēmek bilirdi işTe muhdar_ödīnden hēr kün gidēdi (156) bi kün orağ piçiyoz de urda sēytinnik vādı anneme dimiş sabālā e^mek yokmuş (157) ğāldıra diriz ğāldıra yapıçāmiş_annem bize getircek tālī annem acığ ğayğısışçadın (158) aşārları süPürmüş cāmi ovlusuna çıkıvēmīş urlara süPürüyomuş (159) bābam bayramice vāmīş ğēmīş çocuklara e^mek kitti mi hā hinçi götürcēñ ğocadam (160) hinci götürcēñ vākıt ne vākıt dimiş ölen geşdi dimiş (161) ordan hemen binmiş hayvana hayvanımıs vādı çabuğ ğoy né

goyçāsañ yemek (162) göymuş keçiTe gēmiş şiye āşe molla bıraKıñ bıraKıñ geliñ (163) babaÇīm anneñ cāmi ovlulānı süpürme çıkıvēmīş unuTmuş sizi didi (164) ōsuñ didik bis dedeñ de sabırlıdı ben de bi şiş diyemezdim anamıza bubamıza (165) hiç ğırmadıķ anamı bubamı hiç ğırmamışımdır bayramışTe yātıyo o hasTa (166) dörT_ay yayan vādım gēdim hēr gün babama hēr gün bi gün yoruķuyon ğızım didi (167) yarın diñnen öbür gün gē dedi baña tamam dedim ben e ben gene ācıķ hızmatlāndıķ (168) mallāmız vā mallāmıza bākdıķ ben gene kittim ğadınnā da otumuşlā bābām yanına hāsTa (169) Seninki geliyo gene dimişlē gelir dimiş duramaz demiş kapıdan girdim ben (170) göz_ıtti baña da ayşe molla sen anneñi mi seviyōñ beni mi didi (171) beñ şōle bi anneme bākdım annemi de ğırmaķ_ıstemiyōm bi babama bākdım (172) ısılcıķ babamı dedim annem_añnamamış_unu sōna buriyi gēldi babamıñ_öldini (173) bī otumaya gittik bi ĩsannāñ yanına ōle annelēne ğāşiveriyolā dārtılyolā (174) āyşe molla diyo benim dadaçıklām diyo baña hiç bōle geri ĩlaf sōlemedi diyo annem (175) dī mi diyo baña ne biliyim_anne didim sōlemediK mi dedim sōlemediñiz diyē yā

Kaç kardeşsiniz?

(176) dört bircāzı öldü genç_öldü izmirdedin_u işte hinci ikisi vā (177) reşit_ıçēdin dedeñe emen telefon gelir reşit fılan yērde içiyo çok serhoş gē (178) ũ da yayan gidē baķ yayan gidēdi unnarı şi yapmā (179) ũna da hiçbi ĩlaf sōleyemazlādi ũnnā ālır eve yatırı gene gelirdi (180) rāşit ōrtanca olan panayırda işmiş_ışmiş şōfērdi serhoşmuş (181) geleni çārpyıyomuş otumuş soķmuyomuş kimsiyi yanına ũlen nāpām bunu (182) nası götürēm_eve soķmuyomuş gimsiyi biriniñ_āķlına gēmiş ũlen iniştesi yoķ mu kü burlāda (183) unuñ hatırını ğıramāz_u aramışlā panayir yerinde bulmuşlā dedeñi (184) gēmiş şōle omuzuna ũlen dimiş deliğannı adam burda ķumuñ_ıçinde añnanır mı dimiş (185) ğāķ baķām hadi ben size gidiyom bismillāyirahmānirayim dimiş (186) ũlen nērdedi bu adam deminden beri diyolāmış yā (187) hiç_ātırını ğıramāzdın baķ u bubāmķını ğıramāzdın unnā da ēniştesininkini ğırmazlādın (188) size gēdiK midi bis sen_oķuldaķana ōreTmeniñ vādın_a seniñ

Ahmetler Köyü - BİGA

Osman Karadirek (79)

“Ahmetköy minaresi gibi ayrı durma.” sözü nasıl ortaya çıkmış?

(1) bu kō beş yüz kúsür sene olmuş gurulalı yörük köü bu (2) zenginē gitmiş antalya taraFırja yörüklē Fākirlē de burlāda ğalmış (3) biz burda ğāmıșız yāni ğemiș üç kiři üř dāne (4) birisi āmetlere burēi ğurmuş şindi bu kōe ğemiș ametlē āmet ismi (5) ramazan da ramazannara gitmiş tepekūy diyöz biz ramazannā esas (6) bi ādam_usanmış ğara mūsā ĩapsekiye bālī urī gitmiş vāmiş (7) e buriyi gelen_ādam da urda ta baĶ ğāřıda cāmiyi ğurmuş te onuñ_üstünde (8) bi su vā orda ğüzel suyuñ başını ğurmuş (9) e köw dağıla dağıla dağıla inmiş_ařřā ğalmış_urda ayrı (10) bunu yıkmā ğāĶdıĶ ēlli iki senesinde bu cāmiyi de buriyi getirces (11) bunu biye bi ğadın vēdi hayrına urasını (12) yā yukarı mālīle yıķTırmamak_istiyo ařřā mālīle de yıķmag_istiyo (13) urda bi dař vā bōle dař dařıñ_üstünde ezen_oĶunuyo musalla daşı dēniyo orī (14) undan sōra cumāları ğidiyōduĶ Pi de ramazanda terāvi namazı ğilīniyōdú (15) burda řī wādi yāni bi mescit ifaĶlā urda ğilīniyōdú (16) bi de ğece ğākiyōn ateř yaniyō u dařıñ_üstünde (17) yā bak_ışte yıķılmasına řimiș doĒru dīlmiş te ateř yaniyomuș (18) ğitçez baĶcaz didilē ğa herkez de ğidemiyo ğorĶudan (19) bi de varyolā orī mum yaĶmış_ādam dařıñ_üstüne kibritlen yāni tamam (20) undan sōna baĶ üç kiři rāmetli ōldu bunuñ dedesi vādi u (21) bi de bubam bi kiři tā vādi yıkmā ğittilē orī (22) çıķtılā üstüne yıķıyolā ā şindi yıķılcāĶ da altda ğālceklā (23) yoĶ duālīmiş yoĶ bilmem nemiș bunuñ baĶdılā bi řī yoĒ (24) bütün millet purī yōrüdü yıķtılā Ķaldırdılā (25) elli iki senesinde buriyi ğēttik undan sōra mināriye başlandı ōldu (26) mināriye başlandı dayıñ vādi buranıñ hocası ĶırĶ senelik imam (27) iřTe u baĶıyo mināreniñ řiylēne aliřveriřlēne yāni mināre bitti (28) ben de mūtardım_u zaman nāpÇaz_osman dēdi (29) borç vā yedi biñ yüz liriye māl_ōldu bu mināre bize u zamanki zamanda (30) yāu adamıñ birās parasını vēdik ğitti (31) adi sen ğiT baĶām didilē bis toplarız ğideriz (32) orman da sapanıñ būle bu taraFında damĒa yāpTı meře ğocaman ğoca meře (33) bāĶām bi çāresine baĶarız didim

ben_una gittim müdüre (34) bize urasını kesim ve tamam (35) biz kesçez çekçez yıcaz ne alısağ_älcaz cāmi için (36) giTiñ bāşlañ didi hemen u zaman böle şī yoğ ku anğaryile (37) bi bārttırdıñ nacānı alan öküzünü alan bilmem nāpān_a dōru uriyi bayire (38) bi gīrtiK bi e yāu öküzü olan sariyöz götürüyo (39) eşelē iniyo çekilen ğantar vā büyük (40) ormancı erecep vādi bēki tanırısıñs tanımassıñs biğada (41) u bağıyo ereceb_ağa ē bağ bunnarı hiç çekmiceñ bağ (42) nāpças gelen_araba yüz kilōsa beş yüz kilo yazceñ (43) nēden böle böle tamam didi indir indir indir (44) hēpsini yiTıķ_urī hem sitēr de ambar da yoğ (45) atı atıwariyös istiğak kesti ğēdilē eşeleKde pariyo ödedilē (46) dayıma ödedilē yāni unu ödediK de tā para bile ğaldı

I/16

Geredelli Köyü - BİGA

Şefika Eriş (86)

Hayatınızı anlatır mısınız?

(1) allah iyilik sālıķ vēsiñ dōruluğdan ayırmasıñ şeytana Fursat vēmesiñ (2) iyiliye çalış çoğ para ğazaniyim sen_onnarı dā iyi biliyoñ (3) hiç öle dīl az para çok_ış yapā (4) çoğ para hiçbi şī yapmaz cehennemē götürü İsanı (5) öle öle işte bağ benim çolum çocum yoğ allah vēmedi olmadı (6) e ablamıñ ölunu üstümüze geçirttik elhamdülillah allahıma şükür (7) baña böle bey gibi bağıólā çoğ yavuz bakiyölā (8) allah_unnarı kendinden ğayriye muhtāc_itmesiñ çoğ çoğ iyi (9) allah şeytana Fursat vēmesiñ öle iyilikden ayırmasıñ allah (10) senin de anneñ bubañ vādır tabi peyğamber_efendimize dimişlē (11) yā resūlallah ğolay bi şīden cennete girilcek bi duvā öreT bize (12) vağTinde ğılınan namaz aniye bubiye itāt timiş (13) dā yā resūlallah aniye itāt dā aniye itāt (14) dōdüncüde bubaya itāt timiş tabi analā dā çūğ zahmēt çekiyó (15) benim anam bubam da çoğ iyi bi İsandılā (16) benim bubam çanağkale hārbinde bubası ğalmış sekiz yaşında anasından ğalmış (17) on_iki yaşında bubasından ğalmış nēne dede hala amıca tiyze bi şīçik yoğ küyde (18) böle zır yetim ğalmış iki de halam vā unnā küçüğ_undan (19) birisi dimiş bunnā ğıs çocū dimiş (20) bu olan çoban duru çırağ duru olur_emme bu ğıs çocukları yalnız_olmas (21) ālmış_unnarı biğaya götürümüş evlatlık vēmiş unnara da cenābillā iyi İsannā

nasib_ıtmiş (22) onnā da unnarı ēvlendirmiş bārķlandırmış sāyiplenmişlē (23) sōna bubam tabi
būyūķ_olmuş ēvlenmiş bizlē olmuşıķ (24) bize hīç nē yamalı urba giydirdi nē yāsız āş yidirdi
nē yalın ayak gezdirdi (25) çoķ becerikli bubam varıdı çoķ becerikli bi baķķal dūķķanı āşdı (26)
kūyde ne olcaķ anam da ōle bi īsandı yaşlılā anama mālīye gelir (27) ninelē evelde hinci ğāri
kūyde kimse ğalmadı emme u zaman ninelē çoķudu (28) hinci unnā ğēdi mi anam unnara
kimisine ŧeker ğoyvarı (29) kimine soda ğoyvārı u da ilāzım (30) kimine dā başķa bi ŧī
bulunandan ğoyvārı (31) hīç_u yaşlıları boş çevirmezdi hep hep ōle yaşlılā da çoķ gelirdi ūna
(32) sōna anam nefes darlı oldu nefes darlından on_iki sene yatdı (33) ğışlāda yaTdı yazın_acıķ
gezindi bütūn ğış yatTı (34) iki senede ūç sene bitçādı hiç bu yataķtan inmemesiye yataķta
durdu kēndi yatamas (35) inci ben bi yere de mālīye bi yere de gitsem ille unu ğōtūrūp yerine
yatırmadan gelip kēndi yatāma yatmazdım (36) unu yerleştirim yatırırım yanında bi bubam
vā bubam baķıyō (37) benim ğārdaşım hāfızıdı biğada bi ablam varıdı bi ğārdaşım varıdı (38)
ikisi de bitTi ikisi de öldü yanınız ğāldıķ (39) sōna ben ameliyet_oldum ğānımda ur_ōldu birisi
ğēdi bōle (40) eviñ_çinde hıżmat_ıden yoķ kimse yoķ (41) bu hastiye didi kim baķıyo didi ey
kim baķçak_ışte (42) ğonuñ ğōşu getiriyōlā ŧōle bōle benim didim çoķ gelinnēm vā didim (43)
geliyōlā kimi yimēmi yapıyō kimi bulāşımı yīkiyō kimi ortalımı süpürüyō didim (44) baņa
çoğ_yi baķıyōlā didim sen didi ziyen_olmassıñ didi (45) sen anāñ bubāñ ilencini almamışın
didi (46) saña didi cenābıallah etrāfıña bi merhemetli īsan verir didi (47) seni bōle yaşadırlā
didi hiç ğōķma didi (48) elhamdülillā allāima biñnēnen ŧūķūr ōlecene oldu ōlecene oldu (49)
her ŧīmi getiriyōlā e ben hastalık_olcaķ bu ğıdā (50) dā ben kendi ğavaltımı hazırlıyodum
ğēziniyom bōle (51) e baķām ōmrüm varısa gene gezinirim (52) ōmrüm biTTiyse allah iman
ğuran nasīb_ıtsiñ (53) ōle bōle çoķ çoķ ğōşulāmız varıdı (54) enci ben bizim zamānımızda
oķumaķ yasaķlandı (55) oķutmúyōlā birisi oķudúyō bizi (56) bōle bi odada oķúyōz da
eviñ_altından bōle dereniñ_çinden biciK biciK çıķıyōs (57) toplu çıķmiyōs ğörölcek hani
oķudūmuz bilinmesiñ (58) ōle de olmadı bitdi derekūyden burī bi hātiP geliyō (59) hacı ilās
diyoduķ o didi bubamıñ da çoķ iyi ahbābiydi (60) sacā didi ūç bacānan durur_emme didi (61)
biz iki bacānan tikilTcēz didi e ben_om beş yaşına girdim ğāri (62) işte āmme tebārike yāsın
bōle bunnarı oķıycaz (63) sıradan hatim yapamıyız_emme allaha ŧūķūr sıradan hatim de

yaptık okuduk da (64) bi göşumuz varıdı bi nine varıdı (65) bende gārı ahmediye muhammediye vā evelden unnarı okuyóm (66) hālā dē urda baḡ u kitap durúyo a ā (67) öle gonusurdu nine hadi hadi şunu oḡu (68) ben onu okurum çoḡ muhaPPetli geçindiK çok çoḡ iyi geçindik (69) hiç ġapınıñ_eşinde ġālmadım heP yēr gösterildi burī geçirildi (70) ben gitmeden mēvlide başlanmazdı mevlit okúyóm okumakḡa ben gitmeden başlanmas (71) allahıma çok ne ġidā hamd itsem ne ġidā şükritsem azdır (72) işallah soḡ nefisTe ĩman selāmeti de verir cümle ġullāna da vēsiñ (73) öle çok çok seniḡ anaḡ bubaḡ ne işlē yapıyö (74) anneniñ haḡı çok bubanıñı da heP bōle anama işte gidēdim (75) ben otuz beş sene ġayınıñnen ġaynatīnen durdum (76) unnā bu odada ben öte yanḡı odada (77) e iyi günüñ de olúyó kötü günüñ de olúyó (78) bāzı da başḡa türlü olüyö e ben anama ille gitçem (79) sabālan da gitçen āşam da gidip yatırıcın (80) hadi yallā yallā yatalaḡ başı bekleme dedi ġaynatam ārḡamdan (81) e u ana beni büyütmiş ye u da ārḡamdan baḡırıldı (82) haḡḡını helāl it ben çocuk oldum da sen ana olduḡ (83) ben saḡa çok zahmēt veriyom haḡḡını helāl it (84) ārḡamdan öle baḡırı ġalırdı sōna da bōle ġucāmda öldü (85) sū dökmiye tabi yapamıyo kēndisi ĩlāzımnā varıyó oturüyö (86) henci hēr tarafı acıyö ben bōle üstüne iyilirim (87) bōle kilitlē elimi boynuna ben usul usul usul usul bōle unu ġaldırırım (88) undan sōna ġucaḡlā dutarım ablam da vā u da hacatını görür (89) gene yatırırıs enci ben u günü urda erik macını ġaynediyóduḡ bis (90) erik macını ġaynediyóm bāzı girip çıkıyóm baḡ tidi (91) ben hēr zamankı gibi bilmiyóḡ didi bem bu āşam ölücēm didi (92) bem başḡa türlüyim didi e gene ben giriyóm çıkıyóm filen (93) āşam da didi saḡın ġēmiyiveriyim dime āşam ille ġē bñ āşam ben yolcúyúm (94) e işte öle āşam oldu gene gitdim gene u nine ġēdi (95) ablam ġēdi bi göşu dā ġēdi ġuran okuduḡ tōbiye ġēdik (96) enci çabıḡıñ didi ġānım_ārıyó çabıḡıñ didi (97) hemen ġēne ben bōle üstüne iyildim ġēne yapışdı dōruldu (98) hacatını ġördüKden sūra ben unu bōle unu ġucāma aldım (99) ġucāmda oturdüyóm baḡām_āçık otiriyim (100) henci u nine zezem_ıçirēm didi u aḡnamış herālda (101) soluḡ deñişmiş nasılsa henci suyu da heP bārdaḡdan_ıçıyo (102) öle tasTan içemeyó yatiyö ye tasTan içemeyó (103) ēmzikli bārdaḡ vā undan içiyó (104) hinci didim zezemi de nasıl_ıçircez e unu da çaydannā ġoyvarıḡ didi (105) unu da çaydannā ġöyduḡ unu da içirdik (106) ben bōle tutüyóm o nine u zaman bu ceyrannā yok (107) şōle ġaldırdı lambiyi de

başliyivēdi tekbil getimē (108) anam_uşdu ğucāmda anam_uşdu allah mekānımı cennet_eylesiñ
(109) hepimize arşialānıñ kölgesinde kölgelenmek nasīb_itsiñ (110) tevteri sâ eline âlmağ
nasīb_itsiñ (111) mizānda sevābı ağır ğemek nasīb_itsiñ havzıkevserinden içirsiñ (112) sıratı
yıldırım gibi geçirsiñ cehenneme düşmeden cennete giren ğullāndan_eylesiñ (113) gül
cemālini ğören ğullāndan_eylesiñ kēndine ğul habībine ümmet_eylesiñ lillāel fātiha (114) iyilik
gibi yoğTur iyilik gibi yoğtur (115) henci bunu ğonuşmassam_olur_emme benim ğaynatam êlli
senesinde gemiyen haciye gitdi (116) ondan sūna altmış yedide altmış_ıkide âlTmiş_ıkide
hem hanımını ğötdü hém olunu ğötdü (117) üçü barabā gittilē tabi ben hizmetçi inek vā ğoyun
vā (118) hizmetçiyim ev bekçisi seni de yollicām geliverincen didi seni de yollīcam didi (119)
eh yollāşañ yollāşıñ henci u u yandıykene iki tene inek buzāladi (120) buzālāñ ikisi de ērkek
enci ğēdi bu gelenlere aņnatdı (121) geliniñ haç parası olmuş ineklē iki tene ērkek buzālamış
(122) geliniñ haç parası olmuş tamam piraz arası geçiverincene ğayınnam öldü (123) henci bi
ğün didi ki bu bağ didi ben_evlercēm didi (124) eviñ içine el girmeden didi gidiñ yazılıñ gidiñ
geliñ didi (125) henci olunnan barabā beni haciye (126) allah uşdum uşdum bōle ne ğidā
sevindim (127) u zaman bōle beklemek_istemiyo yazılıyóñ gidiyóñ (128) gittik yazıldık
paşapordumuzu çıkārtdığ haşımızı öldük (129) çantamızı hazırladığ araba yasağ_oldu
teyyāriye bindi iş (130) teyyāriye param yetmez didi siziñ_acılık yatdı didi (131) gidemessiñis e
gidemessiñis benim_adam mekānı cennet_osuñ (132) bōle ğuwatlı lençperidin çok çalışırdı kök
çıkari bōle tāla çok (133) eh gidemedik nāpcañ para ğaynatada bubamızda verise gitçez (134)
vēmedi gidemetik āladık kāldık (135) başğa bi kimse varıdı u bīndi uşdu gitdi (136) henci bi
ğün beş ğün ğünnē geçiyo (137) hinci bis nine ariyöz ğāri ğaynatiyi evlendirces (138) eh nasībi
varımış sen bēki borlānı bilmessiñ (139) popküy dirlē borda bi küy vādır odan olu serhoş
ğumarcı anasını satiyö (140) baña dimiş motur_alıvarısa anamı veririm dimiş (141) e bizim haç
parası da vā ona motur_alivādı (142) bizi haciye yollamadı niyse neniye getdik ön sene durdu u
nine de ön sene durdu (143) aynı ğēne biz_öteki évde unnā bu évde öle u on seniye de
tamamladığ (144) u zaman ğāri dedeniñ vağdi ğēdi (145) e bursiye ameliyete gitçek hinci
purostaT vā bu ğāri tālaları satiyó (146) inci bize bi şī birağmīcek tālaları satiyó (147)
öküz_arabası u zaman iki çivt_araba vā arabaları saTdı (148) öküzü inē saTdı tālaları saTTı e biz

bi ŧ̄ diyemeyos (149) bis alıŧTık satılık t̄ala çıKdı u āldı üstüne yaPTı bizim hiçbi el̄ākamız yok e oŧuŧ (150) henci u birisini ağırmiŧ ama u ŧiye gidiyö ya ameliyete gidiyö (151) ızlāna ȳimiŧe milyon para v̄emiŧ ağanızı dimiŧ haciye götüdüm (152) bu da size ha parası dimiŧ bunnan siz de haciye itānıs (153) u çalan pariye de u adama v̄emiŧ tabi k̄endi yanında da götürcek (154) gelirsem dimiŧ ölmez de gelirsem pariye ene baŧa verisiñ eme ölrsem ızlānan niniye v̄e dimiŧ (155) m̄emetdi benim beyiñ adı m̄emedede v̄eme dimiŧ v̄emesiñ (156) ben hep āliyömm̄e allah baŧa her bir āzāmı tam yaratmiŧ akıl da v̄emiŧ (157) ben çoğ iŧ yapTım çoğ iŧ yapTım b̄öle halı doğudum (158) kilim doğudum yorğan tikTim makinede tikiŧ tikTim (159) h̄er bi uruŧ allahım iŧallah bu uriye nasīb olur iŧallah bu uriye nasīb olur (160) heP̄öle oya oya bi sefer ablamnan eniŧtem itek oldulā (161) ben de item unñanan ben de gittim aynatanıñ sālinda (162) aynata bana bi beŧ uruŧ v̄emedi ızlāna yirmiŧe milyon v̄edi baŧa da bi beŧ uruŧ v̄emedi u da unuñ oŧuŧ (163) ondan s̄ona gittim ēdim allahıma ŧükür allah cümniyenen barabā abul jtsiñ (164) usurlāmis çoğ bizim emme allaha s̄inıyós allā s̄inıyóz (165) allah iŧallah abul id̄e affid̄e (166) h̄enci bu ocū üstüme āldım diyöm ye unnā haciye gitdil̄e (167) arı oca enŧl̄e dā eme özendil̄e vakitleri vā (168) inekleri satdılā gitdil̄e emme ben de b̄öle hep āliyömm̄e ye (169) hinci gelirKene götüren adama dimiŧ ilk āfiliye üç kiŧi bizi yaz dimiŧ (170) beni de yazdırmıŧ kendileri de gene itek (171) h̄enci gelin tiyzemi de götürces tiyzemi de götürcez (172) e ben de yaŧlandım āri s̄eksen yaŧına girdim (173) nerde diyöm āri ben gezemem orlāda diyöm arabacıñnan gezdirces (174) sen diyöm öle alabalıkTa arabacıñnan gezdirmek nasıl olúyó biliyoñ mu (175) gezdirez bis beni ümriye de göttül̄e ümriye de götTül̄e (176) arabacıkla da her yere götTül̄e her yere götTül̄e arabacıkla götTül̄e gezdirdil̄e (177) hinci beni med̄inede arabiyenen gidiyos (178) mekkede yöriyen m̄erTifana arabalādan uca arabalā vā (179) unnara binıyóz orda inıyós ordan una binıyós (180) eme hinci ben s̄eksen āltı yaŧındıyın u zaman açıK dā ayaklıydim (181) öle öle gezdım beni götüdül̄e cāmiye bırakTılā (182) kendileri gitdil̄e tavaf yapıdılā baŧKa ziyāretlere gitTil̄e (183) ikindiñ oldu mu ēdil̄e beni āldılā (184) ikindiñ namazından s̄ona baŧa da tavaf yaptırdılā (185) henci evelki gibi diyil̄e iki çattı üç at yukārda yaptırdılā (186) allahım abul jtmıŧtir iŧalla cümle ullānnan barabā (187) oğ ırātım çoğ eme iyilikTen ayrılmıycañ iŧte (188) kim

ne dirse disiñ sarja şöle disiñ bõle disiñ (189) onuñ kötülü kendine sen iyilik yaPmā devām it (190) seniñ sen mükāfātırñ alırsıñ o cezāsını alır (191) u baña şöle yapTı ona ben de şunu yapıyim (192) kesinnikle kesinnikle öle gārşılık vēmiycēn (193) o sene daşınan fursa sen una ekmēnen furcañ (194) allah kēndinden ğayriye muhtāc itmesiñ şeytana fursaT vēmesiñ (195) şeytan devāmı bize şaşırtmā ūraşıyó (196) bõle çok çok çok çōk çok çoK günnēm geşTi elhamdüliLā hiç yoqsuzluk görmedim (197) cenābıallah bundan sūna da ĩman selāmeti vēsiñ (198) yoqsulluk görmeden allah baķannāma da sālĭk sıhhat vēsiñ (199) enci ũş tene ğızı vā ũçü de evli (200) birisi güvennikçi birisi ğuran ğursu hocası birisi çoçukları yāni oķula gitmiyen çoçuk anaokulu õretmeni (201) hepsiniñ vazĭfesi vā hep ũçü de biĝada (202) unnā da bõrda e işte ğene rēncPerLĭ devām ettiriyolā yapabildikleri ĝadā (203) allah iyilikden ayırmasıñ kimsiye zõrluķ vēmesiñ (204) götüremiycē yükü cenābıallah hiç kimsiye yüklemesiñ allahım hep bõle iyilik istiyos (205) yapabilisek istemēnen dĭl enci televizyonda çoķu (206) aņnadıyó hocalā aņnadıyó da cehennemniķ olannarı aņnadıyó (207) bunnā diyó namaz ğılmiyennē dĭl diyó bunnā namazıñ wāKTini geçirennē diyó (208) inamaz ğılmiyennēnki nası olçaķu belli dĭl diyó (209) namaz namas ille namazı ğılceñ oturuķ ğılcañ yātırĭķ ğılcañ (210) namazı ille ğılcañ allah yaņıltmasıñ (211) öle bõle işde iyi dĭl mi

Eski düĝünleriniz nasıl olurdu?

(212) evelden bizim gençlĭmizde recep ayı girdi mi işte reĝāyip ĝandilinde herkes sini hazırlā (213) iki sini hazırlā adamnā cāmiye götürü ĝālā bi eve toplanır (214) yirlē içelē öle u reĝāyip ĝandili onu yapālā (215) şaban ayı ğedi mi onuñ om beşinde gene aynısını yapālā (216) gene baĝırirlā enci birisi varımışdı baĝırımışu (217) davşan tepesi gibi pĭlavlā ece gölü gibi hoşafllā hārman yeri gibi böreklē (218) e işte herkes börek yapā çörek yapā nē elinden gelise (219) öle öle ğöreneklē varĭdı a o zaman ğızlā ayrı oynādı erkeklē ayrı oynādı (220) bõle ğarışĭķ oynamazlādı e hinci ērkek kadın hērkez ğārmaĝarışĭķ oynüyö (221) e öle ayrı ayrı oynālādı ēv haftā eviñ içinde oynālādı (222) sōna sōna ĝāri gelişTi işte ğarıştılā herkez ĝāri (223) hinci ĝāri dirseñ temelli ğarıştı allah islā eylesiñ allah kötülöklere izin vēmesiñ (224) öle bõle çoķ oraķçı götürüdüK çoķ tālālāmız varĭdı moturumuz yoķ (225) iki çivtinen süreriz bi

çivtinnen ben bi çivtinen adam sürē (226) bi çivtinnen ben sürerim sōna demedini getiriceS (227) gene araba iki çif birisinnen ben çekçem getiricem (228) birisini adam getiricek öle öle allah izin vēdi çoK da çalışTık (229) çūK çalışTık allah çok her şeyi de vēdi (230) her özendimi de vēdi işallah iman selāmeti de verir öle bōle bōle işTe (231) didim ye ēvelden nenele olurdu da öle işte nenele māliye gelir (232) anam da unnarı hiç boş çevirmez hep nenele māliye gelirdi öle

Okuma yazmanız var mı?

(233) e işTe okuma bizden_evensi atatürküñ zamānında yasaklandı (234) atatürküñ sālina ērdim ben u zaman yasaklandı okumak yasaklandı (235) okunmüyö ē okumadı uranıñ_īsanı benim ablam filen okiyemedi cāyil geşTi (236) ben de hālā bubam_öle okutmiyiydi beni om beş yaşından sūna ğız okur mu (237) okuttu beni om beş yaşından sūna ben_okudum on_āltıncı sene de okudum (238) ilk yaz hatim duvası yaptık hārman sonu da düyünüm_oldu (239) he bubam da bizi bōle hemen çabūK çabūK evlendirdi (240) ablamı da öle çabūK_evlendirdi ğārdaşımı da çabūK_evlendirdi beni de çabūK_evlendirdi

Evliliğiniz nasıldı?

(241) benim_eşim benden yedi yaş büyüküdü askere gitti gēdi bi eviñ bi ölu zengin (242) henci e bunnā çok çalışıyólā diyöm ye işTe lençPerliK ğuvetli (243) çok çalışıyólā hinci ablam da benim ālt yanımda ablam bi avlu vā aramızda (244) olmaz diyó ālem düyüne gidē unnā tāliye gidē diyó (245) benim minimi düvēle diyö ben dayanamam diyö vēmiyem diyö (246) siziñ_āklığız_ermez diyó bubam siziñ_āklığız_ermez diyö (247) annennem de vā seniñ diyó ğaynatīnen çalışTıñ vā mı diyo (248) olan_askerlīni yaPmış diyö zengin verelim e nasībimiş (249) vēdilē dūnnen davulnan küreş_oldu haftā benim düyünümde üle düyünüm_oldu (250) öle işte u zaman_öliydi ēlenen günnen dūñürücülūnen isteniyodu (251) bubası veriyodu ğārşısı ne isdēse ğārşılık yapıyodu (252) öle oliyidi öle evlendik öle de gēçindig (253) beyim_öleli on_iki sene oldu henci küyde hayır vā (254) kū hayırı yapıyólā küyde hinci ben sabālan bizim ārsamız geñiş (255) bāçe yapıyöm sulāmız da bol elhamdülillā bāçe yapıyöm ben (256) benim

beyim çay yapıyö bağıriyö baña hadi çay azır (257) ben geliyom yīyoz içiyos bu sabah didi (258) sen bāçiye gitçēñ emme didi ben çayı yapamiycēm didi (259) nēden ben rātsizim didi e ōsuñ ben yaparım niyse (260) ben çayı yaptım otuduk ben bu çayı içemiycēm didi (261) nēden içemiyeñ içemiycēm işte didi isTemiyóm içemiycēm (262) gōşunuñ biriniñ de çok arıları vā (263) o bōle datlı getirivēdi bize büyük bi tabağ uşuyom didi (264) bal şerbeti yapām da dedim hem içiñi ısıdır (265) iç baķām bal şerbeti iç baķām hadi yap baķām (266) ben bal şerbetini yapTım onu işTi gēdi yatdı (267) tāsionu zaman zaman yirmi ikiye çıkıyódu (268) gene öle çıktı mı ne oldu ölçmek mölçmek yok niyse (269) nāpiyim didim mevlüde gidiyim mi gitmiyim mi (270) çok astiyseñ gitmiyim didim yok yaw didi işte (271) her zamankı gibi didi git sen didi (272) ben mevlüde gittim gēdim yimē gālmadım affā (273) nāpiyoñ didim ne olcağ nāpçam didi bildiñ gibi işte didi (274) su dōkmē de gidip geliyom didi henci ben didim acıķ öteki eve gidip de yatçām didim (275) öteki év serin öle yap titi gittim ben öteki éve yāTTım (276) ikindin ezanı gulāma gitti gāğTım apdes āldım namazı gıldım (277) ğuran okudum emme o bōrda yatiyö ye ben öteki ēvde ğuran okudum (278) sōna gēdim buriye aynı bōle borda otudūñ gibi buriye otudun (279) urda dē urda yatiyö hemen harp itti gāğTı da yaptı elini (280) gittim istifrā itçēm didi içim bulaniyö (281) ilāzımnī getidim götüdüm yātTı bitTi (282) āşam ezanı olmadan bitTi u da öle gitTi (283) allaha şükür çok çok iyi geşTi günnēmis çok iyi geşTi günnēmis (284) inci unuñ ğızları yirmişē milyon para vēdi ye (285) ısdambulu bile görmedilē bi yere gidemedilē (286) cenābiallah sen didi teyyāriye mi özeniyōñ seni tiyyāriye bindirmedilē diye mi üzülüyoñ (287) hadi bin bi de tiyyāriye bin de git bi de tiyyāriye bindim gittim (288) allahıma hamd ōsuñ allah hep özenennere nasīb itsiñ hep özenennere nasīb itsiñ (289) ben kırk āltı yaşında hicaza giTTim gēncidim u zaman (290) sūna seksen yaşında gittim ariye otuz beş sene girdi (291) hinci çok deñişmiş urası ilere başkiydi énci tabi yıkiyolā (292) uzadıyólā yeñiden yapıyólā fılan çok

Dokuma işi yapıyor muydunuz?

(293) kendi aramızda yapıyoduk bōle āşlāmız varıdı (294) u āca ğoyúyóduğ ipleri çözüyoduk yapıyóduğ (295) sōna da bōle geçire geçire bōle de el gibi daraqlāmız varıdı (296) onnan da tağ

tağ tağ tağ tağ tağ böle furuduk yapādik (297) çoğ kilim doğudum çok halı doğudum (298)
 makinede tikiş enci bizim zamānımızda böle hazır giyim yokudu (299) gelinnere ferece alınır
 hırka diriz biz böle hırka alınır (300) ğadife çekeT dinir bi de ğadifeden çeket alınır unnarı hep
 ben tikiyódum (301) unnarı heP ben tikiyódum küyüñ e işte benim yetiştĩmde unnarı heP ben
 tikiyódum (302) kilimnēni heP ben doğúyodum yōrgannāni ben tikiyódum (303) allah bağa
 çoğ izin vēdi çoğ aqıl vēdi ğayret de vēdi (304) e hēr bir āzāmi tam yaratdı īsanıñ üç yüz
 ālTmıř dene ek yeri varımış (305) ek yeri varımış bunnāñ hepsiniñ hēr gün sadağası varımış
 (306) yā rasūlallah dimiřlē peyğamber efendimis salīallāyi aleyi vessellem ōle dimiř (307) hiç
 bu olur mu dimiřlē günde üç yüz ālTmıř sadağa verilir mi (308) yūs kere dimiř
 bismillāyirahmānirahim yūs kere elhamdülillā yūs kere allāuekber (309) işTe sadakī vēdiñ
 dimiş e işte sadakī vēdiñ oldu dimiş (310) bunnarı işte hēr gün yapçañ okiycañ (311) çoğ henci
 televizyon yokudu benim beyin gününde televizyon yokudu (312) sōna bu çocuk
 televizyon aldı ilhan toğ diye bi hoca vā (313) çoğ güzel ğuran okúyō bayiliyōm unuñ
 ğuranına (314) henci günde de bi cüz okúyō hatim yapıyō hēr ay atim yapıyō (315) henci ben
 ğurani āldım otudum unnan barabā unu güttüm hatim yaptım (316) sōna benim ğardaşım
 hāfız diyōm ye (317) sen didi ğurani biliyoñ didi ni hācat didi gütmē kendiñ oku didi (318) yāni
 kendiñ oku unu unu diñneme televizyonda diñneme kendiñ oku (319) elhamdülillā on senedir
 ben hēr ay bi hatim yapıyōm (320) hēr gün bi cüz okuyom hēr gün bi cüz okúyōm (321) hēr
 gün dā öñce haciye gitmē hazırlandımdan beri hēr gün bi yāsin okurum tebārike okurum
 amme vennāzāte (322) sabālan diyō ammiyenen vennāzātiyi okursañ ğiyāmetiñ kōpçāni bi
 vakīT namaz ğadā bilirsiniñ diyō (323) o ğidā habarıñ olur diyō (324) āřam ikindinden sōna
 okursañ diyō nazardan sıhırdan büyüden unnādan māfaza olursun diyō (325) hem
 sabah okiyceñ hem ikindinden sōna okiyceñ (326) e işte sālīğ gibi yok e ben inci dün āřam
 okiyemedim (327) oturamadım çünkü oturamadım okiyemedim (328) allah izin verise sōna bi
 buçuğ sayfe bi buçuğ sayfe okurum (329) izin vēmesse u ğidā olmuştur ōle işTe çoğ (330) henci
 benim bu ğulām duymüyō bu ğulām duyüyō (331) yāTTı mı yāTTım allah ğaldır beni
 rahmetiñe daldır beni (332) ecelim vādem ğēdiyse īmannan ğurannan gönder beni (333) éyer
 ecelim ğēmediyse sabah namazına ğaldır beni (334) henci sabah ēken uyandım mı bu yana

yātiyöm gulām méydanda gāsırj diye (335) cıngır cıngır_ezanı duyüyöm ezan da hinci bōrda bizim hoca yok (336) ērdeKden mi nērden bi yerden okunúyó ezan_emme (337) yavuz_okunüyö allahım duyurüyö öle öle bōle işTe çok çok āh ah

Bu civarda yatır var mı?

(338) vā bayire gidēken tekke diriz bi ēvelden orda öle yatır varımışTı (339) bōle süngüsü asılı dururmuş duvārda nalinneri varımış (340) bardā varımış ōrda durannā bardāna doldurulāmıř nalinnēni orī gūrlāmıř (341) sabālan bi de baķālāmıř bardāř suyu boşalmış süngüden de ğan damniyö (342) hārbe gidiyomuş dede orda onuğ hinci dağıldı ğāri (343) bilmiyöm ben çoķdan beri gitmiyöm silkinti suyu dirlē (344) bi çeşme vādır bōle oriye gidēlē yīkenirlē (345) hastalā řifā isTēlē u sudan bol da suyu vādır (346) dā ayrı bi çeşme dā vādır orda ğabirlē de vā (347) bayā beř_on ğabir vā öle (348) hinci u silkinti suyu didīm durúyo da beriki çeşme de durüyö (349) emme evelden dā ğanaylā evlē varımışTı (350) ineklē ğoyunnā her bi řī çoķumuř şisan çoķumuř_orde (351) bōle gezennē gidē ōrda misaFir_olurmuşdu enci inēñ birisi ğēmedi (352) gidēlēmiř_u türbiye filān_inek ğēmedi pirazdan_u ineK bağıralaķ gelirmiş (353) u dede unu evliyē o inē bulur getirmiş öle dirlēdi öle öle (354) hinci yıķıldı ōrları emme gene işte belirli yeri durúyó ğabirlē vā ōrda (355) beř_on tene ğabir vā didīm iki çeřmelē de vā (356) u evliyānığ henci u evliyālā üř teniymiş (357) biri geriboludiymiş biri bōrdiymiş biri nerdiymiş hinci bilemiycem (358) üř teniymişlē henci çırāna yanındaķı ōlana bi hediye yollamış geliboludaķına (359) bunu dimiş ğötü arķadařa vē henci o arķadař ğötümüş u hediyiyi vēmiş (360) u da una iki tene seccāde vēmiş sen de bunnarı una ğötü dimiş (361) enci gelirkene u ne bilceķ_u dimiş iki tene vēdīni çoķ Ta iyiymişlē (362) birini kendime aliyim birini veriyim yetē (363) öle yaPmiş getimiş vēmiş iki olcādı bunnā dimiş (364) biri nē oldu dimiş e bi tene vēdi baņa (365) bilmiyöm ben adı niyse felanca filanca (366) seccādelē bi midi iki midi ikiydi ğōdüñ mü dimiş ikiymişti (367) eyvā bu nası bildi öle řisannā varımıştı u zaman (368) evliyālā varımıştı unnā da ğēmişlē ğeçmişlē (369) hinci ğāri řisannā da şeytan_oldu bazıları (370) nē ğadā baķ öldürüyölā yapıyölā ne giriyó eliñe (371) şisannarı öldürüyöğ öldürüyöñ de allah ğorusuğ allah ğorusuğ (372) allah hēpsine dirliK düzenniK iyiliK güzelliK birliK berāberliK

vēsiñ (373) watanımızı milletimizi türlü hastalıklādan türlü āfātlādan gorusuñ (374) başta olan adamnāmıza da dōru iş yapmā nasīb_itsiñ öle öle öle işte çok

Köyünüzde en çok hangi yemekler yapılır?

(375) burda dūnnēde keşkek yapılır enci sali gün dūnnē dōrT gün_olur (376) davullā bazar ertesı gün gelir bazar ertesı gelir (377) sali kınası dinir una sali kınası dinir sali gün (378) henci geliniñ başına al ğirep_örtelē soğaklāda bōle davulūnan gezdirilē unu (379) sali kınası olúyó u u gün keşgeK bişē (380) onnara yidirirlē içirirlē sūna misāfirlē gelen misāfirlere de keşgeK bişē (381) keşgeK bişē böreK bişē çöreK bişē işte ne biliseñ öle bişē (382) öle öle göreneklēmis hayırlā da çok_olurdu (383) mevlitlē de çok_olurdu e hinci ğāri bayā başKa türlü oldu (384) ğāri gidiyólā bu küylü gidiyó salonda dūn yapıyo (385) bi de balayı bilmem ne bi yere gidiyo (386) henci benim görümceniñ ölu evlendi tabi ev yaptırdı (387) iki çocū vā bi ğızı vā bi ölu vā olan okudu hākim_oldu (388) ğız da okudu eme onuñ ōrdan nasībı yoğmuş heralda (389) otuz yaşına ğadā durdu u bi iş sāyibi olamadı (390) undan sūna ıstambulda işte ağası ıstambuldiydi gidip gelirkene birinnen ağnaşmış (391) una gitti unuñ dūyünü oldu hinci u hākim_olan olan tutuğlandı (392) içerde henci anası bubası bōrda inekleri varıdı (393) hānesi vā tabi inē çanā saTdı gelin de emşire (394) gelini beklemē gitdi diyerbakıra mı tunceliye mi bilmem öle bi yere (395) öle bi yērdi unu bi kere vazīfeden ıstambuldan sürmüşlēdi orī (396) e bilemiyoz_ışte allah bi dā gene sapTı mı ne oldiyse henci tutuğlúymuş (397) içērdiymiş işte çoçukları da vā iki tene (398) ana buba hinci evi terk_ıTTı de unuñ çoçuklānı beklemē gitdi (399) nābıcañ ne ğıdā sevindi ōlumus hākim_oldu sevinci ğursānda ğaldı (400) hākim_oldu emme hākimlīne sāyip_olamadı bunnā bōle bōle bōle işTe

Elektrik yokken nasıl aydınlanıyordunuz?

(401) ğandil yakıyóduğ ğandil ğandil dirlē bōle (402) yakāsıñ is çıkara is çıkara fenerlē olur (403) dıñarīa gidēkene bu feneri yakāsıñ dā ramba olur (404) bağ dē ūrda benim lāmba durıyō (405) bi misāfir gelise bi otumağçı birisi gelirse o rambī yakāsıñ (406) o zaman ğandili yakmassıñ misāfir gēmesse ğāndili yakāsıñ (407) bu bacalığda ateş yakāsın bōle maşınğa filen

yok (408) bacalıķda ateş yakasıñ öle olurdu bu bacalıñ āltı daşTır böle (409) bizim bayırlāmız_öle bütün daş çıkā ğuca ğuca daşlā çıkā (410) henci orī ekmek gömeris būça diriz_ūna (411) sararıs üstüne tandır kıparısı (412) şöle gözel böça bişiris ōsa da yiseK öle öf öf

“Gırep” nedir?

(413) al ğirep işte böle böle başortu gibi olur_u una ğirep dinir (414) onu böle geliniñ tēpesine iynelēlē e unuñ sādışları olur unnara da iynelēlē (415) bazısıñıñ üş Tene olur bazısıñıñ dörT Tene olur fīlen (416) öle kün̄ dışından davılñan gezdirlē (417) ün̄de ādamnā davıl çalalaķ öle gezdirlē (418) dūnnē işTe bazar értesinden başlādı bazar értesi āşam davullā gelir (419) sali ğünü işte öle gezdirlē pi şilē olur (420) çarşamba ğün misāfirlē gelir misāfirlē gelir (421) henci küyün̄ dışına ğēdi mi habar yollā u īsan (422) henci bōrdan sineniñ_çine böle al ğirep yayāsın ğēne (423) ğidesiñ_uñu ğārşılāmā u ğap getiri (424) u ğabı ğor tencere getiri u siniyi onu ğor (425) çalalaķ çalalaķ dūn_evine getiri (426) öle dışārda misāfiri de hep_öle davılñan getirilēdi çok ğöreneklē (427) unnā ğāri hepsi bitdi hepsi bitti

Köyünüzde Hıdırellez nasıl geçirdi?

(428) pılāv yapılırdı u zaman da u zaman da pılāv yapılırdı (429) henci hērkez böle ğoyun veri ğoyun sāpları (430) ğoyun verilē ğuzu verilē né vēceklēse verilē (431) evlēden Te börek yapılır sütlü aş denir sütlü aş yapılır (432) fasille nouT niyse öle bi şiy bişirilir (433) u pılāvı sāde işte orī toplanan u cāmide bi yērde yapılıyo (434) u pılāvdan verilir hērkes sini ğötürü (435) henci hava yāmadı mı bizim bōrda bi dere vādır su aķā (436) oriye bis ağıl_āltı diyós eme su çok_akiyö (437) çamaşır yīkiyöz_orda böle kilimneri filen ğötürüp yīkiyós (438) ğazan ğötürüp ğoyuyos orda onnarı yapıyós (439) henci u hıdırellezde oriyi ğideris u suyuñ başına (440) münācāt Tirlē bi kıyit vādır şöle bi ifaķ bi kıyit vādır (441) münācāt tirlē adına unu oķursuñ (442) etrafdaķılā da āmīn āmīn corul corul bārışır rahmet_istiyöz bi sefer (443) ellēmizi böle yaparı rahmeti hoca raħmeT duası yapā (444) bāzı çolū çocū islālā ben_unu ğōmedim_inci ğōdüm disem yalan_olur (445) ğoyunnarı buriyi ayırıyólāmış ğuzuları buriyi ayırıyólāmış (446) melettiriyólāmış_unnarı birbirlerine meliyólāmış (447) işTe çocukları da āladiyölā allah

rahmet vēcek (448) bāzi da allah cōmert hēr ſiyi verir baſlā tıtır tıtır yāmir yāmā (449) ōle ōle adetlēmiz varıdı ōle iſte çok çok adetlēmiz varıdı

Kaç yaſındasınız?

(450) hēnci sene baſında bitircēm sekSen_āltī seksen yediye devir_olcam (451) elhamdülillā allah çok derT vēdi dērman da vēdi (452) ben ıstambulda zeynep kāmilde iki ay yaTTım Kānımdan_ameliyet_oldum (453) ūr_alındı yedi sene sūna gōsümü aldırdım (454) Kanser_ordu būrda unu bigada aldırdık elhamdülillā allah gene iyilik vēdi (455) gene dā undan sūna da hep iſ Te yāpiyōm baK (456) ben bōle iſ Te yapıyōm dā (457) bekār mısıſ ſorda bi bunuſ_āltında bi çanta vā (458) al_unu baKām da mıſannına bi edik yolliyim (459) hemen ſunuſ_āltında bi çanta baK hangını biyenirseñ unu al (460) hangını biyenirseñ unu al güle güle allah hayırlı yuva gurmā nasīb_itsiñ (461) peygamber_efendimiz demiſ ki baK günahsız ağızladan duā alıſ demiſ (462) yā resūllallah demiſlē günahsız ağız nasıl_olur (463) ne bilēm bis hēnci ben ſaſa dua itçen sen baſa dua itçēñ (464) emme günah benim sen af_ōlsuſ diye baſa dua itçēñ (465) bu günahsız_ağızmiſ bu duvā geri çevrilmezmiſ (466) ben ſaſa duā itçem allah hayırlı yuva gurmā nasīb_itsiñ (467) ikiñizi bi yastıkta gücatsuſ sālıklı sıhıTlı hayırlı evlātla vēsiñ (468) allahım kötü günnē göstēmesiñ kēndine gul habībine ümmet_ēylesiñ

I/17

Sarıcakōy Kōyü - BİGA

Mehmet Ergin (76), Raif Balon (63)

Hayatınızı kısaca anlatır mısınız?

M.E. : (1) ſimdi daha evveliyatında meselā evlendik ediremitlere gittik çalıſmā (2) efendim evlendik çolumuz çocumuz_oldu mu biber_ektik (3) domatis_ektik fasülle ekdik efendim būday arpa (4) inekçilik yaptık bol inekçilik yaptık almanyadan ineki getittirdim düve olaraK (5) unlāla meſgul_oldum çok zaman (6) ama ſimdi de baK iki tāne iſTe bōle ölüm

Köyün âdetleri hakkında bilgi verir misiniz?

M.E. : (7) meselâ şindi bayramda çıkarız bis burda hêrkez bayramlaşır (8) bayram namazından çığınca herkez bûrda bõle halka olur (9) burda bayramlaşır eñ yaşlısı başTa oturur bõle her taraf dolar (10) bayramlaşırız ilkin ānadıñ mı e düyünnē olur (11) evvelden evleriñ şilē yoktu ya elektirik falan yokdu ya (12) çıra bõle bõle olu çıra (13) yaqarlā yarālā bõle çıraları kıstırırlā (14) tutuşdurdu mu löküs yerine şī aydınnatma yerine çıra gullanırdılā annadıñ ıñı (15) biz bunnara êrdiK_ep ũndan sōra löküslē çıktı (16) hayğazlā çıktı bi sürü bi şiyile oldu

Gittiğiniz avlarda unutamadığınız bir olay oldu mu?

M.E. : (17) yā olma mı domuz_avına gittiK davşan_avına gideris (18) yêlve guşu vādır biz yêlve diris uzun gağalı şõle göç kuşlarıdı bunnā (19) bildircın_olur hep zamānında yāni (20) hangı mevsimde nē avlancaksa unnarı gideriz yāni (21) şindi şindi şindi mevsimi gāri davşan şimdi davşan (22) bi argadaşımız avda öldü yanımızda bi argadaşımız öldü (23) hēm eniştem de olúyódu amcamıñ gızı vādı unda (24) bi argadaş yanımızda öldü yaü bõle biz bi yannıŞ yola girdik (25) yannıŞ yoldan asfalta çıkarken rampa yāni birden asFalta çıkamiyces (26) mıakkağ birimis ileri çıkıp ta bakmamız gerekiyör arabıyı gelip giderken (27) çünKü bursa yolu anadıñ ıñı u indi gitTi (28) bize işāret_itçek keliñ diyi biye bāırdı geliñ diye asfalT boş tiye (29) bi de çığış çıkTıK yatıyó yoluñ üsTünde (30) hiç arāba Falan geçmiyó ni arāba çārpması Falan hiçbi şī yok (31) aldık unu biz bayā bi gedirdik sinekçi köwü vādır (32) sinekçiye gadā cannıydı ōrdan bu taraFa hastāniye gēTiğ_ama öldü (33) õle bi olay geşTi başımızdan bi de domuz_avına gittik pu tarafa (34) bis furmadık ta danabınarlılā orda birini furdulā kendi argadaşları yannışlıkla ama (35) bi de unu şāyit_olduk bu avcılın da bāzı yerleri vā işte bõle (36) āşām āşām_olur gış_olur āşām bekine ineriz ovıyá (37) āşām begine ineris ördek kelir ātarıs fururus õle işte (38) avcılık biras katliyamciyiz bis beK diriz bis (39) yā ũ gider oturuz bi kenara ovada bõle su kenarına (40) hayvan yaylıma gelir unu aTā furus õle (41) bek diyivēriz_una bis

Köyünüzde asker uğurlama nasıl yapılıyor?

M.E. : (42) asker düyünü yaparsın tabi asker düyünü yaPālā (43) topları genşlē o āşam oynarlar yaparlar (44) asker yarın saba çeker gider duasını yaParlar askere giderken (45) duasını yaparlar ūrlālā askeri

R.B. : (46) meselā ūrda oturiyō pārlaḲ bi ū oturiyō (47) āḡşam hacdan gēdi u urda arḡadaḡ benim yanımda iūte ōturiyōdū (48) haḡdan gēdi ūindi hāḡdan geliKen de yolda geliken de teleFon_āḡ u (49) ben filen zaman bigeye iniyōm burdan ḡarḡılamā gidelē arabālan (50) gidelē kūn giriūinde de unnā gēmeden minēreden bāirılır (51) minēreden anos yapılır dikḡat ḡomḡulā hacımız geliyū ḡarḡılamaḲ_istiyen (52) kūyceḲ istiyen yāni ḡadın ērkeḲ kūn kenarına gidē (53) orda onu bekle ōrdan tekbirlen evine getiriris (54) urda zemzem tutā hurma tutā bize

Köyün düḡünleri nasıl olur?

R.B. : (55) dā eski adetlē varıdı beḡ_ucundan ērdim bunnā tam_erdi meselā (56) dā eski ādetlē ūindi bi düyün_olceḲ evlenme düyünü meselā (57) sēnin bu köyde düyün_olceḲ meselā dē mi (58) köyūn gēnşleri ḡalḡılāla ōnūnde davullālan ḡıḡā (59) ḡomḡulādan ḡanaḡ tabaḡ toplā esKiden bōle ūindi tabulot yok (60) ḡanaḡ tabaḡ topları düyün_evine getiriris (61) köyūn gēnşleri gidē bayırdan odun gētiri gelirlē (62) keḡḡıḡ_āltına bişirmeḲ_için genşlē getiri gelirlē ūindi ūindi cazlā ḡıḡdı ḡāri (63) beḡ_esKiyi aḡnatiyōm cazlā ḡıḡtı ūindi artıḡ_ama ēsgiden davullālan düyün_oluyō ya (64) yaḡın kōden yaḡın köylēden düyüne cemiyete gelirlē meselā (65) dallı sopaya para daḡālā bōle hediyeleḡi daḡālā (66) ḡalḡılālan köyūn giriūinde unu danḡı danḡı danḡ almā gidelē (67) getirilē ūrta yere gelir uynālā ūindi ūindi zaten gelen herkesiñ arabası vā (68) geleñ hediyesini veriyō on daḡḡa om beḡ daḡḡa çegiP gidiyō (69) esKiden bōle araba bol yūḡ üç gün düyün_olur üç gün_üç gece (70) gelen misāfirlē aḡrabaḡa buna yatırıū buna yatırıū (71) misāfirlēñ ḡonu ḡomḡūye misāfirlēñ yatā iki āḡşam ūrda (72) ūindi yok ūindi unnā geliyō adam (73) hediyesini veriyō on daḡḡa sōna çegip kidiyō

M.E. : (74) ūimdiki düyünnē bi aḡşam ūindikilē bi aḡşam gerı (75) o zaman ūḡ_gün_üḡ gece dūn var gelen de misāfir_olur (76) unnara yatḡaḡ yer tēmin_idiceñ o ḡoḡūye sōlesin o ḡoḡūye

sölesin (77) mısāfirleri yadırısın hanı u zaman göreneK Te var (78) insannā hic yadırğamaz
yāni mısāfiri alırlā yatırırlā doyururlā sulālā

R.B. : (79) şimdi aha bu yol boyunda alanlāda düyünnē olüyö meselā (80) yapılvériyó bi gecelik
u zaman evde eviñ bahçesinde avlu işi diriz böle bi de (81) evde yapālā bi de unu bizde evlilere
ğazağ tirlē (82) genç deliğanlılara geniş beğar deliğanlı evlilere ğazağ tirlē (83) evlileri
soğmazlā düyüne düyün_evine soğmazlā (84) yakın küden gelen misāfir erkē soğmazdığā
düyüne evine (85) soğmaztığ şimdi burda alanda olúyó (86) yediden yetmişe ērkez selbeT
bağıyo eskiden_ōliydi soğmazdığ

M.E. : (87) kadınnar oynarken eskiden kendi köyümüzüñ gencini kadınnañ oynadı yere
soğmazladı (88) biz_ērdiğ_ona bize ğızlāñ oynadı yere ğadinnāñ oynadı yere ğatiyen
bağtırmazladı

R.B. : (89) kırk_elli sene önce yāni

M.E. : (90) ama şimdi ğadinnar ğızlā erkeklē oyuna bağmasa oynamıyólā bile aynen_ōle

R.B. : (91) uriye yabancı küñ erkē soğulmazdığ evliyse ğazağ unnā soğulmas (92) sādece bekar
deliğanlılā bağā ama şindi ārtığ meydanda olüyö (93) yabancısı erkē yāşlısı bi şı yok ğārit_ēpsi
ōle

Sünnet düğünleri nasıl olurdu?

M.E. : (94) işte u zaman gene de süneT de ōsa üç gün üç gecedi (95) ũ da ōliydi beygirlere atlara
süslēler (96) süneT çocuklānı āTlara bindirirler (97) ōle gezdendirler çocukları hē taraFı
köyüñ içinde anadıñ nı (98) undan sōna getirilē sünette sünetçi keser ōliydi

R.B. : (99) gelin_arabası u zaman meselā gelin_arabası tākşi filān yoğ_u zaman (100)
gelin_arabası öküz_arabaları olüyö yā böle āç araba (101) ũnuñ_üstünü örtēlē kilimnen pi
şiylen böle hāsırlan örtēlē (102) mandalāñ buynuzlānı vārağlālā süslēlē arabada gezdirilē
getirilē

M.E. : (103) gelini de arabiyle gezdirirlē her tarafı çalgılā önde (104) deliğanlılā hem oynā hem gezdiri anadıñ ırı öle

Köyün tarihini anlatır mısınız?

R.B. : (105) kömüs çok eski bi küy baķ şu duduñ hāline baķ (106) bu duduñ beri yanında ufaķ bi yarıķ vā baķ tē mi (107) bis çocukķanlā ũnuñ_içine giriyóduķ baķ (108) kapandı ũindi o kovuķ (109) baķ beri yandağı aũũadađı yarıķ yarıķ diyó_z_una yarıķ

M.E. : (110) tarihçesi sekiz yüs sene

R.B. : (111) eski çuķ

M.E. : (112) sekiz yüs sene köyün tarihçesi sekiz yüs senelik köw (113) bi sarı aũireti u zamanın sarı aũireti sarı isminde bi aũiret (114) gelmiũ buriye oturmuũ undan da sarıcaköw ğalmıũ_adı bunuñ (115) u aũiretiñ ũiyine sarıcaköy ğalmıũ (116) bi dā ğarı büyümiũ otumuũ

R.B. : (117) ben saydım yētmıũ yētmıũ bir_āne var hāne olarak (118) bi de bāzı dul ğarı diriz biz (119) ğocası ölmüũtür mesełā evde teK bi adam (120) öle de on_iki on_üç_āne de unnā vā (121) toplam iũte seksen_üç seksen dōrt hāne olüyö (122) normel hāne olarak yētmıũ yetmiũ pir_āne (123) zamānında çok kabalādı burası yā otuz beũ tāne boũ hāne vā ũindi bōrda (124) boũ_ēv yıkılıyólā ölmüũ ğalmamıũ çolü çocuk (125) otuz beũ tāne boũ hāne vā burda

M.E. : (126) ũindi genũlē genũleñ hiçbirisi yuķ genũlē hepsi biğada (127) herkez kendi iũini ğurmuũ kendi iũinde çalıũiyö (128) sene bin doķuz yüz yētmıũ_üũte ben_almanyadan didiydim yā almanyadan hayvan getirttirdim diye (129) u zaman bi ārsa ariyöm ben bi arsa alıp acıķ geniũlemeg_istiyo (130) köw daũ gibi hiç boũ hāne yok bi arsa bulamiyöm (131) baķ satan da yok baķ ũimdi nē dēdi otus tāne hāne bāķ kapalı (132) otus tāne hāne vā yētmıũ_üũ senesini ğonuũüyöm (133) inekleri ben bin doğuz yüz yētmıũ_üũTe aldım almanyadan

R.B. : (134) ilk bölē ũiy_inē de alannādan biri bu yāni (135) iki arķadaũ_aldılā dıũādan ğemeli kıredili (136) alace inē bunnāda ğörtük pis esKiden yerli ineklē varıdı (137) dē bayır kölēnde vā

meseġā ilk alace inē bunnāda gōrTük bis (138) bi kiġo iki kiġo sūt ıķıyōdu bi inekten u zamannā (139) bunnā alıvādı yirmi kiġo sūt bi inekten saviyōlā (140) řařıriyōs řindi bi inekten kırķ kiġo sūt aliyōlā

M.E. : (141) hem ġořtuķ hem sādıķ unnarı bis meseġā u ġara sırları (142) o zaman tıraķtōrlē yoķ ama duyuyoduķ avrupada inek öküz ġořulmuyomuř (143) biz diyoduķ ki ha yā nası ġořulmaz be (144) ne yiyo ũ adamlā adamlā motorlaşmış (145) şindi bizim bōrda bi Tāne ayvan ġořan yoķ hiç herkes tıraķtōr öle

R.B. : (146) ēskiden hēr hānede eşşek varıdı burda hēr hānede eşşek varıdı (147) eşşek ġālmadı bi teg eşşek vā řōrda (148) urda pēlivan deve vā urda istēsen ġōsteriyim pēlivan deve vā urda (149) ġüreřlere gidiyō iki tāne deve vā urda şindi ottūmuz yeriñ yanında urda

M.E. : (150) řař tene mezarlıķ vā bizim bu köyüñ (151) bizim bu köüñ üş tāne mezarlı vā dolu bi mezar burda vā dolu (152) bi mezarlıķ şurda vā dolu bi mezarlıķ vā ālt yanda dolu (153) bi de urda yoluņ boyunda vā didim yā seKiz yüs seniye bālı köw (154) şindi bunnānki köwlēde eşelek wādı u bizden de ēski (155) şindi suyuñ işinde ġaldı eşelek danışment pekmezli bizim kö ġümüřçay (156) bunna çog eskidi eşelek bizden de eski

Devecilik yaygın mı köyde?

M.E. : (157) esgi deveci kö

R.B. : (158) benim dedem deve havudu yapıyōmuř (159) ġüreřlēde aġız bāliyōdü deve āzı dedem (160) şindi baķ urda vā develē baķ ġōsteriyim ben sana

M.E. : (161) şindi ġısanlar toplaşır ġġān olur ġġānlā asılır (162) her köwe her şeye ġġān verilir falanca ġünüñ bazarı diyelim (163) bazar ġünü ġüreř olucaķ develer de dāvetlidir develer de gelir (164) ġısanā da toplaşır ġüreř başlā develēġ āzlanı bālālar (165) bālamassaņ yirlē birbirini birbirini ısırmasıņ diye āzlanı bālarlar (166) öle sararlā ġüreřirler aynı ġısan gibi

R.B. : (167) devesine göre şindi tabi üç yüz_elli dört yüs milyara deve satılıyö (168) ama tabi namnı develē satılıyö

Hıdırellez'i nasıl kutluyorsunuz?

M.E. : (169) şorda bizim bi hasan dede diye isimni bi yatırımız var yatır (170) bizim çocuklūmuzda urda hıdırillezi urda yapıyóduđ (171) u zaman herkez birē olađ olur keçisi vāsa keçi verir ğuzu verir ğoyun verir (172) kesilir ũrda ũriye pılavlā ğaynā keşkeklē olur (173) hıdırillezi ũrda yapātık salıncađlā ğurulur (174) ādamlā bi tarafda sallanır ğızlā ğadinnā bi tarafda sallanır evet

R.B. : (175) şorda köye beş_altı yüz metre bi büyük āşlık bi yatır vā urda bi mezer (176) bildīn eskilikdi öle sōna dayımın ğište bi yēni rüyāsında ğörmüş (177) şimdi yapTırdı mezeri orda mermerde şindi orda (178) hıdırillez_olan yērde yāni

M.E. : (179) daha önce türbe dīmiş_u (180) daha önce diyelim Ki yüs sene önce türbe dīmiş_u u yatır (181) yalnız para için yıkmışlā onu para için ğazdilā onu (182) sözde bi revāyişe göre bi tofan geliyö fırtına (183) unnar ordan dağıtmış_unnarı bi dā ũyle ğaldı (184) sōna bōle bāzı bazartesi āşamları cumā āşamları gidēlē ũrda mum yađarlā dedeniñ başında (185) mum yađarlā urda bırakıvarırlā (186) öle yanır mum bitinciye ğadā yanır

R.B. : (187) meselā çocūm_ōđulda imtāni ğazansın (188) gidē mum yađā orī u zamannā elli sene öncesi kırk sene önce (189) yağan yok ğāyi şindiki ğenşlē öle bi şī yok

M.E. : (190) şindi ālTmışda olmuş yā ben_asgerdim bađ hıdırelles (191) anam hasta yatıyó bize birē ğaşığ vedilē (192) hıdırilles urda olüyö gittiğ_oriye bis ablam falan nāsip (193) pılav keşkek neyse yidik sōna bi de tabi alTmışTa asKer_öldüm (194) asğeden ğēdiKden sūna işTe bōle hıdırillez muabbeti olurĶán yāu bis çocuĶĶan hıdırillez_öldü (195) bi dā olmadı olmadı diyöm ben rāmetli izzet bōle yapıdı bana (196) sen_asKēdiñ biz hıdırillez yaptık titi bađ vallāyi de bōle

R.B. : (197) izzet tārīhti yāu öldü gitti u adam (198) bağ şindi izzet tidīmiz adam şindi dīceKsin ki fīlanca adam (199) nē zaman öldü yirmi sene öncesi oTus sene öncesini sor (200) şu gün şu tārīh şu çārşamba pērşembe neyse sölerdi (201) öle bi kişiydi ya yirmi sene önce āmeT mēmeT nē zaman öldü diye sor (202) şu tārīhte şu günde şoriye gömüldü u gādā bilirdi

M.E. : (203) kemerli hāfızıñ annesiniñ nē zaman öldünü bi türlü anası bubası bilemiyós bilemiyós (204) bağ ne gene u izzet gene vā izzet (205) didi Ki sene şu sene şu ay şu (206) tovukāne vā bizim şorda tovukāne ārgasında urda kündeşme diye bi çeşme var (207) çeşmeniñ yanından yol çıkā ōrda kemerli hāfıza denk keldim diyö (208) baş sālī diledim diyö kemerli hāfıza (209) şu ay şu tārīhte öldü diyö bunu söliyen gene izzet

I/18

Türkbakacak Köyü - BİGA

Hasan Koçarslan (81)

Köyün kuruluşu hakkında bilginiz var mı?

(1) hā işte orlāni bilmiyoz iyi bu köyün tārīhi peK belli deñ (2) bağ şu şēde geçen sene āltı yüz_elli senelik olmuş mezer vārdı borda ē tārīhte (3) ama biz dā seksen yaşındiyiz u bizim āltı misli hemen_emen dā ilērsi de mi (4) dā ilērsi bilmiyoz yāni köyün nasıl kuruluşunu (5) bu işTe bakacak dinmiş_öle biz_öle bulduğ bunu dā ilērsini bilmiyos (6) öle bulduğ bakacağ bulduğ bakacağ gidiyo (7) bu köyün tārīhini bilmeyoz işte öle tārīhi belli deñ ye (8) kaç tāne mezarlık deyişmiş (9) bu son mezālīğ bu da dolu bu da dolu (10) bağ şeyitlē mezerli vā goca mezārlik vā böle (11) bunnā deyişmiş_ēp bu yanda ēski yerleşim yerleri vağ (12) çok büyük binālā çıktı böle temellēden büyük büyük Taşlā çıktı (13) bizim yukārda tarlalā vā orlāda bağ (14) bizim bu ēvi bobam ōrdağı tarladan çıkan taşlāla yaPmıŞTı temel binā taşlarınna (15) ēski köy çok bir_iki yer deyiştirmiş (16) yayla ēvleri diniyo bilmem yer_uşları diniyo (17) böle köy yerleri bunnā eP köy yērleri vā ayrıca bi de

Bu yaşınıza kadar ne işlerle uğraştınız?

(18) çifçilik çobanlık öle işte hayvan bağıdık (19) yāni unuñ için çobanlık tiyóm hayvan bağıdık (20) çifçilik yaptık ěktik biştik sātık böle (21) şindi yaş gitti emekli de öldük sigortadan kendi adima gitdim sigortiyeye yazıldım (22) emekli de öldük bize yetiyö u tälaları da veriyöz ěcäre (23) unnādan da bi yan gelir geliyo e yüz dönüm falan bi arāzi vā (24) unnādan da yan gelir geliyö bi de aylımız vā yetiyö bize

Köy halkı hangi işleri yapar?

(25) yā burda hayvancılık ekseri bu sıra bi de işte çifçilik yapıyölā kışlık māsul (26) yazlık māsul ěken āz burda (27) biz de dış köye veriyöz ěcäre bu köyde çalışan da kalmadı pek (28) genşle de pek iş sēmiyo bu köyde kalannā (29) dış köylē gelip ěcarla alıyo bunnarı filik geliyo arapçesme geliyo (30) bāzan bi kaç sene şeyden gēdilē meselē kaldırımbaşından sūna helvacı vā (31) helvacıdan gēdilē ěkilē damışmentten gēdilē ěkilē (32) öle yaş gitti evlādım artık hēr taraf böle saķat gibi (33) āriyo acıyö sızlıyo falan böle yapamıyöz ěari (34) bunu da ěkim körēsin diyom bunu da biraķcam da yalnız körēlmiyo (35) suladıķca cannanıyo dā e biz de öle ölü vaziyette görmek ěistemeyom yāni (36) kendi kendine körēlsin diyom

Bunların dışında nelerle uğraşılır?

(37) arıcılık vā hayvancılık işte koyunculuk vā (38) büyük ayvan kara sİR diyöz ěnek unnā vā (39) başka yok keçi meçi kalkdı artık yasaklandı burda (40) köy işi böle çağrı baķ köy işleri çok ağır (41) bizi bu ağır işle de ěskitti böle işte çabuk (42) yā dā benim yāşta benden küçükleri kaybittik ep (43) gittilē benim yāşta bikaş kişi vā yok (44) iki kişi benim önümde yāşlı benden acık büyük vā

Yeni barajın suyundan faydalaniyor musunuz?

(45) he vā işte bunu sālma getiriyóm bōrdan barajdan (46) şorda vā biraz tāla aşşada vā bikaç parça (47) unnarā baraş suyu geliyo bu sene başladı dā (48) biz de işi biraķtıķ bana fāydesi yok (49) ālem görüyo fāydasını yāni ěcäre veriyöz didik ya (50) ālem görüyö biz öle işte bi bunu suluyom ben

Köyünüzde devecilik var mı?

(51) deve mi yûk̄ ēskiden varıdı ama Şimdi yok Şimdi yok (52) ēskiden bu kıraylā varıdı yē unnāda deve varıdı (53) biliyōn mü bilmiyōm bilmiyōn unnāda varıdı devecilik (54) bu hani muhtarlık yaptı mēmet vārdı yá (55) onun babası devecīdi hem deyirmenci hem deveci (56) hepsi k̄aldı deyirmencilik Te bitti devecilik te bitti (57) kendileri bile gitti kimse ḡalmadı unnādan

Büyüklerinizden Çanakale Savaşı'na katılan var mı?

(58) var amcalarım vā onnarı ben hiç ḡörmedim zate (59) babam çok küçük yaşta bōle sekiz_on yaşlānda vā mıdı yok mudu (60) öle ḡalmış yāni yetim babasından (61) amıcalānıñ büyü u küçükke amıcalā babası dā evel_ölüyo (62) amıcalā da bu āskere gidiyo ārtık (63) kırtuluş savaşı mıdı nēydi u ōriye gidiyo orda k̄alıyolā işte (64) gēmedilē yok birinin künyesi gēmiŐ birininkinin künyesi de yok (65) yāni babamı da genç yaşta ḡāybıTTİK bis çocuk yaŐtıydıK Tā (66) ùnnādan bi bōle uzun boylu etraFlı bi bilgi alamadım yāni (67) ē işte muhappet_ittimiz yāŐlhlādan ne duydīsak_onu biliyos

Ailenizden bahseder misiniz?

(68) nine sağ_ışte hasta didim yá (69) biğada kız vā benim kızın yanında durüyō (70) ōlan vā Şimdi yanımda ōlan izmirde durüyō (71) u emekli oldu torun vā senden büyük o da belediyede çalışıyo mēmur (72) babası urdan belediyeden_emekli oldu işte ōlan benim (73) Şimdi anasınm_āstalı için iki üç_āydir bōrda (74) işte benim de iki torun vā üş torun da biri dā bu sene lisiye gidiyo (75) biri de çanakkaledede okuyo biri bitirdi belediyede çalışıyo izmirde (76) iyi işleri unnāñ ōlanıñ_ışi iyi (77) kız_u gādā deyil de kızın geliri as (78) elimizden geleni yapıyōz gene canım (79) bizim gelirimiz_ārtāsa unnara başka yok iki çocuk vā işte

Yanık Köyü - BİGA

İzzet Özcan (86)

Köyünüz çevre köylere göre daha yüksek herhalde.

(1) şimdi yükseliyo ama bizim ova çıkışı oldü için burası yüksek gibi gözükiyo ama o kadar yüksek tıl (2) meselâ bak ilerde deniz vâ denizden bu tarafa hiç tutku yok (3) direk burî geliyó rüzgâr

Köy odasından bahseder misiniz?

(4) şimdi meselâ misâfir gēsiñ gelmesiñ üç öğün sofra çıkardı burda (5) yāni misâfir olmasın (6) misâfir gelirse meselâ hısım akrabası yoksa odiye örtü getirilēdi (7) odada ateş yaniyo daha önceden bacada yanırđı baca biliyoñ mu (8) böyle meselâ eviñ duvarında böyle odunları dikildirdilē (9) öle yanırđı sōna kümbet çıktı meselâ kiremitleri böyle dikiyolar (10) üstünü kapadiyolâ sıviyolâ o kümbet (11) bi müddet kümbet yağıldı ondan sōna sobalâ çıktı (12) yāni o odalāda misâfirle öle bakılıyodu (13) e dā sōra odalâ kalktı kâvelē oldu şimdi pek misâfir de düşmüyo (14) bu vesāyetle bol oldü için gelen gēçiyó hemen (15) evelce e bir akşam iki akşam kalırdı misâfir (16) sōna bi hāniye bi misâfir gēsiñ bir aфта durannā olúyódu (17) yāni eskiden öliydi ama şimdi öle dil

Elektrik yokken nasıl zaman geçiriyordunuz?

(18) vallâ şimdi bizim burda cāmi odasında lamba yanıyodu gaz lambası (19) evlēde kandil derle şöle meselâ bi bezden fitil yapālā (20) una gaz görle orasını üstünü yakālā öle (21) hāliyle dedim gibi bi müddet öle gitti (22) undan sūna lambalā başladı gaz lambaları (23) e gaz lambalāndan sūna da işte ceryan geldi (24) öle olúyodu daha bizden yoğarı yörük köyleri vādır (25) gerçi ben de yörüküm ama ben burda dōp pöyüme (26) burası da yörük köyü sayılır da şimdi yörüklē de şöle (27) bi biraz gelişmiş vâ biraz gelişmemiş var (28) ova yörü gelişmiştir

bayır yörü dā geridir (29) meselā onnar ateş_aydinnına oturulardı ben gittim_unlān köylēne de gittim (30) ateş_aydinnına oturuladı odada öle lamba vesāire yoқты

Askerliğiniz nasıl geğti?

(31) benim askerlīm kolaydı bana göre kolay geđti (32) meselā dörd_ay etetim gördük bis (33) undan sūna beni nalbant kırsuna ayırdılā nalbant biliyođ mu (34) hayvannān ayāna bōle nal çaķālā (35) hūlāsa nalbant_oldum aynı sivillik gibi (36) hayvannara nal çaķıyodum bōlelikle yāni ben āsgerlikten memnundum

Eskiden Hıdırellez'de neler yapılırdı?

(37) meselā hıdirilezde herkes sofrā çıkarırdı (38) her hāne sofrā hazırlar çıkarırdı yiñir içilirdi (39) undan sūna geñşler duā okuyerek āmin āmin diye köyüñ_içinde gezēlerdi (40) dā sūra da burda aşşāda dere wā çay oriye gidēlerdi (41) bāzılarını suya atālardı hıdiriles öle geğerdi

Köyün geleneklerinden bahseder misiniz?

(42) şimdi bayramlarda dede taşı derler (43) meselā üş tāne daş dikēler bōle karşıklı bunnarı taşla yıķmak (44) eki taraf_olurlar ūnda ūnu u una u una sırasıyle meselā yıķtıķça devām_ider_āTmiya (45) yıķamassa bu taraf bu tarafa atar bi de çıralıķ derler şōle (46) onu dikēler sopa sektirilē (47) hanđı taraf daha ileri sektirebilirse sopiyi ū evelā başlar ū çıralıā sopa atmiye (48) o çıralıķ yıķıldı mı sopasını almā gider (49) oğaki bēkliyen yāni eki taraf ya bēkliyen yıķıp ta ū kaçmadan yetişiP deydi mi ūna ū çoban_olur (50) yāni o geğer çıralığ başına öle yaparlardı tabi bunnā kalķdı (51) bi de çıngıraç meselā bi odun dikēler (52) o eski arabaları biliyoğ mu öküz_arabalānı (53) bizde tekerler fılan vā durúyó daha (54) onun başlıķ deriz orta kısmında meselā bōle ayakları tutturula (55) onu geđerilē tepesine bōle bi çatal ama u döner yāni (56) bu başlığ bōle deliyi va örda döner (57) boriye uzun bi sırıķ bōle (58) şindi u sırıñ_iki başına birē kişi biner (59) birisi meselā burdan bi deper garķar (60) öteki inē aşşā u deper bu galķar öle çıngıraç oynādılar (61) sōna bi de mendil saķlamaca vādır bōle dizilirle oturula (62) birisi gākā mendili alır bōle ārķadan dolaşır biriniñ_ārķasına bırakır (63) ūndan sūna ū

arķasına biraķılanı alıp da onu Ői yapabilirse yapā (64) yapamassa u dolaŐan gelir alır (65) mendili baŐına vurur Ąl mendil saķlamaca (66) eŐē pinmece meseġā birisi eyilir birisi onun sırtına hoplā biner (67) eŐŐē bōle ĉatal matal kaĉ bōle barmaķlānı meseġā bōle yaPar bōle yapar (68) ĉatal matal kaĉ diye sorā sırtına bindi zaman (69) bilirse eyi bilemesse inmes sırtından (70) ōle oyunnā yapādılar unnā ĉalmadı Őindi Őimdi unnar ĉalmadı (71) meseġā ĉerkes kōylēnde hā bizim burda da gelin_alıcı olur (72) meseġā bi baŐka kōyden bŪrdan kız_alıcaķlā gelirlē bāzıları beygirle gelir (73) yāni dŪn Őey gelin_alıcı halkı gidēken o beygirililere yımırta atālādı (74) ĉŪrŪk yumırta yāni yımırta bozulmuŐ (75) ōle yımırta atālādı ūnnā ārtıķ geŐti

KōyŪn geĉim kaynakları nelerdir?

(76) ĉiĉcilik pek pek kimse Ąlmadı (77) meseġā yŪz nŪfus yok ben elli sekiz_āltmiŐ_Ūĉ_arası muhtardım (78) kōy ātmıŐ hāne nofus Ūĉ yŪzŪ geĉtiydi (79) e iŐte ūndan sŪna yawaŐ yawaŐ genŐlē bi baŐladı dālmiye (80) yāni bi yerde dŪŐŪnŪrseñ iyi yaptılar (81) eyer u gidenner burda olsāydı geĉim sıkıntısı ĉekilirdi ve her giden de hayātını ĉurtardı (82) burda ĉalannāda ōle eskisi Ąadan mŪĉādele ētmiyo (83) Őimdi geĉim Őārtları ĉolaylaŐtı (84) yok tiyo millet_ama yine de war yāni war ĉiĉcilik ōle (85) bir_ay oraĉ Piĉēdik ellen ōndan sōna bir_ay harman sŪrēdik (86) yŪlaf ārpa Ąapĉıķ bunnarı ekēdik

Kōyde genellikle ne ekilip biĉilir?

(87) valā burda ōnceden bŪday ĉok_ekilirdi (88) faĉat Őimdi bŪdaydan da wazgeŐti īsannar (89) arpa yŪlaf yāni bŪday_ĉ ekilmiyo dīl de az_ekiyolar (90) evvelce ĉoĄunnuķ bŪdaydı ĉŪnkŪ evelā ekmek (91) meseġā su deyirmenleri varıdı deyirmennēde ŪĄŪtŪlŪrdŪ bŪdaylar (92) yŪlafı ĉarabiĄeye gŪtŪrŪdŪk satma orā sōna bigiye baŐlandı (93) bigada māzalā aĉıldı ōle olŪyodu ōkŪz_arabalānnan (94) o ōkŪzlē de ne zāmet ĉekiyodu yā (95) burdan arabiyi yŪklēsiñ ĉoŐarsıĉ ĉarabiĄa aŐā yoķarı ĉırķ kilometre

Dokumacılık yapılıyor muydu?

(96) yapılyodu dokumacılık_amma kendi ihtiyacıñ için (97) meselá pamiqтан don gömlek pamiq keten qarışımı pantulluq yapıldı (98) yünden aba yani qalın böle aba dokunurdu (99) onu bi de link terler su deyirmennēnde olurdu u (100) böle tokmaq u abaları böle top yapāla qorlā orī (101) u Şiyi böle yapa yapa yapa unnarı tülendirir (102) öle meselá gelin ihtiyacını kendimis tēmin_ēdedik (103) qadinnā dokurdu unnarı

Link nedir?

(104) hani böle tokmaq (105) ũ su kuvvetiyle böle hareket_idiyo

Köy hayrınız nasıl yapıyor?

(106) evelce aynı dedīm gibi böle hayır yapıldı her hāne sofrā hazırlādı (107) meselá yalnız kōlü dīl çevre kōleden de dāvet_idilirdi (108) yāni misāfirlē gelirdi bi meydanda o yemeklē yinirdi (109) Şimdi artıq moderinleŐti meselá yemek hazır geliyo (110) bulqur pilavı veyāut pirinş pilavı tabī duruma göre yanında yahni tatlı (111) böle bi Őilē yāni hazır getirtiliyo biqadan (112) hālā devam_idiyo ama eskiden herkes kendisi hazırlādı

Köyün kuruluşu hakkında bilgi verir misiniz?

(113) vallā Őimdi Őöle bu köw aslında Őurda aŐŐadamıŐtı (114) bu çan yolu burdan_iŐliyomuŐtu çan burda ilerde (115) eŐkiyalā bu ōrdan çalıŐiyomuŐtu bu köy de ōrda yol düzergāhında bulunúyó (116) eŐkilādan zāmet çekiyolāmiŐtı (117) haffā bu boqazıñ adı bile çam boqazı geçer çan yolu oldū için (118) ōrdan çekilmiŐlē buriye yāni sapā (119) ama bunu bilen görmedim ben sōlenegeliyú yāni (120) meselá benim bildīm aŐŐa yukarı yüz yaŐında bi qadın vardı (121) o bile köyüñ ōrda oldūnu bilmiyodu (122) meselá bundan yetmiŐ beŐ sene önce filān vefāt_itti u (123) ũ da bilmiyodu köyüñ ũrda oldūnu ama sōleniyodu yāni köyüñ asıl ōrda oldū (124) zāten o zaman köw demeg ni olúyó dōrT beŐ hāne (125) meselá bāzı gelmelē olúyó bölelikle çoqalıyó kōlē (126) meselá benim āslım çanıñ eskiyayla köwü vā veyāut ta kızilelma (127) eskiyayla kızilelmanıñ obasıydı oba biliyoñ dē mi (128) faqaT nofus çoqalınca köylük haqqını aldı benim āslım ordan gelme burī (129) yalnıs çok_eski tē dedemiñ dedesi gēmiŐ ũrdan (130) Tā ötede

ķarabeyle k w  var esas ord miŐti onnar (131) birisi gelmiş b kmif yeri b yenmiŐ orasını (132) burasını zapt itmek için ni yaPmak  l zım (133) dedeniŐ  lu varımış o biras g ŐliymiŐ (134) demiş bunu  ld r rsek bunn  gorķal  Kaal  burdan ve  ld rm Ől  (135)   dede ne yapsıy vey ut etrafı ded m gibi   zaman k yle  Ő d rt h ne (136) demiŐl  borda duramiyces burdan alkalım geliyul  kızilelmiye (137) birisi kızilelmiye yerleŐiy  birisi eskiyayliye yerleŐiy  (138) Şimdi dedeniŐ   t ne torunu varımış torunn n birisi bur  gelmiş (139) birisi anıy ķaraķoca k w  v  or  yerleşmiş (140) bi t nesi de yanında almıŐ orda (141) e burdaki da işte oban ıraķ F lan derken burda almıŐ (142) b lelikle g lmiŐ oluy  y ni bur 

K y n adı nasıl Yanı olmuş peki?

(143) işte  rdan bur  gelişi nedeniyle ben  le tahmin idiyom u nedenne yanı (144) y ni yanniş ķuruluŐ gibi bunu aıdırıy  y ni (145) geri onu yanı oluş nedenini pek annadan yok ama  le tahmin ediy m y ni (146) ordan buriye gelişi

EŞkiyalık mı vardı eskiden?

(147) evet   h    h  eŐkiy  biz bem bile y tiŐtim eŐkiyalara amma çok ucu (148)  f of of of mese  ba bu  vler neden b le yapıldı h psi (149) ne derler t rk n malı baŐınıy altında olmalı (150)  st  ev altı dam hayvann  y ni (151) y ni bi tıķırtı oluşa duyucaķ aliy rl di evet

EŐkiyalarla atıŐma olur muydu?

(152) yoķ bizim burda olmadı annatiyodular amma  le çatıŐma olmamış (153) haff   nnara atılann  da varıdı k leden burda birisi varıdı (154) dedem samannıķ yapıcaķmıŐ a ketiriyomuŐ bu y ldan (155) c mi o direkl n alt taraFında bu yol da çok çamur olurdu sarı çamur (156) ordan g rm Ől  tabi odada konuŐuy rl mıŐ (157) demiŐler y u y r k sarı çizmeleri çekmiş yardırdı g ldi mandal lan (158) u adam duymuŐunu sarı çizme sab layın g miŐ hemen apiye dikilmiş (159) geti çizmeleri halbiki çamur y u yoķ (160) izme fel n yoķ tiyomuŐ hem sarı olcaķ tiyomuŐ (161) sarı çizme olcaķ bunn  k yleden atılann  y ni (162) cih diyede birisi varımıştı burda bi hacı osman geliyomuş (163) hacı hacı ey Şu ķofiy bal ķoy

(164) ah_ölum bitti ya bal eh bittiyse sen de bittin (165) hele başam neniye soralım hasta için fılan bıraşmıştır (166) istese koymasış unnarı biliyóm ben benim yetiştimde sādı unnā

Mandacılık yaygınmiş önceden. Manda bakımı zor mudur?

(167) manda fazla süt vemes ama südü kıymatlıdır meselā koyun südünden fazla (168) bilāssa şimdi manda südü bulunmıyo bulan da çoř pālı aliyö yāni (169) manda öliydi yalnız bakımı hafiftir mandanın (170) manda fazla yem_istemes meselā sap saman unnan olur ben_öle diyóm (171) ben şimdi hayvan başabilcek durumda olsam manda başarım diyóm yāni (172) mandanın bakımı hāfifTir şimdi verilen ũ sirlara verilen yem pū (173) ben mandalara böle bu elimnen şordum böle o şadan (174) şimdi mandacılı devlet te destekliyo yāni yetiştirilsin diye

I/20

Bahadırlı Köyü - ÇAN

Süleyman Karaca (67), Ramazan Eren (69)

Köyün geçmişi hakkında bilgi verir misiniz?

S.K. : (1) şimdi şöle dōstum bağ (2) bizim duydīmıs burī bu selçuklu döneminde işte dışardaş_orta asyadan göç_idip gelennē u hani ğaracadā yöresine yerleřiylā falan (3) bunnādař burī bi bahā adından biri geliyo ismi bahāmiř (4) sölenti hatay ğırıkhan gibi olabilir kesin dīl anadış mı burī geliyo yerleşiyo (5) şu ğarşiye bi yere yapraşlıbayır geçē bizim kütüKde urasınış_adı köyüñ_çinde (6) urī yerleşiyo hacı feratlāř evlēř_öldī çeřmeniñ_öldī yere işte ũrdař kō ũriyip gidiyu (7) ani bizim bu yaşın yerlēdeñ bi gelen giden yok bildimize duydīmıza göre (8) duydīmız_u yāni öle işte u zamandaş beri biz devām_idip geliyos (9) bāřka nasıl şonulara girem

Köyün geçim kaynakları nelerdir?

S.K. : (10) kırsal kesim sayılırız yāni kendiñ de görüyosun iřte (11) çifçilik kēndimize idāre itçek ğadā hani öle satmak_çin pek yok (12) hani köüñ_çinde yūs kiři tarım yapıyosa onu

hayvanı olmyannā satiyö arḲadaşlā (13) geri yanı kēndi ītiyaşları bu sene de samanı da dışārdaḡ āldıḡ yāni (14) saman ḡıttı saman ihtiyācımız çıḡmadı hepsimiziñ yāni e işte öle (15) suyumuz as göletimiz vā ama yētersiz iki üç köyüñ ihtiyācını ḡārşılamıyö küçüK gölet (16) köyüñ yāni üşTe birine ḡadāgi yerine sebepleniliyö ekTīmiz mısır hayvannara (17) başḲa bi şī yok kendimize de bi bāçe māçe olusa olúyoḡ iyi suyumuz ḡıt (18) öle yāni geçimimiz sürükleniP gidiyos sade kōlē bitiyö (19) yedi seKiz yüz nüfusumuz vādı burda yüz otus talebediK biz oḲulda (20) şu anda talebe malebe yok çocuk yok kōde (21) işte vāsa bilmiyom on on beş vā heralde (22) bunnā da kimi çarḡa gidiyö kimi etiliye gidiyö o ḡıdā yāni (23) köy bitiyö bizim hani yērlı köw oldīmıza ḡöre bitiyöz yāni (24) nedeñse biz de aḡniyamıyos siz dā iyi bilisiñis

Yenice depremini hatırlıyor musunuz?

S.K. : (25) biz yeñice depremini ben bilirim ama u ḡıdā detaylı dī (26) üş dört yaşlandıḲ bis hani biliriz yāni de ama u ḡıdā detaylı bilemiyis (27) zemin sālām oldī için hani sallansa da işte baca yıkılıyör işte (28) verānelikle yıkılıyó falan yāni üle üle yāni

R.E. : (29) şurda duwancılā köwü vādır hani acıḡ fazla sekiz doḡuz oldī zaman çoḲ zayıāt veri (30) bizim burde pi tek zayıātımız olmas (31) çete zamānında bizim bu köü kimse basamamış hani bu ḡarışık zamannāda (32) bu tepelē oldī için üş dört kişi tepelere tikilmiş mavzernen (33) úvadan gelene vermişlē meselā īstimi urdan kimse burī girememiş yāni (34) her kō basılmış bizim bu köümüz basılmamış (35) hani u yüzden köümüz birlik ve berāberlik içindedir iyidir yāni

Köyünüzün düḡünlerini anlatır mısınız?

S.K. : (36) esgi düyünnē üş gün olur yeni avta ēski avta olur (37) sali aḡşamı başlā dā cumā sabāsı cumāya ḡadā duvaḡ sabāsı olur (38) bitē anadıḡ mı biri de ta bazartesi gün bitē (39) cumā gün başlā bazartesi günü ölen bitē

R.E. : (40) evelden pazā perşembe aşamı ḡoyarlā gelini dāmātı

S.K. : (41) ŧindi ne oldĩ belli dĩ cāḲ ıķı cuḲ uḲ gidiyō bi ŧiylē iŧte

Düĝün hazırlıkları nelerdir?

S.K. : (42) ŧindi düyüne hāzırlıĝ_olaraḲ bis ŧōle (43) önce düyünü oḱumag_in ōrek yapālā ōreḲ dēriz ēkmek yāni ēkmēñ bi deñiŧi (44) birē ŧeker ĝoņur bi dilim_ēkmek bütün köe ĝoņşulara daĝıdirlā (45) ērtesi ĝün gidēle odun kesmē keŧkeĝ_odunu keŧkek piŧimē (46) ŧöküzleri süslēle tıraḲtörleri süslēle anadıņ mı (47) bayıra ĝeñşle iŧte ĝoņşulā sādıŧları bi araba odun sarālā urdan (48) getirilē dūn_evine gidēle ĝazan_ocaḱlıne ĝazālā keŧkeḲ piŧcek (49) unu çalgılā gelir algılāņ bi daḱımı gelir (50) bēŧ taḱım çalgıcı gelicēse bi daḱımı u āŧam gelir_ille dübē anadıņ mı (51) ĝeñşle urda tabi urda iķi ziyāfeti başlā dübeḲ düvennere (52) dübeḲ düvülür undan sūna bi ziyāfet çekilir gece ērtesi āŧam kölülere (53) dana mı keŧcek dūn sābi ĝāri ĝoyun ĝuzu mu keŧcek (54) algılā gelir ĝāvelēdeñ ĝurup olıraĝ düyün_evine gidēle (55) ḱapıda selām verirlē tabi iŧte ĝoce ĝāveden ıḱTıḲ yola (56) bāḱındıḲ sā sola düyün sābi düyünüñ mübāreḱ_ola (57) algılālan_unnara ĝirēle bi hārmandalı bi çiftetelli (58) öteki ĝuruḲ beklē arḱada unu unnā bitiri ıḱā (59) otururlā ĝāve iēle urda dūn sābi ĝāveci tutā öyle bi iēle iŧte (60) unnā bittīman_undan sūna ĝāri ēylence başlā iķi ziyāfeti (61) dedelē medelē u zaman ŧarab_iēdi raḱı maĝı yok (62) bire yok u zaman öle yāni iŧte (63) eñ soņ ĝidēsın gelin_almā köyceḱ kölü (64) tıraḲtörlēñ ıḱdĩ zaman tıraḲdörleren mi ĝiteñ (65) ĝāri öküḱ_arabasında mı ĝiteñ nası yapasaņ (66) ĝētirisiniñ āŧam namazından sūna ĝüviyi ḱapanır (67) ērtesi ĝün öliye ĝadā teḱrā gene düyün_olur böle yāni (68) ŧu anda belli dĩ dōstum ŧu anda ne oldĩ hiŧ belli diyil (69) bi mevlit aņnadıņ mı gelin geliyo iŧ bitiyō (70) cumāya denk kelise cumā ĝün mevlit_olüyō burda (71) o āḱŧama düyün salōņu gibi bi ŧi yaptıĝ_oĝulu anadıņ mı (72) o āḱŧama da ūrda misāfirlē geliyō iŧte çalgı filān hepsi bitiyō (73) ŧindi iŧle ĝolāylāŧTı eskideñ tam bir_āvta külfet (74) ha bununü düyününde anaḱlaņ ŧarab_iiliyodu (75) ha ŧu zāt vā yā ŧu anadıņ mı (76) saḱallı dede vādı böle ĝara dondan ḱapınıņ_āzında (77) biliyoņ mu sen_āretliĝ_unu mērdimen ĝırıldı hayvanıņ_ayā ĝāŧTı (78) ĝöyneḱ vādı kimdi hātırlamıyon siziñ siziñ bu ēski evlēde (79) mērdimennere ıḱtı hayvan ayaĝı ĝāŧı aŧŧaĝı tātanıņ birini ĝırıldı (80) bi ŧiye mi ĝaŧı nası oldiysa ben de peḲ_iyi bilemiyōn_u zaman

Köyünüzde Hıdırellez nasıl kutlanır?

R.E. : (81) meselē sabāleyin köycek kölü birēr koyun verir kızu verir keçi verir (82) burī cāminiñ avlusuna toplanırıs gelırız_unnarı yüzerıs (83) gazañ_ocaqlı yanır Kıadınnā gelir etleri dorālā şīdirlē furus bışırıs (84) öleneye bı sāt kıala pılavlā haşlanır mısāfirle gelir (85) mısāfırlere İkram_olur undan sūna işte çaydır gāvedır dālır (86) buna köw şīsı dırlē anı cemiyeti her köy bunu yapabiliyö yāni (87) bayramı çifçi bayramı diye geçer hani öle (88) ē şındı gērī öle yok hazır getiriyolā hayırlā hazır pılavı yapıp gidıyo (89) evelden dā başkıdın herkez birē kıısır göyün birē kıısır şiy veriyodu (90) mālçılık çoktun beş bin geçi koyun vādın köyümüzde (91) keçi diseñ üç beş bıñ keçi vardın e çok kıalabalık (92) herkez keçi iki tene üş dene keçi veri koyun veri (93) pılavlada et saçaqlı pılavdı şīdirdi (94) ama şındı öle dī satın touk pılavı işTe iyi olmiyö yāni (95) ölen om birde girēlē cāmiye hocalā mevlit_okur hani köy şīsinde (96) mevlütten sōnası namaz gılını namazdan sūna ikram verilir (97) herkes yoluna devām_idē böle

Sünnet düğünleri nasıldır?

R.E. : (98) aynı bı gün evelā yemek verirlē u gün sabāleyin yemek verirlē (99) musāfırlē gelir sünnet_olcak çociyi hayvana bindirilē hayvanı süslēlē (100) davullā geçē öñe genşlē gızlā olannā oyun_oynuyalak mallecek dolaşırlā (101) evlēden çerezdir şudur budur tâukdur şī toplālā (102) gelirlē düyün_evine işte oynālā şīdirlē (103) aşam pitē süneti şīsı süneTlēmiz_öle olur

Bayramlarda eğlenceler yapılır mı?

R.E. : (104) olurdun_emme geşTi şındı evelden yapıyólādın (105) kaç senelēnde bürda öldü gabaK gaydıranā filan yapıyólādın (106) elli beş elli sekiz elli dokuz_altmışlada çok eyence yapālādın (107) birlāda arap_olurlādın çannarı dakıñırlā meselā (108) kıız_olurlar erkeK_olurlar atıg_adam_olurlā (109) adamın_arķasına bı sürü pos şiyi otu doldurulā (110) süvennen_onu ittirilē gitmiyo gāldırıp furū (111) yörüseñe pāt sanki adam düvē gibi atik atıg_adam (112) eşşē tērs bindirilē işTe öte yanına şitmiyēm (113) çok cümbüşlē olurdun yāni hani şındı u şıylē kıalkTı (114) esgi İsanā gālmadı şındı herkes evelden birliK berāberlik kıomşuluk çok güzeldin

(115) seniñ işiñ ğaldı ben gidēdim benim işim ğaldı ben giderdim (116) ama şindi öle dī gemisini kırtaran kıaptan şindi (117) ben şu arkadaşTan istifādem vāsa arkadaş_yiyi istifādem yoksa geç (118) yāni bi kötülük bi şī yok ama birlik kıalkıyo (119) tabī evelkine bākınca biz yetmiş dōrtte keçi vādın bizde iki yüz_elli üç yüz tāne (120) çobandıK bi yetmişlik su şısesi bulamıyóduK hani bayırda gezēken içmeK için (121) e şindi para pul zaten yok e şindi hepsicī vā (122) kimse kimsiye bāK Tī yok şendi bolluk allā şükür hepsicī

Köyünüzde meyve yetişiyor mu?

R.E. : (123) meyva yetişmiyo çüngü bizim burda su olmadı için suyumuz ğiT (124) suyumuz ğiT yetiyó evlere de hāni böle meyva için yoK (125) işTe üş beş kişi yapçak ğadā kendine ğadā meyva var yāni (126) bende bi yirmi beş otus kırk_āç elmadır armuTdur vā ama u da benim kendime ğadā yāni (127) yapıliyö dinmez yāni suyumuz ğit onuñ için yapılmıyö (128) ama ğuru arāzi ğuru tarım nouddur būdaydır yulafdır ārpadır bunnā olúyo (129) ğüzel_olúyo hem bu sene çok bereket vardı çok bereget vādın bu sene

I/21

Helvacı Köyü - ÇAN

Zafüre Saat (67)

Eski düğünler nasıl olurdu?

(1) tūyünnē davullālan_olúyomuşmuş_u zamannā hep (2) çalgılā hinçi ğāri düyün salonnānda (3) bizim benim günümüzde bizim_eyle dovullan_olúyódu (4) çiyizlē deviyenen gelirdi benim_óledi (5) deviyenen gelirdi çiyizlē böle sandıqları Filen (6) birine sandıqları sarālā hālın yátaqlara yōrgannara süslēlē develeri būle (7) benimkinnē öle geldiye annenneniñ gününde nasıldı bilmiyón (8) urasını sörmadıK iç şī öküz_arabası süslēlēsi sāyi u zaman (9) ben_ācıK bilion öküz_arabasına böle şı yapālādı (10) şīden kilimlēden būle biranda gibi öle örtülü (11) ğāri böle çevrelē çemberlē būle süslēlē arabaniñ içine (12) gelini içine otutturulā e u zaman zandālye Filen yok kıoltuk öle (13) gelinnē öle öküz_arabasinnen gelirdi öküzlēñ buynuzlāna

Filen süslälē büle (14) şu bizim ani mēmet çóbán dirdiğ ā unna akraba ye bize ayannādan (15) öne annemenē unda yingēdi u arabiyi bindi (16) ben de annennēn yanına bindim baḲ āçıḲ biliyon (17) ni ğidādım bilmem öküz arabasınıñ içine bindik (18) öğünden acığ aydınnıḲ kirē öle tıḲır tıḲır öküz arabasını biri çekē (19) gelin almā gidiliyi unnan getirilēdi öle eveli öledi (20) gelin almaya gidilirdi üle dāmat evde bekler (21) damatlā Filen gēlmes öle eveli işte

Ramazan ayında köy halkı sırayla yemek mi yapıyor?

(22) löbet ramazanda yapıyös yemek veriyöz işte ūna löbeT dirdiK (23) sıraylan böle başlālā bir ay büle herkes her akşam yemek taḡı (24) iftara yemek azırlāsın undan sūna gece bi de gece gene sahurda gene hazırlāsın verisiñ (25) u zaman bitē bi āşam bi gece undan sūna ērtesi ğoñḡıye geçē (26) üle sıralan sıralan işte bir ay bitē (27) ērtesi sene nerde bittiyse yeñiden gene u yandañ başlā (28) piten yēden öteğinden başliyiveri herkez bilir vaḲtini ertesi sene gene (29) inçi bu öle eveli dēvāmın dēvām idēdi (30) cāmi yanına gelen misāfir Filen doyunurdu hinci ramazannāda olüyó sāte (31) gene hayır gibi olüyó işte böle yatsiyi ğadā herkez doyunüyü sulaniyu (32) aşşam namazlānı ğılayos kimi köyceğ ünnē kimi āçıḲ yaḡınnānı ünnē (33) vaḲTi olan çok yapā köyçek yapādı köyde de īsan ğalmadı (34) ğenşlē evlenen gidiyo kimse yoḲ ğāri bizim küyde (35) üle peK ğenç ğalmiyö bekarlā ğaliyö (36) e unnā evlenen ya çana gitçek ya biğāye ye çanaḡḡaliye (37) herkez ev aliyó biz yaḡıllā ğālTıḲ dönüyo öle (38) eyer şidirse misāfir gēlmesē ğöcu olu bi ğorucumuz vādi (39) ğorucu kendi gelir doyunur löbet evinden (40) u sofriyi götürü misāfiri doyuru getiri bi oda vādi (41) yataḡ yōrgan götürüdü unu da u yatırı üle vātı (42) üle misāfire üle yataḡ yōrgan ayrı büle ayırıTıḲ uriyi götürüdü (43) unu yikē ğorTuḡ üle misāfirlē gelirTi üle ğaribannā Filen gelirdi (44) ğānını doyuru yatır gezēlēTi üle işte kimi fakirlē olur a öle ğariban (45) şimdi deyişti ğāri ğārmağarıḡıḡ üle tüyün salonnānda hinci ğāri ğārmağarıḡıḡ (46) hēp büle kōde kō düyünü yapannā burda iyi olüyö bizim acıḲ (47) Kene misāfirlē geliyü baḡıyu emme adamnā pek soḡulmaz üle (48) düyün salonnānda ğārmağarıḡıḡ epsi adam ğarı ğāri hinci üle adet üle çıktı (49) bizim de büle bazı olannā baḡçağ olurdu da bizim ğorucu nası ğoşturudu mēmet sen unnarı biliyón mu (50) sen bilmessiñ hinçi gizli gizli baḡālādı āmet dayınlar hinci elli

yaşına yakınnadı (51) kırk_älti mı né hinci bi görucu gelirdi (52) şüle bi baķadı olannā gizli baķıyó mu unnarı goşTuru sopa elinde (53) baķtırmazlādı emme ğadinnā Őitse de ğızlar_oynamazdı (54) ğadinnā ğeñşilē evlilē Filen_oynatıķ bis gelinnē öle hiç kimse baķmazdı (55) e undan sūna bařladilā ğāri (56) ķasabalādan ğörme heralda da ğorucī morucī diñnemedile (57) ğoyvēTilē ğārī de hepsine ğārmağarıŐĶ ğāri hinci olanı ğızı (58) ğörucu bunnarı sopiyen goşTuruyomuşmuş saķlanırlādı ğorucudan (59) gizli baķālādı analānıĶ çemberini filen_örtünürlē baķālā (60) Őiniñ düyünü turanıĶ_ölu haliliñ düyünü burda kō düyünü olçaķ (61) bu zaferiñ filen_öldü ya büle cāmi yalağına bülle aynı Őī gibi süslüyölā (62) masalā Filen ğoyuyölā gelinnen dāmāda bu halilinki de ũle olçaķ baķām (63) kō düyünü gene görcez bi bazı arada yapan_olüyó hüsnününKü de ũle öldü (64) sēn ğelmediñ ğelmemiŐindir hüsnününkü de öle öldü (65) onunĶu ĩlmaderede öldü burda havız başında çok_öle ğalabalıķ olmiyü (66) adamnā baķıyu ĩmme geriden geriden baķıyulā öle (67) çok kō düyünü ğüzel_olüyö aynı salonnā gibi böle halı malı yayıyölā (68) bi Őilē de süslüyölā balonnā filen böle gelinneñ dāmādın giriŐini yapıyölā (69) gelini ğeťçeklē né u tıraķye taraFında halilinki gelin kırķlarelinden ğalibā (70) kırķlareli kırķ temām bilemedim (71) iŐTe urda unnā çocuĶğana unnā da urda hali Őī bubası subáydi ye (72) subáylik yápmıŐlā urlāda tanıŐmıŐlā ğızı undan sūna u bıraķmamıŐ (73) telefonnaŐmıŐlā hep bubası da taniyómuş zaten niŐannandılā

Örfene nedir?

(74) örfenelē vādı hinci ğāri hinci ğün yapıliyi ye (75) işTe örfenelē u zaman_ũle toplaŐırdıķ bazı biriniñ_evinde bazı biriniñ_evinde (76) öle pilav yapā yemek ğödek bazı ğödek pişiris (77) öle işTe oyun yapıtıķ oynadırdıķ Őitirtik (78) kimi de unnā ğelmiyennē de unnara bülle oyun yapılā (79) ayaķķabilāmi saķlālā bazı içine su dolduruvarılā (80) ũle işTe cümbüş yabiyölā

-telefon ğörüŐmesi-

(81) mezarlıya gittim ziyārete harmana gitmedim gitmedim (82) ıŐaķ ğızdı ğāri de gitmedim (83) aman tikeniniñ_içinde ölüm nāpiyim_urda ğāri (84) ğeçen bi gittim_işde dolaŐTım_a çok

tikennē vā (85) hadi baġām tamam tamam mēmet gēldi ziriya tiyzēñ ārkaşaşınnan baġa dolaşmā (86) burī göye gēmişlē de hādi baġām tamam hādi selām sōle hāTi

Dernek nedir?

(87) dūyūn dērnek tiriz hatim_olūyu sūnet olūyu unnā olüyö (88) bu bazar yine bi şīniñ vā öznuruñ vā anneñ hēdiyesini vēdi de gitti (89) öznuruñ ġızıñ cereniñ hatimi vā bōn cuma cumartesi pazar ġünü pazar (90) bi de unnān başke çocū yuk ya (91) yarın_āşam ġına yaķıçāklāmiş hatimciyi mi né (92) kına gecesı olcāmış hatimde ġızlā evel kına yaķılırdı (93) unnā da ūle yāpçāklāmiş hatim_āşamı kına yaġılınırdı evel (94) hinci ġına pek yaķınmıyolā bunna ayrıldı olannarı yūK ya (95) kıneye yāpām dimişlē heralda ūzenmişlēdir

Önceden bayramlarda eğlenceler olur muydu?

(96) olurdu olurdu bayram devesi olurdulā bōle bi yavuz (97) tātadan bōle içine adamnā girēdi ōle āzını açı açıvarılā (98) īsannarı tutu tutuvarılā çemberlēnden Fīlan bōle (99) çoK çümbüş_olurdu arap olurladı yüzlēni boyālādı şak şak şak şak bōle (100) é bŭle herkezi ġoşturulā herkez ġıyiyi soġulur bŭle (101) bizim ġenşlīmizde ōledi bayram dēvesi oluçāmış bu āşam dirlēdi (102) bŭle hergez_azırlanır gidē baġmā gidēsın ġizli ġizli (103) çīniceKlē diye hopliyi hopliyiverilē araplā (104) bi yovuz_arap_olurlā yüzlēni ġaralālā (105) deve de bŭle uzun boylulā altına girē (106) yayġı bi yayġı aynı deve gibi gezē lömpütük (107) aynı ayā ayakları īsan_ayā (108) ūle bu şīzine āzına da unnā içinden bi iP mi yapıyōdun çatı mı yapıyōdu (109) asıl_asıl_urda āzı açı açıvarı deve bŭle ġarılāñ_atkılāni Fīlan tutu tutuvarı (110) çümbüş_ūlele olurdu ġari hepsi biTTi ölüm (111) e bēn ġāri atmış yedi yaşına girdim (112) yētmişe yaġın diyó diyzeñ de kırk doġuz dōmniyim

Çocukken hangi oyunları oynuyordunuz?

(113) türlü oynnā vādi emme ġāri unuttum gittim (114) kaydıraK_oyñātık_ep bōle çizēdig_üş tāne kaydıraġ_kaydıraġ_oyñādıK (115) kiremit_atādıġ_dışarıñ gitti mi yandıñ sıriyinen (116) kim ġazanısa u oynā kaydıraġ_oyñā (117) ūle radyelē çıktı da sūna bi şī didilē (118) büyük bi

radyölē çıkça^kmış didilē benim çoçuklūmda (119) unna īsannā görünçēmiş didilē bağ ūnu
 biliyon (120) sūna televizyonnā çıktı bŭle ğara ğara radyölē çıkTı ıy şarkı sŭlyolā (121)
 bağ_uunu dinniyoz_oyle unnānan oynŭyöz dinniyös (122) sūna didilē bi de īsannā görünçēmiş
 bŭyŭk bŭyŭk radyölē çıkçāklāmış (123) televizyon Filen bilmiyöz_adını (124) sūna almanyadan
 almanyiye gidennē getimē başlaTı televizyon (125) undan sūna burlara da ğēldi ğāri te çıktı
 televisyon (126) siyah Peyazlā vādı önçe bis tā şīlēden_āTıK (127) sūna bi u renklilēden çıktı e
 zāten dayiñ ēnişteñ ūle alivādı (128) bi dana sattıK da āldıKdı hani dayiñ_istiyó ğāri
 televizyon_alām diyó (129) āldıK ğāri oğula başladı çoçuklā televizyon_alındı (130) ğāri ūndan
 sūna çoğ_jyīmiş didik şiyi vā (131) radyelē undan sūna radyelere gimse baKmadı ğāri (132) dā
 vā hep dā benim radye teyipli teyipli teyipnen radye (133) ğāri unu āmeT Tayiñ gezdire gezdire
 her yere götürüdü (134) teyip çalālā oynālā işte öle (135) çoçuklā hinci ğāri türlü internetlē
 nelē vā ğāri (136) unnādan biz_annamıyós ilk kāzım dayıñ_āldı ğāve aştı u (137) yeñi eviñ_urī
 gitti u burdan ayrıldılā elmaderedeĝi evi aldılā (138) kāzım dayıña āmeT Tayiñnā hadi
 çoçukları hicran tiyzeñnen e hadi kāzım dayıñgile gidēm dirlē (139) herkez de ğāri bŭle
 yĝışvarıyódu bi de baKtıLā millet (140) işTe almanyiye gidennē öle gitti açık şiylē almā
 başladı herkez zenginnē (141) sūna biz de bi dana besledik pi biz de āLTıK (142) nineñ de
 ēnişteñ de alivādı bize ğāri (143) ĩambiyi söndürüveriyolāmış da baĝıyólāmışmış şiyē
 gelmesiñnē diye īsannara (144) biz_öle tanidimıza gidēdik tanımadimıza gitmezdik işte ūle
 (145) eveli ölüm nē oldu işte e biz_öle hēp oraK piçmesini biliyos (146) oraK pişTik sūna u
 pırpırlā çıktı unnānan çıkardılā (147) samanını çıkardılā savırdıK düven sürdük (148) düvennē
 āltı bŭle diş daş_olur düven dişi olur (149) ūle unu düvençilē yapā kesē bŭle sıra sıra (150) bi
 düveniñ_āltı bŭle unu sürēsiñ bŭle sapı kesē u (151) ūle aKtarısıñ_uña ışçaK ĝızā ĝızā bŭleyin
 (152) ūndan sūna öküzleri ĝoşasıñ süre süre süre unu saman yapāsiñ (153) çok zŭrdu
 işimiz_eveli ben çoçuktum_emme hepsini biliyóm (154) ben bŭyŭküm_ā em bŭyŭkleri bendim
 (155) fāriye Tiyzen ziliya diyzeñ unnar anneñ hiç bilmezlē ğāri (156) anneñ temelli bilmezdir
 fāriye Tiyzeñ gene biliyo açık (157) u gene bēn biliyóm diyö düven sürēdim diyö tinas savuruz
 bŭle ekinneri (158) bŭle yabaları diyrennē olur küreklē olur ūle (159) ben diyóm_ērken
 ĝēmişin dünyāya Tiyóm_emme hepsini ĝari ĝördüm diyóm (160) zŭrdu çok leşperliK_ölüm

annennenneñ b̄arab̄a küçücüküm on yaşında (161) ōraq piçmē başladım ellik bi eliñne ellik daķāsın kesmeyēm diye (162) bōle b̄armaql̄amı ūōle soķāsıñ bi eliñne ōr̄a e s̄a eliñnen de biçēsiñ b̄üle (163) tutāsıñ ekini bōle bōle biştim buyu bi elimi kēstim (164) elliksiz biştimdi ūu elim bağ urası ūile ğaldı (165) ta kemī dayānmiş bi bağırdım duramiyöm ben (166) dedeñ ğeldi tütün basıvādı uriyi de geçivēdi yaķtı da (167) baK_inci mikroP_alır Tirlē tütün vilen basılmas ne mikrob_aldıK ne bi ūi (168) bi yerimizi kesTiK mi hemen tütün zehir_a unu basıvarıl̄aTı

Köylerde artık pek kimse kalmamış.

(169) peg_ısan yoğ genç olannā işTe birķaç v̄a (170) ineklēñ damnarı v̄a dışarl̄ada dam inek yapıyól̄a (171) bizden küçüklē işte bizden doğannā

Komşu köylerle kavgalarınız oluyormuş.

(172) asmalıl̄anan yaptık_u zaman asmalıda bi ğara öküsi suyu v̄a (173) b̄üle yērden ğayniyō sen_onu görmüşüñdür gördüñ mü (174) işte onu biz borī ğoyām didik (175) unnā évelden vēmemişlē unu ölüm dē bizim dedelēmiziñ dedelēnden Filen öñce (176) undan sūna bi yavuz ğari b̄üle borulā Filen ğeldi (177) borulā döşenmē başladı vēmiyis dedilē ğari dövüş ğavğa (178) ĩsan_ölmedi emme unnā bizimkinneri d̄üvdülē bayırlara gidemetik su başında (179) b̄üle boruları döşedilē b̄üle ĩsannā ğazdı b̄üle ūiyi ğadā (180) boynuna ğadā ğazıldı mēmet tedeñgili dövüdüle birinde (181) suyu ölçmē götmüşle suculā ğelTi b̄üle dēvletten (182) undan sūna onbaşılā ūiyilē ğeldi unnarı filen daşladık suyu vēmiyolā diye (183) unnarı da Taşladık bi araba bydī geçirces (184) pomaqlā biz ğavğadayiz diyi geçiriz dimişlē Pōle yolları ğazdilā (185) kanal ğazdilā arabanıñ tekerleklēni kestilē (186) undan sūna mēmet hep Taşlyuz biz dedeñgiliñ yüzlēni gözlēni boyadılā (187) adamnarı dövüdüle ūōfēr ğaçmış araba ğaldı burda (188) tekerlekleri kestile yüzü araba b̄üle hatır_atır oķçulara zor vādı (189) buyd̄ilē dökülmüş bi araba buydiyi s̄armışlā asmalılā satçaķ (190) emme işTe ölelē öltuķ çok kötüdü u zaman (191) fahriye diyzeñ vilān vādı Taş doPliveriyóduķ ğucāmıznan (192) adamnā veriyól̄a daşı candarma onbaşısınıñ vilen ķafasını vilen deldilē (193) unTan sūna u yirmi kişi mi yirmi bēş kişi mi nē mēmet bi de hapisde yaTTılā (194) kimini bildilē kimi suçsuzlā yattı (195) pomaqlā

bunnā bunnā diyi diyivēdilē ūyde hūkümeTde ūyde mahkemede (196) būle bayā bi yattılā nelē nelē oldu ölüm bayıra gideriz_øduna (197) pomaqlā dövüceK diye gūkarıs būle ūideriz hep tederikli gideris (198) ūle çok çile çektik hinçi gāri çok yavuzuz (199) herkes pomaqlara gızlānı vēdi çanda pomaqlā eme itiyarlā bizim dedelēmiz vēmedi (200) vermeyiz didilē vēmedilē u tā anneŋ_u zaman yoK mudu nedi bilmem (201) u bilmiyó fahriye tiyzeñ biliyo (202) ben diyó gúcāmdan diyó etīme Taş dolduru da götürüveriyódum bubamgile diyó (203) eme unnā hēp tanırlādı zāten_emme u fenāları vāmiş çoğ_unnāŋ işTe unnā ūle (204) diñnemedilē vēmedilē gene su bize aқыó emme dēreden geliyo ölüm (205) güm_olúyo é pisiğ_olur_u ūiy_olúyo (206) işTe biz de bu suyu içemiyóz_inci hēp çandan getittiriyóz (207) gøyun çardaqlāmızı Filen yaqtılā emme unnā beni başKası istiyennē yaptı ūle unnarı (208) çakır_alilē filen vādı kāzım dayıŋı gāndırmişlā gızı vēme pomaqlara diye (209) pomaqlā urda asmalıda deyi ki burda (210) unna çoğumuzuŋ babannemne bizim bi dedemiz vilān buranıŋ yērlisi (211) urdan bilmem nērleden gēmiş urī nineñe (212) undan sūna olannā hēpsi burda ūylē ramazan_amcaŋna filān_ep purdan_evlenmişlē hepsi (213) askere gitmişlē gēmişlē bu asmalıdan bi selime enneñ vādı bürda (214) bu ismilıdan burī nēzen_amcaŋ burdāmışmış (215) u nīzen_amcaŋa gēmiş ālmışla işTe asmalılā (216) e biri birine vēmişlē ūle u zaman ūle oldiydi işTe çuk (217) u suyuŋ başında çok çile çektik dövüş (218) unnā burdan geşçeğ_olúyólā (219) başka unnāŋ u zaman kesTirme yolu çomaqlıdan Filen yol yoqtu (220) undan sūna unnā urī çomaqlıdan yol yapıtlā (221) burdan būle bi hasTa geçiriyólāmış bizimkinnē de acımadı gāri u zaman (222) hasTa garı bölē ölüyöm beni ellemeyiñ_ellemeyiñ beni dōmeyiñ diyömüş garı (223) adamnā da diñnē mi adamnarı çıkāmışlā bi dayak ūoferini ūisini dōmüşlē (224) undan sūna gøyu gøyuvemişlē de gitmişlē gene u gāriyi gütümüşlē heralda doktura (225) ben bilmiyöm_adamnādan duyuyodug_üle (226) bu āşām diyólādı būle asmalılā geçmiş de dōmüşlē TirlēTi (227) adamnā gece beklilyólādı ūnnarı burdan yoldan geçmesiñ diye (228) ūrdan pırnalıKdan geçiyólādı hinci gāri annennēñ taraFından işleniyólā asmalılā (229) annennēŋ_u tepeden tarlalāna gidiyólā dōru (230) unnāŋ_urlāda gøyun moyun yapıyomuş asmalıda zaten_isan galmamış (231) mērem dedeñ Filān_u almanyiye gitmiş_u asmalıdan (232) u evlē filān dedeŋ_almanyadağınan olmuş babanneñ yaptırmış_unnarı (233) dedeñ para yollüyómuşmuş işte ūlelē oldu ölüm

Çevrenizde yatır var mı?

(234) bi mandalāda vā bi de dide dirlēdi hı urda (235) bi de şu şī tepe dirlē yá urda da vāmiş (236) bi ĩsanı kesmişlē de mi gömmüşlē bi şiylē olmuş (237) ğam bārıyó dirlēdi bi ēvel duymuşlāmışmış tepeden (238) öle bāralağ inip gidiyomuş öle bi gece gece bağıryomuş sakinkene (239) neniñ nesi bilen yúğ işte üle (240) u goça ninēñ bizim babannēm mēmet teTēñ_anası duymuş (241) bñle ğam bağıryömüş sűzde bñle çihñn çin çığırtıyomuş bñle sesi (242) burda u dallāñ şerife halañ Filen duymuş_unu u (243) unnāñ_evi tepede yá üle bāralağ inē gidēmiş (244) üle ettilēdi bi dā hinci hiç ğāri duyan yúğ ĩsan yúğ Saten

Köyünüzde en çok hangi yemekler yapılır?

(245) bulğur pılāvı filen yapālā keşkek düyünnēde üle (246) başKa zaman da yapılır pişirilir başka zaman da (247) öle ğalabalıq pi şī öldü mu yaparı (248) émme bulğur pılāvı devāmnı yaparı (249) pirinş Pek ğımetli geliyö diye piriş pek yiyemiyös (250) unuñ kálorisi çok yüksek diyolā

Bazlama da yapılıyormuş.

(251) bazlama şī saşda bişē toprağ saşlā olur öle öle yapādığ_ışte (252) hamuru ğarıcañ da yapçañ hamırdan hamırı ğarıvānce olüyö (253) hinçi herkez yalnız_ölüm_ışTe ğolay bi şiylē yemek pişiriveriyös

Göce nedir?

(254) göce de buydīniñ ğırından_ölüyü kimse yapmiyu ğāri (255) dīmennēde olurdu bydī ğıryu bñle dīmende inceçik yapā (256) unu bñle savırısıñ_acığ kepinı mepini (257) göce sütlü göce olur bñle sütlü ğoyu ğoyu olur (258) satın_alıyöz ğāri göce möce yúğ yúğ_ölüm bi şiyler (259) esKiden bi şī yúğ göce gene satliyu (260) marketlēde olüyü anañ bişirivēSiñ Sā āsıñ da bi marketlēden

Tatlı olarak ne yaparsınız?

(261) nişasta yapātık buydiyi islāsın (262) bir_ay iki ay ūle bi kırk gün mü ne duru (263) bi şişē bōle içinden bēyaz bōle nişasta (264) ben unuñ helvasını çok yapıvardım hinci ġāri ne buydī ekiyoz ne yapıyóz_ışte (265) yem_ekiyolā adamnā şiylen malı olannā ekiyu fahriye diyzeñneñ biz çuk (266) ben_ıslādım da benim ellēm sıkamazdım fahriye diyzeñ gelirdi yapātık (267) nişasta helvası bōle şiy gibi olur muallebi gibi işte (268) bi de gözel koğadı u bōle bu buydī nişasta (269) unu bōle süzeris sūyú çārşafıara ġorus (270) suyunu süzeriz bōle elekten Filen geçiris (271) buydī şisi ġalmasın_çinde diye öleyin nişasta çoğ_eyi olurdu (272) inci unu da satın_alıyóz u koğmúyó bile hiç (273) hepsini ġāri satın_alıyız marketlēden_er şiyi alıyós_ınçı (274) ūle yapātık eme u eskilēñ koğusu başkadı

Bir rahatsızlığınız var mı?

(275) ay belim_āriyō benim bel fiti vā baçāma geliyō bu āşam (276) çoğ_ gēzdim mi açık gene bu āşam acıdı oğuyom melemim vā (277) hap da yutmiyōm ġāri aman_aTdim

Bahçedeki şömineye benzer şey nedir?

(278) kümbet tiriz biz_una yemek pişirmē burda çamurdan (279) hinci betondan da yapıyolā emme biz_ōle çamurdan yaptıkTı (280) sarı çamur_olur būle daşıs tepeden (281) undan yaptıkTı ġurüyō kēndi u ġurúyó (282) e üstüne ūnuñ_acığ_acığ_ sıviyip turüyōm ben de inçe (283) dökülüyo ūle ıçak yandıkça ġayitleri ūriye atı atıvādım yakıyóm

I/22

Karakoca Köyü - ÇAN

Zeliha Atan (78)

Köyün eski âdetlerini anlatır mısınız?

(1) eski kö_ âdetini nēde bilceñ bizim zamannarı ġā (2) bizim zamannāñ dūnneri yok (3) öküz_arabalāna binēdikdi gelin_arabası yapālādı bizim zamannāmızda (4) dallı giyilirdi hinci ġāri gelinniklēnen (5) ūn_üç yaşçāzımda nişannadilā beni de ūn_älti yaşında dūn yapTılā (6)

biri birimizden kaçadıkdi bilmiyoduğ kördük (7) inci öle dī ki gārı çok üle hinci (8) işte hinci bağ punnā ben acaba güviye de beñzemiye emme didim güvī mi ketirdiñ (9) dūnneri vā ye eltisiniñ dūnū olcağ İstanbuldan gēldilē (10) sen bi de hinci nazar böle olcağ oldu mu keyfiñ gāşdı mı avıcıñı böle yap (11) gülüfallah falāğ nāsı biliyoñ mu ne biliyosañ oğ u üfle oğ u üfle (12) bi yere de bi hācatıñ vāsa böle isteyip yapılcāñı bi şiy kırk pir elham (13) kırk pir elhamı tespīnen oğ u allah u dilīni gābulıdiyo (14) muakkağ denk keliyo çünkü ben kendim tecrübe yapıyom onu (15) allah hayırlı geçimiñizi vēsiñ (16) bñle nazar hāsta da olcağ olduñ mu elcāzlēni böle yapcañ (17) işte yedi elham falāğ nāsı ni oğursañ oğ u üfle (18) bñle vücūtuñu öldī gibi mes yap çünkü kitapta yaziyö kendim oğuyom (19) gāynası çoğ oğurdu gāynası gāynanıñ gārdaş benim tiyze (20) bi avulçinde iki gārdaş hinci ne vā (21) üç gün dūndü bizim zamanımızda bi gün çanak toplanır (22) davullā zır zır çalā hiybelē uñuzda e iyici yörük işidi gārı (23) çanak toplālā köyüñ içinde hinci hazır çanak (24) ertesi gün keşke dövülür keşkek yapılcak davullānan gene (25) bi gün gelin ālıcı olur iki aşam ayıñ olur (26) ertesi gün de duvak sabāsı güvī gāldirilā (27) davulnan zır zır oyun yapılır oynanır (28) çok öle eski işlēmiz çoğdu eski iş giyedik (29) hinci eski işleri topladılā bileme Tik evelā unnarı bis hep (30) toplandı ya unnā eski işleri hinci ā televizyonda giyip çıkıyolā (31) işte ben kendi kendime kitapçıklāmı oğurum oğumakları oğurum (32) oturum bñle burda gitmem ilkin bunnā görünüyödü hinci bunnāñ da evi görünmüyo (33) fasille şunu bunu çoğ geliyo eviñ önünde allah hayırlı geçimiñizi vēsiñ (34) geçen sene gurban bayramıñın hemen iki üç kündü olan otus peş yaşına girdi (35) evlenmiyom evlenmiyom emme böle u kırk pir elhamı oğıya oğıya (36) allām nasīpini vē nasīpini vē gēmiş kıs (37) yanına girmiş muasebeçi nasīpmiş oldu biTTi (38) diyivēdilē mi dadamız olcağ bende dada gālaba dōrt tene dada vā (39) dōrt tene dadalāñ torun dadalām vā işte bi birine gidiyöm (40) biri umurbēyde biri goçeyeyle umurbēy lāpseki yanında (41) tāze unnā da evi deñiştirdilē oriyi göttülē gettilē (42) biri de burda köyüñ içinde olan da burda eviñ önünde (43) çoğ dadaçıklām gālaPa emme hiç öle soğulmam (44) kendim işte burda yatırım gāğarım evçāzimde (45) bi de bu ev yandı benim de iki oda bi salon böle yapvēdilē (46) salonda durum yatırım gāğarım kēndim (47) dedeçimnen burda eski evlēmiz vādı urdiy TikTindi (48) yeñiden burcāza yapTırTık e dedem öldü allah nasīp iTTi (49)

hacılara macılara gitdi gezdirdi beni göttü (50) undan sūna da aha burasını ağdarıkan bi düştü üstünü bununı (51) sırtçazı şişivēdi hēmen çanağkalıye gittik ameliyet yaptılā (52) urdan ışıla yolladı çapa astānede aylīmiz de yok (53) sigortamis filen yoğdu ēvel çapa astānesinde ışıla girēken bi dā şiştı (54) bi dā aldılā baçā yüzdüre deriyi yapışa on_ātı sene de yaşadı öle gene (55) öldü altı sene biTTi hinçi avustosun_on birinde öleli (56) kendim de örterim yatsiye ğadā bōle duru ğapıçıklām e işTe öle (57) e bununı ğayınnası da çoğ_okur çoğ yapādı (58) ğızılıörük köstebek şu bu öle tılsımnām vā yaparım (59) üle gelen de çoğ bulunıyo getirip çanağlāçıklāmı ğorum dē uriyi (60) unnarı da yapvariyom_üle toprağlānı şiylēni köstebīñ (61) ğızılıörük pıtır pıtır çıkıvarı vücūtuğda unnarı yaparım būle nazara oğurum (62) sivil çıkā işte üle yaparın tılsımçıklāmı da çoğ ne biliyim (63) işte ömürlēmiz bizim_üle ēski işlenen eskilēnen ğeşdik yā (64) dedecīm çoğ çalışırdı çoğ çoğ çalışırdındı (65) zenginmişdi emme işte fēmi çavuş didi mi malafetire dükkannarı şiyleri ğalabalığ (66) ğüviyi gedimişlē büyük kıza (67) u da talike arabasınnan āldı gitti hepsi né vāsa buriyi hiçPi şī bırağmadı bize (68) biz de çalışmānan ev_idindik yandı bi dā yeñiden yapığ gene (69) dedeçīm_öldiydi yandīnde beş_aylığdı üleli (70) bunnā da istanbuldiydındı hālā bunuñ_evine hani gir de urda dur didilē (71) eşyāsı ğenciñ_ēşyasınıñ_içinde duraman didim urda bi inek damı başına ūda ğoy didim (72) uncāzıñ_işinde otuz beş ğün durdum urda çabıçık yapTılā evimi gene (73) iki usta buldu gelen ğonu ğomşu yārdımınnan allah rāzı ōsunı (74) işte öle yaptığ nāpan ah eski işlē nerde (75) hinçi ğāri né büyük küçük tanılıyo evel biz büyüklere hurmet_idēdikdi (76) bununı ğaynasınığ ğaynası vādı ni ğoce yingemis hinci bunnā sera yapıdılā uriyi (77) unun başçazına toplaşırdığ oturuşurduğtundu inci ğāri üle şī yok (78) hani muappet yok ğāri eski muappet yok ğāri (79) gene bis çıkıyöz yola buri yoluñ_üstüne nine iki üç nine vā zaten (80) yūğ nine ğalmadı mallemizde emme (81) ūriyi çıkarız_ikindin namazını ğılan çıkā uriyi oturuşurus (82) e işTe nāpām ay_ōul ağnamadığ (83) yetmiş sekiz yaşına girdim_emme burdan ğēldik burdan bittik bağ (84) ni ōrendim öle işte kendiñizi hani ğarışmağ her şiye (85) sen nerden durıyoğ hinçi kendiñ çanda mı (86) izmirde bi sene oğudu bizim torun bunnāğ_ōlanı izmirde kim vā (87) izmirde bunnāğ haliliñ ğārdaşı abiyisi de vā (88) e bizim torunu da izmire vēdilē çıktı tayını oğumā urī (89) bilmiyom yarı dönemde bi ğarğaşalığ ğarıştı PırağTı ğēldi (90)

çanağkaliye aldirdilā da çanağkaledede okudu pu yıl da (91) çanağkaledede çok bizim burdan ĩsan da (92) izmirde benim anamıñ ġārdaşlānıñ ġızları torunnarı Őyleri çok emme hangı semtte kim bili (93) gitmedik ĩzmire ũrlara çapa hastāneçine çok kittik dediynen (94) göttüm gittim göttüm ġeldim kendim çok kördük gezdik her yerçikleri

Köyünüzde yatır var mı?

(95) çanağkaledede vā yok Pizim burda (96) hikāyesi aņnatiliye emme ben çok kittim Őeyitlere urı de (97) Çandarma urbasınnan ōlmüş de Őı urbasını ũ bile vādı urda (98) çok pen de gittim ũrlara da (99) burda biciciK bizim dedeniñçi dirdik yatır dede vā diniyodu (100) sūnadan lafTa unu eşmişle paramış adı mezārmış (101) dedeniñçi dirdikdi una ōle (102) mezārniñçinde para vāmiş unu ġaybittile hinci unu urdan (103) hani birkaç senedir gitmedim emme evelā çok kittim ben de ũrı Őeyitlere (104) çok görüncek yerle vā asker çandan gelirken burda miydāndı bizim ũvamış (105) asgeriyelikdi uçakla gelir ġonurdu uçakla ġākādi bizim ġenşlimizde emme Kaş sene evelāsı (106) asker burı gelirken düşmüş çok da iraklādanmış (107) buriyi gömülmüş Őeyit vā burda askerimis gömülmüş (108) bi de dedeniñçi diriz biz işTe uriyi gömülük (109) biz unu hep yatır ŐeyiT biliyoduğdu (110) lafta gömülmüş para vāmişdi içinde tenekiynen ālmışla hinci u asker yok urda (111) işte burasının Őeyitlėmis çok çanağkaleniñ (112) deñize ġārşıya geçmeden bo yanda da vā yatırlā deñiziñ boyunda urda (113) vā bizim burdan ũlennē vā urda rēsimleri (114) yoğarı mallede emine vā ya unuñ bubasının rēsmi filen vā urda (115) çanağkaliye gemile geçmeden deñiziñ boyunda bi ġuca binā vādır (116) hinci vā mı bilmiyom da ben de ġāri kaş senedir gitmedim (117) urda bizim burda unnañ rēsimleri bilem vādır (118) ġaşığçı dedele öte yāna geçmeden yoluñ üstünde urda çāmi vādır çāmi (119) cāmiye çıkmadan urda yoluñ üstünde ġaşığçı dede vādır uzun mezarı vā (120) cāmiye vilen çıktık yatırlara çok kezdik ũrlanı iki sene olüyo (121) köyüñ içinde Kız vā benim düñür telefon aştı gece düñür (122) araba tutuldu sabālayın yedide çık Őeyitlere gidiyos (123) e ben de arabıye benim bu bacağ da ġırık da fazla inip binemiyom ōle (124) beni bindirdile indirdile iki sene olüyo işTe (125) bi dā da gezdirdile ũrlanı çok yerleri yavurlağ mezārları ayrı (126) u ābidelē geçen tāze çok ōmadı (127) u

ābidelere burda televizyonda güstēdi gene harp ūylēni (128) u mēmetçik u cannı gömülmüş zaten yaralı urbasınnan gömülmüş_u (129) bi u ğuca meşeniñ dibindemiş_u bi (130) tabī īsan_olÇak Ta tek tek aṅnatçak urī giden (131) yā bo yan burası da çok_iyi burda ta tārsus bilecik söüt ama ni yerlē vā (132) kittim_urlara göttü allah rāzı ōsuṅ dedeçīm cennetmekān_ōsun (133) çok ḳonya urfa ḳaraman nevşeyir kittiğ_urlara hep çok yerlē vā pu tarafta bizim (134) anḳaranıṅ yolunuñ_üstünde vā ğuca böle (135) ni yerlē vā urlāda da anḳarada da çok (136) gezdik_emme hinci ḳāri bitti (137) gene içim sanki gidivācāmişiyim gibi hēr yere emme dayanamiyom ğāri Fazla (138) yaş da gitti kene allaha şükür kendi işçāzımı bişirim yirim yaparım bñle (139) her_ave soḳuluvāman ūle bu zaten buncāzım durmüyo (140) harıltı ōldu mu bazı bu şñle ğulaḳlarım_arıltıṅı (141) e undan sūna kesiliveriyō harıldınıs dükkānları oldīnden malları da vā (142) ben sanki bi şī yaPmamişis çok çalıştık çok_ōraştık da (143) hinci de kendimi ā bñle işTe bi parçe eşinir ōturum yātırım ğāḳarın (144) çoçuklā telefon_açālā arada nāpiyoṅ diye

Hac'da yaşadıklarınızı hatırlıyor musunuz?

(145) hinci ha telivizyonda ullānı gösteriyo da aha şuriyi vādīdik (146) yimiçēñ içmiçēñ uriyi gitçēñ ah ni yerlē ni yerlē (147) haçta u ūytan daşlamā girdik biyle ğıcır ğıcır böle (148) köprünüñ böle burdan girēsiñ ūytan daşlamā emme nası (149) soḳulup ta ūriyi atasiye ğadā mafolusuṅ (150) minede ğalısuṅ daşçāzlānı toplāsıṅ bi āşam arapatta ğalısuṅ (151) arapatta hastalandım ben ille bolayırdan gelibolunuṅ yanında bolayırdan da ninemiz vādı bi (152) istambuldan vādı arḳadaşlāmız anam bi astiyim bi astiyim u āşam (153) baṅa dil_āltı hapı fēdilē ğālp te wā benim de şeker ğālp dil_āltı hapı vēdilē (154) ayran_ıçirdilē tā sabā yakın aydım ğāri (155) ālem tevaf yapıyi emme benim ḳafa ğāḳmiyō hastalıḳtan çadırlān_āltında (156) çadırlān_āltında yattık çıkdık bolayırdan_u ninenen develēñ yanına çıkdık (157) yoḳarda düzlükde develē gēzē resimnē çekirdik_emme bi şī ğālmadı ki yandı da (158) hepsi yandı rēsımçıklēm beni ğidesiye ğadā dede benim çıkıvāmiş nerde ğāldıṅ (159) nērdesiñ hadi urdan arabalānan medīne aman medīne medīneniñ soḳaḳları (160) u çārşısı yeşil türPeniñ hep girtik namaz ğıldık (161) u beyitiñ yanı başında bñle şī vādır (162) ibrāim maḳamınnan āltın_oluk

vādır üstünde unuḡ_uriyi (163) sinan vādı haçı sinan çandan sinān ē hacı abla (164) şu altınḡ_ālTında bize namaz ğıldırşaḡa tamam didi (165) beş_ältiḡā kişi ölTuğ_ölduḡ namaz ğılmaḡ adetini ğiliyūḡ (166) biri biriyiñ üstüne yātiyūḡ ğalabalıḡ kı érkez aynı soḡulüyo urī (167) hele ğāri bu beytiñ ḡisi pamıḡlā gibi ellēsiñ böle (168) medīneniñ ḡapıları āltın yaldıs böle pırıl pırıl hēr yer içi (169) peyġamberimiziñ türbesi bilem vā içinde urda peyġamberimiziñ (170) arı yērden_uriyi girē urda namaslā ğilāsıḡ (171) allah yimeñ_itmeñ niḡannanıḡ ḡidiñ de nasīp_itsiñ de gençken gidiñ (172) biz_elli beş yaşçāzında gittik emme dōrt tene dada ērken yaptık dadalāmızı (173) dōrt tene dadadındı bi olan üḡ ğıs ērkenden evlendirdik yaptık (174) torunnāḡ dadalānı görüyom baḡ hinci torunnāḡ dadaçıḡlām vā (175) ah her yere nasīp_itsiñ de gidiñ_érkeze öle diyūm gittik (176) allah nasīp_itti urlānı da çok gezdik geziyi de çok gezdik (177) gezi de çok_ıyi u bilecek söüt tārsus tarsusTa bīlālihabeḡiniñ odası vā (178) ḡurdan ḡurası ğādā böle odası vā çanā yērde ibri_ urda (179) aptes_ālmıḡ urda ūm beş yirmi gün urda ğālmıḡ bīlālhabeḡi arap (180) televizyunda Filen ğōrmemiḡiñdir bērki ilk ezanı u oḡumuḡ sāten_urda ilk ezanı (181) ēskiden bildiklēmi biliyōm_ınçı baḡıyom_emme ḡafamda ğālmıyo ğāri (182) ḡafa geçiveriyó işte bi de ğōrgü çok kōrdüm (183) ūn_älti sene oıraḡTım dede öldü aylimis yok (184) çanda arsalāmız vādı sattık sattık çapa astānesine (185) hincide de ayliye ğavuḡtuk_emme dedecāzım yaşamadı Fazla (186) herkezden_evvē emen benim ğoluma girdi gibi hemen_arabiye ḡaḡadı FaTma beni (187) hiç elimizi biri birimizden ayırmazdıḡ ayırısaḡ nērde (188) ḡiytan daḡlamā girdik böle emme ārḡamızdan arap hücum_ıdiyo ğalabalıḡ (189) u da unnarı ḡaḡıyo pōle geri üç gün ḡiytan daḡlāsıḡ büyük ḡiytan küçük ḡiytan orTa ḡiytan (190) araplā ğıvrıḡ saḡlı urdan ḡiytan daḡlamāktan ğēdi mi ehramdan çıkāsıḡ (191) saḡlāḡ tıraḡ_olur araplā oturuvarılā urī (192) her yer ğıvrıḡ saḡ yıġılır ğalır_örtalıḡ (193) araplā tıraḡ_olüyo urda ğıvrıḡ saḡ (194) allah nasīp_itsiñ dūncāzını allah hayırlı evlātlanḡızı vēsiñ hinci yaPmiyolā iki dada (195) bizim de bak_ışte bu olan evlenmem evlenmem (196) torun benim otuz_älti yaşına girdi oḡurum üflerim (197) anā yanına girdi de ğıs māsēbeci māsēbeci torun benim (198) yanına girdi ani urdan birbirlēni istemiḡlē oluvādı (199) pi seFer ğoçeyeylada ğız vā burda çanıḡ üs yanında (200) hinci bu geliniñ arḡadaḡımıḡ u da öle yapvādı (201) üḡ tene torunuḡ gelinim vā Pirine gittim ğēldim yeñi (202) unnā da ariyō telefunnarı bālanmadı dā unnāḡ da

(203) ariyólā unnā beni aradı ah kezilē çok iyi çok çok (204) pizim burlāmızda bi gale vā yatır başke yok şeyidimis (205) çok patiyē düşmişiz diyöm hacınıñ urlara yañınara düşmemişiz (206) pi de arabalānan gidildīnden istambula ğadā wādık (207) u arabalā nası şī bilmem ki içine bindiñ mi hiç öle sürmek yok (208) ğirttağ gidiveriyo unnā hemen uçā uçā gidivēdi (209) uçāñ mēdivennēnden yoğara çıkıyūñ u ğapısınıñ āzında yoğlālā (210) pıçağ çağı bi şī vā mı diye uçā biniyöz ya ğāri (211) uçāñ içine bindik istambuldan arkadaşımız vā pi de bahtım ben (212) ũnnē dölmuş dē geride aman dedē kit tedim (213) sen şu adamıñ yanına otu ben de puriye otiriyim (214) geri gitmiyēm unnā da öte vādīne oda arkadaşımız çıktı ikisi de gene (215) ğariyenen adam ikisi de oda arkadaşımız çıktı istambullu emme (216) hinçi urda kendiñ yiyūñ biz burdan yimek götürüdükdüdü (217) yört yapātık süzmelere ũle ekmeğ ğurudurduğdu (218) mağārna hamur şunu bunu ē urda hinci yimek vā (219) yimek yoğtu bizim zamānımızda biz doğsan dōrt doğsan beşde gitdik (220) yoğ doğsan dōrtde gittik doğsan beşte ameliyet öltük zaten (221) émme yaralı Filen geziye de nasip oldu geziye de gittik kene bağ (222) allah nasip itsiñ çabalağ oğun yapıñ sen ne çıktıñ ne oğuyoñ inci (223) bizimki ni oğulundadı bilmiyon ğu u da oğuldiydi émme izmirde (224) yapamadılā da geri ğēldi işte bağ urdan (225) āltı ay dönemde ğēldi gerisin geriye burī (226) hinçi çanağkaliye āldırdılā ev kiraladılā (227) yoğ kendilēniñ urda evleri ğalede te urda oğuyó

Bir gününüz nasıl geçiyor?

(228) hicbi şī yaPmiyöm ben yātiyöm āşama ğadā (229) şuriyi uzanırım bağ Tivannā vilen şī bi içere yatırım bi dışara yatırım (230) acıcığ bāçam vā şurda gene ũnu iylenirim (231) yurdum ğeñiş baçamız da fasille ekTi olan unnā (232) torun samsak ekTi geçen sene samsā yöldulā fasille döldurdulā (233) ben de acıcığ Pāçe ekTim ğıyılāna arada unu sulüyöm (234) iyence kendime yatırım ğāğarım oğurum (235) işte ibādetimnen televizyonu açarım hacıları urları (236) u zaman da ālarım ālarım dede beni bırağtıñ gittiñ de (237) bũle ölmüyitik Pi dā bērki ömrē gidētik dirin (238) çok hacı çoğ görölcek yerle çok hacı gezi de öle de (239) peribacaları bilem vā geziye gittiñ mi peribacaları (240) böyle usatmış yaPmişlā ğapı açılmış (241) içi ev peribacaları anğariye vāmadan u da

Gençlik yıllarınızda hangi oyunları oynardınız?

(242) bizim nī nā nī nā dir de öle dönme oyunu (243) böyle karşılama oyun bilinmiyordu dönme oyunu oynadıkındı (244) bayramnāda da oyun yapālādı ğaynım vā benim (245) benim nērde şalvar vā nērde ğara dūn giyētik biz ğızkan (246) siyah don giyētik ayāmıza hepsini giyē develē olurlā (247) ninelē olurlā türlü pi oyunnā olurdu inci yok k̄ari (248) muappet te yok biz de baḡmā gidētik siyre oriyi (249) ev ev gezēlē hinçi sen yeñi güviyişiy_a (250) yeñi güviyi sabālan genşlē gelir ğāldırılā unu para alırlā (251) oyun yapālā esKiden çoktu muhappetimis siyah kara dūn giyētik ūle (252) üstüne gömnek giyēsiñ atkı başımızda hinci ūle yok (253) hinci herkes ğāri açık açık çıplak etek (254) biz ninelē gene böyle şalvar gene giyiyos (255) genşlēmiz bi dūn bi Şiy_öldu mu açık ğāri (256) çok muhappet çok oyunnā yapılırdı üş gün bayram yapılırdı ūle (257) genşlē ğızlā bi yanda olannā bi tarafta biri birimize (258) eşşē binmece biri birimiziñ üstünden hopliyelek hopliyelek iyilirdiKTi (259) sen benim üstüme hoplāsıy yatırsıy u unuñ üstünden hoplā yatır (260) böyle hep gezētikdindi hinçi yok ne bayram vā ne muhappeti vā (261) tanımyolā da büyüklere bilene ğāri bizim zamānımızda çokdu esKi muhappetimis (262) çok işte ne bayramnā olurdu çok çok çok hinçi yok yok yok işte (263) diyom_a iki üş nine varyiz biz (264) iki üş Te genşlē çıkāsa çıkıyu buri yoluñ üstüne çok ğalabādı esKiden (265) bunnāñ_avlısı bizim_avlı burda bu yolumuz yeñi aştık_unu bis sūnadan_açma (266) bırdan binnāñ_evine gidēdiK unnā bizim_avludan öküz_arabasınnan (267) öküz_arabası ğoşulurdu büle derektör bi şī yoḡTu (268) gelinnīmis öküz_arabasıñ_ıçinde hasırlānan kilimmēnen süslēlē (269) u arabanıñ_ıçine binēsiñ öküzlēnen gelin_alınır gidilir (270) at yoḡtu bizim burda öküz_arabasıydı (271) benim ğız lāpseki umurbēyde baḡ unnāda üş gün (272) bi gün çerez gezēlē ūle gelini atlara bindirilē (273) kimi ne istēse ūnu veri raḡızına taviyine e çerezine (274) bi gün çerez bi gün bilmem ne dallı giyēlē türlü urba giyēlē (275) urda giyim esKi iş çok dā unnāñ_umurbēyde urda yapıyólā (276) hēr yerin ğörenī halbōze umurbēy ḡasaba (277) lāpsekiye işte urdan gidiliveriyō unnāñ da lapsekiden (278) pērki gitmemişīñdir u yanına sen lāpsekiye giTTiñ mi (279) lāpsekiden gemiye geşTik hele urfiye öle urfeye ḡonya mıdı urfa mıdı (280) baḡ_urasını ayıramıycam

önünde şöle bi ğuyu vā çāminiñ önünde emme dibinde (281) iyip peygamberimiz ğurtlandı ya urda ũnuş şöle mārasi vā bi (282) mārasına giriyoñ iki rekāt namaz ğıldık mārasında urdan çıktık (283) unuş yīkandī bi şī vā uriyi gittik banyö yapıdık mārasında (284) urdan çıktık çāminiñ önünde de ũle bi parlaĶ ğuyu vā (285) ğuyunuñ içine dediyen şöle bi de baĶdiyTiK pırl pırl yaniyó ğuyunuñ içi (286) ikimiz görđük sūna ğomşu vā urgiye nineñ vādı (287) u da giTTiydi biznen baĶām ben de bakiyim baĶTı (288) ğarı bi şī ğörmüyö biz baĶiyüz emme nası yaniyi ye pırl pırl ğuyunuñ içi (289) dedeçēzim çok yavaşdı neri dirseñ uriyi şīdirdi (290) çok çalışırdı emme allah rāzı ōsuş diyom a işte (291) hani eskilē ĶafaÇīmde vā da yeñilēden pek ğāri unuduvariyöm emme (292) gene de hinci bunu mekke medīne unnarı açıyom (293) kendi kendime āliyöm beni bıraktıñ gittiñ de diyom (294) bi dā ömrē gidētig inci aylicimiz de vā (295) vaĶtimiz de vā baĶ Ķāri diyon emme nasīp (296) allah evleniñ de sizlere de nasīp Ķitsiñ gidiñ (297) işTe diyom a baĶ u Ķonya mı urfa mı baĶ işte hinci ũle Ķafa ērmiyö (298) ēyip peygamberimisiñ ğurtlāndī mārasi vā bīrda çanaĶkaledede de vā (299) çanaĶkaliyi geçesiye geliboluda deniziñ boyunda yatır dede vā urda (300) u dede bayraklı dede u (301) gemilē ğēldi mi una selām vēmeden gemile zıngıdaĶ durumuş (302) geçmiyumuş urdan bayraklı dediye gittik (303) bayraklı dededen çıktı mı çuĶurda da baĶām unu u da bi şıynin mārasi (304) urda da vā bi mārā gene bayraklı dediye ğālibe gittik fatma (305) evlenmem allah evlenmem ğaynasınnan ikimiz bir ōlduĶ (306) gittiK bayraklı dediye adaĶ adaTıĶ uriyi (307) uriyi adaĶ adadıñ mı olüyümüş adaĶ adadıĶ para vēdik (308) u da çok Ķyi bayraklı dede u da (309) çuĶurdadır u deniziñ ğıyında bi işte hani ğēzmece (310) çok ğēzdirdim allah rāzı ōsuş dedeçīm çok ğēzdirdi beni (311) ēmme bıraktı gitti āltı sene bitti yēdiniñ içine girdi inci öleli (312) yok ne gelen vā ne giden gece ürüyācīme ğirē (313) e işte gidemiyom da mezarliye (314) yakın emme mezārlik fazla yöriyemiyöm yolda (315) eh nābam allah sizlere de nāsip Ķitsiñ her yere (316) hele haĶı hele haĶı yimiyecēñ ekmeçini Ķızıp Ta ğitçēñ ũriyi

Adınızı soyadınızı öğrenebilir miyim?

(317) zeliha atan iki ğārdaş bunnā avliyi bölmişlē (318) bizim dede ğaynata buriyi girmiş bunnāñĶı güler (319) ayırmış bizim ğaynata güler unnāñĶı bizinki atan yaPmış (320) ayırmış

soyadımızı atan goymuş zeliha atan benim de işte (321) dadalā nine nine nine nine bi yerinde bi şī çıkā temriyil çıkā (322) nine şunu okiyivē toplaşır gelirlē baña (323) ben de uriyi yātırım ūle ā ah oşuŋ oşuŋ allah sizlere dā gençsiñiz (324) allah hayırlı geçimnēñizi vēsiñ işurda geçimiñizi vēsiñ (325) biz elli āltı elli yēdi sene geçim yaptık dedenen (326) yā işte iFacık dada evlendik emme oŗaşmānan ğaynata zenginmişti (327) işte güviyi ālmış getimiş ne vāsa hepsini ē biz de burda ğāldık (328) e burda evlēmizi veran ūlan sōnadān yaptırdı iki kat unnarı u evi de (329) emme u torun çanda kirāda kirāya girdi (330) biz de burasını yaptıdiktin bura yetip ārtiyō (331) çoçuklā gelir dadalā bi biri gelir bi biri (332) süpürülē toplālā yapālā gidēlē gene gidiñ gidiñ gidiñ işTe (333) e u bayraklı dede de yakın u da çoçuyi urda dēñiziñ boyunda (334) hēr yer bayraktır unuŋ bekçisi vādır urda hemen ğārşıda geliboliye geçiveriyō ūrī (335) urta gelibolute ğaynatanıŋ ğız ğādaşınıŋ olannarı olanınıŋ torunnarı vā ğızları urlāda da (336) geliboluda unnā da çoç kēzdim gēzdim şeyitini hacısını gezisini anķariyi ğadā (337) anķaranıŋ baraçına ğadā çıkdık parajına ğadā çıkdık (338) bi de inci anķaranıŋ şıysini anıtķabir wā ya anķariye gitmemişiñdir gittiñ mi (339) anķariye inçi u anıtķabire girçes pašta şurda askerle ūle tikilik tüFeklē şıylēnde (340) ölü mü kü bunnā didim şōle vādım ğōs kıpvādı (341) anam bi ğaçiyom urdan anıtķabirde (342) ölü olmak vā emme bu dā hiç kıpırdamıyō yā (343) anıtķabire girmeden unna baştalā ūle urda (344) ölü olmak vā Punnā herālda didim yavāşçıķ vādım yannāna (345) idivēdi ğōzünü anām çannımış Punnā urdan bi gidiyom ben (346) gezdiK gezdiK rabbim çoç kēzdik (347) emme hinci de gene ğōñül jstiyō da umut yuk ķari (348) yanında bi genç olcaķ Ta indirceK bindirceK arabıye dayanamıyōn fazla (349) şeker ğalp bu ayak üç yerinden ğırık hepsi vā üstümde (350) allahıma da şükür emme duam beni ğārşılıyō i bōle bu duāçıklāmı oķurun (351) vücūdumu mes yaparım siyahlarım iki kere bu ğōzden amelıyet öldüm şekērden (352) irappim gene şifāmı veriyō oķu allaha dilek dile (353) bi yēre bi hacatıŋ vā ne istiyosaŋ kırķ pir elham (354) esas āşamnan yatsınıŋ ara yerinde bu emme ben ne zaman aķlıma gelise (355) bākiyeniñ yıldır askere gitçek (356) ana askere gidiyō olan benim emme irak kidiyō ğaribā Çandarma olarak kidiyō didi (357) her āşam elhamı oķurum e allahım yakınnara tüşür iraklara tüşürme (358) rappim ne olur duā sūna anā urfiye gidiyō (359) ķastamoluna gidiyō didi ķastamolundan

urfiye gēlceK didi (360) astamolunda da aynımın lanı vā urda retmen hemen_una telefon_ılıy (361) astamoliye gidiy bir_ay dury (362) bir_y sna da anlıurfiye iniyo da telefon baına veriyulā mı candarma olaradan (363) a rappim benim dileklēmi abul_ittı dıdım em_u idā dua ittim (364) urdan da hinci gēldi gene bu lana da ok evirdim (365) allahım hayırlı n nāsībini vē bize ben griyim (366) hemen ānī niandı iki ayı_içinde ldu bitti ok te yava gelinimiz vā (367) e ite bu duaıkları ok ta ble kēyfi aça bi asta ldu mu elhamı iTe bu elhamı allāhlā ne bilise (368) vcdua mes yap ple siyahla allah ifā veriy (369) umā gnne kurum ālarım allaha dilek dilerim kendi kendiime (370) ımam da le fazla grdm ok krdm ok ittik_emme (371) eh nāpan sālirim gene sāliriyim_te

I/23

Beyol Ky - ECEABAT

Hasan Tahsin zavcı (86)

- (1) senin onumānı alıcek_u bu sennen onuecek (2) senin onumānı alıcek ha onuu berabe u sana sorcek

Kyn tarihini biliyor musunuz?

(3) burīe ilk ky urma iin burīe dursun dede geliyo dursun dede (4) bu kyn ilk eyi dursun dede geliyo (5) dursun dedenin etrāfına gelennē geliyo fılan dēKen dursun dede brda ly (6) bu kyn ismini dursun oyyolā (7) sna alabalılaınca be_on yirmi hāne fılan olunca turun deye eviriyolā (8) dursundan turuna eviriyolā turuna (9) bī vakiT bizim yāni dodu_ā ocuklumuzda bilmem nēn turun fılan gidiyodu hep ky (10) ismi kyn turun gidiyodu (11) sna be_on sene ēvel be_on sene āskeriyeye beyol evirdilē kyn ismini beyol deye (12) indi isim beyol onyo ismi bi sefēr beyolda gidiyo imdik (13) e bis āri yetitik dedī gibi beyol_stemedig bis halbīse (14) orda bizim ece limanımız vā ece oyalım dedik ismini teebbz_tmedi idilmedi (15) beyolu aldı halbīse beyol deyil bu kw_ama iTe ne bileyim beyol oydu asker (16) ble gidiyo beyol beyol gidiy bāzı geimlēde File eP turun

gidē (17) e bāzi bilmiyennē turşun şey yapā işte velāsılı bōle (18) sōna işte bu harPlē filen çıktı bis çocuklū da yetiştik ġārik (19) bōrdan gidēdik şeye anafarte yüzüne gidēdiġu tarafa anafarte yüzüne (20) fişeg ġurşun u zaman da fakirlik vā bizim meselā çocuklūmuzda fakirlik vā (21) ġurşun topladıġ bilmem ne yapıdıġ annenemizden bubalāmızdan acıġ duyādıġ (22) harpte bursa taburu geliyo candarma geliyo bizim burīē arıburnunun şeyine (23) orda löbetçi uyūyo ūrda başkın yapıyolā bizim bayā şeyittik veriyolā filān (24) biz gidēkene ūrda iki ūş tāne şeyittik vādı şinci oriye ābide yaPmışlā (25) haftā göremedim bile ābideyi bu şey tepe diyolā orīē kireştepe diyolā kireştepe filen (26) gidēdik işte orlara çoġ ġurşun topladıġ çok şey topladıġ çoktu dāne filen (27) işte velāsılı ömrümüzü bōle geçirdik bōle ömrümüzü bōle geçirdik (28) bōle yāptıġ bōle yaşadık işte bōle allā şükür bugünümüze ġedik (29) yaş seksen_altiye girdi ēh ūlannā yētiştī torunnā yētiştī (30) ġārik biz geldik şeye ġāvelere ġāve köşelēne çocuklāmız çalışıyo (31) torunnāmız çalışıyo allā biñ kere şükür bōle idāre ēdiyos (32) dāne top parçası el şeyiymiş_unnā dānesi el bombası (33) el bombası filen çok demirdir fişekdir çok çok topladıġ allā şükür (34) unnādan u zaman ġurşun fişek alıyolādı şindi gene alıyolā yā ama ġārik biz de yaşlandıġ (35) velāsılı bōle şu adam yoġ mu şu adam_acıġ istambolde durūyōdu bizim köylü bu da (36) istambolda durūyodu bu şeyden ġēdi istambuldan (37) evine dāne parçası bilmem ne parçası evine mūze yapıdı çocuk mūze yaptı (38) harp samānından ne vāsa fişek tapa her bi şeyi yaPmış (39) adamaķılı bōle toplamış eski şeyleri işte velāsılı bis fakirlikten bi şeye baķamadıġ (40) çocuk_evlendir çocuk şey yaP baķamadıġ bu yaşa ġedik işte biz de (41) dursun dede yerleşmiş köye ilk gelişte dursun dede geliyo bōrlara yerleşio dursun dede (42) dursun dededen arķasından ġārik balikesirden ġöçülüyō bizim (43) ġöç balikesirden geliyo borīē işte yerleşio dursun dede būrda (44) undan sūna etrāfından başlıyolā ġēmē filen dēken e bōrda ölüyo (45) haftā şeyi bile vā türbesi vā evlēnin_önünde türbesi vā dursun dedenin (46) dursun dedenin türbesi vā köyün_çinde işte velāsılı öle bi vakiT gidiyo (47) sōna turşun çeviriyolā turşun diyolā başTa köyün ismini turşuna çeviriyolā (48) bī vakiT gidiyū bizim zamāna ġidān turşun turşun turşun (49) biS deliġannı böyüdük ġāyi şe ep turşun sōna beş_on sene evel beş_on sene askeriye çeviriyō işte (50) beşyol dēye çeviriyolā bizim meselā şorda sivli vādır yolāzı yaPmışlar işte (51) biķaç köwü deyiştirmişlē

isimlēni hep isimlēni işte borasını da deyiştirmişlē (52) işte velâsılı bōle ömürlē bōle gēdi geşti bōle işte

Köyün bulunduğu yer, savaş alanı mıymış?

(53) evet bizim borları borlar_ep pek şe yaPmadı énmedi şu dağdan bu tarafa indirmedilē (54) ğarşıladi türkiye arka taraf kemiKli tarafı anafarta tārafi savaş_alanı (55) kemiKliden tut ğabatepe settilbayir kilitbayir öle bōzÇaadadan bōle pu taraFa geçemedi yāni aşamadı bu tarafı bizim oveye (56) eveT bizim köylülē filān ğaçmış meselā bu şeylere tayfira şu kàyalitePe deriS kàyalitePenin_arkasına tayfira filen ğaçmışlā hep_ama e işte yanlıs bu sırtta bureİ aşamadı (57) ğarşıladiLā bizim askeriye ğarşılamiş askeriye ğarşılamiş geçemedile (58) biz de işte borlāda bubalāmızdan şeylēmizden öle duyduğ yāni öle duyduğ

Büyükleriniz savaşla ilgili konuşurlar mıydı?

(59) yok yā dedelēmizi göremidik bubalāmız da şōle bi savaŞa girmemişlē ki (60) işte unnā da meselā çocuk işTe bōle (61) bu şeyi benim_annem şey_aydıvādı bi ğün işTe u candarma taburunu (62) e ördan dedi müngüldekten aşılā ğumköw şeyinden yini ğuyu varmış_orde yeni ğuyu (63) yeni ğuyudan aşkēr su alımıŞ kұvandana şe yapan vuran vurūmuş filen (64) heriF yayan geliyo şe yapıyo su almışlā ördan_işte yan yoldan şey_açmışlā kireştepeye (65) āsker yorğun u āşam yatmış ördan işte başKın yaPmışlā biras yunannā mı ğari (66) başKın yaPmışlā yunannilā bıkaç_ürda sāiyat vermişlē bıkaç (67) işte ördan türbelē bile vādı bir_iki tāne türbe biz_āskere gidēken (68) yaPmışlar şōle üş dört tāne türbe şinci bu şey erdoğan orē şey yaptı şincik (69) böyüK bi şey yaptı türbe yaptı şincik orē yaPmış gidiP göremedim yā (70) gidemediK nasib_oluP gidemedik geçen sene eveli sene ūrasını türbe yaPmışlā (71) çevirmişlē ğüsēl yaPmışlā orlāni ğüsel velâsılı bōle duyādığ (72) duyduğ_işte annemizden babamızdan bōle u ğidān duytuğ

Köy halkı Ece Limanı'na çokça gider mi?

(73) e ğayıqları vā ŧē balıķ tutuyolā onnā dallenneri vā bilmem ne acıķ gitsen görmeniz_orlānı yā (74) asfalttan dōru asfalt gidiyō ece limanına ğidān gidiyo asfalt zāte (75) ŧeyleri vā zandalları vā ğayıqları vā dallennē vā orate orte balıķ tutuyolā (76) om beŧ kiŧi vā orda om beŧ yirmi ğiŧi odalā vā orlada gidin_acıķ görün odaları filen vā yā (77) ordan yol çıķıyo ũrdan ābidelere çıķāsın gidēsiniŧ yā gidin_orie görün_orlānı da

Kōyün temel geċim kaynağı ne?

(78) vallā ŧinci bis hayvancılıķ devamnı hayvan bende de hayvan vā koyun (79) hayvancılıķlan geċiniyos bi de eniŧferlikten günebaķan bıydey arpa ekiyos (80) gündōndü ekeris su çığātırıs tomatis_ekeris om beŧ yirmi kiŧi bōle (81) iŧte bōle geċiniris hāyvancılıķlan ekseri hāyvancılıķ on_om beŧ_āne balıķcılıķlan geċinir (82) dallennē vā orda dallenneri vā āları vā bōyüķ om beŧ kiŧi de dā balıķcılıķlan geċinir (83) iŧte velāsılı bōle idāre eder bōle geċiniris allā ŧükür ekseri hāyvancılıķ (84) herkez de hemen_emen hayvanı var keċisi var koyunu var bōyüķ_ayvan yok (85) ufaķ_ayvan ufaķ_ayvan ŧorda ċayırımıs vādır (86) öle bin dönüm ċayırımıs vādır bin dönüm kōe āyiT (87) iŧte u ċayırlālan u ċayırlālan bōle geċinir_iŧte ya senin_ısmin ne bakēm

Kōyün geleneklerinden bahseder misiniz?

(88) ŧinci eski gelenēmiz ŧu evelce aŧüre yapādıķ aŧüre pılav yapādıķ (89) meselā bu ŧeylerde bayramlarda her sene köylēde nası mevlüt_olūyo (90) biz de aŧürelili pılavlı yapādıķ eski eskiden ŧinci unnā ğaķTı (91) aŧüre yapādıķ pılav yapādıķ eski gelenekleri bōle yapāTıķ ama unnā ğaķTı ŧincik (92) eski gelenekle ğaķTı ŧeyimiz vādı cumāları cumāları gelidik genŧ deliķanniyis bis (93) terlik giyerlēdi öle ŧinci ŧey filān çıplak yoktu terlik vādı öle bi terlik siyah terlik giyerlēdi (94) toPlanırdıķ köyün_ıċine orti yerine toPlanırdıķ orda iŧte uzun_eŧŧek_oynādıķ (95) unnā ŧinci ğaķdı gelenekle eski gelenekle ğaķdı öle yapādıķ (96) ŧindi televizyonnāda görüyos televizyonnada görüyoz bōle oynuyolā bōle (97) bazı unnā da görüyōs bizim eski gelenekle ŧindi ğaķdı ğārik (98) iŧte velāsılı bōle eski geleneklerimiz bōle

Elektrik yokken akŧamları nasıl aydınlanırdınız?

(99) elettirik yokkan vallā şinci löküzlē vādī açık löküş çıkdıdı öle (100) löküz yaqādı meselā geçe dūn dūnnē oluř meselā evlenme dūnneri elettirik yok şē yok ğaranık (101) elettirik hem dā ēskiden ıra dīrennen demirin ūstüne ıra yaqādıķ (102) öle gezēTİK vallā biz ne gūnnē yedik be ıra ıra yaqādıķ bōle (103) ıralan dīrennere ğōrduķ ıralan gece avına ıqādıķ davşan avına ıralan yā vallah billā velāsılı eski geleneklēmiz bōle (104) işte velāsılı kürdün köpēne toplanırdık öle kürdün köpēne dēTik meydāna öle (105) şindi bi kürT ğēmiş herālde kürdün köpēni isim ğoymuşlar ōrē (106) köyün içi ōrta yerinde bi meydanımız vā biSim isim ğoymuşlā şeye u meydana (107) kürdün köpēn kürdün bilmiyoz ama kürdü bilmiyos u ne nemiş (108) dā eskiden öle bi isim ğoymuşlā kürT mü vāmiş ūrda kürdün evimi vāmiş ūrda bilmiyóm (109) isim ğoymuşlā bu meydana kürdün köpēne toplanıdıķ kürdün köpēne meydan yāni meydan (110) kürdün köPēnin önüne herālde bilmiyom u ūle (111) velāsılı vallā çok bu yaşı işte bōle geçirdik bu yaşı yā bu yaşı bōle geçirdik allā şükür (112) geliyó hargadaşlā bōle eveli sene geldilē bizden şey aldılā bilgi aldılā (113) bizim rēsmimizi çektilē bana soru sordulā yā amica işte sen bekārmışın (114) bi dā evlendirelim seni bilmem ne Fılān gevezelik yaptıla Fılān (115) Sōna çıkmış şeylēde televizyonnāda çıkmış benim rēsmim vallā billā arqadaşlā da vādī ğalabalık (116) e ya ē işte bōle bōle ölüm bōle emrimizi bōle geçirdik işte (117) nābalım buna şükür buna şükür buna şükür

I/24

Bigalı Köyü - ECEABAT

Meliha Kocadanlı (65), Mahmure Beceren (74)

Atatürk bir süre köyünüzde konaklamış.

M.B. : (1) benim añnānem vārdı yūs sekiz yaşında öldü u atatürkü biliyodu (2) onun annatmasından biliyorum yāni ben de şimdi atatürk burda kāmış (3) u bize yirmi beş gün yirmi yirmi beş gün aldı dērdi ama şindiki rehberler kimi bir aфта aldı diyó kimi on gün adı diyó (4) benim añnānemin annattını annatıyórum ben sana (5) bizim apımızın önünde benim kēndi doğup büyüme evim atatürgün evinin ūs tarafında iki ev aşırı (6) urda

oturuyoduk annatırdı bise ańńānem_ıŧte urdan geĉēmiŧ bizim ĳapımızın_ōnūnden (7) al atı vāmiŧ iki tāne seyis diyolā seyis dērdi u (8) herālde ŧimdikinin ĳorumaları herālde ĳoruma dedikleri herālde unu annatırdı bise (9) ŧimdi ańńānem yūs sekiz yaŧında vefāt_ıtti benim atatürkün zamānında bi tāne ĳızı vārmıŧ (10) yāni yaŧlı ēvliymiŧ u ānnatırdı bize bizim ĳapımızın_ōnūnden geĉermiŧ_atatürk (11) her sabah geĉēmiŧ iki tāne seyisi vārdı yanında dērdi ŧimdikinin ĳorumaları herālde seyis dedikleri (12) o zaman seyis Terlēdi urdan geĉerdi diyodu ĳızı zāhrā ĳızını da ĳıĳarılāmiŧ ĳōsterillēmiŧ (13) ŧimdi her evde u ŧeyler vāmiŧ yāni bizim_ēvlerde de vāmiŧ subaylar ŧeyler oturannar (14) bizim bahĉemisde de bōle bir ahaĳımıŧ vārdı biSim nar_āĳı biri zeytin (15) unun_ıkisinin_arasında bi direk vārdı u dirē harp sancānı asmiŧlar (16) bizim bahĉe ĳapısından ĳıĳārmıŧ ańńānem oldū gibi ĳuran yazılımiŧ_u TireKde (17) u harp samānında aĳılıyomuŧ_u harp samānında aĉarlāmiŧ_u (18) u harp samānında ĳōsterilēmiŧ yāni u ŧeyi

Atatürk'ü nasıl anlatırlardı?

M.B. : (19) atatürk ĉoĳ ĳüzēmiŧ ĳözleri dērdi ĉaĳır ĉaĳır ĳözleri vār dērdi māvi māvi (20) ne diyĉīm baŧĳa bilmiyōm ben

Atatürk'le yaŧadıkları bir olay var mıymiŧ?

M.B. : (21) e unnā ne yeŧicek ŧimdiki gibi selbes deyil ki insannā kimse kimsenin yanına ĳıĳamaz (22) ĳıĳamazmiŧ yāni bir_erkeyin ĳarŧısına eski insannar eski insannar ĳıĳamazdı (23) yaŧlılarımızı ũ zaman harp samānında toplamiŧlā dedelerim falan gitmiŧ harbe gitmiŧlē nası diyim baŧĳa (24) bi de harp samānında ĳayınvālidemin de bābası ŧeyiT dūŧmüŧ arıburnunda ŧeyiT dūŧmüŧ bābası

M.K. : (25) altı yaŧında bi ĳız ĉoĉū cāmide hoca bunu oĳutuyomuŧ (26) atatürk te camın_āltında geĉiyomuŧ u zaman elli yedinci alay diyōlā ya urda durúyomuŧ ĉadırdı atatürk (27) urdan geĉēken ĳızın sesini duyúyō haydi merak_ediyo giriyo hōceye diyo bu kimin ĳızı filānca ĳiŧi (28) bēn diyo unu diyō evlātlıĳ_āsam verirlē mi bana diyō bēm bunu evlātlıĳ_alıcem demiŧ (29) e sorām diyō soruyolā adamın da ōlu vāmiŧ āskere ĳitĉekmiŧ (30) eyer benim_ōlanı dimiŧ

āskere almassan bēm bu kıızı sana evlātlik veririm demiş (31) u da demiş ki bana bu demiş vatan lāzım demiş onun için kız çoçunu almamış (32) ben altmış beş yaşındeyin neri görcem kadın kēndi aydıverirdi yāni yaşlıdı (33) bōle bōle ōdu diye kadın ānatı biz de undan duyādıKışTe (34) ōle annatırdı bilmiyos işTe benim beyimin bobānnesi ilk evlilini küçük anafārtada yaPmış (35) bu sefer burdan delinmiş hiçbi şey yiyemēzmiş imkān da yoK Kı amiliyat ōsun şey ōsun (36) şeyin babası para çuvalın üsdüne oturmuş Ta ayaKları yere deymezmiş (37) ama u zaman imkān yoK kırtaramayomuş sōra gitmiş kadın hastāniye (38) çoçuklāni istemiş götürmüş rāmetli annatırdı urda kıamışlādan bōle bi şe yaPmışlā (39) orā soķālāmış urdan sulan sütlen besliyolāmış delik kıamış tabi u zaman imkān yoK (40) e yaşamamış ōlmüş adam ōlmüş imkān yoK ōle annatırlādı yāni duyādıK biz unnādan

Savaşa tanık olan bir yakınınız var mıydı?

M.K. : (41) şimdik büyük anafārtada bi faTma nine vādı di mi bunnain akrabası (42) kaç yaşında marı öldü yüz on mu yüz om beş mi çok yaşadı bu (43) nēse yalan söylemeyim urasını u çoçukmuş televizyon ātēvēye mi çıkarılādı (44) u şimdik beş yaşlānda falan okula gitmişlē gitmişlē (45) u aķillımış demek ki kimse şeyir ezberliyememiş u ezberlemiş (46) nēse atatürkün heykeli vā ūrī toplamışlā çoçukları nēse u kadın da vāmış (47) şimdi bunna atatürK geliyo atatürK geliye tabi hiç bunnā görmedī için hērkez başlamış sā sola (48) şimdi u kadın demiş ki aha demiş bu gelen atatürK demiş hiç görmemēsKen u kadın (49) sōra una u şiyir okumuş sōra unnarı ūrdan şeyden çoçuk oldī için bayırköv tarafına sürmüşlē (50) harp çok oliyi yā bi de gēdik dēdi köümüze taş taş üstünde kıalmamış dēdi (51) bütün insannā boşaltılmış gelibolu tarafına yollamışlā u kadından da unnarı duydum ben (52) ama ātēvēye falan çok çıkTı fatma nine deye şeyi nēydi marı u (53) hangi poroğramdı marı māmure abla kime çıkādı u çıkādı ni poroğramı vādı bilemecem

Büyükleriniz savaşa ilgili bir şeyler anlatırlar mıydı?

M.K. : (54) e tabi bizim şurda owamızda bi kıanıdere vā (55) insannā bi tarafTan bi tarafa geçmeg için u dereden geçemiyolāmış kıandan (56) cesetleri ora atıp üstüne basıp ta

geçiyolāmiş bizim burda owamızda va öle (57) tabi ũrlara çapa kıazmā gidēdik sōlēlēdi bizim bildimiz yok yāni (58) ēsgi insannā annatırdı biz unnādan duyduğ bilmiyōm Şimdik yalan mı bayā mı (59) yāni çok kıan dōkũlmüş bizim burlāda Şimdi meselā arıburnunu vururlāmiş (60) kōy meydanına dā ileri toplā dũŐiyomuŐ urāsını vuramadılā işte allahtan ēpsi tabi

M.B. : (61) Őey ańńānem u zaman annatırdı bize de zēytin toplamā gidiyolāmiş harp zamānında (62) Őimdi bizim uvamis vār yalı diyōs denis kenārı (63) bōle dađ dibinden giderlēmiş unnarın ũstũnden nāra kıalesine dũŐermiŐ (64) urē atmeK istiyolāmiş dēnize dũŐiyomuŐ dānelē

M.K. : (65) Şeyin mandaları vāmiş kıoŐulu da bābānnem aydıvērdi (66) mandalān Şeyine önüne bi dũŐiyo top kıara osmannan evlē yoKımuŐ u zamannā (67) öle annatırlādı dũŐũnce ah demiş adam mandalarım giTTi demiş (68) bi de tabi u toz duman bi de ayrılıyo mandala öle dikiliyi ikisi kıoŐulu (69) işte allahTān ĩman ĩmanımıs kıuvētli undan (70) Şimdi bi de kıarı kıoca vāmiş hiç çōçukları yoKımuŐ cemile halam da unu annatırdı (71) yārbaŐı kıuyusu vādir Őũle ilerde bi kıuyu ayıTTıklā vāmiş āskere burdan hārbe sũrēlemiŐ meselā (72) bi tarafa kıocası oturmuş ayıdın bi tarafa kıarısını oturrup mēsēlā ni u zaman ĩncir kıurusu ērik kıurusu ĩde evde nē vāsa unnarı veridile (73) bōle tōrba yok kimin neyin ĩçine kıoyũylāsa āskerde para yok ama āsker aç (74) kıarısının kōpesi parmānın yũsũnũ vāsa altınını alırmıŐ bi parça Şeye bi altın bi parça Şeye bi kũpe verirlēmiş (75) unnan ikisinin de gōzũ kōr olmuş rāmetli Çemile alam hiç yaramadı dēdi asKē aç (76) asKere dā yardım ĩTÇen meselā u hep paralānı vēmiş unna kıarı kıoca kimseleri de yoKımuŐ (77) öle annatırdı unu da işte Çemile ala bilmiyus bayā mı yalan mı ama dōru yāni (78) āsker burdan hēp bu Şeyden gidiyomuş yarbaŐından hābe (79) işte unnā da ũrīa oturulāmiş satış yaparlāmiş (80) biz Şimdi nası satıyōz unnā da öle satış yapālamıŐ para dēdine öle ölüm işde nāpalım

Siz bu kōyden misiniz?

M.K. : (81) ben gelibolunun kōyünden gēlmeyim gelin gēdim burīē (82) yirmi yaşında gelin oldum gēdim altmış beş yaşındeyim işte burda oturuyom bōyle çōçũm (83) yirmi

yaşında gēdim kıķ_āltı senedir bu köwdeyim evim burası bāķalım burası (84) beyimi
ķaybēTTim ķēndim_oturúyóm kēndim geçiniyos ķomşulālan_oturúyóz_ışTe (85) iki kıızım bi
ōlum vā kıızımın biyi büyük_anafārtada ōlum geliboluda (86) büyük kıızım da yanımda yazın
durúyó kışın istambula gidiyó (87) işte ōle geçiniP gidiyós böle çoķüm nāpalım

M.B. : (88) şimdi sen búnnarı yazıcen mi

I/25

Büyükānāfarta Köyü - ECEABAT

Sevim Çakal (84)

Sizinle konuşmaya geldim.

(1) vallā benim zāten unuķannım da vā artık (2) zor toparliyom ġafları seksen dūrt
yaşındayım_ōlum (3) gene şükür_allahıma her şeyimi kendim yapıyom (4) saķatlıķlām da vā
belim saķaT bacām saķaT işlēnde puratez vā hepsinin (5) yapıyom gene çoćuma baķıyóm
adamıma baķıyóm (6) gelennēm çok nāpeyim nāpças şindi

Çanakkale Savaşı'yla ilgili büyükleriniz neler anlatırdı?

(7) harp samānında bu evde dēmiş geride bi ev vā urdamışlā (8) e bu köw_ēpsi ķāķmış bordan
unnā da gitmişlē şeye bayırköwe (9) şeye işte tayfıra urlāda barınmış bu köw top_atmış undan
sāna denizden atıyomuş (10) tüvlēm tiken tiken_olúyó böle baķıyomuş görüyomuş (11) top_ata
top_ata borda hiç_ev ġalmamış e sōna işte bitmiş yā harplē (12) undan sōna gēmiş_ınsannā
harpten sōna olmuş bu ev köv kimsenin_evi ġalmamış (13) e işte borıe yerlāşmışle çok şeylē
bilirdi bu adam benim dā çok pilir (14) u tā çok pilir vallā hiç baķ sōluyom sana ķafamda bi
uġultu vā ōle bi (15) toparleyameyom ġafi biliyoz tıyıyóz_ama ōle

Ailenizden bahseder misiniz?

(16)  omşuyuz biz işte borda ismāyil abinnen evlendik (17) h m n doğuz ayına sekiz ayına askere gitti esmāyil abin ben doğum yaptım (18)  lumuz  ldu işte zeki oldu e işte s na bi d  ar adan   zek ttin oldu (19) bi d  gelinin  oc  v kan ben bi t ne gelinden s na doğum yaptım (20) acık b le vırtl  zırtl  oluy  ya gelin  zdi gibi bizi işte (21) ben undan s na ben dedim doğum yapm cek  adın deyilim dedim bi doğundum (22) y semini yaptım y semin v  benim haş  m lede  ok k z  bi  ızım v  a ıllı sadrinin  anımı (23) onu doğurdum ben  ırk    yaşımda eyi  ıktı  ocu l m k    ol nı zeki de o tu da subay o ulunu (24) b y  ol n harbiyeye  ad  o udu ř  k    ol n o udu subay oldu assubay oldu (25) b ki bilirsinis  ld  geberTi kenan evren  nnara bi d rbe yaptı (26) unnarı m trise hepsini tıkatı m trise u  zg nt l  bizi  ok  zdi  ok  zdi (27) om bir ay  ocu l mız i erde yattı ben b le bu gibi yastı l da yattım b le (28) undan s na kide gele haftaTa her ziy ret k n ne taşındıl  ben de gittim iki kere fe an işte m trise (29) hi  d  h k yere  ocu l mızı  ıkarıdıl  s na hi bi ş sis hi bi su  pulamadıl  (30) ne beyh de yatırdınız unnarı u i erde u  id  di mi su gibi t z   ocu l  hepsi (31) hepsi  steymendil  u  ahırl  bizi  ok  st  s na biz  ocuk  ana  alede nişannıdı (32) orda geTi ona bi t kkan a ıv dı b bası işte getiriv tik bi t  bur e (33) şimdi  ocuk orTe işte u  ayma l  peynirinin adamı arabası v  altında  og iyi işi v  (34)  ocu l na g z baş yaptı iki t ne  ızımı geliyol  Kidiyol  bize de evlatlı l nı yapıyol  (35) zeki başımızda d  g z  yapıyo bizim malımız oluy  bi par a tabi unnarı y r t yo (36) e işTe bu dede de bu da doğsannı  a lı başında ama bunun ben  ok ř  ben bilemem (37) u her şeyi bilir ben bunn lan  raşiy m  o  m n piyim

K y n zde Atat rk'le ilgili neler anlatılır?

(38) borda  ok  almamış   g miş te b rda y tmamış bi alı k  nde yatmış (39) orda v   nun şeyi de m zesi v   rda y tmış burde y tmamış y tmamış b rda (40) e işte şimdi atat rk n em releri v  takip ediyol  (41) başıyo hamamı şimdi atat rk n n mına hamamı t mir yapıyol  (42) halbuki hamam  ld  de  le iyi işte millet te ř  yapıyo deyer veriyo  ok (43) herkez veriy  hepimis veriy s atat rk kibi adam g mes ki d ny ya g mes ki (44) geliyol  ama ba  olmeyo berikil  v  ama olmeyo harttırı zortturu kimse ge inemeyo (45) u adam başkamış

u zamān çok tahsil bile yoqtu şimdiye okuyolā ama olmeyó (46) e işte nāpalım çoçuklāmızlan düşüp gākıyos yaşlandıķ pis yāşlandıķ (47) haķrannāmıs hani öldü ama işte bis turúyos ben de ne bilem dā (48) yaşıım vā saķatlıķlām da vā çoķ ben beş kere nerķoz yuttum (49) ameliyat tātasına beş kere yāttım ben şükür diyom_allahıma gene her şeyimi yapıyom ben genşlē gibi (50) döşttüm bācām ğırdı ğoca pırates belimde bi üş tāne çivi kaķılı (51) ō kaç yerden ameliyat_öldüm ben kaç yerden göslēden safra kesede yirmi beş Tikiş nāpalım

Eskiden köyde bayramlar nasıl geçirdi?

(52) aha baķ bayram ğedi kimsenin_āberi yoķ ōle mi olurdu dürt kün bayram (53) tepelēde olurdu mektep pāçesinde şurda āşā tepemiz vādı salıncaķlā kurulurdu (54) bi bōle bunun_üstünde bi de bōle çıķırım vā uyduruķ (55) şimdi hālā çoķ_ama ne biri birini insan tutuyo ne neşelē vā ne hoyunnā vā (56) hepsi gāķtı salıncaķlā gurulurdu nişannılā sallādı şenniklē olurdu (57) şimdi kimse kimsēyi saymıyó yoķ şimdi bilen (58) yoķ bizim_eski günnēmis yoķ yoķ eski günnē öldü e işte bōle nāpalım

Eski köy düğünleri nasıl olurdu?

(59) eski tüyünnē mi ō dört kün_oluyōdu düyün söylērim sana (60) şimdi gidiyon kaşabadan yer tutuyolā bi ğalabalıķ bi ğalabalıķ bi parça oyun_oyun (61) işte bitti gitti dört kün düyün_olurdu undan sūna düyün söylērim sana (62) çeyiz_arabaları çıķadı arķadan düyün başlādı düyünnē olurdu (63) genşlē güveyilē genşlē ğol ğola köy_ıçı gezēlēdi her şey_olurdu kuru arabaları gelirdi (64) yoķ kaķtı her şey gāķtı neden_ōle öldü bu devir bilmiyóm ku (65) çoķ güvē tıraş günü olurdu borlā insan dolu olurdu güveyi getirilēdi güveyi Ķorlādı (66) helesalā çekēlēdi şaķ şaķ şaķ şaķ e Şindi bi şī yoķ hadi Ķısım çanaķķalede bi düyün (67) bitti gitti yoķ eski günnē yoķ pittı yoķ yoķ hiçpıri yoķ (68) çoçuklāmız dışarda benim torunnām felān ō kimi bursada kimi istambolda (69) geliyolā gidiyolā işte gittile hepsi bordādı gittile ğırbān kestilē yidilē iştilē gittile ēle

Helesa dediğınız nedir?

(70) helesa güvê şimdi gelin gēdi ya perşembe günü gecesi güvê cāmide namas kıladı (71) Kapıya getirilēdi güveyi undan sūna e işte urda duvālā yapālādı kapıda (72) güvê yer gibi ğaybolurdu hadi başlālādı helesa dēye besmelele başlıyalım (73) elma turunç haşleyalım bû aşam burda kışlıyalım şak şak şak şak şak (74) tā kaş tāne beyitleri vā abuk sabuk İaflā işTe

Çıkrım nedir?

(75) işte bi ibrāyim dayı vādi punuma ibrāyim dēlēdi u da burasında durudu bōle (76) elinnen çeviridi be adam şimdi ceryanna her şeylē önce yapımnā vādi (77) işTe şōle bi pu yānda oturcek yer borda da oturcek yeri (78) bi kişi borie oturdu bi kişi borie neşelik_ōsun şarkı sōleye sōleye

Köye elektrik ne zaman geldi?

(79) alektirik gēdi işte çok Saman_ōlmadı ama öldü gene oldu (80) alektirik yokқан ğaz İambaları vādi ğaz_ortadan bulunmúyodu yokluklā olúyodu (81) ũ zaman yā ğāndilleri vādi şōle onun da bōle pāmuk_ıplīnde ani fitil yapālādı şorasına (82) ũnnan_olurdu iş yapādıķ kaneve felān_ışlēdiķ_ũ āydınnıkta (83) Şimdi her yer_āydınnık_ōle işTe

Elektrik yokken nasıl zaman geçiriyordunuz?

(84) yok_ama çok neşelēdi yerkes şimdi vallā u neşelē yok (85) şimdi herkes kendi kafasından gidiyo yok_u ēski muappetlē yok yok yok (86) her şī el_emeyinnen_olurdu pāmukçuluk yapılırdı ğoza gelirdi ğozalā yolunur tārıadan (87) damnara doldurulur unnarı çalkālā pisli çıkā buriyi yığasın_unnarı beze (88) bû aşam buriye insannā gelir bütün gece ğoza artlāTıķ pomukları kıplādan_ayırma (89) şimdi her şē motor sāyesinde nere yok pomuk_eken bile yok yok pomuk_eken (90) bi tomata bi tomata bi ekincilik pi ğünebaķan vā bi de bostan_ekiyolā (91) u zaman_ōle deyidi susam_ekilirdi çúvallāda yok

Şimdi yaşam daha mı kolay?

(92) Őimdi her Ői motorlulālan motor sāyesinde olūyo eskiden ōle deyildi her Ői el_mēninen (93) ekēsin sabannā da kendileri yapālādi tahtadan Őōle Őōle sūrūlürdü tarlalā (94) toum saçılır sürgü çekilir ōle ekilirdi (95) sūna ēkinleri insannā ōraqlāla tarlaları ōraqlālan ōraqlālan bōle biçēlēdi u gīdā tarlaları (96) unnarı hayvan arabasinnan daşırsın harmana ētrāfina bōle goca yığinnā olur (97) āķsam_ölduman ūnnarı çoluķ çocuk gelinnē gīzlā harman döşēlē (98) sabah iki tāne düven bōle tahtadan altları da taş tōşeli kesici (99) sen de binēsin hayvan pislemesin diye borda da bi Kowa hemen_ūnu dutāsın pislīni alırsın (100) ūrda önünde Őarķı sōleye sōleye günün_uzunnūna u harmanı dövēsın bōle (101) sōna da onu bōle yığın yapālā undan sūna bir_ay kürek yaba dēris bir_ay yaba bir_ay yaba (102) ū samanın_ıçından tāneyi ayırdın ne biliyim bōle tonnā dolusu Őimdi her Ői Kōlay (103) Őimdi patozlā va da çuvala gōy getīve ōleTi bizim günümüz hep pasit Őilēdi bōle el_meyininen (104) Őimdi gōlaylık her Ői gōlaylık tarladan geliyo tüççarlara eve bile gēmiyō bi Ői ya çōçüm

Yaba, tahtadan mı oluyordu?

(105) yaba tahtadan yaba bōle de barmaķları vā iŐte bōle bu sapı vā (106) dīran u demirden dīran ūnun sapı vā ama kendisi demir (107) unnan hallēderlē harmannarı dīran demir bunnā ōteki yabalā tahta bacaķ

I/26

Kocadere Köyü - ECEABAT

Safiye Boz (66)

Köyünüzde Çanakkale Savaşı'yla ilgili neler anlatılır?

(1) büyüklēmiz_annatīyodu ya yāni onnā da çōcuķken savaŐ_ōlmuŐ Ta onnarı annatīyolādi (2) yā benim dip kōmŐumuz vādi çōķ yaŐlıdilā (3) ū zamannā on_iki yaŐlānda felānmıŐ_iŐte on yaŐında on_iki yaŐında (4) biğalı köyüne gitmiŐlē savaŐ baŐleyinÇe inekleri kaçmıŐ gēmiŐ (5) ben_o o olayı annatēm sana kaçmıŐ gēmiŐ biğalı köyünden gene evine kēndi yerine gēmiŐ inek (6) ondan sōna onu toplamā gelikene Őurda kārŐıda conķbayırının_orda bōle kılıŐların

yalabıdıklāni bōle görmüş (7) kōrkmuş çocuk ye savaş_oluyomuş göüs göüşe savařıyolāmiř_ışte türklēlen düřmannā (8) onnarın kōrdūni annatırdı yāni burlāda (9) o da buralı ay ıarısı da anafārtadan gelin gēmiř buriye ama o esaslı dōüp büyüme buralımış ũ insancāz ōldü sūna (10) şöyle bi olay da vā benim ıayınvālidem_annatıyodu (11) dayısınnan babası ıurşunununa gitmiřlē ōle gezinmē diye dayısı iki tāne mezār görmüş pōle ıazēm gibisinde (12) bābası da demiş ki ıayınvālideme ıayınvālidem çōcuřkene bābası da demiş ki ōlum demiş zāten āřřam_öldü (13) geç_öldü yōrulduř demiş bēn demiş bi řey yapçak_ālim yoř ne ıazarım ne görüm (14) sen nāpāsan yaP ben gidiyōm köwe dōru demiş gitmiş (15) arıasından köwe gēmeden hemen yetişmiş dayısı da demiş bōle bōle (16) yāni ıaynamın dayısı olúyō ōteki küçüş_o tabi o ıazan küçüş_ölúyō ōteki büyük_olúyō (17) ıayınvālidemin babası büyük ona ondan sūna demiş ışte yetişmiş_ārıasından (18) bař demiş sen ıazmadın_ama bař ben ne buldum demiş bi tānesini ıazdım demiş (19) içinden demiş para çıktı demiş ōndan sōna matrası çıktı sāti çıktı sāti hālā çalışıyomuş (20) bunnarı buldum demiş bař demiş bi sürü de demiş mendillen bōle yaymış yere o zaman gümüş para (21) gümüş paralādan buldum demiş ondan sūna o ōle dedikten sūna eve gēdikten sūna o bi rātsızlařıyō yarım sāt bi sāt sūna (22) bāřlamıř evin_içinde bōle hop hop çövünüyomuş bōle ben helva alıcem bunnāla (23) bēn onu alıcem bēm bunu alıçem hastalānmıř bi ıafadan_olmuş yāni (24) ondan sūna hemen gēmiř bābasına ışte sōlemiř ıayınvālidemin ıarısı demiş bōle bōle demiş (25) ben demiş ismāyil mi nē adı bilemeyçēm iprām ibrāyim dēlēdi ebrām dēlēdi o zama eskile (26) ibrām demiş çok rātsızlařdım gē bařām demiş (27) bābası gitmiş başmış demiş ki bunnarı demiş yerine gōtürün (28) sātini matrasını falan demiş gōtürün yerine bunu demiş ıoyun yerine (29) bu ançek_ōle düzelir demiş gōtürmüřlē gēce vaşti onu yerine ıoydurtmuřlā birisine (30) ũndan sūna iyilaşmış_o ōle o olayları ışte sōlüyolādı bāřřa fazla olaylā pek bilmiyom

Kōyün adı nereden geliyor?

(31) yāni o ıurucadere esāsında esāsında ıurucadere olarağ geçiyō tarihlēde (32) şimdi bu şu taraftan bāřliyō bu dere olaraştan bōle tē yuşarlara ıadā gidiyō (33) ama hiç su yoş hiç aşrsu yoş ilāhi bi tāne ne şeylen bileniK çıřmiyō (34) ne artırışyen falan bilenik çıřmiyō çoç derinde

sulā ondan urucadere deylā adına (35) e sōna sōna zamanna savaştan nce burası yedi yūs hāne felān ok b̄ȳykm̄ş yāni (36) b̄le etraf bu derenin ii old̄u gibi k̄ym̄ş e yānesi vāmiş hamamı vāmiş deyimnenneri vāmiş iki tāne (37) ama şindi hibi řiy ālmadı dā k̄üild̄ü on on iki hāne falan aldı yāni om beş hāne (38) onun da yarısı yabāncı dā da onnā da şiyden gēme yabancı dedim de istambuldan gēme onnā da (39) emekli olmuřlā gēdilē burlādan tarla aldıla ev aldıla yerlāřdile ev yaptı kimisi (40) yapındılā burlara yāni bu sabāleyin ılıřTarōlu gēdi iřte (41) ona āvaltı vēdilē ahvenin önünde k̄y meydanında bizi de topladılā ārdılā (42) biz de avaltı yaptık onnan birlikte yarısı yāni yabāncı olarakTan (43) genē yabāncı demiyom ama bizim k̄yl̄ü onnā da artıķ onnā da (44) on iki sene Felān oldu onnā da burē geleli

Günleriniz nasıl geiyor?

(45) işte bunnāla burda yāvrum gelen giden oluyo uran okurum namazımı ılarım uranımı okurum (46) işde iş bi elişi melişi pek fazla yapmam da nasısa bir iki senedir şu bebeklere başladım (47) on iki senedir biz burdeyis burası aılalı beri bu tarla bizimdi (48) sōna işte devlet bunnarı vēdi bize parasınnan tabi hēr sene parasını alıyo (49) iki milyar para aliye mālīye de ayrı alıyo işte mal alıyos satıyoz le (50) b̄rcumuz olıyo alıyos bi pāřa ucundan geiniyoz ama yāni (51) ok te lēnnarı gibi deyil buriye fāzla gelen lm̄ȳo (52) en ok te taraflar iin geliȳo insannā burası iin Kēmeyo ki (53) ondan buriye pek fazla gelen lm̄ȳo ılıřtarōlu geleli beri aıķ (54) omşu da ȳoķtu burda omşu da olursa ikiye b̄l̄ünüyo gelen insannā (55) ama zāten gelen lm̄ȳo bir iki kişi gēdi sabah beri işte onnālan (56) onnā da ampTan geliyolā gezmeye dēye bir iki bi řiylē alıyolā o adan yāni (57) bāřķa t̄rl̄ü gün geliȳo bi şey satmadim olıȳo gün geliȳo elli lira ȳz lira yapıȳos o adan yāni (58) le günü geiriyoz işte burda alıştım da bēn bi de arķadař durm̄ȳo gene burda fāzla (59) a canı sıķılıȳo bi de tarla işleri vā onun pazara mal ıķariȳo bahe yapıȳo falan (60) onnā işleri ok benim yoķ Pařķa bi işim eşim yapıȳo işte bi tarla avun ekiyo yāzlık (61) alan buydey m̄ydē ekiȳo geimimizi de le sālāȳos bi de emekli ldu muhtārliķtan (62) ne deniyo ona be bāķurdan ama esnaf bāķuru muhtar ldu on sene muhtārliķ yaptı k̄yde (63) o zamāndan beri

o doksan_ikilēde falāndı tā başladı muhTārliye çoğ_öldü (64) böyle işTe çoçuklāmız_ēpsi dālıştı köyleden başke yere kimisi kōcēlide oturúyó (65) biri şeyde oturúyó hep kıs çoçú üş tāne biri de bērgamada oturúyó (66) biri kōcēlide oturúyo kōrfezde biri de ecaabatta evli yanımızda da kimsi yok (67) bis kēndi kēndimize burda işte hallanıyos birimis tarlada gidē ani ecaabata gidē falan (68) ben hēp purda devāmni gibi bi şī purda kōmşu dē senin_ıç canın sıkılmıyo mu (69) ama kışın da diyóm bēn hiç_evde durmüyóm gēziyom (70) gışın burası açık deyīken_ep gēziyom öle işte be yavrum

Gençliğinizde nelerle uğraştınız?

(71) ya o zaman çifçilik ellēndi hep ellen çifçilik yapıyoduğ orağ ellen biçiyos (72) hayvannāmız vādı Tıraqtör falan yoktu o zaman kimsede yoktu ki bizde nērden_ölcek (73) öle geçirirdik_ışte eceabata falan çok seyrek gidēdik nası gitçes ki vāsita olmayınca (74) öle ellen dönēsın dönēsın iki araba demet_atāsın dönēsın dönēsın bir_āfta üstünde dönēsın (75) çıkar_on teneke buydáy yāni kāmımızı doyurmā yūs teneke buydey yāpān çok seyrek_olurdu (76) o zaman çok fāzla ellen oldū için her şey çok fāzla verim_olmazdı genşlīmiz böyle geşTi (77) o zaman oğuma yoktu işe gitme yoktu köyde bi şey yoktu (78) ne ceyran vādı ne su vādı hiçbi şe yoktu ne de tıraqtör vādı vāsita da yoktu (79) ama şimdi her şey vā allā şükür kāsabada ne vāsa köyde de aynisi (80) arıtma suyuna varınca var yāni ũ gādan güzē hēr şeyimis güzē (81) asFalt köyün_ıçı görmüşünüzdür nası güzē asFaltla hepsi güzē öle işte (82) o zaman çöçuklukta yok ne yol vā ne şey va burdan geçēdi o zaman yol çamır (83) hayvan arabalāna gidēdik çamır böyle öle yapādıK_ışte

Okula gidebildiniz mi?

(84) beşe kadan gittim bem beşe kadan gittim ēşim de üçe kadan giTTi (85) sōnadān biras tā gitmişdi idāreten eceabatta iki sene dā öle bi ehliyet_āldı kēndine (86) o zaman köyde bizim öretmen deyil de eyitmen vādı üç sene okuturdu (87) bi dā tekrā biter bitirir başkalānı alırdı yerine bizim zamānımızda öledi (88) sūna oğul yapıldı altmışlı yıllāda mı yapıldı altmış_ıkide mi yapıldı oğul da (89) bi dā öretmen gēdi tekrar gene topladıla bizi üç sene ben boşta gēzdim

(90) yaşın tutuyo dedilē on_üç yaşındaken gene topladılā (91) dokuz yaşında oğuldan çıkıyoduğ eyitmenden öle işte dokuz yaşından on_üç yaşına gēdim (92) bi dā aldılā iki sene tā gittim onde diploma bilenik alamadım (93) boşta gēzen dokuz yaşındaki çocuk üç sene boşTa gezē de dersine çalışır ki (94) oyun tā tātli geliyodu acık_arada bir_oyunuyoduğ_arada annemlere yārdım_ediyoğu (95) öle yavrum be nāpalım fakirliklēle çok geşti ömrümüs_ama şindi çok şükür_allaha (96) çok fakirlik çektik çok herkez_öleydi ye o zamannā ama bis temēli çok fakirdik (97) e nāpalım allah bugünümüzü aratmasın yavrum öle işte (98) bildiK bileli bu şeyitlik böle burda devāmını oldī yer āynı şekildēdi (99) bi pārça çalılanı falan kırdırıyodu āşlarını budattırıyolādı bakımını o kadan yapıyodu köylü (100) e işte bu allā çok şükür devletlē bunnarı yapıtlā da şimdi rāt en_azından herkez gelen giden (101) çok böle üzülüyodum ben evel kumkaleye gidiyoduğ kumkalede akrabaları vādı bizimkinin (102) orē gidiyodum on dört tāne şeyide yer açılışını yapmışlā intepe şeyitlī diye geçiyo (103) orē götürdür bizi akrabası eşimin gittiK gōrdük nası üzöldümdü böle (104) bizim burde iki bin şeyit yazıyó içinde taşı vā buriye hiç gelen_ōreyen_ōlmayo (105) orda on dört şehide nası insannā geliyo ziyārete çok üzülüyodum böle (106) çok şükür_onnā bu insannā buralanı da hatırlıyó şindi (107) artık geliyolā yā ēh allah_onnara tekrar o günneri gösTermesin (108) onnara ğani ğani rahmet_etsin teminnēde şey gēdi rehper gēdi bi tāne (109) insan getimiş iki üç kişi öle konuşúyóz rehpeleñ de çok şükür diyom (110) bunnarın yüzünden diyom biz diyom şeyitlerimizin yüzünden diyom hālā tā ēkmek yiyoz yāni (111) hālā tā insannara iyiliklerini şe yapıyola yāni onnā olmasa ne rehperlē gelīr ni para kazanī (112) ni satıçılā para kazanīr yāni onnā cannarını vēmişlē toprakları kazandırmışlā bize (113) bi de tā hālā tā yāni insannarı buriye geliyolā da baK onnān yüzünden biz burlāda ekmek parası kazanıyoz yāni (114) çok şükür çok şükür ona çok seviniyom yāni insannā en_azından geliyo ziyāret_ediyo (115) hatırlıyolā bi kıyıda unutulmuş kalmış deyillē öle yāvrum be

Kumköy Köyü - ECEABAT

Bedri Coşkun (75)

Köyünüzden bahseder misiniz?

(1) vallâ esKi gelenē vardı esKi düyünnerimiz vardı e unnā hepsi batalak_ oldu artık (2) şindi yinilere başlanıldı şimdi u şekilde devām_ idiyo şimdiki durumda (3) ũ zaman meseLā diyelim Ki düyün_ olúyor erkekler_ oynardı kadınlar_ bakardı şimdi deyişti (4) kadınlar_ oynúyó erkekler_ bakıyó geleneksel_ olarak şimdi öle devam_ ediyo (5) başke bi şeylerimiz yok yāni gelenēmiz bu burlarda işimis çifçilik (6) buyday_ ekilir ayçiçeğ ekilir kavındır büberdir tomatestir yāni hēpsi var yāni (7) hēpsi yetişir yaz mahsulu hepsi olur burlarda olur (8) dā ilerden pāmukçuluk hızlıdı burda şimdi pamuk fiyat_ itmeyince u işlē kapandı (9) pāmuk_ ekimi bitti borda kalmadı artık şimdi ayçiçeyinnen būday_ ekiliyo şimdi (10) una da ekilse mazot bāliya geliyo fiyatlar_ ucuz buydey_ osun hēpsi ucuz yāni (11) dā dōrusu ucuz kırtarmıyó yāni halkı milleti kırtarmıyó bu (12) mazot gübre pāliya geliyo millete ağır geliyo kazanç azalıyo kazanamıyosun (13) dā dōrusu da kazanamıyosun yani şimdi ben kazanamıyóm kazanamıyós yāni böyle (14) başke bi şeyimiz yok yāni burlarda susam da olúyó hepsi olur bürda (15) ölmadıK bi şı yok yāni bürda hēpsi olur (16) benim şu anda kırk dönüm āşā yukarı susam var ama yoldurmeyi düşünüyom şimdi şu anda (17) yariye veriyóm kimse alméyo yariye verem yolun diyom_ alın kimse almiyo (18) e çünkü sisam kaç para bugün āltı āltı buçuk lira sisamın kılıosu kırtarmıyó bu hiç kırtarmıyó yāni (19) tamāmen içeri gidersin yāni bu hıyāt durumları bozuk yāni başka bi şī yok (20) meyvecilik bizim bürde yok şu anda bi aralar yāptık şeftāli dikdik bēn de dikTim (21) koşşular da dikti ema hicbi şī kazanamadık hepsini söKTüg_ aTTık (22) hēpsini söKTüg_ aTTık yāni kazanamadık (23) yā bi bir_ işte bi para kazanıyosan u işi evesten yapāsın kazanamıyosan hicbi şī yaPmassın (24) bırakırsın bu işi bu işler böyle (25) biz_ istiyos ki gübremizi būdáyımızı fiyātından_ āSinnā veyāT Te gübriyi una göre

düşürsünnē (26) mazotu una göre ayarlasınnar başke bi şey istediğimiz yok bizim ne isteyces (27) bize en fazla gübrelen mazoT pāliye māl oluyo yāni bi şe kazanamıyoz dā dōrusu bu yāni

Köyün adı nereden geliyor?

(28) vallā şimdi biz burda dört kö bi aradeyis burası kumkō diye geçiyó (29) ilerde şorda baraşınālTında varıdı uzunızırlı bizōrdan geldiK (30) bu argadaşlar başke köden geldi güralocalā keçiliden geldi (31) yāni dört kö bis kendi imkannāmızlan burie toplandıK devlet taşımadı bizi (32) hebimis kendi imkannarımızlan komşuların yardımıyla biri birilerimize hepimiz biri birimize u şekilde toplandıK burie yāni (33) gumkō adını pek bilmiyoz nēden geldini ama kumkō diyelekten devāmıdiyó böyle geliyó işte (34) hiç deyişmedi bu köyün adı da deyişmedi yāni hep kumköy kumköy biliriz yāni burasını

Köyün tarihini biliyor musunuz?

(35) fallā burlara dā ēskiden balıkesirden gēlmiş dēlē bizim dedelēmiz çokēskilerden kırımdan gelmişler (36) bizde biraz tatarlık var ama tatarca bilmeyiz u işleri bilmeyis (37) didem de bilmezdi ben bilmedim gibi didem de bilmezdi (38) çokēskilerden gelmişle ama işte dedim gibi balıkesirden gelmişler burlara u zamānki zamanda (39) çoğunlukla borlara dağılmışlar yāni köy şiyi urdan gēme şimdi bu areye gacal dēlē (40) gacal tēle burlara ama gacalın ne oldūnu da gene bilmeyis yāni işin dōrusu (41) gacal niye deniyó Kene bilmeyis çüngü sorub öğrenmediK öle şiyleri (42) gacal derlē ama ben sorardım nineme meselā annemin búbaları şeyden gelme kayseriden (43) unnā kayseriden gelmişlē dört kardaş burie búbamın tarafı kırımdan gelmişunnā dā ēskilerden (44) ne zaman gēdile artık unu ben birkaç sefē sordum unnā da bilmiyolā kaç senelerinde geldini (45) çünkü bābam āşā yukarı seksen bir doşsan yaşında öldü tatarca bilmezdi (46) e biz de iç bilmiyos unnā bilmedī gibi biz hiç bilmiyos ama tatar yavrusu derlē böyle gider işte öle (47) dā eskiden tatar şey vardı hasan polatқан vardı ēskişiyir milletvekilidi (48) idām etildi u demuқrat parti zamānında unu eyi biliris zamanına

Askerliğinizi nerde yaptınız?

(49) āskerlī ben ėrzurumda yaptım anķarada eyitimi gōrdüm etemesutta muaberede (50) sōna ėrzuruma gittim ėrzurumdan tēris_oldum geldim

Askerlik anınız var mı?

(51) āskerlikte anımıs Őōle bi her zaman tavsiye iderim (52) ben jenaratōrlerde durúyōdum āsker_ocānda benzinnīdi mazotlu vardı (53) gelcek_olan arķadařlara da tavsiyede bulunurum ki motor_istob_etsin_ōle ikmālini yapsın (54) ben bir_aķřam başımdan geşdi motoru istob_ētmeden benzin_ikmāli yāpiyim dedim (55) motor harladı yā hemen sōndürdük (56) yāni hiķbir yeri bi leke olmadan sōndürdüğ_ama tavsiyem yāni motoru istob_ētmeden ikmāl yapmasinnā (57) benim bu başımdan geşdi yāni tavsiyem yāni bi bōle bi vāsıtyı ikmāl yapıcek bi istob_etsin (58) ōle ikmālini yapsın unu tavsiye iderim herkeze ōle bařķa da bi Őıylē gēçmedi başımızdan

Bayramlarda tiyatroya benzer oyunlar oynanır mıydı?

(59) bizde eskiden dūyünnēde yapālādı unu ōturtmalarda sūnet cemiyetlerinde yapālarīdı (60) bayramnāda yaPmazlā bizde bayramnāda yoķtur deve yapālar (61) kadın yapālar_ērkeklērden oynatırlar_unnarı kaķırma yapālar yāni genşler (62) ōle Őeyler_olurdu yāni ēskiden Őimdi peK yoķ bōle Őeylē (63) deve feĀan yapıb_oynatırlardı unnā ķalktı Őimdi borlarde yoķ Őimdi unnā iřlē

O zamanlar günümüze göre daha mı iyiydi?

(64) u zaman dā iyīdi çimdi u zaman dā iyīdi Őimdikinden_eyīdi (65) Şimdi ne bilim televizyonnā çıkdīndan beri gēnřlē birbirini tanımaz_oldu artıķ (66) bōyüK küçü tanımayō küçüK bōyü tanımayō u zamannā bōyüK küçüK diyelim küçüK bōyünü tanırdı (67) bōyüK Te küçünü tanırdı Şimdi bunnā ķalkdı artıķ yoķ eskisi gibi yoķ_artıķ (68) u zamannā dā iyīdi yāni bōle iřlē Şimdi u bayramnā da yoķ unnā da ķalktı

Çanakkale Savaşı'yla ilgili büyüklerinizden neler duyduunuz?

(69) babamdan sâde şunu duydum ben şimdi şu büyük_anafartala küçük_anafartanın_arasında mestantepe vardır (70) mestantePede ağır makinalının başında bizim bu beşyoldan dedelēmizden biri varımış (71) öle annatırdı düşman denizden çıkarme yáPmış büyük_anafarteye dōru geliyö (72) ú da úrdan bildirirmiş harp idâre şeyine dēmiş düşman çıKTı geliyo atış yápiyem mi (73) atma dermiş tam izâlâna geliyo atış selbes diyolar u argadaş babamı öle annatırmış (74) işte o zamannar diyo bir kұrşun kaç kişiyi dēldi belli deyil diye annatırdı bu adam (75) bobama annatiyo üş tâne makinalı namnısı kұor hâlini âldi diye annatırmıştı bobama beşyoldan (76) ağır makinalı çowuşumuş_u adam u zamannâ bunu ânnatırdı bunu duyârdım

Savaşta kullanılan silahlar hâlâ bulunuyor değil mi?

(77) tabi tabi tabi hâlâ var yâni dolu çıkıyö yâni bağ yândı urları (78) yanıktan sōna gene çıkıyo gene var yâni harP malzemesi var (79) yâni u zamandan bu zamana gene var ariburunnânda çıkıyo hēpsi var yâni (80) bitçek şey deyil_u bitmez burlarda u harp_ēski (81) u zamannâ atılmış harp malzemeleri el bombasıdır dōptur hēP bunnâ çıkıyö yâni (82) hâlâ tâ çıkıyo var yâni nitelikim geçen sene ben_âğılderesinde zeytin toplüyöm (83) baKTım_el bombası buldum bi tâne dâ hiç patlamamış (84) balkanın_çine atıwâdım hadi bi insanın_eline geçmesin diye (85) yâni çıkıyo hâlâ çıkıyo var bulunúyo

Torununuz var mı?

(86) benim de torunum var sizin gibi dört sene şeyde okuttum ben_únu kepezde turizim_okulunda (87) orasını bitirdi iki senelik ünüversteye şeye verdiler yaloveyá bi sene yalovada okudu (88) ertesine sene teKrar imtânnara girdi dört seneliyi kazandı (89) aqçaqoçeye verdilē düşçe aqçaqociye bu sene úrasını bitirdi (90) şu anda amerıkada çalışıyo şu anda oğuldan_úrdan bi árKadaşın biri âldi unu unnarı (91) orē götürdü urda amerıkada virjinya adasında urda çalışıyola úrda çalışıyó şu anda

Gençliğinizde güreş yaygın mıydı? Köyler arası müsabakalar düzenleniyormuş birçok yerde.

(92) biz sâdece oğullar_arasında kendi aramızda yapādıK çanağkalede oğullar_arası yapardık (93) öle dışarı işTe müdür_ordá mēKduplan bildirdi yāni (94) gel oğuluna devām_ét dedi ben seni küreş mösābağalarına gönderices felān dedi (95) e ben gitmedim babamın_astalından gidemedim velāsılı kaldıK böyle burlarda işTe (96) burlarda kaldıK böyle tabi şimdi pişmān_olüyós oğumadīmıza pişmān_olüyöz (97) bizim zamānımızda çoğ oğumağlā o ğidā zor deyildi yāni benim oğula giTTīm sene elli altı elli yedi elli sekiz senelerinde (98) o zamannā ben oğuldadım u zamannā oğuseydik o zamannā benim bizim önümüzden mēzun_olan sanaT_oğulu talebeler assubay_olarak görev yapıyódu āskerlikTe (99) undan sūna kaldırıldı u u zamana ğadar assubay_olarak görev yapıyóladı yāni (100) benim_arğadaşlarımız vardı benden_evel tēris_olan arğadařlāmız vardı (101) bunnar hassubay_olarak asteymen_olarak görev yaptılar yāni u zaman (102) hasteymen_olüyóladı asteymen_olarak görev yapıyóladı şimdi unnā kaldırıldı artığ (103) yok_unnā şimdi dört senelig_ünüverstiyi bitiriyosun gene yok ancak kim_olúyo (104) hākimi avuğatı veyāT Te doğtoru bunnar_olúyo asteymen_olarag unnā bi görev yapıyo (105) undan dā aşşası yok yāni ne var āltı aylıK bi askerlī var_ışTe bu var yāni (106) bi dört senelik_ünüversteyi bitiren bir talebe āltı aylıK bi askerlik yapıyo bu var bāřKe bi ře yok

Elektrik yokken nasıl zaman geçiriyordunuz?

(107) u zamannā ğaz lāmbaları varıdı fenerlē varıdı ğaz lāmbalānnan duruyoduğ (108) elektiriK nōldu dā geleli burie o zamannā yokTu ışık yokTu (109) undan_evelini ben çoğ_az_atırlarım lāmba da yoktu yādannıklā varıdı yağın_çinde (110) yağ kúyar yanı başında bi pāmuKTan iP unu tutuşturu unnan onun_aydınnında dururlardı (111) acıK zengin_olannā iki tene ipi koyālādı içine bu Künneri de biz hatırlıyóz_a eyi kötü burlarda (112) cēranna sōna ğēdi seksen yedilēde felān ğēdi bizim burlara (113) vallā bizim_u zamanķı zamanda bis gece kāveye gelemzdik kāveye soğmazlardı bizi (114) yāni bugün_āskerden gelmiş_olusun gene de kāveye soğmazlardı iktiyarlā giremezdin (115) nābādığ soğak_ortalānda yollarda yāni řōle diyem kemik kapma dēris (116) böyle şeyler_oynardık sağlambaş deris sağlanırsın_öteki arādı şey_olan (117) yani böyle řeylē veyāt te ğüreşirdiK dā olmadı yolun_ortasında (118) ğüreşirdiK

biri birimizlen vakidi bōle geçirirdik Őimdi yok_unnā (119) hepsi alktı unnā haftā undan sūna bis top_oynamā bāřladı  retmennē geldilē (120) topa bāřladı biras borda k yler_arasında top_oynamā bāřladı felān (121) emā sōna sōna sōna sōna bunnarın_epsi yok_oldu giTTi (122) Őimdi baıyosun hērkes televizyonun arşısında genřlē bāřke bi Őe yaptıkları yok (123) yani  le bē g nner somazdı ihtiyaşlar genşlerin_ġi yok āvede dēlerdi (124) iře dēlerdi alıřmā g nderilerdi dā d rusu yāni ya hayvan_otlatmā gidēSin yāut ifte gidersin (125) somazlardı āviye somazlardı biz giremēzdiK āviye ořkoce deliannıdı biz giremēzdiK āviye (126) haftā benim yetiřdēimde evli barlı adamnā salamba_oynālarıdı dışarlarda (127) ořkoce evli barlıdı bu adamnā yāni bābaları somazdı burē āveye giremezlerdi unnā dāyi (128) biz bunnarı da g rd k ema Őimdi dā ocuk d rt yaşında yo bilene (129) āveye bāřlıy  getirilmē u zamannā nerē getirēn āveye iman mı vā (130)  lēdi u zamannā Őimdi yo_unnar yok unnā deyişdi artı

Kemik kapma oyunu nasıl oynanıyordu?

(131) kemik apma geceleyin atāsin gidēsin kim bulursa (132) iki gurup hālinde veyāt ta bi tek uruP (133) kemī ben kimsēye s lēmessin bēm buldum diye gelisin bu yana (134) bi taş dikēsin veyāt bi ā āca ta ta vurusun kemiyi bem buldum hadi yeniden atālā (135) işTe kim buluSa buluna annadı mı bastırırlā hepsini (136) hepsi birden ũnun elinden kemī almā ũrařırlā kim_alırsa o gidē orē (137) āce ta ta vurur bende kemiK ben vurdum der yani b le anılar geērdi u zamanna (138) hayvan kemī Ő le diyelim on santim_uzunn nda felān bi kemiK parası işte (139) kim_atāsa buluceksin_unu kemī apıcen getircen yerine ta ta vurcen (140) apma yāni yerde bulup gelceksin_āca vurcen yāut te u taşa vurcen ta ta (141) bem buldum kemī gēdim burē b le Őeylē olurdu bu da bilir bunnarı (142) avcılıdan bahsitmedim āvcılı yapmıyos bis u avcılı gene ayrı (143) unu annaTmag_in u avcılı yapmak lāzım

K y odanız var mıydı?

(144) eskiden k  odasında bi gelen misāFire yemek verilirdi u gelenēimiz vardı (145) Şimdi u yemeyi borde k y āyası wardı u zamannā (146) bu k y āyası gelir ama sana ama bana veyāut

ta sıralan yemek sırası sende derdi (147) u ev halkı u yemē hazırlardı u k̄āyá gelir alırdı götürürdü ürde odada yirlerdi yāni (148) gelen misāfirlere bōle bi yemek ıardı yāni her zaman ıadı (149) Şimdi bunnā da alktı artık yok Şimdi unnā da yok (150) bekçi demek yāni kōyün bekisise diyelim yāni kōw verirdi ödēdi parasını (151) āyılıklān kōün bütçesinden verilirdi yāut te kōw alçı buydē toplardı birē teneke ikiŐe teneke nēse kōden (152) una Şey yerine para niyetine verilirdi yāni buydey yāni devlet ataması deyildi (153) kōyün kendi imkannarınnan bōledi yāni u zamannā

I/28

Güllüce Köyü - EZİNE

İsmail Yüksel (62)

Köy düğünlerinden bahseder misiniz?

(1) köy dūnneri ōle bizim yemekli olur u zaman dāvul da wādı (2) Őinci davul falan gāktı Őinci cazlā wā (3) vallā Őinci dūnnē bi āŐamda hepsi saviliyo

Köy camisi nasıl yapıldı?

(4) tabī köy imecesinnen ōldu herkes de urdan daŐ ıadı (5) daŐ gettilē burīe tabi kū yārdım da topladı bōle (6) baŐke kōlēden bōle hepsi gidēdi sıralan angarya olurdu

Bayramlarda ne tür eğlenceler yapılırdı?

(7) bōle deve gılīne giriyoladı bōle deve başı yapıyoladı Şiye (8) āltına īsan giriyodu ōle olüyodu Şebek yapālā (9) ıplağ oluğ bōle gömleklen sāde beyaz gömleğ olurdu unnā gēzē (10) bayramna ōlēdi bōn Şinciki gibi televizyonnā falan mı vādı u zaman (11) yokTu köylülē kendi yapādi eylence

Köye elektrik ne zaman geldi?

(12) vallā yētmiş altıda mı gēdi yētmiş sekizde mi u zamannā gēldi (13) elektirik yokkına ni olcaḲ Íamba Íambalā vādı (14) Íambanın başında oturuduḲdu fenēr olurdu ni ocaḲ (15) elektirik yokkına gene bōle aynı kāvelē vādı kāvelēde lōküś olurdu (16) millet toplayırdı burda konuşurdu urdan burdan īsannā tabī birbirine gidēlēdi (17) Ḳomşulā birbirine māleye gidēdi bōle Ḳonuşurlādı Ḳadınna (18) kene aynı devām ediyō o göreneklē birbirlēne gelir gidēlē

Köy odanız var mıydı?

(19) köy odası wardı ya eskiden vādı köy odası wādı (20) gelen musāfirlē urda Ḳalırdı bōle odada (21) köy bōle veridi bōle gelen musāfirlere köy çıkarıdı bōle (22) sıralan kēzek yapıdıḲtı bis bōle kō bizim yüz āne seksen āne (23) çoḡu giTTi bidaḲımları gençlē şinci hep Ḳasabaya gidiyo da (24) seksen āne falan war şinci kō esgiden kēzek olüyōdu bōle (25) her eve bōle yapabilceklere sıraylan yēmek çıkarıdıḲ buriyi kāvenin önüne (26) musāfir warsa musāfir yirdi urda hocalan beraba hoceye yemek çıkādı esgiden (27) şinci çıkmiyo u başḡa geḲen sene wardı emme bu sene falan yapmadıḲ biz (28) gezeḲ ḡāḲtı awır geliyo millete ḡoca köyü toplüyo milleT bōle buriye meydana (29) burlarda baḲ dē orda aşevimis falan vā urda yemek yapılā (30) bu köylünün hepsini dāvet ediyō bi kişi ḡāşılā (31) ramazan kezēni bi kişi ḡāşılā sıralan yapabilceklē bōle yapırdı

Köy halkı için ne diyorlar?

(32) vallā manav geḲiyō yörük tī bizim būra manav

Köyün tarihini biliyor musunuz?

(33) esgiden dā önce mōrmatmışTı bizim köyün adı (34) vallā bi esgiden bōle bi ḡızmış mıdı rum ḡızı né (35) onun adı ölemişTi ḡālibā mōrmat u ḡızıñ ismi ḡönmuş mōrmat tiye (36) sōna güllüceye Ḳewirdilē bunu wallā tāri olaraḲ bilemiycēm (37) bu da ömuştur gene ḲırḲ sene falan

Hıdırellez'i kutlar mısınız?

(38) yaPmiyolā ſinci gene ğızlā falan hıdrellezde bōle eyence yapıyolā (39) sancaĶ mancaĶ
ķurüyolā ōle sallaniyö ğızlā (40) bōle ipten ğurüyolā urĝaĝna salıncaĶ (41) kücük çocuklā
yapiyö ğālibā bōle yaĝıp Ta ateſ üsTünden (42) yeni çocuklā yapıyi ifaĶ çocuklā

Geçiminizi nasıl sağladınız?

(43) wallā bis çifçiliklen_ōraſiyoz Ķoyunculuktan_ōraſiyöz malımız da vā (44) çifçilik Te
yapiyos ōle geçinip gidiyos köwde

Yaşam eskiye göre daha mı kolay?

(45) wallā ſinci geçinmek tā rāt ſinci hēr ſiy vā esKiden ğıttı ſiylē (46) ſinci neriye uzadırsaĝ
çalıſtın mı geçiniyon (47) esKiden bi yērde olüyöduĝ_emme ſinci ğerī ſinci Ķasabaya ev
yaPmadın mı ğıs falan bulamıyon (48) gene köüñ_içine verirlē de köüñ_içindeki de Ķasabaya ev
yapiyo veriyolā

Köyde ava çıkılır mı?

(49) esĝiden_olüyodu da ſinci olmüyo bōle yaĝın köylē geliyodu bōle (50) süreĶ_avı yapālādı
domuz vurüyolādı bōle çoĶtu doĝuz (51) gene de çoĶ ya ſinci doĝuz bōle on tāne om beſ tāne
yirmi tāne doĝuz vurulurdu (52) awcılā bōle ileri diziliyolā geriden de bōle tüfek
patladıveriyólā (53) bōle yirmi kiſi kene olüyo ārĶada baĝırtı çirtı bōle bāriyölē (54) doĝuz ileri
çiftiyi tabi u öndegi ſilāhlāĝ önüne geliyo doĝuz (55) unnā da ordan vurüyo onu üstüne
çıkınca bōle olüyö (56) gittik yā süreĶ_avına gittik furmadım ben (57) ben ſilāh ālmam_elime
silāh_ātmadım

Askerliĝinizi nerede yaptınız?

(58) asKerliyim benim ſiyde aĝrıda siwasTı acamı birlik (59) acamı birlikten üç_ay ĶāldıĶ_urda
undan sūna daĝıtım_olduĶ (60) āriye gittik ārının Ķazāsı eleskirt uriye gittikti (61) bis piyāde
askerīdikti devāmını bōle eyitim yapılyodu (62) bi de Ķaraĝolu wādı bōle ſiyin āskeriyeinin
urda üç_ay ĶāldıĶ (63) cepānelik bekledik_urda sıralan bōle yirmi tāne falan_asker urī gittikti

bis (64) çandarmayı pek sēmezdi uranın hākı bōle bizim askeri sevē (65) candāma demeK başı yapıyo unnara biz bu cepānelikteke köwe inēdik_emen (66) yakınımızda hemen köw wā bōle köden yīceK_ışçek alırdıktı paralan (67) bize verirlēdi unnā Çandāmaya vēmiyolā Çandāmalā bileleK bize ismālādı (68) şunu bunu yımırta alırdıK biz yōürt_alırdıktı urdan köyden (69) bize verirlēdi candāma giremes köwe kımutannā hemeñ bi āşam geli (70) ertesı gün gidiyó oriye bizim nöbet yerine (71) deñişıyó hēp şıylē subaylā yirmi ay yaptık_āşkerlī

Köyünüzde neler yetişir?

(72) köyde biz ārpa būdāy ekeris kıarpıs kıavun_ekilir domatis ekmiyólā artıK (73) bi de zeytin wār şinci zeytincilik wā bizim burlāda (74) wallā dönümü zeytinliklēñ ona ğıdāna gidiyó (75) om milyara gidiyó tarla beş_āltı milyar

I/29

Köseler Köyü - EZİNE

Melek Özer (81)

Merhaba. Sizi ziyarete geldik.

(1) dadacīm ğēmiş hoş ğēmiş sefā ğēmiş a dadacīm a dadacīm (2) sağ_ol baķām hoş ğēldiñ_ōlanım geliñ baķām (3) geliñ dadam geliñ_ıçeri gel dadacīm geliñ dadacīme baK beK ğüzel (4) ā dadaçīm nēlēden ğēdin seni aradım (5) dün den beri baķdıriyim_asına baķ baķām geliñ mi diye (6) ğēmedi anne yûK deyi gelen_olmadı oturuñ baķām (7) ē nası emine file iyicelē mi atça fılan nasılā (8) dadanıñ_ēvlēni yapmā başladıñ mı hani yapcādıñ (9) benimkilē de bi ğēdilē ğēmedilē māyir nāpām ğıdışım baķ (10) burda ğāldı bu da nāpalım ğıdışım bi dā geliçekleridin ğēmedi baķ (11) ğız ğēdi kitdi yuk nāpalım e kış geliyó üstü bērbat_öldü (12) herkezi yaPdı benimki ğādı çok_akıyó baķ sen buna (13) üstü akıyó akmasa ğar geldi mi temelli (14) ğız ğēdi ya kıāt ğēdi ye hazzitmiyem_undañ ā te atçeniñ aşarı kıapıya gel (15) kıapının_āltından girdim nāpiyōñ melek yinge söylendim ğay (16) dimediK ğumadım ğay yapıñ yapıcāñı didim (17) ğocağarılara saña şı yapçāz dediñ dedim ben de (18) yapıdñ_erāldē

yapçārı didim ben de adamaķılı söylendim ğay (19) ilendim söylendim ğāķdı kitdi dūcedim_emme illemedim (20) hatçe ğoņşu da vā terlī ğāldırdım_emme Ńı̄tmedim ğay (21) e ne vā neden yaptın sen durup duruķana bize bu ũzũntũyũ (22) ne istediñ bizden bis ğocağarı sen_ēr zaman Ńı̄diyösũj deli olurum ben sā (23) baŃķa Ńıy_iste benden yārdım_iste para iste benden (24) aķıķ_a Ńı̄ yapdıķsa seniñ_eliñ para ğödü oreyi yapdıķ da (25) döru ğıdıŃım yoķdu bi Ńı̄ aķıķ yũzũ küldũ yapdıķ da (26) pi Ńı̄ĆıK ğāmadı satıldı dedeleri çöķerdi baķ hepçi urlāda (27) kimisi burda çökũk kimi burda çökũk bizi bōle niden yapdıñ ũzũntũ yapdıñ (28) ben dedim na ķadā ũzũldũm seni de allah ũssũñ didim (29) ğözüñũ burnuŗu da sũrũndũrsũn didim ğay (30) ne diyim ũle didim ğay ğızdım bōle

Köyde kız isteme nasıl olur?

(31) ũle Ńıylē iĆ yapmadım māyir bi yerlere kitmedim çıķmadım bi yere hiĆ (32) dön_āşam da çoķ durmadım bile bu āşam doņdum ğēdim (33) dũn_āşam durdum bu āşam da doņdum (34) ē sāt_om biri geĆerek ğēdim ğıdıŃım duramadım ayas doņdum

Evlenmeden önce eŃinizle ğörũşmũş mũydũnũz?

(35) yō ğörü mũyũn nēde eveli biz ğaç ğũç vādı bizi ğösTerilē mi (36) hinci ğörüyörũ varyiolā bizi ğösTēmedilē ki (37) bubam hemen geĆ ğāmiş gibi sıķıladı bizi ekimizi de (38) öteki hiĆ_evlenmedi ğāķTıķ kitdi dey_urlāda ölũmũne sebep_oldu ũle (39) on sekiz yaŃlānda vēdi öteKi fatma hanım on_altı yaŃında mıdı on yedi yaŃında mı (40) yoķdu bilene ğoca ũlanı vīdi u da urda durmadı (41) ölũmũne zepep_oldu küĆũyũm benim ben_ōn sekiz yaŃındaKēn u benden_aŃşarı (42) iki yaŃ_aŃşarı āfa nēden ğıdıŃım ifāken_emen bizi sıķılīvidi

Köyũn gelenek ve ğöreneklerinden bahseder misiniz?

(43) ğörenē ne olĆaķ bizim köũmũz ādi kö neresi ğöreneķ_olĆaķ (44) nēde yāpĆaķlā hani kırķ yılın baŃı bi kerecik yapālā hayır (45) ben geleli ũĆ sene mi iki sene mi yaPdılā yaylacıķ_ōsa her zaman yapā bizim köũmũs (46) burda yoķ_ōle hani īsen yoķ hepsi çöķdü zāte ũlanım īsan mı vā (47) hep ğoca īsan yoķ Ńurda kırķ ķadā vāsa ğenĆ anĆaķ (48) hepsi ğoca çöķTũ yoķ hēP

genşlê gidiyö (49) a nöriniñ_olan kendi gâḲdı kitdi de urdan şī aḲ mām̄et kitdi olan yanmadan (50) şurdan selāTTiniñ_olan kendi kitdi dōrT dene beş dene köyde hani ni Ḳadı (51) genşlê boyne gidiyö çekiliyö mēremiñ_olan bulmuş hinci bu ay çıḲmıyo (52) öteki ayıñ on_ekisinde o da yapıcāmiş seniñ_ani yapdīn gibi depitiḲlı (53) u da yapaçak_ışTe baḲ dūn_añıyórlā urda urlāda olan uzaklāda bulmuş (54) yapdılā gēdilē bi yūsüK daḲdılā baḲ hāzır_ōmaḲ vā (55) verividi bu nōrininki barışmadı hınzır ġarı barışmadı aman nēse (56) bunnar anḲaradan geliken bubası ġisken_ürdan askerke Ḳamış gēmiş anasını (57) ġız dōmuş üş dūrt yaşına girdi mi bi de olan_ōmuş olan saḲatça dilsis bōle söylenemiye (58) buba diyö mama diyö elnen aḲnadiyu ġucamanca emme (59) on_iki yāşlānda on_üç yāşlānda dilsis saḲat (60) unnarı bu annesi büyütmüş adam sōnadān bi dā evlenmiş (61) ġızı vāmiş şinci u öteki adamdan ünversteteye gidiyomuş ġıs (62) ille gāçān diyó ġarı ayrılçān diyö evlē vilen geçirtmiş_üstüne ġarı (63) sōnadān gelēn ġarı īsanı yapā mı yimē gelir tabi alcaḲ sendeñ_evler (64) ben barışdırırın dimiş ġız da ġaşdīn gēdīn baḲ bu adamıñ ġızı emme barışTırmadı nāpıçañ (65) ne ġırık mırık getimedilē bi halası bi dayısı dīsesiniñ ġızı iki üş dene mi ne adam gēdi (66) bāçalıdan hiçkimse yūḲ kendi kendine nōri yapdı nāpsıñ (67) ġıs çok yavuz māşalla burda ırāt_ēdicek emme ġıs (68) nōri baḲ motūrsete Ḳoca motūru ġoca arabası vā adamıñ (69) unnarı bırakıp taḲsiye alıp kitçeg_ezīniye kendi nāpırsa yapısıñ (70) otuz_iki ġoyun bırakmış iki Ḳoli bıraḲdı unnarı da üsiyine (71) istē baḲsıñ olanı ġoyamadı bi yere iki tene çanaḲḲalede evi vā (72) ġızına da aldı ev iki dene evi vādı kendi uzak kitmīcem olana de yaḲın_olçān didi (73) durcaḲ yer yoḲ burda kendi evine kirdi hinci birine çanaḲḲaleliniñ_u alır (74) birine de olan_ālır iki dene şiyi vā tabi ġızına da yārdım_ıtdi (75) üverstede ādı ev inci unnān birini biri alır berini de biri alır oturu yirlē (76) başḲa nāpıcaḲ yāpiyi çalışıyi daşı sıḲsa suyunu çıkarı olan (77) bubası da gēmedi aḲılmadı baḲ_ç geliydi adam burda olurdu (78) burda fasülye yapıyilāmiş tomata badılcan biber Ḳarpız bostan (79) bubasına abar yollúyómuş arabıye sarınca hadi baḲām urda çanaḲḲalede satiyö (80) bi pāça dadalara yīçek Ḳadar verimiş nāpıçañ usandıḲ diyödu yaPmaTıḲ geçen sene diyödu (81) bu yıl gene bahçe ekmiş_āçık da bize de Ḳuyverin didi hatçe dūñürü istemem dimiş nōri

Ekmek nasıl yapılır?

(82) yorusuñ tekne de yapāsıñ nası yapçañ teknelē vādı uzun göcaman bubām teknesi (83) bi kile çiy_alır un_alırdı unnan yōrutuğ a kıdışım çok yinirdi eveli (84) melezlik ayırdıdık_unu ani urbalık buydey_ununu ayırı (85) emme dadı duzu olurdu incikinnēnde u vā mı gıdışım_ıç (86) ekmeklēn koğusu vā mı hiç dadı duzu yoğ ki (87) incikinneñ hiçbir beşeketi yoğ işTe urbalı işTe buydey_ununu ayırı ayırdık_ışTe (88) sāde unu urbalık yapādık_ışTe dūn yapçağ_ oldu mu iki çoval_ olurdu undan (89) biri gidēdi dūne birisi galırdı böyük dūn yapannādan öle çok yapādık

Buğday ununun urbalık undan farkı nedir?

(90) saraylısı daTlı mantı gibi öle şiylē yapılır bundan u ayırı gönudur (91) u ince eleklen_elenir tel_eleklen file elenmez_u (92) iyice incēlen geçiridık_unu öle ayırı eleklēm durüyö benim (93) geçēn āTdı benimkilē durüyö ğullanmiyös_inci yoğ pi şī (94) nōlcağ hazır_otlu ekmē de yīyus unnān da hiş dadı vā ne duzu vā (95) koğmiyi evvel firinnāda yapdıñ mı nēde şitseñ urda koğādı ekmeklē (96) hinci koğuyó mú gıdışım yoğ em de ilāşlı (97) uzman ğarı ne diyo ğır başlı ğarı televizyönde çıkādı şiyē (98) diñniyum_unu televizyende öle nāpalım gıdışım

I/30

Yahyaçavuş Köyü - EZİNE

Nizamettin Bayar (65)

Köyün girişindeki büyük taş sütunlar hakkında neler biliyorsunuz?

(1) romanıñ yapılışı romanıñ tārihi işte öriyi saray yapılmış (2) saraya gidiyomuştı rumada italya rumada burlādan da mālzeme götürülüyömuşt_ışTe (3) u yuvarlağ taştā orda ğullanılıyomuştı direK_üzerine yapılyomuştı saray nası yapılyósa (4) sizlē oğullusuñuz bilirsiniñiz bu işleri vallā işte bizim duydīmizkilē bunnā (5) ama ağığaten yāni büyük başarı bugünkü şartlāda da çıkar_u taşlā çıkarılır (6) imkān olmadī için nası olmuştur varmıştı demeg

gi gene imkân wâmişti (7) bugün de insan için hiş sorun puroblem dîmişti (8) şu taşı şöle yapmak için on kişi yapıyomuştı on kişi de beklüyümüştü sırada (9) on kişi ölmüş arıadan bi on kişi dâ gelip yapıyomuştı başında bi bilir kişi miyendis (10) bunıñ böle olcāmı ėlinde santim santim ġıram ġıram santim santim tākib ediyomuştı (11) yāni hani ėsan için bi sorun puroblem dîmişti unnā için padişah mıdır niyse (12) istēr yūs kişi ġēsīñ istēr biñ kişi ġēsīñ öle heralde öle olüyödu yāni (13) başlānda bilir bi usTa bilemiyom başKa bi şī düşünemiyom (14) ama bugün teknoloji yapar isterse yapar o daşlā gibi daşlā ālāsını yapar (15) ġörüyosıñ ġoca ġoca çarklā çıktır mı sen şurė yoıarı bi çık da bi ġör (16) devāsā bi çark var düşün kü burdan daş alıyolā (17) şimdi daşın şu cāmı gibi bi bılōıu böle iki tene çark vā durdurmuşlā dē ġāşiki mezālīġ gibi (18) bu da bordan ölçümünü yapmışla cīzT bu burdan iki metre kesip gidiyo öte ġadāna (19) öteki de ordan burī geliyo iki metre derinnī düşşün (20) bu derinnikte kesip gidiyo daş aynı tomuruı piçē gibi (21) bi de robūt yapmışlā āltından delik deliK deliK deliK deliK öte başa ġadā (22) bu düşün ki cāmı gibi bılōı böle beri ġēmiş (23) undan sōna ārtık işine ġedī gibi dilimlīp dilimlīp alıp alıp hizara ġötürüyolā öte kıayaıık altına (24) işTe undan sōna bunnarı yapıyö işte bunnā çıkıyö (25) u teknoloji unu böle yapıyōsa bunu yapıyōsa unun gibisini de yapar (26) ama u zaman bunnā da olmasāydı nīlen yapıyōsa (27) tabi unnarın da bi farklı şīlēlen yapıyomuştı (28) çekişlen tıı tıı tıı tıı tıı tıı öle gidiyomuştı unnarın işi de

Köyde Yahya Çavuş hakkında neler anlatılıyor?

(29) şimdi yahyē çovuş balkan savaşına çārmışlar burdan (30) çanaıııale savaşından önce balkan savaşları yēmen savaşları varmıştı ye (31) orası sona ērdikten sōna yahyē çovuş burė köve geliyo (32) ġēldīnde bobasınır hāfiz dayınır bir ölümüştü bu evlendiriyō aırabāsınnan (33) dayısının bi ġızını aliyö yahyē çāvuşa yahyē çāvuş evleniyö (34) faıat ölunır dünyēye ġeldīni ġörmüyö (35) hāmīlēken burdan ikinci bi defā onu çanaıııaleye çāriyolā çanaıııale savaşına çünkü savaştan ġeldi ya (36) tecrübeli diyi hemen una otomatikman çovuşluk terfiyesi vēmişlē savaştā terfiye ġazandı diye (37) işTe u beride u işte unur kıabriniñ oldī yērde uriye çıkan ingilizlere saıın bir iki kişiyē ġurşun atmar demiş (38) yāni üçünü beşini bi ereye ġetiriñ öle atır (39) yāni ġurşun birıaş kişiyē şı yapsın (40) orda bi mangayla zan etmişlē Ki

burda bi alay vā tabur vā (41) o ğadā zāyiat vēmīşlē orda unuğ sawaştı yērde ismi ātırırda diyil (42) undan sōra ateş_eden şeyit düşen yanındaki sawaşa atılan silāh te yōk (43) yanındaki u şeyiT düşsün de ben silānı aliyim atiyim diye sırada beKliyennē wāmıştı mevzide orda (44) tabī ki heP hucum hūcum hūcum_ucum saın demiş yāni bi boşa atmayığ (45) işte şōle yapmayığ bōle yapmayığ bi haylī sawaşmışlā (46) bōle durdurmuşlā yārdım gelinciye ğadā ondan sōra ōbūr tarafa ıkıyō (47) domuz deresinde kendisi de ūrda şeyit_olıyō (48) işte bi ğurşun geliyō nası olıyōsa o bōlgede (49) bunu dā teferruatıyle biliP_annadannā var_ama bizim bilgimis ğuladan duyma bu ğidā (50) yıllar sōna yahyē çowuş o oldī ıkıyō meydana çūnkū bunnā aynı bōlükte aynı ğōuşta üç beş tāne yahyē çowuş vāmıştı (51) balıqlıdan varmıştı ğızılōden vāmıştı akōden vāmıştı işte ezīneli vāmıştı (52) faat çınarlı ğāvenin bi sāyibi vā leplebicilēğ_āmed_āga derlēdi lāābını (53) ben_āı da ōsa öyle bilirim u demiş ki biz bobannan berābēdik urda sawaşan (54) şimdi sāyip ıan çok yahyē çāwuş benimdi unuğdu diyennē çok (55) haftā ākkōlülē bi vakit şeyiT mayşını unnā aldılā bunnara bi şiy verilmedi burda (56) urdaki üstün hizmēt yapan senin bobandı yahyē çowuştu diyo ğoçeli yahyē çowuştu diyō (57) işte yēTmiş usur kişi gidiyo burdan sawaşa üç tāne gerisi geri dōnüp geliyō erkeklēden (58) o da hasbelader mutlakā geri hizmetlēden ğaçmadır (59) çūnkū urda insanın sā ğālması mōmkūn diyil (60) āteşin_ıçinde ben sā ğāldım geri dōndüm diyen çoğ_az_īsan ıkā işte ōle (61) unnān da bi tānesi ğēmiş susamış (62) şurlāda bi su iiyim dēken ğuyuya īnmiş su iiyim dēken aymış_eyē (63) düşmüş zātūryi ōmuş buruşut_ōmuş_u da undan_ōmüş (64) unun da şeyiTlik mayşını filā aliyōlā bu kōde aldılā ōle işte (65) ekisi ecelinnen_ōlme bu artı yāni nası oldiyse (66) işTe bōle yāni yētmiş_āltı kişiden üç kişi dōnmüş ğēmiş (67) paşe bilmiyomuş bunu atatürk yaw demiş burdaki sēyid_onbaşiyi bi getirseniz de görsem demiş (68) atatürk ğēmiş edremite gitmişlē aramā gitmişlē (69) unnāğ da çamkō küylēniñ_ismi gitmişsinizdir ye (70) ombaşıye demişlē yaw demişlē paşe ğēdi seni ağıriyō baştamış eli ayā titremē (71) yaw demişlē şimdi paşeniñ ğāşısında bu adam ayānda ayakabı yok (72) kıçında pantul yok arasına ğēyceK bi çeket yō bi ğōmnek yok (73) bi ormancı vāmıştı urda ıariyō hemen pantulu vēmīşlē devletin mēmuri ye (74) ıarmış pantulu ğoca seyide zar zor damışlā ğeçirmişlē pantulu ormancının pantulu (75) diyē ğiyāfetlēni de ğiydirmişlē paşeniñ

ğāşısına çıkınca baĸ gene māçup_étmemiş_atatürk (76) ulen ölüm demiş seyid_ombaşı ne de güzel yakışmış sārja ormancı elbisesi demiş (77) baĸ kendini_olmadīni emānet_öldünü da biliyo (78) ona demişlē ki u zaman paşam yā bu fakir (79) bu eşşēnnen_işTe demişlē odun getiriye götürüyö hani satiyö işte onnan geçiniyö böle (80) bunun haĸķını yimeyin demiş şu rumnārdan ġalan baĸ_u seytinnikleri var ye demiş (81) şurlāda elli dönüm yazıverin bu seyid_ombaşının_üstüne demiş (82) atatürk diyö bunu ġāzi mustafa kemaġ_atatürK diyö (83) hani ne ömuş yāni yazmışlā mı bi çizivēmişlē mi (84) gene daġdan_odun_indiriyin diye ölmüş ġoca sēyiT (85) undan sōna ītibāre geçiyö ama heykeli yāpılıyö ġoca seyidin yahyē çāvuşun_emme çolī çocī çok fakirlik çekmiş (86) böle abartmaya filen hiĸ gerek yok yāni ġērçēni yazıp sōlesinnē (87) şurde bi anıt_olması lāzım yā yahyē çāvuşun köyü burası (88) ezīneye tiktilē yahyē çovuşun anıtını ġoyā işte bu çoçeli yahyē çovuşun anıtı urī yapılmış (89) ne gerē var yā sen yāylāçıklısın seniñ_anıtın yāyleçikte olmalı (90) e urī de dikilsin burī de ösuñ niden_olmasıñ (91) ama ölmüyö işte bāzi şilē siyāset_olüyö parti olüyö (92) böle bi müze filen yapmayı öle bi şilē düşündülē filen_ama (93) valā alamadı yapamadı dēvlet_işte ġāldı bi şilē bi şilē olmadı kitmedi işte (94) olursa olması iyi ama olmadīnde ölmüyö işTe (95) iki yüz yētmış altı kiloluĸ top mermisini ġucaĸlīp namnunuñ_içine soĸan ġoca seyit dēdīn_adam (96) düşünebiliyo musun iki yüz yētmış altı kilodu unun ġucaĸlīp ġaldırdī top namnusu (97) bugün biraĸ ta yētmış altı kilöyü ġaldır dē ġaldıramiyö īsannā öle tüşün yāni (98) īmān ġücü īmān ġücü başĸa bi şī dī yüce rappim_işte unnara izin vēmiceĸ_urda (99) pāzı bi annā wādır hani īsanın böle çok duygulanince çōĸ böle nası dēsem ki bilmiyom ki işTe (100) öle bi durumnarı vādır una cenābıallah melāikelē de yardım_itti u işe (101) yüce rabbimin_adaleti bu işte

Köyün tarihini biliyor musunuz?

(102) vallā bāzi tevatirlē waġ yāni şindi tam öz geçmişini dōrusunu bilemiyom (103) baĸ burda tārīh olarak bīr tek tē baĸ minārede urda āltı yūs sēksen bir diye baĸ ġānında bi raĸam wa (104) görüyö musun_urda baĸ_urda boyamışlā ama boyasını aTmış_işTe (105) şimdi altı yūs sēksen birden bu yana bi hesābını yapāsa ĸaş sene olmuş u tārīh_ātılalı (106) āltı yūs sēksen bir yāP Paĸām bin_üç yüz_elli sene (107) şindi bu minārenin yapılış tārīdir bu dī mi urī tārīh

ğonduysa daş ğonduysa u yapılır (108) bin üç yüz elli sene önce bu mināre yapılmış (109) ya cāmi mināresi ni ğadā durdu cāmi yapıldı (110) aynı sene yapā mı bildilē baķām sen düşün gerisini (111) işte köyümüzün tārīhi bu bin üç yüz elli senelik en azından minārenin tārī başka bi yēde tārī yoķ (112) fağat bu senelērde u senelēde doğu anadolu bölgesinden iç anadolu bölgesinden yürüklē göçebe geliyomuşdu haywancılā malcılā (113) kışı burlāda geçiriP kışı burlāda yawan geçdī için işte ārtık hangi aylādasa iç anadolu bölgesine göçe gidiyolāmişti (114) yāni kıştıķ burī ğullaniyō yāzdıķ baharlık diyelim ki siwası ğullaniyō uri ğümüşāniyi ğullaniyo (115) bunnā eki ğız ğādeş bi olan ğādeş ğız ğādeş geliyolāmişti rivāyeT bōle (116) işte yawaşlar köü vā şurda bi de ya ōrda berābē duruyolāmışdı (117) bir aķşam olan ğardeşin misāfirleri geliyo ğız ğardeşiniñ ğussunuñ birisini kēsmiş (118) aradan da bi geçimsizlik çıķmış olan ğardeş ğızmış burī ğemiş (119) o da ali koç koç ali işte hani isminde birisi imişTi burī yērleşmiş (120) bunca senedir burda şurda bi su wā ya bizim işte onuñ başlāna ğonmuşlā (121) o suyu bulmuşlā nası buldulā dān dibindeñ ōle şiyi tārīhi bōle (122) bōle duyduķ bōle olıyō bōle biliyōs ama dā önce nası olmuş dā sōra nāsı Kitmiş onu bilmiyōz ārtık işte (123) en az bin altı yüz elli senelik minārenin tārī bin altı yüz elli senelik bu köy düşün yāni (124) valā işte çok kavimlē ğemiş geçmiş sizlē kültürlü kişilēsiniz (125) kaç sene olmuş dünyāda insanōlu yer ğurulalı yāni şu dünyē küresi ğurulalı (126) beş milyār sene filan diyolā dōru mudur (127) e işte beş milyār senedir burda düşünabiliyōn mu (128) kaç yaprak īsan ğemiş ğemiş īsannā olušta doušta bōle dēyi ki (129) nası başladı ādemden bu yana bi ğözün ōñüne ğetir (130) bizimkisi takvim yāprānda bi köşesi (131) normalde köyün yaşlıları olduķ zāten ğenşlē durmüyō ğenşlē gidiyō (132) çoçuklā burda peķ olmak istemiyō durmak istemiyō

I/31

Burhanlı Köyü - GELİBOLU

Şükran Süer (66)

Köyünüz hakkında bilgi verir misiniz?

(1) bizi köümüz yerli köw bu çumālī köü buran köü pazarlı köwü bunnā yerli köw (2) öle yabānç1 deyi çumālīye bulğaristandan yabançılā gēmiş mācirlē gēmiş (3) bizim bu köwde yok tayfırlılā yabānç1 unnā Tışardan gēme (4) bayırköwlülē bulğaristan tarafından gēme sütlücelilē öle Tışardan gēme (5) bizim bu köwde öle yoK dışardan gēme yoK bizim köümüzde (6) ğacallā diyolā bize bis řēden kütahyadan Çumālī köü burası kütahyadan gēmiş (7) undan ğacallā diyolā bize öle bizim (8) Çumālī köü buran köw bunnā pazārli köwü unnā yerli köw yāni ğacal diyolā unnara (9) ulğardere ama ulğardereleyen bizim köwün şumköün şonuşmaları deyişiktir (10) unnā çoK deyişik ğonuşurla öle cumālidayım ben orda dovdum büyüdüm (11) doğuz yaşında oğula başladım yoştu bizim köümüzde oğul beşe kađā oğudum (12) on yedi yaşında evlēndim Çumālī köünden buriye gelin gēldim bōle işte

Eski köy düşünleri nasıl olurdu?

(13) çoK küzel oluyodu eski dünnē önceden çarşamba günden başladı dünnē (14) yemeklē böreklē ekmekler önce evimizde olurdu epsi (15) cumā günü gelin tarafına gidilirdi olan_evi çeyiz_alınırdı (16) orda düvün_olurdu gündüz düvün_ideriz biz_öle bindallı giyē gelinnē (17) öle olurdu aşşamına da olan_evine kız_evi gelirdi gece (18) çeyiz_asılırdı muhappet_olurdu urda çoK güzel muhappetler_olurdu (19) sōna bāřka iřte Çumārtesi günü gene kız_evinde düvün_olurdu (20) gene gelin bindallı giyēdi gece dovul gezērdik çerez gezērdik (21) önceden böle ceyran fılan yoştu kürēn_üstüne bōle řē konurdu kül (22) üstüne mazoT Tökülürdü mazoT ğas dökülürdü una yaşılırdı böle (23) gezdirilēdi gelinnen dāmādı bütün dovullālan kō gezilirdi öyle (24) sūna pazar günü gelin_alıcı olurdu olan_evi gelirdi kız_evine (25) bizim önce şuaför fılan yoştu bizi böle pullarlādı (26) gözlerimizi suratımızı pulla öle gelin_olurduğ gelin dāmādı çoK çoK görmēzdi şindiki gibi (27) ben kırk kün nişanmı kıldım kırk_günün_içinde hem nişanım_oldu hem düvünüm_oldu (28) benim öle oldu iřte küçücüK beni babam buriye veriverdi (29) elli senedir de burdáyım burhanlı köünde eřim öleli üç sene öldü (30) aşsiyer şanserinden_öldü iřte böle ben de evimde oturuyom

Gençliğinizde nelerle uğraştınız?

(31) çifçiliklen babamın evinde çifçilik yapıyoduK (32) buriye gēdik gene aynı çifçilik aynı mücādele ben kayınvālide kayınpederlen oturdum (33) görümcem vārdı oturdum e işte āynen (34) bizi önceden dayak deynek bi sürü şeylē başımızdan gēşti (35) böyle işte geçirdik ömrümüzü yavrūm başka bi şe yok ōle

En çok hangi yemekleri yapıyorsunuz?

(36) en çok māfiş yaparız bis yımirtalan olúyo sāde yımirtalan yovrulúyo güzē (37) yapıyim istēsen ben sana bi gün gelirsın yaparım ben sana (38) e işte māfiş yapılır katmer yapılığ māntımıs touK māntısı yaparız bis (39) süt taranası deris kēndimis yaparız buydeydan tarana bōle öyütürüs (40) onu sütlen güzēce kararıs göce deris bis una (41) undan māntı touK māntısı yaparıs çok güsel olur başka ne yaparıs (42) bōreklē yaparıs bizim de vādır çeşit çeşit yemeklerimis çorbalarımıs her şeyimis (43) sütlaç yaparız bāklava yaparıs ille bayramnāda mēşurdu (44) bāklavamızı yaparız el bāklavası evde yaparıs kēndimis bōle

Mafişin tarifini verir misiniz?

(45) şindi yımirtalanı güzēce yovururus sāde yımirtalanı su bi şē koymadan (46) birasçık emēn tus қorus bi çorba қаşı da şeker қорuz ұnu güzēce yovururus (47) sōna bōle küçük küçük bōle bōle açarız unu bıçaқlan bōle çize çize toplarız bir araya (48) yā bol yağın içine atarıs қabarır ұ sūna yağdan āldına üstüne de şeker saçarıs (49) çok küzel olur u herkez bilmez bunu bizim şeyimizi her yer de bilmes

Göceyi nasıl kullanıyorsunuz?

(50) şindi göce buydeyi dübekte güzēce yıkarız buydeyi dübekte ūnu döveris (51) önceden bōle büyük dübekler oluyodu kōlērde (52) Çumāli kōwünde vārdı ūrda қāvenin önünde dübek (53) bizim būrda da varıdı ama қaldırdılā mı bilmiyōm şindi (54) döveriz unu bōle tokmaқ āşlardan tokmaқlarımız görmüşündür anadolulāda çok gösteriyó (55) dübekte döveriz unu güzēce қuruturus sūna ūnu dērmen el dērmenlerinde çekeriz bōle (56) üyütürüs sōna onu şeylen sütlen bol sütlen қарарıs bōle fırında pişiris (57) bi fırından çıkārdına bōle қалbur deriz bis

kalburun_üstünden geç̄iriz_unu inceldiris (58) s̄ına işte b̄öle yemek ç̄örba yaparis yem̄eni yapariz b̄örek yaparis undan (59) çoK yāni güz̄e gösterem_ist̄esen nası şey_oldūnu ben sana b̄öle işte yavrum ōle yapariz_onu da

Keşkek yapıyor musunuz?

(60) bis yaPmeyis keşkek yaPmeyis (61) bu karşı köwl̄ede ġapsekinin köwl̄ende çannārda biğada ullāda yapıyolā (62) bizim burda keşkek yaPmazlā biz dūnn̄ede bayramnāda filān u māntı touK māntısını yaparis (63) b̄örek yaparis māntıyı biş̄iris güz̄eçe fırında kızārtiris (64) üstüne tovūn suyunu dökeris ē ş̄e yapariz tovū piş̄iris kızārtiris güS̄eçe pārçaleyip (65) unu māntının_üsTüne dökeris ōle yeris ōle yaparis sārma yaparis (66) bol bol sārma yaparis işte b̄öle m̄eşur yemekl̄emiz_unnā

Eski zamanlar mı daha iyiydi şimdi mi daha iyi?

(67) ā ġnce dā ġyidi şindi n̄erde bol bol_evde oturuyos (68) hastalıK başka bi ş̄e yok ku önce çalışıyoduK biz dālara çıkıyoduK (69) önce çapa kazmā gidiyoduK bis tarlalara yaşlılā eşş̄e binel̄EK gidiyolārdı (70) biz gençler yörüyel̄EK gidiyoduK bir_iki sāt yol yörüyoduK (71) burda ama Çumālī köwünde ōle deyil eşim bana diyōrdu ku sen öküzün kıyrūna tutun (72) u seni çeker baş yukarı u birinin bān de birine tutunuyoduK (73) öyle gidiyoduK tarlalara çapa kazıyoduK ōraK piçiyoduK her şey ellen_oluyodu (74) elli gün zeytin topluyoduK ōliydi bizim benim_eşim_āskere gitti (75) on dokuz_ay āskerlik yaptı bi kere gitti bi dā hiç ḡemedi (76) askerl̄ini bitidi ōle ḡedi e işTe heP ben kayınpedrimnen ōle tarlalara gid̄edik eşş̄ekl̄elen (77) afed̄esin eşş̄EK diyōm_ama öyle gid̄erdik_ışte tarlalara filān ōledi bizim zamānımıs (78) şindi tıraKt̄örlen her yere gidiliyo amma hastalıK çocūm bol bol_āstalıK herkes hāsta (79) önce hiç hāsta filān_olmuyodu yaşlılā (80) benim kayınvālidem_öldü de yetmiş dört yaşında heP devāmını çalışalāktı (81) çalışıyodu ōl̄idi ama şindi hem̄en bi pārça bi ş̄e ōsun hāsta oluyós (82) keşke esKisi gibi olseydi her ş̄el̄er şindi de her şey kolay hāstalıklā çoK b̄öle

Gelibolu'ya sık sık gider misiniz?

(83) gitmiyom gitmem_öle çok çok pen benim çocūmın burda marketi vā (84) urdan alışveriş yapıyom eşimden pare aylık kıldı (85) unu āy başından_āy başına gidiyóm_almā o kadā (86) gitmem geliboluya fılān bēn çok öle işte

Kaç çocuğunuz var?

(87) üş tāne çoçūm vār bi tāne kızım iki tāne ölüm vā (88) o büyük_ölüm uzman çavuştu emekli oldu bu sene (89) küçük_ölüm da tanker şüfördü mazoT dağıtıyodu köwlere (90) şindi market_aştı buriye köwe burda çalışıyo (91) kızım da köün_içinde evli u da kışın geliboluda kalıyo (92) yazın köwde kalıyo öle işte hayāT mücādelesi öle

Kış için hangi hazırlıkları yapıyorsunuz?

(93) işte u taranayı yapıyos çörbalıK tarana yapıyos yourt taranası deriz bis (94) çorba yaparis erişte yufka yaparis mağarna kışlık öle şeylē yapıyoz_işte (95) zeytin toplayoz yağımızı kēndi yağımızı kēndimiz çıkārtiyös (96) siyah zeytin kēndimiz yapıyós yeşil zeytini her şē kēndimisin bizim (97) kēndimis yapıyós öle pek satın bi şeylē almeyiz bis pazārtan

Düğünlerde, bayramlarda oyunlar, eğlenceler yapıyor mu?

(98) ō en çok keçiliköünde kumköünde olu bizim köümüzde öle bi şe olmazdı (99) sūnet tūnlerinde gece yapālādı erkeklē kadın kıyāfeti giyyodu oynuyolādı (100) öle oynuyolādı erkek_oluyo kadın_oluyo öle oynuyolādı gece tūvünlerinde yavrum eskiden (101) şindi bi şē yok bi gece dūn vār mı yōK mu bitiyö gidiyo öyle (102) şindi yok_öle bi şē yōrulumuyo millet bis çok yoruluyóduk_önce dūnneri yapākan (103) benim de torunumun biri ünüversdeyi bitirdi bñ sene biri de yeni başlıÇek (104) bi torunum lisē ikiye gidiyó biri bire başlıÇek benim de yedi tāne torunum va

Ailenizden Çanakkale Savaşlarında şehit olan var mı?

(105) yok bizim burda benim kayınvālidemin babası şeyit_ölmuş (106) çanakkale muarebesinde şeyit tüşmüş bi ūnu biliyóm ben (107) annesinin kārında üç_aylık kalmış

ğayınvālidem babası şeyit_olmuş (108) bilmiyodu ānnem nasın_oltūnu çanakķalede şeyit_oldūnu ũ kadā biliyodu bilmiyodu

I/32

Karainebeyli Köyü - GELİBOLU

Kamile Güney (71)

Köyünüzde düğünler nasıl yapılır?

(1) bizim de pazārtesi günü çeyizimiz çıkā u gün çeyizi ğıs tarafından alınır (2) getirilir olan tarafına serēlē duvarlara gerēlē yapālā işte (3) gece yiniden aķşama deyişik kıyāfet giyēlē teKrar aķşam yapālā (4) gündüzün yiniden çarşamba düyünü yapālā gene teKrar başKa kıyāfet giyēlē (5) işte şeyi tıraş yapālā dāmādı gelini çıkarılā alilā olan tarafına getirirlē tekbirlen (6) işte öle gece gündüs başka deyişik deyişik yapālā öle olur ādetlēmis

Kendi düğününüzü hatırlıyor musunuz?

(7) hatırlēyom bi yāmūr bi yāmūr bi yāmūr yādı yāmūrdan hiçbi şeye baķınamadıķ (8) hep örtü altında oldu her şeyimis ādetleri dıřālāda hiç yapamadıķ (9) her şeyimizi örtü altında oldu yemek_ādetlēmis_olur dāvetlēmis_olur (10) işte aynı gene çeyizlē çıkā gelin çıkarılā öle işte (11) yapıyolā hep řimdi yaPmıyolā artık çok şey_olūyo ağır olūyo tantanalı olūyo (12) onun_çin kısa kesiyolā bi gece kıs tarafına gidiyolā kınasını yaķıyolā (13) ertesini āşam da olan tarafında gelinnēni giydirip düyünnēni yapıyolā işte (14) o ğadā olūyo řimdi ğısa olūyo

Çeyiz nasıl hazırlanır?

(15) işte kızın tarafını olana götürürlē olan tarafı da Kızın eřşālāni çeyizlēni alır (16) bohçalālā Kızın tarafına götürürlē o aķşam ayrılık_āķşamı olur_u āşam (17) ayrılırlā tamāmen seninki sēnde benimki bende erkes kendi düzenini alır (18) altınını bilezini verilē ğeri eřşālāni veriřlē çeyizlēni kızın (19) alır hērkes kendinde kalır sabāleyin yeniden_unnarı sinilere ķorlā (20) yirmi sini otus sini serēlē çeyizi de alilā götürülē kıs tarafına (21) yeniden tekrardan alilā u

şeyleri kıs tarafından çeyizi annesi ne veriyosa Kıza arabaya yüklölē (22) alılā getirilē olan tarafına u gün_işte çeyis serilir olan tarafında (23) sōra da işte düyün_oluyo gece āyrı gündüs_āyrı gece āyrı gündüz_āyrı düyününü yapālā genşlē (24) öledi bizim zamānımızda bizim düyünnēmis_öledi o zaman (25) kırk sene elli sene oldu baK ben gelin_olalı gēdim yukarı mālledan_o yandan burīē öle işte (26) āyrı ayırdı hep ādetlēmis hısm_ākṛabā kat_urba giyē düyünü yapālādı (27) kat_urba bölē yāni şindi bu şalvarın āynısı üstüne yapālā berābē (28) kat dēris_una saş taķınırlā āltınını bilezīni taķınırlā başına kırep bālālā (29) düyünneri öle yapāla deyişik deyişik giyēlē her gün her_ākşam başka kıyāfet giyēlē (30) öle düyün yaparis kendi ākrabalāmız da bölē yabānciye pek inÇe giymeyis (31) öle kıyāfetlen gideris kendi canımızın yakınımızın tēzemizin halamızın düyünü olursa dā ahır giyineris (32) öle yaparis kēndimislēnkinde

Köyünüzde bayram eğlenceleri yapılır mıydı?

(33) yapılırdı şimdi baK kız nişannandı mı kızın her ādetine gidēsın (34) bohçasını düzēsın bu āşam kına yaķılceK bayram gēdi meselā (35) şindiki bayram gēdi bohçasını düzēsın kıyāfetini alısın kızın (36) gene bölē kat_urba yapıyoz_ışTe āynı ama (37) şıkırdaklılıdan ağır_urbalādan kestīriz_alırız getīris (38) içine çamaşırınnan berabē terlīnnen berabē götürüs (39) u ākşam gideriz Kıs tarafının olan tarafı hısm_ākṛabayı alır bölē (40) gidē kıs tarafına kıs tarafı da kēndi hısmını yaķınnāni çağırır (41) gelin kızın eline kına yaķırıs oyun yapālā eyvence yapālā sōna da kınasını yaķālā (42) dönēlē geliris_ēvimize öle namazı olur şey_āşamları kandel_āşamları olur (43) gene teKrar gene gideris gene kına yaķarıs namazlāda da gelin kıSa (44) ādetimizi yaparız gene gene geliris geceleri öle alınca kada (45) ārtık bi senede mi iki senede mi taşınırız yāni bölē devāmını u kızını alınÇa Kada (46) şimdi üç_ayde biz yapıfēdik_ādi kıSa bēm benim de Kızım vādı (47) geÇen sene vēdim üç_ayda çabucık yaptıktı tes toparladılā (48) alalım_alalım_alalım dur ēkinneri ekelim dedi bubamıs ēkinneri bile ektirmedilē (49) biz dedilē haziriyıs dediK Ki yāmūr yādı biz de ēkinnere acele ediyo diyo babamıs (50) beklemedi yāni bıraktık_ekinleri düyünü yaptık vēTik Kızı işte çıkardık (51) olana da olanınkı dā kaş sene öncesi yirmi beş sene önce olanınkıyı yaptıK (52) ununķu dā başkadı dā şey_oldu köy düyünü

yapTık çanağkaliye gittik (53) çanağkalede yapıdık bōrda yapTık araba tuTTuğ te çanağkalede ne işimizmiş dedik (54) te ūrlara gittiK dūyün yapTıK çanağkalelēde işTe bōle yā

Hayatınız bu köyde mi geçti?

(55) hiç ben bi yere gitmedim hendi şimdi gidem bi yere duramıyóm ben (56) şehirde yaşayamayom balı yāni çıkarısın sudan yaşayamaz (57) aynı ben_öleyim işte gençlīm de öle

Gençliğinizde ne işler yaptınız?

(58) el gücünnen yapıyóduğ ōrağ biçiyoduğ būdaylorı el gücünnen biçiyoduğ (59) ōrağlan biçiyoduğ taşıyoduğ_unnarı harman yapıyoduğ harmannāda yatıyoduğ (60) undan būdaylorımızı eve taşırdı babamız arabamız dōrtlü arabamıS vādı hayvannāmıS (61) unnālan taşırdı malımızı içeri borıa getirirdi bizde çapa olurdu ekēdi (62) pomuğ susam unnan unnarı çapa yapādıK ekince yeniden gene unnarı yolādık toplādık (63) ğuruyanı kūruturduğ alırdıK hasılātı şeyi getirirdi gene bubam (64) eve borıa taşırdıK_ışte kışın da yirdik birazını satādık birazını tohuma ayırırdı (65) birazını da yirdik kışı çıkarırdık öle şeylēlen şimdi hēr şey makinalan (66) hēr şey makinalan ne vā şimdi çok güzē (67) el gücünnēndi evēlden her şey el gücünnēndi

Buraya özgü yemekler var mı?

(68) yemē de işte çorba yaparıs kuru fasulye yaparıs sarma sararıs (69) biber dolması yaparıs kışsa bu yaprağlādan sarma basarıs şeylēmize (70) sarma sararıs tatlı da bağlava yaparıs kışık_elvası dēris kışık_elvası yaparız (71) irmiklēn de olur unnan da olur hāngini istēseK unnan yaparıs tatlı olarağ da şeyin üstüne

Kaşık helvası nasıl yapılıyor?

(72) unu yağı kōrus tavamıza unu da kōrus yağı da kōrus (73) onu bi güzē kavırıs pembecik yaparıs (74) undan sūna öteriki tarafta Ta ocağta şerbeti kaynā onun_üzerine dōkeris (75) karıştıris kıvamını buluruz yāni sıvıK olmamaK_ için eyice de katı olmas (76) ortayı bulurus

karıştırıs kapāriz_ūnu sūna kaşık kaşık kaşık Kaşık_ūnu siniye dökeris (77) u böle aynı kaşın resmi çıkā Kaşık kaşık siniye dökeriz_ordan aliris tabaklara servis yaparis yemeklēde (78) yourtlu falan yaparis kışın maķārnalı yourt yaparız (79) yazın zarzavatlādan biber Kızārtırıs patlıcan Kızārtırıs öle işte yemeklēmiz de öle yāni

Peynir helvası yapar mısınız?

(80) peyniri de tāze peyniri de pişiris un_ātā bubamis yapā bizim (81) bēyim yapā beyim pek bilir_ u hemen baķarım yapā u emēn karıştırır yapā (82) şekerini kor ununu kor işte karıştırır önce eritir peyniri şey kıvāmına getirir (83) helva olçaķ tiye kıvāmına getirir sōra ununu atā içine şekerini atā (84) sapsarı sararır_ū öle işte basā tabaklara (85) yaparız yaz_ōsun kış_ōsun bulunur yaparız devāmını peynirden (86) hoşmeli demeyiz bis hoşmeli bilmeyiz bis bizim taraFımız peynir_elvası de (87) öle hoşmeri falan duyúyóz biz de ama ben ne yaPmasını bilirim ne de yidim bilmem bilmiyoz_öle (88) içine de kırmáyız_öle kimisi baķ yımırta kıriyomuş peynirinin (89) bis peynirin_çine kımayız bi un atarıs aldī kadā yāni kıvāmına baķarıs gene (90) katı olunca da güzel_olmaz sıvık_olunca da güzē olmas keçi peynirinnen çok güzē olur (91) en şeyi keçi peynirini beyeniris kıyununķunu bēyenmeyis yazın çimēn falan yir (92) dışarı çıkā hayvan acık koķu yapā öle yidī otlādan dolayı (93) pek bēyenmeyis keçiyi dā seçeris keçinin peynirini de severis (94) yoğurdunu da severis şeyini de severis her şeyi Tā çok severis keçiyi (95) vādı zāten bizim keçilēmiz de vādı da çoçuk_askere gidince işte bunun babası askere gidince çobannān falan ūrāşçaķ şeyimıs yok (96) verivēdik bi dā da yabmadık unnā da durmadı gēdine gittilē (97) geliboluda durúyola biz de şimdi yaşlandıķ zāten ne ekiyoz ne dikiyoz (98) bıraktık ekmeyi dikmeyi de bi günübaķan_ekiyo bi de ekin_ekiyo şimdi (99) bıraktık yāni fasülye ekēdik çok kıuş fasülyesi beyas (100) bi de günübaķannan şey_ekēdik kıza ekēdik bēyas pamuk_ekēdik (101) böle üstünde kışlık ayıķlātık toplanırdık konu kıomşu gelirdi (102) çalkādıķ_unnarı çalkā da el gücünnēdi bizim yapTımız_ış ārtıģ bıraķdım (103) çok yoruldum_ārtıķ bēn çok yoruldum rāssız da öldüm eKmiyoz TiKmiyoz_ārtıķ (104) yabmáyós bi seçiklē işte beyim_açık tā gidiyö ekiyö birē parça idāre idiyós (105) emekli oldu zāte kıaş sene

oldu birağ diyóm ben dā (106) unnarı da birağ ekmeyivē ārtık yetē deyom ama işte duramayo da alışkın (107) ağığ dā yapmā şeyi de vā heralde işte biraz dā yapıyös gidiyö geliyö

Evinizi kendiniz mi yaptınız?

(108) kendimiz yaptık ben gēdīm zaman ev burdadı iki katlıdı (109) bu yūsekti burası yūsekTi ev ni Ėadā yūseK baĖ ev yıkıldı düzledi (110) işte yiniyis çoĖuklā da ōlan da vādı tabi Ėıs Ta vādı ikisi de vādı (111) bi buğuğ yaş arısı zāten ufaĖ bütĖemis as yiniyis adi ĖektiK burīē işte (112) yaptığ bunnarı bōle bo ĖadāĖık çoĖuklā böyüdü sōna (113) ōlanı sünet yapıdığ Ėız böyüdü Ėızı vēdik sona ōbür Ėıs bōrda oldu küğük Ėıs (114) durTuğ bi sene Ėadā dışārda durduğ evi yapıp da içine Ėiremetik_emēn (115) bi sene dışārda durTuğ bēn Ėalışmadım çoĖuklām çoĖ küğükdü dede ĖalışTı (116) usta buldu yapTı dayısı vādı dayısı da gēdi tavannāmızı ĖaĖıvēdi (117) maranĖos vādı köwde durúyodu u da una da Ėapıları yaptırdı ĖirdiK_içine (118) ama Ėirdik pi odanın birine Ėirdik yapamadık yoĖ (119) bütĖemis Ėısa oldū için yapamadık Ėiremedig_içine bi tānesini yaptık (120) ĖirdiK bi tānesine sōna ōbürlēni yaptık birē birē dā hālā bile bitmedi hālā (121) ēsi Ėusuru vā yāni içērlēnde yapTığ döşediğ_āTlāni māTlāni her yerlēni (122) şimdi ōldu her yeri ama eh şindi temizlemē güĖ yoĖ_unnarı ĖenĖ_isteyö (123) işte geliyolā ağığ_arada bunnā yardımĖı olúyolā yapıyöz_işte (124) biz dedelen şindi ārtıĖ nē bi şeyĖig_istemeyom_ārtıĖ zāten (125) hēr şey Ėenşlikte bōle ĖōĖüm

Çocukken hangi oyunları oynardınız?

(126) ah nelē oynādık nelē oynādık saĖlambaşlā oynādık taş_alırdığ (127) birē sopa alırdık ĖınĖola dēdik una yer yapāTıĖ vırırduğ (128) biri vırınca ōtegi toplayınĖa Ėadā Ėaçādık bizi Ėovalādı arādı sağlambaşta da sağlanırdık (129) arādı harmannāda falan çoğ_oynādık ne oynunā ne oynunā (130) bis küğüktük_ağığ bizden büyüklē vādı nerīe ĖitĖen ĖarānnıĖ her yer (131) areyemassin ĖıĖādık oturuduğ beklēdik ĖıĖanı sobelēdik (132) harmannāda çoğ şeydi bizim zamānımızda elli sene önĖesi bi de bōle ĖaydıraĖ_atādık (133) taşı orā ĖōrduĖ yuvalağ bi taş taşı bōle Ėarşıdan atādık vururduğ (134) hepsimiz ĖeĖēdiĖ_āşā sekiz_on_ārĖadāşıs hepsimis_aşşā ĖeĖēdiK (135) u ĖınĖola u taşı u topláyıp ta ori yerine Ėoyasıyā Ėadā biz_aşşādan

aldık attımıs kaydıraqları (136) yeniden gelidik başa bo yana (137) teKrar_u gene bis unnarı alıp gelince kadā u da ānca alırdı ğaydırā şeyi çinğolayı (138) koyadı çukuruna biz gene beni vuramassam sen vurusun (139) sen vuramassan öbür_arkadaş vurur āydi gidē bordan böle bir_iki metire gene u (140) u gelinceye ğadā biz hemen gene ğoşādık bi seFē vuramayınÇa biri deyişirdi (141) bāşKası ebe olurdu u vuramayan veyāhut atamayan yarıda kalan (142) şi yapadı unu hemen yağalādı çinğoyu tes toparlādı (143) deyişirdi yāni şeyde çinğolayı sābiyle

Eski günler daha mı iyiydi?

(144) ũ zaman güzēdi hēr şey hēr şey güzēdi ũ zaman şimdi ne tat vā ne tuz vā (145) ne bi komşuda muaPPet vā ne bi Komşuya gidebiliyon ne de görebiliyon (146) ay ũ zaman biz ō böle heP birliktedik bu āşam sana toplanırıs sende muappet yarın āşam bende (147) koza ayıklādık kozayı çalkādık_u bēyas kozayı pomū (148) sōna da b_āşam sana gelidik te ayıklādık_unnarı ārtık lōkmalā yaparıs (149) helvalā yaparıs yemeklē yaparıs incir kuruturuz ārmut Kuruduruz ērik kuruturuz (150) unnarı tabaklara korus unnādı bisim çerezimis şindi heP poşetlēde çerezlē çoçuklāda heP (151) bilmiyolā ğı ben hālā kurudurum baK geçen gene kurutTum şu dedenin inÇirinden (152) topladım yemişlēden kuruTdum Kışın yirim_emen içine Çevis korus yiris (153) çoK güzē olur bağkallı çerezine benzē mi biz alışKınıyıs (154) ama bāşka ērik_armit_ōle pek yaPmam çoK deyişik_olurdu evelki şeylē (155) nērde şimdi ne tat vā ne tus va bi şī yok şindi (156) ũ zamānķınnanın şeyi güzēdi hēr şeyi güzēdi dūyünnē de güzēdi (157) kaKmas bir Kul KaKmas olan_evinden yengelē kākā iki kişi u oynā onu (158) ōle oturusun bi kere oynāsın iki kere oynanmas çoK_ayıpdı (159) a şindi bi kākıyolā sāt doluncaya ğadan hep ayakta şimdi insannā (160) hiç_oyneyemāssın bi kere oynāsın öteki arkadaşlā bitēse ānca bāşkasınnan da bi kere dā kākabilisin (161) bi zebek_oynālā bi karşılıklı karşılama oynālā oturusun (162) bi dā kākmaK yok çoK_ayıp fādı şindi yok_ōle bi şey hiç ērkeK gelemes (163) kadının dūyünü āyrı erkēn dūyünü āyırdı ama kuru getirilē olan_evine (164) arabalara dōrtlü arabaya yüklē genşlē böle kuru getirilē dāmāda (165) çarşamba dūyününde bu tarafta āyrı kıs tarafında da çarşamba dūyünü olu (166) çarşamba dūyünü deriz yāni giyinir genşlē eyence yapālā ā kurulā ğēmiş (167) çalıyo dovullā dēlē dūyünü bitirilē gelilē erkeklere genşlere baKmā

(168) erkeklē oynā genşlē de baķālā unnara ķarşıdan_ama bōle (169) hep ğarşıdan ğarşıya baķılırdı evēlden şimdi hep birlikTeyis ğızımız gelinimis (170) dedemiz de baķā gelir cāmeden ķāveden genci ihtiyarı da heP Pırlıkteyis şimdi (171) şimdi zaman_ōle ķünkü ōle işte çoķūm başķa bilmıyóm o ğada

Köyde yatır var mı?

(172) unnarı falan bilmıyóm mālemde deyildi benim annim bubamın_evi yukārdadı (173) pek bōrlara inmezdim de yatır vāmiş bōrda evi vāmiş okuyolāmiş tesPi çekēlēmiş (174) hōykürölēmiş bi şeylē yapālāmiş_ama hiç bildim yoķ bi bilgim unnan dedelen (175) hasan baba hasan buba diyoz gidiyoz_aÇıķ baķıyóz birē pārça da işte ōtunu şeyini aÇıķ temisleyos (176) gidiyóz geliyóz_o ķadā yakın_öldü için ķomşu gibi biliyóm şimdi una da (177) ķorkmıyóm_ōle bi şeyde bi zararı da olmadı hiç giriris çıkarız arā sıra (178) pek fazla yapamayoS_ama işte gene de bōrda ķomşu dēye ūna baķıyoz_ōle (179) bilmıyom_ūnu pek ece bubayı da pek bilmem çoķ kaş senelik ece buba da (180) unu da bilmem bu yatırları da her yerde vā bu yatırlā evelki insannarı (181) ama bunnā bayā yatırmış yāni kōSüküyomuş insannara bile ğörünennē sōlüyola (182) ben bi şeyini ğörmedim bi zararını da ğörmedim (183) ōle işte ķomşu gibi ğörüyós ķarşı Ķarşıyeyiz baķıyós

I/33

Karainebeyli Köyü - GELİBOLU

Burhan Özsoy (79)

Hayatınız bu köyde mi geçti?

(1) burda dōduķ büyüdük bu köydeyim vallā ben dōdum doğalı çifçilik yapıyom (2) çifçilig_üzerine her şeyi yapabilirim orlara malūmātım var başķa da bilmıyom (3) dışarlarda gezmedim burda yaşıyoz_ışte

Yerli köy değil mi burası?

(4) ğacal diye geçer yerli pomağ köyü deyil yāni (5) göçüK deyil yerli köyü ğacal derler

Köyün tarihini biliyor musunuz?

(6) tabi bizim köyün şeyi gelişi şeyden geliyö ecebey varmış karşıda ecebeyli diye (7) urdan geliyo urdan bi kâfile geliyo buriye yerleşiyolā (8) ecebey ismini vermişler burda yāyiliyö işTe ecebey diye (9) yukarda türbe vardır örda her sene şe yaparlar mevlüt falan yaparlar (10) bölē ürdan karainebi diye bi sülāle karainebi sülālesi bunnā geiyö bureye (11) bi yerleşiyolā ecebeye karainebi ürdan geliyo u sülāleden geliyo karainebi sülālesi

Bu köyde mi okudunuz?

(12) burda okudum evel_oğul köyümüzde çalışıyodu şindi çalışmıyo (13) kaldırdıla geliboluya taşımacılıye (14) bizim burda yazlık_olarak domatez biber dikerler (15) unnāla geçimini sāleyös köylülē fāsülle dikēler

Eski düğün âdetleriniz hâlâ devam ediyor mu?

(16) dā evelden vardı şindi yok şindi doul zurna bile gelmiyo (17) orğ var_ışte orğlan kalabalıK düyün yapıyolā burda bi gece bitiriyolā (18) evel ēklenirdi düyünnē cuma pazar düyünü yaparlardı (19) cumanındağını çārşamba günden başlādı dā çārşambadan_evel hāfta başında başlallardı (20) işTe çārşamba düyünü yapālādı kuru getirilerdi perşembe gün dāmādı tıraş yaparladı (21) düyünü bitirilerdi kuru getirilerdi genşlē kuru arabası yaparlardı (22) unnān da önünde unnā çalar unnar_oynardı şarkı söllēdi bölē geşiniyolādı

“Kuru” dediğınız nedir?

(23) kuru araba odun getiriyola dāmāda kuru odun (24) su kurasu derle dāmāda getirirler_unu (25) genşlē yapārdı yā işte ēskiden bölē şele falan yoktu tüP mübü yoktu (26) unnallan ateş yapıP suları ısıtırlādı su kurasu derlē (27) ürdan Kaldı şindi tüp te götürüveriyolā her şey de vā zāten zaman öle

Düğünlerde, bayramlarda eğlenceler yapıyor muydu?

(28) e haliyle biraz oluyodu süneT Tüyününde yapālādi (29) sabannā vādi bizim evelden āçtan yapıma (30) sabannarı қоşālā eyenti yerine girerlē falan işte anam şunu ēksin anam bunu (31) anam ğabāğ ta eksin derlēdi ōle eylendirirlēdi insannarı (32) işte bunu ēksin bunu ēksin Falan derken biri çıkar ūrdan anam unūtmazın ğabā da eksin derlerdi güldürülerdi (33) şindi yok yok Kalktı ēskiden kadınnar kave sabah kavesi derlē köy işinde gezerlerdi (34) senin eve ğeldikleri zamannā sen içerde şerbet falan verisin bi şeylē yapāsın (35) çalgıcıları soğmazlādi içeriye unnā kapının önünde çalardı kadınnā içerde oynardı (36) şindi ō kamağarışık hepsi kalktı unnān bi şey kalmadı zaman

Köyün geleneksel kıyafetleri nasıldır?

(37) vallā ēski giyimlē kapalı terlik derdik bis yazın beyas terlik Kışın siyah terlik (38) boydan boya yāni kōmpile şalvar giyeler üstüne de terlini giyērdi ōledi (39) kalktı şindi unnar şindi tersine döndü dünyā erkeklē giyinik kadınnā çıplağ (40) vallā o zaman ayakğabı lāstik ayakğabı giyiliyodu lāstik (41) yok fakirlik vādi çok bölē

Hıdırellez'i kutlar mısınız?

(42) hıdıriles bizim köyde deyil de kumköyde baçköyü vā urda baçköyü (43) şindi kalktı orda hayır veridi mal sāyipleri keselē pilav yaparlādi mevlit oğurlardı (44) bölē geçērdi hıdırilezi ōle kütallādi burlān gelenē bölēdi şindi hēpsi deyişik

Günümüz geçmişe göre daha mı iyi?

(45) vallā orasını bilemeycem karar veremeycem rātlık bakımından eyi herkes hür (46) hērkes kendi işini görüyo boşta adam arasan bulamıyōn iş yaptırmeye (47) bu şekilde ēskiden çoktu biz bile қоңşu köylere giderdik orağ biçmē (48) para yoktu hergele dēdik çif ayvannarına vururduğ bir ay orağ zamānında (49) hergele parası vermē para yok yāuT demet çekicen urğan alcen para yok (50) gidēdik lāzım olan yerlere āşā köylere orlāda üş beş Kuruş alır unnarı gizleridik bölē (51) yoktu para yok nerde yılda bi sefer geliboluya giderdik beygir arabasınan (52) oriya geliken malı götürüdüğ yılda bi sefē hēr saman yok yol yog iz yok (53)

vāsitalā eşşeklēlen beygırlēdi çifti de hayvannā sürerdi (54) hayvannan ēsKi saban pulluķ sabandı ekserī sōnadān pulluķla yaptılā demirden (55) unnā biraz dā rāTleştirdi bōle hayātı yidik (56) yā unnān da zevki başķa hayvannan tabi (57) evinde bi kedin yāuT bi köpēn_olıyo unnarı bile özlüyösün (58) alışķın_oldün_ için arayösün şindi benim evim var bunun girişinde (59) ūrasını biz_alTımız zamannā nābıcez_ ūrasını çaķallā yir_ūrda sizi diyolādı o zaman (60) şindi en güzel yer bizim_orları oldu benim bahķem iki buķuķ dönüm (61) ne arzulāzan_ içinde hepsi var yeTiştirdim (62) öle geçiniP gidiyöz_ işte yaş pittı

Deniz yakın mı köyünüze? Denizle aranız nasıl?

(63) doķus kilometıre iki tāne liman var biri şiyde incirli limanı var (64) bi de koyun limanı deriz burda aşşāda iki tāne liman var (65) balıķçılık yapıyolā urda bitāķım_arkadaşla dalyanna var gidip geliyola işte (66) vallā kara da ķurudu deniz de ķurudu ķāmadı vāsıta (67) evel taşın tepesinde beklēlēdi baķālā hemen bi sürü gelir levrek (68) dinimit kullanılırdı o zaman ātālādı aldīn_olur alamadını bırakır_urda (69) çok vardı şindi yok şimdi bēkle āşama ğadā taşın tepesinde göremessin (70) ķalmadı hayvanna öle

Son zamanlarda köyün nüfusu azaldı mı?

(71) azāldı azāldı dışardan var_ama köyden de dışarı giden çok eskiten yoktu (72) şindi çoçuķlā oķuyo hepsi tışarlāda yūs seksen_āne yūs hāne falan o ğadar (73) ama bayramnāda gelirler_ēpsi gene gene kũyde (74) ama geçimleri dışarda oldū için sēreliyu ķalmıyo (75) o zamannā yol yōĝ iz yōķ bi hāstan_olur hāstanı götüremēssin (76) beygir_arabalānnan en seri vāsıta unnardı şindi öle deyil tabi

Geçirdiğiniz bir kaza var mı?

(77) burda domuz_avına gittik ūrda bi arkadaş vurdu beni (78) bōle üst_üstelik domuz çıktı çıkıncıya ğadā izāma ğēldi benim patlattı (79) ben de tūfēn_ucundan bōle doĝuzu geçirib_arkadaşı ķoriyem dēye baķarķan u patlatınca paT dedi bi tene direm ğēldi bana (80) ne şıye deydi şād damara deydi ne ğırtlā deydi ğēşti ğitti allah ķorudu yāni (81) yoksa ölebilirdik

Te allah orudu ava gene giderdik (82) hava yāsin_asin giderlē bizim burda doruza merak vardır kōpeklē vardır (83) o uzel_olur zevkli olur yāni gideris hālā giderim ben (84) elim_ayām tutuyu giderim o Őukūr_allā ēskiden arık yokTu arık (85) arık dedīmis hayvan derisi eŐek derisi (86) birinin_ēŐē ōlsün de ıŐın ordan bi bi if arıklık deri alalım diye bākardık (87) yoktu yā ayakabı yoktu para yō bōle lāstik_ayakabıla Falan yoktu u zamannā (88) arī giyēsın urur bāŐta ayānı sıkımiye āŐamdan_unnarı ısladırdık suyun_iine (89) sabā ada yimiŐecik_olurdu sabālan_ayāmıza giyerdik undan sōna uvaya gideris (90) e uneŐten arık urūyo uneŐ arī sıkıyo arık Ta ayā sıkıyo (91) bōle eirtik_ıŐte ayātımızı bōle bizim zamānımızda o Sōrdu (92) hepsi insan ucūnnen_olūyodu indi ōle diyil (93) ōrağ_ayı eldimen bir_ay ōrağ bierdik demeT daŐırdık hayvannan dūven sūrerdik (94) samandan buydeyini ayırırdık rūzgerli avada ayırırdık_unnarı ıŐte (95) bōle eirdik zamānımızı Őindi ōle bi Ői yok (96) Őindi dōrudan doruya makineden hambara aha bāk (97) acık yeŐil biŐennē domuz yimesin diye biŐtiriyolā ūrda urutuyolā

I/34

Balcılar Kōyü - LĀPSEKĪ

Ahmet Noyan (81)

Kōyün adı neden Balcılar olmuş?

(1) bi bācı herālda ŐitmiŐ bizim cāmimiz_aŐŐādadı (2) altmiŐ beŐte mi ni ıktı buriyi meselā cāmi aŐŐādadı (3) uriyi emiŐlē onmuŐlā ıŐTe balcılā almıŐ (4) sūna Őu oba kūylēde umā namazı bayram namazı ılınmazdı (5) bizim burda ılınırdı pūtün kūylē bayram namazına cumā namazına buriyi elirlēdi (6) Őu oba kūylē yāylelē undaılā Őimdi hēr yerde ılınıyo (7) yalnız biziz hocası kōde Őindi vēdilē bi tene bir_avta hocalık yaptı aramuslādan (8) hoca yok asker_oldu gitti bi tene Őindi ezīneden emiŐ (9) u da elemiŐ umāya ama elemedi bāk nōldu (10) cumāya hacilā hocası elip ıldiriyō cumāyi

Siz ne ıŐle uraŐıyordunuz?

(11) ben_ēp deveciliklen_ōraşTım naşliyeT develēdi u zaman (12) bī deveden on_iki lira ğazanç_alıyulādı naşliyet_unnādı (13) yāni havutlu deveŋ_olusa yük çeken deveñ on_iki lira Para ğazançTı (14) şindi arabalādan ğazanç_alıyolar_ā deveden_on alıyolādı ğazançı (15) çok sürttüK biz bē sūna ayāmızda babuç yok çarık (16) üstümüzde başımızda urba yok naylon yok yāmırda çamurda (17) yāmırda üstüne geçēdi haţfā çanaşşalede musaköyden sādım develerin özbēñ yanını geçdim (18) bi yāmır_amma şeker yükü wā çuvallāda develēde bilmem nē (19) öle akıyodu naylon yok örtçēñ yoşdu u zamannā hiç (20) çok Fakirlik gördük şimdi çöplükleri gezeñ babuç urba dolu

Askerlişinizi nerde yaptınız?

(21) iskenderuna gittim undan sōna ıstambola geldim gölçükde ğaldım (22) üç sene be āz_askerlik dī burda bıraktımız çocuklā deliğanni olmuşlā ğedim bē (23) nōlcaş üç sene ğolay mı dile ğolay üç_ay dī ki (24) vādı kumandannāmız_ama sedat şengül wādı darıcalıdı (25) bizim ğumandanımız_udu sedat şengül soy_ismi (26) ölmüşlēdir_innā hepsi u bizden büyük meselā (27) biz girdiK seksen bir yaşımızı geçiyöz_āy geşdi (28) u zamannā teleFon meleFon yoktu ku nērde

Ben Yenice'de de çalıştım.

(29) yenice elli iki senesinde baTTı urda üs yanda göüstedı u (30) bi debrem_oldu sōna aşşā indirdilē çoğ giTdim ben yenicelere (31) torasan akçağoyunnara urlara hēp develēlen giTTim ben (32) yā yenicede çoğ argadaşlāmız wādı ama urda tāyir_oca wādı yenicede u zaman bizim zamānımızda (33) imāmıdı tāyir_oca torasanni nāyil_ağa wādı öldü hepsi (34) unnāda da deve wādı nāyil_ağada da çoğ deve küreştirdik (35) kendimiñ wādı pelivan deve ğarayılan tülü (36) sekiz yaşında başa çıkādım burlāda ğarayılanı (37) haţfā bu köyde bile dört sene yaptık bu cāmi yararına (38) çanaşşalede ğaracaörende vilen deve wā gene pelivan deve (39) dört sene askerlik şimdi develē çok pālandı bē tülü pelivan develē (40) ĩrandan geliyu yā çoğ akıllı māliktir bu deve kısmi (41) ih didiñ mi yatır ğāş didiñ mi ğāşā (42) ben sārmadım_amma üç yüs seksen kiló vilen yük sārdım_ama bi deviye beş yüs kiló yük saran vā bi deviye (43) hayvan

götürü bē çoğ aklıllı māliktir yā fur (44) seni yüz kişi içinde tanır bin kişiniñ içinde tanır (45) şurde illesköw wādı urda kürt wādın deveye bir iki sopa vurmuş (46) ulen şīdirkene damda bi ğavrıyo burdan ğolundan kürdü (47) çatır çatır ğolu ğırmış ğolu kesdilē burdan kürdüñ (48) öldü kürt ama ōlanda hālā wā gene pelivan deve ğolunu kesdilē adamıñ (49) Furdūñu bilir bağ benim başıma bile gēldi meselā (50) dāda odun sariyödüm bi lök vā ğāk ğākıyo erkek deve (51) bir iki sopa patlattım bem buna u āşam suya çıkādım (52) topaqlanı veriyórun bñle bi ğavradı ğolumdan (53) burnunu tuttu mu bırakır bırakıwādı beni çektim om beş yirmi ğún ğolumu (54) hiş vurmā gēmez dōmē yā çoğ sürttük bē hēpsi yalan oldu gitti be (55) burlāda bazar nerde bilmem ni nerde (56) burlāda dis kapā göre çamuruñ içinde develē suya çıkarıdı (57) çeşme wā suya çıkarıdı dis kapā göre şu arabaña ğidā çamırdı be (58) üs yandan su gelir dis kapā delē çamuruñ içine dōru gidēdi (59) şimdi ayāña bile çamır bulaşmiyó şu hāle bağ bē (60) hēr tarav asvalt ezīnelere ullara da yayan gittim ep bayramıçlere (61) yük tevesinnen ōraşacağ zaman ğalmadı arabalā çıktı direkdörlē hēpsi meselā (62) küreş develeri vā bizim burda wā gene deve de (63) çanağkalede ismāyil saman soy ismi kasaplıq yapıyolā (64) elinde pelivan deve wā gene soy ismi samanyoludur (65) bubaları benim emsāldi öldü bubaları da (66) çocuklā üç ğardaş urda biri ayrıldı ikisi gene barabā çalışıyó (67) hērçan wā ismāyil saman soy ismi

Deve güreşlerinin âdetleri var mıdır?

(68) olurdu yā parasınnan gidēdiKdi hep güreşlere bē para verirlēdi develere yā (69) avanssız da gitmiyó şimdi avans alıyólā çoğ develē şimdi iyi deve ölduman (70) samanyolunuñ develeri bi tenedi burlada ama deveyi sātmiş pişman olmuş şinci ama başka almış ama u deveyi tutmüyó diyolā (71) samanyolu soy ismi ismāyil saman benim deve ğarayılan ğodulādi adını ğarayılan (72) balcılāñ ahmediñ ğarayılan tülü didilēdi en kēndiñi tanıtçağ mı devecilik yapçağ (73) pelivan deve ğullancağ hiş tanımadığ kalmas ta ıstamboluñ ğabağçeden selām gelir bā (74) çoğ tånırlā bu deveci milletini cingen milletini bizim devecilē birbirini çoğ tanır yā (75) umurbeylēde çanağkalelēde hep Paşa küreşirdiK be deve fiyatına bi çağ ğāldıdı benim (76) bayramışten seniñ gibi iki genç çocuk gēmiş āmet ağa āmed ağa ēy e geliñ bağām (77)

gēdilē eve sende bi çarj wāmiş didilē vā didim (78) e geti görelim bakām şunu gettim gēdim (79) şöle bi çaldılā vilen ni istiyonj didilē bi milyar didim (80) hiç_ikrām yoK mu didilē yoK Tidim çekti cüzdanı (81) on tene yüzlü attı urdan geçēkene bi buçuK diyidi gene alcaz çarjı diyulāmiş (82) çalalaK gidiyulāmiş bi buçuK diyidi alcaz diyulāmiş (83) sende mal meálā vā mı şindi yoK televon numarasını aldılā (84) bayramışTe Küreş_oldu mu bi televān çekçeñ bize didilē (85) yā hālā tā ellēnde deve wāmiş yüz lireye aldılā giTdilē çarjı (86) bi sātılıK yerden diñne sesini ama aha bölē bu ğidā yā (87) sen_ölē çarj develēde olur başKa yerde olmas bulunmüyö şimdi unnā (88) hēr şī ğurnazlı vā ālā atamam bunnarı çıkaramıyólā bak (89) çoğ_esgi benimki yüz_elli senelik mi iki yüs senelik mi dededen bubadan (90) çok sürttük biz bē allā şükür_ışTe dizlē giTdi diz kapaKlā yoK (91) yētē allā şükür yatalaK_olmıyān da gene kēndimizi gēzdiriyos

Torununuz var mı?

(92) benim de wā bi torun şimdi ğıs okuyo ezīnede bu sene son sınıfıdı (93) bi yere çıKmadı bi şiyisi ama nölcek bakām (94) ezīnede okudu soñ sınıfını urda bitirdi (95) ē bu sene u anāşitlē de çoğ_engelledilē be her şiyi (96) biz gene bi şiy görmüyöz burlāda ama kşabalā çoK bozuK bē (97) allā şükür_ölē bi şīmiz yoK bizim burlāda yā

Okula gidebildiniz mi?

(98) bizim bi hasan_efendimiz vādı hārmancık küyünden buriye gēmiş ārmancıklı hasan_efendi (99) sekiz sene mi doKuz sene mi istambolda fātık çāmisinde ğaragümürüg_urlāda okumuşlā (100) sōna buriyi gēdi burda çoğ_ocalık yaptı adam (101) nine benim_una benden_üç yaş küçüK okula gitmiş (102) unuñ şiylēni süylē beni āladiyö nine (103) çanaKkale köprüsü mermerden direK anne gidiyom_askere dayānsın yürek tir bölē hasan_efendi öretmişmiş benim nineye (104) okula gitmiş_una esKi okumā (105) mezarımı derin ğazıñ batmasın daşlar üstünde yılan çiyen mekān tutar (106) çoK bölē şīleri vādır okutmuş bölē unnarı söyliyiveri (107) bursada ğaldık pu sene beş_altı ay (108) urda bile ğadinnā tōplanı söyletdirirlēdi benim niniye unu (109) dā söyledi mi bene ālıyon ğaripsiyom bak_unu şiyleri yā (110) ne dēmek bē

bizim yāşımız musāyit oĸul_açıldı (111) meseġā bizi oĸula almadılā otuz beşlileri otuz_üşlülere aldılā (112) ninelerim_otuz_üşlü unnarı aldılā bizi almadılā oĸula (113) oĸula da gidemediK biz_iç yā otuz beşli oldīmızdan (114) sālça yapçaĸlā bu da benim_olan ta lüleburgazda durúyo (115) urlādan_evlendi urlāda ġādı elettirikçidir ta urlāda ġaldı sālçe yapçaĸlā

Hacılar ve Harmancık yörük köyü diye mi geçer?

(116) yörük yā unnāda ġsan ġalmamış zati beş_on_āne ġalmış (117) şindi ekisinden tepeköünden dondurmasına eñ büyük köw burası (118) yā burasının novūsu hepsinden fazla çanaĸkale hep yörüg dēdiKdi bē (119) u özbeklēde u ġaracaörennēde musaköy yapıdaĸ (120) ġışın köwlēde ġalıyoduĸ yāmurda çamurda yazın bayırlāda devılēlen (121) naĸliyad_unnādı hiç_araba bile görmezdiKti hiç (122) şimdi yolu bulup geçemiyosun bē öle

Sındal yörük köyü mü?

(123) urası gene bizden tā yakın ĸasabaya meseġā zındal umurbeye yakın (124) umurbeye üç kilometre mi nēdir ġalibā zındal köü (125) çok ġaldıĸ_u kúwlēde deveceliK yapıTimızdan umurbeylere bē umurbey (126) baĸ_āġā tā umurbeyde pelivan deve wā çaĸallāda iki tene (127) her sene de küreş yapālā deve Küreşi umurbeyde

Harmancık köyüne gitsem konuşacak birilerini bulabilir miyim?

(128) bulamassın kimseyi bulamassın ta gebzeden ġemiş hārmançıĸda durüyö adam (129) māl yapıyó urda mālçılıĸ yapıyö gebze ıstamboluĸ yanından gölcīñ yanından gebzeden (130) aha buriyi süt getirip götürüyó āşam sabah mālçılıK yapıyo (131) vā mı ġsan diyöm ġsan nērde diyö yok tiyo kimse (132) yümseKTir_unuĸ_oldi yer serin_olur (133) burī yāmur düşē úriyi ġar düşē hārmançıĸda (134) beş kilometredir buriye harmançıĸ

Kızıldam Köyü - LÂPSEKİ

Muhittin Yılmaz (63)

Köyün adı neden Kızıldam?

(1) dedelerimis üç yerden göçmemiş buriye bi taneli çatmadan tam gurmuşlā (2) üzerine ārdıç çekmiş ārdış ta kızarı gurüyünÇe ğıpgırmızı kızārmış (3) tepekōw eçi boalan āmatkōw bunnar u zaman lāpsekiye pazara gidiyolārmış (4) urdan bi dedeye torunu sorāmiş ğārşıdan geçērke (5) dede u ğızaran né dam dērmış dede (6) tekrā çocuĶ dede nası dam_öle u işTe dam (7) tekrā torun gene sorāmiş dede nası dam_öle yā (8) ule ğıpgırmızı bi dam_ışTe demiş urdan bu küyüñ ismi ğızıldam ğāmış

Köy odanız var mı?

(9) var çāminiñ_arkası köw_odası burası da köw_odamıs misāfirāne (10) şu öbür_oda burası mûhtārlık urası misāfirānemis (11) bī de cāminiñ_urda var emme unu şimdi misāfirāne olaraĶ ğullānmiyöz (12) dā evelden_unu ğullaniyoduĶdu bu olunciye bunu ğullaniyoz ura imama āyit (13) aporlo bilmem né şunu bunu koydu uriye urdan_ezan_öküyyo

Köyün nüfusu çok azalmış.

(14) taşımali sisteme girinciye ğadā hāne mi ğaldı köwlērde (15) çocuĶlā genşlē Ķalktı Ķalktı gitti Ķasabāya benim gibi yaşlılā da öldü tamam (16) orta yaşlılā yaşlı ğaldı ğālik

Köyün temel geçim kaynağı hayvancılık mı?

(17) hayvāncılık evelden bu gördüñüz erāzileri heP öküz sabanınna dikē biçē dikerlēdi (18) sōna bunnā çıkTı öküzçülük_öldü pirāz devām_ettile (19) mazūt para ğübre para çıkartma para getirme para (20) ğorutmadı verimsiz bizim toprāmıs (21) şimdi imĶānı olan helinde bōle tıraĶToru olan bi iki tārla dikiyū hayvannarına şī yāni yeşile yidirmek_çin (22) biçirme yok iki

senedir falan çoğ_ az bi şē bişdiriyolā çoK as iki üç_ āne (23) dā evelden gene biştiriyulādı şindi yok ğorutmiyo diyolā (24) e hayvanı olan asıl dikiyö yeşiline yidiriyo hāyvānīne tāmam (25) saman gene satın ĩlapsekiden geliboludan getittiriyulā küçüK baş_ ayvan va burda (26) büyük baş_ ās sir_ āyvanı yāni inek as unnā da kır_ inē öle şē dīl (27) biz_ erken gelmişiz dünyāya gitti hāyvannarına bāđdı (28) köpiklerini doyrdu gēldi evine hayvannā bayırda kēndi kēndine (29) saba gitçek bi tā doyrurçek köpēni sağımı wārsa sağımını yapıp gēlcek (30) ğoyunÇu u biz_ ākşama ğadā deynek_ elimizde hayvan peşinde gezētikti ğızıl_ ısçaKta (31) āşam geti kapa bōle hinçi rātlik çok be yā

Çocukken hangi oyunları oynardınız?

(32) yoK biz öynamazdık_ üle şē öynuyotuK bis uriye bi şē dikiyoduKdu (33) kim Furucek Taşla galeciliK_ oynúyoduK bōle bi şī yabíyóduK (34) bi de şē ğobaK dērdiK bis sopeyle bi çukur yapıyoduKdu bōle ifaK (35) bi çam ğobalā veyā bi teneke eziyoduK içine daş ğoyúyóduK (36) takır tuKur takır tuKur öle ebe olúyotuKtu yāni birimis kim ğuyçek (37) öle olüyödü yāni biz öle baş_ Ka oyun_ öynamadık bilmiyom

Askerliĝinizi İzmir’de yapmışsınız. Güzel miydi İzmir?

(38) ğüzēldi şimdi gitsem bulamam_ ulları ben gēzdīm yerleri (39) evelden bizim zamānımızda ğaraş_ şēdēdi pārķiñ_ öñünedi (40) rātđım_ asKerde dōrusunu ğonuşmalı bi şiyin rāttım (41) şiyē āltmış ğün bis sāten acamı birli kırk pēş ğün eyitim ğördüK (42) āltmış ğün ğāldım acāmi birliñde altmış ğünde kırk pēş Kün_ eyitim (43) om beş Kün falān da işte urlāda gēzmiyle pi şeyle dağıtım başladı

İpsala’da da çalışmışsınız. Köye neden geri döndünüz?

(44) şimdi ĩsannā dōdü yerde deyil doydū yerdemiş derler ya (45) biz burda doymuşüs dōmuşüyüz de doymuşüyüz dá buriye geliyos dede toprā (46) belki siziñ gibi bōle bī tāsil yapeydikti bizim zamānımızda imkānımız_ olīdi de tāsil yapeytik bēki durmazdıK buralarda (47) biz_ urlara gittik ipsalada çok çalışTım ben hamal patrona ırĝatiyiz yāni öle (48)

tıraK Tor_üsTünde ama ğāK böyün çift sürülcek çif sür yarın da ğoble yapıLÇeK ğoble yaP (49)
toum atılÇeK toum daşı emir ğulusun

I/36

Kızıldam Köyü - LÂPSEKİ

Recep Sunar (62)

Köyün tarihi hakkında bilgi verir misiniz?

(1) köüñ tārihini bilmiyóm hiş kimse bilmezdir (2) yāni köyüñ ğuruluş tārihini diyónĝ dē mi (3)
yā tamam da işTe baK bēgi de bu arKadaş size öle rasgele söylemişdir köyüñ ğuruluşunu ama u
da yāni u da bilmes köyüñ ğuruluş tārihini (4) yāni burda eñ yaşlı şurda baK iki kişi vā (5) unnā
bile bilmes köyüñ né zaman hanKı tārihde ğuruldūnu bilemes (6) yaşlılā saten fakir ğemiş fagir
geçmiş aĝadıĝ mı bu iklimde (7) yāni burda yēTmiş_ānelik köwde āTiyón om beş yirmi hāne
ğānını doyurmuş rāt (8) diyerleri hep sefil aş ğemiş aĝadıĝ mı (9) şindi u adamnāĝ başına tabī
ki her şē ğaribannık yaşamış geçmiş (10) unnā çok önemli bi şē diyil ama keşke böle size
fāydalı bi şi ōsa da biz annatseK bis (11) siz de diñneseñis eyi işTe baK annaTdiyse eñ dōrusu
udur_ışTe (12) içinde biKaş Te yalan vādır tam dēnk kelir_ışTe (13) demeg gine ben size tam
adamına isPāriş yapmışım (14) ben şindi dePoyu Kpadım hemeñ incektim buriye (15) biz
eşşeK dēris siz ni dēsiñis bilmiyon ūda bāçede ötede u boşanmış (16) una gittim undān geç
ğāldım yāni buriyi ğēlmekTe (17) depo saden şurdadı hemēn beş daKkalıĝ_ışdi (18) bu devamı
aKıyo bu işTe üş tonnuK mu dōrt tonnuK mu bu depo depolu bu (19) yāni saden bu suyle bu
köw türemiş bu su çûK eski tārī (20) burda dē ellili yıllāda mı borusu ālmış (21) bununı bubası
mōtarKa gitmiş şurda ğaraömerlē va urdan borusunu getmişlē (22) unnā biz vemeyiz boruları
diyo lāpsekiden ğaymaKam çıkıyó u ğünüñ hökmünde (23) öküz_arabalāna siz öküz_arabası
bilmessiñis öküzü bilmessiñis biliyoĝuz mu (24) hanı ğurban sīr kesiyulā bilmessiñis tabi
unnādan biz zamānında öküz yapıyoduK (25) bi de unnarı da tā yıKıyıp ani dōrt_ayānı bi āca
bāleyip unnarı nalliyip KşuyoduK bōndürüklere (26) şindi u eserlē burlāda arasiñ de
bulamassıĝ öle wāsita yok (27) araba tıraKdör gidemeSSiñ öküz_arabaĝnā gitdik (28) ātiyom

seniñ öküze benim öküzü eş yapıyos (29) şindi biriSi zayıf_öldü için urdan boru gettik bu gâremollu köündēn (30) getmiş yāni u bizim böyüklēmis bunnāñ bubaları (31) bunuñ bubası u zamān mohTārmışdı u da emen_emen ellili yıllāda vılan ölmüş_erālda añađıñ mı (32) biz dā u zamān üş dört yaşıımızde imişiz dē mi amcam_ölu (33) bu suyu da dē urlādan gētiriyolā gētiriyolā de u çeşmelēñ yannāna öluğ yapıyolā (34) bizim analāmis ninelēmis meselā bacilāımız ullādan toprak testilēle daşıyo sırtınna (35) e burlāda fırinnāda ēkmek yaPiyolā öle şindi her şey gülistannıñ diyil ki añađıñ mı (36) bi de gāgiyö sabāla orağ tallasına gidiyö hep daşıma su (37) bi de bekiyosun tā yāni bunnā bu köw bunnarı hep yaşadı yaşamış yāni (38) şindi bağma Sen şindi hērkesiñ_evinde çeşmesini aç su va (39) köyüñ hēr taraFı su u zamannā çok sıkıntı geşmiş bu köw (40) ama tabi köyüñ ğuruluş tārinihi hişbi köwlu de bilmezdir_unu köyüñ ğuruluş tārini ki u adamnā ğalmadı kı (41) u adamnā ğalmadı şindi u zamānķi zamānda şindigi gibi meselā dowan ölen bi resmī yerlere yazılsa da şindi u kitaplādan baķsek āşsek (42) hā meselā köyüñ ğuruluşu nē zaman ğurulmuş (43) köyüñ mezerlī nē zaman fāliyede geşmiş nē zaman meftā gitmiş (44) şindi bunnarı bis meselā ölüm dēFterimiz vā karar tēFterimiz vā (45) nē biliyin añađıñ mı gelir gidēğ (46) bunnarı şindi bis geriktī zaman tārinihi tārine yazıyoz geçiriyos añađıñ mı (47) bem mōtarlīmı atıyon meselā iki biñ doğuzdan bu yana bēki on yedi on sekis sene Fılan hani meftā olma ölen (48) bu sırf işTe bu iki biñ doğuz otuz martta dī mi (49) u günden bugüne ğadā baķ kaç kişi ölmüş ama on yedi on sekis kişi dowan yok (50) baķ köw_ışTe burdan heP geri gidiyo (51) şindi bunu yarın sōna geliceK bi bizden sōnaķilā dā bi unnādan sōnaķilā (52) şindi u dēFterlē burda mohTarda durucek (53) öle bi şī olseydi şindi bugün ben meselā açādım_uriyi mohtar_odasını (54) açādık kitabı köw nē samān ğurulmuş mezerlī ni zaman_ölmüş (55) suyu ni zaman gēlmış dē mi bunnarı añađırdık tē mi (56) añađiyen yok bi de ğaribannıķ vā şindi benim meselā annem_öldü (57) benim bütçem_eyi ben gidiyon_añađıñ mı mermerciye diyon (58) tārhlēni de veriyon ölüm tārinihi doum tārinihi defin tārinihi (59) añađıñ mı yāsdıriyón getirip dikiyon ama eskiden_u yūķTu ēsKiden ğaribannıķ (60) hemēn birē tāta ayağ_ucuna baş_ucuna bi igi dāş mezeri belli ösuğ (61) şindi öle deyi şindi adam elinden gēlse āltından saray yapıdıricek (62) yāni ama sonuşda nē ğadā çabuķ toprā ğarışırseg u ğadā ēyi

Doğaçlama mani söylüyormuşsunuz. Bize birkaç tane söyler misiniz?

(63) İlapsekiye indim şindi ben urda bi toplantı oldu (64) urda toplantı esnâsında urdaki toplanan kişilēden konuşmağ_ için söz_ istemiş_ olüyos (65) sayın milletvekilim deyerli belediye başkannarım ilçe başkannım sizlerden istiyorum iSini (66) éyer siz izin verirseniz bēn de sōlīçen_u zaman sözümü diyon (67) unnan alkış_ olúyo u zamannā izin veriyos söyle diyolā (68) undan sōna biz de tabi gızıldamdan çıktım gēldim yayan (69) selāmualeyküm sayın milletvekili ām (70) yeni göreviñis hayırlı ūrlu ōsuñ (71) dōslarıñis sēvtükleriñiz bölē yanıñızda dursun (72) duşman kazandıyseñis bizden_ ābērsis sizden kırk_ adım ayrı dursuñ (73) çekedim sırtımda dursun sayın milletvekilim gelsiñ yanımda dursuñ (74) biz bu mānileri sōler gideris bu mānilēr bu meydannā türk gençleriniñ_ ōsuñ (75) telgırıvıñ direkleri yıkılırsa dikerim çekediñden düyme kōparsa alır dikerim (76) sayın vekilim sizden de kızıldam ğırcāñ_ arasına asFāltını isterin (77) bem meselā ankarada bunnarı oğudum meselā vekile

Adınızı öğrenebilir miyim?

(78) bak şindi māniyle sōliyim de māniyle yās (79) indim nar bahçesine topladım bir sepet nar (80) beni de tanımağ_ isTēseñis beni de sormak_ isTēseñis (81) iki biñ doğuzdan beri kızıldamın mohtarı recep sunar

I/37

Taştepe Köyü - LÂPSEKİ

Sebat Varış (70) Mehmet Varış (80)

Kaçamak tatlısı nasıl yapılır?

S.V. : (1) kaçamā da su ğuruz ğāynā su su ğāynayāndan sūna unu çırparız_ içine (2) unu çırpāndan sūna bişē u bişēnden sūna indiris (3) yā ğavırıs yağı ğavırāndan sūna āltına tāpsiniñ yā ekeriz şeker_ ekeris (4) üstüne de u ğaçamā ğaşıK_ ğaşıK_ dökeris (5) tā üstüne gene yā ekeris şeker_ ekeris yiriz (6) şekeriñ yūsa bēKmez_ ekiyūñ

Yoz pide nasıl yapılır?

S.V. : (7) yoz bide de işte yaparız böle ekmē yazāka yaparız (8) fırına evelā u yoz bideyi atarız ğabarı (9) undan sūna çıkarız bişē tereyağını süreriz içine (10) bi şişe de şī kola āyran kıpınırız yimiye

Mantarın yemeğini nasıl yaparsınız?

S.V. : (11) toplarız māntarı yıķayāndan sūna unnā tāpsiye döşē (12) maşingiye atarıs bütün bütün ğaraciyēr gibi yi çam māntarını (13) bi dā ateşe ğor börtTürüs börttürēnden sūna dōrarız bi ğaba sovan dōrarıs (14) içine atarız ğavırız_uunu āynı āt gibi u tā eyi olur

M.V. : (15) şinciK deliğānını bizim māntarlā mēlki dēris çam māntarı (16) ayrı ayrı olur bunnā sūna bi de satın_alıyólā böle ğūca māntarlā vā (17) burdan ayı māntarı diyóz biz_unnara topleyip te unnarı yimeyiz biz_eveli (18) çam māntarı mēlki yiris aņnadıı mı unnā yavuz_olur_unnā ikisi (19) isTē tāpside böle şīt isTē ğavurmasını yaP (20) çoK yavuz_olur ēden dāTlı olur yapabilirseñ

S.V. : (21) kekik_at ğarabiber_at_içine ni atāsaņ_at dāpdātlı yi

Makarnayı nasıl yaparsınız?

S.V. : (22) yumurta sıkırız_içine unu pıçāna keseriz böle yuFka gibi (23) undan sūna ateşe hurcāmız zamān suyu ğāynadır_içine dökeriz (24) börtē unu urdān çıkarıs yālā duzlā önümüze pēynir de ekeris yiris

Reçel yapar mısınız?

S.V. : (25) yaparın yaparın yaparın böle nēle olur (26) nī ereçeli yapāsaņ_ıslāşıı_uunu şēkere (27) şēkere ısladıı mı u āşam_u ıslı duru (28) ērtesi ğün ğāynadırsııı reçeli içine acıķ ta limon sıkāşıı bi dāmna (29) u ğoyuldu mu indirisiñ ğor yerine yirsiñ (30) ēñ çoK yemiş_ereçili yaparıs kiraz_ereçili yaparıs (31) şeFtāli yaparıs undān sūna ne ereçili olusa (32) gül_ereçili yaparıs eriKden macın yaparıs

Çorba nasıl yapılır?

S.V. : (33) çōrbiye de gene hurun şeyi tēnceriye (34) undan sūna pi şēsini atarın içine şēriyesini atarın (35) unu ğavıra ğavıra aÇıK duz_atarın undan sūna ğaynāk su dökerin_içine (36) ğaynāk suyu döktükçe u ğaynāka şēsini yaparın (37) yoğurduñ_içine aÇıK_un ğorun tērbibesini bi yümırta sıkarın (38) çırpā çırpā çōrbaniñ_içine dökerin ğarabiber_atarın ğırmızıbiber_atarın_içine (39) māydonoz_atarın duzunu atarın ğarārların tavuK suyu atarın (40) tavuK didē atarıs çōrbiye u çōrba yinme mi

Tarhanayı nasıl yapıyorsunuz?

S.V. : (41) yoğurdunu çalıyos taraniye yoğurdunu çalāndan sūna iki ğün durıyo (42) undan sūna biber ğaynadıyoz biberi içine yağına bir sovanına bir ğavıriyos (43) nē ğoyçāsañ_içine ğoyüyōsuñ ğarıyōsuñ_unu (44) bir_āFta u ğārgıda durıyó ğārgıda durāndan sūna unu bi döküyōñ sērgiye (45) bi ğün āşama deni ğeçiriyōñ ğeçirēnden sūna ğuruduyūñ ğōyōñ yerine (46) bi ğaşıK tarana ğōyōñ su da ğōyōñ eridiyōñ bōle (47) duz_atıyōñ acıK ta una sālça erit te ğoyvī (48) dāpdātli sarımsāK da ğuy_içine bi şī yime de dadına baK

Kōy düğünlerinden bahseder misiniz?

S.V. : (49) kına hinci āşam_olıyo cumā ğünü āşamına davıllā geliyō (50) Çazlā geliyō oyuna başliyōllā bi māFir_oyun yapıyōrlā (51) undan sūna gelin gidiyō kınalıklānı geyiyó (52) pi sürü arkadaşlāna kına çanānı aliyōllā bōle (53) geliyollā urda gene bi oyun yapıyōrlā gelini oturdıyollā (54) gelin_āvcını açmēyo gelin bi āltın_alıyó ğaynnadān (55) ğaynnadān bi āltın_alıyó āvcını açıyó kınēñ yaKıyōllā bi oyun bi düyün (56) undan sūna u gidıyo ērtesi ğün mısāfırlēñ ğeldī āşam gene oyun düyün (57) oy ğırla gidiyō sūna gelinniK geyıyo u āşam (58) undan sūna dāmāta para īneleyen para āltın īleleyen_āltın işTe (59) hēr şī daKılıyó u āşam de öle oyun_olıyo işTe bizim burda

KaşıK oyununu anlatır mısınız?

M.V. : (60) işTe ğaşıĶ_oyunu eline dōrt tene ğaşıĶ ğāĶālā (61) şakır şakır çoĶ güzel_oynúyo unuĝ bilēn bilmiyen yaPamaz meselā

S.V. : (62) bōle dede olurlādi sūnēTTe ğaşıĶ daĶādı çaĶır ōldü rāmāTLi (63) u ğaşıĶ daĶādı eline anacim bōle ellēni de çıkarıveridi yāyĝınıñ_ıcinden (64) işTe şī deve olurdu deve şakıdık şakıdık şakıdık şakıdık şakıdık şakıdık çalālādı (65) dedēñgil de çalādı çalĝıcıydı u da hep_oynādi hep_oynādi u da (66) ğaşıĶ_oyúnú oynālādı normel ğaşıĶ_oyunu daĶālādı (67) şark şark davıl çalādı unnā oynādi (68) hinci bilmiyollā ğaşıĶ_oyunu yāPmíyollā

Ramazan ayını nasıl geçiriyorsunuz?

M.V. : (69) e nası geçirēm deliĝanni işte çalışmiyöz bazı (70) bazı çalışān çalışıyo iramazān tutannā (71) sabāle gece yatıyōñ_ışTe iftarlī yapıyoĝ safurda (72) ē u gün_āçşıĝ_āşama ĝadā āşam ezen oĝunduĶdān sūna bozúyoĝ iftarlīni götürüsün (73) namaza gidēn gidē gitmeyen gitmez_eme bizim burda zāten oruş tutan bēk yok ōle fāzla (74) e ĝaramıyom tutúyolā mı dōru ĝonuşúyos Ķaralandı mı kō (75) hani işte ōle iftarlık götürüsün cāminiñ_ōñüne (76) e ne yabicañ_ışte acı dātlı yīyoĝ iramazānda su oldu mu yetiyo (77) yaniyō ciyērleñ yiyemiyōĝ Ķu zāten

Askerlik anınız var mı?

M.V. : (78) tēlsizdēdik_ışTe bis üş sene askēlik yāPTım üç kere toĶāt yidim (79) urda yimedim birisini iskēnderunda çavuştan yidim unu da nası (80) ēytim yapāTıĶ bōle acemi fişēni vedilē bize fişenklēñ_ucunda çomāĶ vā acemiykene (81) fişenk düşüyo ben fark_etmedim tāslim_ediyoñ (82) çavuş ta geliboluliymiş bu deyyüs hani bu fişenk Tedi (83) yok çavuşum dedim ben düşmüş tedim (84) anam bene bi toĶāt_attı emme hiç_unudamiyōñ toĶāt (85) çoĝ_ızlı urdu hınzır ĝuwatliydi de çoçuk sekselendim kittim (86) bu çanāĶĶaleden mēmeT şimşekidi ule dedi serseri seniñ_ēmşeriñ_u dedi (87) çardaĶlı u çoçuk tidi bēnden_ötürü undan sūna ĝēldi bene özüre (88) hadi ĝit_urdan be dedim ben toĶadı attı bene adi gözēl arñnadiĝ mı (89) gözēlce bi toĶāt_attı sūna biz_urda ēytimi bitirdik urdan iskēnderuna ĝēldik (90) benim sēvkim çanaĶĶale boĝaziçi Ķonturol mēmurlī diyō eyvāh (91) benim_üstümü yırtılā bōle cayır

cayır iş başı älbiselēmi yırttlā (92) ule yēTmeñ yāPmañ anañ seni ğadir gecesinde doğurmuş (93) memneketiñe askerlik yaPmasıñ buriye ğelsem ben_ıç_äskerlik yapamāzdim niden (94) deñize ğümülük moturlānı konturol_ıtçēm ben_emme bēn deñizde yüzemiyom ðun (95) deñize girip çıkıcas urda dāñ_ıçine düştüm böle bārtinde (96) anam ni yavızıdı be yer kāsTenelik su bizim sudan yavus (97) öle dātli su va urda hēy bizim su unuñ yanında sıfır geliş (98) tepeniñ_āltından çıkıyo çok bi sipēr yer tōrpide mayın (99) gece tōrpide götürüdüK Şeye amasriye amasriye vadıñ vāmamiřiñdir (100) ğeşti bizim_öle öle deliğannı urda emme çok balığ yirdik be u amasriye gidē

S.V. : (101) yumurta ālmeye gitmiřiñ unu da añnatsaña (102) e yumurta tōplemeye gitmiřiñ de dayāğ yimiřiñ yā (103) daş_ātmiřiñ yā Şeye unnañ añnadıveseñe

M.V. : (104) urda yumurta tōplemeKden ğeldik mayın Őediyoź böle çıkarıyos (105) beni yüzbaşı dedi kine ēlli tene teze yumurta getircen (106) iki çuval da böle didōn çuvalı vedi bene Őu ğadā Őu ğadā (107) bunnarı samān dōldurup getircektiñ benim mistaFa dayı varıdı urda köyde (108) ğamān köwü varıdı mistaFa dayı bene ēlli tene teze yumurta bi de saman tamam (109) buluvedi ğeldim ben izinniydi yüzbaşı şindik ğeldim (110) canım sığıldı benim gidēn dedim birāncımın yanına dōrt kişiydik (111) üç kiři hincik tōrpidanıñ birisini çıkārmıřlā bi tene dā hālē çıkarıyolā (112) üř tene tā çıkıceK mēmet varış nērde dēyo (113) ali séymen bāřkedikli varıdı ğantinciydi (114) ördulu bi şükrü çağır varıdı ördulu mudu ya řeli ğaradeñizli (115) sāmsun ilērsinde ũ kö hoş bi kö bağ āğlıma gelmedi (116) mēmēT Tiyo gitti diyo şindiK diyo askere yourt ketircek dēyo (117) yumurta getircek satıyo dēyo bağ deyyusa bağ (118) ne yumurta mı getiriyö hēr ğün getiriyö bize yourt tiyö getiriyö diyö (119) yirmi beř ğuruşa tabānı veriyö diyö bol bol yiyöz Tiyó (120) ule deliğānı üteden gelir ğelmes bāřkedikli de çok yavuzudu u ğāntinci (121) nērdesiñ be sen_eşşöleşşek dedi bene (122) bāřkediklim dedim bē ben_eşşeksem anam bubam da mı eşşek (123) benim_anam_ölmüş bubam sā didim ne ğonuřıyoñ sēn dedim (124) anam_öle dēr dēmez bene bi tene çāttı attı emme anam ben ta tē u ğadā yere gittim (125) süsüldüm gittim yöl da bizim ğumnāndı u zaman (126) hemēn daşı aldım bēn toparlağ bi sālladım allah gene bene acıdı (127) lāñ dedi direK va dirē ğeldi

başkedikliniñ yanına (128) baĶ éyvah başkedikliye gēse ni olcek (129) başkedikli seniñ urdan bi fırladı gitti gēldi (130) u lüleburgāzli bi inzimat subayı varıdı beni çok sevēdi nurçinde yatsıñ (131) izmirli yüzbaşı varıdı bi de u bi de izmirli inzimāt varıdı (132) hemēn ciP u zaman tāksi māksi yok cibe binmişlē (133) bi tēne subāyda araba yok işte bi cible bi de cēmse varıdı (134) gēldi bu uriye yüzbaşı başkedikliye gārşı gelen çıksıñ dedi (135) bēn çıktım bi selām vedim néye gārşı geldiñ sen başkedikliye dēdi (136) benim de tēskerem yá yüzbaşım dedim bēn tabi bōle allah bene cēsārēT vedi (137) bēm burda dēdim otuz āylik āskerim dēdim günüm gēldi dēdim (138) bi arĶadaşım bi subayım beni kötü disiñ bēn kendim (139) seni zāten ĭdamnıksıñ sēn dēdi tabi bōle başkedikli ediñ dēdim ben (140) bēn tā gārşıdan gelike bene dehme toĶat girişti eşşōleşsek dedi dedim ben (141) anām bubam eşşek mi benim başkediklim dēr dēmez beni öldürcedi dedim bēn (142) nāpdīmi bilmiyon dēdim baĶ arĶadaşlāma sōr dedim (143) beni de uriye yollayan yüzbaşı samannā getiren sēn beni uriye bi de yōlladıñ (144) bi de ben gene binbaşına gēldim buriye dēdim seniñ āskerlīn yāndı dēdi (145) geçivedilē bunnā gēldilē bu durúyo birez beni yüzbaşı tōmedi ye (146) piñbaşıye gidiyo tekirdālı bimbaşı warıdı pēygamber gibi bi adam çok yavaş (147) una şıĶāt ēdiyo undan sūna kēldi bimbaşınıñ Ķomadarı ule Ķurā dēdi (148) izmirliydi u çocuk mıstaFa tutĶaĶ ule dedi nāptıñ sen (149) nāptım dēdim ben ule dedi ali séymēn başkedikli çok fenā aņnattı seni dēdi (150) nāPcaĶ beni çabuĶ kēl dēdi bimbaşı çiriyó seni dēdi (151) giTTim bēn bimbaşı yüzbaşı ali séymēn başkedikli hazır ol vaziyetinde Ķapınıñ yanında dikiliyō (152) bi selām vedim ölüm dedi bimbaşı çok yavaş adamıdı nurçinde yātsıñ u adam (153) baĶ Tēdi başkedikliye gārşı geldiñ niye bōle yāPdıñ dēdi (154) bimbaşım dedim ben bēn dedim otuz āylik āskerim (155) bi subayım bi şeyim dēdim arĶadaşım bēnden kötülük geliSe beni ĭdam ēdiñ dēdim ben (156) çık çık Tışarı dedi urdān da kittim bēn top oynúyo āsker (157) ben gēldim bōle Ķaryolanıñ üstüne yāttım (158) Ķomadōr varıdı celāl eyiciōlu ama çok sērt bi adām tāĶ tāĶ (159) bimbaşı nasılısa yüzbaşı nasılısa āsker de āynı bu şekilde tutādı (160) hiĶ ayrım Ķayrım yok sūna zōnguldāklı bi asan varıdı gēldi siyidelek (161) ule Ķurā dēdi éy dedim ben ali séymēn başkedikli dēdi çok fenā aņnatTı Ķomadara dedi (162) ah yāndı āskerlīn be dedi fuh didi (163) niden ōle yāpTıñ yāu dēdi u hasan çabuĶ kēl dēdi (164) hemen ben ĶalĶTım gittik gözlükleri daĶmış Ķomodor

(165) gāste oꞗup turüyó bi selām vedim közlükleri çıkārdı gözünden (166) sen nereliSiñ dēdi çanāķķaleliyim ħumāndanım dedim ben ħomodorum dedim ben (167) ħomodor diyos sūna deñiz ğuvātları ħomodoru oldu u (168) tā šöle etti barmānı hiÇ_uNuTmüyöm dōru sōle dēdi (169) askerlīn giTdi dēdi seni asıcam dedi (170) ben ħomodorum_asıñ dedim bēn bēn dēdim yüzbaşım bene dēdim (171) ēlli tene yumurta getircēñ teze iki çuval samān bunnarı getidim (172) yüzbaşıma vedim gene bırāncımıñ başına gittim (173) bāşkediklim diyom_urda ğāyıĶ bāşkedikliye nābiyin (174) bāşkediklim de urdeydi tā bēn ğārşı ğārşıye gidēkene eşşöleşşek nērdesin dēdi (175) bene dehme toĶat girişti ben nāptīmi bilmüyöm (176) bi šē yaPmadım ben bāşkedikliye bōle oldu bene girişdi didim ben (177) çık tışarı dēdi çıktım ben ğēldim ben bāşkedikliye iki tene atıyo (178) kıdēmlı bāşketikli baĶ ħomodor sōna toĶadı atıncıye as sōna gene ben_oturüyón (179) kene ğēldi u ħomodoruñ šēsi hasan ule ğurā dēdi (180) bāşkedikliye dēdi iki tene pātlāttı ħomodor dēdi seniñ_ışiñ bitti yāu dēdi (181) dēme le dēdim esas_urdu mu hasān dēdim vallā billā urdu yāu didi (182) çabuĶ ğēl didi sēn de ğēl benne dēdim ben vadiĶ kittik (183) sen nābıcañ_u yumurtaları dēdi ħomodorum dedim ben (184) nābeyim bēn ĶorĶuyon elim_ayām titredi benim (185) bēn nābicām yumurteyi dēdim yumurteye bişē yinir ğurĶ_atılır biji atālā dēdim bōle (186) nası atılıyo biji didi bōle dēdim üçe bōle ğaralālā dēdim (187) öt Ķorlā seleniñ_ıçine tavuĶ ğurĶ yatā atālā dēdim (188) hemen_elbiselēni deñiştir de ğēl dēdi temiz_ālbiselēni gey ğēl didi (189) kēydi beni attı dōru amasriyi hemēn deñiziñ bu taraFında evi de üs yanında bōle (190) pılaca ğārşı urlara vadiyseñ öte dōru pılāÇ va (191) biliyoñ mu bilmem_urlānı bilme misiñ (192) urda beni tavuĶ çobanı yāPdı urda iki tene sarı davuĶ ğurĶ yātmiş (193) bunnarı diyó baĶıcan hebicini aççāñ çıkmasa öldürün seni diyó bene (194) bēn dēdim ħomodorum bunnā çıkmas bōle acıĶ dēdim bölelim (195) sūna on sekizē táne gene bi allāh taraFından çıktı (196) şindiK hēr sabah ğāldırcāñ bunnarı suliyecēñ diyó yemniyecēñ deyó (197) e ğāķā mı ğurĶlā ğaĶmıyó ille ğāldıttırıyó bene urdān ētme ħomodorum diyon (198) bereket bicilē çıktı bi rāt_ēttim_undan sūna urda emme (199) ah dedim evele vāsaydım işte hani ölelē öldü askēlik sūna bitti bizim

Üçpınar Köyü - LÂPSEKİ

Arif Uzun (73)

Köyünüzün şu anki durumu hakkında neler söyleyebilirsiniz?

(1) burda aTmiştan_aşşā īsan yok şu anda gençlik yok terk_etmiş köwü (2) niden derk_etmiş gēçinememekten terg_eTmiş aç aç ğalmağTan bu (3) ikincisi orman köwü hēr taraf dikim sāsı bal yaPma hayvan yaPma ēy şunu yaPma bunu yaPma (4) nābīcas aç ğaldīn neri gitçeñ ya hırsızlık yapıcañ ya ğāKıp gidiceñ (5) işiñ_olcā bu benim bilgim başka bilgim yok bōle benim tāsilim de yok ayrıca (6) ben kēndi kēndime bi bārça oğuma yāzma çizdim ōrēndim (7) kendime ğadā ilērsi yok oğula gitmedim tāsil yaPmadım (8) babam beni oğutmamış o zaman zāte oğul yoğmuştTu burda (9) oğul dā dūñ_ālTmişTa oldu ben kırk_üş tōümniyin evet

Hastalığınız var mı?

(10) evet var kanser_astasıyım metāneden āfāndim iki biñ_om birde amalīyat_öldüm (11) olmadı bi dā ōdum bi dā ōdum şu anda yatıyom aylā geçmedi yok (12) gidiP gidiP geliyom sonuç yok filim çektiriceğ_olúyóz bir_ay bi buçuk_ay gün veriyülā (13) e ben zāte ölüyöm ben ğanamalı astiyim bi de ğanama yaPiyöm_idrardan ben devāmnı (14) isTēse geber dē oriye de kaçiveri seni git (15) boynunda ğiravaT varsa filimiñ_alınıyo şapka varsa geri bir_ay sōna gē (16) şikātımız bu devletten bekledīmis ben yaşlıysām aynı gün benim_işimi yapmak lāzım (17) ben dāñ tePesinde ōdúruyóm burda benim çanağkalede evim yok (18) otelde ğalicağ param da yok neri gitçim ben nābiyim ben (19) dışārdan bi göçmen gēldī zaman dayalı döşeli ev veriyó devlet bunu duyúyós (20) televizyonda izliyos ama kēndi vatandaşına götüne kākıyó dēKmi git yoluñ_üstüne gebēr diyo (21) bōle adālet_olmas biz bōle adālet_istemiyo bize sāip çıkılması lāzım şu yaşTa bene (22) ben vergimi veriyom algımı veriyom itirāzım da yok (23) telefon ğullanıyóm ceyran yākıyóm şunu yakıyóm bunu yakıyóm para ödüyóm ben devlete (24) her_ay yüz liriyı gēçik para ödüyóm ben faturalā evde (25) yüz yirmi liralıK fatura va şimdi

evde Őu anda yārin ödenecek bir gün (26) ē bize baĥan yok geti āmeT geti mēmeT ōle yāma yok bu ġadā (27) yüz_elli bin nirġe ulaŐıyóm_astānē özel TuraĶ taĥsisinnen tecāri taĥsiyle (28) bāŐka imkānım yok ulaŐma imkānım yok arabam yok (29) bu yol ĥalıŐıyo araba yok bu yolda mecbūren yüz_elli veriyós

Köyün adı neden Üçpınar?

(30) üŐ dene ĥeŐme vāġ yan yana üŐbınar diye urdan ġālmiŐ üŐbınar bu (31) biS tōduĶ böyüdüK yūs senelik yüz_elli senelik köw bu (32) heP ōle devām_ediyo ömür üŐbınar_üŐbınar_üŐbınar_üŐbınar deyiŐmedi hiĥ (33) aylā da deyiŐmiyo devām_ediyo bu üŐ bınarlar iŐTe burda (34) burēi bi kilometre iki kilometre ilerde bu köyün ġuruluŐundan bi puĥuk kilometre ilerde (35) yoluñ_üstünde Őu anda araba bu arabalā gidebilir yāni orēi pınarların baŐına (36) orman yolu vā ġüzel su hāldır hāldır_ākıyó bayıra

Eski günlerle günümüzü karşılaştırır mısınız?

(37) yaw ēski günnerle günümüzü ġarŐılaŐtırdimiz zaman ēski günnerin parası daha deyerlidi (38) daha kıymetlidi āz pareyle ben çoġ iş görüyodum Şimdi bi ĥuval para götü iş görmüyo (39) geri geliyóz pi Şiy_alamıyós yaşantı zor ē nası olucuz (40) nası yaŐıcaz biz bōle yaŐama Őansımız yok yāni öl diyo (41) gelenekle ġörenekleri aĥısından Şimdi gelenemiz ġörenemiz ġāĶdı ēski usullē yok (42) ēski itibar da yok Şimdi genÇlik genş tabaĥa ētiyarlarlan temās_ēTmiyo (43) ē Şimdi herkezde para çoĶ kimse ġimsiyi tanımiyo (44) ōlu bābasını tanımiyo babası da ōlunu tanımiyo bu āsır bōle bi asır (45) bēm bilgim bu ama bēki yannış düŐünebiliris u ayrı bi konu (46) ama ben bōle diyom yāni kēndi Őahsıma

Bu köy çevre köylere ġöre nasıl?

(47) eñ büyük köw burası en küçük köw bübērlē āsmalı varıdı bitti (48) hacıgelen ġoru bübērlē üş kō bi muhtārlik hārmancık hacilā iki kō bi muhtārlik (49) bunnā ifaĶ köv köylerin babası üçpınar ārdından eĥialaġ bu varıdı (50) ama Şimdi üçbınar da enceġ_oldu ġāri u da bitti

dağıldı yok (51) eñ babacanı bācılā eçialaŋ İlapsekinin kölerinden bu ātTa (52) ū tarafta yabılđak meseġā ūnnā āyrı u çanaŋkaleniñ köyleri unnā ġangırlı vā

Köy düğünlerini anlatır mısınız?

(53) burların düyünneri çoŋ güzē olur be ōlum yā (54) burda polis yok ġarağol yok eFendim burda dört gün düyün olur (55) cumā gün başlā pazārtesi gün ōlen bidē burların düyünneri (56) ēskiden ōliydi ama ūindi bi āşam bi āşamda bitiyō düyün (57) ūindi düyünneriñ ġāri baŋılıciK bi yanı ġālmadı ōsa da oluŋ ōlmasa da olu (58) fark etmes dört kün yime içme yaPılıyo dört kün oyun olur (59) kimisi yir içē kimisi oynā zıplā āfāndim ōle ġāvġadır ūudur budur ēskiden olmuyodu (60) ūindi bi āşam düyün oluyo iki yudum ıraŋı işiyō adam bībirine sarıyo (61) burda ġāvġa çıkarıyōlā onuñ için içkiyi de ġāldırdıŋ (62) yiyolā burde peynir ekmei nēyse yemē biraz oynuyo (63) zıplıyo herkez dālıP gidiyō bu bi āşam

Düğünlerde hangi oyunlar oynanır?

(64) hārmandalı vādır çiftetelli vādır canım yā ġaba göyem vādır (65) ġaba zēbek vādır mēşur ōyunnarı bunnā yörükleriñ yā

Köy odası geleneğini anlatır mısınız?

(66) yirmi dört sāt löbede baŋıyoTuŋ bi kişi aŋşam başlıyoduŋ (67) ertesini ġün āŋşama ġadā gelen musāvır senden (68) ġünde oŋ kişi gelir beş kişi gelir yirmi kişi gelir (69) yatāını yōrganını boāzına baŋadıŋ hayvanına baŋadıŋ ateşini yaŋadıŋ (70) sobasını ısıdırdıŋ yatırdıŋ musāviri yapā adamıñ işi bittinde yolladıŋ (71) köyün gelenē köy odasının gelenē görenē buydu ūindi bunnā ġaŋTı yok (72) ūimdi otellē çıkTı paralı paraŋ varısa ekmeK vā yok e āçsıŋ

Üçpınar Köyü - LÂPSEKİ

Nuriye Uzun (72)

Bir gününüz nasıl geçiyor?

(1) nası geççeh sabaḡ yedide ġākiyoz éneklerimiz varısa ineklere hayvānnara gideris (2) hayvānnādan sōna gidēris şeye sabaḡ ġavāltızı yaparis (3) sabaḡ ġavāltısı yapTıḡTan sōna hērkez işine (4) bāçeye gideris tāliye gideris āşamacaḡ geçē işTe ömrümüs (5) onḡikiye ġadan dışarlāda onḡigiden sōna da yemek yeriz undan sōna (6) gene yemē ġāynaris işte öle yā Keçē günümüs (7) başka burlāda kölü yerlēde ni olacaḡ köy yerlēde öle işTe (8) ḡasabada ōsa hēr yere gidēsiñ é köy yerinde ne gitçēñ (9) gidemessiñ bi yere işte ömrüñ geli geçē bu āsmanıḡālTında

Akçalı Köyü - MERKEZ

Emine Çakıroğlu (82)

Hayatınızdan bahseder misiniz?

(1) bu evleri yapdirdīm zaman bāçedāḡı ġızım ġucēmde dōrt beşeylik yūḡTu (2) üş dōrteylik böbekTi (3) şimdi çocuklara verilmiyö ye bi lira bi milyon u zaman bi lira bi milyonu (4) bu evleri fakirdik çuḡ böle fakirđdik evlendik dedeñnen (5) köüñ girişinde evleri vādı bunnāḡ doḡuz sene urda otuduk (6) dōrt tene görümcem vādı üş tenesini çıkārdım bi tēnesi de aḡılsızdı (7) undan sūna benim de evlēmiz baḡ biz hēp amca çocuklariyiz böle dedelēmiz ġārdeş (8) üş binē ev wādı urda ben urdan gelin köyüñ işine ġedim haḡḡı dedeñe (9) doḡuz sene urda durduḡ üş tāne ġız (10) görümcelē büyüdü çıkārdım bi de ūlan ġārdeşi vādı (11) u da böle acıḡ onḡiki onḡüç yaşlāna girdi (12) benim dedeñ askere gitti iki ġız ġārdeştik (13) ablam öldü bi gelin āldi iki ölu vādı (14) otuz dōrt yaşçāzında ablam öldü e benim de

beyim_asker (15) aşā mālediyin urdan bubam hucadı şimdi siz şī ünversitelisiñiz ye (16) bubam da mekke medirese okumuş yāni hoca olmuş (17) ariburun hārbinde doḡus sene askēlik yapmış çanaḡkale sawaşında (18) babam_u zaman mēmur_olarak istambula hastāniye almışlā babamı (19) hastānede yaralılara bakmış_ēp (20) amcam yaralı gēmiş_urdan ābī ḡāri gitme demiş bak (21) çūḡ yaralısnı eyi etmiş_unu urda tedāvi ettirmiş (22) bēn demiş hüseyin gitçem bi ḡavurcās furcañ ūle geliçen demiş (23) vādī gün şeyit düşmüş babamıñ ḡārdeşi niyse unnarı boş ve (24) undan sūna biz_ışte urda oturuḡana benim_adam_askerden gēdi (25) vallā ben almanyeye yazılıcān dedi almanyayi arkadaşā vādī bi (26) u almanyadan gēmiş çūḡ çalışḡandı bu (27) almanyeye aliyin demiş bu u zaman annemle de āladilā (28) hinci dedilē ḡızımız ōldü siz de almanyeye gidēsiniñiz biz nāparız (29) yāşlandı ikisi de benim gibi bubam da annem de (30) yollamadilā biz_urda doḡus sene durtuḡ aşā mālede köyüñ girişinde (31) unna sūna ē bi odada ḡaynalā bi odada biziyiz ḡuzum īsan kepāzeliyi (32) eskiden çūḡ sebillikti yavrum nāpsıñ_u zaman dediye ev yaptırıñ dedi ḡayınpeder (33) gidiñ baḡıñ_ıçine ēv yaptırıñ burī yāḡın yapsañız iki ḡārdeş dalaşırıñız dedi (34) buriyi gidiñ baḡıñ_ıçine burda da bi hānecik_ev vā şu yıkılan_evcēs (35) u ḡuñşulā bi sevindi ēmme bizi buriyi ev yaptırcaḡ diye (36) hiç para yūḡ bi milyona biz yaparız dedi ustalā (37) toplandı buriyi urdan doḡuz tene usta çalışıyo (38) babam da unnara daş_azırlīveriyo amcañ hinci bēn geliyon_unnara yemek ketiriyon (39) eskiden bōle çay şıysi file pek yūḡtu (40) ōlenneri sabah_ērken gelirlēse yimek verilirdi (41) āşe ḡucāmda küçücük dada (42) urda görümcelē file vā ama kimi çıktı kimi tā evde (43) ben buriyi ḡoşalaḡ keliyon pençerelēñ sāyasına çıḡdılā (44) būle pençerelēmi yapmañ diyom ben (45) ben būle pençere istemiyōm büyük pençere istiyon diyon (46) tamam tamam ḡızım diyolā bā ustalā emme babam gidivēdi mi bunnā çok fakir cam_alamazlā diyomuş (47) siz bildiñiz gibi küçük yapıñ diyomuş babacāzım bak (48) esgi zaman_īsanı ama yuḡ hiç yuḡ ḡızım (49) ōle ōle bu evleri yaptırdıḡ buriyi gēdik (50) bi tēne de ḡızım vā gene u da babası gitmeden_oldudu askere (51) u ḡocamanca annē biz neriyi gidiyoz diyō (52) eşyāları hacı dayıñ_urda çatal_arabiyi sārđı (53) buriyi götçez ḡāri evlē yapıldı (54) şerife halañ_āliyo gitmiyēm biz_evimize diyō (55) çociñ_abarı mı vā de buriyi gēdik burda yāşiyos (56) beş ḡız_annesiyin ahirette sekiz yaşında biri öldü yirmi yedi yaşında biri öldü (57) dōrt tāne ḡıs çıḡārdım būle

arKasını siye siye siye bûle (58) bunu çanaqqaliyi çıkardım bi tãnesini bu türkemiş wadır
 göüste ama şimdi şehir gibi aşaya indi úriyi (59) iki tãnesini de halilölu köwü (60) biri hucadı
 kadir_ölu huca öldü bigada okudu onu da oriyi çıkardım (61) gãldı bi gışçazım bunun halası
 vâdi âşeyle bütün âşelile ilgilenirdi (62) unuñ televizyonuna gidedi u şıdırdı (63) unuñ de
 çıkardım hallaköwe çıkardım hucanıñ gârdeşi vâdi (64) urlâda ablasına gittidi
 ulannañ_añnaşmışla İsannâ düñür gedi (65) köwe veme dedilē cingene gaları geliyo bōçacilā
 beni dövüyolā (66) bu gızı nası gıyıp da hallaköwe veriyosuñ köwe vemedim_emme durmadı
 (67) baba dedi bēn seviyom mēmed_emini beni vē diyesiyi bubası gıyamadı (68) şu
 deyyuslādan dedi āltını çok_istiyēm de alamasıñnā dedi (69) heriflē zengin on_aynalı on bilezik
 bi köstek bōle bi tanklı bilezik bi ekisi bi yērde (70) hepsini dedeñ saydı bunnarı yapāsañız
 dedi hē dicēn dedi hēpsi tamam dedilē (71) gittik yūsük taqmā bi araba tuttu gēdilē buriyi
 bindiK kittik (72) zarafıñ başına dikildivēdilē hazır mıdı niydi āltınnarı hepsini daqtılā (73)
 takıları taqtılā olan_askere gitti dāmāt dört sene nişanı durdu (74) bi çeñiz gızım bi çeñiz bi
 çeñiz e odalāma gircēñiz_e evlē ālmadı çeñizi (75) salona da astıķ bûle arabiylen gitti geliñ (76)
 unnā gelin_almā gēmeden biz burdan_araba tuttuķ çeñis (77) ūlan_evine askiye gittilē o gıdan
 yāni dāmātımız da güzēdi iyīdi (78) sūna işte gızım bi kalp_astası oldu gidivē istambula gidivē
 istambula (79) anci ol baķām_anci ol baķām (80) bi gün doķuz tãne doķtur gēmiş ancısına çok
 sevēmişti doķTuru (81) bi de kadın gēmiş unu kasiķTen yapālāmiş_emme (82) öldürmēzlēmiş
 uriyi uyuşturlāmiş haftā birinde biz de gittik hepsimiz_emme (83) demiş kadın demiş bu
 çocı biz demiş kadın hiç doum yapmıcēñiz diyolā ama kalp_astası ye (84) demiş turģuT bēy
 demiş buna biz doum verēm (85) kadınā hāmile oldu mu damārları açılır bu çocuk bi de
 hāmile ūsuñ baķām deniyēm demiş (86) üş tōrt sene vâdi gēdilē istambula gāri doķTurlan
 buba olan gız gibi oldulā (87) bōle hem burasını tikēmiş adı fatmadı (88) fatmanıñ_ölu olucaķ
 adını turģut goycaķ benim_ismimi taķcaķ (89) doķtur bûle aņnata aņnata tikēmiş (90) gēdi
 gızım üç_ayda bi koñtürüle gidēdi hāmile giTTi bi seFer (91) allah tarafından öldü hāmile giTTi
 (92) bi sevinmiş doķtur bi sevinmiş bi sevinmiş bi sevinmiş (93) kıbrızlı anne doķturum dēdi
 bōle köw gızıdı emme ana demezdi anne dēdi (94) neslian señ biliyuñ mu bilme miñ di mi (95)
 bûle bu köwlēde yoķtu bōle güzē aķıllı (96) sūna bu hallaköwe çıkardım ben bunu (97)

kösederede benim ğız ablası olüyó hem_ēltisi olüyó (98) yirmi yedi sene hūcalık yaptılā urda tā eveli sene gēdilē hinci (99) kepezde oturüyólā uriyi dideleri gitmiş (100) urda da dedeleri yolda ölmüş mü unuñ cenāzesini getimişlē tapıtlan (101) iki eylik hāmileymişti kūrķmuş bi ğanama ğanama (102) bi de biz cenāziye vādık çamaşırları eveli makine mi vādı (103) ölünüñ çamaşırları urlā yēkencek fatme görünmüyo (104) muru fatme nēde dedim beñ ğaynasına (105) fatme bu āşam hastalanmış ta dedi u cenāzeniñ çamaşırları ellīmiyo da unuñ için una elletmiyoz dedi insannā (106) e işte ğaynası gitmiş kösederiyi tomata toplamā (107) ğaynatası gitmiş ğoyunnara bi görümce vādı (108) görümce de hociye gitmiş u gündüz ūraq biç hizmet yap (109) damarları tıkanmış ğanamadan e işte undan ötürü kāl_p_astası oldu kāl_p_astası kāl_p_astası (110) demişlē fatme anim demişlē dokturlā (111) kālbiñe şī kāl_p_kaṗāñ etelendi kāl_p_kaṗā deñiştirelim demişlē (112) anne dedi ölcēn deñiştirmem dedi ğāri dayanamicēm bēn dedi (113) bi şiy_olmam dedi a ğızım_unda hastalanmış buriyi gēdi (114) anneme götü beni demiş dāmāta ben dā şurda bağıımız vā (115) bağa gittimdi bi de gēdim de güzē şalvarları geymiş (116) iki üç_ay öñce de takşi aldılādı takşilēni durdurmuşlā (117) bi tāne de ōlu oldu üç buçuk yaşındadı ōlun da adını turğut ğoydu (118) dokturuñ_ismini taqtı u ğıdan tatlıdı dīmēme demiñ dāmāt kitti (119) u burda ğāldı bi gün dedi anne dedi bā (120) bugün bişi bişirelim dedi lōkma ğārdıK (121) paķmayiyle hemen çabıK bişiriyos alentirikçilē gēmiş (122) bi ses vā anne dedi koşalak bize gitti (123) anā dedi alentirikçilē gēmiş dedi duruñ duruñ size bişi vericēn dedi (124) unnara bişī yetiştirdi vēdi a ğızım ertesi gün anne bā yāsin_okusaña dedi (125) ben_aptēs_āldım bi yāsin_okudum (126) ertesi gün gēldi anne böyün_ogumadıñ ye dedi gene okudum bēn (127) sarācıKda da şimdi mühtü benim teyzesi olüyon (128) u da küçüklüden gelin_alcaķlā düyünü vā (129) anne dedi bēn düyüne gitmicēn dedi hastiyin dedi (130) taķımızı dedi ikindin bēn_unu mēmed_emin götürceK dedi (131) e taķımızı geline daķıçan hem gelini görçen dedi (132) bēn de nişanğayada hayır vā nişanğayada büyük ğızım hacı ğızım benim (133) sabālañ telefon_aşTılā anne biraz ğaşıķ_al suwra bēzlēñi al (134) u gün hayir vā ğalabalık_olur_evi çabıķ kēl dedilē (135) bēn bi de ğāktıķ burdan dedeñnen (136) hemen sabah ğawāltiyi bizde yapıñ dedilē sūtçiye bindik uriyi vādık (137) bēn düyüne gitmedim unuñ nişanına gittim de (138) taķımı taķtım gēdim ğāri düyünü şerife alañ üzülcek yārdım_itçēn_e

nışanğayada ğalıÇen (139) bi de ben vādım nışanğayiyi āřam_ oldu sayı (140) u ğün gitti unnā āřam buna ben telefon_ aştıım (141) fatmā nāpiyoı ğızım dedim anne dedi ben ablamdeyin dedi (142) u āyře vāmiř ablam beni doğTura çıķardı sıķorta hastānesine dedi (143) bā eyne file yapıdıā ben_ iyileşTim merak_ itme dedi (144) ama benim iÇimde bi sıķıntı vā (145) bēn gene biraz duruvēdīne gene telefon_ aştıım (146) fatmā dedim gene alow dedim nāpiyoı ğızım dedim (147) anne evime ğēdim de dedi urdan dedi yataķ_ odamı dedi būzmadım dedi (148) saba yapamam dūzeldemem diye dedi dadamı yīkedim de dedi salonda mēmed_ emine dedi (149) şiyleri ař ta yatıvarām dedim de ğāri yatÇas (150) tā uyumadıı mı anne ben_ iyiyin dēyon_ a sā dedi (151) bi dā ğızım saba gene ğāķTim bēn nışanğayaya gittim_ e (152) benim torununı biri evi süpürüyo bēn de yōķarı çıķtıım (153) telefon Çaldı annenne dedi telefon Çaliyó (154) al baķām dedi fevziye ablaı bi de āldım bēn (155) aló dedim ama moru annē ne zaman_ indiñ dedi sen nışanğayiyi dedi (156) a ğızım dedim ablaı ğēl dedi de ğawāltiye ğētiK dedim hızmata dedim (157) ablama selām söyle dedi bēn Çok_ iyiyin dedi (158) bis küÇüklüyi gelin_ almā ğitÇez dedi (159) ablam dedi yimekleri hazırlāķa dussuz yimek ayırsııı baıa (160) āřam_ ablamda ğalıÇān dedi serÇilē vā ye yoluñ_ üstünde urda (161) sevindiK bis bi dā ğuzum hayir bitti (162) bēn bi hasta vā řerifiñ eviniñ_ üs yanında (163) unu dolařmā vādım bēni hemen bōle tutuvādı ğolumdan (164) yörü yörü dedilē fatme Çok_ astalanmış ğaliyi gidiyoız biz dedilē (165) taķsilē hazırlanmış beni aldılā ğötürüyolā (166) bēn āh benim ğızım_ öldü diyon_ emme ölmedi diyolā (167) sen_ a ğızım bi de küÇüklüden gelini ālmıřlā ablası ēniřtesi dadası kēndi beyi (168) tām balabana ğēmeden urlāda bi kaııp ğirizine girmiş (169) ölüyom bēn ēniřtecīm gediyoım bēn ölüyom bēn (170) hemen ambelóza telefon_ açmıřlā nışanğayeyi unnā ğēÇmiř (171) ambelóz ğēmiř doğturunnan unu ālmıřlā (172) sıķorta hastānesinde ambelóıdan ālmıřlā ācile ğoymadan ölüvēmiř (173) bōle āltinnānān ğözēl ālbiselēnnen (174) bi de baıırışa baıırışa bi de vādıķ bōle yıķlıyo ortalıķ sıķorta hastānesi (175) durduķ baıırıřtıķ ālařtıķ ölünüyo mu ölünmiñ di mi (176) saba ğāķtıK gene yörü dedilē (177) yörü dedilē cenāzesini size ğösterēm dedilē (178) ğaynasınnan beni āldılā gittik sıķorta hastānesine (179) yīkiyen ğarı dedi kine anne misiñiz ğaynana mısıııız dedi (180) size bi cevap sorcan duruñ_ öñce dedi (181) sā yalan gelir hayırlı ğünde sur ğızım dedim ben (182) āliyoım bōle yūsÇāzı aÇıķ bōle sanki dūñyādaıı

gibi (183) bu çocuk bu mertebeği nêrde buldu başa unu sũyleñ dedi (184) bèn dedim bilmiyon
 ¼u gızım dedim bõle namaz gılā gibi ellēni bũle gomuş (185) õle õlmüş yĩkemişlē hiç elleri bũle
 hēp pũlemiş aynı namaz gılā gibi (186) bèn dedi senelēden cenāze yĩkiyom bõle cenāze
 yĩkemedim dedi (187) õlũnmũyo guzum bağırıştık çağırıştık üş puşuk yaşında õlanı gāldı (188)
 ba¼ dāmāt vā benim ba¼ geziniyo (189) zõr yõriyo bu ¼ızımıñ gocası (190) āldı ba¼tı ba¼tı una
 acı¼ bõle topa alıştırdı (191) evlēniñ gārşısında sõssal konaqlā vā ye askeriyeniñ āltında (192)
 urdan unu õnce dıřarlāda oynamasıñ diye ma¼a yazdı řĩ (193) urda ma¼ oynattı top
 çok a¼ıllıdır benim bu gıs una top oynattı (194) hinci ben una yõrgan yastık mevresim çārşaf
 goydum (195) bi de bi gũn vādım hēpsi deñiştmiş yastık çārşáf yõrgan (196) āşe dedim benim
 řĩleri biyenmediñiz mi dedim (197) anne dedi turgudu dedi topa yollũyon a dedi (198)
 ¼alatasaraylı mı yapmış nāpmiş unu aynı üstünüñ urbasını yatāni yastĩni aynı yapmış (199)
 ba¼ ni gıdan řĩli di mi undan sũna o¼ula yolladı (200) hatim indirtti hocĩ yulladı undan sũna
 lĩsiyi řĩde o¼uttu (201) kõsediriyi gidēkene nere ura vā ye yoluñ üstünde (202) amān hadi
 neresi ište hemeñ kepezi geştĩne řĩ intepiyi geştĩne (203) hadi a¼ım gidiyo yaw hadi boş ver
 niyse (204) lĩsiyi urda o¼udu undan sũna ünvērsitiyi gāzanamadı mı (205) bi sene iše yulladı¼
 dersāniye yullaTık edremide (206) undan sũna gāzandı hinci bu sene dõrt senedir bu sene son
 senesi gõcēlide (207) ünvērsete o¼uyo hemen işini bitti mi demir çelikmiş mi niymiş (208) bi
 biğada vāmiş bi istambulda vāmiş tabi her yerde vādır da (209) hemen işi bitsiñ hemen işine
 başlıcāmıř o¼ulu bitsiñ (210) urda bi de bi gızlan a¼naşmış senden file bõyük (211) bõle
 sa¼alları gõyvēmiş seniñ gibi (212) turgut tedim bu sa¼alları dedim kestiriseñ dedim sā çok
 bõyük para vericēn dedim bildir sene um beş tādilde (213) tamam annenne dedi kestirmiş bi
 de gēdi bu (214) bunnā burda duriyi ēmme u ¼apı a¼ık u eviñ õlanı ye (215) giriyõ yātiyõ
 ār¼adařlanı getiriyo bi de gēdi bu sa¼al file yũ¼ (216) ā şu iki yũz liriyi dedim gālede hēm gez
 hēm yi dedim (217) bi de gēne gitçek gēne gēdi bi de gēdi gēne sa¼allı (218) nāptıñ turgut
 dedim vallā annenne dedi hiş üzüleme bi şiy deme bā dedi (219) bütũn o¼ulda ār¼adařlām ũle
 dedi (220) bu sene gārĩ hiş temiyõm bi de kũpe da¼mış ũle (221) bildir sene sitaş gõrdũ
 istambulda bir āy mı yirmi beş gũn mü (222) bu sene de biğada gõrceksiñ demiş hocaları (223)
 bu sene de biğada gõrdũ hinci gitti yerine emme (224) gõr torunumu bunnā iște allah rızāsı

içün buncāzım tabi biz de parasını veriyos (225) bi de annesini evlēmize ğuyduķ çanaķķalede yedi sene evlēmizde durdu (226) dāmāt u ğaynasınıñ_evi wādı ğuymadı köwde otumadıñız diye de öle yaptı (227) ama gene bis parasını veriyoz eñiřtesi veriyo (228) iki tene ūlanı vā bu āşeniñ birisi řī alentirikçi dükkānı wā (229) alentirikçi īsan çalıştırıyo bütün mütāyitlēde bu evi işte unnā yaptı ūlannā (230) biri de ğarayollānda bursada durdu dōrt beř sene (231) hinci de balıķesirde iki senedir de (232) yullara zivit dōküyo bi āřam ah dadacīm ğapğara yanmıştır de özgür dedimdi (233) bubası diyo ķu a nine diyo unnāĵ_arabalānıñ_içinde serinnik vā diyo (234) u ārkadan ziviti dōküyo emme diyo arabaları serin_unnāĵ_üzülme diyolā baņa (235) işte bōle olanım işte bōle eski zamanda öledi (236) biz_ivlēndik ğaşık tencerelēmiz demir ğalaycılā gelirdi (237) bakır ğap ğalaylanır tepsilēmis sinilēmis (238) ğařıķlāmız ağaştan çanaķlāmız topraķTan topraķ çanaķcılā gelirdi (239) beyendīñi alırdıñ işleri çiçekli sırlı sırlı (240) serğeñ bōle dolaf molaf yok sergennere ğörduķ (241) u ğidān ğöreneksizlikti ğızım tek bazar_olmazdı (242) tek tikilik ğölmek ni árkeklere ni ķadınnara (243) bēn hēp dedēñ ğölmeklēni kendim tikēdim bi ğoñřumuzda makine vādı (244) pek te süs bilirdim bileķçillēni huruvā dēdim (245) ğulaķlānı huruvā burları bōle ğıvırı huruvarıdı ğulaķlānı huruvarıdı (246) bileķçillēni huruvarıdı řalvarlāmıñ bacaķlānı huruvarıdı (247) dadacıķlāmıñ ğölmeklēni hēp beř dadanıñ kendim tiktim (248) sobalā yok bacalāñ_içine odunnarı tikēsiñ (249) dadalāñ bēzleri çapıTTan hinci iki Tene gelinimiz vā bu ūlannāĵ (250) siz dada böyüttük demeñ diyom beñ_unnara (251) bēzlē hazır pazarda urbalā hazır ni canıñ_istēse āl di mi (252) ni yaşamak ğızım ni devir ni devir di mi bōle yaşamak ğörülmemişdir (253) ama baķ hiç yāmur yāmiyo nası sıcağ_olıyo (254) dün_acıķ şurda yemek pişirdim mařınganıñ_üstünde (255) saņa yalan gelir baķ böyün terlikleri uriyi ğodum (256) basıp da maşıngıye gidemedim ğuzum ķora basā gibi u ğidā sıcaķ (257) hiç burlāda file oturamadım hayada ařřā indim ura ğēne topraķ dedim (258) āřıyi ğitsem dedim āşeniñ acıķ_ura seriñ_emme u da acıķ rātsıs (259) beř_on ğún peynir_āldı neslian_adam ğūca geline āldı (260) küçük geline āldı baņa āldı kendine āldı (261) seniñ memleket nire ğuzum (262) bizim şurda bi fakir vā ğenççēs bu āřam bizde burdadı (263) hařfā ğāve file iştilē de öle ğittilē (264) sāt om bir midi niydi bu şıyli samsunnu (265) olancāzı dē ğaradeñizde bilmem neriyi ğazanmış iki tene ölu vādı (266) olannānıñ_ıkisi de birisi līsemiř mi nīmiřdi

(267) ünversite dī de līse küçük_olan büyüK_olanı oriyi yerleşTirdi gēdi (268) ğaradeñiz diyo bi yavuz bi yavuz_urlā hala diyo ben diyo hāsta olüyodum burlāda (269) ısçakTan_olüyomuşın diyo urlāda hiç hasta olmadım diyo (270) annennesine de vāmiş evveli gün gēdi de işte (271) hinci küçük_olan da siteş şī görcekmış pangālāda (272) araba buriyi getimiycekmiş öteKi çocuklā birisi bilmēm nerdemış (273) üç çocuk getiriyodu araba bi de birlere ekilere üşlere geliyödü (274) iki dene araba geliyodu hinci küçük_olana araba gēmiycēmiş (275) moturunnan nişangayiye incēmiş ğuca moturu vā (276) urdan da bi de şī görcekmış pangālāda (277) ev tutmak_istīcek diyo u ğıdan fakirlē dört tene dada oğuyo (278) bu āşam diyo küçük ğızın kitaplāna yüz kırk lire vēdim diyo (279) çocuk burda biraz ders file yaptı da (280) birisi āltıya gidiyon diyo biri üçē gidēmiş (281) nāpçaklāni bilmiyo hinci év kiralsam diyo vakit yok (282) ev kiralsam diyo vaştimiz yok diyo biri ğāldı urda diyo (283) u da şī yatılı şī vā ye yemek yinen yerleri urā ne diyolā (284) birazını hükümet_ödiycēmiş_ışte birazını diyo biz vericēmişiz diyo (285) e çocuk hārcamak_istē diyo ūlan ē on sekiz_on dokuz yaşında (286) ayşe bağ_ařnadivā amman ni zebillē vā (287) āşām uyķum gēmedi küçük_olanı nāpçān diye merak_ēdiyo (288) bēn de git dedim müdüre file annativā (289) ğulām da duymüyö baK diyivē ayşe sen (290) geç bağām nilē çektiğ_ēsgiden (291) ayşeli_abaņ ne diyo ya bize halā diyo ey diyon (292) hani televizyonda bi nine bi dede çıkıyo ya (293) bizi oturtcāmış bi nine bi dede ğonuşçakmışis (294) annatçakmışiz āyşeli seni gebērdirin diyoņ (295) dedeñ de kömür yaķadı hēp kömür yaķadı dālāda (296) hēp kömürcük yaķā gelirdi dōrt ğız ğardeş iki de olan āltı çocuk (297) birini de ğüviyi vermiş ğayınpeder ğaynanam yedi çocuk (298) bi şī yûk uncāz kömür yaķā gelirdi (299) yācāz_alır gelirdi öküzlēlen düven sürēsini (300) düşek_atāsıņ u incelivēdīne yığāsıņ (301) benim ğız nişengayada bālķona böle eski zaman yabalāni āsmış şerife halaņ (302) kirkitleri nīle susaklā āsmış savıra savıra būday çıkarısıņ

Orduda ne yapıyordunuz?

(303) burda baķ bi binā vā ya uriyi üs yanında böle havuzu vādır (304) yirmi tāne bā wādı köwde şimdi köw dağıldı ama (305) ğenşlē şehire gitti kiminiñ_evi yıķıldı kimi şūle kimi būle (306) hinci bālā ğaynīcek bu sıra gēdi miñ (307) u önce ben ğaynatçān u önce ben ğaynatçān

(308) yirmi ĩsan bitçek Te sıra gelicek üzüm toplancağ (309) öle çatal_ arabalāla gelirdi üzümñē
(310) sūna muhtar demiş numara çekçēn size (311) numara hangında hangı numara çıkāsa
herkez numariyi beklēdi (312) urda üs yānda üzüm ç̄inenirdi ālt yānda būle ahırları vā (313)
birine şırası inēdi birisine durulanırdı (314) yanı başında çeşmesi vā su gelirdi būle şır şır aqıp
duru (315) beton_ atıldı üstüne būle ğazan_ ocaqları vā (316) dört beş ğarı çamaşıra gidēdik
ğazannarı ğörduğ pūle (317) tokaşları alırdık_ elimize tağ tağ tağ tağ sabınnan (318) küllü su
kesēdik eveli bōle sūna yīkēsīñ (319) urda da durlāsıñ beton çeşme aqıp duriyi ye (320)
götürürüm çemaşırlara serēsīñ dışarlara mandāl file yok (321) tēl file bilinmes avlulara serēsīñ
(322) undan sūna öle yapākana undan sūna ni çıkdı biliyoñ mu ilāşlā çıktı umalā (323) hērkez
birē iliyen_ alır sulā ısınır_ emme (324) köpürde köpürde yīkē tā başka çıktı (325) biz_ öle
yīkēkene hadī bağ köümüzüñ_ uriyi tepiyi bi depo yapıldı (326) her yer sulā ğeldi köwe sulā
evlēñ_ içine girdi makinelē ğeldi (327) çoğ bi iyi devirdiyiz ğızım hinci sulāmız geliyö bağ (328)
hērkeziñ bāçası vā gündüz yuk (329) sulāmızı işTe beş_ on gün sulā kısıldı ye sulā bitti (330) e
üm beş tene bāçe vā herkeziñ bāçasında damnama vā (331) eskiki gibi öle bu hortumnan
sulanmiyo (332) herkez damnamaları açıvādı mıñ su tepoda su otus kırğ şīlik depoda tonnuğ
tepoda su yetē mi köwe (333) kimi evini açıyo kimi çamaşıra açan bilmem ni (334) hinci
muhtar demiş bunun dayısı muhtar (335) demiş bunu şī yapalım kapadalım depiyi (336) āşam
sāt āltı buçuğTa açıyolā gece oña ğidā açık (337) bāçanı sula çamaşırımı yīke evlēñe su āl (338)
bu süriyi açılırdı depo ğızım_ emme yāmur yūğ (339) su ğıt sulā az ğemek vā (340) iki yērden su
geliyo ama işte ūle hēp köwlē ūle zebillik (341) üstüne su āldilā unnāñ_ evde su aqıp turu
deposu vā üstünde (342) aşşā iki tāne uda yapTılā birinde sālça yapıyoz (343) hinci urda
yapTığ gelinnēñ sālçalānı (344) biraz tomatadan_ öñce yaptık pek rātlığ (345) yuğa yāptık unnā
urda hiç burlā batmadı urda şīde (346) kapılānı yapamadı çocuğlā emme kapıları da olur
bağām (347) bālādan_ üzümneri tūplāsıñ çatalara bi ğürsuñ (348) keleterlere eskiden cingenele
keleter getiridi u keleterlere doldurusuñ (349) bi dökēsīñ_ uriye havuza bi dā gidēsīñ getirisiñ
(350) bōle üzümñē çiynerir āşādan şıraları ağā bekmezlen (351) ūñ desTi bekmez yaptīmi
bilirim ben bubamıñ evdekene (352) sūna bis seksen_ ikide hacie gittik kırğ yedi
yaşlāmızdaTığ dedeñnen (353) çocuğları tembēhledim_ u gidēkene bağ_ ölüm dedim (354)

arabalan üzümü urdan geçirikene köyüñ içine bōle herkeze üzüm vere üzüm vere bekmesāniye ōle getiriñ dedi (355) bize yok tiye üzümneri kesmeyiñ ĩsannara dedi (356) u ğıdan bŭle deyērlı yapādık bekmez bekmez dolādı (357) baķām āyşe bēkmez geti de ĩsannara yidirelim (358) iŝte ğazannāda sulā ğayniyō yā bōle yedi sekis tene ğarı oturuduk (359) biraz yeri yümsek biraz yeri ālçaķ biraz yeri bōle çukur (360) çukurdan sular aķā gidēdi aŝŝā oturuvarıdık (361) pattıkı pattıkı toķaŝlāla çamaŝırları yīkēdik yīkēdik (362) undan sūna ğazannāda sulā ğayniyo (363) meselā bŭle bōyüktü ocaķlı birķaŝ tāne ğazan ğonurdu (364) e bayram gelir dŭyün gelir bi kiŝi u ğıdā ĩsannan su yetē mi (365) hērkeziñ ğazanı ayrı olurdu undan sūna yīkēsiñ durulāsiñ çamaŝırları tērtemis (366) ĩsan zebillī ğızım iŝte ũle yīkēdik ğuzum (367) hinci bēn bāzen ğörüyon televizyonda çayda ğarılā paķ paķ çamaŝır yīkiyolā (368) nereniñ ĩsanısa di mi tabi ni yerlē vā (369) e u da eskiden olmuŝtur da alınmıŝtır televizyon (370) hinci ŝehiri de köü de her yer bir oldu ğızım (371) alentirik parası ğēmiŝ bize yüz lira ğēmiŝ diyo dedeñ (372) hinci bēn bunnā ev yaptırdı ye bi deriñ doñdurucu dolaf alıvādım bunnara da (373) tā evleri yapılmadan bildır ğurbana āldım (374) anne hayada ğurām da dedilē (375) gelinnē etlēni ğötüresiyi hēpsi beŝ āltı tene ğurban kesiyoz burde (376) etleri koķucaķ dedim ben ŝunnara bi buzdolabı ŝi deriñ doñdurucu aliyin de hayada ğosuñnā da etleni ğosuñnā dedim (377) hinci dolaf ğēldi ğurban bayramından ōñce (378) hayada bi de dŭŝündüm hayatta et olur mu dedim (379) kendi dolafım da iķerki udada (380) ũs yanı deriñ doñduruci ēmme hani sırf u dīl (381) ŝuriyi salōna ğuruñ dedidim ben eviñ içinde oyun mu oyniycān dedim aŝı (382) ŝuriyi ğurdulā eki senedir etlēni ğoyúyolā burı (383) āŝe de ğoyúyo bı yıl benimkini uriyi ğuma dedim aŝı (384) bi de nāpiyöz biliyoñ mu ğızım baķ burda ceyran vā ye (385) burde eviñ ũs yeninde tulumbamız vā una bi motur ālmıŝ mısTafa torun (386) u moturu çalıŝtırıvādı mı tulumbanıñ suyu buriyi bāçaları sulüyō (387) bi de tankeriñ içine soķuvariylā unu (388) e ceyran unu da hārciyo e alentiriklē dēvamnı bura yanır (389) hayat yanır evlē yanır hiķ kıskılamiyiz biz (390) niyi yāķıyoñuz demiyiz ũle (391) pırl pırl yansıñ diyom ben biz ğāri gidiyoz dŭñyadan di mi (392) ikimiz de emekliyiz dedeñnen bu da emekli bēn de emekli (393) pariyi nāpças mezara gidē mi (394) ğoyunnarı ũrediyoz satiyoz biraz ğoyunculuķ yapıyos (395) dōrt ğız vā hinci ũŝ ğız bi de yetim (396) dedeñe ũleŝtirivē paralāñı

diyön çocuklā hārcasıñ (397) bilezik_āsıñ ēsiklēni āsıññā yûk hani nāpças (398) eki sene öñce gene ömriye gittik bēm būle iki ğapça (399) ğārdeşi gitti bunuñ hanımınnan biz de gittik_unnālan (400) bi de ömriye yaptık ğedik bi de haclı de seksen_ıkide yaptık (401) otuz_āltı sene olmuştı diyo biğadandı hucamis (402) hacı tiyze otuz_āltı sene olmuştı sēn gideli diyo (403) otuz beş mi diyodu u sene u zamannā işTe (404) allā şükür_olanım tā ni añnadiyin acaba tā ni biliyñ ki

Eskiden düğünler nasıl yapılırdı?

(405) eskiden ğızım düyünnē nası olurdu biliyñ mu (406) hinci ğēldi düyün_aFTası diye eskiden türkü vādi ye (407) hinci nişannısıñ bu ūlan ğız nişanni ye (408) ni ğız ūlanı görüdü ni ūlan ğızı görüdü (409) gelin ğēldi āşām olan ğızı görüdü ğız_ūlanı görüdü (410) hiş görmeden gidilirdi hiş dāmātlā eve ğēmeden nişanni olurdu gidilirdi (411) añnadiñ mı hinci düyün_okunuvādine düyün okunurdu böyle (412) okunculuklā gidēdi urdan davulsa davulculā gelirdi salı ğünden (413) düyün_olurdu işte yinirdi içilirdi keşkeklē hurulurdu (414) kına gecesi olurdu ğız_evi vāsa köüñ_içindense ğız_evinde kına gecesi olurdu ūynanırdı (415) yassıñ yassıñ vāsıñ ğonişiyiñ (416) urdan_işte undan sūna da sabāsı gelin_almā gidilirdi (417) hayvannara binilirdi benim_ablam düyün yaptı burda (418) urdan böyle davullā çalınıyo böyle davullā çalınıyo bu asker (419) hinci bēn gelin_almā ğitçēn_emme hayvan yûk benim (420) ābi dedim bunuñ_ağası da dıñ köyde ğüviyi vēmiş_annesini unu fakir_olduğlāndan (421) ābi dedim bēn dedim gelin_almā ğitçēn_ablām gelini hayvanım yûk dedim (422) bēn sā hāyvan getirin dedi hayvanı getimiş_ābim (423) yēngem ğözel heybeleri asmış būle hayvana (424) beni aşā mālede hayvana bindirdi bunuñ ğārdeşi (425) buriyi annemneñ_eviñ_önüne çekti tikildim būle hayvanıñ_üstünde oturiyon (426) annem bi de būle benim gibi dam_üstü vādi annemiñ evinde de (427) bi de çıkmış bākımıñ ni ğız demiş biri ērkēnden ğēmiş hayvana binmiş Te (428) kim bu demiş şerife yingeñ (429) hālbūsem aşā mālede beni bunuñ_ağası yāşer_ağası bindirdi (430) ipekli mārāmaları hurundum bēn pēmbē yūñnüleri ğēydim (431) annem beni bilēmemiş seniñ_emineye u şerife yinge demişlē anama (432) davullā çalınıyo eviñ_önünde u urdan bindi ğēldi hayvannara (433) u urdan bindi ğēldi hayvannara (434) hēpsimiz bindiK bodurlara

gelin_almā gidiyos (435) bi de saydım bēn on sekis tene hayvanna ğarı vā adam gene ayrı (436) davullan oldu dūyünümüs ablamıñ torununuñ ūlanınıñ (437) urdan da āşām gelini gēttik dē şurdan gelin gēldi dē uriyi yoğarı (438) köwlülē içki istiyolā ēniştem burdañ içki vēmiyin mi diyo nāpiyo (439) çal davulculā oturiyo köwlülē ğākmiyo āşām_oldu öle mēdīni yingeñe (440) çēşmeci mēmediñ dūyününü arñnadiyon ğāri uriyi gettilē (441) undan sūna işte gelini ğuyduğ dūyünnē öledi ğızım (442) hayır_olursa hocalā mevlit_okurdu keşkeklē vurulurdu (443) geçen_āşem yağubuñ dūyününe gittikti bazar günü āşām (444) āşem namazını arñ urda ğıldığ mı undan sūna mīstaFa ğēdi ğaleden de hemen (445) dedeñ ben de kitçēn dedi ğızımız vā (446) e ben_urda durun siz oyundasınız dedi anam nesliancīm bi de vādık (447) māşer yeri gibi īsan bi ğalabalığ_olum bi ğalabalığ bi ğalabalığ (448) dūyün yapan_adamnan ğarı dikilmiş bōle ğöüsleri sade āltın (449) millet zengin yaw dūrü veriyolā altın dağiyolā dūrü veriyolā altın dağiyolā (450) öttuğ bi masa boşālttı āşe halañ bōle masiyi boşālttı (451) ottuğ_ūriyi temizledi masiyi (452) oturiyoz yemek ğēmiyo ēmme bōle yemek daşiniyi ēmme baş_olcağ Pi şī dī (453) ğēnşlē būle birē pēşkir_umuzlānda hēp hızmatçı (454) ayol dedim yimeklē bitmek vā hadi oturup turmiyām būle çāt çat (455) yoğarı tüfeklē atiliyo oyun başladı davullā çalıniyo (456) dēkene bize bi yemek ğodulā yidik masalāda girdik_ıçeri işTe (457) dēkene ğaynadilā tağıları tağmā ğız da ğaledenmiş ūlan da ğalede çalışiyodu (458) sāt doğuz buçuğ mu ön mudu mīstaFa çocuklā oğula kitçek dedi (459) hadin ğidēm diyivēdi dönüvētik dūyün yarım ğāldı ēmme (460) yāni baş_olcağ īsan dī eskiden_öle olmazdı (461) arabadan nişanğayadan bōle bizim köyün sapāndan_acığ ileri dōru yöriyivētik (462) arabadan geçemetik bōle şī ğörmedim bēn (463) çuğ bi şī būle arñnaşıklı bi adamdı olannā da iki tene arabası vā (464) olannarı da uyanığ çocuklā hani dili datlı īsannā çuğ ğalabalığ (465) eskiden_öle dūyün_olmazdı eşeklēlēn gelinirdi olanım (466) yatılı misāfir_olurdu eşeklēlen çıkıcağ mesełā (467) dış köwlēden_īsan geliceğ gece eşeklen gidilir mi di mi (468) ille gene yatçağ_u āşām yatılı dūyün_olur şindi ūle dīl (469) hērkeziñ_āltında arabası geliyolā dūyün biTTi miñ hērkes köwüne (470) çuğ ğörgü ğördim_ıçin kafam gidik (471) hinci gelin tellē süslēdim bem bi de būle ğıvırdım ğıvırdım (472) bēyaz tağ tağādım gelinnere bēyaz gelinnik ğeydiridim (473) tēlci esKi zaman tēlcisi şimdi hani gelinneri süsliyene ne diyolā (474) hinci de başımı bāliyemiyon ūnu ni diyelim (475) tēlcidim ye hinci de

başımı bāliyemiyon (476) ārkama yēldirmemi giyemiyon da bunnā geydiriyö baḡ ni günnere gēdim (477) u taşları būle ḡıvrı ḡıvırdım da bēyaz būle taḡ ḡōrdum bēyaz gelinnīñ_üstüne (478) gitti unnā gitti ben nilē bilirdim_emme bi şī bilip te diyiveremedim saḡa ūlanım (479) ḡāri aḡıl gitti benim başka zaman da ḡapiyi ōrendiñis (480) icāb_ettī zaman geliñ buyuruḡ açıḡ tamam mı

Eskiden bayramlarda oyun oynar mıydınız?

(481) esKiden top mu vā bayrem yerine ḡıḡādıḡ (482) bi ḡam ḡobā eliñde bi sopa (483) benim mistafalāḡ buriyi ḡaleden gelirdi (484) un tāne deliḡanı vādı būle hēp yeñi erişme seniñ gibi (485) sēn yat nine dēdi ḡay yapādı mistafa odadan toplanır getiridi unnarı (486) ben_unnāḡ laflāni diñnēke uyüyeḡalırdım ḡonuşurlādı köw ḡalabalıḡtı (487) bizde bōle köy meydanı vādı dē u şu eviñ ūs yanında oriyi toplanırdıḡ (488) bōle ḡēnşlē birē sopa elimizde ḡobak_oynādıḡ (489) sen_una atāsıñ_inci top_oynüyólā ye maḡ (490) u urdan ḡelē una atā u urdan ḡelē ūlannā ōle seyre baḡālā (491) uriyi getirisiñ bi sancaḡ ḡurāsıḡ bi tāta ḡorsuḡ_āltına (492) neslian u yanına oturu ben bu yanına oturu tutturuvarışıḡ türkiyi (493) biri sallā ḡızlā da türkiyi tutturuvarı u sancā binennē (494) türkü muhaPPet ūlannara beyit_atāsıḡ ūlannā ḡülüşür (495) uyna baḡām uynā baḡām ūyleni unudur ḡidēsıñ (496) şu ḡaranfil vā ye āsılı kēndi kēndime hinci unu ēski zaman türküsi yapıyón (497) ḡaranfil uzar gider yapraḡı dizer gider kız yolunu şaşırımış inşallah bize gider (498) ūlannā urdan beyit_atādı biz de unnara (499) ḡaranfilsıñ hırçınısıḡ neden bōle hırçınısıḡ ne büyüksiñ ne küçük ancak benim harcımısıḡ (500) ūlannā gene ḡızlara ni türkülē (501) biyendiñ mi köümüzü yörük köycāzi ūlanım (502) millet hepsi ḡanaḡkaledē bi benim_evlere giriñ baḡıḡ baḡām (503) bi eski zaman_evi ḡörüñ bi de āşe ablāḡına baḡıḡ (504) bildir sene ustalā seniñ_evine girmeK_istiyoz dedilē

Salihler Köyü - MERKEZ

Sezai Güler (82), Naide Güler (80), Fatma Güler (50)

Bu yaşıınıza kadar nelerle uğraştınız?

S.G. : (1) esgiden ekēdik biçēdik keçi güdēdik hepsinden yapādık (2) fasille tikerdik satādık kömür yaqādık mangal kömürü (3) hepsinden yapādık mangal kömürünü biliyó muş

N.G. : (4) ni yapıcaş bāçe ekedikdin bis bāçada kömür yaqā (5) patatisden sowandan fasilleden hepsinden ekēdik (6) dayı gidē satā gelirdin çanaqqalede oturu yirtik böle yapātık (7) biraz keçi yapındık keçileri sattık işte (8) hepsinden āldık hevesimisi girdik gāri segizen yaşına ölüm (9) dayıı otuz beşli ben otuz yediliyim

S.G. : (10) keçi de vādı göyün da yapındık hepsini yapındık (11) esgiden çok galabalıqTı burası üş tene gāve çalışırda burda

N.G. : (12) segizen beş hāne filen_oldiydın burası (13) undan sōna bi mezarlīñ çamnānı kestilē undan sōna köw dağıldı (14) u mustafa dayıı şiyiniñ nādimiñ dedesi muhtārdın (15) kesildi temizlik yaptılā da sattılā mı ni āşları (16) tomruqlānı sattılā u çuq gücaman çamnā vādın (17) undan sōna şī zararı doğunur mezarlīñ çamnānı ūcaqTa gelip yaqmazdıq biz bacalıqTa (18) köw_odamız vādın bi köw_odasına götürülēdin (19) mezarlīñ çamnāndan urda yaqālādın eve gettīni zararı doqunur dirlēdin bize (20) bi çırpı getirip yaqmazdıqı ōledin

F.G. : (21) baq erkeklē odaya toplanırlāmiştı pılav yapālāmiştı aqşamnarı (22) baq_unnarı filen bi diyivēsene baba

N.G. : (23) şevkanış gaynatası pılav yapveridin (24) gaşık_elvası yapveridin esgiden sinilere dökēlēdin

F.G. : (25) tavşan vurulurmuştu tavşan pılavı yapılmıştı

N.G. : (26) dowşan pılavı geyik pılavı unnarı yapālādin owa gidēlēdin

S.G. : (27) esgiden awa gidēdik geyik vurulurdu yāuT davşan vuruduK bize pılav yapveridi

N.G. : (28) herkez yaw getirimişdin bulğur getirimişTin

S.G. : (29) bi de bizim ışıklar soğanı olurdu bōle uzun (30) unnādan getiridikTi pılavla berabē yirdiK (31) amma ta'lı olurdu u zaman pılav biliyoğ mu bulğur pılāvı

N.G. : (32) u zaman bōle fenni gübre yoğtu çoK datlı olurdu yaptıklāmıs (33) hinci fenni gübrele oldāndan dadı ōmüyör

S.G. : (34) ben turp diktim burda bi tenesi om beş kilo gēldi turbuğ (35) amma kımsal yer biliyo muğ (36) fasilye dikēdik şu kenarlara bōle salkıım salkıım fasilye yapādı (37) bi havuşlā olurdu tam bunun uzunnūnda olurdu havuşlā (38) şindi u tōm yoğ şindi şī gibi kümbek gibi howuşlā vā

Eskiden köyde ne gibi eğlenceler yapılırdı?

S.G. : (39) dünnēde bayramnāda cümbüş yapādıK ateş yaKādıK

N.G. : (40) iki Tene fistan vādın şī olurlādın (41) biri ferece gēyēdin bi süPürge alırdın ōlelē oynālādın şiylēde (42) ōlannā olurlādın gızlā olurlādın fistanāla

S.G. : (43) özel fistanımız vardı biri gırmızı biri māvidi (44) bi de başörtü vardı unnarı gēyēdi ūrī ateş yaKādıK oğuluñ öyüne (45) ateş yaKādıKdı ğadinnā ūrī seyre baKmā gelirlē ōlannara cümbüş yapsinnā diye (46) unnā da ğadinnāñ içinde oturdu olannan ğıs fistan gēyennē (47) ūrdan bis çarıdığ unnara bi de ğākālā gidēlē (48) ūlen bu ğadinnā neriye gidiyo adamnāñ içine derlēdi (49) Fıstannā yaKışiyu saç bıyık te yoğ u zaman (50) gençlēden gēyiyolādı ekserī oğuluñ öñü vādi ye ūriye ateş yaKādıK

N.G. : (51) başına da bi şī bālālādı şarpa bālālādı (52) hanım olurdu erkeklē yapālādın ğadinnā baKālādın

S.G. : (53) dāmaTları arabī goşādık bizim esgiden k̄anı arabası vādı iki tekerli (54) kimisi ileri asılır kimisi giri asılır (55) dāmaTları goşuruz böndirī hadī yörü (56) arab_olurlādı ateşin_üstünden geçēlēdi böle (57) gızlā oynādı ateşin yanında yāni k̄adinnā unnara bakādı öle

N.G. : (58) içgi zaten_çgi içirmezlēdi e esgi ĩsannāmız zatı içgi gullandıttırmazlādı (59) dowullan düyün om̄inciye gadā içki olmadı

S.G. : (60) şī yapādık çıkram bacağ yapādık (61) bi gızık tikēdik unu_üstüne iki tene böle uzun şī ortiye delēdiğ_unu (62) u unu sōktu mu u böle çeviridiğ_unu (63) u da aņırdı böle doņuz_arabası nası aņıriyö öle aņırdı unnarı yapādıkdı (64) e dāmaTları arabıye goşādık böndiriyi goştuğ mu hadi ilere adama ilere zorlüyö (65) kimisi geri zorlüyö arabıye yāni çekmesiñ çekemesiñlē diye hani unnara eziyet yapıyin diye öle yapıyölādı

Köyün tarihini biliyor musunuz?

S.G. : (66) u cāminiñ yeninde daş vā ya bi ahır (67) u k̄arakösedden gēmiş k̄ara kilise

N.G. : (68) evelin yowurlā vāmişTın burda şiyde rumnā (69) her yerde rum mezarı vādır bizim köüñ etrafında

F.G. : (70) önceden bağ yerleşimnē vāmişTı bu gāvur_armanda vāmişTı yerleşimnē (71) hep yerleri vā u dombaklıda vāmişTi yēleşimneri hep_ünna var (72) bağ_u darı yerlēnde filen hep ũ yerleşimnē vāmiş (73) unnā k̄amiş buriye yeniden k̄urmuşlā köyü (74) burda kiliseleri vāmiştı k̄ara kilise k̄arakösedde kiliseleri vāmiştı

Köyün adı nereden geliyor?

N.G. : (75) salih dedeñ gēmiş evelā burī ölüm (76) eveli salih dedeñ gēmiş undan salihler galmış (77) u dede geldine burdan u gelen gēmiş_şte öteden beriden (78) bu köw öle üremiş heP akraba (79) u undan_akraba u undan_akraba hinci (80) e burda da gēnşlēmiz kepezlere bi giTdi yaşlılmamız gāldı burlāda (81) bilmiyon unu urasını bilmiyom ben (82) ninelēmiz dedelēmiz bize

öle annelēmiz babalāmız öle annaTırlāTı (83) ũ ſiyiniñ howuT diyöz yá suyu (84) gızıñ biri çuk̄ suzamiş derlēdin esgi īsannāmıs (85) ārmişlēdenmişTi u dede ārmişlēden_öldine bōle barmaqlānnan ešivimiş (86) allah daraFından su çıkmış undan āltından undan ğayniyo derlēdin (87) ğıza içirmiş ocunnan iç burdan demiş ğazmış biz_öle duyduk (88) salih dede gēmiş işTe burda yaşamış (89) öteki beriki gēmiş u köwden bu köwden úremişlē gitmişlē (90) e ğāri hanımı vā midin yok̄ mudun urasını bilmem (91) işTe ğıs su içmiş undan hovuT ğāmiş urası (92) u da ğavur yapısı unu çevrilen yer (93) e uri yapmışlē una unnā unu işTe öle biz_öle bilios

S.G. : (94) ğışın sıcaĝ_aĶā yazın soĝuĶ_aĶā (95) ğayniyo bōle bōle fıķır fıķır ğaynā (96) furuna nası k̄upe yapmışlē bōle tūlalan aynı u ſekilde (97) görseñ fırın dersiñ āltına bōle bi daş koymuş daşın_ortasını dēlmiş (98) bi aşşāda vā delik bi de yoķarda vā iki tēne delik (99) işte çocuk barmāñı soĝ ſurī barmāñı demiş ğız çocī ērmiş (100) soķunca urdan su çıkmış_urdan

F.G. : (101) bana da deynēnnen annaTdılā (102) diynēnnen bōle birkaç yeri ešivērmiş (103) sopasını da sōķmuş bōle ũrlādan su kaynamış

N.G. : (104) fadime nineñ de barmaqlānnan bōle ešivimiş doprā su çıkmış derdin

Elektrik yokken nasıl aydınlanıyordunuz? Nasıl zaman geçiriyordunuz?

S.G. : (105) lamba yakādık çıra yakādık dādan çıra getiridik çamnādan (106) u baciyi yakādık ğuca ğuca odunnarı da vuruduk bōle

N.G. : (107) dā eveli fener vādın lamba da yoķtun bacalıklāda çıra yakādık

S.G. : (108) esgiden birlik vādı bet bēket vādı (109) ſindi bet bēkeT de yoķ birlik te yoķ muappet te yoķ vā mı (110) yā kimse kimsiniñ yanına varamiyö ſindi büyüklük yapıyö (111) kendiñ bilioñ bak_ışte ben buri yaptım (112) adam baña düşman gibi baķıyö baña

N.G. : (113) benlik vā hinci

Hıdırellez'i eskiden nasıl kutlanırdı?

N.G. : (114) hadirellizde bi ğuca ğabāç vādın dē urda ŧiyde

S.G. : (115) evelā unu aŋlatmiyceñ evelā ğızlā nāpādı hadirellezde

F.G. : (116) ğülüñ dibine yūsük gömētikti (117) u yūsü böle bocuduñ_içine ğoyā (118) māni
söylēdikTi sabāliyin_ūnu açātıktı

N.G. : (119) kēt hani benim taçvim kētlenden de yapādırız dī mi

F.G. : (120) biz öle yapādıK sizin zamanırızı ben bilmiyom unu söyle sen

N.G. : (121) hadirillez sabāsı daş ğaldırıldığın (122) analāmız_uyandırıldın bizi daş ğaldırın
bağām dirledin (123) nası böcek çıkacak dirledin daş ğaldırıldıK (124) baKām solucan mı
çıkacak böcek mi çıkacak ğıvrık böceklēden mi çıkacak (125) una u zaman işte fılan çıkTı yalan
çıkTı derdikTin

S.G. : (126) ğarınca çıkāsa keçilēñ wā keçi yapıcaksın dirle

N.G. : (127) anamız bize yımırta filen ğaynadıveridin (128) sancaK ğurātık ğuca ğabāca bizim
ğızannımızde (129) ğuca ğabāç bu saKāt mustafalā vā yā (130) unnāñ dedelēniñdin u ğabāç
(131) urdan vādın böle dalları böledin (132) urī sancaK ğurādıK urda herkeS ğenşlē cümbüş
yapālādın oynālādın işTe (133) āşamdan da kına yaKālādın ellēne (134) āşamdan kına
yaKıveridin anam bize (135) urda oynālādın sanÇā binēdik işTe öle

S.G. : (136) sen sancaK biler misiñ (137) sancaK ip ip_alırlā (138) ŧindi ŧu ŧiye asālā ucunu bālālā
binēle sallānırlā (139) u urdan sallanır_u urdan sallanır (140) türkü sölēle Pi de hani ğızlā

N.G. : (141) fırıncı mustafa vā yā (142) fırıncı mustafa sabāliyin sūdünü savdīne hērkeziñ evine
ōmiyennere birē kerse sūt dağdırdın (143) sūt_içilirdi sütlü ğāve (144) ğāve de atālādın_içine
hayırına dağdırdın (145) hadirillezde olaK da keseris hinci de yapıyoz_unu

S.G. : (146) ŧ̄inin ğadiriñ dedesi vādi hepimiz toplādığ (147) ŧurde bizim fırın vā esgi fırın (148) unu bilmiyoğ mu sen arğıda ya (149) herKes getiridi tepsisini u ateŧlēdi (150) āzını da sıvādi furunuğ howa āmasın diye hiğ (151) unuğ sātına bağādı u

F.G. : (152) maŧınga yoĒmuŧdu önceden

N.G. : (153) u bi sāt mi durcağ bi Puĉuĉ sāt mi (154) herkeze habar veridin geliñ tepsilēñizi alığ diye (155) alır gelir evde yirdiK_iŧTe (156) fırında ĉoĒ yovus ateŧ vurur da ĉoĒ yovuz_olur yemek

S.G. : (157) yā u kendi āleminde biŧiyo urda hawa da āmiyō iĉerde (158) fırınığ_āzı ğapalı sıviyō bōle ĉamurla

Salĉa yapımını anlatır mısınız?

N.G. : (159) yığarıs tomataları ĉürini ĉarini aTleris (160) towanıñ_iĉinde burda biŧiriris biŧirdikten sōna unu indiri soğur (161) süzgeŧTen bōle elimizlen sığarıs (162) āltına geĉeni yeñiden ğaynadır fırına atātığ eveli (163) hinci ocağda ğaynadiyōs

F.G. : (164) önceden güneŧTe ğurutmuyo mūdūğdu önce

N.G. : (165) güneŧte de ğurudan ğüniŧde ğurudur ğaynadağ ateŧde ğaynadır

Ekmek yapımını anlatır mısınız?

N.G. : (166) eKmeK nası yaparıs ēŧi maya deriz maya deriz bis (167) āŧamdan mayamısı tutarıs sabālā ğāğā unumuzu elē yoğurus (168) sereris piniyitlere oldini u hamur_oldini ateŧleris fırını (169) yanır dağıdır süpürü atarıs fırınıñ_iĉine e^kmeKleri

Yeni doğan bebekler iĉin bir ŧeyler yapar mısınız?

F.G. : (170) diŧi ĉığarken yapıliyo o (171) yeni diŧi ĉığāken o zaman bulğur ğaynatiliyō öñüne ğoyulüyō (172) altı aylığ ğınası yapıliyo lousa mevlidi yapılır

N.G. : (173) altı aylık kınası yaqādıkdın dadalara (174) gızlara yaqādıq olannara yaqmazdıq (175) gızlara yaqādıq altı aylık gınası işte öle

Köy hayırına nasıl hazırlanıyorsunuz?

N.G. : (176) hayırda nası hazırlanırıs (177) misāfirimiz gelicek diye daTlısınnan bōrēnnen dōlmasınnan hepsini yaparıs ekmēnnen (178) gelene sofrā evimize gelen misāfiri doyurus olanım (179) undan sōna da misāfiri doyurduq mu misāfirimizi alırıs (180) oquluq yanına gidē urda da mevlit_oqunur (181) kişKē yīris herkez dağılır misāfirlē

Önceden çamaşır nasıl yıkanırdı?

F.G. : (182) bi de çamaşıra bis önceden su yoqtu kıyudan çekiyoduqdu (183) kıyudan getiriyoduqtu hep bi de şey küllü sulan yıkıyoduq çamaşırlarımısı (184) susaq vārdı susaqlan da dōküyoduqdu (185) kazan kıoyup su ısıdıyoduqtu toqaçladıqTı bōle (186) toqacımız da hālā vā

N.G. : (187) bīz güyneklē olurdun bīz güyneklē sabun gıttın (188) şiy yaw sabununnan yıkanırđın çamaşırlā esgiden (189) bōle ĩlaşlā yoqtu bizim gızannımızde u zaman helbet el sabununnan (190) el sabununu hemen şīdirilēdin (191) u küllü su çıkarıveridin kiri çamaşırları ısladıqđın (192) keletiriñ_üstüne bōle dōşēdik üstüne bi bīz yazadıq (193) küllü vuruduq sıcaq suyu da üstüne dōkēdik (194) u unuq_āltında gıbarıdın kirlē öle yapadıq (195) sōna da kersenıñ_ıçinde dövēlēdi

Köyünüzde kullanılan farklı sözcükler var mı?

F.G. : (196) bārdaklara meseġā ne diyoduquz baba (197) tas diyoduquz de mi onu da biliyon mu (198) şindi çeketlere setre diyolāmiştı benim çoçuklā bile dā hālā şaşırıyolā (199) tas dedi babam da tası veriñ dedi de benim çoçuklā bile şaşırđılādı (200) anne tas ne dedilēdi bana (201) şey bi de havlu diyoz ya biz peşkir diyo (202) ibrik diyo unnarı filen bizim çoçuklāmız bilmiyo (203) baq davārlāq vāmiştı önceden bōle saplı (204) biliyon mu sen_unnarı tavāri

bilmiyosuñ dē mi (205) hamur tutār baḲ bende iki tāne varıdı (206) bi tānesini kırdım bi tānesi evde (207) bocut içinde yoğurt yapıyólāmışdı süt sağıyólāmışdı

S.G. : (208) şindi unnarı ariyólā baḲ (209) bondürük öküz bondirī öküz_arabası dēyren yaba (210) heb_unnarı ariyólā şindi

F.G. : (211) meselā banyona hamamlıḲ derlēmışdı

S.G. : (212) tuvalete meşmāne dērler

F.G. : (213) baḲ ḳadınnā önceden burda ferece giyēlēmışdı siyah ferece (214) siyah Ta namaz başörtüsü bālālāmıştı başlarına una ne dēdiñizdi

N.G. : (215) bürgü dirdik

F.G. : (216) bu siyaha ne dēdiñizdi siyaha ne derdiñizdi

N.G. : (217) siyeh mārāma dertik mārāma

F.G. : (218) baḲ mārāma derlēmışdı ferece giyiyólāmıştı (219) sōnadan ārtıḳ namaz başörtüsü atḳı almā başlamışlā

N.G. : (220) hinci çanaḳḳaliye gittim mi hanımnā yanımda bu ğarılā ğonuşurlādın ğız ğārdeşiñ yanına gittini (221) tiyze sen hiç ğonuşmuyosuñ_a dirlēdin bā (222) e ben unnā gibi ğonuşamıyom ḳuna kibār (223) öle diñnēdim_unnarı

F.G. : (224) buba eski evlēñ_üstünde vā mı öluḳ (225) bōle meyilli öluḳ bōle aḳıyo toprāñ_üstünden yāmır yağınça (226) āştan bi de evleriñ_üstüne ḳoyulan kiremitlē var ya eski kiremitlēden_ama onnādan ḳoyüyolādı

Saraycık Köyü - MERKEZ

Nermin Afacan (60)

Merhaba. Sizi ziyarete geldik.

(1) nāpiyonus hepsiniz iyisinis göcam da buralı bēn de buralıyım (2) yoḳādaki da peynir yapmā gitmiş köyüne pazartesiden beri yoḳ (3) acıḳ size bi nesḳafe yapıyım getiriyim (4) e ḳarpus kesēyim ḳarpus misāFire hiç ikrām_olmadan_olur mu olmas (5) bi ḳarpus kesēyim geliyim sıcak su aḳıdıcēs hazırlādan

Köyünüzde düğünlere nasıl hazırlanılır?

(6) önce böreklē yapılırdı oturtmalā baḳlavalā yapılırdı (7) ūimci öle ḡolayliye ḡaçıldı ḡarik ūimci bi aūçı tutulıyo (8) gelip aūçı yapıyo işTe köfteli patetes touḳlu patetes yāni ūimci öle hemen (9) çörbasını yourtlu hemen maḳarna ya biber (10) ḡolaya ḡaçıldı ūinci önce böle lōḳumnā yapılırdı (11) bu ḳomūu ūimci u da sūnnet yapıcek de (12) önce sādıcı okuyo dūn_evi baḳlavala (13) u da sana getiriyo sūna işTe (14) hā seḡuna ḡötümüşün_u da sana getimiū öle (15) ūinci sādışlā dōrt tene üū tene beū tene olıyo (16) çanda öle yapılırdı çan tarafında bizim bi tāne olurdu burda sādıç (17) ūinci bizim de iki iş tene sādıç vādı yāni öle sūnnet sādıcı (18) ḡız da olur çocukluḳdan bi arkadaş sādıç (19) altı aylıḳḳa bebekke ḳına yaḳālā ellēne öle (20) haftaya dūyün bu bazar cumartesi u da yedi ekime yapıcek (21) u dōūeḳ möūek yapıcek eve öñce çemberli memberli dōūeklē yapılırdı ye (22) işTe bizimkilē tüldeñ içēde durıyo yāni baḳabilisiñiz de (23) süslēni vile sökTü de tülü durıyo sāde (24) ūindi ḡomūu ḡızı ḡēdi inçir topladı bu da (25) ustaları vā dolap taḳıyolā (26) ācıḳ silkivē dedim olḡunnāni da ūöle dūūürTdür (27) attı orī yola unnarı topladım işTe (28) üstüne bāḳsana peḡ_aḳmıū

Lohusa kınası yapılır mı?

(29) yapılırdı üç akşam yapılırdı hem de (30) şerbât içilir gelinir öle üç akşam oyuna gelirdi köylü (31) şinci gârik gâkti son bi aşam yapılvaryo yapan unu da (32) yapmiyan gine yapmiyo sorj bi akşam yapıliyo

Patlıcanlı kaplan yemeği yapılyormuş burada.

(33) bizim kûy arkadaşşı biriniñ ni demek bu gâplan dedi (34) e gâplan sırtı gibi olur böyle gâplanı kaynatırsın ortasını alırsın (35) içine göceli sütlü göce deriz bis gârlır u da sütle sowanna şeli (36) çok küzē olur bi gün öle gâplan yaptım (37) ni demek Tiyö benim arkadaşşımiñ evinde yaşıtıs (38) ni demek gâplan diyolā ay bilmiyonuz mu siz didim bilmiyoz diyolā (39) galede unnā galeye gittilē ye çanağkaleye işte öle (40) tepsiye gorus fırına atarıs göce üstü gızarı (41) mis gibi işte unu öle yirsin aha kârpuzla bústanna yāni pılav gibi (42) içine pılāv gibi yapıyon işte sowannı gâvurüyon çok güzē olur (43) bēn de yapēyim istiyöm ama tarana yaptım da göce yapmadım yāni (44) gışın māntı doldurusun hamur açāsın gâp (45) çī göce şeden buydeyden buydeyi gırdırıyon çī göce diris (46) çī göceden sowannı gene çī göce aşı da bişē (47) sütlü göce aşı bişē sütlü bişirilir ni güzē olur (48) esgi şıylē dā güzē de şinci sālīklā bozulüyö işte böyle olmadık şeyleri yiyip yiyip (49) yemiÇeñ işte öle şıylē yīÇeñ

Oturtma nasıl yapılır?

(50) u da yuvālak yuvālak şüle dūrēsın işte oturdüyöñ de oturtma denir una (51) bāklava kesilir bāklava biçimi öteki oturtmayı dūrēsın (52) bāklava yufkasını sararak dilim dilim kesiyon oturdüyon (53) undan oturtma dēniyo ũ da oturtma (54) tāne tāne alınır öteki kesiliP u da tāne tāne de unu ālması zor olur (55) oturtma gōlay olur diye yāni bayramnāda ikrām itme (56) ötekini çizgisi çizgisinden alıceñ gōyuceñ (57) yāni bāklava dā ağır tabi (58) cevis pādem fındık nası istēsen öle yapıÇen işte (59) gūru fasilye aşı işte bişiris (60) nohut aşı esKi zaman şeyi böyle

Peynirinizi kendiniz mi yapıyorsunuz?

(61) kēndimiz yapıyöz yapTıriyöz şurda ışıklā köyünde (62) yāni önce yapıyodum da yaPmiyom şinci (63) iki senedir urīē yaptırıyös gene yaptırılım diyo ali ābiñ

Ekmeği nasıl yaparsınız?

(64) ekmek fırınımız da vā arkada ekmek fırını da vā (65) fırına atādık işte öle şinci her şiy golaya gāçılıyo (66) ekşi mayalı yoğurusun şinci makinelē vā (67) üş dört tene ekmek yapan vā burda yāni (68) gāleye götürüyö satmā çanağkaleye ben gāleye de verim gidē kestirme çanağkale (69) yiyin buyrun bağ yi sen de ölüm yi (70) yiyiñ bağ karpuzdan da yiyiñ inan ki peynir_ekmek de getiriyim (71) u köylē dā ekmeklidir aqçalı hallaköy (72) hiç böle yidirmeden yollamazlā öyle bi şidir (73) ben de annemden gördimi yāni böle (74) bizim burlā da gene şidir de uralilā dā çok şidir

Hıdırellez'ı nasıl kutluyorsunuz?

(75) bağ meydānnıq yerde urda bizim kınamız da olur (76) gece oyunnā gelinnēn oyunnarı uriye bütün gārilā gızlā toplanır (77) undan sōna da bi çam vādır bi gıs çamı yokāda bi olan çamı deris (78) olannā olan çamına toplanır gızlar gıs çamına (79) urda salıncağ gurulur işte sallanılır beyitlē sūlenir gızlā (80) güllēñ dibine çömleklere böle şı atılır gömülür sūna da ineriz burda da (81) annelēmiz_oturudu biz de şārķı sūylē işTe niyet çekeris (82) ay bana şu niyet çıktı ay sana bu niyet (83) şārķı sūylē birisi oturu hemen acıq başını söyleyiverī (84) hepsini söylemez bitirmez de māni işte (85) ay bana şu niyet çıkTı bana bu niyet çıkTı denir (86) urdan yūsük bi şı atāsıñ yāni māvi yūsük altın yūsini (87) niyse bi urī belirli bi şı atāsıñ (88) çıktı mı da seninki oldī belli olur tel bālālā sözüm (89) herkez evinden getiri yūsēni atā öle olurdu hıdırelles (90) peynir_elvası yapılır hıdırellezde bi de et_atılır olağ et atılır fırinnara (91) bıkaç gōnşu toplanır sözüm bīnim fırına kōmşunun fırına (92) sıvanır āzı toprağla inek mayısinnā gārālā (93) toprağla ikisini gāriştırip āzını da sıvālā oynarız_oynarız_urda (94) sōna da aqşāmüstü haydi acıkdıq gārik (95) etlēmizi gidelim_alalım deris fırından gidē etlēmizi alırıs (96) hērkez_evine alır tenceresini gidē işte yirdik (97) şimci yok_öle bi şıylē hērkes kēndi yapıyö evinde pişiriyo (98) şinci gāğktı unnā önceki muhaPPetlē yok (99) sūt içilir_öle

hıdırellezde sabahları (100) önce öleydi ama sōna işte istiyen içiyi istiyen (101) annecāzım çok sevēdi her sabah ablalānın inekleri vā getirivēsinnē istē (102) zengin olcēklē ama dē sıķı köpeklē deriş süt getimiyolā dē (103) gidē alır yāni ille dē urdan satın alır (104) alır içē aman ānnecim içmeyivēsen bi şī mi olcen de (105) ölmaz dēdi ille u tılısımını yapıçem dēdi (106) paskelle de yapılır u hıdırelleze yakın u hıdırellez ertesı gün gēmeden u gece paskelle yapılır (107) iki gün üç gün olannā ğızlā toplanır gene buriye (108) kimisi ğarşı gelir adamnā yaPmeyin derlē yāni yangın şī yapıceñiz (109) üstünden atlanır üstünden ateşin üstünden atlanır (110) ārdış dalı keselē gelirlē dā şurda bizim çamnık vā hā evin üs yanında şurda (111) işte keleter hurlādan bi şelē de bulunur (112) sözüüm touķ folluķları olur kümeste (113) unnarı bile alırlā yaķālā olannā gidē de urlādan sökēlē bulurlā (114) işTe ğızlāla baķışırlā annaşırlā önce öledi (115) önce olannā şuriye gelir oturudu biz de aşşāda öynarız işte mēydanda (116) burda olannā tikilirdi öle baķādılā işte ūriye (117) şimci ğārik öle ayrı baķma yok yan yana ğārik bizim oyunnā da (118) önce yasaķtı bizim adamnara baķtırılmazdı (119) geçende aÇıķ bi şī çıktı öle şinci hērkes selbes (120) misāfirlē de baķıyo köylülē baķmaz da bizim gençlē geliyō gene (121) öle kēndini bilennē gēmes (122) bizim de getirmezlēdi de öle işte marazalā çıktı (123) başķa köylē baķıyo halleli asārlık u taraflā öle baķıyo (124) unnā gēdi mi buriye baķıcez diyolā (125) bizimkilē baķtırmīcez diyo öle bi şī çıktıyo (126) işTe şinci baķıyo yāni misāfiri de baķıyo (127) Pi gün önce olur paskelle ertesı gün de hıdırellez olur (128) u paskelle hıdırellezde olur başķa zaman olmas (129) gene u da hıdırellezdir mayısın beşinde

Peynir helvasını nasıl yapıyorsunuz?

(130) e işte peyniri tutturıyon undan sūna eziyon unu bōle (131) acıķ soda atāsın bi iki yumurta ğırāsın işte ğarıştıriyon unu eriyo (132) sōna da unu şekerini göyüyon un çırpıyon (133) irmik istēsen acıķ irmik göyüyon (134) işte u öle çevriliyo peynir elvası olüyo öle (135) yiyiñ bē yiyiñ baķ ķārpuzdan doķunüyosa hiç yüksürme (136) bēn de üle şı yapmam

Bu köylüsünüz deĝil mi?

(137) işte aşşāda şurda meydānnıķ yerde annemin_evi de (138) annecāzım ōldü işte ķapāndı ķapısı babannemin yeri vādır şurda (139) işte ōlannā gelinnē gēdi mi benim evim yerim yok yāni (140) biz de baķām bi şī düşünces bi şī yapıçes_ama (141) ārkada yerlēmiz geñiş ārkada fırınımız şeyimis de (142) ārkaya da istemiyom_ōle babannemin_urda yoluñ şīsī (143) ali aķıl_etti dā unu da halalara para veriçes de halalādan_alıçes (144) halamnā sağ ikisi de urīē yapalım_istiyo

Buraya Akçalı'dan geldik.

(145) biz de gideriz_urlara yāni hayırlāda gideris (146) nur_abla vādır bana şalvarlığ_āmış yollamış ğızınna bir hallakūyden (147) ōle giyerim giderim_una görünmē şī yaPmā (148) severim yāni ben_ırlāni ōle (149) önce savaşlā şıylē olurķa urlara gidip saklanmışlā insannā hallakūy akçalı (150) urlara saklanırlāmıştı urlāda vādır_ehbaplāmıs

Konuşmalarınızdan yararlanacağız. Hoşça kalın.

(151) vāla biz bōle diriz_işte marı muru dēmedim de ben dēdi tēyzemnē de (152) dikiş hocası gēmiş marı şōle marı bōle deriz bis öncelē (153) marı diyen buriye para atıcek demiş (154) yāni haz_etmemiş dikiş naķış hocamıs (155) bēn gitmedimdi de bēn_u zaman şīdim tēyzem gittidi (156) u da peK dēdi ōle marı marı (157) işTe ğonuşmalāmız bōle annem yapā annem_acıķ ğalede durdu iki sene (158) acıķ kibār konuşur bōle bi şıylē ābī ağa dēdi önce (159) önce aķa denirdi büyüķ_ābisine anne kibārlāştıñ da (160) e acıK_ōle şiy yanında dēdi kibārlaşçeksiñ tabi dēdi (161) bēn kibārlaşmam ben nasısam ōle ğonuşurum_işte ōle (162) oturun marı demişimdir deriz yāni (163) önceden dā çok ğullanılırdı

I/43

Altıparmak/Daralan Köyü - YENİCE

Bayram Gönülal (78), İbrahim Güven (75), Şükrü Güneş (65)

Köyün adı neden Altıparmak?

B.G. : (1) burasının ̄altıbarmaq olmasının sebebi eskiden b̄ole yayle şeklinde gezelerimiş (2) bi altı barmaqlı bi ̄isan varımış bir iki üř d̄ört peř altı biri fazlāmiř (3) burda ũ gelmiş burıā oturmuş iřTe mallan maşakatlan esgiden b̄ole ḡoçebe hālinde (4) ōrdan altıbarmaqlar ğalmış buranıñ ismi ũndan altıbāmaqlar deyilir dā ilersini bilmiyōs tabi (5) biz bobalarımızdan analarımızdan duydūmuza nazaran bu şegilde (6) burası yörük ğarageçili yörūñ hālisi burası yörük burası

Hayatınız bu köyde mi geçti?

B.G. : (7) biz bu k̄ode yaşadık hayātımız boyunca (8) a giTTik avunyā zengin yir orıā giTTik çalıştık keldik (9) edremide gittik çalıştık geldiK orda yāTTık burda yedik (10) biz bi yere gitmediK bilmiyōs (11) dā başğa ni sorcāsař sor (12) bildimiz k̄aderiyle ayayım ben

Köyün geçim kaynakları nelerdir?

B.G. : (13) k̄ömüzüñ geçinim ğaynakları ğārdařım ārpa buydāy çavıdar (14) bunnarı ekip bunnarı biçip bunnarı deyimende üdüp geliP yiyötük (15) şinci faprikalār çıktı fapriKalara gidiyōs fapriKalārda üyüdülp gelinip yeyō (16) kesili mi ğaynāmız bizim būdan yetērlı de deyi yetērsiz de deyi (17) şükrediyus hālimize deveniñ yērde alıp da gövde yedinden Tışarda çalışıp geliyō (18) burda yeyō bağ beř_älti kiři vār burda (19) sizlen beraber sekiz_on kiři oldu bütün dışTa ıysanıms

Köyün düğün geleneğinden bahseder misiniz?

B.G. : (20) řinci ēsgiden dūnner tavullan zombālan zurnālan řunnan bunnan_olüyodu (21) řinci davul ğāKTı ğāli yāni caz maz_u iřTe ğetiriyolar (22) aminnen yapıyōrlar řūle būle yā (23) ēsKi dēnekler git git ğāKTı

İ.G. : (24) bir günnük bi iř iki künnüg_iř (25) b̄ole savınıveriyō gidiyō üç kün_olüyōdu evelden (26) davul dutüyōrlardı üç küñ çaliyōdu (27) dübek kün bi öncesi ğün gelin çıkacē ğün řinci ōle deyi (28) řinci nērde ğururlarsa ğuruyulā denk keden iřini ğörüyo (29) bi çaz bi āřam būrda oynāP tūlūP dālīP gidiyōlar

Bayramlar eğlenceli olur mu? Oyunlar oynanır mı?

İ.G. : (30) yapmazlār bayram muyram olmaz burlārda (31) bayram purda namazı gılārıs gine aynı (32) bi bayramlaşırısın birbirinnen e işte ũ gadā (33) dālınıp gidiliyo tā esKiden ğurban kesennē ğavurma getiri burda yīrdik çāmide (34) toplanır hep biz burda eti şeyimizi dadalım diye ğurbanımızı diye (35) ē şinci öle dēyi şinci ğāli ũnnā da ğalkdı gitti (36) ālem bildīne göre kesiyü gendi

B.G. : (37) bura da git kit hinceldi inceliyo fēnneşiyō fen çoğaldı (38) kimse kimsiye tenezzül edicek hālī ğalmadı ölüm (39) ismiñi bilmiyōn bōle işTe bōle idāre olup ta gidiyōs (40) çok şükür allaha aş Ta deyilis susuz da deyilis (41) cenābıallah yardım ediyō devletimiz baқыo

Köyünüzde hayır yapılır mı?

Ş.G. : (42) köümüzüñ girişinde bi çeşme var (43) er sene mayis ayında mayisiñ ilk aftasında hayır olur bütün çevre küylēr gelir (44) yāni Koyun ğuzu yirmi beş otuza ğadār kesildīni bilirim

B.G. : (45) ben otuz bēş dene ğuzu ğoyun kesdīmi bilirin ũrda (46) buranıñ hocası gēTTi beni fikir bıraktı sen burdan işTe beş on ğún ğörev yaPıcaqsın diye (47) bayram hıdırellez de yaKındı hayır zamānı ũrda sen keseceksiñ ğurbanı dediler (48) otuz beş Tene mal kesdīmi bilirin hāle dā aklımdadır (49) ama asgere gitmedimdi dā u zaman (50) şinci ğāli azaldı işTe on on beş dane kesiliyo (51) öle idāre edip turüyōs burası bũle

Caminin yapılışını hatırlıyor musunuz?

Ş.G. : (52) bin doKüz yüz āTmiş dördde başdan dedem yaptırdı bu cāmiyi (53) işte köwlülē de yardım eTdi undan sũna birkaş sene önce tekrar tāmiratını yaptı kũ (54) cāminiñ tāmiratını yeñiden yaptık

B.G. : (55) ēsgiden şurda bi ufacığ ũdamız vardı bi pençereÇi vārdı (56) işte ũrda namaz gılārdık oturuş ğākārdık (57) ğāve yoK bi şī yoK öle öle (58) sōnadan bereket Fersin bu vesīle

oldu cāmiyi yaptırdı (59) urīa bi gāve yapıldı işTe bōle idāre ediyös (60) köw_odası işte cāmi
oda hepsi birdi (61) vārdı ūdamız vārdı müsāvire gāliyödü

İ.G. : (62) misāvire de gāliyödü misāvire de bakiyöduK

Ş.G. : (63) cāmiye nöbed döndürüyoduK sıracı (64) böün bende yarın bunda bir gün bunda
nöbed dönüyodu (65) dā önce gadir_ocası da olmadan küy dutüyödü imamı (66) imamıñ yıllını
köylü veriyodu bi de nöbed döndürüyoduK

B.G. : (67) şurda daralan vardır daralannan bis ikimiz barabar bi hoca tutuyoduK alt_ay (68) işte
om beş Kün_urda durúyo om beş Kün burda durúyo (69) altı ay geldi mi hoca gidiyo biz de
gāliyöz burda (70) biz de yayleye gidiyös yoKarda böyük bi çeşme var orīa gidiyös (71) kimisi
malınıñ başına kimisi ūrīa işte ōrda beş_altı ay gālinıyū (72) ūndan sōna burīa geliniyo gine
hoca dutulıyo (73) yıllımıs ekinnen ekinnen niye gücümüz yētēse ōle (74) hoca dutüyöduK
ūle ūle idāre oltuK (75) on_iki hāne on_üç hāne oldūnu buranıñ fevKālā bilirin fevKālā bilirin
(76) ūndan sōna üredi kırk_elli āneye çıkTı (77) şinci de işte yirmi beş_otus hāne tāmınım
bilmiyön

Ş.G. : (78) genç yük kūde gençler_ēP Tışda bi hānede iki kişi (79) üç kişi olan çok siyrek

B.G. : (80) ismiñi bilmen deliğannı on doKus tane torunum var (81) bi teKi burda hepsi
anasından babasından yabanda (82) tam on doKus tane torunum var yoK (83) giden elini ayānı
denkleyen mi olüyo nası olüyó giden gelmeyo gāli geri (84) işTe hep tāsıl tāsıl tāsıl meselesi
içün (85) bi de siKorta bāKur ödemek burlārda çok sor zor (86) adam_urda bi şey ocā giriyó bi
yere giriyó urlarda gāliyo gāli (87) gelmiyo burīa evleniyo urda (88) seniñ gibi iki tene
torunum var çorlurda (89) evlendiler galdılā urda

Bu yaşınıza kadar ne işlerle uğraştınız?

İ.G. : (90) hirençberlik hiçpi şī yapmatıK ni yaPacāz (91) çifçilik keçi göyün bunnara bāKtıK (92)
bōle işTe idāre olduK kittik

Köyde okul var mıydı? Okula gidebildiniz mi?

Ş.G. : (93) çok gec_açıldı gec_açıldı oğul

İ.G. : (94) çok gec_açıldı biz_oğula girmedik (95) bizden sūna bizden dūwannā girdi oğula

B.G. : (96) şindi de gōştü oğulu yaptırdık işTe üç beş sene dayandı (97) bura dāldı çoluğ çocuğ gidince öreTmen de gitti tabi oğul da gōştü

Ş.G. : (98) daşıma sistemine geçince oğul gōşdü burlā daşıma sistemine geçdi (99) alancıkda merkezde oğul vardı bu küylerin talebeleri urā gidiyodu (100) ura da battal_oldu şindi dā başke yere pazarküye daşındılār (101) urā gidiyo oğul çoçuklar_urda oğuyo talebelēr (102) daşmalı sisteme geçince bazargūwe gidiyolār (103) bu küyden talebe de yok çevre küylērde var

İ.G. : (104) talebe oluvasa şēTmedi yā (105) araba gelmedi Kine uygun talebe yok_işte yok (106) bi talebe iki talebe çıkāsa (107) o da gāli araba gelmiyo geçip gidiyo (108) nerede ehbaP vārsa ūrda oğuyo

Köye elektrik ne zaman geldi?

B.G. : (109) ne zaman geldini bilemeycen

Ş.G. : (110) çoğ_eyi hatırlıyamıycām_emme segizen yılınıñ_çinde geldi ceyran

Elektrik gelmeden önce onun yerine neler kullanıyordunuz? Nasıl zaman geçiriyordunuz?

B.G. : (111) lamba gaz lambası dā olmasa çırālan mevlüd_oğuduğ (112) böyle birimis çıra dutuveriyidi biz de guran_oğur mevlüd_oğurduğ (113) bunu da gördük bunnan da yaşadık önceden çırādı (114) ūndan sōna gaza döndü gaz gaz gas (115) undan sōna devlet bize bi elektirik verdi (116) sağ_olsun_allah razı olsun getirdi yaptırdı işTe (117) ölmeyince ne yapārsın sorüyön sene (118) ecel gelip ölmeyince yaşācaksın gāranıda ayaydınıñTa böyle yaşadık (119) nābıcañ yok çāre yok cāmi odasına toplanıyoduğ_urda sohpet_ēTiyótuk (120)

cāmi odasına toplanıyoduğ ehtiyarlar ileri oturıyodu (121) gēnşler geride ġaliyōdú bōle bōle idāre olduğ

Yenice depremini hatırlıyor musunuz?

B.G. : (122) yenice dePremini fevġalā biliyōs elli ikide oldu (123) biz yatıyodug_işTe dePrem_oldu (124) ġıġırışdı taġ ġırışdı ĩsannā ġırışdı göġen göşTü (125) beregeT vēsin bizim burda bi binā felen göġmedi yeñice göşdü (126) ġadırlara ġıktık şurlara sallandı om beş gün bōle zıngır zıngır sallandı (127) ũnu hatırlıyōs bizim burda hiġ binā falan göġmedi (128) hatırlıyōz_ũnu ġoĖ ġoġ_ėyi hatırlıyōs elli ikide oldu

İşleriniz için daha ġok Balıkesir'e mi yoksa ġanakale'ye mi gidiyorsunuz?

İ.G. : (129) balıgesirde görüyōz ekseri biz balıKesir yaġın geliyo (130) hem Fasıta bulunıyō burıā tērs geliyō

Ş.G. : (131) aġım bizim_aġım balıkesir yörezine (132) ġanaĖĖaleye anca resmi işimiz_oldū zaman gidiyōz (133) balıgezir dā yaġın oldū üçün hasTamıs sālımız bu tarava gidiyōz heP doğTora Falan (134) ġanaĖĖale uzaĖ bize anca resm_işimiz_olusa mecġbur ġalırsek kidiyōs ġanaĖĖaleye

B.G. : (135) ben_askerden geldikten sōna giTdim ġanaĖĖaleye önceden ġanaĖĖaleyi bile bilmiyōdüm (136) yoġ vāsıta yoġ para yoğTu niylen gitġeñ (137) ġoĖ şükür_işTe hinci paralandı vāsıta oldu (138) hasTa sālī olursa gidiliyō ġanaĖĖaleye ācil bi işiñ_olursa bi başġa bi iş yok

Kaç yaşındasınız?

B.G. : (139) kaç yaşımdayın yetmiş sekiz yetmiş doğuz yaşlarında olúcan (140) şinci pek unuġanım ben bi seneden beri hasTeyin de otus sekiz dōmnúyúm ben işTe öle yaşıyōs

İ.G. : (141) benim yaşıım biñ doğuz yüz kırĖ birliyin ġaġa geliyō bilmem

Ş.G. : (142) ben atmış Peş yaşımdayım bin doKuz yüz_elli bir dōmlu

I/44

Ballıçay Köyü - YENİCE

Yusuf Çetin (74), Ayşe Dudu Çetin (70)

Emekli misiniz?

Y.Ç. : (1) şindi ūlan seksen_āltıda benim gūre ve başladı şimdi hocam çōcī okudüyōs (2) şu eve girdim otuz bir bin beş yüz lireye bi gözüne girebildim dē şuriye (3) olan kitti burseye ortaokula amcası vādı urda fabrikada tofaş takşi fabriğasında (4) ben didi şiy_öldüm mu didi gececi öldüm mu yēngesine argedeş_olur didi (5) çoluğ çōçuk yok Tā u āldı kitti uriye (6) ben buriyi vericādım ortaokulu emme uriye göttü (7) hep Te gelen_ūretmen oğut bunu kafası çalışıyo didilē nēse aldı gidivēdi (8) ekimiñ ön doKuzunda burda kērpīç kestiriyūñ ön doKuzunda ekimiñ (9) yāmırlā şēdiyo ben olanın yorgannānı götdüm burseye nēse gēdim (10) yeñiceye geldim hava bozuldu tütün zamānıdı u zaman (11) çok mēşur burda tütün_ekiyulā hemen gā tütünneri biraz şēttiK topladıK (12) kērpīş kesildi dē ūriye kērpīşlēñ_üstünü ōrttüK gurulānı topladıK dirke telāşe yāmur duTdu (13) dirkene araliyiñ ōm beşinde bu éviñ_çine girebilTik bi gözüne yok (14) burda dōrT nöfus biz bi de ūrda beş nöfus yok bi şī (15) çalışıva çapaliyive dirkene işTe ileri ydi geriydi u arada ben çok seksin_āltiyi gıdā çok ezildim (16) yāni meselē diyelim ki yeTmiş sekizden seksen_āltiyi gıdā segiz_on sene ben çok_ezildim (17) yok mesilā iki ucunu bi arī getiremiyōs çōçuklā ifağlı (18) é bi iş sāsı da yok şimdi yōmiyilen_adam bulamıyōñ burda yaw u zaman para mı vā (19) velāsılı gören bene sen geçivēmişñ şimdi de gören sen_ç deñişmemişñ (20) yaw sen göcamıycāñ mı sen ölmiycēñ mi bene gören (21) seksen_āldıda ūlan göreve başlıyınca gādā ben undan suna sene de beş_āltı goyun alıvıyım buba didi (22) kēndi işñ gıralı ūl didi (23) sekiz_on senedir de emekli olduK meselē (24) bāğuru allah razı ōSun özel bi bāğuru çıkārdı da ön senelik bāğurum va (25) bi gurus ödemetik undan sūna benim bi bursada çalışımdı bem bi ara (26) ben didim ölüm burda siğorta vādır didim bağ ūriye varyiō bi bağdiriyō sēntikaliyis (27) çōçuk parası aliyōm ben üç tane çōçuk parası

aliyön Falan vādır sıqorta (28) urda şıye dimiş sıqörtacıylen her_āşam bi yerdelēmiş (29) dimiş yaw argedeş bŭle bŭle dimiş baK (30) bubarj nuFus kĀTınıñ fotokopisini çeksin gŭndersiñ dimiş (31) ben de banğadan para aldım bangē borşliyın olan teleFun_aşdı burī (32) hiyeT_odasında u zaman bi telefon vā nēse bi teleFon (33) bŭle bŭle buba fotokopi çek yā ölüm benim bangeye bŭrcum va (34) sen gŭnder gŭndērdik hemen vēmiş bir_ayda hemen dŏnmüş (35) hemen sıqorteye geçirmiş bizi bāyramda ocāñ ūn doğuzunda falan da bāyram (36) gēldi bŭrī buba didi sen banğa ödēp parañı öde yatır sildir_urdan (37) meselā bākura sıqorteye geştiñ bākuru sildir ūde (38) bi de vātık yēTmiş lira mı falan tutúyo bākur (39) u zaman da çok para nēse unu durdurduk_urdan ödedik_işte allah razı ōsun (40) kırk beş_ay sıqorta ödediK ğırk_iki ay ödēycēz_emme (41) iki ay_olan_ŭnce ödemiş_urdan_u yandı bir_ay de ben yirmi üçünde vēdim mārđıñ (42) nīsan birde çıkış yaPmişlā bi günde bir_ay dā ödiycēn didi urdaki bayan (43) ödediK zŏr zār kekik toplıye bayırda şīde undan sŭna biz ōlduK_eyi (44) şimdi üç beş ğuruş yardım nāmēte muhtāç_ŏlmüyöz (45) ārtıramıyöz_emme e bi milyar üç yüz lira kŭsür lire para alıyöz (46) u da bize yitip_ārtıyŏ torunnara veriyöz şimdi (47) gene diyŏ nine torunnā geliček gene yüzē lira unnara veriz meselē (48) işTe undan sŭna ēyileşTik

A.D.Ç. : (49) yi ğuzum sen açıkmişindir yullādan gēlTin (50) bene diyon çŏçuklara habar vereğorun_ölüm diyon geliček_öldulā mı (51) ben yimek_azırlığoyīn diyon dadalara

Bu köye özgü yemekler nelerdir?

A.D.Ç. : (52) şı edētikdi ğŏzleme yapātık hani yapıyolā yā bazı da satıyolā ōle yapādık (53) unnarı pişiridik ūle hani tepside olurdu u bŭle desti yalānda (54) destinin yarı yerini ğırātık evēl bi şē yok hinci her şē nāylun va (55) u destinin yarı yirinin içine şı edēdiK unu (56) un ğatā hamır ğatā unu dutādık ōldurma pişiridiKti (57) kŏrda sayacā kŏru çekētik sayacānıñ_āltına tepsiyi de ğörduk_unu (58) hamırı dŏküveridik_üstüne ūle bişiridikdi yimek (59) ğay_una ha bŭle şıyle banādık_işTe yŏrtla banādık tāmsil (60) ā bŭle kārıpızla yīrdik hoşafıla yīrdik evēl hoşaf_olurdu (61) meyvalādan ğurudurduKdu kaK_olurdu eriK_olurdu unnā yinirdi (62) hēr ğün ğabak_olurdu ğabak_ekilirdi birē tēncere ğabak_urādık (63) birē tēncere

hoşaf_urādık ūle unnāla yinirdi evel (64) é Pi şī yoḲdu e hinci ḳұлaları va bosdaḡ va hēr şī va inci (65) esKi aşlara baḲmıyoḡ bazı yapıyoḡ gene (66) geĉen sene yapıvarıyoḡdu bu şēTmē başladı

Önceden düğünler nasıl oluyordu?

A.D.Ç. : (67) sepi serilirdi āvlere üç gün düyün_olurdu çiyiz çok_olurdu (68) fistannık_olurdu bēz doḳurduḲ bōle doḳuma doḳurduḲ (69) u doḳumaları dikē şēde sepilere asādık (70) evlere asādık bōle burlara ana gız_evine asılırdı (71) undan sūna gelin işte urda ūle ūynā ayen_olurdu hēr şē çoḲ_olurdu (72) ġırmızı dowak_olu dūwaklı olurdu gelinnē evēlden (73) hinçi beyaz_oluyo hani evēlden ġırmızı olurdu bazı ata binēlēdi (74) takşi mi va öküz_arabasına binēlēdi öküz_arabasını bŭle süslēlēdi (75) öküzlēñ buynuzlāni bŭyālādı undan sūna gelini de arabanın_içine bindirilēdi hadi baḲām (76) öküzlere māndil havlü bālālādı aynı arabalara bāliyolā ye ūle (77) undan sūna gelini ūle anasından alır götürülēdi ūle olurdu (78) gelin ġırmızı dowaklı olurdu bi de bōle üç_etek gēyēdi gelin (79) bi de bizim evēl bŭle çekilēmiz_olurdu altinnā olurdu āltın daḳınırdık (80) evēl bōle çekilcaḲ bi ḳamariyi alıncaḲ bi düyünnēdi (81) hinci düyünneri ḳamariyi alıyolā ni va hinci (82) evēlden tā bi başḲadı iki bucuḲ sene nişannı durduḲ biz (83) nişannanırdı ġızlā evelā nişannanınca ġayınmadan ġāynatadan ġaçılırdı nişannıdan ġaçılırdı (84) biz iki PucuḲ sene ġaşTıḲ bunna birbirimizden ġaçıyoḡ nābıcan ūle adeTdi

Doğum âdetiniz var mı?

A.D.Ç. : (85) hani yeni dowan çoḲuḳlara mı burlāda mı hī (86) bōle mevlit_oḳduyolā iki üç kün_ōldu gittik yenīcē (87) ūle çōcī mevlit_oḳuTdulā āltı oyluḳmışdı çoḲuḲ bayā de büyük ġalibe (88) bi de bŭle hoḲalā mevlit_oḳudu ḳına elbīsesi gēydirdilē çōcī (89) hŭcalā dŭwā oḳudu annem_īlāyisi oḳudu ḳına ilāyisi (90) ūle ḳına yaḲdılā çōcī oḳduyolā hep oḳduyolā biz bilen_oḳutTuḲ

Hıdırellez'i kutluyor musunuz?

A.D.Ç. : (91) evēlden oluyodu emme gelin ğıza file gidiyolā gene hinÇi (92) sen inÇi nişannısın hıdrellez gün gidiyosun gelin ğıza (93) burda gidiyolā hediye alıP da gidiyolā

Eskiden bayramlar nasıl geçirdi?

A.D.Ç. : (94) hinci bāyramnāda gelin ğıza gelirlēdi (95) hani būle sen inÇi bāyramda gidiyosun (96) gelin ğıza gidiyosun mu hediye alıyonuz dē mi (97) evēl külēde olunca ğadān būle deve de olurdu hinci ğāyi urda ayenķ olurdu (98) ayenķ olunca ğadān bi de gizliden deve evelā ayenķ evine gelirdi gizliden (99) hiç kimsenin habarı yoğ a geliverilēdi çoluĶ çöcuĶ çır çır çırışırılādi ūle (100) bi de devede ğoca çan oluyo (101) çoĶ bi zēvklı pi şiy oluyo emme hinÇi yaPmıyolā emme şurda sōucaĶda hēr sene oluyo sōucaĶTa yapıyolā

Y.Ç. : (102) para toplālā deve ıhlā deviye okudurlā (103) arabıñ biri oturu meselē üsdüne senden meselē para alıcaĶlā (104) deve ıhdı yim istiyo arpa istiyo sene okudurlā tāmsil (105) āķışlarlā çāppudu şuppudu araplā şaĶ kaĶ şaĶ kaĶ (106) deve ūynā lomburu lombur filimdi be emme

A.D.Ç. : (107) para vēdin mi bıraĶıyolā para isteyolā hinci yaPmıyolā (108) işTe unnā ūle evēl Ķamariyi alıncādı (109) unnā tā bi başĶadı évēlki şıylē (110) evēl ūretmen gēldi de cemile gelinin dūyününde ūretmennē vādı bizim (111) biri bursadāndı biri de māmduhtu ğalibe ğāy güle güle işi bitti (112) bursadān būle öküz arabasını ğoştuĶ gelini ğuyduĶ peĶ güldü sādettin ūretmen (113) ğulaĶları çinnesin ūlmedise bursalādandı hani bi tuaf oluyó u zamān da (114) e ya ata bincēn ya bēygire taĶsi yoĶ (115) ya öküz arabasına emme süslēyulā (116) būle kilimneri ārdı ādı kŭ kilimnēni çeşit çeşit üsdüne yaĶşı yaĶşı öküz arabasınıñ hani eyi oluyodu u zaman (117) gelin de görünmüyo bi girdi mi içine görünmüyó emme ata girdi mi görünüyó işTe (118) u ğāy atlan būle atla ūldu mu tam būle çoĶ Ķamariye çekçek (119) u zamān çekilcaĶdı dūyünnē iki ūş tene de būle yēngelē görümcelē oluyo (120) bēygirlere biniyulā yēnge ūnde olur yēngenin ārĶasında gelin (121) tā arĶasında görümce tā arĶasında tā bi dā tā (122) beygiri bulunmasa çöcuĶları da māremaları ūrtēlēdi de eşşeklere bindirilēdi (123) u zamān tā bi başĶadı e hinÇi ni va (124) vā ūriyi sallanıP turuyo gelinnē güvēyilē önüne

gelen sallanıyo (125) üç gün düyün olurdu biz üle davulla düyün yaPmatık āmin diyivēdilē
çöçuklā (126) hoçiylen oldu bizim düyünnēmis hep gızlā da üle oldu (127) bi de evēl çanağ mı
va çanağ bulunmazdı her evden çanağ toplanırdı (128) davulla çıkıvarılādı deliğannılā bunnā
gēnşlē (129) bi çuval umuzlālādı kıl çuval ā dey benim tışāda yazılı gibi (130) soğak soğak
davulla geziliyodu çanağ topluyolā da āşama misāfirlere keşkek aş göyüvarçaklā (131) e hinçi
hēr şī bol hinci hē şē çok buyu geziyulādı büle soğaklar (132) soğaklāda durup bunnā
oynuyodu deliğannılā çok muappet oluyodu ani evēlden üle oluyodu (133) hinci geliveriyo bi
biraz şī şangıdı şungudu bi yeri bālayiveriyolā urda duruyo (134) suna sādışlā gelirdi āşamcık
şeker atılır büle birazı buriye birazı uriye (135) durulā sādışlā şeker atılır büle hani gāşılıklı
sādışlān anneleri bubaları gelir (136) büle dürü yapıyoduğdu büle sinilere süs yapıyoduğ büle
(137) çüreklerle çöreğ atıyoz buriye göyöz ū siniyi süslēyoduğ büle paraları āltinnarı
dağıyoduğ (138) tāyfacek çokādı tāmsil sādıcın abaları yēngeleri anneleri bubaları ağaları
ōyniyelek (139) emme evēl ğarılā ūynamazdı hinçi unnā oynēyo (140) hani erkeklē ūynādı
yāvrim işTe hinçi üle işte nāpçān kūnah emme oynēyolā

Y.Ç. : (141) ğarılā kēndi yapādı neriye ayenge bağıyuy sopa ērkeklere (142) bağıtirmazlādı
şimdi ğārmağarışık ğübeğ atışıp duruyolā

Bildiğiniz bir masal var mı?

A.D.Ç. : (143) hinçi anām bize diyiveridi benim de bi küçim va ğārdeşim (144) u çok dellendir
ben dellēnmezdimdi undan sūna ğı ölüm oturun bağām (145) aha davşannā gelicağ çeşmi (146)
davşannā bizi şidē ğaçālā suya geliçaklā dirkene bi evēl iki ğārdeş vāmiş āynı sizin gibi dirdi
anām bize (147) undan sūna dirdi anası bubası ölmüş dirdi (148) ölünce dirdi üvī bubası unnarı
götümüş azıdvāmiş dirdi hani bayırlara (149) bi de ğabağ asıvāmiş urī ğabağ tın tın didikçe
siz bağām burda durun gelirim bēn dimiş (150) undan sūna dirdi anām bubası da gēlmemiş
(151) unnā da gālmiş ğaranığ olmuş ölüm dirdi dellēnme dirdi (152) undan sūna dirdi bi de tın
tın vurāmiş ğabağ (153) tın tın ğabācığ beni bırakıp da gidēn bubeciğ dirlē de ālaşırlēmiş dirdi
(154) u zaman biz de ālādıkdı halillen ū ū ālaşırdığ gēlmedi diye (155) undan sūna hinci unnā

asçık şēTmiş bi yeri vāmişlā dirdi (156) bi yeri varınca bi ğızlān da olan istēmiş u ğızı istiyomuş_olan (157) undan sūna bi çeşmī vāmişlā çeşmī varınca ğāvāñ_üsTüne çıkmış dirdi (158) undan sūna şıye tava hurmuş hinçi ğoca nine gēlmiş bi u ğızı indircāmiş_urdan (159) ğız ğāvāñ_üsTündemiş hinçik nine ateşi yağıyomuş taveyi tērs ğōyomuş_ateşin_üsTüne (160) su ğuyuyōn diye tawanın içine ğuyuyōn diye götüne ğuyüyomuş hadi sönüveriyomuş_ateş (161) eylēnme bennen Tava dirmiş nine hinçi (162) anam_üle diyiveridi bize ğısçāz da ölüm bakıp turumuş (163) urdan ğārdeşi de öti yanda sinip turumuş tirdi undan sūna hinci bu şītmiş (164) ğēne nine Furuyu ateşi yağıyomuş ğene şēdiyomuş (165) ninā diyomuş ğız öle Furma yüz yoğarı Fur dirmiş ğavān Tepesindēn dirdi (166) undan sūna hinçi bu inmiş nine ğēne ğēne yağıyomuş_ateşi (167) taveyi tērs ğōyomuş biliyomuş_emme ğızı indiriyin diyomuş kimse yapamaz_unu üle dē mi (168) undan sūna hinçi getiri bu taveyi ğēne ğōyomuş ğız_inmiş ninā bōle ğosaña dimiş (169) hadi ğızı ālmış götümüşlē urdan olan ğalağalmış dirdi anam (170) seni de ūle yaPālā ölüm yaPma dirdi (171) undan sūna hinci şeyi bu olanı da götümüşlē ğāy ğızı ālmış kitmişlē dirdi anām (172) sūna siz de ūle olursunuz_ölüm yaPmeyin azıdıvarı sizi götürü de dirdi (173) tın tın ğabeciK bizi bırakıp gidēn bubeçik diyo dirdi şī anām da bize üle işte (174) ālaşirdikdi biz de anām çok bilirdi hēr şeyi emme biz nērde üle (175) kaFası çalışırdı anamın çok yā

Dede sigara içiyormuş.

A.D.Ç. : (176) bizim ūlannā ğızınkılā içmiyo u ūretmen_olān bi de ğārdeşi hani (177) küçümēn sūyları sen alışdıla sāiT içiyodu bizim ğocaman_çiyodu (178) burlara geliyolā yá yazın heP bizde duruyolā (179) unnarı burda ārğādeşnēnnen çağmağ ciğara alıyolā ūrtağ (180) divanın_āltına yattī yere görüyodumdu diyivēmiyom buna hani (181) ni biliyim bēn amanın ğuzum bayırlāda ateş ğaçırısıñız yağmeyin dirke ciğareyi buluyomuşdu (182) duruğa u içiyo küçümēn de didi nine didi bu beni de alışdırcağ ciğariyi didi küçümēn (183) kafasına ğomuş beni de alıştırçağ bu (184) ölüm sēn deli miñ ciğariyi alışçağ (185) u zaman āylıklāñızın yarı yerisi gidē didim (186) bulur da alısñız pariye didim bēn de hinci içiyolā işte nōlçağ bilmem

Y.Ç. : (187) oğullāda içemiyóz diyolā emme hiç_inanmıyon (188) òm bin nira verilir de òlum
bunu içilir mi diyón yaŭ

A.D.Ç : (189) içēdir_unnā içēdir

Y.Ç. : (190) bubaları da unnārla bir_içiyó (191) unnādan_içiyó bubası para verip Te almıyo da

A.D.Ç. : (192) alışılā unnā da çoğ_üzülüyon_emme nāpçar

Y.Ç. : (193) òn nira bi en_aşşā paket ē āyda üç yüz lira yapā (194) iki paked_işdīn zaman altı yüz
lira oh (195) biz gene aliyóz bi kilo tütün kırk_elli gün_içiyoz

A.D.Ç. : (196) buna birağ diyon_emme birağamıÇağ birağmıyo

Y.Ç. : (197) bu sene ramazanda dōrT gün_içmedim deliricēn yaw

A.D.Ç. : (198) bene çekişiyó oruçlu da bene çekişiyó birağ didim nāpāSan yaP

Köyünüzde hayır oluyor mu?

A.D.Ç. : (199) kō hayırı olúyo bu yıl bi dēnk kelseydin (200) çoğ güzel etli yimeklē òldu bñle ni
de ğalabalıktı bñle (201) sekiz yüz tabağ_āmişlā yitmedi tā bi çuval da bunnā ēvden göttü
ğalabalıktı (202) evelā bizim kō yapTı ērkenden ğalabalıktı_òldu çoğ (203) çoğ da yimekleri eyi
pişirdi īsa (204) bizim zamānımızda biz evvēlden dē bi mezālİK Fa hinci sen ğēldīn yērdē (205)
urda mezālİK Fa u mezālİye gidētikti hayire evvēlden hep_uriye gidilirdi (206) bulğur pılafı
olurdu īsana evēl ğalabalıktı_olmazdı (207) tas kebabı yapıyolā nout_urúyos pılaf_olúyo datlı
olúyo hani (208) çoğ zelletli oldu bu yıl yimeklē erbap yapTılā (209) bi de aşçının yanında ğarı
da oluyo hizmetçilāmız_oluyo ùle çoğ (210) bu yıl eyi òldu hēr kñlēde oluyo bizim_òlum
burlāda (211) hēr kñlēde oluyo burlāda bizim_ayır bñle bu civārda hēr kñlēde oluyo (212) ùle
adet hani bu hocanın kñlēnde urlāda adeT deyimiş bizim (213) mevlit_òkunmıyo bilmiyolā
hani ùle mevlit oğumamış òle de (214) başka hocalā getiriyoz ilāhi oğuyulā arada mevlit_oluyo
hani çoğ_eyi oluyo

Burada Hanife'nin Mağarası adından bir mağara varmış. Hikâyesini biliyor musunuz?

Y.Ç. : (215) şimdi hocam esKiden seferberlikde bi yolsuz ğarı vâmiş hanife dorusunu sōlīceK_olusaK (216) unu götürüyömuş pezevenKle urda oynadiyulâmiş hanifî meselâ (217) undan hanifeniñ_evi ğâlmış yâni u dē seferberlikde

A.D.Ç. : (218) hasırlık tâmsil ni zamāndan kim bili (219) madeni mi va da madene kitdilē urda bi ğouk

Y.Ç. : (220) yüs sene olmadı dā meselâ harp_olalı dē mi meselâ (221) iki bin_on beşlêde işte tam yüs senelik (222) işTe yüz sene evelisi öle bi ğarı vâmişTı

A.D.Ç. : (223) ta ğarıpçıye çıkıyömuş_ölum u dē uriye

Y.Ç. : (224) öle diyolâ emme çıkan yok hanifeniñ_eviden giriliyömuş urdan çıkılıyömuş (225) kim girmiş de çıkmış hanifeniñ_evi hazîne diye ğâzmışlâ (226) vâdın mı sen_uriye içine içini ğâzmışlâ (227) işte urîa hanifeniñ_evi diyolâ

A.D.Ç. : (228) bi dā girmiyin_ölum ârkadeşlêni de uyâr girmiyin (229) ūle diyolâ geçen anışyolâ iki dene yol vâmiş_urda (230) biri yannişa gitmiş de böle çıkasıyı bawrışa bawrışa ğitteK ğâlmışlâ (231) kitme çıkamâsın sōna uriye girilir mi ölum (232) hinci dē şurda bi uçurum va ben_urlara ēvêl gidetik_emme hinci dedên gidiyo ğâyi ben kitmiyom (233) bi uçurum va şurda aşşada bunnâ ūrēi aşşâ iniyin diyolâ şarlaK diyos (234) bñle nası uçurum bñle aşşâ bi düşselē ölceK urēi variyo bunnâ nēde zıyânkörlük vâ (235) bi de bizim küçüK_olan işTe şey bi adam uşTu da öldü (236) sizin_urda bi dā gitmiyin_ölum_üle gitmiyin bi dā neyin urlara (237) çöçuklâ dinnēyo mu hinci buriye ğâzmē geliyolâ (238) siz bursadan geliyoğuz tâmsil köwe geliyoğuz (239) hincik gönēnden geliyo gönenin soyları buriye köwe geliyonuz habarımız yoK (240) bi de habar_âl yeñiciye gidiyolâ ni va yeñicede (241) bēn de ğökuyon yūllâda hem okuyonuz_ölum nölur nölmez (242) yollâda Pi şî olursunuz diyom baK dērsden geri ğalırsınız bi yeriniz ğırılır diyon (243) merem_ânmiyolâ habarım yok uriye gidiyolâ (244) geçēn burdan çıkıvâmişlâ hinçi u şiyi ğazanamıyan soyu işTe bi de başKa (245) burdan gitmişlê bu yöldan senin ğeldin yöldan

sarıçayırdan ğurtdaşına vāmişlā (246) ğurtdaşından bōle biġadan buriye dōnmüş ġēmişlē moturlan aha u binek moturunnan (247) baĶ sen hadi emreme diyon emriyi sen_olum bēn sizi bayā aķıllı sanıyodum bu ni ōlum didim be (248) sēn ni aradın dē pomaķ kōlēnden ğurtdaşlıandan ura çekilir mi u kō (249) ni ġıdā fıızlı gidiyolā kim bili beri yēr mi (250) sēn burdan ġiT de sarıçayırdan dabāndan dē aşşā ġaraaşıķlıadan inovalādan biġa (251) buriye gelinmiş ni kime ni dīçēn_işte (252) aķılları ērmesi de ġay bōyūķ_unnā geziyo işTe çōçuklā

Şarлак dediġiniz yer neresi? Yazın da suyu var mı?

A.D.Ç. : (253) şārlaķ yūkses yēr ūle diris

Y.Ç. : (254) su şarlāyo ya

A.D.Ç. : (255) su aķıyo bŭle çōķ yūkses daş bŭle yūkses daş (256) sulā yoķ yāvırm ġay aķmazdır suları yoķārı ġüye yapıyolā da bāçā sulēyolā aķmazdır ġay (257) nişannīn oturafı yoķ mu ġōsterivēsene bēn çōķ seviyon_ŭle (258) baĶ va ya bŭle ūlannāġ ūlan çōķ_ōldīnden bizim (259) bēn bŭle sizin gibi ūlannā çōçuklā ġōrdüm mü ūle hemen_içim_alıvarıyo yāvıriçiklām

Peyniri nasıl yapıyorsunuz?

A.D.Ç. : (260) ġoyunnā va sāyon süzüyon āşam sāyon süzüyon (261) sabāla da sāyon_emme āşamķı sādīm südün bŭle dolaba ġodun mu üstü ġāymaķ_oluyo çī südün (262) onun çīni alıyoġ bŭle üstünün şēyini onun_üstünün çirini alıyoġ ġaymānı çī südün (263) undan sūna ūtekini de şēdiyön çalıyon maya ġatıyon_içine (264) mayeyi ġatınca u biraz durdu mu ōlēye dōru sabāla çalıyon oluyo u (265) īsannā çabuĶ tutuvarıyo diyo emme ben_asçık souĶÇa çalıyon (266) hani ızmatım_oluyo ġeş tutsun diye sona onu asçık ateşe ġōyon (267) ateşe ġōnÇa ġadān şŭle ġarıştırdın mı şŭle asçık elimi yaķçaķ ōldu mu hemēn ısındı mı alıyon hemēn (268) çıkının_içine ġoyvarıyon_unuġ bi derin ġaba ġōp ta (269) urdan_unu toplēyon bŭle yavisçeçik elimde toplēyon (270) şŭle bi topaķ_oluyo u şŭle bizim ġoyun_āz da hani çōķ yapannā süde veriyo (271) bizim_āz da biz_alıyoz_ani çōçuklāmızda dışte yā (272) birē bidon alıvarıyon_eP ūle eyi oluyo

Tereyağını nasıl yapıyorsunuz?

A.D.Ç. : (273) tereyavı da hinçi u südün üstünü alıyon diyon_a dolapdān çıkarınca peynirin ğaymānı (274) unu alınca unu ben_ateşe ğoyvarıyon (275) u urda zır bñle ğāymağ_oluvاریyo ğāynadı mı (276) as Ta su ğuyvarıyon ğāynadı mı ğāymağ_oluyo (277) u ğaymānı da hemēn ğōyon bi ğaba toplēyun da (278) hēmen duzlīveriyon_unu duzliyince iki ğün sūna ğarışdıryon_emen (279) yā oluvاریyo çī de deyi bişiriyon ya asçeçik savura savura u zaman_eyi oluyo (280) bi de yōürT çalıyon yōürdu çalınca bi ğün_evelisi ğāynadıyon hani yālı olmasın yōürT diye (281) unu dolaba ğōyon dolapTa da ōlmadı mı ēşir diye ğōkuyoz (282) ēşiyi da haçket_ñle ısaçak_a havalā (283) unu sabāla topladı mı bñle urda dolapTa ğāyi bñle zır ğāymağ_oluvاریyo (284) yā oluvاریyo unu da ñle ğēne ğarışTıryon yā oluvاریyo ñle (285) bu da çok seviyo demin ğōyeyim mi didim_emme ğoma didi (286) dolaplā va ōlum hinci dolaplara ğōyñn da dolaplāda eyi oluyo (287) acaba dolap_ōlmasa bu ısaçaklāda hicbi şī durmuyo ēşiyiveriyiyo (288) evvēlden yaylelere gidētik yokārlara hemēn yaza ğāşı ōldu mu yayleye gidētikdi (289) yayleye çıkılırdı urda unu bñle sērgen yapālādı tātālādan (290) tawalara ğōrduK bişiridiKdi ğēne tātālālān da sūtleri ürtē üsTünü de bi şīle ürtēdikdi (291) urda āşama durudu ısaçakda emme gene pi şiy_olmazdı (292) suna ğāyi āşama varıdıK ğēne yōürT çalādıK yayleye unu ğāldırdıK (293) undān sūna unu süzmiye ğuyādıK keçilē gelir ğēne savā ğēne süzē ğōrduK (294) ğoyunnā mı keçi mi işTe ñle evēlden ğēne bi başkadı (295) hinçi mal mı va bayırlara git ıssız bñle ses sele yoK (296) kessen biri duymūcağ ĩsan kimse duymūcağ (297) ōle işTe emme hani temiz istēyo çok awartıcılık Ta bñle (298) bizim_az_ōldīndēn temiz_oluyo bu de sayeyi süpürüp Turuyo (299) hani hiç kimse dimes ki (300) kimi ğoyunnarı ğoyun südü yimiyo kimi ğoyun südü yimiyo ğoyun yōürdu yimiyo (301) bize hiç ğelēnnē bize tā sizin ğoyununuz sütlü dimezdir (302) bize bñle çok ğelēn giden_olur alla raz_ōsun (303) gene ğēl ğēl burlara baç evi biliyosun (304) emme bizim ğāyi ğoyun āz ğāldı beş_āltı ğoyun va emme biz ğēne ğoyunsuz durmeyis (305) çñnkü iki tene olur yīceK ğadā ā şu avlunuñ_ıçı iri bizim ille yayıcās

Y.Ç. : (306) bircēzini sāyoz şimdi ē şu ğıdā şu ğıdā her sabah sāyoz (307) ikisini bi yeri getiriyóz bi āşa ğatıyóz daTlı olúyó gene şē

A.D.Ç. : (308) biz ğ̄ep sūt ğatarız_aşlara siz bilmessiñis (309) anañī katmaz dē mi biz sūt ğatarız_ep melemene bile

Y.Ç. : (310) aşık katılıvāsa melemeni çok datlı olur

A.D.Ç. : (311) baĝ şūle hinci iniyin sūdünü būle yōürt çalıyonuz_a (312) ūnun sūdünü būle şeyini āl da dolaba ğōyva sūtlü gene ğaymānı toPla da yōürduĝ (313) unu būle uriye ğodunuz mu melemeni pişirin de melemeni indirike de būle aşık içine ğāymaĝlı gene gezindiriverin sūdü (314) undan sūna bi de u çok datlı oluyo u zamān (315) biz_işte sütsüz yimek yimeyis bu kūlēde de ūle emme īsannā hinÇi veriyolā süde de (316) yimiyolā da bi sūt yōürdu satın_alıyolā (317) hinÇi ğoyun ğuzulēyicaĝ bizim_işTe bāyramdan sūna (318) aşık birini sāyom bēn isbanaĝ Pile bişirdik mi ğatıyos (319) biz_işTe ūle yōrüklē sütsüz yimek yimiyos (320) sēn beni habār ve būle ğadire biz varıyoz diye (321) bēn size ğözleme bile pişireĝorun kēl

Yaĝlı pideyi nasıl yapıyorsunuz?

A.D.Ç. : (322) aşık hani ekmeĝ_atıyoz ya fırına u zamān ben getiriyon (323) kesik_oluyo kesin_içine kışın bi de pırasa oluyo pırasa dōrēyon yālıca gene unu yapıyon (324) bi de ā ūle ğāymaĝ_öldü mu hinci bi de evelā hamırı aşık sodeylēn şūle yuvarliveriyon (325) övüyon azcıĝık hemēn sodeyle undan sūna unu bēn būle yasıldıyon yasıldıyon yasıldıyon (326) tepsiyi de yālēyon arasına şūle yasıldınca ğadā şūle oluyo u (327) u olunca una būle pırasalı kesī ğōyon aşık_ūle ğāymā da gezindiriyon şūle (328) hani kesik biliriñ alırladır_unnā lūr unu būle şēdiyon da şūle ĝapeyiveriyon (329) bi yanına ğōyon tepsinin ni u ğōrsan_içine (330) undan sūna bunnara da yapıvarıyon bi tepsi ekmeĝ_attım mı (331) ğāyi bu pek seviyo da u ūle diyo baĝ (332) emme hani ērbap yaptın mı yaptın mı tām yaPıcaĝ yaPmadın mı ūle (333) ğök bibēr dōradın mı ğök bibēr zamanında file hani (334) hēr şī nevsiminde eyi oluyū da bu seviyo da undan_ūle diyo (335) ninemin yālı bidesi çok datlı oluyo hinci bēn geĝen sene bürda şētmışin (336) bunnara sini hazırlıyivēdim yōürTTān bibērli borana yapTım (337) undān sūna bunnā yidi yidi aşık ğāldı (338) bēn de şūle çanāĝ ğıyını elimnen şūle şēTdim de yalēyivēdim barmāmı (339) bu da bene foturaFımı çekmiş sēn pissin geĝen bene vādım şuna baĝ (340)

čanārj dışını sıyrıyoyj da bi de yalēyon (341) ölüm ni va benim_elimde diyom bēn de buna nāpçāñ_ışTe

Köyünüz bolluk mu?

A.D.Ç. : (342) biz_āncaca işTe birē bidon ikiřē bidon pēynir yaparabiliyoz ā řu bu dirkene (343) ğız bu yıl buriye bāçe ektik bu yıl bāçalā da ölmedi (344) va ya nidēn bilmen ğuraĶdān mı hērkes_ūle öldü (345) řūle ğarakōden buriye ğēldik iki üç gün_öldü hani çōçuk mevlidine kittik (346) büberlē zır ğıvrıřıĶ tālālāda hiç_ölmamiş ekmemiřlē de (347) kimi yerlerde ekmiřlē būle āynı bizim büberlē gibi ādi ğıvrıřmiřlē de ūle (348) nāpām_ölüm_ışTe ğāyi bis kaç yaşımıza girdik (349) ğāyi işTe yapıçāz da yapamicāz da işTe ūle iş yapamıyoz (350) aha bu ölmasa benim_iřim_assız ğoyunnarı getirip geliyo (351) undan sūna bēn bayıra bile gidemiyon (352) dē cāminiñ yanında su va urdān su getiri içmē

Y.Ç. : (353) suyunu getiriyoz bāçeyi suleyiveriyoz (354) bu tikiyo gene canım yāpıyó gene emme

Okuma yazma biliyor musunuz?

A.D.Ç. : (355) ben_ıç_oĶula bile kitmedim_ölüm (356) hinci bēn yenıceye fabrikeye gidiyon_ani bübēr fabriķası va ya (357) evēl fabrikeye gidiyos u zamān ğēnřdiĶ (358) gidince hinci sabāla ūriye yazıcı ğēldi bi aynı senin gibi bi çōçik ğēldi (359) yazıyo sēnin doumuř kaç una soruyo doumuř kaç una soruyo (360) bene ğēldi bēn didim bilmēm çavdar_oraĶlānda ölmıřin didim (361) ğülüřtülē bene çōcuĶ da ğüldü e bilmıyoz biz evēl (362) bilmēm didim bēn çavdar_ōrānda ölmıřin_emme didim çōcuĶ ğüldü (363) duyannā hērkes ğüldü va ya biz_ūle biliyoz aha oraĶda öldü (364) ārmān sonu öldü ben ūle yazı bilmedēn bi řē bilmıyon (365) īsannā aha işte ayın bilmēm kaçında diyolā e bēn bilmıyōm Ķu (366) bene bir_āy va tāmsil yirmi gün va (367) öle diyin diyon_ölüm bēn bilmıyon diyon çōcuĶlara hiřte (368) kittimdi gece oĶuluna Piraz dā gidētik řūle yirmi gün ūm beř gün ğādā (369) baya ūrēndimdi būle asçık mārT nīsan būle hani ğaranıķta yařıyo diyolā bilmıyēne (370) haĶketten ğaranıķtamiřizdi asçık_ūle uřnarı ūrenmē bařladımdı emme ūretmenin de çōçī hastalanıvādi (371) emme ğēne

duzu ters_açadıK bilmiyoduK hinci açmıyon (372) undān sūna gēne çāyları bile bilmiyoz_ani bilmiyoduK (373) ters_açadıK hinci unnarı biliyom gēne u gādānı

Y.Ç. : (374) askere gīTdim yaziyi biliyodum burda ūrēndimdi (375) askerde hiç hesap bilmiyon emme kafa hesabım çoğ_éyīdi burda (376) mesel gönene gidēdim seksen kīlo kestane götürüm (377) yetmiş peş guruştan hemen_esabını yapādımdı şimdi yapamıyon_oca gāyi (378) kafa baK u eskisini unutmuyo āskerim bōle senin gibi işTe (379) ben de mīāvinin postasiyindi unuŋ ū kاپısı (380) biz şōle bizim_odamız vā ūrda duruyos gārşılānda (381) bene hesabı gösterivēdi tām̄sil işTe yūs kere yımırta yirmi beş guruştan (382) şūle şūle çārpıyo hemen kafam_alıvādi yüzde üç yüzde otus kaş tane vāmış (383) ūn ārtıyo unu da ben çabuçık ōrenivēdimdi bölmeyi gēldik (384) bölmeyi hiç kafam_ālmadı çıkartmaye çārpmeyi biliyón hāle de biliyon_unnarı (385) ule bölmeye gelinceye gādā hiç kafam_ālmadı u da ālmıcaK didim baK (386) çalışsana çalışmaTık buriye gēldik_oca gece oğuluna toplúyo bunnarı işTe (387) bunnarı da gāyi erkekleri de gārlā da āyrı mıdı bilmiyón

A.D.Ç. : (388) yo āyriyiz ya adamnā sūna geliyo biz çıktık mı

Y.Ç. : (389) şimdi gāvede hesap yapıyolā gāveye geliyo gece oğuluna gidenne (390) unnādan ben hemen şēTdim meselē yüzde on kaç vāmış (391) yüzde on kaç tene vāmış on tene vāmış (392) ni ārtıyon bi yeri şūle biz çıkarıyóz burda keraneci dimesiñ mi ūreTmen (393) kimse burda dērs çalışmıcaK didi yazı ōreniÇek didi uriye geliček didi hoca (394) urda dērs çalışmadılā bēn de unuTdum şimdi bölmī (395) hani īsanın kafası alıcağ_oldu mu alıvıyo (396) bunun baya kafa alıydi emme ūsTüne dūşmēyince gādā

A.D.Ç. : (397) hinÇi evvēl baca yağıyoduK hinci maşınğa yağıyoz dē evde bizim (398) külü būle şūle yapıvıyo idiyo idiyo idiyo (399) bene ders şī gūsteriyo e bēn biliyon mu bilmiyon e çekişyo bene

Köyünüzde önceden Hıdırellez kutlanır mıydı?

A.D.Ç. : (400) paskelle oluyo evēl çōçiklīmizde oluyodu hinÇi yaPmiyolā

Y.S. : (401) hıdırellez nē zaman oluyodu hıdırellez yaPmıyolādı hocam bizim de

A.D.Ç. : (402) abrilın beşinde mi nē

Y.Ç. : (403) abrilın beşi diyolādı emme şimdi unnā bāTTı kitti hoca

A.D.Ç. : (404) aha şurda biz yapādıķ çuķ havudun yanında geniş yērde (405) ūle ārdıç getiri getiri de çırışa çırışa hūplādı çoluk çōçuk ūle hūplātıķdı (406) hinci yaPmıyolā ğayvelē açıldı ya

Y.Ç. : (407) unuTTuķ gittiK biz şindi paskelle nē zaman_olu (408) paskelle diyoz_una biz hıdırelleze nē zaman_olúyosa sen paskelle mi biliyoñ_ŭnu (409) paskelle dirdikti una bis emme hıdırellez_emme abrilın beşinde dirlēdi emme (410) nīsān mārT abril şē hazīran temmus şimdi unuTduķ gittiğ_unnarı yaw (411) eskiden abrilın bēşi dirdi de ğoca öküzüñ_ēşi (412) abrilın beşi ğoca öküzü eşinden ayırmışdı yāni ğış olurmuşdu

A.D.Ç. : (413) e gene de biz paskeli bu diyiveri bene de u zaman un bile ēllemeyiz bis böcek_olurmuş_ēvlēde diye (414) anam_ēlleTmezdi bize hinçi şu ğoñşu da ūle dir duru (415) ellemeyiS hani ūle emme bilmiyo kına īsan ellēyoz_ūle hani

Y.Ç. : (416) taķvimnē yazmıyó şimdi askerde ben posteci vādi bi elāzī mı u yannānda bi ārgıdeş (417) postāneden mektupları getiri götürüyú çōçuk tāsilli olmaķ va heralde (418) hıdırellez ne didi herif yaw (419) yaw hıdırellez diye pi şı yoķ taķvimnere baķ didim u zaman (420) taķvimnēde yazādır_ani bi de taķvime baķdıķ hıdırellez (421) abrilın beşinde yapālā bizim abrilın beşinde biliyóz biz_emme şimdi abrilın beşini de şaşırdıķ (422) nīsān çıkınca mı olúyodu nīsānıñ dōrdünde mi olúyodu

A.D.Ç. : (423) hıdırellezde būle hāle tā inci gelin ğızlara bile gidiyūlā

Y.Ç. : (424) hıdırellezde de eskiden bōle şī yapālādı işTe (425) olaķ mōlaķ kesē muappet yapālādı unnā da bāttı kitti işTe

A.D.Ç. : (426) yıl başında inci bizim yıl başı ōlmúyo

Y.Ç. : (427) ėskiden bi yalağ_almece oynadığdı bis Őimdi bunnā yalağ_almecı bilmezlē (428) Őimdi met_oynadığdı meselā Őūle bi Ői yapıyōz bi de dēynek (429) buna Őē dirdikdi tām̄sil gē mete dirdikdi bi de Őūle bi çatala ğurduğ (430) burda dēyneklen bi atadığ dē urdan urdaki adam dēyneklen geri furabilise furu (431) buriye geçirdi mi eli gediyo bunuğ unnarı Őimdi bunnā bilmiyo biz met_oynadıđđ (432) yalağ_almecı nē yaPiyōđ buriyi bi daŐ ğōyon (433) beŐ kiŐi bu yanda duruyo beŐ kiŐi Őēden (434) Őimdi bi tarafı daŐı deptirmemek_için dē urdakilēni salālā dēpēlē meselā (435) ğöbekten_āltını depTin mi tamam sēn dēpTiñ mi sen çıkıyun būle ayāñı deyirdiñ mi ğaçāsıñ (436) sen_urdāđana burdan biri ğēldi de ūs yanını ğaçan burdan bōle Őētti mi seniñ_arañı kesēdi (437) sēn çıkādıñ_oyundan meselā bu daŐı basmek Őiye tepede oynadığdı (438) kimi derenin beri yağasından kimi öteki yağasından bōle ğāŐıya geŐçēñ yeri biliyo (439) urdan bi gidiyon bi dağınırladı unnādan_ovel gelir tepede daŐı basādın (440) daŐı bēsTiñ mı tamām iŐ unnarı Őimdi siz bilmiyoğuz_ölum met_oynamasını tām̄sili (441) bi ğoca çizgi çizēsın bōyüđ çizēsın_emme bu eviñ_içi gibi (442) ğārŐılama dirlē buna meti bi furāsıñ dē gidē bizim bāñ ūs başına sayeniñ yanına ğıdā gideren_olur (443) urdan mēti burdan_atıyōđ burdan dēyneklen sen gene unu geri Furcēn (444) geri furamadın mı buriye dūŐTü mü sen yanıyoŐuđ (445) bu oynannarı siz bilmiyoğuz Őimdi yaw (446) Őimdi ğāyik iŐlē deñiŐdi hēp ā Punnara bađ bađām (447) bōle gece yarisına biz tepede biz yalağ_almece oynatığdı ğoca ğoca adamnā bizim_ēmsaldaki adamnā

A.D.Ç. : (448) ğızlā da ğay hēp telefunnan ūynuyo ölum (449) ğızlā da peđ_ızmat yaPmıyo ğızlā da hep telefunnan_oyneyo

Y.Ç. : (450) yalađ oynamek hani yalađ_almece (451) yaw_iŐTe yalađ didim buriye bi daŐ ğōyosun (452) Őimdi burdan dōrt kiŐi bu yalađdan tarafda oluyo (453) meselē dōrt kiŐi bu yanda oluyo dōrt kiŐi de burda ğaçıyō (454) bunnara sen bureyi dōrt kiŐiyi bu yalā ēlettirmiyen (455) bureyi dēpTiñ mi iŐ biTdi daŐı bulduđ mu (456) e burdan salıyūlā unnā ötekilēne ğaçanna (457) öteden ūriye ğaçāđa buriye ğaçāđa urdan biri buriye ğēldi mi Őimdi burdeki ūriye geçiyō bitiyo (458) ūnnara unnā saldırıyō meselē bu daŐı gelip te bōle basdıñ mı iŐ pitiyo (459) e Őimdi ben bōle bureyi sene sālđim zaman burda bu bōle benim burdan

yalaḠdan burdan_aramdan geŝdi mi bu adam çıķıyo ğay (460) buņnara kesmeci diyūlā bōle oyunnā vādı (461) emme ne zēvklidir ne zēvkli emme ŝimdi ğāyik ehe aķtırı aķtırıvarıyolā (462) yalaḠ_almece dirlēdi ötükü de met meT dirdikti una ŝūle bi ırpaḠ yaparız (463) bāzı da baŝlānı eleriz de ũ būle yere ğēldi mi burası uḠur_olüyö buriye furuvādıņ mı meselā ğāḠdı mı burdan bi furuyosun (464) gidiyó çeŝmenin yanına urdan elindeki dēynē sayıyosun sayı sayıyusun (465) bir iki üç dōrt beŝ aḠ elli sayıda ıķā u ğārŝılama didiñ (466) ötükü būle yeri ŝūle ğazāsıņ meti ŝūle ğor da bınnan_atāsın (467) una doḠuz dığız doḠuz didiñde dıķıs urda bi sayı oluyo (468) iŝTe sēn de geḠıyoņ_ūriye u da geḠıyo (469) kim fāzla olusa u unu yenmiŝ_olüyö doḠuz dıķızı kim fazlā yapāsa (470) öle oynālādı emme ğāyi ŝimdi ben baķıyóm

A.D.. : (471) eveli ép ūbandı hemen aḠlı eren_ısan çobana gidēdi (472) oḠumā gidēdik oḠul yok ŝı yok oḠumaḠlara gidēTik aŝ sene (473) gidēn gidēdi giTmiyen hēP Payırlāda mal_ārķasında bunnā

Y.. : (474) yedi yaŝında obancılı baŝladım hoca ayāmda babuḠ yok (475) yalın_ayaḠ daŝıñ_inde ārdıcıñ_inde yalın_ayaḠ (476) bi ğara göynek burēi ğadā dōn yok çobana gidiyós (477) ni ızdıraplā çektik yā bizim ŝindikilē ni va yaw ŝindikilē (478) ağamın arıḠlānı geydim de keçilere gidiyón ğārda ğoca ğoca sıpa gibi adamnā va malları vā (479) baḠsalā ya ben ōiKīn arıḠlāñ_ine iŝeme diyó (480) iŝediñ mi üriyiveri diyo Saten bi ökü z gönünden bi arıḠ yapıyosun (481) bir_āvta kitmiyo paralanıvarıyo arıḠlā ŝureyi ğadā yāmur yāŝ ıslak (482) ŝimdi cizme burēi ğadā baŝında ŝeḠŝı yok ŝeḠŝı kim_alıyo yaw (483) amcam hacı kitti de bi hacıdan_ādı bi ŝeḠŝı (484) ŝimdi herkeste ŝeḠŝı herkeste cizme hērkeste naylun ğūcuḠ (485) kim_alıyo yaw ıl ovallā vādı oval getiriz afamıza ğēyöz (486) bi sırtıñı ğürüyö tepeñde durusa u da yāmırını yir (487) ıslanır ŝindi ek ŝeḠŝı tıķır tıķır

A.D.. : (488) sebililik

Çakır Köyü - YENİCE

Hatice Yılmaz (76), Arife Dal (47), Nurhan Dal (53)

Okul var mıydı köyde? Okula gidebildiniz mi?

H.Y. : (1) zāten ben ōlmadan oğul vāmıŝTı burda oğulumus oğunuyomuŝdu (2) oğul vādı bis sāten ġā oğula yaşında girdik (3) ātık birinci sınıfı burda vādık sōna asçıK bıyiyince ōtī yāpdılā (4) Karaköy yoluna yapdılā burī burda hiç év yoğtu oğul vādı bizim_urda (5) bi çarlı enbī dirlēdi enbī bizi oğuttu beş sene (6) bize beşten çıkdıı mı tamam ġızlā oğumazdı (7) bis çok zekīdiK_ama ōretmen ōraŝtı babam vērmedi (8) ġızlā oğumas ōlannā oğur ē ben şindi ġızımı oğuttum ġızım_ōretmen (9) ōlannā oğumadı emme ġız oğudu ōlannā da emekli oldu gene hepsi ŝīTtilē (10) tabi kendilēni ħurtardılā ōle köümüzde bi ōle arı olceK bōle hiğāye gibi ōle bi pi ŝī yoğ

Unutmadığınız bir olay var mı?

A.D. : (11) çōçıklā bōldu çayda işte ikisi (12) çayda su kesilince ġuyulā eŝtile ġuyu eŝiliken bunnā da ġuyiye girmiŝlē (13) bene annattındı bōle bōle pōlmuŝlā bōle suya inē çıka diye (14) baK anne dēdi sopa uzattık_ama çōçuklā tutamadı (15) ufaçıktı sekiz yaşında mıdı bilmem (16) unnā çıkīdi diyü biz de gircektik (17) unnā el_ele tutuŝtu girdi bi çıktılā bi dā tā girtilē diyü ikinci çıkamadılā diyü (18) alıcı yapıŝağāmıŝlā tibine şiy_itēm diye (19) u unu yağalamıŝ u unu çōçuklā

H.Y. : (20) u zān biz de ziytin ŝī topluyoduK ġıds topluyoduK şurda ġārŝıda (21) hoca bi selā vari bi selā veri ben de diyóm kına a bēm_adama (22) aretlik tiyöm bōn bi zengin bi īsan_öldü tiyöm bu hocanıĝ selāsına göre diyöm (23) bi de sōna aramā çıkmıŝlā unnāĝ babannesini bizim yanımızdadı çōçuklā ōlmüŝlē (24) ġay ġeltik burī iki tene cenāze ağır_olüyö yāni çok (25) çōçuk da ōsa çok ağır_olüyö

A.D. : (26) feritun ölmüş_emme hasanın_ayağları depiniyo tā didi u ölmüyebilir TiTi (27) hati ölüm ölürlē mi TiTim ben de ekmek yapıyóm (28) ānınTa olTu yā bu işte ābīn çaya kittiTi ben_emen bideleri çıkārdım (29) eve gēTim ben şiyē gēmeden rıtfan gēldi anne çöçuklā öldü didi (30) ölüm ölürlē mi ölmez ben inanmadımdı ufağ çöçuk Tiye emme kitmiş çöçuklā (31) allah ğorusuğ biziminnē de kitçadı emme bağ ecelleri yoğmuşdu

H.Y. : (32) ekisi bir sārılsıñ da birbirine yapışsıñ da ölsün di mi işTe mevġām

A.D. : (33) hasan gene bayā yüzüyomuştu da feritun yüzme bilmiyomuştu

H.Y. : (34) e işTe analā bubalā dayanıyó gene te ùnnara (35) ālıyuğ sızlıyuğ dayanılıyo yā

Köy dışına çalışmaya gider miydiniz?

A.D. : (36) gençke gidētikti evlentikten sōna kitmetik te (37) bi de bize ni tirlēdi yā u ğağrımıza gidēdi (38) siz cingen misinis sizin_eviniz yoğ mu dimezlē midi (39) yā bizim purlāta iş sāsı yoğtu nāpçīn untan gitiyotuğtu

H.Y. : (40) peK iş sāsı yoğ bizim pırlāda işlemē (41) yenice fabriğası vādi ũ da battı (42) iki araba açığ_arabiyle fabrikī gidētik çalışmā

A.D. : (43) pamuğ Sēytin gidētikti bis

H.Y. : (44) çöçuklāmıs küçük_evde ğalırlā bis fabrikī çalışmā gidētik (45) yāuT Ta az tütün ğırā da gidētik arife di mi gene de (46) tütün ğırātığ ta öle evde ğalıır_innā vāsa büyüklēmiz dizēdi yoğsa gelinÇe dizēdik (47) hadi urdan fabrikī gidētik açığ_arabalālan ğoca iki araba dolu (48) öle öle dünyā geşti be ölüm geşti dünyā (49) öle öle geşti yuvārlanıp gidē tünyā yuvārlanıp gidē (50) öle öle her şī ğenşliklēde her şī ğenşliklēde yā

Köy hayrınız nasıl olur?

H.Y. : (51) köün hayırı mı öldü pittı ğālī köün hayırı di mi çöçuklā (52) e işTe toplıyulā para toplaniyu

A.D. : (53) herkesTen para toplālā meselā herkezden yeTmişē lirā mi yüzē lira herkes çıkariyu
(54) toplanıyulā bi hayvan_alıyulā piáf tas kebabı helva ayran (55) böyle göca kō toplanır
cāminin yanında yapālā

H.Y. : (56) mevlit_okurlā cāmide de cāmisenin çoK güzeldir

A.D. : (57) ğatınnara erkeklere ayrı sērvıs yapılır (58) öle güzel_olur hani hayırlāmis yavus_olur

H.Y. : (59) denk kēsedin_e hiç hayır filen de ğā denk kēmicek seniñ şıye yeñi sene

A.D. : (60) meselā baK gönen bizim gibi yaPmaz keşki (61) unnā sütlü yapā geçen burdan biri
yapdı (62) om beş ğazan yaptılā om beş ğāzan keşkek yindi

H.Y. : (63) Pazār gündü

A.D. : (64) bu bazār hani keşkimiz güzel_olur (65) keşkimiz añılır burlāda éyidir yāni (66)
davutküyüñ burlāñ keşki éyi olur (67) biz gönene kittik mi hiç keşke yiyemiyós ama bizim
güzel_olur (68) kendimiz de pişiriyüz biz_üle

H.Y. : (69) e işte günnē öle öle geçip gidē be yuvārlanıp gideriz dünyāda (70) öle öle öle öle bōn
yārın yuvārlanıp gideris

Gününüz nasıl geçer?

H.Y. : (71) hiş ni yāpiyós aqşama ğadā oturuyóz işte (72) eviñ_ıçisi pıT mutfaK pıt pıt eviñ_ıçı
aqşamı yāpiyos (73) ğā ihtiyariyiz ya

A.D. : (74) hayvannālan geçiriyus

H.Y. : (75) bēm hayvan da yoK bi canım vā (76) bi de adam vā ekimis olıp pidī āşam

A.D. : (77) bahçe yapıyulā gene ikisi

H.Y. : (78) domata biber vā fasille va aK fasille ùnnā vā işte yāvrum

A.D. : (79) pirē tāla hayvannara misir_ekiyus kendimize iki dönüm bahçe yapıyús (80) ğavun ħārpızımızı yiĈāmızı kendimiz_üretiyúz yāni (81) pek satın bazar_ışine ŧē yapmiyús (82) bazara da gidiyus da az gidiyus kendimiz_ürettimizden (83) dolaplara donduruçulara ğoyúyús kimisini ğurutüyús é unnarı fasülyeleri meselā (84) é bunnā tā sālıklı diyu doħturlā dinniyus televizyonnāda

H.Y. : (85) e canım tabi bizimkilēnde ileç mi vā Çanım öle çok çok (86) atiliyú gene de

A.D. : (87) kendimis yaPmā ūraşiyuz genelde elimisden ğēdī ğidā

H.Y. : (88) işte hā köyde bizim hiç böle pi ŧī īsiĶ_ölmas (89) her ŧī böle her ŧī satılır benim yanımdan geçē hēpsi (90) benim_ev de hemen demir ħapılı burēi dönēkene benim_ev de urda hemen (91) sen benim adamna bi ğörüŧseñ (92) hiç böle hēpsini tāri tāriñe aħnadır da tāri tāriñe ismāyil osman dayıħ (93) her ŧī tāri tāriñe aħnadır böle ni bilürse meselā çok ŧedir

A.D. : (94) ŧūle kūmüzün hani bi eski ŧī aħısı yok tüşündük būle hatçe abamnan

Ailenizden bahseder misiniz?

H.Y. : (95) éki ölüm vā bi de ğızım vā ölümün biri çanaĝgalede mēmet yılmas (96) biri de burdan mistafa yılmas olanı urda hasan yılmas (97) deñize īsannara bilet kesiyo denizde tanışabilirsiñis (98) hasan bi ŧī āmiş kepçe āmiş māmēt de hinci kepçiylen çalıŧıyo ārife teKemis (99) ūrēi burēi kimine ğuyu ğazıyomuŧ (100) hinci çanaĝkaledede bi pi ŧī oluyumuŧ ya ben bilemem (101) urda çalıŧıyulāmiş büyük yērde eme né olüyü çanaĝkaledede (102) bilmem né olī yavrum köprü dīl (103) bi alannık yērde çalıŧıyulā emme televizyanda ğördüm

A.D. : (104) böle pi ŧī yapālādır

H.Y. : (105) yapıyulāmiş işTe urda çalıŧıyū māmēt bubası (106) hasan Ta devāmı deñizde bilet kesiylā bināsi bilenek vā (107) purdan varıkana yeni binā olTulā ye (108) öTu ye büyük işTe cāmi filen_öldü (109) ūnuñ_emen āltındaki yeŧil pinānın bi āltında mēmet yılmazıñ_evi (110) sāten yazılı māmēt yılmaz ŧisi evi tiye yazılı (111) mēmet yılmas altmış Tōmnu mustafa

altmış üç Tōmnu emİne altmış dokuz dōmnu (112) ben kendim kırk dōmnüyum tabi sen kaç Tōmnusuñ (113) hasan da segizen dōmnudur hasan senden kaç yaş büyük bak (114) hinci izmirde ramazanın dünü ocaK bizim izmirde düyün olcaK (115) hamdiye anası emme gālik ramazan nēerde çalışıyu beñ bilemem (116) pi dā hafta dī tā öteki bazar hafta ismirde (117) nasīp olusa vācīn işşalla nasīp olusa (118) unnā evelādan benim emine izmirde okudu da hep şīde bucada okudu (119) dedebaşı dirledi gā endi dedebaşı gene devām idiyo mu bilmiyorum ben unu (120) çöçüklā bilir e ben bilmem dedebaşında biz inēdik (121) urdan da hamdiyīn evine gidetik bizi garşılāladı urTa (122) emme gālik durúyu mu durmúyu mu dedebaşı dirledi burdan varıkana

Köyünüzde düğünler nasıl olur?

H.Y. : (123) davulla üç gün davul çalındı bizim (124) hinçi ağamıñ tüyünü öldü bēri hāftada benim düyün olcaK (125) evvelden şīlē cingennē hayvannan gelir gidēdi (126) hayvan bizim avluda ārife bi haFTa bālandı tekemiz bēim düyüne gıdan bālandı (127) üç gün davul çalādı üç gün keşkek dōülür davullan

A.D. : (128) hatçe aba bōreK pişirillēdi bi de piliyoñ mu garılā

H.Y. : (129) tabi ē benim mēmediñ düyünde filen bōrek pişirtik bis (130) mustafada pişirimedik de mēmediñ düyünde biz bōreK pişirdik (131) olurdu keşkek olurdu hepsi olurdu yourtl amırı pīlafı hoşafı helvası hepsi olurdu (132) tabi bi de bōrek olurdu unu da māmediñ düyünden sōna gāli bōreK bırakıldı (133) mistafanınkıñı yaPmatık evvelden düyünde üç gün davul çalınırdı yavrüm (134) hey allahım üç gün davul mu çalınır üç gün davul çalınırdı

A.D. : (135) e misāfirle kitmez evlēde gonaK kalırdı hep

H.Y. : (136) yā tabi gonaK yazāsıñ evlere

A.D. : (137) şindik yiyeñ gidiyü ālem kendi gāliyü ama eskiden ev tolādı (138) her yan isan yataK yuvāla yōrgan yuvāla herkez üstüne yatādı (139) pōle herkeze yatā nēerde bulceksin

H.Y. : (140) sen öle yataK Tince aklıma gēldi (141) benim TüyünTe mi ni zaman bilmem hanxımızın düyününde (142) cingennere yataK götümişiz göttük (143) é benim altinnā yastıñ_ālTına gomişin de baK (144) urı varınca şangirtak altinnā inmiş_urda (145) emme burdan götürennē ālmışlā gelmişlē (146) baK hātırında gāldı hinçi öle diyince bu

A.D. : (147) ekinin_çine soKāmıştı altinnā gidēmişdi (148) pütün kölülē nerēi soKçek pariyi

H.Y. : (149) Çumā günü āşam hiyetlē oturu (150) hem gānını doyuru hem böle şī yazālā év şī évi misāfir koymağ_ için_év (151) misāfirlē gēldi mi unnarı böle götürü yatırısın (152) urda u év de una baKā öledi

A.D. : (153) zāten millet yayan geliyu geçe geri nēle dönçeK kamaK sorundalā

H.Y. : (154) evvelden öleTi yavrum

A.D. : (155) eskiden misāfirlē kitmezdi

H.Y. : (156) hinci varyıuñ dönüyuñ kimse kimzi unuttu gālik (157) millet biri birini de unuttu varyıuñ dönüyoñ beklemiyosun ku (158) taKsilēlen gidiyos şimdi geçen biz şēde düyüne kittik orta bi ö (159) taKsi döldü bi de sōna taKsiden hiçkimse gālmamış ālem dālmış kitmiş

A.D. : (160) bi sāt iki sātta meselā dālvaryıulā

H.Y. : (161) evvelden öle tīdi üç gün üç gün düyün mü olur (162) bi de dowaK sabāsı olurdu (163) o gün de gene davullā çalādı gene (164) dāmāT oynādı u zaman da di mi helva olurdu

A.D. : (165) mahkemī gelirlēdi burdan gızıldamlılā mahkemī geliyulā (166) gēmişlē bizim purda yattılā ben_unnara yataK_atıvādım hatçeba (167) durmuş ağamıñ arkadaşıdı gēdilē (168) yataKlā pēyaz temiz diye bir tek isannā içine girip te yatmamış (169) nası attımsa öle bi de biz gāKtıK ezenden_evvel (170) gāKmışlā gene yayan yeniçī mahkemī kitmişlē (171) azıcıK ben_önnēne yimeK göyiyim TiTim_ama isannā hiç yataKlāñ içine bit tek_ēllyip te girmemişlē

H.Y. : (172) veh veh veh işTe kendileri tērli diye girmemişlē işTe (173) kendileri tērli mi nē kim bili īsançıklā

A.D. : (174) hani bi yenici mahkemī gelirlēmişti böle yayan gelirmişti millet_ep geceden çıkā da (175) şindi ni gıdā rātlık ti mi (176) bizim ğayniyin çārganda şilen urda ğalan çoĸ_olurmuştu millet (177) hiş tirdi irçep misāfirsiz ğāmaztık biz tirdi anam bubam yediridi

H.Y. : (178) tabi yatiyulā urda

A.D. : (179) gelen giden çoĸ burdan çakırtan_ōsun gelen giden dirdi urdan haydārdan_ōsun çoĸ (180) bubam urta unnāñ_évinde ğamış ta şī yimişTi beKmez (181) benim_iki tane ğızım vādi bi çanaĸ beKmeze bala (182) ğānını Toyurulāmişti öle şey yapāmişti (183) sōna biS böle nişannanınca çıkarttilā tüşünürken onu bultulā

Önceden ekinler nasıl biçilirdi?

H.Y. : (184) bizim kōümüs hep işçi getiridi öraĸ piçirmē filen dabandan (185) hārife biliyosun di mi hep işçi gelirdi (186) hinci bizim kūyde iş yoĸ ğāli

A.D. : (187) işçi yēTmezdi bize burēi pomaĸlādan gelirdi (188) dabandan çapaçı ayrı öraĸçı ayrı gelirdi (189) yā bi de üç_öyün yimek yirlēdi bizden (190) sabālan gelirlēdi şindi yidide āltı puçukda yimek yap (191) yā çöçuklām ufaĸ unnara mı baĸiyim (192) hayvannarı mı sāyim unnara yimeK mi buluyum (193) gétiridim ğurban yāzdi u zamannā bunnān_ōtuĸlānta (194) eritiveriyim mar ğāvurma geti mar felen yap (195) ğaçtım ğā birinden yıldım yā çıkTım dışarı (196) unnā işte pomaĸlā mar tir_īsana öle babalara babato dirlē gelinnere gelinto (197) hadi baĸām dirlēdi yörü bizlen piç (198) yaw biz_unnālan bir gidemeztik unnā çoĸ piçi (199) sen acemī min dirlēTi hī dirdim ben Te (200) ben çoĸ piçemezdim_ōrā ercep çoĸ piçē (201) hem temis piçē hem de güzel piçē diye una bācıĸ_atādım ben ğāli

H.Y. : (202) hinci bizim kō işçi hōldu

A.D. : (203) yımışaK_eKmek yieksen muacir ęızı al pareyi tutturcekseñ yörük ęızı al dirlē (204)
hani ũle sōlēlēTi

Hıdırellez kutlanır mı bu köyde?

H.Y. : (205) evvelden çoK güzēldi ama şimdi ęa hıdırilez file battı ęali di mi arife (206) hıdırilez
filen pi şi olmüyó hinci ęā ölüm (207) evvelden ęuzu filen kesilirdi hıdırilezde

A.D. : (208) esKiden şindi biri ęuzu getiridi sürüsü olan ĩsan (209) siz de bulęur getirin ęoņřulā
yā getirin (210) toplanılır birimizin avlusunda bōle yapılır yinilirdi (211) amma ęalik
yapılmıyo şimdi

H.Y. : (212) şimdi ęā dē orēi amlı gidiliyu ęāyi (213) ęeņlē toplanıyulā yavrım gidiyullā urda
ķır yāpıyulā

Paskelle neye diyorsunuz?

H.Y. : (214) paskelle hı işil ārdıřlā kesilir ęeņlē getirirlē yaķalā çayın ęıyında (215) hoplālā
paskelle u dumandan hoplālādı bizim ęeņřlīmizde çoK meşurdu u (216) direktörlen getirirlēdi
bayırdan ārdıřları toplālā (217) ayın Ķıyına indirirlē yaķalā ũnu tüylēlē üstünden

A.D. : (218) eskiden ęeņlē PayramTa hatırelleslēde şidirTi muappet yapālā (219) şindi ęeņlē
hep kendi ęezdīnden heralde undan ęāķtı bunnā (220) bayram yirine gidē bi sançaĶ
Ķurulurdu meselā meşe ācına tātadan sinçirlen (221) iki kişi bi kişi orti binēdi çekişir de
ęıylara bi kişi de asılır sallātıĶ_unnarı bũle (222) bizim haydar meselā bize çoK ęurādı

H.Y. : (223) bizim de ōle olurdu bizim ęeņřlīmizde ōledi sançaĶ (224) köprünün yanında ęoca
ęoca řıylē vādı ınarlā (225) hiç ęā hem de bōle hinciĝ_annarı çayları dariyilā yā (226) pi şi
ęāmadı ęay_ı çayları daramaķtan pi şi ęāmadı su da ęāmadı (227) bi de bizim köŕmüzün suyu
ķıt_arife (228) ayları daradīndan sulā geriye indi ařřā indi yoķ su mu yoķ

A.D. : (229) şindi baĶ bizim sulā kesiliyu tā aķřamaĶ geliyu (230) önceden eKmeK ilannāna
varasiye her şıye su dōldurusan doldu (231) doldurumassan ęaliyüsün zāten ni bulsaĝ (232)

elim de sudan çıkmıyó hayvannāmız da wā bi de (233) her yire su TölduruduḲ bunnā ufaḳḳa ḡāli (234) bi de ḡādeṣ gelirdi benim_istambūldan (235) yaw bi su dökēlē atçe aba āṣama ḡidā bi tamla su ḡāmazdı (236) iki dōrt tene ūlan dadası bunnā

Önceden bayramlarda ne tür eğlenceler yapılırdı?

H.Y. : (237) arap_olur ḡurbanda arap_olurdu bizim (238) ḳafalāna geçirirlē ṣiyi oTdan ṣiyi ḡara sürēlē arap_olurlā

A.D. : (239) bi de çan daḳālā arḳalāna fereçeleri giyēlē ṣūle ṣunnarı ḡaralanırlāTı öle

H.Y. : (240) e işTe bōle arap_olúyulā ondan sōnacāzım ḡa ferece giyyulā (241) ferecenin_ārḳasına doldurúyulā ṣiyi at ḡoyyulā (242) başına da bu ṣiyi geçiriyulā bōle arap olúyúlā (243) ondan sōnagi hafta ḡāvenin yanında ṣi yapıyulā (244) arap_oliyi geziyulā toplúyulā araPadan geçenneri filān durdurúyúlā urlādan (245) ḡētiriyulā başḳa bebek tutúyulā çok pi ṣi oḡyun yapıyulā genṣlē

A.D. : (246) suya ḡötürüyulā unnarı para vereni suya bastırmıyolā havuza (247) vērmeyeni bastırıyulā arabalāḡ önnerine geçiyulā unnādan para alıyúlā (248) kimi çadı oliyi elinde bi īne ḡoṣ baḳām ḡoṣ ḡāli bizim burda dōrt dönē (249) bu çoḲ ḡōḡādı hiç ṣiye çıḳmazdı bayram yirine beni yaḲalıçeklē anne diye

H.Y. : (250) e ḡōḳulmaz mı canım uzūn boylu sāde bēyaz giyṣyo (251) bi de āḳıṣı yapālā bi usun bōylu adamna sāde bēyaz giyē bōle (252) appaçıḲ_er tarafı cadı bōle iyne alır ḡālik iyne soḳā (253) muammer bizim_undan çoḲ ḡōḳādı (254) ṣimdi ölüm unnā da omüyö ḡāyi yavırım evvelden olur çoḲ olurdu

A.D. : (255) āyink_olur burda

H.Y. : (256) ḡarınlāḡ ahingini bōzā araplā hadi undan sōna ḡāvi yanına gidilir

A.D. : (257) buyu bayram yirine gidiyus (258) ṣindi bu peytiri vā ya almanyalı ḳaFasına bi maske giymiṣ (259) ben de hiç ḡōrmedim u zamana gelesiye öle pi ṣi uy uy uy (260) almanyalı

ya ölüm bi sâna gidiyó bi soluna nóluyo una tidim ya (261) p le geriden geriden unn  gavi yanına v dil  u biliyomuşunu (262) bu niyin kine t dim ben de (263)  le pi y l den bi dede g mek v  sandım (264) afasına bi geçirmiş mask  ben g udan  lt m emme (265) ur i oyun yaPm  kitmiş milleti g ştur y 

N.D. : (266) pilastik maske  lur ya b  biliy n m   le (267) g z bayramnada niyl   maz biz t tadan sana gur tık ta nı g d  bin tik

H.Y. : (268) evveldendi işte hepsi unn  hinci ay h psi şitti battı ay hepsi

N.D. : (269) hinci yo hate aba burda v  mıdı  le

H.Y. : (270) v dı y   lmaz mı ıs sana v dı (271)   bi de t rk  s letik bi t rk  bi t rk  bi t rk 

N.D. : (272) biz b le k  k s om beş on  ltı yaşl ndiyis (273) amc m ızınnan ikimiz bindik  rta yerine de birini otutturdu (274) sen  c n biri  sın bi altı tikenı bacal mıza doliyi doliyi v sin (275) u zaman b yle şiy  mi w dı etek metek kısa baca mı olun yodu (276) bicama v dı bizim u tarafta orapl mı içine sotum (277)  u geliy  geliy  baa doluy   lum y pma diy m peyaz atiyim yo (278) havv  didim ben kendimi  tiy m vall  aşş  didim (279) ız mez rl n içinde  rpilc n mın nura didi i n piyim (280) b le de canım yaniy  didim s na biri g ti te g ladı (281) b le şiy  olurdu eskiden işte

H.Y. : (282) y  y  hepsi geride aldı a hepsi pitdi (283) hinikil  genşl  yaPmiy  yavrum    le pi şil  (284) hini   elleri eren gidiy  amnıqlara urlara otum   s eşmel ne (285)  s çeşmesini bilirsin di mi  s çeşmesini bilirsin atat rg n çeşmesini (286) g rmedin mi  s eşmesi diyiviriy z  r a bis (287) atat rk yaptı ya burl  atat rg n yolu b  burl  atat rg n yolu (288) ın rl  file urda mez lik hepsi alik emme iyiy  kıstırmışl  bay 

A.D. : (289) eskiden muappetl  o olurdu be y  (290) arıl  alaman oynadı met oynadı b le ıadı genşl   sun (291) oynalaradı bis ıs o  d nden bizim  wluda o her g n oynalaradı oynatıqtı

Kartala nedir? Yağmur duası olacağı zaman mı yapılırdı?

H.Y. : (292) üç dört yoluñ çatında biriniñ meseġa eviniñ yanındaki çāltıda ũrda yapāsiñ (293) dört yol çatında dirlē pişirisiñ gelen gidene sũtlesiuunu (294) gelene gidene dādāsiñ_ep gŕtũrũsiñ ġāvi yanına dādāsiñ (295) ōle ōle işte kartala olur

A.D. : (296) getirirlē anasının_ilki kimse unu islālā pi de yāmur yāsın diye (297) unu gũzēlçem bi islālā

N.D. : (298) anasıl biliyuTur_emme bu bilmezdir (299) hamırı ġarāsın bi ilānda undan sŕnaçġime sacı da ġŕrsun_altını da yaķāsın (300) burda iki kişi yazā biri de ocāñ ġāşısına geçē (301) u bũle ġabarı ġābarıvarı ġabarıvātın mı ādın mı hemen burdan yālı sũt_olur (302) yālā yālā verisin unu ġālī dŕldurusun ŝylere (303) biz_ıını yımışak yımışak ısırı ısırı yeriz

H.Y. : (304) oķunur sŕna ġa oķunur dŕwa edilir yāsinnē file oķunur (305) dŕwa olur_işTe yāmır yāsıñ tiye

Bu kŕyde çalgılı eġlencelere ne denir?

H.Y. : (306) ayink tēriz dŕne ayink tēris (307) biz ayinge gidiyoz tēris gelenek ayink

N.D. : (308) çanaķķalede durũyu benim ġızım da diyu ēylenciye kittik diyu (309) ni iyencesēmiş u didimdi nişan vādi ārķadaşımıñ didi

H.Y. : (310) ayinge dimiyũ baķ ayink timiyũ de ēylençe diyo

I/46

Çırpılar Kŕyũ - YENİCE

Ali Dilek (77)

Merhaba. Doktora tezim için sizinle konuşmaya geldim İzmir'den.

(1) otus sene yirmi sene evelâsı allah ramed_itsin bi peder vâdı bubam vâdı benim (2) tavuğ kesmiş tavuğ yimiş onu da burēi ğıdıĴlamıř (3) ulen benim boğazımda tavuğ kemī bāttı diye ayā ğāktı (4) şimdi burdan çıĴtıĴ bi de cumā ğünü (5) cumērtesi pazara giriyo undan sūna da yılbaşı giriyo (6) benim şimdi cumērtesi pazara giriceK hastāne de tādil_olūcek (7) yılbaşına giriceK tādil_olucek diye burdan cumā ğünü alelacele kittim (8) tam_ōlen zamānı vādıĴ_oriye (9) iřte bōle bōle bize doĴtura yōnnendirdilē emme tam_ōlen sātındamıřlar sizin gibi u ğünün bēhrindeKi talebelē (10) ulen u geliyo amca aç_āzını baĴām bu geliyo (11) bi řıylē ōrenceklē yāni aç_āzıñı baĴām dirkene doĴtur geldi (12) bi řī beyaz bi řī içirdi içirdi bubama (13) bōle gidiyo u ğün bēhrindeki u makinede bilgiseyarmışTı haralde (14) u zaman da ũ mu niydi bilmiyóm yan yātiriüyü içiriyü (15) aynı bũle ğānından mīdēye kittī ğörünüyō bembeyas sũt kibi (16) on yātiriyi içiriyi falan Fılan (17) amca didi sen didi boğazında hiĴpi řī yok tidi (18) vādısa da didi geĴirmiřiñ didi ğa (19) şimdi eski Ĵafa ehtiyar dī mi (20) bana yōlda dise benim ācım durdu dise belki biz hiĴ hastāniye vāmācız (21) urdan çıĴdıĴ geliyũs ben diyo yōlda diyo annadımdı unu diyo (22) ācım kesildidi de diyo boğazımdan diyü geştini diyo (23) ōle buyu bi māzimiz_oldu urlāda (24) řu bizim ğoruküyde bi assubay vâdı (25) bundan beř_on sene evelâsı ben de arabālan yeniceden geliyom (26) aĴşam ğarañiyi zamānı de urda engeci sapānda beklīP durur deliğannı (27) aldım ben bunu ğorukōlümüş assubaymış sen niyin niysisin nērdensin niysin (28) ben izmirde didi ğörevim didi ben ğorukōlü assubayım falan fılan şindi sādān soldan ğonuřurĴa (29) bizim zamānımızda dayāĴ ĴoĴTu ō ben bi hořkēř makinalı tũfīn bōle ũğgen_eyē gibi bi āleti vādır (30) ũnu sōrdulā ilan yaltırag_isminde bi teymen vâdı (31) burdan sivilden adres ālTıĴ ta kittiĴ_u teymene (32) a tanıřıĴ kibi oltuĴ ğālī a bölüiyine de aldı bizi (33) una sōrdı bilemedi buna sōrdı bilemedi iř bene dayandı mañgada (34) ali dileK didi sen de bilmiyo musun didi bana (35) ben ğülümsemişim de cevap vērmiřim ũlan ātı ātívēdi bene emme ğülümsedin diye (36) sōna da benden ũzũr diliyo seni diyo bilemedin_Ĵin dōmedim diyo (37) ğũldin_Ĵin dōdüm diyo askerde diyo ğũlmek yokTur diyo ōle řıylē esKiden vâdı (38) ğoruküylüyü annatĴım dayāĴ vā mıydı askerde didim (39) ulen_ābī didi nerde dayāĴ yāu didi şimdi didi sizin zamānınızda didi (40) mehmetĴik diyodun_askere didi diyodunuz didi şimdi didi mehmet bēy diyũz dedi (41) yāni mehmetĴik diyemiyũz didi u da benim ğıdān tāsilli didi

(42) hakikāt da öle şimdikin genci yāni her şeyi görüyö (43) er de ösa veyā yini lisī pitirdi ya üniversteden gövuldu (44) er bilenik_ösa şimdiki isannā öle işTe

Bize eski günlerden ne anlatabilirsiniz?

(45) benim bāzı gördim yaşadım vardır bāzı da eskilēden duydimi unutmam ben (46) hele gençlikte çocuqluqTa başımdan geçeneri duydimi hiç_unutmam (47) ama şimdi unudüyüz başka şindi unudüyüz (48) āşam sabā felān yere kitçēz disek sabāları unuduP geçiP gidiyöz başKa yere

Başınızdaki geçen önemli bir olay var mı?

(49) başıma hiçbi şey gēmedi allā şükür yirmi beş sene öraşTım ben (50) şindi kısacasından bahsedivericen ben fakir_ayle çocidım (51) bu da benim yiyenim_ölüyö saden gārdeşimin çoci (52) çok çalıştım çok çapaladım allā şükür bu mertebeye erdim (53) ama dāda gezdim bayırda gezdim ovada gezdim dere de gezdim (54) hayāTda ben görqu nedir bilmedim baK burdan çıkadım edremide gidēdim ayvaliye gidēdim tıraKtorla (55) samān götürüdüm bilmem şunu kömür götürüdüm bilmem nāpādım (56) gelikene üyKum gelirdi gecenin yarısında dē orda han dānda galiveridim (57) bi kestirirdim çekiveridim kenala çamın dibine uriyi buruşuveridim (58) hiç görqu nedir bilmedim bilmiyun da hālen tā (59) ben Tā gēçen seneyi gidān dışTe yaşıyudum havada yaşıyodum yāni (60) ha ama biraz rāsızlaştıK bu sene bi yeriye kitmiyon (61) āşam_öldu mu evime geliyom yātçem vallā çok çapaladıg mücādele ettik (62) yāni demeg_istedim kısacası bi ayı oynatmadım baK dünyāda bi ayı oynatmadım (63) bi de davul çalmadım devenin de yularını tuttum çekmedi dimesinnē diye (64) çektim böle bi köreşTe baK (65) u deve de vādı emme unu bu sūna buyu bi çektim böle çekmedi dimesinnē diye (66) şöle bi şiylēlen mücādele ettim alışverişlen teraktörleren çiftçiliklen çobancılıqlan (67) en son_ışi çobana bāladık geçen seniyi gelesiye gidān beş_on senedir göyün guzu yāpiyim diye çapalyoduk (68) u da pittı gālik_ışte otuduğ buriye bāzı nenelen gavga ediyös bāzı eyi oluyos (69) öle öle vāktimizi geçiriyus ama çoğ şiylēm vādır yāni çiftçilikten falan Filān (70) sorcānız pi şey varsa bildim gidān cevap veriyim

Köyün tarihini biliyor musunuz?

(71) bu köyün de ahvālini sorāsan ben duydīmi sōleyçīm şimdi baq gōrdīmi yaşadīmi dīl (72) bu kō ilkTen eskiden çumūriyetin patişahlīn cumūriyete döndī dönemde savaş vāmiřtı türkiyede (73) şindi savaş vāmiřdı ama bi de savaşdan hāriç çete vāmiřdı askerden hāriç (74) bu askeriye den hāriçmiřTi emme çete halka yārdım_idēmiřtı yāni (75) ğavura yārdım_itme deyil de halka yārdım_edēmiřtı (76) bunnā āma ihtiyāci oldī zaman da sana gelirmişTi (77) āmedā bize bi at ilāzım bize bi at tutçen (78) ũ zaman en seri vāsita āTmiřtı yāni devemiştı yük çekmek_için sen_itirāz_edemezmiřiñ de (79) urda bi adam vāmiřTı şimdi rüştiyeden çıkmış tahsillimiş tāsilli görüyumuş ũ günü (80) cāhillellig dönemi canım u ğarışıKlıKda bu komuyumillī diye türk_askerine diyulāmiřtı komuyumillī diye (81) anzavur diye de ğavur_askerine diyolāmiřTı (82) şurda gündūdu vādır orda ğavur_otumuş ballā kızası vādır ğavur_otumuş ğaraeydin vā şurda ğavur_otumuş (83) şindi çetelē habār gündērmiř buriye bis falan gün kūwe gelcīs bize ğārřı ğuran olmasın diye (84) u da u günün bērinde u günün tāsillisi görünüyumuşdu ā iřTe çete geliçekmiş (85) bizim řōle yapā bōle yapā ne yapām bunnara çepe ğurām (86) çepe ğurām nerēi ğurām şurda ğūca ğıran vādır bi bizim mēřur (87) ğūca ğırana bōle mevzī ğazmişlar tā şurda depu yaptılā oldī yire depu ũmadan mevzūnun yeri bellidi çukur bōle (88) bunnā benim duytuqlām dedemden dā böyüklēmden (89) urdan ğa boynunnādan geliçekmiş çetelē unnara ğārřı cepe āmiřlā mevzi āmiřlā (90) silā ātçaqlāmiř hiç çetenin ğārřında durabili mi īsan (91) āTmiřlā aTmiřlā burdan bi bōzgunnuq veriyulā buriyi ğaçıyolā (92) bu bizim cāminiñ_ālt yanında dereniñ boyunda u zaman otus hānemiřtı bu kū (93) kürlük sıKlıK bi balқанmiřdi yā uriye ğaçıyumuş millet (94) ğaçākana birini hemen cāmide ezen daşı wādı bizim bōle büyük yaslı (95) mināre falan yoğ_u zaman u dařıñ_üstüne çikā da imam_ezeni oķūdu (96) bu ezen dařımiñ_üstünden çikıyu çete birisi aşıveriyo bi şiydiyu pat diye yıkıyō (97) durmuş dedī u zaferiñ bubasını māmēt bi de başırlı vāmiřTı lābıdır_u başırlının da adı deyildir de (98) u da bi ğoņřunun_evinde otumuş otumuş da gidiyim dimiş iki ğavur da ben_öldüriyim (99) yāni çeteleri ğavur ğūstērmiř_u tāsillilēne evden çikıyo ũnun da hemen āzına çikıyulā (100) ũnu da ũrda öldürüyulā bōle burdan bōle ğowanciye dōru geçmiřlē

(101) geçēlēkene bizim burda bi nāmlı deli görücü diye bi adam vādı emmā hesābını bilen delilēden ōle sapkın delilēden deyil (102) ğaçarğana dizlēnin bağı goyvemiş ğaçamıyumuş biye ğoņşunun avlusuna giriyo (103) köpek yalā vāmiş bōle bis köpek yalā diriz burde kelplere yemek verilir (104) onun içinde su vāmiş ğaçamince başlamış şap şap şap şap ūdan su içmē (105) çetelē başına gēmiş dinelmiş de ulan bu deli dimişlē nāpçan bunu öldürüp de dimişlē (106) ōle kūtārdım ben kendimi diye adam söylēdi biz punu duyātık āzından (107) sonra u hatıbağzı didīm ölmüş u adam bis tanımız de (108) ğeñç ölmüş yāni tükkanı vāmişTı evi vāmişTı burda çetelē geliveriyū (109) unu önderlik yapıyū diye bilmişlē evini tükkanını yakıyulā geçip gidiyulā falan fılan (110) undan sūna bu milleT anzavura komuyumillī ayırdı etmiş yāni ayırmış ni taraf anzavur ni taraf komuyumillī (111) şıye gelince bunnā sizin işinize yarā yaramaz ūnu ben bilemem (112) yarāyÇaK işinize yaraycaK dersinize yaraycaK pi şiy vāsa sorun biliyusam cevaP veriyim (113) kündüdu yunan una gelince yunan emen işkāl etmiş yunan kaptı ğaştı ingilizin firansızın ārkasına (114) ingilis firansız neriyi işkāl ettise hemen gēmiş yunan ūriyi ikāmetkāl etmiş meselā tā āfyona eskişeyire ğadā (115) bi habār geliyu mērkazleri ballemiş diye falan ğün türkiyiye terk ediyus hemen gelin diye (116) burdan gündūdudan kopuveriyulā görüköyün altından aKbınār boğazı diriz bis (117) urdan balleye gidiyulā yaya atla eşşekle veyāut yayan (118) işTe bu görüküde bulunan para bu yunan parasıdı urda bi para buldulā (119) şindi burdan balleye varyolā balleden de çıkıyulā izmire gemiye kitiyulā yunana ğaşçaqlā (120) balleden de izmire yürüyulā āmme yunan bu eskişeyir kütahya tarafından olan askerini toplamış (121) gemiye āmış başıbozuk sivile başıbozuk dirlēmişti u zaman başıboziye almamış sivil gemiye (122) bizim türk askeri de geriden erişiveriyō yunanın sivilini izmirde denize dōKdīni sūlenirdi (123) u ğünüñ bilen adamnānı ğōrTüg biz yaşadığ yāni (124) ōle bi olay geçmiş undan sūna işte burası komuyumilli ōmuş (125) evelādan yānmiş tārif itmişlēdi yānmiş yönnendirmişlēdi buriyi (126) u işte u adamda cāhilleliK vāmiştı u nē dirse o olumuşTu yāni tāsilli diye (127) rüşTiyeden tāsillimişdi rüştiye mēktebi vāmiştı u zaman eski yazı üzerine (128) saten pātişahlıKta esKi yazı vāmişTı türkçe yoğmuşdu (129) Çumūriyet ğurulduktan sūna çıkTı türk türkçe yazı (130) ēvelā bi olaylā burlādan gēmiş geçmiş

Köyün adı nereden geliyor?

(131) unu bilemem ben ũnu bilen yođ ğuna bize tārif_itsinnē (132) ben bu annattıđlāmı dedemden veyāuT dā böyüklēmden duytuđlām havızama yazılmış annatıyım yāni (133) ũnu bi bilen annatan yođ ama řu ğārřı küye bākınca buriye ne derlē biliyoğ mu (134) ađıřıplılā dirle ađıřıplılā yāni ağmışığ ğoyā bis (135) ōle itāb_edēlē bize ço^k ğızıveydilā mı bilmiyom_u geleneK nērden geliyo (136) şurda bi muyiT de vādır bizim arāzide çırpılā bayırı dērlē (137) urda da bi kŭy vāmıřtı ama ni kŭyüydü bilmiyom mezarliyi hālā tā mevcuttur ama ni küyü oldāni belli dī (138) bizim bu bayırda bir_iki tāne mezārlik vā meselā bir_iki tēne küy yeri vā (139) āmet rēfik zāmanından mı ğēřti dā evelādan çadırlılādan mı ğēřdi geldi ğēřti bilmiyos tabi (140) şurda aha māmēdin_eviniğ_alt yanında bi ğıran vādır ğavur mezarlī dirlē ğavur mezarlī (141) dē çayığ ğıyında bi yir vādır engecenıñ ğārřısında bizden tarafta (142) řiy dirlē ũriye nē diyulā ha buriye eski mezārlıđ da diyulā urī ğavur_evleri dirlē (143) buriye bizimgine eski mezālıđ tirlē ũriye ğavur_evleri dirlē (144) meselā řu bizim mādēniñ oldü yirde şimdi u ğēřtiniz mi mādēnden taraFa bilmiyŭm (145) u hambarlāniđ ōluđların oldī yirde mezārlıđ vādı böle onu o ğünüñ şeyirli şirketleri küredi (146) ũrları hambār yapTı silō yapTı bi řıylē yapığ (147) küyü hā bizim şurda biraz bi kilōmetre yağınıımızda arappasti diye bi küy vāmıřmıř (148) dā ötede demirsi diye bi küy vāmıřtı bunnān binā temelleri falan mevcut (149) bazı antikecilā ğazıyu ama bi řiy çığıyu çığmıyu bilmiyum ben_annamam antike işinden de (150) böle durumnar şurda kirse boğazı derlē binā yirleri vādır (151) kirse demek kise kirse meselā řıylēn vā ya kirse vāmıřTı (152) kiselē diyolā bizde şimdi o muyite kiselē diyolā şısacasına kise diyiveriyos kirse vāmıřtı (153) yāni bi ristıyan bilenik yaşamış burlāda ama kaç yŭs sene evvel veyāuT islāmıyeTTen evvel (154) şimdi bāk yēdi yŭs senesini falan bilmem mevzū mevzūyu ağıyo (155) şurda da bi řatkŭy vādı řatkŭyün binālānın ğüçŭp büyle yŭksek adam boyu duvarlāni biliris bis (156) haftā bizim kŭden urlāda ārsa yirleri ev yirleri mŭlk yirleri vādı (157) tarla yapmıřlā mevcuttu ama bugüne sorāsan şalmadı ğālibē (158) hep saTdılā öymen kŭyüne öymene yağındır řatkŭy diye (159) bunu ben ni diye annatçēdim yaw hā şimdi urda bi munzur yaratılmış muzur dēyiverēm yaratılmış (160) efendime sōlīm bi külklen su

geliyomuştı külk te mevcuttu (161) biz çobancılıımızden külgü biliyuz yāni mevcut (162) áttā u zaman boru moru mu vādı (163) bi yēriyi bi şey döşeyceğ_ōsa giderğ gazālā da külk çıkarılādi urdan başgi yire ğurlādi (164) işTe küngün_ıçinden bi ğız çırmiş didilē veyāut bunnā çoK cānimiřti didilē (165) cenābıallah taraFından ğırılma ğēmiř bilmem né (166) şindi u anda birden ama eskiden kúy wādı yoktu bilemem (167) üç hāne kōpmuř baK üç hāne kōpmuř burī yerleşmiş üç hāne kōpmuř ğowancī yerleşmiş (168) hālā tā sūlāleleri de bellidir yāni sūlālelēniñ belli ōması urda arāzileri vādı (169) urlādan belli yāni sūlāleleri gerisinin de türkiyede nerēi kittīni bilen yok yāni (170) ama evvelādan vādı burda kō de geldilē u küe (171) üç_āne işkal_oldu teslim_oldu ama yoktu da u üç_āne ğurdu bu köyü bilmiyus bis (172) u ğidānını bilmiyus yāni ōle bi olay undan sūna urda u kō dāılmıř (173) tutunamamış işTe ğan_akmış ğoya çeşme veyāut küngün_ıçinde ğız bārmıř (174) bi muzur ğēmiř falan fīlan mezarlī vādı mezarlīni de ğūsen iki PuçuK üç metrede (175) u ğünüñ adamnarı u ğidān da böyük müdü bilmem uzun mudu ōle mevcuttu (176) şimdi kömür_aradılā da mezālik fīlan ğāmadı köredilē yā işte ūle ğēmiř bu kō buriye emme (177) evelādan vādı da u üç_āne sōnadan dāhil_oldu emme yoktu da u üç hāneden_üreme (178) bilmiyus_ışTe yedi yūs sekiz yüz mü ūrasını u ğidān bilmiyuz yāni (179) şimdi bildīmizi sōliyem de bilmedīmizi sōlemiyem evelā böle işTe

Çocukken oynadığınız oyunları anlatır mısınız?

(180) şimdi baK hos dērlēdi hos (181) dē oriyi bi yuvālaK tař kurdum böle dařıñ_üstüne yumuruK kibi (182) buriyi de bi yalaK kaZādın burdan sopayı böle atādi (183) u dařıñ_üstünden u daşı tettirdin mi kim tettirise u başkan_olurdu ötekisi ebe olurdu (184) hadi ğořturulā u daşı u sopaların_u yanına yuvarla sopalā ikiřē metreliĝ (185) u yanına yuvārla bu yana yuvarla yāni u ebe olan u daşı yuvārla (186) e řiyi de u yalāñ_ıçine ğuydu mu ebelī pitēdi (187) ámma bu sen u daşı yalāñ_ıçine ğuyuyum dirdin biz de bu ārkađařtan ğuydurmamā ūrařırdıK falan fīlan (188) motaK dērlēdi sāyi tōbe una motaK tirlēdi (189) bi de hos vādı dē urda bi yüksek dařıñ_üstüne böle bi dař ğurlādi (190) e sende de vā bi dař burdan bi atādın āřā bi ebe olurdu (191) eyer u daşı tüşürdüñ mü daşını almā ğoşturudun (192) ebe u daşı alıP da dařıñ_üstüne

ğuymadan seni bōle hura mazdı (193) áma ebe daşın_üstüne ğuyurgen seni vurdum ebe sen_olurdun_u zaman (194) ebe sen_olurdun sen geçēdin_inÇi (195) işte met vādı aha şurda bi sopa yapādn (196) şu ğıdan bi şī yapādn_unnan bi yilēdin yirmi metre otuz metre kırk metre gidēdi (197) eski çōçuklān oynannarı bunnā şindi bilgisayarlan teleFonnan oynúyolā (198) unda da gene bi ebe olurdu sen_ebe olurdun urdan atādın meti (199) bōle dāyirī çizi olurdu eyēr çiziniñ_çine düşürebilisen ebelikTen kırtulurdun (200) tüşüremessen hadi yiniden gene alırlā yilēlēdi (201) māza oyunu vādı bīş kişiyē üç yalağ verirlēdi bir iki üç bir iki üç (202) dört kişi de oynādı bunu iki kişi de oynādı her yalağta altı dağ altı dağ (203) burdan bōle dönēr gelirdin bōle burī burda tek dağ vā yā (204) seniñ dağ ta burda bu tek taşın_üstünde pittise u daşlāğ ikisini barabā alırdıñ sen (205) senin dağ şimdi ben āldım yā senin dağ on_iki tānēse om bire tüştü tekrar_oynullādı falan fīlan (206) eyer fazla daşlān_üstünde ğalısa senin oynama hağğın pitti ben_oynādı (207) işTe ōle ōle kimin daşı tükēirse ebe ū olurTu yāni būle (208) şimdi bākiyōm ben telefonnan_oynuyullā bilgisayarlan_oynuyulā televizyonnan_oynuyulā (209) hiç toplan oynuyulā hiç u oyunu bilen dadalā hiç yok saten (210) biz üçüncü sınıf oğuldan çıkdık oğul dāıldı mı şurda bi meydan vādı (211) meydan da didīm arāzīdi de tarla şimdi ağık duruyodu bōle (212) ūnun_çine toplanırdık çōğ pütün çocuğ_uriye toplanırdı bu mahāllenin çocī (213) ya aşşā mālīnin çocī de meselā benim bu annattīm zamannāda da bu kúy elli atmış hānēti yāni (214) şimdi iki yūs hāneyi gēşdi uriye toplanırdı mālīnin çocī (215) urda işte ā bu annaTTīm oynannarı oynādığ bilmem nāpādığ (216) şimdiki dadalā fırsat puldu mu ya televizyonun ğārşısına geçiyū ya bilgisayarın ğārşısına geçiyu (217) yoğ_ū oynnā bilen yok saten hēç bilen yok

Köyünüzde hangi meyveler yetişiyor?

(218) hepsi vā burda narına varasiye muşmalasına varasiye (219) ā bağ_avlunuñ_çinde yalnız bu sene üzümne üzüm yapmadı huruluvēdi nedense (220) ilācını mı denk ketiremedim attımdı ilāş da emme (221) bu sene işi şeyi bilenik kettim bi tırabızūn hurması vāmış ye undan merāk_ettim (222) bi fīdan duydum merāk_ettim yirmi beş milyon vedim bi fīdana (223) unu da aşladım bāğām nōluceK bu tuttu emme sonu né olu bāğām (224) üş sene geçmeden belli

õmas sâten şî vâ kayısı vâ erken_açiyü (225) bizim buriyi ğırâ çok tüşē baharın çok ğırâ tüşē
 erken_açiyü huruveriyü (226) şeFtâli vâ erken_açiyü huruveriyü hep cevizleri hurdu bu sene
 (227) benim şurda bi cewiz bahçası vâ sekiz_on cewiz vâ (228) bi bu ğidân somak yapāKana ğırâ
 oldu hurdu tekrar_âçıldı (229) u tekrar_âçılan ğâlik māsîl yaPmaz_emme gene âçıldıdı (230)
 şöle şu ğidân ol filiz_öldüdü bunnân muyiTlênde bunnân mâllesinde bu incir_âci yaşamas (231)
 ha yemiş diyulâ bi adını da hâ bu urlâda haşlasinnâ tutâ böyür üş sene beş sene şöle bi dal_olur
 (232) undan sūna işte bi kışın donu mu ğurudüyu öle bi ceyiz mi olüyö bilmem bunu toprâ
 ğidân ğurudur u aşşâlâda (233) toprâ ğidân ğurudur tegrar toprâñ_çinden patlâ ámmeyve
 veresiyiden bi dâne tâ ayaz_olüyü bi dâne tâ olüyü (234) bizim bu yoğâlâda ğoca ğoca dallâ
 vâdir yimiş (235) bizim bu yoğariyi urmaz bağ bu kûyü bilenik ğırâ çoğu zaman ikiye bölē
 (236) şu geldîiniz yoldan alt kısmını bölē çûĶ meyvelē meyve yapmas (237) hurulur bu yoğariye
 u ğidân hurmaz gene (238) yiyiñ yimişleri Fîlan çok temiz yimişle öle bâzı cins vâdir bu
 yimişîñ ğurtlanıvarı olur_õmaz_emme (239) bu bizim burda da vâ bi dal da bunu ben ocaĶTan
 gettim (240) ocaĶTa ğûca ârfiyetin_üstünde bi yimiş vâ de u ğârşıkı cewizden böyük bisim
 (241) tepesine çıkıP Ta topliyemiyöz bilenik sabâ kittim da eteklênden topladım geldim_işte
 biras (242) siyahlâ da urdan bēyazlâ da urdan bi iki şiy vâ ocaĶ vâ (243) yâni bi tâne dîl
 yimiş_urda kimisi siyah kimisi bēyas (244) hiç bu bi de toplanmiyannâ da tepesinde
 boynuburma olüyó kuş muş deliyo yîyo (245) tüşüyo u hayvannâ yiyo toĶaçıñ ğoyunnarı
 alışmış da dolaşıp turu yimişin dibine tüşene (246) bunu bisim dede bulmuş ğemiş haşlamıştı
 şurda bi tarlaya (247) u da böyüdü de böyüdü böyüdü de böyüdü ğoca meşe âcı çam_âcı gibi
 oldu (248) â bu ğidâ ğövdesi oldu unuñ ğollanı çekti kesti bölē bacaĶ Ķaldı Ķollanıñ pi
 taraFında (249) ğurudu da bu burlâda bi yerde vâmişdi fîdanı aldım geldim ben (250) buriye
 haşladım_işte iki üş seneden beri meyva veriyó ğâlik yîyüz (251) allah bereket visin ğonuñ
 ğoñşu da yîyü avustostan beri yîyuz biz bunu (252) avustusun_ilk haftalândan beri başladı
 yinmē ilkleri bu biras tâ moruĶTu emme ğızardıkça sulaniyu (253) ěme bizimkisi bakımlı
 canım bizim_âşla urda unnâ iki kök öle deli (254) çekirdekTen pitmedi u elmalâ deli elma
 diyiveriyom ben (255) aşı yaptım bizim haşlaĶlâ şeydir ben bulur gelirim yenge hanım

bakımını yapā (256) bōle āca da çok tūşkūniyizdir bulur gelirim ben (257) tikerim āşlarımı şeyleri u da bakımını yapā ğurutmaz yāni

Çanakale Savaşı hakkında neler biliyorsunuz?

(258) şindi bu sizi da okuyosunuzdur bunnarı kitaplādan tārihlēden bizden_eyi bilisiniz de (259) bizimgisi kapma ğowrama geri dūncēm ben o komuyumillī anzavur zamānına (260) çanakalede çok mütüş savaşı_omuş şimdi şurda küyü mevcuttur (261) bis havranının küyü eskiden manastır dirledi şimdi ğocaseyit küyü ğuydulā köyün_adini (262) hafā ben bi iki seFer vādım da küwe (263) adamın ğabrini bilenik ğūdüm mezālīķTa yāni sālī sollu bi şī yaPmişlā türbe gibi (264) sōrdum da hanımı sā dedilē şurda beş sene evelāsı veyāut on sene evelāsı (265) hanımına didim aylık vēdi mi devlet dedim yaw hanımı didilē ikinci hanım didi (266) nası ikinci hanım yāhu didim ben şindi çaķtım dāvāyı da ölmüşTür evelāki diye (267) şindi didilē ūnun iri adammışTı u ğuca seyit iri adammışdı (268) hanımı ölmüş hanımı ölünce baldızı vāmiş bekar veyāuT dul veyā ğız nīse (269) hayvannara kitmişTi bis saya diriz barınā (270) baldızı urda ātīyó umuzuna ālıP geçiP gidiyo ununna nīkah yāpTırmamış (271) ūndan bi iki tāne çöcuğ_omuş_emme u ğünün behrinde eski ğarılāñ_üstüne yazdırı yazdırı verirlermiş eski ğarılāñ_üsdüne (272) ölüm doğum ğaydi yoğudu devlette bilmiyom (273) eski ğarılāñ_üstüne yazdırı yazdırıvimiş u sūnārKi ğarıdan_olan çöcuğlara (274) devlet bi araştırmış_emme ğaydi yoğmuş de veremedilē (275) onun burda çanakalede topun başındamışdı ingiliz veyā firansız gemisi geliyomuş (276) una cēzā da vēmişlē burda belki yazıyodur tārih kitapları (277) u şindi gemiye top mermisi atçaķmış benimkilē duyma ama dedem yaşamış çanakaleyi (278) dedemi ben ğurcalādım da bōle eskileri çok_annatırdı bana işte şurda şu vā mı burda bu vā mı diye ğurcalādım (279) ğemiş gemi atış mevzīsine ğemiş_emme teg mērmī vāmiş (280) isābet_idēse itçek itmese ingiliz geçeg_istambola (281) ğumandan_emir veriyū ataş diye ama üç metre veyāuT beş metre niyse misālī gelsin mevzīye biras tā yakın ğelsin gibilēnden (282) ğumandanın emrini dinnemiyū undan sūna kendi ğanātına ğöre top_ateşliyu (283) bacadan içeriye tūşürüyu geminin mērmīyi emme başında ğumandan da sen ben ingilisçe firansa yönnümüştü ğumandan (284) sem benim_emrime itāT_étmedin emir vedīm zaman

ateşlemedin topu diye bi de cēzā vemişdi u ğuca seyide (285) öle sölēle şindi hārbin de en hızlı zamānımışdı (286) ben tidem vādı bōle doḡsan yaşında falan_öldü ğurcalādm_unu öle eskilēden (287) ölüm ben hārbe ğirmedim dirdi dönēdi annatır annatırdı da bi de ben hārbe ğirmedim dirdi (288) ğāşdın mı dirdim ben de ğurcalamak_ıçin yoḲ ölüm dirdi (289) ben hastalandım da beni teptiliavāye yolladılādı dirdi en hārbin de hızlı zamānını ben ğörmedim dirdi (290) buyu da ārḡasından būle eklēdi yāni u zamannara ğöre şimdi ana beylik

Ülkemizin yakın tarihinde neler yaşandı?

(291) ben ālTmışTa askērdim ālTmış_inkilābına ben çoğ_yiyi bilirim çoğ_yiyi yaşadım (292) aḡlıma ğēldi mi ālācām geliyo şimdi seksende böyüktüK_emme seksen u ğadar_olmadı (293) seksen senesinde olan_u kenan_evrenin inkilābı bu ğidān_olmadı (294) evelāḡı şey_oldu biras sarplı oldu (295) devletçil_oldu amme yalnız bu séFerki gibi bōle askeriyeinin_ıçinde de bōzuḡlā vāmışdı u zaman (296) hemen cemal ğürsel başa ğeşdi u askeriyeinin_ıçindeki bōzuḡları temizledi (297) haḡfā bizim bi bölük ḡumandanı vādı askērdim ben_u saman (298) bizi bir_ay iki ay potinnen yatırdılā Kelişkinleri hazır kıtā diye séşTilē (299) şeyiriñ_ıçine saldıla bizim gibi cılıḡızları da nöbet tutturdulā potünnen yatırdılā Falan (300) şevik öşçelig_isminde bi bimbaşı vādı hem bölük ḡumandanıdı bizim hem alayın mütemetidi (301) haḡfā benim yirmi beş lira pareyi de göttü deyyus (302) vallā ğeceliklen götümüşlē alaydan öbür yönnümüşTü yāni (303) öbür yönnümüşTü devletçil déyilmişTi ḡaş tane öle subay göttülē bizim alaydan (304) dā başka alaylādan da kitmiştir tabī sarplı oldudu yāni emme devletçil_oldu (305) oşur vādı eskiden ũ çumūriyetin ilk ğuruluvēdī senelēde meselā yirmi üşte bi şī yirmi doğuz_ekimde ğurulūyu cumūriyet (306) biz işTe dünyāda yoḲmuşuḡTu da yalnız öşuru biliris öküzlen demet çekēdin (307) ellen oraḲ Piçēdin getirirdin harmana ğurdun harmanı derlē toplādın (308) ũnu patuzda ezēdin tānesini ayırdın zamān da kendi māsılını kendin ölçemezdin (309) devlet fakiridi yā bu inönü oşur_aTdı inönü başbaḡan_oldu emen u zaman oşur_āTdı (310) bu kōde heyeti vādı öşur_eyeti unnā geliçeK ũnnān gözü önünde şinikleycim (311) ḡaş şiniKTe ḡaş şinik_ahyulāsa haḡlānı unnarla ayırcin (312) bi de undan sūnaḡı sene bigiyi çana ğādan öküz_arabasında (313) vāsita mı vā u zaman öküz_arabası (314)

öküz_arabasında götüttürürlēdi didelēmize bubalāmıza ben_unnarı aşçıK bilirim (315)
biber_ekēdin bahçe tikēdin undan para alırlādı bũday_ekēdin undan ekin_alırlādı göyün
yapādn sayım dirlē (316) seksen ğuruşdu bizim en son bilivēdīmiz zamānda bi göyundan
seksen ğuruş alırlādı (317) u seksen ğuruşu milleT bulamazdı bu türkiyenin fakirliyi bērinde
seksen ğuruşu bulamazdı (318) adamıñ otus tāne göyünü vāsa on tānesini yirmi tānesini
bülēdi (319) dā ğaçırırđı hepsini yazdırmazdı devlete yani ödiyemeyçek yāni (320) tarlada
vērgi vādı tarladan vergi alırlādı tāsildar geliveridi buriyi (321) eyē sen_ödiyemassañ geliveridi
senin_evine yātağ yōrgan kilim (322) bem bunnarı yaşadım yāni bunnarı yaşıyarak sōliuyóm
duyma deyil bunnā (323) bunnāñ_ocunu ğördüK bis sōna ũnnarı işTe bu menderes devleti
denir (324) halk pārti çıkınca menderes başbağan olunca göyunnān sayımı ğaldırdı (325)
tarladan vergiyi ğaldırdı oşuru ğaldırdı efendime sōliyim ne dedi milleT biliyoñ mu (326) bu
memlekette ni vā yā bu devirde didilē çobanın cebinde bileniK beş yüz lira vā didilē (327) öle
bunu ihtiyarlā sōlē biz duyātık yāni (328) öyle bi bolluğ ketti menderes buraya bu türkiyeye
yāni u ğıdān bi bolluğ ketti (329) melemen_ovalāna kanallā yapTı baraşlā yapTı (330) bu
makinalā yeni çıktıdı bu dozerlē ğreyderlē menderesin develeri didilē unnara (331) makine
demedilē menderesin develeri didilē bōle (332) pu sefer bu ğuca inönü erdāl inönünün bubası
yāni bu halk partilidi atatürkün birinci adamı (333) ama çoğ ētisatlıdı yaşadığ biz başbağannık
yapdı yaşadığ (334) cumurrēyisli de yaptı yaşatıK_u en son sağır_öldü undan sūna da
ihrāç_öldü (335) u çekemedi menderesi sene sorarım ben (336) bebeK parasından göbeK
parasından tomata parasından dudağ boyasından adam_asılmā (337) hah eyer u şiyleden
adam_asılcāsa şimdiki devirde hiçpi mēmur yoğ asılmaycağ (338) hiçbi dōru işini yapan yoğ
bence öle yāni u ğünüñ bērine ğöre ğıyas sōliyim yāni (339) unu inönü çekemedi ilerde daha
büyük adam_olcağ bu bize burda bu mecliste eKmeK ğāmāçağ dāvāsından u menderesi yidi
(340) menderes ama şindi annadılā bağ tāriHTen çıkarıyulā bilmem nābıyulā (341) şimdiki
yönetimi şimdikinin büyük_adamnarı annadı yāni ũnuñ suşsuz yere asıldini annadı da allah
rāmet_jylēsın diyolā (342) bis u zaman askērdiK bōle eskişeyir_ürmannānda mı yağaladılā ũnu
āfyon_ürmannānda mı yağaladılā (343) kütahyada da askērdiK bis kaştı da u bi ũrmanda
yağaladılā ũnu ğaçıyodu uçağla

I/47

Çırpılar Köyü - YENİCE

Fatma Dilek (76)

Okula gidebildiniz mi?

(1) üçe ğādān kittik bis üçe kittik biz bunna (2) dōrT bilmiyös beş bilmiyös bizim zamānımızda yōḲdu üç vādı (3) dōrdünçü sınıf beşinci sınıf geldi üç_ay tuttu (4) dadalara da öyle diyöm kendi dadalāma hinçi torunnara (5) ben diyöm beşe gidīdim diyöm ben sizi çoḲ oḲudurdum diyöm (6) benim matamatīm ğuvētlidi ēmme yoḲtu bizim zamānımızda bēş (7) gidemeTik u ğādān tembihlīP durum dadalarımı da

Kaç çocuğunuz var?

(8) iki ğızım vā paşke dada yoḲ iki ğıs vā (9) iki birinde vā iki birinde vā (10) birininkilē olan_ıkisi de öbürünün biri ğıs biri olan (11) unnā çanda oturúyo burdan ğāḲdilā kittilē çanda çoçuk_oḲutçez diye (12) ikisi de kittilē biri ūşaḲda oḲúyó inçi birininki ötekinkilē pitirdi

I/48

Gedikoba Mahallesi, Karaköy Köyü - YENİCE

Emine Duran (65)

Salçayı nasıl yapıyorsunuz?

E.D. : (1) domateyi dōrēyon ğaynadıyon çuvala ğuydum (2) karakōde makinede sıḲdırdım ğēldim āzberle ölüm (3) undan suḡra da geTdim ocaḲda ğāynaTdım (4) konsērve şişelerine doldurdum yīÇas işTe öle yā salça öle

Kıyma hamuru yapıyormuşsunuz. Nasıl yapılır o?

E.D. : (5) ğıyma hamırı yaparis ğarıyoꝝ ğarıyoꝝ yımırtalı beze yazıyoꝝ (6) ondan soña onnarı bōle ğıyıyós haşlīp yālīp yīyos (7) ğıyma maķarna řu ğıdā řu ğıdā řōle enni řōle iki bāрмаķ yoķ bi bāрмаķdan_ennice (8) unnarı bōle keseris bōle keseris undan sūña inceğig_inceğig_inceğik bōle ğıyaris (9) unnarı haşlarıs ğaynaķ suda delikliden süzeris ondan soña onu yālarıs (10) yā ķızādırıs sede yā vāsa aķ yā vāsa unu ğızādırıs (11) yoķsa zeytinyālan taraniylen ğızādırıs zeytinyavı (12) undan suña peynir_ekeriz_üstüne erendeleris (13) ōle üstüne yāla gezdiri ğarışTırız bŭle (14) yālarıs oturu ayırannan ni vāsa hoşaflan yiris (15) ğıyma maķarna bōle olur ōle yaparis ğuzum

Göce hoşmerimi yapıyormuş burada. Onu da anlatır mısınız?

E.D. : (16) eskiden yapılyodu hinci unnā ķāPeye kitti ğuzum ğāli hacī kitdi niden (17) bıyde ekip de döüp de unu çekip Te incecik yapıcān_unu (18) unnan ğarışık ğaynaķ suda ğarıcān_unu u göce öşmelimi (19) pıraz göce atāsıñ ğaynaTırısıñ ğaynadırısıñ undan suña pıraz içine un_atıyoñ (20) unu ğarıřTırıyoñ ğarıřdırıyoñ ğaynaķ suda (21) undan suña tepsiyi yālīp döşşeyoñ ğızārdıyoñ otus çeviriyoñ (22) al sene bi göce öşmelimi ayni u göce öşmelimi emme unnā ķābeye kitti ğāli yoķ (23) eskiden yapılyodu hinci ğāli yapamıyös bulğuru bile bulup da zōr ğaynadıyóz (24) bıydeyi bulamıyoꝝ be alıp da yapamıyöz (25) baķ nası ğārdeş küççük_emme göce hoşmelinimini nērden biliyo (26) göce hoşmelimi sōrúyo e emme göce hoşmelimini eskiden yapılyoduķ ķuna (27) evelā göcī atıyoduķ suyuñ_çine ğaynaķ suyuñ_çine ğaynadiyoduķ ğaynadiyoduķ (28) üstüne de pıraz_un_atıP döüp döüp şedip ğarıp tepsilere döşşeyoduķ (29) al sene bi göce hoşmelimi emme hinçi nēde ķābeye kitti unnā ğāli yoķ (30) göceyi yakın bi yerde sāten yimetik (31) satın_alırsaķ pişircēz ben de unu satın_alıp Ta yimiyon

- (32) soğucā şıye kitmiş bu bulğur_eremā kitmiş (33) uriye vāmiş yoķ purıye vāmiş yoķ bu yıl bulmuş_emme ğarāmeTden_ālmış ğēlmış (34) aşık tā alıcāmıřdı emme ğarāmet yoķ dimiş (35) bu ğıdā dimiş sene çoķ yetē dimiş

E.D. : (36) bildirdi u bŭ yıl buldum buldum

Tarhanayı nasıl yapıyorsunuz?

E.D. : (37) taraneyi de nası yapıyóz baK çocüm taraneyi katı ğararız bõle yõurtlan (38) sene diyiveriyim ben õle didiñ_için (39) taraneyi yõurtlan ğararis undan sũña ûnuñ_üstünü õrteris (40) sabā aççıK ēşir_u ûnu getiri bõle topāK topāK çarşafılāñ_üstüne dökeris (41) ondan sõña onuñ ğārnını bõle bi yararıs yararız bõle ğārnını (42) bõle ğıdı ğıdı yaparız bõle inceleTdiris (43) ondan sõña da gözēriñ_üstüne ğalburuñ_üstüne ğalbur da olur ğüzēre de olur (44) ûnu bõle bõle bõle geçiris ince tarana olur (45) unu serē ğurudur çırba yaparıs tarana da õle olur (46) iki dene õreTdim yetmedi mi

Keşkeği nasıl yaptığınızı da anlatır mısınız?

E.D. : (47) keşkeyi de bydeyi yēkēsın et ğõrsuñ ğazanıñ dibine (48) keşkī yēkē üstüne atāsıñ sũyunu doldurursuñ ğaynā u pişē (49) ondan sonra indirisiñ_unu toKmaKlan dövēsın dövēsın (50) yavını duzu ğatılır āfiyetlen yirsiñ õle olur keşKek Te (51) işTe õle õle didiñ_için diyiveriyin hadi

Ekmeğinizi nasıl yapıyorsunuz?

E.D. : (52) nası yapçāz alıyoz_u satın_unu (53) elīp teknedē ğarıyóz lānnādá yazıp fırına atıp yīyos (54) satın_ekmek yimiyos kendimis yapıyos_ekmī ekmī kendimis yapıyos hāle taha (55) ekmekçi gene geliyo emme bize satın_ekmī yīmiyos (56) dēy buñalırsaK_alıyos kendimiz ğarıyoz yazıyūs (57) fırına atıP bişirip yīyūs ũle yīyūs_eKmī bis

Tokmak hamuru da yapıyormuşsunuz.

E.D. : (58) yapıyos misir_unundan şēden (59) bydēden aha bu ben has_unnādan bile yapıyón toKmā (60) hõşmelimini bile yapıyón has_undan (61) toKmaK_amırı da pēnirlise de yālī u da çok yavuz_oluyo yumuşak yumuşak (62) ğaymaKlı yālan ğarışıK ğızārtđın mı u yavuz_olur (63) şeyiñ yavıñ suyuna sũT ğatçāñ u zaman (64) emme bis sũtlen bõyüdīmizden sũtlü seviyos (65) ben_ā fasilliyē baldırcana bile sũt ğatıyon da dedeñē yidiremiyón (66) dedeñ yimiyo ben de

seviyon ikimiz_uylaşamıyos (67) pişiriyon da bāzı el tavanıñ içine bölüyon kendiminkine süt ğatiyön (68) dedeye sütsüs ğöyon kendim sütlü yiyon canım_istiyince

Peynir tatlısı nasıl yapılıyor?

E.D. : (69) peynir datlısı evelā peyniri çalıyon (70) ben kendim yapmıyón şē yapıyo benim gelin yapıyo (71) unuñ_aççık suyunu geçirtdiriyo undan sūña ocā ğöyo (72) pıraz ğaynadıyo ğaynadiyo ğaynadıyo ğaynadıyo içine yımırta sıkıyo (73) irmik_atıyo öle helve yapıyó peynir helvası (74) sarı gene olúyo u yımırta da sıkılıyo ya

Peki ya mısır höşmerimi?

E.D. : (75) nāpātık_eskiden bizim çocuklümüzda u höşmelimi yapātıK da (76) ğırıqladıK ğırıqladıK böle esirannan ğarımcabaşı yapādık şē gibi aynı neneşte ğırması gibi (77) ũnuñ_üstüne böle bekmez saçadıK bizim çocuklukda (78) ğaşıK ğaşıK yirdik ğarımcabaşı yapādık da (79) e onu şekar_aT hınci gene bekmez_ekmeseñ de şekar saç_çine toz şekar (80) ğarışdır_öle yaP gene daTmıK daTmıK gene yi (81) öle pütün de yöürtlan da yinir (82) bekmezlen_ereçillen de yinir pārça pārça esirannan çevirince (83) hāle tā hāle tā ben yaparın aha bu ekmeK_atTimiz_unnādan höşmelim de yöürtlan_ereçillen banā da yiris (84) durun durun da bi canım_istē de yaparın

Bu köyde mi doğup büyüdüünüz?

E.D. : (85) burda dōduK burda böyüdüK burda durúyós (86) benim_iki tene olanım va ikisi de ediremitde iki tene olum va ikisi de ediremitde (87) evimis va urda iki tene torun çıkārdık olannā edremite durúyo işTe büle (88) ğızım va seyvanda oturúyo biz bi nene bi dede (89) iki üç ğoyunumuz va iki üç_inek va (90) unnālan_idāre olüyöz_ışTe nāpām

Eskiden elektrik yokken nasıl zaman geçiriyordunuz?

E.D. : (91) bi ğoca çıra kölesi yarıyoduK yarıyoduK köşeye yiyoduK (92) çıra kölelēni yarıyoduK yarıyoduK çamnādan getiriyoduK (93) yarıyoduK yarıyoduK buriye köşeye yiyoduK (94) baceye

bi göca odun dē baḫ baca vā (95) unuñ içinde odun görduḫ odun görduḫ dayādıḫ çireyi de önüne görduḫ (96) unnan ışık yapıyotuk ḫaranıḫda bucaḫda dizilirdiḫ oturuduḫ işlenirtik (97) ip̄eyiritik kilim çul doḫurtuk yā öledi (98) hinçi lambalā her yer şawḫ öle öle şēTdik (99) oraḫ piçēdik bi elimizde ğambır demir bi elimizde ellik ōraḫ piçēdik piçēdiḫ (100) demet ya bālādıḫ bālādıḫ döven sürēdiḫ böle öküzlēlen (101) dūven sürēdik bi āç dīrān aḫdarıdıḫ hārmannarı (102) dūvennen sürē süre saman yapādıḫ ekinneri (103) undan suḫa da tınas savura savura savura ekin çıkarıdıḫ (104) samannarı özger götürü tenelē burīe yıvılır gözerleris (105) çuvallātıḫ öle yidiḫ_eKmeḫ ğānımızı öle doyurtuk yā (106) öletik çoçum dadaları dadalā küççük küççük dadaları ūle böyüttük (107) hinci ana beyliḫde yaşşıyós

Köyün geçim kaynakları nelerdir?

E.D. : (108) ineḫ ğoyun başḫa pi şē yuḫ (109) esKiden yapıyoduḫ_emme hinci yaşlı hēP millet atmış beş yeTmiş sekizen (110) on_om beş_āne vā çalışmā durumu yuḫ yapıyoduḫ da hinçi yapamıyós (111) ekmiyós piçmiyórús_ç bi iki kişi ekiyo piçiyó işte (112) a u hārun didīñ_adam ekiyo piçiyó bi de bi başḫa adam vā nāyil (113) unnā ekip piçiyó biz ekip piçmiyós samannarı satın_alıp satın saman veriyóz_ineklere (114) maḫıneylen sāyoz_inekleri eskiden_ellen sāyotuk hinçi maḫıniylen (115) maḫıniyi daḫıvarıyólā hadi ya baḫ bunnarı yēkemiş_uriye asmış (116) daḫıvarıyóz memeye şaḫḫadaḫ şaḫḫadaḫ makinelē sāyo inekleri

Hangi mantarları topluyorsunuz?

E.D. : (117) aḫ biber_oluyo mor melki oluyo ğırmızı melki oluyo piynārçık_oluyo (118) unnarı toplüyös başḫa yabancıl mantār yimiyis (119) aḫ biber mor melki bi de ğırmızı melki bi de pinārçık üçünü dördünü yiris başḫa yimiyis (120) toplaris unnarı yiris unnarı ğavurúyóz yīyós (121) şeylē u aḫ mantārlā şētmeden bōrtdürmeden ğaynaḫ suya yinmes (122) unu ğaynaḫ suya haşlıyóñ undan suḫra yālan sūwannan ğavurúyoñ ğavurúyoñ yīyoñ u aḫ Piber titiklēmi (123) u piynārçī dōra hemen_ölece ğavur et gibi olur çok datlı olur (124) u mor melki didīmki de haşlamak_ısTē u da acı olur (125) u aḫ piβērlen mōr melki acı olur u ğırmızı melkīlen piynārçık acı olmas çok datlı olur (126) ölece u sāde dōreyiP bi yēkeyip dōreyip hemen yālan ğavuruP

ğavuruP ğavurup yīçaṅ (127) u ūle piṣē awusTusTa yāmadı hava (128) hava austosTe yavēdi
çoḠ melki çıḳā awusTusda yavāsa (129) austos ayında yāmasa çıḳmas ğuraḲ_orTalıḳ (130) e
yenicede çoḠ_olúyó bizim burlāda çoḠ mantar_olúyo (131) bazār yerinde satılıyo ğōrmiṣiñdir
her yērde de unnarı bilmiyolā (132) zehirlencēm diye ğōḳusuna alıp da yimiyo unnarı
ğönende baḳ yasaḳmıṣ mantā (133) ğönenillē zehirleniriz diye alıp da yimiyolāmiṣ
saTdirmíyolāmiṣ da (134) bis çoḠ yiris u çıḳdı mı toplā toplā ğavuru ğavuru yiris (135) tepsiyi
pütün yirtik atarı maṣıngiye fırına

Köyünüzün yolu güzelmiş.

E.D. : (136) bizim kōcēzimiz hiç yok_emme kōmüs çoḠ yavüs (137) yolumus güzel hem de
yoḳālāda kō öldīnden devāmı araba va (138) unnāñḳı çıḳmas kō sapa kō

Harun Amca'yı nasıl bulabiliriz?

E.D. : (139) uyurdur_u çoḠüm bene ğalırsa bilmen (140) yeniceye ğoyunnarı u sabālā
selāvātladı ğēdi (141) urdan soña inekleri yapmā ğēdi (142) çoḠ taḳırdadıñ baḳām taḳır taḳır
taḳırdadıñ (143) bilmiyonuñ çoḠüm evdedir_u

- (144) āz_önce bize ğēldi u da bizden ğiTdi (145) ben buriye ğēldim ben çoḠ_öldü emme geleli

E.D. : (146) evdedir bene ğalırsa sabālā erken ğarılā düyüne kiTdi de bōñ hizmetçi hārun (147)
hinci u evdedir hinci ğoyunnarı u selevātladı ğēdi (148) inekleri yapmā ğēldiydi burlādadır_u
emme bilmiyonuñ (149) buna baḲma nere ūsa gidē kırkayaḳ_u (150) kırkayaḲ nere ūsa gidē
belli ūlmas ya içeri girdi yatıyo

- (151) yatırdır_u yatırdır_u gene de yatırdır bilmiyón_emme

Biz müsaadenizi isteyelim.

E.D. : (152) sen_okiyo muñ çoḠuḳ_okuđuyoyñ ūretmen çıḳtıñ e maṣṣalla yavrım (153) ūle bi de
çoḠüm urlara bi ūeye ğōrsuñ da īsannā beni ğınā (154) īsannā laf yapā bene a ā (155) saḳın_a
televizyonnara böle pi ūeye ğōrsuñ ğoma adımı kendimi ğoma (156) ğomañ_öle īsannādan

ürküyo ĩsan ğokúyó öle ğomarĵ yavrım (157) ŧelēde bile niyde bile bazı çıķıyo da aha gezelim
yörelēemde çıķıyolā da fırınnara ēkmeĶ_atıyolā (158) ğonuŧ baķām beze yapıyolā ğözleme
yapıyolā bilmem ni yapıyolā taķır tuķur (159) ğarıları ğonuŧturıyó varıyó de u ŧelē

I/49

Gümüşler Köyü - YENİCE

Erol Tosun (52), Rabia Tosun (53)

Güreŧ âdeti var mı bu köyde?

E.T. : (1) küreŧ ŧu Ķalkımında falen bi iki uygulandı (2) uygulanıyódu bir_iki ama olmadı yā
bıraktılā (3) ŧurda ğöletin yanında yapıdılā bir_iki sene ŧurda bizim köyün giriŧinde urda (4)
urda çayırda birçaç kere yaPdılā ama tutturamadılā (5) zarar mı etTilē nētdilēse iŧTe kölē
undan sōĶa bıraktılā (6) bizim kō sāti hiç uygulamadı öle bizim ğenŧtimizde ara ara öle
düyünnēde olurdu (7) biraz maddī durumu ēyi olan_āylelē bi de güreŧ yapıdı yāni duyününde
iyi ösuĶ ŧī ösuĶ diye bölē ŧatavatlı ösuĶ diye (8) öle olurdu yāni bizim ğenŧtimizde olurdu öle
ara ara güreŧ duyünnēde undan sōĶa bıraktıldı kitdi yā (9) ben küreŧmedim ben iki kire
çıķdım_öle ŧiye sāya ũ ğadā yāni (10) u niyāzi güreŧirdi sarı sarı küreŧirdi

EktiĶiniz bir ŧeyler var mı?

E.T. : (11) ekin fālen de ekmiyóm ben biliyoĶ mu (12) dē on on beŧ seneden beri ekmiyón
vazgeŧtik (13) yā kendi yerimizi ekiyús soĶunda hēsapliyús bi de baĶıyöz ğārdeŧim zarar (14)
niye ekçēm bem bunu yā ēKmiyum bıraktım olmüyü argadaŧım (15) zarar_ettīñ ŧiyi ekip
turmaķ yapıp turmaķ mantıksızlık

Ava meraklı mısınız?

E.T. : (16) avcılık vā avcılık da annatām_ama avcılık ani ni dirlē ũna (17) avcılāñ_ŧi avcı
ğülüplēniñ baŧında ŧilē ĶapılāĶ yannānda bölē veyāüt içēlerde Felen bölē levālāda yazā (18) ni
u atıŧ selbes yalan pi ŧī atıŧ selbes tirlē (19) bölē biliyoĶ mu öle ğüzel Ķomik ŧilē vādir (20)

onun gibi işTe attıñ mı èyi olúyú vurduñ mu èyi olúyú da gacırdıñ mı da èyi olmüyü (21) insan çok Ői yapíyú bende az azı mazı bayā yāni merak vādı (22) bayā Ői yaptım sürdürdüm yāni genŐtımızden Őurda dōrt beŐ sene gelesiyi hip sürdürdüm yāni (23) sürekli gidēdim_ōle e atıŐ avcılığ èyi Pi Ői hele vuruveriseñ çok_iyi olúyó ğāli (24) ben dawŐana gidēdim genelde ilk samannarı bi om beŐ yirmi sene argadaŐlānan doñuza moñuza kittik_ōle (25) yāñız_ıç tā doñuzda ben çok iyi süper_atıcı dīdim (26) hē benim süper_atıŐım bi ğonara ũrum ben baŐka vuramam (27) ğaçara çok fazla vuramam uçara ōle vuramam (28) uçara dē ũrdan gelirKene görüsem bōle bi kuŐu bōle geğēgene görüsem unnarı tek tük tüŐürün (29) ōle önümden bāzen yelve kalkā meselā keklik kalkā (30) yā keklī ben dōruldasiye ğıdā tūfē sāti Őaçmanın menzilinden çıkıyu keklik ğardeŐim (31) birkaç kere ōle ğacırdım ōle ön yanımdan meselā parttağ ğāğíyú bi gidiyú (32) biz tūfē dōruldazi zāte keklik dē uziyu ōle bi iki üç defā attım kekliyi uramadım (33) ōle āni hızlı ğaçannarı uramam ya yelviyi fılan_ōle ğolay ğolay uramam (34) işte birkaç kene de dawŐandır ōrdekTir ōle yēlvedir vurduğ yāni gene de canım (35) i zır da boş gezilmez yāni u ğıdā atıŐa ğöre ille bi tāne tüŐürceñ_arada ōlcağ yāni (36) ōle dawŐana gidēdim ben genelde iki tāne köpēm vādı çok güzeldi birkaç sene önce (37) e affā senden_aldıK tī mi eniyi ğamze aldı ğēldi yā (38) bunnāñ bi köpē eniklemiŐ e çocuk tī mi tā bōle Ői (39) bende de çoÇuklāda da bōle böyürKenē genimizden mi geğiyu ni ārtıkŐa (40) bi tāne ğocaman vādı dedesi bi kuŐcu köpē getiřmiŐ ğāvenin yanına (41) ben de ğāvecilik yāPiyöm ōle çoÇuklā yanımda ğēziniyu yāni (42) seviyun_ā yanımda ğēziniyu urda ğāvede bi yandan da ğāvecilik yāPiyöm (43) dedesi de bi kutunuñ_ıçine bi alaca bi kuŐcu köpē ālmıŐ ğēlmıŐ pazarkūden (44) tabi cins bi köpeğ_olmağ vādı heralde ki bubam da büyük_avcıdır yāni (45) u da çok büyüğ_avcıdır ũrdan dīcēm dedesine ille bu köpē bene ve bu köpē bene ve (46) dedesinden köpē aldı eniyi hadi geTTiK ğāli buriye fālen nīse (47) ötegi ğocaman da aynıdı bunnāñ_evine kitmiŐlē ũrde köpek dōmuŐ (48) birez büyükğedi Őōle Őīdi āmiŐ ğēlmıŐ bunnādan_eniyi (49) bũrda da bi Tāne avcı ōle bi köpēm vādı güzel ōle bayā yaŐlıdı yāni (50) on om beŐ yaŐ_arasındadı unuñ yanında çok güzel_ōrendi ōle gidēdim havalīnan (51) arğadaŐlālan Felen gidēdik birkaç kere arğadaŐlālan vurduğ dawŐan (52) ya ğalabalığ_ōsañ_olúyo üç beŐ kiŐi ōldu mu iki taraFı keŐtiñ mi olúyo (53) ama bi tek kiŐi dē beŐ dawŐan ğaldircēñ de biri üstüñe gelecek

(54) dīcēm biráz davşan filen ūrtuķ gene canım doŗuz felen ēyi olúyó da tēlikesi de vā doŗuzuŗ (55) yāni u yōnden beñ biras Ői yapādıđ kendimi ğorurdum yāni (56) ni ātıveriyin de urdan gelen doŗuzuñ ōnüne kendimi de (57) doŗuz ōldūrcēn diye alaķladiyim veyāŪT ōldūrdiyin yaralaTdıriyin kendimi (58) peg ōle Őiye kitmezdim sādi bizim bayırda da ni biliyim iki ūş tāne yol vā (59) u yollāda atāsaŗ vurcāŗ baŗķa tūrlū vurma Őansın yok yāni (60) de uri sıkınıñ içine gidemessiñ gezemessiñ yāni ğolay ğolay vurulmas (61) ama yoldan geçēKene yetiŗir de ōnūnū geē yeri beklē de yetiŗir de ōnūnū urda yolda hurusāŗ hurusuŗ (62) yoksa baŗķa tūrlū Őansın yok yāni doŗuz bayā yaraladıđ (63) bayā Ői yaptım da ānında ōlmeli mesiā dē urlara gidip ōlūyo

Kızlarınız İstanbul'a çalışmaya gitmişler.

R.T. : (64) ğamzelē ıķtı ğaŗtı bizden istambulda ābasınnan urda alıřıyo (65) Pōn yeñi iŗe baŗlıcaķ u buyu bi kıreře girdi unu bıraktı (66) bi milyā ū yūs filen veriyodu tūn bazalıķ yapmıř ğēmiř iŗte (67) iŗ ğūrūřmesi vā diyodu abası Pōn ğāli yeñiden baŗladı iŗte (68) ōle ōle iŗte nāpaŗ abası da istambūlda (69) u urta iki senelī pitirdīdi abası oķan ūnūvērstesinde urda istambula unu tutturdu (70) undan sōŗa da anaķķaliyi gelir gidēgene iŗte aıķ ōretimden iki yillī da pitidi (71) dūrt senelī pitirdi abası hinci bağām bu sınavlāda Őīlēde ğirebileK mi bağām (72) geçen alTmıř mı āmıř alTmıř beř mi puanı iŗte baĶām (73) nāpaķlā nīteklē bilmiyos ķu aŗnamıyūz yavrum aŗnamıyūz (74) hemřere oliyin didi abası bu ā hastalıķlā gelir de iŗte (75) baŗķa īsannā gelir de ocū yaŗılttı bu hemřere olcādi řenay unu istedīdi oķ Őittīdi (76) evelā aŗnamıyoduķ biz nērede nerēi ğircek ni yapıłaķ (77) aŗnamıyoduķ ķu bilmiyoduķ ķu oķulları (78) hinci gene undan duya bundan duya aŗıķ bi ōle bi yol yulār biliyos (79) emme evelā aŗnamıyoduķ būlūmden mūlūmden bi řīden aŗnamıyoduķ (80) biz nūlcaķ beři zūr pitirdik biz burlāda aŗnamatıķ kı pi řī

Dūn ūzūcū bir olay olmuř herhalde.

R.T. : (81) enes dūn biz ūrdan sizden ğēldiğ ā e sen ūyiyēğāldıŗ biz de urdan ğēldik (82) pi de eniŗteñnen ūrēi ğūletiñ baŗına ğēldiK bizim moturlāda borulā yūķ řaŗtıķ alıřmiyū (83) aliniñ

şamreli āldık ta borüyü doladıKTı ya şiye alıcıye çekmiş_ālmış (84) ē aradan boruları da ālmış
ğāli gēldiK_ışTe (85) bōn sabāla gidēm didim buna bu canı istemedi

E.T. : (86) āşam ben_una gāveniñ_önünde tam ötegi gāveden çıktım şīden köylü gāvesinden
(87) beri dōru gelirgene bi de bāKTım āmetlen_ikisi oturup durā (88) āme āmede de āşamdan
didimdi gızdım da bōle bōle yaptı ali felen didimdi (89) ulen ben de geri geliyōn ikisi oturup
Turu (90) gāvenin_önünde gāveciden şī beri yandaķı ōrtadaķı gāveciden bi ārKadaş (91) ordan
dīcēm vedim sōdüm_amına gōyum senin yüzūñ_astarını sikiyin de (92) senin ğarı olmiyōdı ben
seni ez dā sikicēdim burda yapçāñ_ışı de felen (93) amına gōdumuñ motur çalışıP duruKana bi
şamrel_ için beş tāne boru için motur mu durdurulur yā (94) iki sāt tā Felen çalıssa benim
motur pitçek SāTi benim_ışim (95) amına gōdumun çocū Tūn bayā moralimi bōzdu emme yā
ğavga etseñ ğavga ettiñe diymīceğ_ amına gōdüm (96) itne çocū bunnā yā itne çocū geçen gün
aynı benim atı dizili benim_aT meselā benim_atı daKmış (97) misirini sulamış ğoñşiyiz_urda yā
(98) herkes biri birine lāzım_olan mālzimiyi alcaķ

R.T. : (99) e bis kāş senedir dōT senedir dōrt beş senedir hat_ūriyi dōşüyüz boruları (100) kimiñ
canı istēse daķıyo biz de e bezim de boru yeTmedi (101) bu eniştesine vēdi bi başKasına vēdi bi
iki başKasına vēdi (102) dāttı boruları bizim borumus çokTu

E.T. : (103) üzdü dün_ıyar bizi yā biraķıvedik kārī kaFam gızdı buna (104) yōrū didim amına
goyum biraķ üş sātı geçik ğīne çalışmışTır yetē yā (105) yā āslında yāni yapçak bi arkadaş da
diyil eme yau ğattar_olarak yapā da hani ben yapā diye aklıma gelmiyōdü yāni ōle bi yāni (106)
gene yā dārgın mārġın_ōsaķ hadi dērsin yā ben sēnnen ğonuşmüyūm (107) benim malımı niye
aliyōñ len dērsin_adama meselā ama e bunnan_ōle Pi şī sorunumuz de yok (108) ulen kafam
gızdı yā ğarısı vāmiş yūksa yanında dā rezil_ētçēdim (109) kaFam gızdı iyice amına gōdüm ōle
manyaklık mı olur yā (110) ōle ğonuñ ğoñşiyīs kōliyiz vatandaşız

R.T. : (111) ğuyām çayları baķām da

Dedeyle de konuşacaktık ama evde bulamadık. Onun da çok anısı varmış.

R.T. : (112) buyu gızıldama küreşe kitmiş_û urlâda deliğannıkan_olmak vâ (113) u áñnadır bâzı emme biz gulağ vēmiyos Ku (114) unu da gızıldam ġarılâna yumurta pişirttiriyin dimişlê (115) bunnâ satın yumurta âlmışlâ da konyalı kıs kıs kıs kıs kıs gülēmiş (116) niye gülüyüñ māmēt gülēmiş kıs kıs kıs kıs (117) mēr ġarılâ şī yaPmiş duzu çoğ_aTmiş yumurtı

Köyden giden çok mu?

R.T. : (118) bizim bu taraftan evelâ hiç bi tışa kitmiyulâdı bizim bu binâlâ bu taraflâ soña oldu (119) bizim kō dē u aşşâdadı bizim_eveli tışa gidilmiyodu soñadan soñadan ġâli millet_uyandı (120) bizim köyüñ ĩsanı köü beklīp durudu (121) öle öle öle öle herkez_ekmēni āsın baġām da allah mohtâçlıġlâ çok sōr

Köylerde dolandırıcılar geziyormuş. Haberiniz var mı?

R.T. : (122) e geçēn burlara da ġēmiş_unnâ da nurten tiyzeñiñ_evine bulmuş biri (123) biri de ayşe eltisiniñ_evindēmiş_aşşâda undan sōña tiyzeñe diyulâmış yüz milyona bu top diyulâmış (124) burdan yüz milyon çok da bilmem ni kimi de burī şiyē kitmiş çaġmaġlıya (125) urdan ellışē milyon_âlmış üç kişiden mi bilmem (126) sōña nurten tiyzeñinnen ġavġa etmī başlamış bu sērtilmī başlamış (127) ġutuyu açıyomuş işTe size âltın ġelīcek de felen ġelīcek de yalan ġelīcek de (128) undan sōña bunnâ para vēmiyince nurten benim ġārdeş sērtilmī başlamış (129) undan sōña bi haĺlen çıġmış kitmiş bunnâ mōtarın ġaynatasını bulmuşlâ (130) ũndan da yüz_elli biñ nera ġopâmişlâ (131) undan sōña sâlihe kim şīttiye sâlih ġâli bunnarı şīkâyeT mi etti nâptı bilmem (132) u una teleFon_açmış u una teleFon_açmış ġaçmış (133) tamam_âbi tamam_âbi diyelek kitmişlê e işTe bi benim_elti vēmış_elli milyon (134) bi de unuñ ġoñşusu vēmış bi de başġası vēmış yüz_elli milyon (135) urdan da hoca āşası da vemiş bi de nâciyelē vēmış (136) hoca āşası Tiyumuş şīkâyet_êtçēm_ũnu Tiyumuş bilmiyum ġâli (137) nērde ġelicek şītçek de hēr yere vemiş_unnâ çârpıcı çârpıcı (138) bu da diyu nurten tiyzeñe çekişiyu siz bilmedīñiz_ ĩSannara niye ġapı açıyoñuz diyu (139) u da iridenmiş adam bōle çalışmiyoñ mu ölüm diyomuş (140) çalışyun_âbla diyomuş hinci yaz tādili diyomuş hiy_allahım (141) unnâ furguncu furguncu televizyónnâda ġörmüyoñ mu

Sizin gençliğinizde köyde hayat nasıldı?

R.T. : (142) e biz gızKana hinci bõle açık dīdik biz_evel (143) gēne de biz bũle āçılıyús hinÇikinnē açılıyu (144) bu gızıyu hinÇikinnere emme hinÇikinnē tabi görüyü çoluğ çocuk (145) biz hinci bõle dũyũn_olurdu cumā gündən gelirdi davıl (146) bizim_ēv de urda yoluñ_üstündēdi ta aşşāda gāvelēñ öñünde (147) hinci bõle bis sabāla cuma günü āşamdan gēldi mi gece ayinge baqādıK (148) sabāla gāli davullan çıkçāz_a bõle bi sıra olurduğ hayātın_altına (149) miydana çıkmak yōK miydanda baqamassın_olannara (150) aha bũle bi sıra olurduğ bũle efebaş öñünü Tikilirdi (151) bũle biz bũle birbirimizin_uzundan hayatın qapısı vādı bũle eyip tayımın (152) hayātın qapısına büzēdiK bõle hārmandalı oynasinnā çiftetēlli oynasinnā urdan baqā duruduK (153) gāyet bõle hemen nişannıları ayrı ulannā ikişē kişi gidebilise gidē öti yanına baqā gene (154) ũle çat pat gizli gonusulurdu ōle gonusamassın bi de bis bu taraf yoqtu ya ēv (155) bi oqul vādi bizim_urda bi de öti yanda bizim bi ēv vādi hinci Turmuş dayılāñ (156) biz bõle giyinmiyi başlādık anam bize baqādı bũle (157) giyininip de ni giyinceñ yavrum urba yōK hepden bi bicama tikiverilē sene (158) alırlā bi fistan unu gāli kaç bayram gīcēñ bellı ulmas kaç Kün gīcēñ (159) ōle gınamak şīTmek yoK yoK undan sōña biz_öñnēmize bõle qına yaqāTıK bu saqlāmıza bõle (160) hemen şōle bi bīz başıña da bālāsın (161) aynı ũle işTe televizyona çıkıyō yā kōlülē aynı ōle anam bize baqādı baqādı (162) siz gene gıvradıñız dũyüne gidiyoruz_emme bi doñuzlũñuzu duydum mu durmuşuñ_evinin başından_öte aşır dērdi (163) işTe bi olannan meselā gonusursañ kitçēñ gāli dērdi (164) ũle gonusmaK görüşmeK yoK undan sōña gāli aha ōle ninem de dērdi (165) gitsiñnē gitsiñnē dērdi hinci devir başka dērdi (166) nenem de baqādı bize u da qapınır_āzında oturuyo (167) gitsiñnē gitsiñnē dērdi hinciki genşlē tā başka dērdi (168) başka olup ta ni olcāñ ni televizyon vā ni pi şī (169) yoK Ku televizyũn bizim zamānımızda ni zaman_aldık bis televizyonu bilmiyũn (170) goci gelince Filen_ālTık bizden_alttañnā anamī anca ōle ādı yoqTu

E.T. : (171) bizim dũyũn_olasiye ēvde televizyon yoqtu ku hocam (172) gāvede vādı evlēde yoqtu ku tā televizyũn_u saman

Türkü, mani biliyor musunuz?

R.T. : **(173)** askeriñ masasına

siviller_oturamas

sen git yārim_askere

bana kimse doğunmas

(174) zeytin kara ben kara

zeytine vermem para

gél yārim konuşalım

om bire çeyreK ğala

(175) e ben dümbekçidim ben_öle unnarı biliyon **(176)** ulēn way çoqtu emme hiş_aqlıma geliyo
mu bāK

(177) gümüşlētir köyümüz

zemzem_aķar suyumus

sevip sevip_ayrılmak

yoqtur_öle huyumus

(178) ölanıñ_adı erol

var_ol sevdīm var_ol

gördüñne dalĝa geç

eñ soñunda benim_ol

(179) saçım_uzun tararım

ben Tengimi ararım

ben dengime vārmassam

genşlīmē yanarım

(180) yeniceniñ pazarı

pērşembesiz_olur mu

om beşine giren ğız

nişannısız_olur mu

(181) unnarı ben dümbek çalıyodum_öle biliyodum yavrum **(182)** evel Tümbek vādı caz maz
yoĸtu

(183) tümbeleyi çalıyom

gelsiñ_annem diñnesiñ

sevdīme vermedi

evlādım vār demesiñ

E.T. : **(184)** kızlā bi yērde şārķı türkü habire sōlē oynālā yāni unnā **(185)** zéytine gideriz meselā
pamū gideris **(186)** urlāda bunnā aqşam_oldu mu çıķālā hep beş_on ğıs biri çalā biri sōle şī
oynālā **(187)** ha öle de māni sōlélē oynāġana çalāġana

R.T. : **(188)** bunuñ_anasına biz bi türkümüz vādı sōleyiveridiK ālādı

(189) ġaynanam cadı ġarı

geziyor gece yarı

penÇere ġapı diñniyoġ

ni de huysuz bir ġarı **(190)** dirdig_emme hemen_ālādı

(191) ğaynanamı nāPmalı

ğazanda ğaynaTmalı

gelin yāndım didikçe

āltına çıra soğmalı (192) dērdik hep punnarı bize yapçaqlā dērdi

(193) ğaryolayı basayım

Çeketiñi asayım

gönder yārim resmini

özledikçe bakayım

Köyün adı neden Gümüşler?

R.T. : (194) e bizim zamānımızda dērlēdi iki gümüş_ölu gēmiş mallāni otlatmī (195) öle gümüşlē ğālmış Tīrlēdi bize oğulda biz_öle biliyus (196) biz_oğula gidēKene seksen beş hāne beş yüz nüföslu diyulādı burēī baĒ biz dörde beşe gidēgene (197) meselā beş_āltıřā tane çocuĒ hinci yok (198) hinci yapmīyu milleT bakamiyÇen edemiyÇen diye

E.T. : (199) biz burda yüz doĒuz numara řēriniñdi (200) yüz_on numara yokTu baĒ bizim köde (201) yüz doĒuz numarē ğıdā çoÇuĒ vādı oĒulda bizim yüz doĒuz biz oĒula gidēgene

Biraz ailenizden bahseder misiniz?

R.T. : (202) hinci biz beş ğārdeřiz abamı zāten burlāda eniştem gōmüř (203) eveli bu yaĒın kōlēñ olannarı bizim burlara geliyodu (204) biz_unnara baĒıyotuK_emme böle gizli baĒıyoTuĒ (205) meydana çıktı mı ğo olur diye ğōĒúyoTuĒ hinci burlara eniştem gēmiş (206) abamı gōmüř abam da tā on_āltı urlāda (207) e ilki duruĒana nenemī vedirtti bubama bunu enişteme vedirtTilē ey ayāmızıñ şisi (208) asKēden gēmiş de aranırdı evel çoĒ undan sōña verince burlāda enişteme şi yaPdılā (209) bilmem ni Tirkine ben_āltı abamıñ e ben ğoca ğıs (210) bi de benim_āltım vā nurten gene u da şi (211) TuruĒana anam hāmile öldü abam nişannı baĒ (212)

undan sōña abamıñkınıñālan fātma bizim ġarışTı dōrdünÇü numara (213) öle öle birbirlēñkini
şīdēkene biz on doķuza girmiş on sekiz yaşlāmızda on doġuz yaşlāmızda (214) ūn doķuz bēn
vāsam ūn yedi ūn sekiz āltımdaķı vā (215) evvel bizim burlāda pi şī yoķTu (216) biz maltepi
pamī zēytine gidiyoduķ ġışkana (217) bi de biz gēTiK anamıñ ġocaman ġānı vā anamıñ (218)
abam ġocada abam ikinciye mi gebe bilmem bis satılıkīs anam gebe (219) nurtennen biz bōle
ġızıyus aldır çabık aldır (220) e bis ġocī kitçes e işTe cāhillik utanıyuz yavrım (221) evel bis
toplanırdıķ Pōle tūyün_ōldu mu mesīlā ni alırsañ_undan ġızıñ_ārķasından para alınıyu ya (222)
unu bis öhrine yapāTıķ lūķma atādıķ (223) işte şunu bunu yapātıķ piġaf filem (224) hinci biz
anam gebe ya pamıktan mı ġēdiK ziytinden mi bilmem (225) urī öfrene evine kitçēz_emme
kidemiyuz utanıyuz nurtenne Tiyos (226) īsanna añāsa nāpçās tiyos birbirimiznen
ġonuşúyúz_iki ġārdeş (227) urdan çağır sāmīlē dēriz unuñ_evinde ġöTeķ_olúyú şēriñ_evinde
aşşāda derede (228) bōle biz bōle ses çıķarmıyuz way urķu gebemiş TiÇeklē anamıñ_adı urķu
(229) anañ gebemiş dīceklē biz yere giriyuz e bis satılık ġızīz (230) bōn yarın ġēselē hemen bis
kitçes (231) bi ōlan ōlTu u Ta allahTan dōrt tane ġızıñ küçü ōlan (232) hadi sevme hadi sen gel
de sēme (233) undan sōña bubam buna geTTi bi ġoca ayır yapTı keşkeki ōlan_ōldu diye (234)
biz dōrt tene ġız_ōlduķ hiç hayır hasanet mevlit ġōrmedik (235) undan sōña allah ta
Çenābiallah bereket vedi de anam düyününü ġōrdü emme ōlanıñ sünedi ōldu ġēçen sene
avustúTa (236) çok seviyodu dadaları emme ġōrmedi bubam gene ġōrdü (237) aha öle dīcēm
undan sōña çalgıÇılā didi urfede u da urlāda demirÇi ya (238) dövēbiçeri vā mōturu vā bayā
geñiş mevkisi (239) undan sōña duruķana bizim bu çalgıÇılā da ūnuñ düyününü yāpTı biliyu ya
(240) apti dēriz biz urfede dimiş yōrū yimeġ_azırlasıñnā ġānım_aş dimiş (241) birde mi dāldı
bilmem ayınk_ikide mi (242) sen dimiş nērdēn topladıñ bu müşteriyi bu ġidā diyomuş (243) ē
düyününü yāptı ya yumruķ kıdā çocuk tā (244) undan sōña hērkes kitti urfēt tiyum ben_urfede
(245) bize tiyum baķ haķķını halal_ēt tiyon (246) seni biz aldırām didik de aldırmamışız
berekeT_allahdan tiyom (247) bubam da aldırmadı emme tiyón haķķını halal_ēt i mi diyön
gülüyo (248) e inci allah acılānı ġöstemesiñ iki tane ōlanı vā (249) ġēçen de Purda bizim
sünet_ōldu da buriyi ġēldi (250) ġocaman soyunuñ adımı bubamıñ ġodu gelin (251)
peyġamberlēñ dōdu ġün_ōTu yeñicede hastānede altın File daķtılā (252) Keline dimiş_anası

peygambēr_adı goṛ dimiř baḶ dimiř aldın daḶtılā dimiř (253) gelin gene allah rāzi ōSuṇ dōrt tene görümce mi ğırıp ta dimiř ğānıma tūřınce ğodulā adını dimiř (254) ğırıp ta ūnnarı aTını deñiřtiremēn dimiř allah ni vērdisē ğāri ğuycaḶlā dimiř (255) öte ğine ğarıřmadıḶ ğāli ötekini kendileri ğodu (256) ārda ğodulā iřTe geĶende ğēldilē burēi sūnede de (257) nurteniñ_evinde ařıḶ Ķay_ıĶiyūz baḶıyūs (258) ille gene de ğocamanı sevcēmiz geliyu bizim (259) urdan unu sēviyim ben řitiyūn ötekini de seviyūn küĶū de (260) hani ikisi de datlı da

I/50

Gümüşler Köyü - YENİCE

Hayriye Acar (57)

Hayatınız nasıl geçti?

(1) ben_anamın_ilki_oldūmdan anam beni soḶā salmazdı soḶaḶ diyöz biz mālle arasına (2) e üř dōrt tene ğārdeřim vādi üř tene iřte (3) ē ben_onnara baḶĶen bōle Ķeřmelē yoḶtu ōlum (4) suyu dē mālle arasından getiriyuḶ (5) Ķamařır mi yikīcēñ eviñ hışmatını mı yaḶĶēñ ihtiyaĶını mı ğörcēñ (6) āřa yuĶarı sūtĶū biygiri su daşırdım yū yike paḶlādım (7) Ķamařır yike baḶām Ķamařır_ellen yīkeniyodu ē bulařıḶ yikiyodum (8) e ğeti ğötü hinciki ğibi ōsa hışmat pitē bařĶa hışmata geĶēsiñ (9) evel ellen_işleme aḶ dantellē vādi iřlēdik soḶa bu řilē ĶıĶtı (10) öretmennē iřTe ĶasnaḶTa řēdiyōlā unu bunu yaḶtırıyulā (11) bizim zamānımızda ince iř vādi ğanefĶe (12) bi de biz iřTe bundan ğāli eylülūñ om beřlēnde bi de bis pamuḶlara ğidēdiK ekim soḶnānda ğelirdik (13) undan sōna bir_ay ğidā durumudu bilmem Ķasım aralıĶlāda da ziytine ğidēdiK izmir yanına pelitkō yannāna edremit yannāna (14) hinci pamuḶĶu ğötümüyolā makinelen topladıyulā (15) bi de bizim bu yandan ğiden_olmúyó ğāri cingennē kürtlē ĶoḶ kidiyu iřTe (16) biz evel pamıḶ ziytin řu bu (17) ben burī ğēldīimde bile kittim birĶař sene yūḶtu (18) bōle búbēr tikimi yūḶTu e tütünde ni tikĶēñ bi ğarı bi ğoca (19) evde yoḶ avuşta yoḶ tālī tiksēñ eve ğetimiyi ökü z yoḶ eşşeK yoḶ motur yoḶ (20) ĶoḶ biz de yaḶınnāda sırtımıznan ğettik keltere ğōduḶ da tütünü (21) gene āltı yedi sırt ĶıĶıyudu hinci iřTe burlā tutmúyu ğāli yā (22) hinci ğelmeK vāmiř dūnyāya hinci hepsi vā vesāyit vā

Düğünlerde türkü, mani söylenir miydi?

(23) işTe tef çalā ğıs sōlēdi ōledi ayink yerinde bi dümbekçi ğız olurdu u sōlēdi (24) ayink yerine çıkannā oynādı ōlannālan ğarışık olmazdı (25) hinci ōlannā da oynüyü ğızlā da oynüyü evel āyrıdı ğızlā yapādı (26) soķak dērdiK biz işTe bōle ğeñiş meydan bi yere ērkeklē toplanı ērkeklē oynādı (27) ğarılā ğızlā baķadı ğāliķ urdan hinci ğızlan ōlan tutuşüyü el ele dans ediyö (28) nērde ōle nērdē nērde kaPıdan ğördüñ ğördüñ ğöremediñ ğaştırı ōle (29) bizimkisi yumurta bazārcıladı ōlum anañ bubañ bēnidü seniñ bēnmişiñe ğalmiyodu (30) hinciK ğızlan ōlan telefannāda ğörüşüyö bildi gibi ğonuşüyö bi vakit arnaşiyö (31) biz ōle mi veTiñ iş bitdi hinci hēpsi ayen beyan eveli ōle midi

Oğlunuza ninni söyler miydiniz?

(32) nenni abaları sōliyiveriyudu una bunu ben ğeş dōdum çok biliyuñ mu (33) ōlan dadasına da çoğ özeniyödüm bi ilkim ōlandı benim (34) altı ay ğıdā yaşşadı ōldü birkaç ay ōlmadı ğoca ğız ōldu araları on yedi aydır (35) öteki küçüķ ōldu ē ūndan sōna ğā ōlmadı olmadı olmadı (36) ğarılā bene diyödü iki ğızlan ğalı mı verceñ iki ğızla ōlur mu (37) baķ sōna çoğ arasıñ yā ēveldeñ toktura mı gidiliyodu ōlum (38) olcāsa olcaķ olmasa allah bilsin hep bōle toktura ğötürüyün diyen yokdu (39) ē ūndan soña yaşım otuz yedi ōldu ē hinci de şaptıñ mı vāy (40) nurayıñ anasınıñ dadası olcāmış bizim şurda bi ğoñşu vādı seyhan ğısı vādı (41) tütün ğırıp diziyüz bis e ben de bōle şalfarı bōle yapıvedim mi benim bōle hāmilelīm belli olmuyodu (42) ana diyómüş aşşama oturuyón ğarınıñ ğānını ğöremedim diyomuş (43) undan sōna bi de bunun enginiñ ğarı vā ye şerife tiyzeñ burī yoķarı tālī tütün ektilē (44) baķām tütünnēñ yaprakları ōlmuş diye geli bizim de şurda bi yoķar ev vā eski ev (45) bōle bi üzğer bi üzger mi hayatta yok (46) tütünün yapraklarını āldı mı yaķala yaķalayabiliseñ (47) hōle bastiriyüz üslēni ğarahuldeyim ben diziyün diziyün diziyün (48) hādi ğızım hādi diyumuş dada ōldü bile belli yok unda ben inanmadım una diyomuş (49) kāsımda ōldu bu yirmi doķuzlānda ē dōcaķ dōmiceK (50) inanamadılā bunu bi vakit sūna bi de yaşlılınıñ şiyine biliyoñ mu ğınıyulā kō yirde (51) allaha ğāmiş didiK baķām nōlusa ōsun ē çoçuklā da ğocaman (52) isan

çekiniyu da gene é on dört yaşında biri on_älti yaşında biri (53) undan sōna ġāri işTe sōna kō
duyunca inanamadı gitti gelen gelene gelen gelene (54) hinci baĶ benim küçük ġıs hinci
hāmile ġālmış (55) doġuz_on seniye ġeşdi dadası yoĶ bi tene ōldu iki üş sene olüyö (56) ha bu
tunahannan bir_olcādı abasınnan_ikisi barabādı (57) āltı aylık tüşük yapTı tansiyundan
şekērden hinci gene vāmış (58) allahım ġāli bu cenābıallah bunu bāli vese

Bildiġiniz manilerden birkaçını söyler misiniz?

(59) e sen bunnarı nāpçaŋ bōle topliyıp dá

(60) baĶkallāda tos şekēr

tos şekēr oĶka çekēr

eski yārim deyil mi

nērde görse ah çekēr

(61) çapa yapıyöm çapa

önüme baĶa baĶa

şimdi yārim geçecek

merhaba yapa yapa

(62) kiremiten su damlā

yārim saçını darā

elleri cāre dürse

gözleri beni arā

(63) bahçelēde gök kelem

gök kelemi biz bölem

ğoyver devlet yārimi

biz de āleme dōnem

(64) asker tūrkūsü çōқты emme yıllā ōmuş_olum (65) tahir dede bilirdir bi de burie çērkes pomak toplama (66) sūlūmancılık vā biliyuŋ mu pēk burda davulda şunda bunda ōynanmas (67) çıkmaz milleT aha undan çıkmī çıkmī çıkmī biz de yozukmuşuz ğāli bilmiyus kına (68) bizim kendi kōmūzde ōsa gūmūşlēde ōsa dūnyāyı duyā bilēsın (69) bizim burda yoŋ ōle pi şī

I/51

Haydaroba Kōyü - YENİCE

Ayşe Keskin (75), İbrahim Erdem (63), Fatma Erdem (55)

Buralarda anlatılan bir hikāye, efsane var mı?

A.K. : (1) hacallāda urda kō vāmışdı emme ben de bilmiyom_ū köwü annadırlādı (2) hinçi ōrī yāmır yāmıŋ yāmır yağınca emme allah darafından bi dede geliyu emē bizim gibi bi dede geliyu (3) ūnu ūnnūyo bunu ūnnūyō köpeklē hav hav hav hav (4) būle sūlenirdi şīdince kimse ğabī acıP āmamıŋ (5) hadi burī dimiŋ Çenābıallah yer yurt virsin dimiŋ (6) ondan sōna o bi sēl bi yāmır bi yāmır (7) götümüş_uriye dālmıŋlā pirazı da burēī gēmiŋ (8) pirazı topaŋlara kitmiŋ çayır boyuna kōlere dālmıŋlā (9) ben_ūnu u ğidān biliyōm ama ūnu bi nene āmamıŋ mı evine (10) āmamıŋ_erālda āmamıŋ diye duydum ben āmiŋ diye duymadım (11) sōna bu bizim bu darafımızda da vādı bi kō yiri (12) zamānnan kō yerimiŋmiŋ emme ğā türklē mi durdu ŋıylē mi durdu tā çoŋ esKiden (13) bi de havuz vādır çınār Tarafında havuzuŋ etrāFı ŋasabāmıŋmiŋ (14) ŋasaba olunca işTe ū ğā niye dāldı ni zaman_ōdu ni zaman gēldi ūrlānı ben bilmiyūm (15) hani birlāda esKiden ūle vāmıŋmiŋ (16) hinçi havız būle ğaynıyumuŋ yoŋarı ğaynıyumuŋ (17) postan döküliyumuŋ havızın_çine postannan işTe sulan geliyodur_u (18) atlā vādı ēvelçe bayırlāda u atları toplıyıp ŋıyin_çine ğūyyolāmiŋTı (19) ğoşdurTduruyolāmiŋdı postan ğāŋınca su fazlalaŋıyumuŋdu unu ūle duydum ben (20) ū havızda emme emme türklēdi emme ğavurlādı emme ŋıylēdi ūrasını bilmiyūm (21) havuzun başına ğidēdi milleT de yāmır duwāsı felen

yapādı ēvelçe (22) gidilirdi ōrī havuzun gāşısına emme köyü vāmışdı benim ğaynanam çnārdandı (23) urda köy vāmış diye sūlēdi e biz bunnarı biliyuz

Köyün adı neden Haydaroba?

İ.E. : (24) köylē üç beş hānelikmişdi tamam mı buriyi haydar_isminde biri yirleşiyū (25) işte nerēi gidiyón haydara gidiyóm nerden geliyóm haydardan geliyóm (26) haydar haydaroba ğālmış yāni bu köyün yerleşen ilk yerleşen kişi haydarmışmış ismi

A.K. : (27) a yatırlā vā ya bu dede yanında vā eleK dede de vā (28) Pi de bu şiyde vādı buriyi de dedelē dirlēdi oriyi de

F.E. : (29) emme ana şindi būlē bi çalışan bi yatır yok ziyāret_edilen bi yatır yūķ

İ.E. : (30) isimnen gelen bi yatır yok bi mezer vā elek dede dirlē (31) bi mezer vā dede ğabari dirlē çoķ büyük (32) üç kişi Felān ğucaķlıyamaz_acı dibinde mezer vā ismi yūķ yāni (33) kime āyit oldī de dīl āma eşkiyālīķ zamānında furuldū yir gömdülē (34) işTe dede dede diyūlā bilen yok yāni (35) bōle belli bi yirden gelişi yok yāni isimnen gelişi yūķ

F.E. : (36) nerden geldī belli Tī

F.E. : (37) bi de barajımız vā işte burda eskiden bu aķan güzel bi çaydı (38) çoķ güzel daşlā tērtemizdi fīlan da

İ.E. : (39) kirli çamaşırı yıķa tertemiz_olurdu yāni suyu (40) kireç hiç yoķTu yāni suda

F.E. : (41) köprüden geçdiniz yā işTe şimdi öldü bi bataķlık (42) eskiden de bura yāni tā bizim dedelēmizin zamānında mı tā dedelēmizin ōtesinden mi çölmüşTü bu uva gene çöle döndü

İ.E. : (43) gölmüşdü göl bu uva oldī gibi gölmüşTü yāni (44) aynı senin gibi bizim būdan albay vādı ğaradenis (45) bu bölgenin tārini çıkārdı da buranın göl_oldīni ispat_ıtmiş yāni

A.K. : (46) ámme üstünde ķasım vā bi metru bi puçuķ metru ğas (47) alTından çakıl çıkā altı çakıl uvamışdı (48) ūle millet sürüyodu ençi gene göl_ödu

Köyde ne ekiliyor?

İ.E. : (49) vallā çok ekilen bi şey ğalmadı domatis vā biber vā (50) bizim genelde tālaları baraj basTı tütün vā (51) ė işTe hayvannara misir ekiliyo uvalara sılaŞlık öle yāni

F.E. : (52) bizim burda ēn çok eskiden bibercilik domatis bunnā çokdu (53) baraç gelince bizim ğinci kōde on kişide biber ya vādır ya yoKTur (54) bu azcık çınā tarafında tālası olannā on kişide yoktur bēki de yoktur (55) tütün çok bisTe şimdi tütün vā (56) şindi ben hā bi yire tütün dizmē gitçin isdēsen gösteriyim size (57) kadınā hinci gece ğırdılā ğēdilē hinci oTTī yerden diziyūlā

Burada hangi mantarları topluyorsunuz?

İ.E. : (58) bēyazları vādır unnā biraz acı olur biraz bibēr diris (59) pıynālān içinde çıkā bāzısı pıynār mantarı dir biz ğuzu ğübī diris (60) bēyaz olur ğuze olur et gibi olur unnā bi de ğırmızı melkilē vādır (61) bizim burda bi örman yaçaladın mı sebedi dōldurusun yāni örman bulūsan (62) şimdi çamda çıkā biras māvī gibi olur çamın içinde çıkā ğırmızı olur (63) piremde çıkā mōr olur ā melkiler hepsi aynı melgidir yāni (64) aldī ğıdaya ğöre renk yapıyó benim tahminim

F.E. : (65) işi ğücü arabalālan topluyulā şindi unnā yinse kırtlanır (66) bunnā demek ki bi ilāç gibi pi şey oluyo (67) bi boya gibi ni gibi oluyosa işTe (68) çinkü mantār iki ğün bekledi mi ğurT yapā unnarı arabalā dolusu ğötürüyólā (69) burda iki üç ğün durduruyú yāni u yinmiyú u pi şı olüyó ille

Kıbrıs gazisiymişsiniz. Askerlik anınız var mı?

İ.E. : (70) ğolay dīl yāni zor bi durum (71) biz on ğün on beş ğün ayak yıkamaK yüz yıkamaK yoKdu bizde zāten (72) bi tanker su gelir bölīn içine ayāni yıkāsan sen elini yıkāsan su yitē mi (73) bi de şūle bizim ūda hiçPi ğaynağdan dereden çeşmeden havuzdan hiçbi yirden su içmeK yasağ Tirlēdi (74) bugün içēsen beş sene sōna belli ider dirlēdi (75) tankerlē kınturoidan ğeçip

te geliyodu bölüye (76) bis ordu donatım_askeridik savaş birancımız dī bizim (77) bis bütün bölüklēn her çeşit ārızası bize āyīTdi biz yapıyótuk

F.E. : (78) bu sizlen gidennēñ hepsi girmedi mi şıye (79) yūsa senin_eline zenātın va diye mi girmedin

İ.E. : (80) yāu hepsi girdi de bis fatma hanım baķ tā gāşıda baķ savaş_olūyu biz burdiyis (81) ūdan araba ārıza yapā şusu olur busu olur camı ğırılır bilmem ni olur (82) burī tāmire gelir bize

F.E. : (83) zenātı vāmiştı ēniştēñ yāni u u işlere baķıyómuşTu

İ.E. : (84) yā zāten bunu şēttilē tamam mı muzākeresi yapıldı (85) kimi didi yaralılara verēm kimi ölenlere verēm (86) e işTe ōsman fāzıl polat bizim tümgeneralıdı tümen ğomutanıdı (87) çoķ diktatör bi adamdı yāni gerekirse hātasını buldī yirde askeri dāyi dūvēdi (88) aslında büyük rūtbelilē askē dūmes bu dūvēdi (89) bu didi benim āskerimiñ hēpsi burēi didi ölümü ğöze alaraķ ğēdi didi (90) ya hiç vēmeyceksiniz ya hepsine vēceksiniz didi (91) bunu osman fāzıl polat yaptı yāni bu gelenē herkeze kıbrısa giden herkeze māş ğöze çıktı (92) yāni bis çoķ para almiyös işTe bi dā düne gelesiyi dört yüz lirādı (93) şimdi altı yüz lira aliyös

F.E. : (94) şindi bunnān yāni ārķadaşları şīde filen (95) adam burēi gelince söledi ya bize adam kendi (96) u zamanķı zamanda ben bilmem kaç_alıyúm didi

Köyünüzde Hıdırellez kutlanır mı?

F.E. : (97) eskisi gibi ōlmúyo tā eskiden toplanılırdı böle genşlē Felen bayram yapādıķ (98) böle oyun_olurdu şimdi yok_ışTe bazı evlēde hadirellez adā oliyi pılaf yapı (99) işTe bu ğidā yāni esKiden hādirellezlēde ōle muaPPetlē olurdu (100) şimdi unnā hiç ğā hepsi ğāķdı sizde oliyi āmma hālā tā

A.K. : (101) evel ōle deliğannılā ğızlā yitişginnē gidēledi bayırdan keserlen gelilē (102) hoplālādı üstünden ateş yaķālādı hoplālādı paskelle olurdu (103) şurda alan vādı bizim urda

dübek vādı urda çok yapālādı (104) inÇi ğızlā hōPlā hoPlā olannā gelirdi olannā hoplā geçē gidē (105) bōle birlik yoġtu ālem ayrı ayrıdı paskelle dirdik

F.E. : (106) Őindi nāpādıĶ biliyōn mü bi sırıĶ_alı gidēdik sōġa söven (107) söveni ārdıŐları genŐlē niŐannılāmız veyāvuT genŐlē kesiveridi biz de unu daĶādıĶ (108) Ķızlā sürüklē gelidik aĶsamnā āŐam_ezeni ōldu geŐti ġaranıĶ bastı mı de oriye ĶıĶāsın meydana yaĶāsın (109) biz genŐlē tūliyi tūliyiveriz_üstünden bōle bi yaŐlılā da gelirdi (110) ārılāmız ġāmasın biz de hōPliyām dirlēdi ha adımnīverilēdi geĶiverirlēdi (111) iŐTe bōle bi Őiylē ōldu yāni bayramnāda bayramımız_olurdu (112) bizim ġenŐlīmizde aŐā mezērīñ yanına bi dala sancaĶ ġurādın (113) üŐ tāne ĶiŐi binēdi biri ōrta yere oturudu iki kenālara tikilirdi (114) kenādaĶınnā da Őincir toplālādı bis sürü unnā sincirlēlen ġurālādı (115) kimisini gelin niŐannısı sallādı kimisini gene iŐte bi eŐ dos sallādı (116) ōle sancaĶ ġurādıĶ_ıŐte urlāda ōle yapılırdı (117) ōle nelē yapılırdı iŐTe ōledi yāni

Önceden düġünler nasıl yapılırdı?

F.E. : (118) üç ġün dūn_oluyodu üç ġün

A.K. : (119) daullan dübek tūyülürdü biġadan gelirlēdi burēi (120) unnara bi ev verirlēdi unnara hani daulÇu diye yabanÇı diye tūrlü yimek yapālādı (121) milletin yidī yimeklēden de verilēdi önüne (122) ayrı da yapālādı datlısı duzlusu etlisi unnarı ayrı yapālādı

Kına geleneġi var mıydı?

F.E. : (123) dūyün_üŐ ġün Őindi ilk ġün en ġızdiyim_ādeT de udu (124) Őindi būdan ōlan_evinden her Őiyi sarālādı dan ġan dan ġan dan ġan ġız_evine (125) u ġün ġız_evi ekleŐiveridi her yirlere basmalā fistanlıĶlā gerilir (126) iŐlemelē gerilir bi duvara tıŐarā bi hayada tōzun_Ķine süpürülē tōzunu Őiy_idirlē (127) ũ iŐlemelē elle ũ ġızın ni ġidā eŐyāsı vāsa bu ōlan_evi ni yāptısa geliŐ ġız_evine dōŐenirdi (128) bi Őaçmasapan bi Őī hinci bu eŐyānın Ķökünü getiricēn (129) havlüyü mavlüyü hēpsini bōle burlara gerēdin oyalı bēzleri Őilere tikēdin (130) dūyün_ōdī belli

olurmuş nimiş burdan āvlunuñ içine bi urġan gerilirdi **(131)** onun ũstüne fistannıġları artālādı
şayfarlıġları yāni bizim bunnā

A.K. : **(132)** ġız_evi belli ōsun diye

F.E. : **(133)** ōle bi adeTlē vādı gelin_alincī ġün mü dīnek tabi sabālan

A.K. : **(134)** atlālan diyneK ġoşālā

F.E. : **(135)** şī bōle yakın nenele tiyzeleri dayıları amcaları hēpsi urī bōreK pişirmē gidēlēdi
sabāla **(136)** ũ bōreK nēdi bilmiyūm ġuru yufġadan bōle hinci hazır yufġa alınıyū ya **(137)**
eskiden_īsannā yufġıyı yapıp bōle yıviyodu bēKi vādır sizde ta ālā **(138)** husūsü dūyün
başlamadan_evelā eş dost toplanır yufġa yapālādı

İ.E. : **(139)** diynek urġan gerēlē yoldan bōle urġana basma asālā **(140)** atın_üstünde adam atlan
ġoşturu gelir diyne atā **(141)** aşırabilise u basma ũnun aşıramāsa yoġ diynek didī bu yāni **(142)**
bōle uzun bi baston gibi bi şī atādın yire atın_üstünden geġēKen **(143)** aT diynek ġawaya bōle
yire gelip te hoplā da ipin_üstünden_atlāsa basma senindi

F.E. : **(144)** kimisi atlānı süslēdi bōle urī gidēken **(145)** ellēnde birē cop şūle şu ġıdā
atlānnan_ēkez_uriye varır **(146)** bütün yaşlılā ġenşlē gidē dīnek hā işte ismāyil_āşırdı diyniyi
(147) hadi şīTTi yiniden yiniden gidēlē yiniden yiniden gidēlē

İ.E. : **(148)** heP niyeT basma dīl yāni muhaPpeT ōle yāni

F.E. : **(149)** undan sōna ũ davul gene ġala ġala ġala **(150)** ōlan_evinde bişēdi dī mi u bōreklē
(151) ġala ġala hērkez gelirdi benim yāni ġöcuġlīmde **(152)** ġenşlīmizde yoġdu ōle pi şīlē ġāli
(153) ġöcuġlīmizde atlara ana evde de pi şī verillēdi unnara gene

A.K. : **(154)** yālık mı ni veriyolādı

F.E. : **(155)** şūle beygırlēn şurlāna bālālādı

A.K. : **(156)** bēz bālālādı işTe niysi vāsa eyer unu bālālādı

F.E. : (157) ūda işTe böreKlē pişēdi göce dirlēdi sütlü bōle çōrba gibi bi yimek (158) unnarı gā hērkez ūda eş dos toplanır yirdi (159) yāni işte bilmiyum üç gün düyün_olurdu üç gün (160) bi gün düyünün başladı gün_olurdu görüşlē vādı (161) dümbeklen yapālādı bizim zamānımızda bu caz sōna çıkTı (162) caz tā dün çıkTı yāni bizim zamānımızda öle olurdu

A.K. : (163) hani gālbirlā vā ya ananīñ gālbırları (164) unnara bi deri gerēlēdi ūnu bōle çalādı (165) hani kimisi sesi güzel_olannā bilennē ūnu süylē çalādı (166) mīrem tiyze çok dümbek çaldı

F.E. : (167) unu çālālādı būle fistannıx getirilēdi şiy yapālādı ūle çālālādı dümbek çalādı yāni (168) görüş didimiz eş dost toplanır gız_evine gidē (169) hinci ilk evelā oturulur hadin baqām yingelē a dayılā amcalā herkez (170) u zaman_ıltın yokTu felen yingesinin iki metre fistannī vā bijamalī vā (171) felen yingesinin amcasının bi fistannī bi bilmem niysi üstüne tikēdi u vā (172) gāstelēn açādı urda yingelē açā açā bağarādı açā açā bağarādı (173) ūndan sōna da ūle erkeklē gēmezdi yalnız (174) sāde gādinnā arasında dümbeklen düyün_olurdu (175) hinci gāli canğara canğara canğara hērkez gārişık (176) anağ da babağ da hērkez bir gāli hinci (177) hinci öle yāni eski adetlē bi başkāmışTı

Köyün nüfusu azalıyor mu?

F.E. : (178) kō dāldı bizim dāldı yāni bizim_altımız çoğunnuqlan tışārda

İ.E. : (179) yā bu köüñ en_az bi kere yarısı tışārdadır

A.K. : (180) emme baqāsın geri gelilē baqāsın dā giden_olur belli ūmas

F.E. : (181) geri gelen_omas

A.K. : (182) belli omas gızım emekli odu mu herif nāpçak

F.E. : (183) hā istambulda felen de baq kōlülēmiz vā benim yaşıtDa felen_ısannā vā (184) benden büyüklē vā vere bullara kōlere ev yapıyulā emekli olunca (185) biri yana benim_aqramım vā hinçi (186) torunnān bir her sene yazın gelir burda durur (187) ev

kirāliyodu kendi bi eski evleri vādı unda duruyodu (188) şindi üç tane gārdeş üçü de avlunun içine ev yapıyûlā (189) anam̄in māllesinde vā gene bi istabullu burdan evlendi kitti adam garı (190) bunnā da ev yaptı baĸ bilmiyoz yāni hani (191) hani bēki de emekli olunca da dōnceklē midin bilmiyus urasını

A.K. : (192) belli ūmas baĸāsın ēyi olur dōnēlē

F.E. : (193) bizim inĸi bu evlēmizin sāyibi burları sattı da kitti (194) biz buriyi alalı dōrt sene oldu dōrt sene doldu mu doldu heralda (195) urdadıĸ bis sōna uriyi ōlana bıraĸdıĸ işte (196) ōlanın biri zenāta vēTiĸTi şīTmedi (197) biri istaşTa meslek lisesini pitirdi u işte eleĸtirikçi (198) bi ūrda bu burda işTe bu da malcılıĸ yapıyu biz de eskiden hayvancılıĸ yapıyoduĸ (199) sōna bene bi astım gelince biz sattıĸ malları (200) ġālī recep_ābine teslim_ettik damnarı

Domates salĸasını önceden nasıl yapıyordunuz?

(201) ellen yapıyotuĸ şindi ġaynadyoduĸ undan sōna unnan deliklide bōle bōle ġçiriyoduĸ (202) bōle hiş çekirdī ġçememek şekilde sık delikliden ġçiriyoduĸ (203) unu ġaynada ġaynada ġoyuldúyóduĸ şimdi hemen ġaynadyos (204) kötürüyo burda makine vā makinī sıkTırıvarıyo köde makine vā yāni (205) ondan sōna getirip ġaynadıp ġoyuldup yapıyós (206) bizim kŭ salĸalāmız ille başĸa olur

“ġandalık” nedir?

İ.E. : (207) şimdi her binānıĸ bi elli santim saĸaĸ payı vā (208) ona ġandalık diyolā yāni nerden kim ġoydusa ūnu

F.E. : (209) damniyō dē u kiremīTlēden damniyan şimdi bizim bu evin tepesinden buriyi damniyan su şuriyi damniyan su (210) ama şimdi bu yāni şī üzere yırmi santim_ōmuş eskiden insannāda elli santimmişTi (211) şindi yāni yırmi santime tüşmüş bu uĸaĸlan ġziveriyŭlāmış ya şimdi (212) unnā hinci elli santimliĸ ġandalıĸları şimdi yaPmişlā yirmi santimlik (213) şindi bu duvara damnamasın diye şimdi eskiden bōle elli santim yapıyŭlāmıştı (214) şindi yirmi santim işte binālā tŭla ōdīnden mi ĸanunnādan mı bilmiyóm ġālī

A.K. : (215) kerpiç_evi dīse kerpiç erir

Patlangoz nedir?

A.K. : (216) arKışTan řidirlēdi de paTladırlādı ya evel vādı u

İ.E. : (217) yā unuñ ācı wādır ācı içi būle kavuçuğ kibidir_unun (218) řöle řöle olur boğum boğum olur yāni (219) her boğum şapalıdır boğumnā şapalıdır ũnu burdan kesēsın (220) tel salāsın u çıķā içi ğowuğ_olur undan sōna řöle bi bōle çumağ yapāsın (221) ucunu bōle dūve dūve dūve topuzlu olur (222) ũndan sōna unun içine bi argıç üzümü sıķılāsın ta ilēsine ũndan sōna ũ topuzlu ya (223) burdan bōle řāktın mı pāT eskiden oyuncağ mı vādı (224) patlangoz dırlēdi mumber_ācıdır içi ğowuğ_olur undan yapılırdı (225) ğızılıç sopaSında bōle ucunu topuzladın mı hava vēmiyö yā (226) piston gibi řēttin mi u ufalanırdı hoşumuza gidē oyuncağ mı vādı eskiden (227) piston gibi olur_ũ sapanın_ucu içi şindi ğowuğ ya (228) hava wā yā içinde sen de burdan hızlı şidince yāni hava onu attırdı

A.K. : (229) sōyüTTen dūdük yapālādı dūdük mü vādı

İ.E. : (230) sen u ğabī bōle bir_iki furāsın su va ya u gevşē çekēsın (231) řu uzunnuķta ğabuğ çıķā burasını būle kertēsın (232) burdan da senin üfledīn yire asçığ aynı ğaval şiysi gibi boşluğ_olüyü ye ğavalın_üfledī yirde (233) bureyi de kertēsın üf didīn vağıT burasını da asçığ açıvarısın ğabī (234) ufaçığ bi deliğ_açāsın üf di ötēdi yāni (235) eskiden oyunçağ bunnādı şindi vē pariyi al baķķaldan (236) eskiden bize bubam yapıvarırdı da suyun_çine atādı (237) suyun_çine āTmasağ ğabuğ ğuruşuvarırdı ötmezdi sūra

A.K. : (238) bizim çöcuğlara dūdük yoğ Ķu zāten meydanda yoğ onu yapıvarılādı

Sapanı nasıl yapıyorsunuz? Sapan yerine başka bir söz kullanıyor musunuz?

İ.E. : (239) genel ismi ortamda sapan yāni (240) atiyö ya dař atiyö ya sen ātiyö diye atamba adını ğoymuşun (241) ama sapan geliyö yāni būle normal kũltürümüzde sapan yāni (242) yā bōle bi çatal çumağ kesēsın çatal būdan kesēsın (243) būdan bu İastikleri buriyi bālāsın bunu

da buriyi bālāsın (244) būdaki uca da iki lāstī birbirine denk ketirmek için ayakkaḅı gūnünü de bōle delēsın iki ucunu da lāstiklē (245) u göne daşı gorsun būle tutāsın elinnen āsılırsıñ āsılırsıñ (246) gōyvarısın burdan daşı dā bizim çōcuqlīmizde baḅkallā bunu balhesirden lāstikleri hazır getirilēdi (247) lāstikcilē unun satıldīni bildī için bōle insiz insiz bōle lāstikleri dōrālā (248) şu boyda şu boyda baḅkallā satādı yāni (249) serum otumnāndan ve lā serum ortumnarı dün fazla olmā başladı

I/52

Kayatepe Köyü - YENİCE

Ayşe İlhan (75), İsmail İlhan (52)

Sizinle konuşmak istiyoruz. Bize biraz hayatınızdan bahseder misiniz?

A.İ. : (1) ulen goca garılā ni gōnuşcaḅ olum gūlaḅlā bile duymúyó (2) gēdi geşti unnā gāli unnā gēdi geşti aḅnaTmā diymezi gāli (3) benim aḅnaTcaḅ pi şīm yok ni aḅnadiyin (4) iki ḅapılı han birinden girdiñ birinden gidiyuñ

İ.İ. : (5) hani olusa bilmiyóm ama bizim burlada şindi bi de şūle bi hēcen yapıyo millet tām mı şindi sen būle şī olunca (6) bu sefer dā düzeltmē ūraşiyü şī öldü için (7) aması bu şīlēde nāPıÇıKsıñ a bōle oturcaKsıñ ā (8) aşcaḅsın usulcana sen de unnan barabē özgeri virceksin ama (9) sen de özgeri vericeksin unnan barabā tām mı (10) size öle bi masa bi denk ḅediK bi özgere başlıcaKsıñ o hō bāḅ sen dinle çatırTī (11) hanı sen dirSiñ yā bunnā gawga idiyö hic alāgası yoḅ albüki (12) yā hasan eFendi ölüm sen bunu vā yā ibrām dayının yanına bōle oturuḅan oturtcaKsıñ yanına

A.İ. : (13) yā hinçi otçīñ eme gışcazi öldü unuñ gōnuşcaḅ mı baḅām

İ.İ. : (14) gōnuşüyö gōnuşüyö

A.İ. : (15) gōnuşüyö mu benden de başsālī sūle adamcāza yaSıK

Düğününüzü hatırlıyor musunuz?

İ.İ. : (16) ulan_āğadaş bizim burlāda dünnēde ne olur (17) dede āldı geşdi sate on dōrT yaşında evlenmiş (18) dede ālmış geçmiş kitmiş

A.İ. : (19) on_ıltı yaşında evlendim zāten (20) çōçī çōciye veriseñ nāpa vere goyuP gidē adamnā (21) nenelēlen dedelēlē iki çōcī vere goyuP gidēlē nōlçaq başka

İ.İ. : (22) yā u zamannā iş bilmiyōn bi yandan bi de küçüksün (23) bi de yoqsulluK vā ērKenden çōcuğ_olüyō tabi (24) meseĀā benim ābim oldīnde babam asKerdemişmiş bizim dede asKerdemişmiş dede diriz meseĀā biz bubāma (25) ama annem file hā anne diye bārmamış anā nābīyūñ nenē nābīyūñ (26) bōle bāriyōz biz kō yirde oldī zaman (27) ē bunnā işte küçücük ēvēdin mi çōcī nāpçaq ğawğa nēzā

A.İ. : (28) öküs toyur zelve toplā bōndūruK toplā (29) tōm ğuy düven sür ōrağ piç

İ.İ. : (30) bōndiriK biliyūñ mu ne oldīni (31) işTe öküzlēn öküz_arabasının iki öküzü daqtıqları yir va yā (32) iki öküzleri daqtıqları yeriñ iki öküzün girdī yere bizde bōndiriK dirlē bōndiriK dirlē meseĀā önceden (33) düven sapları yığāsıñ üstünde öküzlēlen dönēSin (34) esKiden bōlēdi bizim burlāda maḳīne yoq o zaman öküz vā

A.İ. : (35) evelā bi öküz goşTum sūna manda goşdum sūna inek қоşTum (36) undan sūna motur_aldım moturdan sūna araba aldım

İ.İ. : (37) dā yükseliyūñ tüşü dīl ikinci öküs ēkek sīrlara dirlē bizim_öküz burlāda (38) ondan sōna sağılr_ineK yoqsulluK vā çüñgü (39) bi taraFında bi öküz va bi taraFında ineK vā (40) undan sūna inekTen sūna nābīyōsuñ manda goştuñ manda dā ğüşlü (41) hanı manda cinsi dirlē manda ğuweti dirlē ye manda biliyōñ ηu (42) camıs çamura yatan çoK yatırdıK ō hō çoK yatırdım (43) sülüklē de sırtına yapışır undan sūna mandadan sūna hayvān_arabası

A.İ. : (44) hayvan_arabasına sıra vādi tā motur_āldıq motur_āltıq undan sūna tirektör_āldıq (45) undan sūna iki tene araba āldıq bemece araba undan sūna da bi hayvan_arabası (46) hayvan

arabası da giTdi bi patpat patpat ta dedeñnen barābā̄ geşti kitti (47) dedeñ de öldü patpat ta kitti her çī̄ kitti ben de ğocadım

İ.İ. : (48) om bir sene olúyó atmış_alTı yaşında öldü

A.İ. : (49) om bir seneden sūna üŝ sene oldu ğız da öleli

İ.İ. : (50) undan sūna bi de benim meselē ekizdim ben kıŝ ħārdeŝim ekiz_oldī için

A.İ. : (51) mecmā gibi ölüm ömür gēdi geşTi

İ.İ. : (52) mecmua gibi ömür gēdi kitti

Niŝanlım da ben de çalışıyoruz.

A.İ. : (53) eyi iş bulmuŝuñ çalışıñ teK mayış Sōr (54) bi ğız da bize buluñ_ā bi de bizim vā satılıK (55) eme u da mayıŝlı ōsun teK mayış ğāli hinci zōr (56) bāħur bereket vēsiñ_ölüm çolī çōçī bile yitiyo (57) baña dī çolī çōçī bile yitiyo

İncir kurtlanmış herhâlde.

A.İ. : (58) ni dirlē inciriñ ğurtu içinden dirlē ħapaT da yiyivi

İ.İ. : (59) ŝindi insanōlunda nābıyó yidī zaman önce öd iniyó (60) öd ne demeK bi zēhir ğırcı bi zēhir (61) sen ne ğadā ūnu canlı da yutsañ ōT götürüyö içerde (62) sen burda ğurtu yidiñ mīdeñ ğaldırıyūsa yi

A.İ. : (63) mīdede yara oldu mu küçük balıħlādan balıħ yutālāmiŝ yā mīdeniñ yaralānı yisin diye

İ.İ. : (64) lafıñ bōħu yōħ çanım

A.İ. : (65) ölür_uriyi varasiye u

İ.İ. : (66) ölū de balıħtaħı bi ayri bi bi ŝī vā vitamin (67) nāpıyó adam alabalıħ dōyü dōyü ğoyunnara içiriyü dē mi

A.İ. : (68) ğırık_ oldu mu alabalī hakiqatını bulduğ mu ğırīn_üstüne tuttun mu furuvēdiñ mi hemen çakıl çakıl ğoyverimiş

İ.İ. : (69) tamam da işte u balığda bi vitamin mi bi şilē vār ki minerellē vā ki seniñ hani ğāĶıP da balığ_ içiñe ātçin de balığ yaraları yīceK (70) ya lafin boğu ğoca ğarı masalı

Eskiden bayramlar nasıl olurdu?

A.İ. : (71) esKi bayramna ēyīdi hinci bayramnā bayram dī (72) hısım_ aĶrabiye çok dolaşılırdı

İ.İ. : (73) ha bayráma çıkıyodunuz dē mi (74) bayrám yiri ayrı ama dē mi

A.İ. : (75) ğızķana çıkıyóduĶ bayram yirlerine (76) doğuz ğün sekiz ğün bayram yapātık dā şilēde sançak çınarlānda (77) sancaĶ ĶurādıĶ sancā binēdiK olannā gelividi mi ğızlā ğaçıyódu (78) mışannilā hinçi nişannilā ni vā el_ele (79) mışannıķana fele sizin gibi hinçi nēde (80) ğızlan_ olan bi yirde ğezÇek gessiñ bağām ana buba nāpā

İ.İ. : (81) hiş bi ereye gelemiyólēdi dī mi ana ũ zaman (82) kaçak maçak geliyólādır_ unnā

A.İ. : (83) ē burdan ğeçēkene ğaçāsığ ğōdüñ mü ğaçāsığ (84) hadi ğonuşmacyim ğāli

İ.İ. : (85) işte bōle bizim burlāñ_ eski bayramnarı

Burdan Bayatlar Köyü'ne gideceğiz. Onların konuşması sizinkinden farklı mıdır?

İ.İ. : (86) şileri de aynı ğonuşmā çalışirlā şu anda aynı ğonuşurlā (87) ğenşlēni ihtiyarını bıraĶ ğenşliklēnde bile meselē sizin gibi dī de bizden meselē bizim_ emsalleri bile aynı gene türkmencenin şisini devām_ ittirilē yāni (88) meselē biz burda şindi biz yörüküs ama yörük kibi ğonuşmüyús şu anda artık yāni (89) biz_ āÇıĶ düzelittiK biz bizim kō çüñgü büyüğ bi kō ama şimdi bayaTlā küçüĶ_ oldī için

A.İ. : (90) bizim dilimiz hiş deñişik dīdir

İ.İ. : (91) hiç bizde deñişiklik yok yāni (92) şindi sen burda annatsan da ğāvede hā annaTmaĶdaki muappeT nē olur (93) adam biraz derine inē hızlı gidē bōle şiy ğonuşurlā

A.İ. : (94) dilimizde buruqluq yoqtur j̄ç

İ.İ. : (95) şindi dilimizde buruqluq yoq ama bayatlāda öle diyil

A.İ. : (96) unnā gubaş gonusur

İ.İ. : (97) bag_ele bag_ele bag_ele dimē başladılā mı dinne gālik yāni

I/53

Oğlanalanı Köyü - YENİCE

Mustafa Kır (81)

Köyün giysileri nasıldır?

(1) eskiden yürüklē goca don giyēdi fes giyēdi bōle (2) efendim çoraPlā bōle burlara gadā çekēlēdi çoraPları öle gelirlēdi

Köyde düğünler nasıl yapılır?

(3) düyünnēmiz āymı şindi cumā gün şindi bu zamannāda davullā gelir cumā gün (4) bu gece davul ayink yapā ertesi gün hērkez dürü yapādı baqlava yapā helva yaPā çörek yaPā (5) davulnan dango dunğa danğa dunğa dango dunğa gidēlēdi düyün_evine (6) düyün_evini gutlālādı undan sōna una undan sōna una köycek köylü bitmezdi u gün (7) yāni hērkez getiriyō ertesi gün de gelin_alırlādı (8) pērşembe gün dāmāt kirēdi oyunnā yapālā (9) deve şağ şağ yapālādı çoq bōle bi şiylē yapālādı yāni (10) gıs olurdu ērkeklē fistan gēyēdi oynallādı bōle gıs şeklinde (11) öyle oynālādı şindi yoq gāli öle ādet (12) şindi bi gün dūn annadı

Eski bayramlarda neler yapılırdı?

(13) bayramda hērkes yaşlılara gençlere arkadaşları yapālādı beşik qurālādı bōle şiylere (14) beşikte qadinnā ērkeklē binēlēdi oyun_oynālādı (15) beşik didīnis şimdi bōle bu tahta enni (16) burīē bi zincir burīē de bi zincir burīē bi gişi burīē de bi gişi (17) a babam salla u beşik (18) bi

de cıngırık vādır bunun burazını delēlē (19) bi şey daḲālā buriyi bi áraaba tekerlē (20) u da dönmece böle ũ da dönē velāsılı öle işte

Hayatınız bu köyde mi geçti?

(21) bu köyde geşti de benim hayātım çok kötü geşti be hep çalışmaknan (22) hiç pi gün görmedim ben hiç gezemedim oyniyamadım_argıdaştāmnan (23) habire çalışmak habire çalışmak babam çok çalıştırdı beni hiç acımadı bene hiç avlamadı (24) okula gitTim üç sene okuldan gēldim (25) hadi bakām al köpī yá tālī kök çıkarmā yavuT göyun gütmē yavuT sırları gütmē (26) bu bu şimdi gençtere yapTıramassınj bunu babam_ç acımadı bene (27) ırāmetli oldu çok beni zora goştu (28) emme gine de allahıma çok şükür yaşıım seksen bir (29) siz bi ziybekçayıra ōrasınjıs u yoluñuzuñ_üstünde (30) işinden geççeksiniis burdan gidemē misiñis

Askerlik anınız var mı?

(31) çavuşnan_aramız_eyīdi bölük şīnen sōleyivē debu çavuşunnan (32) birē bā mēmi ve bize didik bis ōrdeklere gitçēs vedi sav_ōsun bize (33) gittiğ_ārgıdaş te ũriye gönüyo ōrdeklē yanaşiyin dirken gēçiveriyu başka yere (34) ha şurda ercēs ha burda ercēz_arkıdaş urusyanınj huđūtana girmişis (35) ulēn āşam_oldu nābalım dön geri hemen geri döndüğ_ārgıdaş (36) berekeT bizi çavuşnj habarı oldūndan biraz Tā biraz dā dirken unu da böle geçirttik (37) bazı argıdaşlāmız genelevine Felān gidēdi çok zorlālādı beni (38) benim de gulāmda küpedir alışḲannıḲ pi şīden betērdir Tirlē (39) ben hiç alıştırmadım kendimi hic bi taraFa gitmedim (40) allaha şükür hic bi kimsiyen de tātışmadan bölece gēldim sabırda çoğ_ış vā (41) bi zaman bi genelevini ya nāptlāsa selbes_edivēdilē mi yōsam deyişme mi oldu (42) bütün_askēr gitti ũriye ben gitmedim (43) hēr şī_īsanın kendi elinde

Bir avcılık anınızı anlatır mısınız?

(44) bi ārḲadaşdan mallāmıza çok ḲurT düştü çevre kölere de habēr vedik (45) dediK gēlin bugün süreḲ_avı yapalım Ḳurtları öldürelim dedik (46) eki gişi üç kişi yoḲarı çavuşḲūden gēldi bi kişi aşā çavuşḲūyden gēldi (47) giTdik bi süreğ_avı yaPdıg_emme o biçim (48) bayırı ḲuşatdıḲ

gīTdik hade hada hade hada hade hada bir_iki ayı yaraladık (49) argadaşın birinnen bis sürekle
 govalıyoduk (50) bi daşın dibinden geçēKen bi mınırtı duyduk taşın_ altında (51) bu ayı yavrusu
 ayı yavrulamağ vā burē didik (52) ārgadaş durağodu urda ben_ileri giTdim arkadaşlara habār
 vedim (53) gelin buriye didim aw bitince ūnun ileri yanında bi tane dā wāmiş (54)
 yātiyōmüſ_urda dāşını_ altında bēzim_ārgadaştara ūnnememizden_u gızıſmış (55) urdan
 geliken ġār_emme burda urdan ġāKmış ta bizim_undan haberimiz yoK (56) una bi sōz bi
 lāFımız yoğ bi geliyi ama bōle bōle ſurē de gēldi bize (57) āzının kōpū bōle bizim yūzlēmize ſē
 yabıyū (58) ētiyar vādı bi u da seksennik u geriden geliyōdū bize eremiyōdū (59) irāmetli bi
 ġurşun çekti una belini ġırdı ayını_ (60) unu_arkasından biz de yetiştirtik falan (61)
 öldürtüġ_unu da öldürdük beri gēldik burda ayı vā (62) ārgıdaşın birine ſuriye işte bi sīla
 atıveñ dedik ātıvedi argadaş çıktı (63) ſimdi bōle meyil oldū yēr çıktı hērkes tağ tağ tağ tağ
 tağ_ātı ama ayı durmıyō (64) yamaç_ oldūndan duramadı gitti gitti gitti gitti düz yerde durdu
 (65) gēttik ūriye bi ġoca ocağ yakdık arkadaşın biri bizim uyanık (66) çamın_ birine ateş yakdık
 çamın_ dumanından çamda arı vāmiş (67) basıvāsa oriye bi ſeyi yāni görünmesiñ de sōna
 geliyin de bōziyim diye yapıyōmuſ_u (68) biz de gōrdük né bu arı vā vūr çamı (69) dōktük
 yıktık çamı arkadaş ben_arıyıdan annarım (70) çok severim ariyi hiç ġōrkmam_arıdan aştık içi
 çok kōkmuş çamın_ (71) ben kesiyūm alıviriyūm arkadaşına bakmıyūm ben āçiyōm aliveriyōm
 āçiyōm aliveriyōm (72) arı çıktı mı eKmeK tōrbasına da ſōle bi ſī yapTım (73) bi avuſ ta eKmeK
 tōrbasına ġoyıyōm burēi getçem (74) damam bitTi kōmeſlē bitTi bi budaK delī vāmiş ſōle (75)
 budaK delīne bi soğmuş ā bōle ſu ġıdā soğmuş bene ū ġāmiş (76) hemen_ ūnu āldım mendile
 sārdım soğtum cebime bulaşma felen yoğ (77) ġar_ oldūndan doğ tutmuş unu da ben soğtum
 (78) ariyi tōrbiye ġoduk argadaş būyle bi vağā geſti ballı ballı ariyi yidik (79) ſimdi gine ayı
 hikāyesi sabāla davşana gittik davşana (80) ġākınca sabāle yemek filen yimedem kitdik (81)
 davşanı izlēken bi ayı izi geçivedi bōle bi bayırın_ içine (82) biraz daha gittiK bi dā geſTi (83)
 ulan birağ tavşanı yā ſunnara bağām ditik (84) biz dōrt kiſiyis eki tenemiz_istekli eki
 tenemiz_isteksis ayilere giTmē (85) biz beş kiſiyiz beş bizde birē dolma tūfek vā birē taraflānda
 saçma birē taraflānda ġurşun (86) bi argadaşımız vā ūnda ġırma vā u cesur çok (87) nīse gittik
 bayırın_ içine bi taraFa vadık (88) ayılā beş_ altı tene oldu izleri çamın_ birine indilē çıktılā indilē

çıkılā (89) biri arka taraFı aştı biri şöle aykırladı (90) bu silāh aldı didim benim gırma silāh aldı didim bu daraFa aykırladı unuñ izine (91) biz de teğ ārgıTaşnan unnāñ izine gittik bunnā da buraz gitti (92) u da bōle döndü u da uriye girdi onuñ gitti yere bıraz soķulduķ bis (93) kenārda bōle dē baķ şu baķ bayır vā yā urda (94) öle davulģu ocaķları vā onuñ içinde yatıyó ayınıñ birini gōrdük (95) ikimiz de bōle tüfeklē elimizde bōle gidiyös ayiniñ birini gōrdük (96) taķ tiyivedi tüfeklē bizim bi seFēr ikimiz bir atmışis (97) bizim tüfeklē Pātleyince öteki ayı da soķulmuşmuş urēī (98) ulen boyna taķırdadiyú boyna taķırdadiyú ātiyü emme u bayırñ içi yıķılıyü (99) ayı yaralanmış ni bulduysa urda çatırtı çuturtu baģırtı gidiyú (100) ötegi argadaşlā ğāşTı bizden u hani şısiz ğarārsızdın ya (101) unnā gēmiş dē öle gēmişlē ğaçıñ yāu ğaçıñ ğaçıñ burīē (102) néyse çekildik şöle tegrā tüfekleri sıkıladıķ bis ötegi argadaş çıkTı (103) bi denesi oldü yēde ğāmiş bizim attımıs ikimiz de bi ayiye atmışız (104) bir u ğāmiş urda ötegi de eyiçe awır yara āmış ötegi argıdaşın attı (105) usul usul usul usul usul usul gidiyö emme gidemiyö (106) emme ta bi de yanına soķulúyóm yā ayı yaralı (107) bıraz ğoşturduķ koşturduķ ğānımız acıķtı eremetik urdan geri döndük gēldik (108) bu da ayı hikāyesi

Köydeki çayda balık var mı?

(109) ēsgiden ni balıķ vādı ni balıķ vādı ni balıķ vādı hey (110) rāmeTli babamnan gidiveridik töfe deris keletēr bōle keletēr vā yā cingennē (111) öle alırdıģ unnādan gidēdik biyediñ üstü bōle gömgök balıķ alabalıķ (112) başķa pi şī yok sāde alabalıķ çoķ mēşurdur (113) ta bu ğadān bōle bi dizge yapādıķ āşama getiridik (114) bi tepsi ğızārdırdıķ pitiremeztik unu ertesi güne ğalırdı (115) ni balıķ be ni balıķ tüketTilē be ya

Başınızdān geçen bir olayı anlatır mısınız?

(116) on yaşındiyin bēlKi de sekiz doģuz yaşında (117) arı vā çoķ bubam arı göttü edremide götürüyüz arıları arıları göttü tabi adam (118) urdan gēldi iki günde varı geliriz edremide (119) bi gün gidē bi gün geliriz emme u gece gitti ētesi gün sabāla gēldi uyķusus (120) bi tāla da misir eKTik tālanıñ bi başı burda bi başı dē öte başta (121) u gēldi uyudu annem didi bene babam urda öte başta yatıyódu (122) buban uyudu hadi sen usul usul köpekleri al git buban

yatāna yat (123) gorküyön de yā giTTim ben köpek sarā ben göğarın (124) ateşi yakıtım_amma çok görKüyön (125) dedim_anneme ben burda duramıycām dedim yā ben görküyöm (126) i ge mādeme bi yārma çıra yāKTım böle yörgannarı gine umzuma āldım geliyom (127) irāmetli de galdırmiş_u çocuk göğmuş Kit (128) bak urda bi şī vāmiş u tān dışından gidiyö (129) ben de içinden geliyön_emme çıra vādı çıra söndü elimde (130) ben gurşunu yīcēn_inci niyse (131) bubamı gōrdüm ben gidiyö bubam ulen bubā deyin diyön diyemiyön (132) işte bubā disem dicēn önKsürüyün disem_önksürçēn (133) (burun çekme sesi) yaPTım tāk vay_anacim_anacim_anacim_anacim (134) göğkudan_ıç soğulamadı yanımıza goğşu tālalāda goğşulā toplandı (135) aldılā beni gece bacağ oldu gibi böle burdan böle (136) ğan ni didīni bilmiyö bereked_ü saçmeymiş sapıttı (137) tütün yapādığ biz_ēsgiden bi dizge tütün gētimiş gēmiş (138) tütün bāsiyö buriye bu dizge tütün bu ğanı kesē mi (139) arkadaş tedi git öküzün_arabanı goş ge bu çocū götürelim (140) e böle araba yoğ ğamyon yoğ tağsi yoğ (141) arabiyi goştu gēldi bubam öküz_arabasınan attılā beni arabiyi gece (142) hu örençik köyünde bi sıhiye vādı urī gettilē beni emme benim_ölümü gettilē urī (143) bacağ kıptu zāten düştü u adam hemen gētirince beni bi pāsuman yaptı bacā (144) bi yēkadı bi īne vurdu bene dabī acığ_acısı durdu ğan kesildi (145) benim_azcığ canım geçmiş undan sōna bi uyandım ben (146) u yaranıñ sıtması tutmuş beni çok_astiyim ben (147) saba ōdu şu engece diris ağçağoyundan bi araba gākıyómuş (148) uriye gēldik ūriye bi attılā beni hadi çanağkaliyi (149) çanağkaledde bi hafta yatırdılā beni allaha şükür_undan da ğurtulduğ (150) şimdi bacağılāda benim haylā guru saçma vā ğurşun vā annadıñ (151) yā gördün mü niylē gēmiş başıma

I/54

Seyvan Köyü - YENİCE

Ayşe Türkan Savran (81)

Bir rahatsızlığınız var mı?

(1) yoğ yavrum tavsiyeñ vā işTe mēde hapı atıyos eyiyis (2) şeker mēker yoğ çıkmayo gidiyos toktura (3) işTe tavsiyan_apı atıyos geçeni gece ūle başım maşım döndü (4) ōlan dedi ana dedi

götürüyim baḳām dedi (5) kittik eh ȫlštü tavsiyanımı ş̄imi (6) bi haFta ȫlşçēñiz tavsiyanı dedi yazcēñiz dedi undan sūna gelÇeñ didi (7) hiçpi tavsiyan da ȫlşdürdük (8) bōn_ōn dōrt geliyo yarın on_iki geliyo öbür gün on beş geliyo öbür gün ōn bir geliyo (9) öle öle hiç bi ş̄esi yok kittik hani tavsiyanı deñiştiri mi kin diye deñiştirmede (10) bu hap didi eyi didi hani yaşlılınıñ ş̄esi ğāri didi başımız didi (11) inci būle dōru gidiyin diyon (12) burī bāḳınca bi de būle yapıvarınça hadi başım bi gidiveri gibi yapıyo (13) ondan deñiştirmede de hapı işte ūle ātiyöz baḳām hincilik (14) eyiyiz ğuzum eyiyiz baḳām eyi olmā çapaliyös

Yalnız mı yaşıyorsunuz?

(15) dede on_āltı sene ōldu hinçi nīsan gelirse on_āltı tōÇaḲ un yediye devirilçek (16) ğünnē gelip geçmekte işte ğuzum duruyun kendi kendicīme (17) kendi kendime benim_ırātım_eyi olüyö yavrım (18) gidiyon_olanın yanına ğızıyo başa darılıyo dur_işte anne dur diyo (19) bi haFta duruyon ille geliyon bu pis_evimi canım_istiyo burīē geliyon (20) ben_unnañ evlēnde yapamayon_ırlāda ni çeşmelēni açabiliyon nē pi ş̄i (21) burda kendim yā ğuzum kendi evim başka olüyó (22) gediyoum bi de Kız va çağda ūriye gitiyon hana dur_ışTe burda (23) işTe baḳām işTe burda da ırātın_eyi ırātım haḳkete eyi olüyó emme ille bureyi istēyon (24) va mı sizde de çoluḳ çöçuk felān yoḲ mu tā bekār mısıñıs (25) sālīḳ sivat vesin yávrum haTi allah açılānı göstērmesin (26) emme yávrum ğāli hiç baḳ ğēmessiniz benim_eve ğörmessiniz beni (27) senede diyi ayda diyi ğēmessinīs kırk yılda bi ğēmişiniz (28) beni de zāten bōle evimden bi kapaḳ şeker çıkmadan canım_ırāt_itmes_ışTe (29) kim bili ben annemden ğaynamdan öle alışğınıyin (30) gelirlē hinci būle misāfirlē yimek (31) bēm ğocam da ūlēdi hinci geliyoz yimek yiyoz (32) biri ğēsin ona ille bi yēden pi şiy_ālmadan çanı ırāt_itmezdi (33) oluşa bālī işTe ben de bōle hinçi ğöñnüm başka olüyó (34) hālmassañız bōle bi başka olüyó ölüm_ışte (35) eh işte öle allah rāzī ōsuñ sōrdunuz ya (36) allah ta hizi sevindirsin yávrım cünnemizi cünnemizi birimizi diyil

Issız Cuma Camisi ve mezarlığının sırrı nedir?

(37) ıssız cumāyı hiçkimse bilmez burda bizim (38) benim ninelēm dedelēm bilmez bu ıssız cumānıñ oldūnu (39) u ni zaman oldū hiçkimse bilmeyo (40) hiş Te bülle ni örümce bālā ni ğara olur (41) vāmişıñızdır ya tuymuşuñuzdur ğaymak kibi duru (42) bizim burlā hem çürür hem de hinçi iki gün üç gün ālma örümce bālā burēi (43) ūrēi bi teg işTe örümce bālāmas (44) urda bi de sāfi unu biliyon ben (45) bizim inişte Te bāsa gēmiş (46) Çāmidide bülle adamnā ēskiden bu cāmi holmadan eski Çāmilēden bülle ğonuşurlāmış esKilē işTe (47) işte sen Çumāya gidēsiñ şiy alırsıñ alamassıñ alırın alamassıñ giremestiñ dimişlē (48) biri dimiş bāsiye gēmiş ben gidē alırın dimiş (49) tamam gider alırsañ tamam ketmiş vāmiş ğuzum Çāmiye āçmış (50) Çumāyı āçmış vāmiş urdan emme Pi şī getimededen inanmazlāmış (51) burda tabi inanılır mı sen de inanmassıñ ben de inanmam (52) gözlēm āçık ārızalı benim de hizi baķ hıyalıñızı görüyón ğörmeyón yüzüñüzü hā (53) undan sūna āmış burdan bi yayğı (54) gēmiş buriye kapaıyı açiyin dimiş (55) kapaı şap ketlenmiş örtülmüş yok açamamış açiyin dimiş açamamış (56) yeñiden ū şeyi kilimi ğomuş buriye gēmiş yeñiden vāmiş kapaıye (57) ū zaman da açılmış kapaı (58) ūnu bizim işte kaynam nine vādı bizim (59) benim kaynam da yüz yaşında ödü ū felān bilmez (60) unuñ anası felān bilmeyo ūnu bilen iç yokmuş çok işTe (61) yeñiden ğene gelirmiş üç sefer felān şitmiş ū denemiş unu (62) gēmiş yeñiden ğene ū kilimi ālmış ğene kapaıya vāmiş ğene kilitlenmiş (63) hā tamam bu dimiş dönmüş gēmiş (64) bāsiye ötekilē ğazandı alamadı ūle işTe öle yavrım dūnyā işte

Bayramlarda Arap oyunu oynanır mı. Nasıl bir oyun o?

(65) ha Pöle ğenşlē işTe yüzleni ğaralā başına şī sarālā otsu çöp sarālā (66) arķasına dōmeldirlē pi şī çağnarı daķālā lanğır lanğır lanğır (67) bāzı bēyaz geyerlē evvē bizim analāmış felān bölē bēyaz geyēdi (68) ğūynek tērtik unnarı ğeyelē ĩne alırlā ĩneci dirlē (69) ūle çok siyir yapılırdı yaşlılā hinci siyir yapıçek yaşlılā ğālmadı yavrım (70) ğāri ğenşlēden yaPmayo ğurbanda çok yapālādı (71) bi de deve yapālādı şeyiñ āltına gerelēdi kilimiñ altına üç dōrt kişi (72) e işte kimi çekēdi kimi şeydir ğarılāñ üstüne yıkılı yıkılıverilē (73) niymiş deve geliyo deve geliyo çırışlā millete de oyun düzen jılāzım (74) işte ūle ūle çok siyir yapālādı (75) hinci yuķ ğāri yaPmayo ğenşlē ha bunnā bir iki dangır dungur yapıveriyo (76) hinci ğāri bıldır felān

yapılmadı yavrüm hiç (77) ben zāte kitmem de duyarım burdan çarılāñ sēlēni (78) ğurbanda ğavırma yapālā evleri gezēlē būle ğavırma istēlē (79) işte ūle ūle genşlē yapālādı ğāli hinçi evēlden pi şiy yok yavrum (80) ni aşımız beñzeyo ne işimiz beñzeyo yavrım ğāli yok işte (81) vay eyi ōdu siz nēlēden çıktınız ğēdiñiz ğuzum baķām (82) hayır mı şēr mi būle nēlēden

Eskiden düğünler nasıl yapılırdı?

(83) üç gün düyün olurdu davılcınñ yimiyi ayrı deliğannılāñ yimī ayrı (84) hinçi ğāli tamam ğēne şēTiyolā Ta ğāli hinci evvēlki tūyün nēde ğuzum yok (85) üç gün davul çalınırdı biri edremit tarafından biri ğēmiş Te buriye (86) ū dimiş bizim yimekleri felān ğörünce ū dimiş (87) siziñ dimiş üç senelik yiÇēñiz demiş gidiyo dimiş (88) e zāte iki üç hile iki kile keşkek kurulūyo da ūle ūlēdi ğāli hinçi yok ūle (89) hinci tā kaşabalāda pastālan kaşatalan pastālan kaşatalan düyün yapıyolā (90) ōle düyün yaPmā né va bizim üç gün davul çalınır üç gün yimek verilir (91) ğēñşlere ayrı verilir davılcılara ayrı ev tutāşın ayrı eve ğuyāsın unnā ūle (92) ōle ōle e işte hava ōsuñ baķām ōle ōle

Köy hayrınız nasıl yapılır?

(93) tellal bārī burdan kōlülē ārzıden ellişē milyon yüzē milyon para geççeñiz dir (94) ālem veri ğöynünden ni kōpāsa toplālā bi sır alırlā kesēlē (95) keşkeklik alırlā u pariylen e bizim būramız ğalabalık yāvrum (96) dē kaç hane hinci bilmeyon evē beş yūs felāndı (97) hinci genşlē felān bayā ğāktı kitti benim gibi pili pitiklē ğadı burda (98) yok da toplālā işte kō mūtari ğāli āzālā māzālā toplā (99) yeykileri alırlā burda ğazannāmız vadır bizim çanaqlāmız vadır ep unnan yapālā da (100) hinci ğāli hazır hani çanaqlā felān bōle hazır geliyo hinçi hepsi pariyi ğovadı (101) aylık yetmeyo diyolā aylık yetē mi ğāli hepsi para (102) biz evel köylü çanaqlānnan toplā yapādık ğāli hinçi bōle pi şiy işte (103) ūle ūle yapılır ğidēdi biz ğāli işte (104) benim yüzü aman seKzen bir benim yaş ğene ne zaman yazıldımızı da bilmeyöz ğuzum (105) evēl bizim zamānımızda ğönende olurmuşmuş şiyē ğönene ğidilirmişmiş te urda yazılırmışmiş (106) bilmeyo işte nuhus kaşında bu yıl ben işte (107) saFra kesem alındı ameliyat oldu şurda yedi sekis ay oldu ūlalı (108) dā vāTıK bi araştırmıye vāTıK didi hī yaş dedi

bilmem kaç dedi (109) masada galır didi yapamam didi ameliyet (110) benim de açım çok bülle sūna beriye gēTik işte şeyye ben duramayon zāte açıTan (111) yāptı ũ gāri gözü yumduķ galısa gāÇaK masada (112) rāciyin de olannan gızlā peK rāzi gēmedilē hani (113) ah anīden bōle masada goruz anamızı diye yaptırmadılā (114) yaptırdıktan sūna işte anamdan dōdūm gibi ũ açım kitti yavrım (115) geçelēce burda hep alarjda hep alarjda bülle çok (116) ni haplā āttım yavrım ũ toktura kittik hülle ũ toktura kittik hülle kaç yerlere (117) çanaķkaliyi düzlediK ni biğası gādı ni (118) işTe öle öle Kendimiz bugüne gēTiK baķām şükür allaha (119) bundan sūna ni gōrçes belli deyi baķām işte (120) alla gōstēmesiñ allah size de āķ künnē vēsin sālīķ vēsiñ de yavrım (121) gün görüñ baķām hiç baķām aha benim öle şiyim felān (122) benim olan buluvādı da hayır hayır ölüm didim ben istemeyōn (123) zāte gözlēm görmeyo nēysini görces tamam sesini duyuyon da aha şunu baņa alivēdi (124) bundan haberleri felān öle bayā peķ arnamam habārden emme diñnēyōdum (125) hinci bu mesele çıkālı hiç İstanbul çalmayo hocaları felen ũle diñnēyōtuķ (126) hinci hiçpi şī çıkmayo şārķı şūrķu unnara da kim baķçEK gāli te ũle (127) öleyis yavrım vay ben hize hinçi ni yapveriyin tā yavrūm bülle (128) allah ta hizi sevindirsin yavrım (129) benim hēr şiyim va emme ben bi de bōle misāfir önüne yapamayon da işte (130) görü gōrmes kendi kendime yapıyon idiyon işte (131) çok şükür allaha baķām sizden de allahrāzı oşuñ gūzum (132) hepçimizden allah rāzı oşuñ baķām öle işte

Yeni doğan bebekler için bir âdetiniz var mı?

(133) gurban kesiyō kimi kimi kesmeyō işte yapan yapıyo vaķti olan yapıyo (134) esKiden çōçuķlāda ne ebe vadı ne gebe vadı yavrım (135) evde olurdu çōçuķlā ni ĩne olurdu (136) hinci ĩnesini de yapıyolā yanına da bilmem niy de yapıyolā (137) çōçuķlā pariylen hinçi nēde bizim çōçuķlā (138) yavrım aha burlā pişēdi çōçuķlāmız acār olurdu burlā pişēdi ētten (139) de ũ tātālāñ çürüklēni şiy iderTik te unnara bōle ekēdik (140) mekruh köfrük gavrēyo diyos hinci u zaman hiç gavrameyodu ya (141) çōçuķlāmız böyüdü zimba zimba gibi oldulā yā çok ĩncēltik yavrım çok gay (142) emme ilkin baķ bi mērem tērtiK bis kaķa gidiyoz ya (143) verem merem dērtik bi de ni hasta (144) gızılca çıkādı çoluKda çōçuķta unnāla (145) başKa hiç hastalīķ

bilmeyis ğuzum ni hap bildik ni şap (146) hinci haplāñ_adı bilinmeyo hastalıqlāñ_adı bilinmeyo
kaş türlü (147) dē benim kaç poşet masanıñ_üstünde āşam atıyoñ_üç saba atıyoñ_üç işTe üle
üle (148) evvël pi şıylē yoqtu ölüm da ekmeklēmizi de yapā yapā yirtik yavrım (149) fırınnāmız
da şıylēmiz de hinçi hepsi hinci vāsa parañ_yıyoñ ekmeçīñi felān yoksa (150) benim bi de
aylıÇāzım da yok yavrım dedeñ benim çok_akıllıdı (151) baK bunnā da bilir ya bām dededen
fazla ğonuşan_ölmazdı ğāvelēde (152) çerkez didiman ğıyı küylē tamamdı işte bi unu
akıl_idemedi (153) sūna da yaşı tutmadı ğāli i öle işte emme çok şükür mevlāma (154) evlātām
baKām hinçilik baKıyo ğuzum ğomayolā (155) baK baKān Tā bu ğıdā tā yaşayeçēmizi biliyo
miyis (156) hayırlı hayırlı oşuñ baKām hayırlı öle baKām_ışTe (157) dünyā ğünnē gelip
geçmekte ğuzum ömürlēmiz de gidiyo (158) hemen ğünnē geçse ömürlē geçmese ömürlē de
barabā gidiyū yā

Ekmek yapımını anlatır mısınız?

(159) eKmiye ununu öyütetik teyimennēde eKmi ğarātık öldürüdüK hamırınnan (160)
fırınnara şıy_ıtır atātık hinçi ni fırın vā ni pi şī (161) kit_āl tıKın bas bas pariyi āl bas pariyi āl
(162) unnā da alıŞKın_ölmadımızdan ğānımız bile doyurmayo ğuzum (163) kendi eKmeklēmiz
bizim bambaşka olur hem datlı (164) bi de hinci tezeleri öle şıy_eKmi yapıyolā (165) köy_eKmi
gibi yapıyolā da siz de alırsınızdır ya satın (166) kepek_ekmi yapılāmıŞ bilmem bām_ölan
kepek_ekmi yıyo (167) derdimize derman_arıyos baña geçen_aP veriyin_ana diyo (168) ā didim
ben istemeyon ölüm didim berikilē zāte didim şētmeyo didim işte

1953'teki depremi hatırlıyor musunuz?

(169) ha tabi hatırların tabi unda ben nişannıdım bizim deden esKerdedi nişannıdım (170)
sūna çadırlāda biz_ışte ğāli evlendik e ũ işte tā (171) işte yatsiden sūna sāt kaşlādı bilmem
ğüzüm_ışte bi sulu ğar yāyo (172) kimimiz yataKta bulundu kimimis tā ğāvelēde bulundu
yataKta dīdi e ğēldi bī şī (173) bis tā evvēlden çöçüklümüzdan e şıy_ölüyó deprem_ölüyó
dimezTik te hareket_ölüyó zenzele ölüyó dērtik (174) çöçükiyiz ya zenzele ölüyó e sūna u ğāri
bi gürttek kelince böle (175) allahım_u ğünneri göstermesiñ_yavrım nası bu ev ğāli bi hu

yanına bi hu yanına (176) bu duvar bu yanına kitti bu duvar bu yanına kitti gızım (177) u Kıdā bi çok şitti yenice zāte yerlen yurt_ōldu ūle her yerlē (178) ışıklā şiylē zāte ışık mı bōle ışıklā mı vadı şiylē mi vadı (179) bu ışıklā undan sūna gēldi şeyden sūna ōle işte (180) bēn tā burda gocada dēdim evimizdedim aşşāda (181) yıkıldı sūna çadır gettilē çadır vedilē köylere hep (182) ōle getti mūtār ālem_ādı çadırı avlusunuñ_ıçine üçē tōtē kişi pi ariye gēldik (183) iki üç kişi gōnşu bi ariye gēldik çadırda (184) çadırda da bayha TurTuğ çadırlā da bayha alınmadı (185) sūna ālem kimi eviñ_ıçine girdi göçenneri unnarı şī yaptırdılā (186) girdilē tahtadan bōle şiy felān yaptılātı (187) e istēseñ_una bak kaç sene ōTu kaç sene ōlTu bilmem_ū epēyi ōldu (188) bizim çōçuklā vadı bām ğardeşin ğızı felān vadı e dē hinci āTmışa girdi ğızan (189) kaç yaşındeyin diyo o tā ğırıklıdır çōçuklān ğırıklı olannarı vā (190) kimi ğundağ yapākan bōle şitti ōldu hareket onnā girdi kaç yaşına (191) hinci u zamandan beri ara sıra hurasa (192) hinci teze ōlmuş tiyolā tuymatık hep bilmem bizim burlara da ōdu mu (193) şurda bizim bi ğardeşin ğızı va da işte ğırıklıdı u zaman da dün ikı üç gün olüyó (194) tiyze diyo ben girdim e tā siz elli āTmışa (195) niy tiyze diyo āTmış beş yaşındiyin mi diyo aTmış_üç yaşındiyin mi diyo ben diyo (196) harekette dedim siz bağ şeydiñiz dedim ğırıklıdınız dedim (197) e u zamandan beri olüyó da séyreğ_olüyó (198) cenābıallah_ışte buyu bizi sallıyo sallıyo ğuzum (199) ğōkúyóz aynı gene yaptımızı yapıyóz ğākıyós işte (200) işlemeden ğüşlemeden de olmayo işte ūle

Çocukluğunuzda hangi oyunları oynardınız?

(201) met_oynaşırdık kospir_oynaşırdık çırağman_oynaşırtık hēr türlü oynasırtık (202) çomaqlāñ_ucunu sivrildişdik ūle göve bi atātık yere batātı unnā (203) daşları da yığadık birimiz_ebe olurdu ötekilē varı kim furāsa u ebe olurdu (204) daşları būle yığatık tē ūle atātık bi atātık (205) hanķı u daşları devirise unuñ şiydesiye hemen ğaçatık ūle ūle işte (206) siñmeçik_oyun bak Közlēmizi bālātık seni beni tutātık (207) oyun çoktu evēl hinci ğāli oyun nēde çōçuklā nēde alañnāda (208) hinci ğēnşlē ğaba başlağ āçık saçık (209) kimi u oğulda kimi u oğulda pacaqlā burda mini etek (210) emme işTe dedim gibi nē hāsta olurTuğ nē usta gızım (211) hiç ni hap_atātık ni şap_atātık sālamdık hinçi nērde (212) e de zāte ūle tılsım yapādık

ğoca ğarılā tılsım_atā oqumaklā şeylē (213) hinci başımız_ārisıñ toqtur elimiz_ārisıñ toqtur öle
ileç ğaraç yok e öle

Tılsım atmak dediğiniz nedir?

(214) ya tılsımları oqumaya unuñ el verirlēdi tılsım (215) sōzüm eliñde pi şiyi çıkdıman
temrele dērdiK (216) unu temreliyi oquma vadı oqurduq (217) hāsta ölduman gōze dērdik köz
dowālānı oquduk (218) āltı sene ben esKi oqumā vāTım emme yeñiyi hiç (219) gene atçāzımı
yazıyodum hinci hiç gē dimesin bilmeyon ūretmennē şey_jdivīdi (220) baK bām ğardeşlē vādı
ben vāmadım bir_ây ğidā vāTıK_Tı işte (221) adımı felān yazıyoTum hinçi de ğālī undan sūna
çōluq çōçuk oluvēdi (222) esKi oqumā gidivēTik ğāri hinçi adımı yazamam (223) emen imzāyı ā
yapıyon da ğaraleyiveriyon hemen (224) nēmiş imzāmiş üyle işte varannā vāTı oqumā

Neden size Mücedded diyorlar?

(225) benim hinci adımı bi de ğülüşçēñiz dēyivēcīn de (226) hinci babam buriye gēlmiş
benim_adımı benim ğārdeş mübeççel goyçēmişmiş bēm_adımı (227) pureyi gēlmiş bubaçāzım
unutmuş yavrum bēm_adı bilememiş (228) nī sorālāmış böle hizin gibi bilememiş bilememiş
(229) dē öle kitmişmiş hā bildim bildim dimiş mücettet timiş benim_adım (230) biz dimişlē
unnā da ayşe türқан goyām da dede siz ni dirseñiz diñ dimiş (231) benim hinci iki at hiş
sēmем_adımı (232) benim şiyimde nüFus kaydım da ayşe türқан inci mücettet tirlē (233) ūle
ğāmiş_işte enci benim_adı da torun va da türқан ğodulā (234) türқан_unuñ_adı da ūle işte

I/55

Sofular Köyü - YENİCE

Emine Aydın (74)

Köyde önceden tiyatro gibi oyunlar oynanır mı. Hatırladıklarınızdan bir tanesini anlatır mısınız?

(1) sefā neneñ bi aḥşam nişan_olcaḲmıḡ kũde (2) ōndan sōna gēldi iki ḡadın ḡoñşu gēldi ḡoñşu ḡomşu e (3) bu āḡşam bizim adamnāñ bi yēde şu ḡoñşunuñ_evinde ōrFenesi vā (4) om beş yirmi tāne adam hēp kendi adamnarı (5) dedeñden de misir_unu isTedi misir_unundan hēlvā yapḡaḡlāmiş (6) nene dēdi bizim misir_unu vā mı vār didi annem de vērdi bi ḡocā elāmet misir_unu (7) tabi ḡalaba u kitdi misir_unu ḡötürdü ḡoñşuya aḡşam_ōldu olunca hemen ḡomşu gēldi (8) unnā bi ḡurābiye yaPmişlā şunnāñ helvası ḡapalım bi oyun yāpalım şunnara (9) toplaşmışlā giTmişle bunnā biri ḡoban_ōmuş kepenek giymiş ḡuca kepenek ḡimiş boyunnu kepenē (10) biri de aḡa ōmuş ḡuca pāltu ḡimiş ēsgi bi eyram pāltu (11) biri de cinḡuş_ōmuş annem de cinḡuş_ōmuş ḡōzüne bi çevirmişlē çemberi ḡērmişlē bōle tūlbenti (12) şimdi dimiş tam helva olúyó iki ḡatmış_ev ālt ḡatTan dīniyomuş bunnā adamnā başı yuḡāda (13) hadi baḡām osmancıḡ helvayı dōk şimdi bi év dolusu é adam pu sefer gidiP varyola ḡabiya (14) pātron giriye içeri u ḡobanıñ ḡabıdan giriyo içeri selāmunalīküm aḡalā diyó şimdi u ḡidā u adamnara (15) aléyküm selām diyolā şimdi bunnā yāni başındagi bi yēden tanımiş (16) yanı başındaki u adama bu benim ḡadın diyomuş bu benim hanım dimiş (17) yeriden bi dā ḡobān tutḡaḡ yoḡ mu dimiş bu benimgi dimiş şimdi pātrondan_çin ādama (18) geriden biri tā ḡimiş ḡoban ḡimiş ḡuca kepenekli uzun boylu hādī baḡām ḡoban da giriyo (19) u yandaKi dimiş bu da benimgi dimiş şimdi āma ōbürlē usul_usul birbirlēne diyolāmiş (20) geriden ānnem girmiş cinḡuş_u eline bi şiy yaPmiş būle tura (21) çemberin_ucuna bi sūvan bālamış hemen ḡēziyomuş ḡēziyomuş bōle kūt yere patladiyomuş (22) adamnā da hō bi ḡafamıza ḡēlmesin diye ayaklarını ḡāldırmışlā ō (23) helvacı da hēlvā dōküyomuş ocaḡ başında bōle baca içinde helvayı dōküyomuş şimdi (24) annem dolaşmış dolaşmış şimdi ōndan suna baḡ dimiş hēlvā dōkülüyo (25) tuTdum helvayı diyo āldım diyo çekiyom diyo tepsiyi diyo bıraḡıyom diyo (26) biri ḡēse bıraḡsa bāsTırsa būle kendi aḡnadiyo bıraḡıvercem diyo (27) yapāke yapage būle çeKe çeKe ḡapıdan tışarı ḡıḡādım da hiçkimse bi şē demedi diyo (28) ādıḡ biz_unu aşşā ōdaya indirdik diyo yīcāz diyo hādī bize bunnā haram_olur şimdi (29) hadi ni yāpalım hadi ḡötürelim gene ḡapıdan_çeri sürüverelim_unu adamnarıñ yanına (30) yūḡarı ḡıḡarmışlā néyse ḡabıdan_çeri sürüvemişlē hū siziñ nāsibiñiz_u (31) şimdi bizim adamnā ōsa çekişirlē bize sizin_e ālıñ helal_ōsuñ helal_ōsuñ şimdi (32) ālmışlā atıḡ yemişlē şimdi bunnā şimdi ōbürleri

diyolāmiş kin le ōsman (33) helvanıñ hēpsini ƙapdırsadıñ ni ōcaƘdı diyolāmiş ŧimdi hēpsini
 alcaƘ_olulā elinde kēpçe vār diyomuŧ (34) kepçiyne vurūÇāƘ_unnarı ōndan sūna bi ğún de
 genem dimiŧ kin ğoñŧu ğēlmiŧ (35) bizim tavuƘlara bi yabancı tavuƘ ğēldi timiŧ ğēlmiŧ bizim
 tavuƘlān da ayrılmıyo (36) herkez ğızlaƘ iki ƙız baŧına birē tavuƘ būsunnā da nērden çalālāsa
 cāzinnā (37) gedirsinnē ōrfenēi ōrfene yapalım bi āƘŧam ŧimdi āmiŧlā ŧimdi ūnnā ālmiŧlā hinci
 ğāri ƙaçan tavū (38) iki ğız_ālmiŧ ōbürleri de sālma yaPmiŧlā ŧindi herkez_āsın (39) kimi urdan
 çālmiŧ kimi bundan çālmiŧ kümeslēde çālmiŧla bunnā (40) u çāƘmaƘ ğuca çāƘmaƘ
 dedīñ_adam dede de ğēlmiŧ hiyed_odasına (41) dayım da ŧey muhdārmiŧ ŧimdi bi odada
 çeKiyulāmiŧ ƙızları ƙırƙ_elli tāne ƙıs ğuyyulāmiŧ (42) tavuƘlā horūzlā ƙapanmiŧ
 banyonuñ_içine hinci gelince basTı basālāsa unnarı ğōrmesinnē (43) saƙlıyolā ōndan sūna bi
 ğızı burdan ğuyyulā diyó burdan çıƙarıyolā diyó (44) biz birimizi ğōsTermiyola diyo ta
 ğöçüklēñ hanımı dirlē çúƘ efedir ğarı (45) hāsan_üsiyin_amca dimiŧ ne soruyulā içērde ƙızlara
 bē dimiŧ adam zāten size ƙızğın (46) ne biliyim bēn dimiŧ bēn dimiŧ ētini bañmam suyunu
 yimen ne bilÇēm ben dimiŧ hinci (47) ē biz yediK mi dimiŧ ŧimdi u da una yīceklē ēmme
 tavuƘlā ƙapalı tā (48) ūndan sūna bu seFer Ƙızla hēp çıƙař bana una ğēlmiŧ sıra ŧimdi unu
 ğirmiŧ_içeri (49) girincesiyē hē hānım dimiŧ nāptıñız siz tōbeler_osuñ biz ƙaPmadıƘ (50) amca
 idīriz_amca idīriz_amca da muhdār ƙaPmadıƘ hānım dimiŧ ƙadınıñ_adı hanım (51) felen yāda
 tātala va yırTma tātālā unu bā çalivāsañıza ƙapvāsañıza dimiŧ hem hırsıSdan temizlenceklē
 (52) bi āƘŧam da saña biz bunnarı ğētiriveriz aŧırıveriz dimiŧ hinceK gene u hānım ƙadın ŧeye
 muhdara (53) hādi undan sūna inkār_idiyolāmiŧ ğızlā tavuƘlā da banyoda ƙapalı (54)
 horozlāñ_ötmesi ğēmiŧ sabā ğārŧı olmuŧ hēp unnāla çeñe çalıyulāmiŧ hurozuñ biri ğıyğı ğıyğı
 diyivēse (55) yalannarı meydana çıƘÇāƘ ūle ūle anaÇīm diyiveri bize ğülüŧe ğülüŧe ōlürdüK
 būle (56) sūna hēlviyi ƙaPmiŧlā yimiŧlē hemen anam hārladı ğēdi eve (57) bēn de küçüğüm tā
 beŧ_āltı yaŧında yēngelēm de iki tāne yēnge (58) pır pır çatalcīnen sümen_ıyiriyulā būle bili
 misiñ sen bilmessin bili misiñiz bilmessiñiz (59) ūle sümen_ıyiriyo hālı kilim dokiyceklē
 hēmen_anam harladı ğēdi soludu ğēdi (60) gelinine didi ğızım didi ğızları gelinneri būle ğızım
 hep ğızınna būle ū ğādā ğeŧdi (61) ƙırƙ_elli sene heb bi yēde gelinnēlen ūle ğeçindilē ūnda
 sāƙın bubañ ŧimdi gelir didi (62) sağın anamıñ beni sūrāsa didi anam ā āƘŧamdan yāttı uyudu

anam_uyudu diyîñ didi (63) anam tã yeni yãTdı bubam tıřãdan geli öksürerekTen habêr veri öksürerekden geliyo (64) gelinnê kıs kıs gülüyo gülmeñ dëdi şimdi ãnam tembi etti (65) ben de anamıñ yanında yatiyom şimdi kapıdan girdi (66) bubam başladı gülmê řimdikinnê ôsa gızâlã öndan sôna yôdu da anañız yãTı mı dëdi (67) hani buba aqşamdan beri uyuyo bu anam dëdilê ãnam duramadı gıg gúldü (68) yãtır_uyur_u bizim helvî çalâlã öle işTe çoK masallã çoK masal (69) eveli çoK bi řeylê olúyomuřdu şimdi diyóm bën yãpsaK diyóm bize gızãşıñız diyóm dedeñe bizim (70) ne diye gızcãz diyó muappêt tiyo olur diyo olur bunnã diyo işTe bülle çúK řeylê

Başka eğlenceler hatırlıyor musunuz?

(71) bi gún de gene hãnım yinge hãnım yinge diyolã çoK şarKı sôlemiř çoK (72) sesi de güzêlmiřTi bi de misãfir gëmiř_evlêne ê tãyze sen dimiş (73) şarKı sũlendini herãde bilmek va güzêl şarKı sôledini adam misãfir gëmiř (74) ê sen dimiş şarKı sũle mi sũlerim dimiş hadi bãkãm şarKı sũle de diñniyem dimiş adam_inci (75) sũlememiř_u da utanmaK va heralde ündan sôna bi de pembe vãdir (76) pembe pembe abla dimiş baña da bi gún bi yabancıl bi adam dimiş bã şarKı sũle (77) sũlemen gıs sôlesedin ya dimiş nê sôliyin dimiş ne dimiş_unu_u (78) iraf raftaki kãrbuzları boKu yedi kãrı kızlã diseñdiñ ya dimiş e işte öle

Köyde Hıdırellez kutlanır mı?

(79) hıdırelez_olurdu yimitaları boyadıK sũvan gãbũnnan sarımzaK kôparısıñ (80) hıdırize yeni olur sarımSaKlã urdan yout_alırsıñ hıdıreleze gidërsiñ (81) u gún de aqşama gãdã ardıç keseris bayırdan ardıç getiriz_unnarı (82) sıri daKarız bülle sırtımızda getiriz yiğarız bi taraFa aqşam da bi vakit oldu mu yaKarıs (83) hadê yalıññ_üstünden hõplarıs hıdırelez_olur_u üle üle işTe guzum ni olçak kũ yelêde (84) şide hoplãke gũndüz yapıyöz yicek aQşam_olmazdı aqşam hoplúyós (85) bi gún sürüyó hıdıriles işTe hıslarız birbirimizi u una atã su u una (86) ben_una atamam u bana atã islanır öle işTe muappetlê çoK

Unutamadığınız bir olay var mı son zamanlarda? Anlatır mısınız?

(87) bi gün de gene burdan çıkdım muşmula topladım bi poşet şu kâşya vârdım (88) şüdan da köPrüden geçdim şurdan diyóm kârşídán bi gıcır araba geliyó diyóm takşi diyom (89) bu diyom şimdi ta yanı başımda durur da diyóm bana bi soru sorā mı diyóm kâlbimden şimdi (90) tam urī gēdim ta araba dānķ durdu sāngi biliyomuşum gibi (91) tēyze dēdi kaç yaşındasın dēdi yeTmiş iki yaşında u zaman iki sene öncesi (92) yeTmiş iki yaşındayım didim maşşallah teyze didi acaba bu adamı ben tanıyón_ama diyóm şimdi (93) yanında beri yanındaki da kâdınmış né o televizyöne çıkıyo ni o be toĥTurluĶ yapıyö be (94) bilemiyóm ā şı adını bak ūndan sūna Tēyze dēdi burda bu yol neri gidiyó dēdi (95) bu yol didim ben de dōru didim gidiñ bekTen vā bā köyün_adı ne didi sofulār didim (96) bu köyün hēpsi dēdi īsannarı sofu mu dēdi evē sofu didim sefi oldu āmā sofu didim (97) ōndan sūna şurdan didim bekTene varcāñıs bekTenden nevruga varīcāñız (98) bekTene varınca yol çatallaşır davutkūden yola sā kitmeñ sol taraFına (99) dōru nevruga varınca nevrugdan yeniÇıye varīcāñız didim ben de bu seFēr ben de una sōdum (100) siz nerelisiñiz didim diyincisi biz istanbōlluyuz tiyze didi tamam didim (101) hadī tēyze didi duvālāñı eKsig_iTme hadi allā emānet_olun didim hadi giTTilē (102) ay_allahım u ğún düşündüm gece düşündüm ētesi sabah āklıma gēldi (103) diyivēseñe be bu kadın benim tēvizyöne bāĶmıyo mu bem bu adamı tāniyón_ama diyóm (104) diyivēseñe canım ilāçları sōlüyö ya bütün ilāçları sōlüyö ya şu ilāç şuna (105) kâdınımış beri yanda da süren öteKi de adam televizyöne çıkan adam_ışTe (106) dilimiñ_ucunda emme bilemiycēm_ışTe şimdi çıĶmıyo bu sıra çıĶmıyo ğālibe ğōrmüyo_amma (107) çok şī soru sordu bu nene dēmiş beni hiç televizyönde ğōrmedi dimişle (108) ben_utāndım ben seni tanır gibi oldum disem u beni de tanıtçak kēndini adam_emme (109) ben bi şī dimedim muşmulaları verivēsem diyödüm (110) ben_unu diyóm unuñ_ōdūnu bilsem dūru evime getirip ben_unu doyurudum (111) çaylādım ğāvelēdim nīse her nīse burīē oturuduĶ seniñ didiklēni aynı uyguluyom ben dirdim (112) ben de hasTayım da ben hāstayım da unuñ didiklēni yāPiyön heP ben (113) diyivercim_u adamıñ_adıma ama işTe dilimiñ_ucunda ğēlmedi (114) hadi ayran yapacam ben Size içmīcāñız mı tāze ayran_emme

Güveyley Obası'ndan bir komşunuz varmış. O sizden farklı mı konuşur?

(115) bunda laf çuḥTur bunda bunda laf çuḤTur dīnimden dönerin dilimden dönmem diyo
(116) unuḥ sülalesi hep öle geçen ābisine kittik gārdeşi u da yapıya édiya öle gonusuyo (117)
yapıya édiya gidiya öle gonusur baḥ ādamnā bile sevmişlē (118) sen iyliyūḥ bizi burda
diyolāmiş biz gine adamnān yanında gōḥşuya çıkmıyoS (119) geçen diyo tēyze diyo ses geliyo
tencerede diyo pi şiy vā mı diyó né vā diyó tencerede diyo (120) ben gene burda bi kadın vādı
oturuyos tıḥarda sandalyanda bi de baḥdım (121) bā bi dūrT beş defā didi ben gene
umūsamiyum kim acaba bu diyon bi de baḥdı (122) u tencerede bi şey vār mı diyo yok yoḤ boş
didim ben de tamam u zaman didi éyi u zaman didi (123) kedi süründü de diyo kēdi sürünmüş
Te undan bi şiy var mı diye unu soruyo (124) iyi u zaman diyó işTe būle hādi yetē ātıḤ
döldürmüşundur gāli yetē (125) birē bādaḤ ayren veriyim hiḤ olmamış

I/56

Soğucak Köyü - YENİCE

Salih Gözden (88)

Köyün adı neden Soğucak? Köy nasıl kurulmuş?

(1) şurda derede bi çeşme vāmişdı şurda verane eviḥāltında (2) u derenin başke su yok sāte
hiç yokdu (3) hep kō urdan alıyodu soğuk gün görmüyöz_e diyerini (4) şey de soğuk soğucaḤ
demişlē undan soğucaḤ gālmış adı (5) üç āne gēlmış hacı emin dede hasan dede bi de hacı
selim üçü de bunnā hacı emin hacı selim hacı hasān (6) herālde amca çoçukları mı gārdiş mi
urasını peK ayıramıyam (7) tabi unnarı ben ērmedim ben duydīmi sōlüyom ūrdan unnā
gürmuş (8) şu yokārda gāraḡol vādı yolun boyunda u gāraḡolun yanına da bu gedigobadan bi
tene vermişlē (9) gāraḡürden gelmişlē biḡanın yannarından sıtmadan göḡusuna (10) urdan sen
de buriyi ḡūn hani gālabalık olalım da gömasıḡnā (11) u hacı ibrām köpēni bālā bālamam
ittiatcemiş (12) gāḡ sikTir git amına sikTımiḡ demiş sennen mi uraşçāz burdan (13) urdan
govalamışlē unu u da gedigobanıḡ üst yanına yoluḥüs yanına gāradallīḥ bi tālası vāmiş (14)
uriye gece vāmiş bi gönmuş (15) işTe yoluḥüs yanında oludan taraFında hiḤ īsan gālmadı ḡay
(16) hiç yok ev vā īsani yok biz ölüm inönünüḡ āskeriyis ūrdan yoklukda böyüdük (17) şu

gōrdeñ tepeniñ arķasında tebe dā va bōyūK (18) urda ayāma ğabuĶ bāladım da indim (19) çobaniñ keçi çobaniyim ayāma ğabuĶ bāladım da e u da ğırılıveriyo (20) bi çile baĥ hālē dā bu memneke di biyenmiyūlā bu zamanı (21) biz otuz ğuruşa ōlaĥ veriyoduĥ ūrdan beş ğuruş yōmiye (22) ayşama ğada de u tālalarıñ baş taraFında ben bir adama beş ğuruşa dāl yıĥTım ayşama ğadā nacaĥlan_u da (23) hā urdān bu kō u zamanda otus hāniydi (24) urdan yedi buĥuĥ ğuruş yōmiye başke māl yoĥ (25) derelēden tāta biçicēñ de u çamnādan ūrdan yedi buĥuĥ ğuruş tāta da para ğazanacāñ da ev çevirecēñ (26) şimdi bu devirde mal para ediyo ben çok fakirlikden bōyūdüm (27) bi tēK tāla yoĥdu bi tēK bōle faket bubamnan barabā ben de yetişivedim (28) bubam_urda ğāşide bi tāla yaPmış te ū tālalarıñ dibinde ūrdan ğalañı da sātTık (29) elli ğoyūn vēdim otuz yedi ğuzu vedim bi tarliyi (30) doĥsan biñ nere sarıçayıra gidēKen şurde yoluñ_öte yüzünde doĥsan biñ nere para vēdim argadaş (31) baĥ sekiz dönüm tārla doĥsan dönüm şē doĥsan biñ nira ēyt tiyola (32) ötede bi yoĥarda bi tālada ōt piçiyom (33) yörük tiyolā yāu ni ğadā para vāmiş diyolā yāu diyolā yüz milyon para vēmiş buna diyolā (34) aĥıĶ_arabanıñ_üstünde ğonuşuyōlā da ben duyuyōm yāni yüksek ğonuşuyolā (35) iyvāh diyolā yörük yāu diyo buna diyolā yüz biñ nira para vemiş yau diyūlā yā (36) sayım seksen ğuruş keçiniñ sayımı kendi de seksen ğuruş hadi öde ödeyebiliseñ (37) ōtuz beş ğuruş_ōlaĥ Ķardēş bu derelede yaTmadım yer ğālmadı (38) emme on tene benim vā on dene de dayı amca benimkini de baĥivē (39) bubama sōlüyolā bubam da baĥivesiñ urdan bāzi beni sirketlere götüriyolā (40) bazı sayililere götüriyolā dedem gidiyo bāzi da (41) bōle bōle bōle Ķırĥ seKizde asker_öldüm Ķırĥ yedide de er_öldüm otuz_ay_āskēlik yaptık (42) amıña ğodumuñ mēmneketinde āsker mi yoĥdu le dōrt sene yapannā vā (43) ha otuz_ay ule otuz_ay geliyo mu köyü unutTuĥ kitTık yā (44) ne çektiĝ_ölüm biz burde Ķore harbi vādi (45) bēki bizi aşşā salālā de bēki dedim_emme Ķore harbi vādi u zaman (46) ellide ğēldim ben bu aylāda askerden baĶ elli senesinde ğēldim (47) seksen sekis yaşindım ben urden ğarı öldü çöçuklā yoĥ (48) burde iki çöçuk va biri ediremitte biri altınovada unden_işte bōle çamaşır yēkiyos (49) işte bōle yimēmizi kendimiz yaPıyos bōle bōle geçiniyōz baĶām ölinciye ğadā ūraşças yā (50) bi köĝ_açması bilmiyom on_iki yaşimdiyin (51) dōlene dōlene dōlene meşenin dibine köĝ_aça köĝ_aça köĝ_aça āşam günüz āşamüstü keçileri yamadan ğöltuĥladiveriyōm (52) beri sayiye gelesī ğadā köĝ_açiyom bōle

böle böle allaha şükür yoklukdan çıktık (53) mendires iktidara geldi ellide ürdan iki buçuk lireye vedimiz ğuzu on iki buçuk lireye vedik (54) undan suña ğāyi para ğay şēTmedi eP yūğarı kitdi aşşā gitmedi öle (55) böle işte böle sürüne sürüne sürüne bu āle gēdiK hālē gene sürünüyos (56) çoK da mal edindim Faket u mallā şimdi olsēdi şimdi bi ğoyun biñ nira ğarTışim segiz yüz lira (57) ben bi ğuzulu ğoyunu üç yüz lireye vedimde de u şeyi ūriyi tārliyi doğsan biñ nireye ādım (58) bi ğoyun üç yüz lira ğuzulu ğoyun bi çift öküZ on lira om biñ nira om biñ nira (59) ne çektik yulaf eKmēnnen böyüdüm ben yulaf eKmēnnen böyüdüm (60) şimdi bydeyiñ özünü yiyöz da cumurbaşĶanına sövüyo bizim ĩsā (61) ulen deyyüs sen ha bene sömişĩñ ha cumurbaşĶanına sömişĩñ türgiyeye sövüyoğ (62) yoĶluĶ denen Pi şē yoĶ şimdi hepsi vā hiç olmatıĶ bi şē yoĶ bi çobanda milyarlā para va (63) bi çocuk şimdi evēl şeker dedi mi bis şeker diye ğırılıyoTuĶ şimdi şeker ālmıyó çoçuklā (64) ben biñ nira veriyöm elimi öpiyölā burda küçük çoçuklā (65) vallā azinsiyödü çoçuklā ben bilip turiyin emme biz veriyöz (66) biz öti yanına bi şē çıkaremiyöz āylık yoĶ bizim yā (67) e işte böle böle böle bu vaĶide gēdi baĶām bundan sūna ne olucas (68) amme şē bitereceK bizi terórúslā (69) ulē hem devletin barasını ālmış nāletlē hēm de devleT yikiyin diyülā (70) emme dēvleti āmir mēmur ālmadı yaw hālisi āldı milletiñ (71) dēvletiñ ālisi yilivedi nası yapTı yapTı allah Ķuvetine deviremedilē yāni (72) devirylēdi biz burda duramāzTıĶ (73) ā evēlden dē u tepeniñ arĶasını ben çoçukĶán arkiye ğaçalım (74) ğawğanıñ arĶasından bu daş va bi daşıñ dibinden ğaçalım deyişirlēdi (75) seferbēlikden sūña bi būle bi alaman şeyi mi oldu ni oldu bilmem (76) öle bi ğeçe löbeT bekletilē burlāda eşgiyalā geldi burlara (77) ürdan bizim köwe eşkiyā girememiş de u ğoroşa gēlmiş unu ben ērmedim (78) ürdan ē on lira para getiriñ yāut u zamanda on lira para çoĶ para (79) ūrdán şu bi baĶkal dede vāmişmiş ehtiyar (80) biz bu pareyi de demiş buna verisek arĶası kesilmez gene gene istēlē tüfeĶ alalım yūlları beklileyim (81) olur ğēnşlē heP yētim çoçuk ürdan dē ūriye köyüñ girişine beklemişlē yolları (82) mavzer ālmışlā urden birisi tūmiş çıĶmış ūriyi şıĶāyed etmiş gēlmiş çete başına (83) ne dedik de çıkTıĶ demiş (84) soğucaĶTan içinden geçemiyceK giremedi dimesinnē içinden geçicēz dedik dē mi demiş (85) sapāSaĶ furuñ dēdik mi demiş keşke seni huriylēdi demiş (86) de u dereniñ boyunda bi düZ yer va ta dereniñ boyunda şimdi urdan geliyoz bis (87) uriye çadır ğurmuşlā burdan gitmişlē urlara (88) bi

eh̄tiyar dedeni çoban dutmuşlā ğarılara (89) āşama adamıñ erkēñ çükünü ellēlēmiş bi bölük kısr ğarı (90) ulen ho lā ellemeñ_ellemeñ üstüne oturuḫlāmış (91) hiç eh̄tiyarın çükü ğāḫmıyomuş kü nāpsın (92) şu hāneniñ amcamı şu damıñ_argasındaki hāneniñ adamını dutmuşlā (93) ben dēdi hēpsini siktim dedi bene len_û kısr ğarılarn (94) unun da biri furulmuş furulunca işTe dağıldı kitdi şeylē çetelē yā

Hıdırellez'i kutlar mısınız?

(95) hıdırillēz mi yaw hıdırillēz yapālādi işte burlāda (96) olaḫ mōlaḫ kesēlēdi eskiden

Ateş üstünden atlar mıydınız?

(97) paskelye çoçukḫān yapādiḫ bis (98) şimdi dē urdan ḫōtuḫtan ārdış toplādiḫ ūrdān ārdışları yığādiḫ (99) bi ateş basādiḫ ālmadı ğoca ğavuruñ ğötüne diye de tüvlēdik (100) şimdi ğay yapıyolā mı bilmem tüvlētik (101) paskelle diyirlēdi ğavur ğēlmesin diyirlēdi (102) buna āldırdıñ de bene baḫ bi boḫ yirsiñ

Eskiden köyde oyunlar oynanıyor, eğlenceler yapılıyor. Birisi Arap oluyormuş.

(103) u adamcāz_ōldü deveniñ telini bul gel diyolādi çoçukḫan (104) biz ğanıyoduḫ arapistandan geliyo bu diyolā biz arapistandan geliyó saniyóz bilmiyóz (105) şimdiki çoçuklā ğanmas bis ū zaman oḫul yoḫ şē yoḫ bilmiyós (106) ūrdan birisine bi demir vemişlē şūle şē tēl (107) ben dedi ğōzünü buldum dedi öteKilē de nalını bulsuñ dedi (108) devenin nalını geti ge buluñ geliñ (109) kekici bulun geliñ diyolā kekiçe gidiyolā (110) ben dedi şeyini ğōzünü buldum dedi ğurtulamamış hērif de bi ā bu ğōzü demiş (111) giT demiş ētiyarın biri yoḫ ā sabā siyittirirlēdi bizi (112) bilmiyós çüñgü devenin telini bulduḫ devenin telini biliyo miyis (113) felāndēmiş eh̄tiyar_adama varyiöz_uriye (114) devenin telini yāu sendēmiş tayı ve baḫalım (115) urdan nalı sendēmiş birine gidiyos kekici sendēmiş (116) bi boḫ yoḫ siyittiriyolā bizi (117) yāu ya oturalım diyeceñ içeri girēm diyceñ_emme ben kendim giremiycen

Köyünüzde hayır yapıyor mu?

(118) olúyo ya burda işte keşkek yapālā piłaf yapālā (119) ūrdan helva yapālā fidirillēz_ayırı yapālā

Öğretmeninizi hatırlıyor musunuz?

(120) hocanın dövdi yérde gül biTē teK bacağ yaptııyodu bizi hūca (121) řu öte yüzden bi köden bi hoca aşıama bölē kaştırıyodu bacā (122) allah rāzı ōsun on sene suņa çobaniyim göcaman öldüm (123) on_iki on_üç yaşına girdim dē öte yüzde sarıçayırdan yüzde neriye gidiyöñ nābıyoğ dedi (124) keçi güdüyón dedim ben hoca gökusu allah gökusu (125) galdır bacānı ulen dedi deyyus a bülle (126) gāldırdırdı bacā biri indir diyö bene bi indirmem hoca indir dimiyû (127) üle indir didi de allah rāzı ōsun (128) dırnağdan dōdü beni iç dırnā uzatmam dırnağdan dōdü beni yā işte bülle bu gādā

Sizi de işinizden alıkoymayalım.

(129) namāz gılcam ben başKe bi şe yoK (130) bunnarı yēkēmiycem ıslanağosuñ řideğosuñ (131) biz derelere sirket güdüyödük sirkeT deriz bis (132) yarısını sāydiriyöz mallarıñ da yarısını sāydırmıyos urdan işTe ödiyemiyöz yaw (133) ödenmedī gibi ūrden on tene biri getiriyó on dene biri getiriyó (134) yirmi otus tene olúyo una bi çoban_ölúyos sayililere de birimiz bakıyo sirketlere biri (135) bu derelēde yāTmadım yer gālmadı (136) dē u çamıñ_öte u tālalarıñ_ālTında dereniñ_çinde yāTTım (137) yaTmasaņa Sen bi sayımcılā çıkıveriyo örmancılā sayımcılā yau

Türkü, mani biliyor musunuz?

(138) ben türkicīdim ben araP maraP ölmadım_ç (139) né deveye girdim ni arab_öldüm ben türkicīdim yā

(140) armıT daldān düşer mi

karımcalār_üşer mi

sevip sevīp ayrılmak

şānımızā düşer mi

(141) bahçeye göyduş beni

nar gibi öyduş beni

om beşimē girmēden

vay niye göyduş bēni

(142) sarı buydē seç olur

kıızın göynü geç olur

ğızın göynü olasī

olanıñ halī neç olur

(143) maḲaradān ĩpliyim

dolan da gēl kēkliyim

şindi burdān gēçecen

hangı yolū bēkleyim

(144) ben kendim örendim ya urdan gā urdan burdan gāvrama pilaqlādan gāvrama (145)
eskiden pilaḲ wādı böle dönēdi ye unnā (146) burde kitap yapTı u mēmed oca vāḲān bi adam
gēlmiş (147) cāmide bene bi elḲetti gēttim ben cāmiye (148) ben gene ḲaypaḲ türküleri
sōlīvimedim buna uçur üstü türküleri sōlīvimedim (149) yirmi gadā şey kitap yapçam dedi
tēvter yapıçam dedi gāli nāptı bilmiyom

Sohbetiniz için teşekkür ederiz.

(150) evli miñ nişannı eyi sâte otuz yaşından aşşā okuyan adam evlenemes (151) emme bize bakma biz eskiden kimiñ malı göyünü çoksa unuñ olanı evleniyodu eskiden (152) şimdi öle deil kimiñ olanı zenâtsa u evleniyo çoban evlenemiyo yâ şindi yüz göyünü oluvèse (153) amına gödüm ben yürüyemiyön ben çok mala bakādım ben emme āh bi de ğaval böle (154) mal davınıñ üstüne keçileri tıkādım ta u ğuleniñ dibine ta mal davınıñ üstüne çıkādım (155) āşamüstü te çamobadan taraFa bu deriye baş aşşā şiyē kölgē (156) keçilere hemen āsılırdım ğavalı kûlere ğāşı çekēdim bûle (157) hēr ğaval olmas unun delikleri almas kimisiniñ u hawayı çevirmes (158) delikleri böle māyene idērsiñ böle böle āldım mı unu alırdım (159) gizildamda keçi yalıobada mı vā u bayırda keçi vāmiş bıras (160) dē ğurtçunuñ arğadeşmiş hācı arğadaşı bayır keçisiymiş ya (161) māriye giriylāmiş iki olağdan (162) tutulmuyomuş emme ğāyi tutulmē mi çaçal tutuyomuş unnarı çaçal yiyomuş ulē (163) iki dekeyi yimiş dedilē geçen sene höykündülē (164) yāu tekeniñ ölüsü durup duru dedilē teKelēñ bûynuzlā burulur gidēmiş (165) ğārda gitdikdi diyo biri yalıobadan (166) yāu diyö üstümüze tüydü diyo gene tutamatık Keçiyi diyo (167) şē yapıyin diye hayır yapıyin diye u de u ayvanıñ sāyibisi hacı arğadaşı tūfelen beklemiş (168) suya inmişlē iki dene çepiş indi dēyo demiş olağları da ekiz olağlamış biri diyo (169) biri tēK demiş çepiş ödinden ğıyıp ta uramadım demiş (170) şüle teke vilen inēdi huracādım dēmiş teke inmedi demiş çepişlē indi dēmiş suya (171) u şiyē iniyomuş u baraja iniyomuş urlara (172) baraja ben evvel urda bi su vādı ğāynaK yumurta Felen pişiriyodu (173) ben urlara kitTim ılıciye KitTim barajıñ āldında ğāldı (174) u beri yakeye dī u tēpiye awa kittik biz burdan ğurt avına (175) u sizin ğāşıñızde balaban dērlē uriye biz ava kittik ğurt avına (176) benim kûpek vā diri tutuyodu (177) ğurdu dutmaz da emme gövüyódu Faket çaçalı diri tutuyódu (178) çobaniyis u da kök çıkarmī gidiyo bunun dedesi doñuzları kapamış (179) bize dedi ğēl dedi bunnara bağırıve bize bağırıvedilē (180) bi de de urdan başka āzā memet dediñiz adamı buldu ğēldi u bi biri bi biri öldürdü (181) Fağat şiyē köbeK de ğınık dīdi işTe u zaman yeni ğınıklıyodu dā (182) enikdi sūña ğayböldu kitti u ni öldüse (183) çaldılā mı çalıyólā köbekleri ya şimdi dutabildi mi çalıyólā (184) benim köbeK burdan dē şiyē sazağ

şeyine kitmiş ben sazağda buldum birini (185) burdan sazağ bayırına kitmiş doñuzu öldürmüşlê urda ğırmızı çağıl dêriz biz_urda (186) êtiyar köpê dutmuşlâ benimgini dutamamışlâ benimki ğeldi (187) sūña ben awa kittimdi siyvanın başında u köpên sesini dūydum (188) ğiT dedim bağışTe senin köbeK dedim siyvanın başında bôn dedim doñuza sarıyódu (189) deme le gitti âldi ğeldi ğulüpdîmişmiş yâ (190) ah ölüm_ah ğenşliK_acaba pariynen_alınır mı (191) hiç benim bi şêcîm_ölmasıñ ğenç_oluyim de hiçbi şêcîm_ölmasıñ (192) para bol şindi hepsi bol hepsini edenirsiñ eskiden_edinemêzdiñ (193) né çektik biz né çektik yalıñızlıktan yâ tam zenginnedim ğarı öldü ya (194) bi dâ da êvlenmedik iki Tene çocuk ilkoğula gidiyo (195) sâte de ğelse ğeçinemes çoçuksuz ğarı olur mu muhakkağ çoçuk_olacak (196) ũrdan u ğarı da kendi çoçuna bağâ benimkine bağmas (197) dedim bôle duriyim bağalım duruğan duruğan ğâldığ kitdik yâ (198) haTi haTi size selâmet ğay yetê bu ğadâ

II/1

Tamış Köyü - AYVACIK

Mustafa Of (98), Mukaddes Ergül (69)

Hayatınız nasıl geçti?

M.O. : (1) o hō bu memneketiñ bu evlêñ daşlâni ben sîllen baryozlan küskünen çikârdım (2) ellen ğepçelê yoğ develêlen daşıldılâ bu köşe daşları develen oca^klâda (3) saña kaç taş ilâzım iki yüz daş ilâzım (4) seniñ_u daşı tamamnaycam ondan sōra kendime ğeşçem ôlêdi (5) parça daşlâ cabadı caba parçalara para yoğTu (6) bi dirsê çalışılığdı dirseK daşı yetmiş ğuruş yetmiş beş ğuruştı (7) âh dadam_ah tē ben_eP çalıştım ben (8) edîremit yannânda çalıştım ğâşıda pademni yannânda alTlânda deñiziñ boylânda çalıştım (9) anam yoğ bubam ben_asker_olmadâna öldü (10) kırğta bubam_öldü kırğ biriñ ben alman_ârbinde kırğıñ ikinci ayında asker_olTum (11) dört sene yaptım ben_askerlî ana yoğ buba yoğdu (12) bunnarı işte bôle kendi kendimize allah vêdi evlendiK burda ğâldığ (13) bubam bilene buralıdı bubam da kırğ yaşında öldü (14) dedem oftan ğemiş dadâğana bôle deliğannığana oflâdan ğemiş (15) urlâdan ğemiş burlâda ğemiş eski beyle wâdı u zamannâ derebeyleri ğibi yâni (16) bunnâ

zengindi bu beylē bunnāḡ yannāna hızmātlik āmişlā bunu (17) işte ġalıyólā evlendiriyólā unu u da bu ninem de buralıdı bubannem (18) dedēm ġuca dedēm mezarlı duzladamış duzlada bağları vādı unnāḡ (19) bağda bağlāda ōmüş derebeylēñ bālānda işte urda mezarlıķda ġālmış u (20) e bubacīm da baķ çanaķķalede ġāldı (21) ġolu ġırıldı ġangiren oldu kırķ yaşında bubam kitti (22) ben iki ay sūna asker işte alman ārbinde alman ārbi zāten bize girmedi (23) bu aķık deñizdi aķık gemileri urdadı (24) bekledi nası uylaştı nası aḡnaştılāsa türkiye on āltı on üç milyon on dōrt milyonda u zaman türkiye benim asker oldūmda (25) yāni nasısa urdan çekildi kitti u rusyeylen ġēdi zāten (26) bizim burdan da gideydi rusyeyi furcādı (27) e burdan gidemedi urdan kıştı urdan aķıktan kitti (28) gemileri mozuTları doḡ tuttu urdan ġaypitti ālman (29) yoksa mazutları arabaları doḡ tutmıyadı urdan ġaypitti

Askerliġinizi nerede yaptınız?

M.O. : (30) erenkōy šu intepede yaPdım burda üş sene (31) kırķ dōrtte ġay balikesire kittim urdan gemileri gidince almanıḡ gene bizi balikesire yolladılā (32) bi sene de urda yaptık ġay urdan tēriş oldum balikesirden (33) ben savaştā alman ārbinde erenkōdedim intepede üç sene urda yāptım (34) kırķ birde kittim kırķ dōrtte birinci aylānda ġay işte alman çekildi kitti (35) undan sōra balikesire yolladılā beni ġay bi tabur olarak (36) unnā bizim toplā om beşlikti unnā balikesirdekilē om puçuklukmuşTu toplā hafif sārā (37) e urda bi sene de urda yaptım işte

Sigara içiyor musunuz?

M.E. : (38) sālī yerinde sālī yerinde bunnarı kendi kendine ekē ġazā (39) suvanı marılı ispanānı baķlasını hēpsini yapā çıkarı

M.O. : (40) unuḡ ġowġasını yapıyoruz biliyorum ġızcāzım ēme ġōķuyorum bōle oluvēycen deye (41) ciġarayı ben bilmiyo muyum ben anası sālında yirmi āldı sene içmedim (42) yengeñ ölünce anası ölünce kaşam ōmadı (43) eve gidiyóm yok nerē gidem yaT baķam (44) sabah ōmúyuru āşem ōmúyuru baķtım ōmadı

M.E. : (45) iki ğızıyız bi ōlaniyis ōlan çanaĸkaledede (46) hanımınnan ıaş senedir geçindi iki tene ōlu vā (47) ōlanıı birini büyüĸ olanı yaPdı evlendirdi (48) küçüĸ olan askēden ĸēldi

M.O. : (49) ĸızıı birisi de ayvaçıkta (50) çok mutlu ōsunnā da hep beni bōle bunnāı üzgüntüleri (51) Ÿu dırnā ayır baĸām ayrılır mı evlāt ayrılmıyō

M.E. : (52) ōlan üş senedir hanımınnan annaşamadı (53) ĸāktı burie evi vā bunuñ_eviñ ōñ tarafında ĸēldi evine oturıyō (54) annaşamıyōlā ayrılık deillē

M.O. : (55) mahkeme yoĸ ĸowĸa yoĸ (56) burada durucaı diyōlā bu ēvde üş dene dada iki de kendileri beş (57) iki de bunnā yedi tene iki ĸōs

M.O. : (58) velāsılı ōlanım bōle ben çok yāni Ÿeyinden bāri çok sıkıntılā (59) bunnarı nası evercēm nası yapıcām diye bi çalışmam anam bi tene bi Ÿey yoĸ (60) bubam zāten ĸōmülük bi tene tāla baca yoĸ (61) hep çalışmamnan bunnāı burnunu ĸanatmadana ben_evlendirdim (62) nilē ĸōdüm ben_ōlanım nilē ĸōdüm (63) çok Ÿükür gene de hamdōsuı rabbime çok Ÿükür (64) kimsiye yaĸırcıklı deyilim_ōlancim (65) sennen sen bunnan bu gene de bōleyim hālā bōleyim_ōlanım bōleyim (66) ĸülerim ne olusa ōsuı ne bilem ōle Ÿeylik bilemem (67) yapamadım gene ĸülerim gene ĸülerim ē ah_ōlanım (68) hani ēsannāı başına niylē geliyō saĸ_ōlduĸça niylēleñ ĸāřılasıyosuı (69) ĸörüyoı baĸ bōle bi Ÿeylē ĸōmedik (70) ben_āTmıř sene hayāt yaşadım yenĸeñne āTmıř sene (71) nası çalışTık ĸıtlık vā yoĸsuzluk vā ōle yaptık bunnarı bis (72) allaha çok Ÿükür çok sıkıntılā çektik_emme allāhıma rābbime biñ kere Ÿükür_ōsuı

M.E. : (73) şindi çok zenginiyis çōĸ çok zenginiyis (74) başbaĸan çōĸ baĸıyō ōlanım_ēsana (75) aç susuz biraĸmıyō başbaĸan_ēsannarı (76) adam_ōlüyō aylık bālayō dada saĸat aylık bālayō (77) baĸaıa da veriyō dadaya da veriyō

M.O. : (78) benim buriye ĸēmiřlē fondan temizlik yapıçaklāmıř (79) benim kendi ĸızcāzım vā gelip gidiyoru ĸānımızı doyuruyos (80) e benim zāten iki odam vā birinde durıyōm biri yanda boş (81) neresini yapıcāřıız saĸ_oluı didim arĸalānı oĸřadım geri çevirdim (82) ayvaçıkta

yollamışlā burīa nāpçam yā (83) niden gēsīn_urdan seniñ yaşında bi oda temizleniyó gākıyór (84) başka neyim vā benim temizlenicek aşşāda bāçada şeylēm mi vā yok (85) sağ_oluñ didim oşadım_unnarı gülelek kittilē (86) yapamadım_unu da bilene yapamadım yapamam

Köyün adı nereden geliyor?

M.O. : (87) vallā goyā göçebe gibi bu ğulfāldan burīē yāleye gēmişlē gibi göçebe gibi (88) hani yürüklēden filen gidēlē göçebe dağlara (89) öle gibi gēmişlē yālebayırı deyilē oğul vā yoğarda (90) bu oğula yālebayırı deyilē goya yāleye gēmişlē de öle lāFı geçiyodu yāni (91) fağat tārīh kaç_öldünü bilmiyóm bubam ben kaştan geldīni hiç bilemiyön (92) dedem gēmiş dedem gēmiş oftan hiç ni zaman (93) bubam bilene bunu soruşturmaya kittilē de şeyini bulamadılā çünkü u zaman soy_ismi yoktu (94) ğayıt yok soy_ismi yok bağ bā laz mustafa diyolā (95) urda da u zaman böle bi lābı vāmiş_unuñ de emme bilemedilē (96) bilemiyólā bulamadı yāni undan hōle sōradan çıktı bu soy_ismi (97) ilkinden soy_ismi vāmıdı āmet_ölu māmēt māmēt_ölu āmet (98) yoktu yoktu ğızım_ışte böle böle bu zamanı bulduğ şükür_allaha

Köyde ne ekilip biçiliyor?

M.O. : (99) bizim uvamıs duzla uvasıdı zirātçilımız urdadı (100) yüzde sekseni uvanıñ ğarağuva deyilē ūriē urası yüzde sekseni tamışıñdı (101) e urlāda seniñ vā benim vā unuñ vā tārılası gidēdik yaSın (102) ōrā piçēdik harmanı ğāldırıdık işte undan sōra urasını burasını (103) düven vādı ya düvennēlen hayvannālan öküzlēlen bunnālan ben bu da ğucamancadı (104) yetmiş seksen dönüm yer biçtim ben_ōrağla seksen dönüm ōrağlan (105) kaç para buydey_āl bi kile buydey iki şinik dönümü (106) öle biçtiğ_unnarı hağ_alırdığ señ_ünü alırdıñ para yoktu (107) tabī şinik deriz bi kileniñ yarısı dört şiniK bi kile deyilē (108) iki şinik yarım şinik yarım kile deyilē (109) burīē bağ bi de bostan kes bostan

Hastalığınız var mı? Herhangi bir kaza geçirdiniz mi?

M.O. : (110) u ğidā daşçılık yaptım on sene daşçılık yaptım (111) bi barmāmi kıparttım māşallah yāni u ağırlı ğöre böle allah beni (112) ne bileñ ğuzum baña göstermedi bi şeylē yā

(113) çok şükür bi kerecik fitıktan ameliyat oldum u gıdā (114) gömedim hiç başka pi şey allahıma şükür işte (115) bu sene bōzuldum gün gün bozulúyóm (116) geçen sene başkadı bu sene başka olanım güç kesiliyo yürēñ tükeniveriyo (117) nāpalım öle ben baķ bu gızcāzım burīe unuñ_evi ötede (118) burīe gelince oturu gelir ben māşallah gāveden çıkarım (119) hiç_ötumadan gelirim burīe dört yüz_adım buriye gāve (120) dört yüz_adım da gidēken_ādımınıyorum bu sene örendim bu ādımı da (121) bu zamana gādā kaç_oldu ne oldūnu bilmedim (122) dört yüz_adım gidiyorum baķ unu saydım adımnadım (123) bu sene yaptım_unu da işte iki üç_aydır dörT yüz_adım da gidēkene sekiz yüz adım (124) çok şükür allaha da dadalām aķ

Eski köy düğünlerini anlatır mısınız?

M.O. : (125) kimisi tembele^klen yapadı kimi davullan yapā (126) saña bōñ düyün vā bu köyüñ ilk şeysi seniñ bōñ düyünüñ vā (127) düyünü okuttuñ saña develēlen eşeklēlen oduna gidēdik (128) bōñ saña odun getircez yarın da çıradı bilmem ne geticez eşeklēlen develēlen (129) bu adētti u zaman ulen bālıdı millet u zaman yā

M.E. : (130) u zaman ceyrannā mı vādı ceyran yoktu kı (131) aşşanıñ_orta yere bōle ateş yakālādı (132) unuñ başında hārmandalı oynādıķ gızlā olannā adamnā (133) bunun başında oynādıķ löküzlēlen álentirik mi vādı u zaman

M.O. : (134) u gāveniñ_öñünde guca bi şey tikilir bi daş görlā ortasına (135) unuñ meydanında oynadıKTı pütün_adamnā şeylē (136) ğarılā aşçık_aşşasında düyün_evinde unnā ayrı

M.E. : (137) burīā bōle aşkılā asılırdı çārşamba günneri (138) yataķ yorğan yastıķ mindē yıģılırdı (139) duvāları da iplen dizēledi unnarı çemberleri elbiseleri (140) aşşasını donadırlādı asālādı çiyiz_asālādı şindi evlere yazılıyo ğay (141) ilkinden doullandı hēr şey ilkinki düyünnē işte bu düyün mü şindikilē diyóm ğara düyün (142) bazārtesi günü āşam_otururdu içkiye perşembe āşamı gāķādı (143) ciğara da elinde şişe de elinde babuş te belinde soķuluķ (144) göbeğ_atmacıdı amcañ bōle deyīdi (145) zamānında ne amcadı u ne amcadı u

M.O. : (146) nāpalım dē mi ölüm

M.E. : (147) şindi u gēnşliklēni arıyo gēnşliklēni arıyo āh_āh diyo (148) fīlan yerde dūyūn vā yalan yerde dūyūn vā

M.O. : (149) ūlen birbirimizi bulurduķ be bulurduķ āgadaşlık bōle aramā gelillēdi

M.E. : (150) ayakķabiyi gōbēne soķadı bōle beline gōbeğ_atadı (151) çiftetelli oynādı doulculā başında cabo cabo cabo cabo yıķılırdı (152) ğırnatacılā dıj dıj dıj dıj ğulānıj dibine girēlēdi para topluyolā para alıyolādı (153) ne amcadı bu ne amca sālī yerinde māşalla (154) ırakı içē ciğara da içē hē tarafı da sālām (155) doķtura gōttük ğūsterdik hiçpi şeysi yoķmuş he sālām (156) ben diyó ölceğ_ōmaķ vāyın da diyó doķtur bā undan hap_ılaç vēmıyó baņa diyó (157) neticeyi alıyolā ōreniyolā e pi şeyin yoķ (158) nası vēsinnē sālām_ēsana hap_ılaç vēmeyince bu da hap_ılaç_ısteyó (159) çanta dolusu_ılaç_ısteyó bu da yutçak atçak

M.O. : (160) ulen nası atıyólā bu_ılaşları (161) bu_āvta alıyórú gene āldıķ bis diyórú (162) nası atıyólā bunu yā

M.E. : (163) her_aFta her_aFta doķtura hāp yazdırıyon

M.O. : (164) ni bilem vallā bağ_allaha şükür bi aspirin_atarım yāni ğaņı sulandıran ifak_aspirin (165) unu ğullanırım ğün_aşeri bazı sabah sabā unu ğullanırım (166) bi de ārı hapım vā baca^lāmda dizliklē vādı e māşallah baķ_çıķardım (167) bazı ārır gibi soğuklan mı ārıyó ne olúyo daķıyorum (168) e gene yoķ baķ_çıķarıyom ğuyuyom de ūrā vesselām (169) māşallah baķ baķ yaz ğününde bu şeyi_çıķaramam baķ şu yaņnāma ārı giriyo (170) bu odunnarı ben ellen bōldüm yardım kendim burda bu dē u taķuzuñ_üstünde taķ taķ (171) e nāpam yat yat ōmúyórú yā çok_çalıştım ğızcāzım (172) vallā billā çok_çalıştım aha şurda şurlāda ğölcüklē vā (173) unnā daş_ocā bu köyüñ daşları

M.E. : (174) deyiġimen gibi bōle ğuyu gibi deriñ (175) urdan pütün daş_çıķarırlādı aşarlāda ğayalardan

M.O. : (176) sīllen şeylê de bōle gepçelê dozerlê bilmem neylê mi vâdı ğızım (177) vallâ ellendi çok şükür çok çok yarābbimize çok şükür (178) allahım çok şükür rābbime biñ biñ şükür_ösüñ

Babamız anılarını anlatır mıydı?

M.O. : (179) bubam zāten om beşlimiştı bubam balıkesirde şey_ārbinde dālmış cepe dālmış (180) top yok mermi yok işte ğay u zaman_ırlādan dālmıştı cepe susurluQTan balıkesir susurlūndan feleñ (181) ırlādan bıraķan ğaçmış ğay_ıurda dālıncı bubam bı ğırmıştı bubam hani şey savaşında (182) bılemeyorum ben ayıramayorum ķafam (183) u zaman şey yapmıştı ırlādan ğēmiřtı bubacım (184) ķanaķķaleyi işte ingilizlê ķanaķķaleyi āmıř bu yonan da burları ādı (185) burda yonan_ıldūnu belli belirsiz bilirim ben (186) iki yaşlında filenim şimdi burda yonan sobay vādı (187) u yokāķı oķul deriz_ıurda subayı vādı şurda ařřāda da evde askerleri vāmiřtı (188) ķetelê vādı ķetelê hēy kimiñ ğebēne yā dōk ā bunu da fısiltilan (189) bununı burda da şeyleri vāmiřtı dimek ğulavuzları şeyleri (190) bununı ğebēne yā dōk para bunda vā buña bılmem nāp işte diye diye ķetelê soyğun yaptı burda (191) yonan burda durmuş_ama hiķ bizim yařlılāmız vādı pařa māmed_emmi filen (192) bizden peynir alış yımırta alılā parasını verilê deyidi (193) unnā da kendi adamnāmıs bildīmis adamnā ķetelê (194) şindi bılıyoruz ekserīsini de hepsi ğebērdi kitti bılıyoduķ unnarı (195) aķ_olanım_ah aķ_olanım çok Tatlı ğünnē bugünnē (196) yani ğenşlere derim bununı ğıymatını bılsinnē aç ben sabah ķorbayı yuttum (197) tahin ğelir řūda unu yidim hadi top başına ķorbayı cırıķ cırıķ ĩřtim top başına (198) aķ_olanım_ah beř_ay āltı ay askerlik yapıyoru hadi ben_āskerlik yaptım (199) āh āh ekin nēde ekin tıştan un ğelceK de oķķalan un_ālcaz dedīmi bilirim ben pařa ıbrāmdan (200) beř_oķķa un_alcañ yā on_oķķa parañ vāsa ne ğıdā aliyōñ om beř_oķķa (201) ōrā da ğidēdik alırdıķ on kile beř kile yirmi kile nise (202) dayāTıķ eviñ_ōrta yerine bı ğöz_ēvde eviñ_āltına ben hayvan bāladım hayvan (203) aķ_olanım_ah bu soba nēde zoba yok pençerelere birē perīde birē şey (204) bōle ğeşti bu ilkinke ğeçennēñ_ōmrü (205) ocāñ başına bı kütük ocāñ_üstüne epimiz de ayaķları uzadı bōle (206) vallâ şindiki dadalā çok ōmúyoru baña çok şey ğelıyoru (207) yāu bubası řunu yapıveriyoru satıyoru (208) e buriye ğēl diyoru ğēmeyoru ğidiyoru (209) nōlüyo bu olu mu bı dadama toķat vuramıyorum niden (210) bubasını řıkāyet_ıdiyōru benim bubam toķat vurdu

diye (211) bunuñ bubasına bi de cēzā veriyólā adi içeri bōle olu mu yā (212) bōle bunnā zap_olu mu kaç táne dadeye nası bāķsın bu dūmeyince sōlenmeyince (213) hemen her yirde de dūlür mü ēsan ğabāt_ōmadan (214) ama ōle dimiyólā yasaķ ğariye hiç_elleyemeyoñ (215) ni olcaķ allah_allah zap_olu mu ōmúyórlā işte āl (216) başını kıoparan gidiyoru e ğarı nēde (217) ğarı da gelişse gelir ğēmesse u da ūrē gidiyoru (218) ōmas buna allah ta rāzı ōmas ğul da ōmas (219) vallā billā allah ta rāzı ōmaz bu işlere ğul da rāzı ōmas bōle (220) ūlen nası ben seni nası zapd_itçem e ōmuşuñ yirmi yaşında yirmi beş yaşında (221) ben seni ōle eriştirmişim e ben seni şindi nası furam nası dūvem (222) seni ben nası zapt_itçem e burīē kit diyoñ de ūrē gidiyo (223) evleniyoru everiyón bi de dūyün yapıyoñ saña evini yapıyoñ (224) a a baķmışıñ ři ōmuş ta çekişmiş te dūvmüş te bilmem nāpmiş (225) e niden dūvdü bilen yok (226) kıafam benim bōle diyivēdiñ ñi gözlēm fırlayān diyó (227) ūle zap_olu mu ōlancim erişmiş dada erişmiş ğıs (228) bunu nası zapd_itçeñ yaw zap_olu mu (229) e ben başında varıp gelcē miyim saña yā başıña (230) oķula kitçen diyoru oķula gidiyoru evlencēn diyoru evleniyoru (231) e ben bilmiyon Kı nası adam nası ğarı nası (232) kendi bilen_alıp gidiyoru hadi vesselām ōmúyoru ōmúyoru (233) oķulda birleşiyólā e kimi anyalı kimi ğonyalı (234) hadi baķam allah_allah allah_allāh allah_allah (235) işte bunuñ_için ben bōle bazı da ğāvede bilene dangır dungur ğonuşurlā da ğākā giderin (236) ğaçarın dē ūrē ciğareyi yağarım_urda oturun (237) kıafam_āmíyóru şindi benim_āmíyóru (238) allah bizi bōle yarattı bōlece āsıñ_işallah (239) ūş tene eriştirdim ben alın terinnen ōşayalaķ dūvelek (240) hepsine de dūyün yaptım dūyün allama çok şükür (241) ulen burīē bāķ af_idici āf_itsiñ yāraPPi (242) yāpmadıñ deyilim yāptım ğızcāzım da işalla allah aFFidē (243) başke şeyim yok allāhıma çok şükür biñ biñ kere şükür (244) bi kimseniñ şeyini āmadım yimedim buğazımdan geçirmedim allaha çok çok şükür (245) yağırlı deyilim bēylere bilen yağırlı ōmadım tōbeler_ōsuñ_ōmadım (246) çalıştım paramı āldım çok şükür (247) yaptık çok masaraflā yaptık hemme ne bilem_işte (248) allah cūmnemize hayırlı ğünnē vesīñ

Tamiş Köyü - AYVACIK

Ramize KISACIK (87)

Kendinizden bahseder misiniz?

(1) segizen yedi yaşındayım bacaçıklām_arıyor çok (2) basmayivēdi bacaçıklām götūdülē çanağkaleye (3) buna bi tene yapdılā buna iki tene yapdılā (4) göluḡ ḡoḡşu vēdi hükümāt ta veriyor birkaç para (5) üçē yüz liradan hāltı yüz lira bu āltı yüz lira da bu (6) hinci bi kire dā yapçaklā yaPmasalā gidemeyorun çārpiyo yere (7) ĩlem ḡırıldı gölum ḡırıldı oḡuzum ḡırıldı heP bōle kendim yörürkene (8) e bunnarı yaptınan ḡay tüşmüyorum iki de çomaklan bōle gidiyom (9) gece çıkamıyorum_evlatçim namasçımı apdesçimi yapıyorum (10) aşālāda bāçalām vā bōle bāçalāmnan ilgileniyom bōle usul_usul tüşçem diye ḡūḡuyon (11) düzlük bōle aşşālān da tüşmüyorum ūlanıñ_evi vā emme urĭē çıkamıyorum urĭē kitmiyorum (12) bi evçimde durúyóm içli tışlı bōle evcāzım vā (13) allah baḡıyor_evlatçim nāPam allah yārdımcımız_ösüḡ (14) burdan ḡākākana zūr ḡākıyorum yere oturaméyorum dīvannāñ_üstünde oturuyorum (15) ayḡasçımı yanıma ḡuyuyorum divanıñ_üstünden yemecimi yapıp yiyom_unu (16) bi ōlançim vā u da ḡariyi boşadı uncāz baḡıyór baḡa (17) bi ḡısçāzım vā şurda çanağ yıḡâyór baḠ ḡısçāzım uncāz baḡıyór (18) baḠ bu yer annēmdi hayıra vēdim buraçını baḠ ne ḡeñiş_öldü (19) dar sıkıntı çekiyorlādı vĭ dedilē vēdim buraçı (20) allah yaḡnız ḡumasıḡ dadaçimnan yatıyóz ūlanımnan (21) yalnız deyilin de işte ḡızcāzım köyüñ_çinde (22) uncāz ilgileniyor güvēcim götürüyor beni doḡturlara (23) allah_ıman ḡurān nasĭp_itsiñ diyom (24) yatalaḠ yapmasıḡ çok zōr yatalaḠ (25) dedem yük dedem ödü on_on beş sene öldü ḡeşTi (26) dede çok ḡenç_öldü kalas vurdu ḡafasını köpürü yapālākana (27) izmirlere götūdülē tayfaları ḡēme bureye dedilē (28) beş sene yaşadından sōna ḡafasından filim çektilē (29) bōle beyin ḡutusu darālmış sen burda ḡay tedāviñi olmaḡ didilē (30) undan sōna beş sene yaşadı undan sōna vefāt_ittilē (31) yalnızça ḡāldım ben ḡay ēvde (32) nāpam allah yārdımcım_ösüḡ allahım evelallah evelallah yıḡmasıḡ başçāzımızı (33) ḡula^klām duymúyuru ḡafam ōle bi huş ĩsançıklarına bile ḡömüyorum

(34) gelilē de ellēmi öpēse bildirilēse kendini bildiriyorlā bilmessem bilmiyorum (35) bildiñ mi beni diyorlā bilemedim hiş duru mudum geşlimde (36) gece örağ piçēdim hart_art_art_art_art tälaları yatırdım (37) amcalan barabā yatırtık_imme undan sōna öldükten sōna kendim ĩsançıklālan yaptım (38) kendim yaptım zeytine toplādım palamut toplādım (39) iyliye gidēdim ne iylik toplādım bi ğız çıkārdım bi ölan_evērdim (40) unnālan hep öle yaptım üş torunum vā iki ğız vā (41) biri yabanda biri burda işte çanağ yıkıyor bedriye (42) mähirlere ğoñşu u akraba e işte yalnız dēlin (43) divannāda yatırız birē birē ölançim iñledini hasta mı olduñ anne dē (44) Pi yere kitse gelir anne hasta mıñ dē hapıñ vā mı dē (45) su aliveri baña satın aşşāda vā su (46) eviñ_içinde vā su emme e şe yapamayıs (47) bağıórlā bağıórlā baña her şey veriyorlā allah veriyo (48) ğonum ğoñşu arayoru hükümēt arayoru allah yārdım_idiyoru (49) allah bundan_aşşā tüşürmesiñ kapiya pençereye bağdırmasıñ öle dua idiyom_allahçima (50) hep pu köyde aha bu évde dōdum annēm_evleri burie (51) bi yūsekte bi hanātı vādi bi de yer_evi vādi (52) burdan çıkđım ben burdan anneçim bubaçim burdan öldü kittilē (53) undan sōna beni köyüñ_içine ğocaya vedilē (54) kōñ_içinde bōlece yaşıyom adamçim ölüvedi üş dadalan ğaldım (55) ne bilem allah sālık vēsiñ başçāzıma da yatalağ yapmasıñ_evlatçim beni (56) çok sūr yatalağ görüyom yatalağları açıyorum ğākaméyorlā (57) ivelallah gece gündüs tesPik çekiyóm allahıma dua ediyóm (58) çok_ālíyóm çok_āleyóm çok_āleyóm (59) allahçim diyorum benim namasçimi aPdesçimi ğıldırive benim (60) işte duaçimi yapıyorum duaçimi yapıyóm_evlatçim kimseçiklen ğowğa etmedim (61) allama çok şükür kimseçikleri ğırmadım bağ bōle çanağ yıkādım bōle bağ bilir bunnā (62) aş pişiridim ēsannāñ ismetlēñ_aşlāni bağ bunnāñ_aşlāni sūnnetinde bunnāñ ben pişirdim aşlāni (63) pek pişiridim pek yapādım hinci ğay baçağlām tutmuyor yapamayorun (64) bağ bōle pi şī oluvediniñ Çanım gidiyoru ğākañ diyorun ğākamıyorum (65) ğaşıK_istiyórlā su istiyórlā pire gibi hemen getiridim yapaméyorum ku öle (66) allah sālık vēsiñ de öle diñnenēm allah sālık vēsiñ başçāzıma (67) herkezçikleri allah ğabül_itsiñ allah hayırlı yolculuğla vēsiñ herkezçiklere (68) ğurban bayramı burnuñuzu ğanaTmasıñ allah

Nişan, kına yapar mısınız? Düğün âdetleriniz nelerdir?

(69) nişan kına oluyoru olúyór ya olúyór hayinkli çümbüşlü böle oynúyórlā kına dönüyórlā
(70) oyun oyun oyun ğiyāmet kópúyór da cıngır cıngır (71) ğalede oldu bi ğaleye çağırdılā
baña akıbalā aman yārabbi allahım yārabdim (72) doulcúyú tepeye çıkarıyórlā oyun oyun
oyun_oyun_oyun_oyun (73) açık çıplak ēsançıklā aman yārabbi diyóm allahım yārabdim açık
çıplak (74) muda ā modayı isteméyorum eskiden de öle oluyodu kápalıdı (75) doula nası
bakādıK doula böle böle bakādıK doula evlādım böle bakādıK (76) damüstülere ölulara girēdik
böle örtünürdüK böle (77) hiç gōmezdiK gözlēmizi benim beyim ğuyuvēmezdi dadalāñ vā
kitme dēdi (78) kitmezdim gōmezdim doul moul zañ zañ çalınırdı (79) dadalām vādı ufaKlı
kiTmedim gōmedim aTlan getirirlēdi ata bindirilēdi (80) aşāsına ūlan_evinīñ aşāsına vādıña
ğay indirmek vā güvē (81) indiriyólā aşarı zandalyeye oturdúyórlā hērkez ğoluma ğoñşusuna
çarıp ellēni öptürüyölā (82) para veriyórlā nāpam

Eşinizle nasıl evlendiniz?

(83) düñür yolladılā baña düñür yolladılā vēdi bubam (84) seni vericēm buna didi sen bilirsīñ
buba didim (85) beni birinnen youKlu iTdi undan_ayırdı (86) ne dedi ğızım sen dedi buna
ğūñlüñ hoş deyil vēmeycēm dedi (87) ben de didim ki buba didim at taķımçıklañı didim (88)
daķımnanı didim aT daķımnanı didim (89) buba mezeri biñ_olur didim ğoca mezeri on_olur
didim aT daķımnanı didim (90) atıvedi bubaçım bu köyüñ_ıçine vēdi beni (91) e işte nāPam
ūlelē oldu

Köyünüzde hayırlar nasıl yapılıyor?

(92) e işte böle olúyór baK toplanıyórlā böle aşıklānı getiriyórlā burē (93) herkes ğoluñ ğoñşu
toplanıveriyórlā bi kişi pişiriyoru yārdım_idiyórlā una (94) patateslēni soyúyórlā suānnānı
soyúyórlā işte baK böle benim görümcēm ğızı işte bu urğıye (95) u pişirdi yemeKleri hinçi
ğazan dolusu tavalā dolusu öle pişiriyórlā (96) burda çok_odu ıramazanda ğay köylü getidi
yabancılā getidi böle aşıklānı burē (97) pişirdilē pişiriyólā evlātçım allaha duva idelim
diyorus_ışte (98) allah yārdımçımız_ösuy başKa ne diyelim allah yārdımçımız_ösuy (99) ha

olanım ge bunnarı götü kedilē vē ašlā keşkeklē kediciıklēmize verelim götü (100) tepsicīñ içine
ğu da maşinganiñ üstüne ğu dadam

Hıdırellez'i kutlar mısınız?

(101) eskiden olurdu eskiden yālelere gidēdik yālelede yapādık eskiden (102) batırdılā ğay
yāleye giden yūķ küyde olúyór malları (103) küyden dawlādan getiriyórlā hōşmelimneri küyde
yapıyórlā (104) yidirilēse yidirilē ğoñşulāna yidirmezlēse kendileri yir yā

Köyün eskiden geçim kaynakları nelerdi?

(105) zeytin vādı palamut vādı palamuTlan geçinirlēdi (106) ōraķ hārman dōkēlēdi ileçberlik
yapālādı zeytinneri olurdu zeytin toplālādı (107) yarım_oķķa yava gidēdim ben dadaķana
yarım_oķķa yaģa (108) eskiden yarım_oķķa yaģa gidēdim (109) menyenede çalışırdı benim
beyim bir_oķķa yaģa çalışırdı (110) usta iki oķķa yaģa çalışırdı benim adam yam başııcıdı (111)
bi kiło yaģa aşşamnarı gecelē ğaranlıqlā basā yağlı urbalānan né bilen (112) yarımşā oķķa ğaz
verilēdi dē çıra yakın derlēdi bize ne bilem işte ōlelēdi eskiden (113) ğandiliñ başçāzında bōle
kōr kōr duruTuķ çıra yaķādık (114) oça^klāmız vādı çıra yaķādık çok Sōrluķ çektik evlādım
dadaģana ben (115) çok zōr çektik annelē bubalā çok Sōr çektilē ah evlātçim ah

II/3

Tamış Köyü - AYVACIK

Ünzile Güngör (89), Gülizar Zehir (65)

Domates salçası yapıyordunuz. Nasıl yaptığınızı anlatır mısınız?

Ü.G. : (1) biberleñ ğarıştıriyórlā pişiriyórlā şeyden de geçirirlē (2) işTe yēmeKde yiniyoru o ğay
çok kıstaķ olur_o nāpalım (3) bi ğırıķ oturuyorum yannānda da yārdım_ıdiyorun benim
ģızıñ_evi urası da

Bugün köyde hayır var.

Ü.G. : (4) e işte böle haciye gidiyölē bu hacı ayırı (5) e ya sünnet yaparlā hayır yaparlā köw hayırı yaparlā (6) ni bilem_olanım_ışTe herkez guwatına göre yapıyor (7) bu haciye vādı geldi bunnā da hacı hayırı bu bu hacı hayırı (8) e nāpalım_olanım_ışte (9) tabi ni yaparsañ hayırı niy çalışırsañ öte dünyada sen_ırāt_ıtçeñ yā öte dünyāda (10) urīā faydecī vā ay_evladı́m beni sorduñuz aradıñıs (11) çoK da sevindim allah sizi dā çoK sevindirsiñ dā çoK sevindirsiñ

Ömrünüz bu köyde mi geçti?

Ü.G. : (12) bēn burda dōdum burda büyüdüüm hiçbi yēr de bilmem gēzmen de (13) baK işte evvelden küçükdü benim olan dōrT dene (14) üş dene türkmennide vā bi de istambōlda vā bu da ğıs (15) işTe öle öle olup gidiyoruz dünya hızmāTları bunnā (16) dede öldü ben de burdáyım bu ğıs hekellē (17) işte burcāzda duruyorum doğuzan yaşındayım ben doğuzanı geşTim ğay (18) dede öldü yalnızcım ben_olanım epey_öldü ğay (19) āltı yedi ay_öldü yıl_öldü işte (20) bi puçuk yaşında anam_ölmüş on yaşında bubam_ölmüş dünya hızmātı (21) ğalınmıyormuş_olanım allah nē verise yiyoruz işte (22) ğıl namazıñı it duāñı vesselām allah ğul dēdi yarāttı biraqmōru biraqmōru olanım_ışte (23) dadalāñ olannāñ yanına bazı giderim bazı burlāda durum (24) hasta öldü muñ_olannarı çoK puluruñ unnā götürü doK Tura getiri (25) işte burda da ğıs hekelliyor gızıñ torunu vā u hekellē (26) olanı vā torun işTe öle öle olup kitçes nāpalım dünya işTe (27) çoK sevindim baK hadi çoK özlemiñ unuñ bi ğızı vā bi de olanı vā eme dā olan küçük dē mi (28) bildim bildim ğay bü sēr tam yerini buldum_ışte (29) vādın mı çoK selām sōle elcēzlēni de öpüve unnā senden ğucamancana (30) e mi adama da sōle ğarıya da hepçine unnā bilirlē

Günleriniz nasıl geçiyor? Nelerle uğraşıyorsunuz?

Ü.G. : (31) e burcāzım nelē yaparım ya ğoyun yapçan ya inek yapçan (32) işte uvamız_uzak uvamız vā emme tomata ekēlēdi evēlden (33) hinci ğay az_ekiyōlā ekmiyōlā öle çoK (34) kanal buluvēdilē eme sāti bēn gēzmedim de öteyi beriyi bilmem bilene öle işte (35) anca kendimi hekelliyorum öle öle öle öle olup pitçēz_ışTe (36) ay vādın mı çoK selām sōle ay çoK sevindim allah sizi dā çoK sevindirsiñ (37) baK işte bildim ğay_emme zorcāz örendim_āçık (38)

türKmenni ayırında urdādıK bis de (39) e ben gēzmen de ğız oğurumuş ğay oğuma^{kl}lāda şey didi aydivēdi özden (40) olan vā işTe a şöle işte yancāzında e nāpçañ

Kaç torununuz var?

Ü.G. : (41) benim torun işte aydivēdim baK dört_olan vā bi de ğız vā (42) e torunñ bunñ üş dene olanı vā (43) ğuca olanıñ iki tene olanı vā orta olanıñ bi ğız bi olanı vā (44) dā bi örtanıñ eñ küçük çeyde istambōlda onuñ_iki tene olanı vā (45) işTe biriniñ bi ğızcāzı vā hemen işTe torun da çok şeydir çok (46) ğulām_añnamazdı evēden benim (47) hinci ğulaqlık taKtım da usul lafi añnamam bilen_eme öle hızlıcana ğonuştı muñ_añnıyorum (48) baK allah ğōşturdu mu nerden neriē allah öte dünyamızda da ğōştursun_olanım (49) hadi çok sevindim çok selām şöle adamına ğāsına unnā bilir beni (50) gelip gēzemem beñ hiç baK köw hayırına de oriē gidemedim_ışTe (51) işTe bureciye gelirin düz bi pāçe (52) acıK tüştüm de bacām da arıyordu undan da ğākıp yapamıōn çok (53) gezmiorum e sāti gēzcek yancāzım yoK ğay_olanım anca kendimi zōr_ekelliyorum (54) evñ_içini bilen el süpürgecim vā unñ bi ğırıK yaparın dērim (55) işte bunnā yapıverirlē nāpam öle öle olcas (56) bubaqaleliniñ unnāñ anaçıkları né yavaştı bubaları erken_öldü de (57) hinçi ğay düñür de öldü ğay_anaları da çok yavaş ğahrımannādi unnā çok yavaş ğahrımannā (58) ğızları da öle çıkTı çok yavaşlā biri ecebātta biri çanaKkalede biri de türKmennide (59) üç ğız ğādaş_unnā hadi ğōdün zaman hepçiñizi biliyor_u di (60) çok selām_it özlemi çok severim en küçükleri u çok severim_unu ben (61) gelinimi de severin hepçini severin şeydekini ecebāttaKını çok ğōmedim (62) berikini yaparın ölecene ölecene ölcās kitçes

G.Z. : (63) ben de gelebilir miyim

Ü.G. : (64) biz bile bile yarısını bildik yarısını bilemediK örendim ğay ğülser (65) düñürüñ ğıs özlem bunnāñ ğomşusumuş ē işte unnarı aydiveriyorum e işte (66) kaş torunun vā didi ben de unnarı aydivedim olannarı aydiveriyorum (67) işte nāpalım öle öle bunnā da unñ ğomşusumuş özlemiñ

G.Z. : (68) öledir annem benim

Ü.G. : (69) ğızım benim bu

G.Z. : (70) doğum tārihi bin doğuz yüs yirmi yedi emme iki yaş_āşā olması lāzım (71) yirmi beş_olması lāzım nifusda Şu anda yirmi yedi yazıyo (72) u zamannā yazdıрмаđ yođmuŐtu dedem Şey yazmış bunu yazdırmamış (73) doğuzan bir doğuzan_iki yaşında olması lāzım_inĉi bunun_ (74) yalıñız doğuzan oluvēsın doğuzana girmiş_olúyo (75) yılbaşı gēldi ya ğay doğuzan_olmuş_olúyo

Ü.G. : (76) allah bundan_aŐŐā tūŐürmesin_olanım

G.Z. : (77) benim bundan fazla acım var benim baĉa^klāmdan belimden rāTsızım da (78) işTe ne bilem ben unuñ yok_ōle nefes tarlı vağ bunda

Ü.G. : (79) yirmi senedir_ūraŐırım dođturlađ

II/4

Yukarıköy Köyü - AYVACIK

Medine Köse (72)

Hayatınız nasıl geĉti?

(1) né ağnadam ben hārman āldık orağ piştik öküzlēlen düven sürdük seytine giTdik (2) yōmiyeye gitTik kendimize de topladığ ōle ĉey yaptık_ay_oul yaptık (3) ĉalıŐtıđ ĉalıŐtıđ tağıltık tuğıltık_anam buğatığ ğay ĉalıŐa ĉalıŐa (4) ĉanađķalede mi ōturuyorum ğay

Torununuz var mı?

(5) torunum vā bi ğız vā bi ōlan vā torunun ğızın torunu Şeyde ıstambolda Şey ğārdiyen (6) biri de gitti hinci nōlceK bilmem onu ben dilim dönmüyoru (7) e ōlanın da ĉanađķalede oğuyoru ōlanı da kitti ōlanın_ōlanı da torun (8) paŐķa ne ađnataĉen hay_oul inek küttük_evvelā dadalā oğuyoru (9) bullāda mal güttük yōmiyeye gittik kendimize ĉalıŐtıđ (10) orağ piştik elimizlene hinĉi düverpiĉerlē vā ğa öküzlē_eksiden

Düğününüzü anlatır mısınız?

(11) kendi düyünüm gēldi geşdi benim gāşı çamğalabağtan gēldim ben (12) e nāsı aḡnadam ben hayvana bindiK gēlTik_evel hayvannara binēTik hayvannana (13) saliyi bilmiyorun mu sali günü sali günü aşam başlanır düyüne şey günü çārşamba günü düyün_evi olur olan_evi (14) ğız_evine de gelin_almā gidēlē ũ gün de gelin gelir ğay pērşembe gün (15) gecesini saymā gündüzünü sayiyórúm ben ni bilen bizim aḡnattımız bildimiz bu işTe

Köyünüzde sünnet âdetleri var mı?

(16) âdeti vā dadaları çanağgalede kēstirip geliyorlā burlāda cazlana şe yapıyorlā (17) düyün yapıyorlā bi gece işTe sünnet ũrbası geydiriyorlā ay_oul (18) mal_isteyivērilē ātın dağālā dadalara para dağālā

En çok hangi yemekleri yaparsınız?

(19) badılcan bibēr öle işTe kışın da fāsilye bölürge bağla (20) unnarı pişiriz bis börek yaparıs kap_açma börek gözleme öle çey yaparıs (21) bu aşám bi şe yápmadım_ā bayıra bazara varıP gēldim gülbuğara

Gözlemeyi nasıl yapıyorsunuz?

(22) gözlemeyi yālan pişiriz daşlāda pişiris açarız da böle düreriz (23) saçTa pişiri içini yā ekeriz peynir_ekeris u zaman yāsız_olur_u (24) içine az peynir yālī öldünda da u zaman tepside pişircēñ ğavurma olur (25) biz şeyde pişiriz daşTa pişiriz_emme Taşlā da yok hinci ğay (26) Taşlā dē şu şeyde olurdu tē āmatçe yanında olurdu (27) alageçi yanda ulları bilir miñ bilmem ayvacın kölerini bayramiciñ bayramiciñ kölēni (28) yakın eziniyi urlā dā āmatçası dērlē burda yalı āmatçası vā küççüKğuyünüñ yanında (29) küççüKğuyuyu biliyón küççüKğuyünüñ yaninde yalı āmatçesi vā (30) ora zeytincidir yācıdır ora yokāsı bādı bāçaÇıdır_urlā yokāsı (31) benim seytinnīm bile yok seytin as seytin bizim (32) tarla ğır tāla vā amme su yok baraç vā amme ullara gelmes (33) su yoğ yüksek tüşē yüşē tüşē urlara gelmes

Peyniri nasıl yapıyorsunuz?

(34) ğoyunnarı sâverirlē sūzēlē bi ince şeyde sūzgüde bōle (35) undan sōna da çalāsıy maya ğatāsıy maya alırlā baqqallādan unu da sūzēsiñ (36) undan sōna ũnuñ suyu dım dım dım ğeşti mi unnarı ğoca daşlan bastırısıy (37) duz_ekēsiñ undan sōna dilēsiñ pıçālana ğuyāsıy ğanavaza kılına ōle yapılır

Börek tarifi verir misiniz?

(38) içine peynir ğuyāsıy ıspanaK ğuyāsıy urdan soğan ğuyāsıy gök soğan bārın_ōldu mu (39) ıspanaKlıya ıspanaK ğuyasıy hinci ğuru soğan dōrāsıy peyniri uvalāsıñ_çine ğuyāsıy (40) ebe bōrē deriz biz hamırdan bōle pa^k mayadan pişiris (41) bāzı ēşi hamırdan pişiris e^kmek yapıçak_öldunā ōli yaparıs

Sac ekmeği nasıl yapılır?

(42) saç_ekmēni de bunu hamırı ēşi hamırı oldurcāñ undan sōna da evşiceñ (43) yazcañ yere urda el_amırı alcaK undan sōna da yastāçlana atçañ (44) ocāñ_üstüne bōle yastāçlan sürcēñ_urda çevirceñ_eliñnen çevircēñ (45) burda pişē ğa ũnu yumuşaçık ta u tā yavuz_olur evelden_eP ōle yērtik (46) sede yāda yapıp peyniri ğuru peyniri de ekelēsiñ seytinyā ekelēsiñ ōle (47) ilk_añnattımız ebe bōrēdi ğab_açma da yapātık bazālara baK kablā satılıyör yá (48) bōle kendimiz_açātıK ğabı ōle de yapātık belki ekmeK_olur sādece

Keşkek de yapılıyor değil mi?

(49) keşkek yapālā keşkek yapmaz_olurlā mı düyünnēde yapālā keşkek (50) keşkē diyividim_e baK keşkē hinci satın_alma buydeylē vā (51) baK_unnarı alırlā eveli aha bu dübeKTe dövēlēdi şu daş var ya baK dē şu daş çınarıñ dibinde (52) ũ dašta ğoca tokmālan tāk taK dövēleridi ğay ũç kile beş kile (53) urdan_a on ğazan bōle keşkek fururlardı ğāzannara bōle aK ğāzannā yoKdu bi zamannā (54) ē Fururlādi başka aş ta yoKtu u zaman bōle aşılā yoKtu ince aş yoKudu (55) bi nout_aşı yapālarıdı bi de keşkek köe pütün keşkek yērdi millet (56) keşkek yērdi hōşáf yapālarıdı kaKtan bōle āmut kaKlarından ōle yapālarıdı eveli (57) hinci aşılā vā aşılādan pılaF

yapıyórlā her şey yapıyórlā ğay her şeyi örendilē (58) hinci bizimkilē de yapıyór ğay aşçı tutālā hep düyünnēde ũnce işte keşkek çok pişerilēdi (59) keşkē mal kesēlē ğāzannara şiniyā buydáy ğuyālarıdı ũrdan āltına ğay ödun getirilēdi (60) ğabāç odunu soķālarıdı ātına bōle ķomürü file yapmazlādı hep ķömürden pişerivimezlēdi (61) hep ödunnan pişerilēTi ğabāç ödunrarınnana urda ķomürlendi mi ğay_u ğāzannarı fururlādı (62) içine buydeyi atālādı da sabācaĶ pişēdi ğā āşamdan fururlādı pişēTi (63) urdan ğuyulā vā baĶ ğuyulādan su getirilēdi taullan getirilēdi suyu (64) sādışlā getiridi taullan getirilēdi suyu ğāzannara hēp şi yaPā (65) keşkek_ocaĶları ĳazālādı bōle toprā uzadırlādı ğāzannarı ğay ullara ōcaĶ yaķālarıTi (66) e sabā ğay dövēlerdi dövē dövē toķmālan yērlēdi ğay keşkekleri (67) birē kürēlene ocaĶ_atālarıdı ķōr_atālādı eritikçe odunnā bũle yapālarıti (68) ni aņnadan_ay_oul başķa işte baķ malcılık yapıyórlā

Şerbet, hoşaf yapıyor musunuz?

(69) şērbēT eveli yapālādı şērbēT hinci ğāli lōķum dādālā mevlit_ōķuttuna üzüüm_ōşavı yapādı (70) ārmuTlā olüyör ye baĶ bazāda satın unnādan kaķ yarālādı dālāda da bayramiç Yannānda (71) bunnarı satmā gelirdi burlāda unnarı da biz_alırTıķ kaķları kaķ_ōşafı yapālarıdı (72) içine şeker_atālarıdı öyle yapālarıti şērbeti de mevlitlēde şi yapālarıdı (73) bekmezden yapālardı üzüüm bekmezinden evel bekmezlē çōdu (74) hinci bekmez filen ğaynatmiyórlā ğay şaraba gidiyó çanaķķaleye üzüümnē (75) yoķarı dā burlāda zati bā ğalmadı hep kökledilē (76) tālālādan evel çōķudu bālā emme hinçi kökledi kökledilē (77) ğāyi fāsille tālası domata tālası yaptılā tālaları ōle yaptılā ğay

Balık yemez misiniz?

(78) balıķ yimezlē çok bizim_emme gelir balıķçılā (79) ğülbuŗardan alırlā yiyenner ben haz_etmem balıķtan

Ekmeği satın almıyorsunuz değil mi?

(80) ekmē kendimiz yaparıs furunnāda hamuru ēşi hamuru oldurusuñ (81) oldunna onu yoğurāsıñ un çovalları var_a bağ tütKannāda bağkallāda ũnu un_alıyórusuñ (82) eveli deymennēde üyüdüldü su deymenleri vardı yel deymenleri vardı ğarañnāda (83) urdan üyüdüldü hinci beT bereket ğāktı hinci u yétmiyor_unnā (84) öteginē bi bi ğırık bi kile ekin_olurdu bi çoval_ekin_oludu yétēdi u üyüTmelē yērden çıkmalā (85) özlü olurdu hinçkilē ũle mi satın_alma e^mek te aliyoruz_emme (86) é fırında yapıyórlā undan sōna e^mē pişiriyórlā ũle yapıyórlā işTe (87) satın_alma e^meklē de gelir burĳe bayırdan da alırlā gülbuñādan_e^mek yeri vā olmān yētişmiyennēni yapamadıKlānı (88) bazālāda satılıyó böyle e^mek

Düğünlerde hangi yemekler yapılır?

(89) patates yemē pişē nouT yemē pişē keşkek pişē içine ğuzu kesēsiñ mal kesēsiñ (90) ğuyāsıñ urdan pişirisiñ unu da ērtesi ğün ğay PişTi mi dövēsiñ ğūca şeylerin to^mağlarlana (91) şey_olur ğardıñ mı keşkek_olur şe yapālā ğızārTma yapālā patetis KızārTması (92) içki içennere verilē öyle yapālā benim bildim bu sali ğünü āşam_ıçkili olur (93) içkili olur ğızlā oynā işTe düyünde de uzun_enteri ğeyēlē

Bir hastalığınız var mı?

(94) hastalıK vā çanaKĳalede ameliyat_öldum geldim hā baÇağdan da gene aciyör bağ_urda (95) bi gözümnden_ameliyat_öldum göz de ğömüyoru (96) bi de bacakTan_ameliyat_öldum çanaKĳalede ezīnede yattım on doğuz yirmi ğün (97) bureye yolladı şey toğtur çanaKĳaleli toğtur şeyde yattım ğalāda yattım (98) gözümnden yattım bacakTan yattım bacakTan_ameliyat_öldum dizden urlādan_ışTe öle

Gençlik yıllarınızı ğünümüzle karşılaştırır mısınız?

(99) ğenşTimizde biz eveli evelki ğızlā ōli yapā da ğiderimişTi ayılā ōle idē (100) dālara ayıları getirilēdi bunnarı ũynatmā da evelki ğızlā nāpā bōle yapā (101) hinciki ğızlā nāpā bōle toğa yapā dērdi ayılā añnadırdı īsan ğibi (102) sābısı oynatmā ğelirlēdi bullara yā toplālādi seytinyā ōle yapālādi ōle iderlēdi (103) evelki kızlā pi şe dī hinçiki ğızlā açık hinci bōle ōkullā vā şeylē vā

(104) baḳ siz aḳıllıysıñız biz oḳurumuz yoḳ yazarıımız yoḳ (105) yō gōmeTiK bis birbirimizi filen gōmedik

Önceden köyde halı dokunur muydu?

(106) sabadan_āşama inci halı doḳurtuḳ hinci ğay halılā da geḳmiyoru (107) bōn mākine halıları çıḳtı ye baḳ (108) boyaya ocā suyu Furuşuñ ğaynā (109) içine boya aluruz gelisıñ_ayvaḳıḳTan boyayı atāsıñ ğarıştırsıñ çúmālana (110) ipleri çıḳırıkda ĩrdiñ_ipleri basāsıñ çomālan basāsıñ bōle (111) çomālan bastırıp suya bandırısıñ boyasına urda ğaynā u çıḳarsıñ (112) urdan suda aḳār suda yēkēsıñ böyle çeşmelēde yēkēsıñ (113) evel bu āḳādı bu çeşme de burda yēkēdiK_ep hinçi alıcılık pittı ğā (114) undan sōna da ğāri yumaḳ sarādıḳ şe yapāTiḳ undan sōna bı pıçak_alırdıḳ bi çekiç_alırdıḳ (115) dōwe dōwe doḳurtuḳ ğay doḳuma alı dūyünlere halı (116) unnā bizim ēskimez_unnā ēskimes hinci hu makina alıları (117) elleñ ilmek_eyiritiK bōle kesēdik ōli yapātıḳ biz bōyüḳ_alı yapmaztıḳ çok iki kişi doḳurduḳ (118) beş_āltı günde doḳurtuḳ eli tez_olannā çabuḳ doḳurlādı beş_āltı günde doḳurtuḳ (119) kilimneri genştımızde iki puçuk Künde üç günde kesētik iki kişi (120) öyle yapātıḳ ğırañnara doḳurtuḳ ğırañ bergāzlāna ōle doḳurtuḳ

Eski bayramlar nasıl geḳerdi?

(121) ēski bayramnāda u zaman mereba çoḳtu hinci bayramnāda mereba yoḳ ğay (122) mereba yoḳ ğay hısım aḳrabaya ğıtmek hinci ğay yoḳ ğay (123) şurdan şuriā seniñ çolūñ çocūñ bile gelmiyoru ay_oul nēTe (124) hinçi hākez bōyüdü kendini bëyeniyoñ genşlē genşlē şeyleri yaşlıları areyen yoḳ (125) nāpçāñ ōle bayramna eskiden yapālarıdı eskiTen gidēlerıdı bōle hısıma gidēlēdi (126) köylere gidēlēdi öyle yapālarıtı çoçuklā eylenirdi öyle yapālarıtı (127) hinci ğāri hısım_areyen yūḳ ğoñşu areyen yoḳ nēTe (128) bōyüḳ_ıñsannā hinçi her şey çok yūsek ḳafası yūkseğ_ıñsanlarıñ hinçi nēTe

Burada bōyüḳbaş hayvancılık yok mu?

(129) yoḲ yoḲ evelden çōdu emme eskidendi unnā hinçi yoḲ ḡāyi unnā satıldı (130) ineklē sirlā Filen satıldı ḡay geçilē de satıldı e aha bi kişide vā geçi aha ūrda işTe (131) hayvannā hep satıldı hinci bi ḡoyunnā vā işte bi kişide vā geçi bi el geçileri vā evlēde (132) işte unnā da bullāda zarar yapā duru evleriḡ arasından meyvaları yer duru geçilē

Bize masal anlatabilir misiniz?

(133) masal bilmem ay_oul masal bilen ḡarı vā bizim_emme (134) u çoḲ bilir u dēy aliniñ_evlerindedir (135) dē ḡāşıda baḲ aliniñ_ev_urda ḡāşı mālede (136) u ḡoyunnara da gidē emme inci gelir gelir_inci evi benim_evin yanında evi (137) u tarafta da ullara ḡızıñ_evine ḡıza öñceden vāmazdı bu yā ali getimemişti hinçi varyörü ḡay diyorlādı (138) bārişmişlā işTe öle bu işlē olanım u masal çoḲ Pilir_evel zaman masalı (139) ben ḡonuşmaḡtan haz_etmem_olanım_öle çoḲ (140) gelir_u ḡoyuna ölen gitmişTir dedesi de gidē ḡoyuna emme (141) dē ḡızıñ_evine soruḡ baḲām siz bi orā bi ḡızıñ_evine aliniñ_evine soruḡ (142) türk siliymanıḡ_aliyi bilmiyoruḡ mu sen cumāliniñ küçük ḡārdaş (143) turan kitti mi yoḲ mu zalatalıḲ_alcādım da unutmuşūm bayırdan da unu alcādım (144) az_eveli ḡāḲmamışiyin aşşā obaya mı kitti

Yaşınız kaç?

(145) ben bilmiyorun Ḳı yāşımı kaç tōmlum bilmiyorun Ḳı (146) ırāme^li hasan geçen sene tam yetmiş yaştesin_abla dediyti (147) işTe iki yıl_olcaḲ hinci ḡay_ışte yētmiş_ikidir heralda öledir

Hoşçakalın. Görüşmek üzere.

(148) anki oḲulda oḲúyóruḡ ünüvēsete mi böle bilgi almā geldilerdi senin gibi (149) dēftere yazdırdılarıdı bu işte böle lafları ni işledīñi ni yaptını unnara (150) bilgi almā geldilē de yaziye yazdilā da yazdırdılā da ḡızlara bilennere āldı da kittilēdi iki kişiydi (151) sen_öretmen mi olcaḡ telefona mı aldiriyóruḡ bunu sen (152) telefona mı aldiriyóruḡ benim laflāmı e eyi olanım haTi

Yukarıköy Köyü - AYVACIK

Fatma Demir (90)

Yalnız mı yaşıyorsunuz?

(1) e ben kendi kendime duruyorum nāpam e ben kendime bakıyorum tā (2) emme verilē olmıannānı ısterin (3) bilmiyorum ğay_ay_oul ben bilmiyorum (4) habarım yoĸ pi şey bilmiyorum kendimi bilmiyorum (5) nērde duruĸ sen çanaĸKalede mi

Zeytinliĸiniz var mı?

(6) benim yoĸ pi şeyim yoĸ ğay benim barac_aldı benim yerimi (7) para vedilē para vedilē emme ben de dedim bak ölüm pangadan çıĸtınān (8) om milyardı bēşcik pangaya yatırıĸ bene dedim hepsini aldılā (9) ālem kendine bakamıyoru iŸ gününde bēn tā bakıyorum bak kendime

Aylıĸınız yok mu?

(10) yō pi şeycīm yoĸ bi canım vā pi şeycīm yoĸ (11) aylıĸ nēde benim aylım da yoĸ pi şeyim de (12) bi yere vāman bi hatçanıñ_evine varı gelirim peynircimi sūzūvi dērlē (13) orada yatā oyurun unnarıñ_ēvde

Eski köy düĸünleri nasıl olurdu?

(14) bem bili miyin yirmi yāşında gelin_öldumdu bēn (15) bizim gelinnerimiziñ bōle ēski zamanı olur geyimneri çoĸ_olur (16) hinci de ortalıĸ dōldu ğay penye Penye Ÿalvar Ÿalvar gene aliyōrlā (17) ōle göyneK don da aliyōrlā emme gēyen yoĸ ğay_ay_oul (18) pantol gēyiyorlā dadalā hinci nērde bileçeklē (19) emme bēn hiŸ tā penye geymedim bōle fistanıĸ gēyerin hiŸ turamam (20) hiç penye Filen Taĸmadım_ölum yā ay_ölum kimnē gēldi geŸdi

Kendi düĸününüzü hatırlıyor musunuz?

(21) òle hinciki gibi yoK ğara fereceniñ içinde gelin olurduK yauqluları gòrcēz diye ğaçādık
(22) hinci ğol ğola ni anadan utanan vā ni babadan utanan vā (23) yauqlusunnan òturúyórlā
unnarıñ ğıyında biz yaPmadıK òle (24) ğara fereceniñ içinde gelin òlduK bis yā (25) hinci
utanmaK yoK āhir zaman òldu emme òrtalıklā da ğarıştı baK

Kaç çocuğunuz var?

(26) doKuz dada dòrdum hēP bi ēvde (27) òldü dōru òldü dōdu hēP òldüle āltı tānesi òldü

Torununuz var mı?

(28) aha bu ğoca òlanımıñ ğızı oluK

Eskiden halı, kilim dokur muydunuz?

(29) doKurduk emme ğay hinci doKumúyórlā (30) çözērdik ācı çözülene taK taK doKurduk òle
çıkariKda eyiriyidiK bōle (31) simen darā da varıdı hinci simen darakları da Kpandı ğay (32)
ğay nāpçaklā bilmiyem ğıSlā çapa ğay balaban KpanıK hep KpanıK daraklā

Denize gider misiniz?

(33) nāpam deñizde ğiTmem ğiTmem ayaKlarım baçaKlarım yoK (34) dē geçen sene pārtıcılā
varıdı beni göttü çanaKğalalara òle gezdirdilē emme (35) beni ullara göttülē toKturlara göttülē
yoK fayda yoK fayda (36) gözüm gömüyoru ekisinden de amāliyat òldum

Adınızı, köyünüzü ve yaşınızı öğrenebilir miyim?

(37) fatma demir yoKarıkō bem biliyoru mun ullarını ğay (38) bem bili miyin tōm ni biliyin pi
şey mi biliyorum bēn (39) doKuzana gelik tēyilmişin tā seKizen beşini geçikmişin

Biz gitmek zorundayız. Hoşça kalın.

(40) aha bu yollāda pire varımıŞ òlanım habarım yoK pire (41) saba diyoru vildān arabaya
binēken emen yapışdı bacāma diyor dē hatçanıñ ğızı (42) ğızılgeçilide dūn varımıŞ dūne

gitçeklê (43) yō nāpan diñelemeycēñ ğızım yoĶ başım yoĶ (44) aha bizim dē unu bu beni yapmassa bu oyun muyun pēĶ_oyuyor bu (45) ğēnĶ_öldündan oynuyor u

II/6

Yukarıköy Köyü - AYVACIK

Neslihan Yavaş (68)

Eskiden köyünüzde dokuma yapılır mıydı?

(1) ēskiden de işte āynı doĶudūmuz şeyi doĶurus (2) ilĶi āTTırıyĶdĶ sümenimizi iyiriyidik ĶıĶırĶta (3) sarādĶ undan sōna da burda da ğāzanda boyādĶ (4) yēkē serēdik gene boyādĶ ĶözēdiĶ_āşlara doĶurduĶ (5) elimizlen yapādĶ siz de ōle mi yapĶāşınıs (6) e nası boyādım işTe ğazanı Furādım_ocā āltına ocā veriyidim (7) boyasını atādım ğaynadır ğaynadır_indiriyidim ni biliyim ben ōle yapādĶ biz_eveli (8) ğay kaç yıllādan yapmōn_ay_oul doĶuyamōrun ğay (9) hem piyasa geĶmiyoru hem ğay ğoca ğarı doĶuyamōrun ğay bēn (10) ē nerelīsīñiz nēlēden ğēldiñis yalnızĶa mı ğēldiñ

Eski köy düĶünleri nasıldı?

(11) e ēski dūnneri nası yapādĶ_ışTe ā bu nine bilir biz bilemiyis (12) ē dūnnē işte eveli bu ğidān_olmazdı emen dūmbeleciklē sinicik Ķalādı (13) ōle oynālādı bizim sini Ķalālādı dūmbelek yōdu (14) bi davılcıĶ gelirdi adamnara ğarılara yōdu Pi şey hinci wā ğay (15) hinci cazlan_oyuyor millet eveli yapmaz yoĶtu (16) üç ğün bi sali ğünü olur bi de Ķarşamba bi de pērşamba (17) üç ğün süre pērşembe āşamı pitēdi dūn wā geliñ de baĶıñ pērşembe ğün (18) hani diyorum bi āşam filen geliñ de baĶ_yavuz_olur (19) baĶālā ōle gelirlē ĶanaĶĶalālilā ğō işTe yörük dūnü ğō (20) hinci yavuz_oluyor dūnnē eveli yavuz_olmazdı ay_oul yiyim_ıçim yōdu o zaman (21) bi keşkeĶ_olurdu bi dā aş_eĶmeĶ_olmazdı hinĶi her şey vā ğay (22) hinci her şey vā paracĶ_olusa oluyor (23) parañ_olmāsa ayāña ğöre işTe gendiñe ğörece yapıyoruñ bi dūn (24) baĶ ğēlin ba^k bullarına da para daĶılık ğōdūñ mü (25) baĶ para daĶılık dallısı bu da dallısı baĶ

Kendi düğününüzü hatırlıyor musunuz?

(26) kendi dūnümü mü e işTe hiç dışarı çıKıb_oynamak bilmezdik (27) hemen gelin_almā gelirleridi alırlādı gidēlerīdi (28) cazımız yōdu sinicik çalā da oynādı ğarılā hiç yōdu (29) öle yōdu işte bi şeyçik yōdu bizim dūnnēde hinci wā ğay (30) bilmezdik bilmezdik hiç birbirimizi ayıplālarıdı dāmāTlan ğız görüŷürse ayıplālarıdı (31) ğonuŷmazlardı adını sōlemezlerdi ğaynanasınıŷ ğaynatasınıŷ niŷannısınıŷ yā (32) inci ēkez yavıs allah geçinmeyi nasīb_etsiñ_emen çok yavız ğay hinci

Yatır var mı köyünüzde?

(33) ni yatırı yoK yoK bi şeyçik yoK bi şeyçik yoK būda (34) ayvaÇı^klāda ōlmaK vā bullāda yoK

Hıdırellez'i kutlar mısınız?

(35) bizim yapmazlā bazāda başlā birē ğuzu ōlaK kesē emme yapmazlā (36) to^planma yaPmayız bis bi yapan ucu ğücü yeten yapā malı olan (37) evcāzında oturu çolūnnaŷ çocūnnaŷ yir başkaya ünnēnmēzlēdi (38) öle çıkmazlā bi yol dümbelekçi ğēdi ezīneden de (39) biz dedi dolmalā yaparlā aŷlā e^kmeKlē yaparız da dedi (40) çamnarıŷ dibine gidē de dedi kōlalā alır da içeriz dedi (41) biz_öle yapmayıs sen kes sen hādırellez yapmıŷıŷ benim habarım_olmas (42) hiç yapmayız bis yapmayıs

En çok hangi yemekleri yaparsınız?

(43) ni yapçaz bi çaycāz yaparıs sabah āŷam da bi aŷçāz yaparıs (44) gözleme yapātık sāçımız_olurdu bi gözleme yapādıK sabaları (45) e ordan hinci ğay yapmōz_etmeyis kaç yıllādan yapmıom ğay (46) e^kmek kibi piŷiriyidik saŷda hamuru ğarādıK e^kmē saŷTa piŷiridik (47) fırinnā yoKdu hinci baK Fırın vā (48) hinci fırınarı ğay e^kmē saŷTa bileki yimōrus (49) atarız ğoŷŷulā da atā sen ğızdırısaŷ ben de atarım_e^kmek öte yan da atā bi e^kmek (50) öle yaparız ğoŷŷularımıza atarıs ātivrırlā yavıs

Tarlanız, hayvanınız var mı?

(51) pi şeyçīm yok bi canım vā kimsecīm de yok (52) bencāzır pi şeyçīm yok kendi cancāzım vā (53) olannā da vā benim kimsecīm yok bi cancāzım vā olanım (54) dōrT beş yaşçāzında ğālmişin anadan bubadan īsancıklā eP ba^kmış bene (55) hiç bilmēm anamı bubamı hiç bilmēm ay oğul ben kimsecīm yu^k (56) halam ba^kdı ya halam ba^kdı bize pi şeyçik gömetik tünyamıza gēltik de

Hayatınız nasıl geçti?

(57) yo^klu^klāla ge^şTi^k ay oul bis hinci pek yavuzıyis hinci yavuziz (58) öñce hiç ana gōmedim buba gōmedim īsan gōmedim (59) ordan hiç öñce zōrdu geçimimiz_eme hinçi pek yavus (60) hōKümet te bākıyor bize de ğāyi pek yavuz_ırātımız_inçi (61) öyle hōkümet bākıyor gene gene allah_ırāzi o^şuñ allah_ırāzi o^şuñ (62) eveli yo^klu^klālan ge^şdik bi çōbaçık pişiriyidik āşlık yōdu patatis yōdu (63) urdan domata badılcan yōdu hinçi hēr şey bollu^k (64) fasülye yōdu a bazālādan bi o^kkaçık getirtçēñ de yicētik (65) hinci bu duzlaya gitseñ bazār bu gülbuğara gitseñ bazār ayvacē gitseñ bazār eziniye gitseñ bazār (66) eveli yo^kdu bizim günnēde yo^kTu hinci ırātli^k pek yavus (67) allah geçinmek ā^kıl fikir vēsiñ baş_adamnarına hinci pek yavus_ırātımıs (68) eyi diyo^z_ırātımız hinci yavıs ēskide zōrlu^kdu hinci yavuzıyis (69) çok yavuzıyis hinçi allah geçinmek nasīb_ētsiñ her şey bōl

Bugününüz nasıl geçti?

(70) pi şeyçik yapmadık yattık ğā^ktı^k oturúyos biz gitmeyis yattık ğā^ktı^k oturúyos (71) ğay_ış yok bizlēde iş yok gidennē gidiyoru işe biz_ışe gidemiyoruz_ay_oul (72) saba ğā^ktım bi çay yaptık_ışdik hinci de ğā^ktı^k bi bulğur_aşı pişirdim (73) Kāpıs kestim yidim ğāldim buria oTTum

Yörük köyü mü burası?

(74) yörük köyüyüz bis esas yörüküyüz bis (75) göçebe dālara göçerimişti analā ebelē dedelē (76) biz gömeti^kulları emme biz gōmedik

Başınıza ba^ğladığınız şeyin adı nedir?

(77) devāmını bunu bālarız bōle çembēr deriz bunnara (78) ğırmızı çembēr denir buna ba^k buna āklı denir dē una gōklü denir (79) u ğırmızılı unuñkı da her çeşidi wā (80) ğarası wā ğara çeşidi wā gökü wā yeşili wā sarısı wā her şeyi vā māvisi wā (81) ğay her şeyi wā çeşitleriñ (82) bunnā hepsi gözel bak_ınci yavis (83) baĶ ebe bilenik_öle bālanıĶ baĶ (84) oya yapāruz bunnara ğızlā oya örē yapālā (85) biz yapamōruz ğocadıĶ bu oyaları kendimiz yaparız (86) baĶ dē geliniñ başında pullā var_a baĶ pullā (87) u pulları oyaları örē ğızlā baĶ_ınnarı örēlē (88) öle geyim_ıāl da götü bullādan_ıullara göstē çembērlēden

Köyün her tarafında kuyu var.

(89) ğuyu ğazālarıdı hākez ğuyu ğazdırı bizim dē ullā ğuyūlan dolu (90) bulla derelēde çıkār su oluĶ bunnā da yāmur suyu olur (91) çeşme yoĶtu eskiden āĶacımıza yüklenirdiĶ destiyi (92) elimize de bakırı alırdıĶ ğuyulara gidēdik her sāt (93) yetē mi sene bi desti su yetē mi (94) hinci ırātlıĶ çeşmemiz_ıayāmızda (95) hep u işte u ğazdı ğuyuları u tēfik ğazādı hep (96) dē şurīa dereye ben ğazdırdım bunnara da (97) su çıkıñı ğuyudan da tēfik ğēldi hayvana binmiş Te (98) yengē yenge dedi ğuyundan su çıkTı mücūde dedi (99) tamam dedim ben de bi bārdak getirividi bene (100) a müjūdesini vēdim gitti a yā (101) yedi ğuyu ğazdım siziñ mālañıza dedi bubası (102) bi de sen ğazdır gel de dedi sekiz_ıosuñ dedi zāiT dayıçık (103) e ğazdıralım dediĶ Te ölüvüdü ğāyi soñna bubaları bunnarıñ (104) ayacı da topaldı ayācī hiç yeri basmazdı öĶçecī (105) öle ayāñıñ_ıüstünde ğazādı (106) beĶ gözel_ıolurdu ğuyuları ğay_ıörēdi bōle çok yavus_ıolurdu

II/7

Beşik Köyü - BAYRAMIÇ

Mehmet Varol (84), Şerife Varol (80)

Sizinle konuşmaya geldim.

Ş.V. : (1) hasta oldu bu da ni dedīni bilmēyöru olanım (2) keyifsiz bu hinci ni dedīni bilmēyöru olanına dēyor bu da benim_ıolanım (3) işTe bu da benim_ıolanım bu bāyramışTe oturuyöru (4)

tomata diKmiş te tomata toplarımış bu da kēfsiz olunca telefon açıldı geldi işTe (5) işi varımış
olanım bunun da işi varımış ğuzum hadi ūrlar ōsuŋ (6) güle güle hayırlı yolculuk hayırlı işlē
olanım sene

M.V. : (7) nene yımırta ğır da ū müsafirleriñ ğānımı doyur

Eski köy düğünlerini anlatır mısınız?

M.V. : (8) hinci ēski düyünnēr ōlum hinci buba gidēr filenceniñ ğızına düñtür gidēr (9) verilerse
ēyi né bilem sen tavullan Tüyün yapacağsın bilmem kaç tane altın yapacağsın (10) bilmem kaç
tane ğeyim ğeyecek yapacağsın verecēn (11) düyünü de Tavullan jsdērseñ gelin
Tavullan olacağ ōle dērse davullan olur (12) āminnen dērse aminnen olur evelden üç gün üç
gece ben Tavul çaldırdım (13) ōlānıma on iki bacak mal kesTim bizim Tüyünnē ōle
düyünüdü evelce (14) ben ırāsızım ben nefes darlı vā bende āşām geldim bāyramışTen
toğdurdan

Ş.V. : (15) ırātsız olanım bu da toğTurdan āşām geldi

Hastalığınız var mı?

Ş.V. : (16) onuduyoru olanım yaş kemāla geldi olanım nāpaÇaŋ

M.V. : (17) seksen tōrt yaşındeyim ben

Ş.V. : (18) seKizen beş de ğāli seKizen beş dé böyle ūlanım bağ nasıl olacağ olanım (19)
nasıl olur bilmem yaşlā kemāla geldi olanım ğāli

M.V. : (20) aha ullāda ūyileri vā hava veri çeyrennen hava veri u zaman yasıyōğ (21) āşām üç
kere hava vedilē bē bāyramışTe ben dadalarımı topladımdın hepsini (22) halalaşān da dedim
nōlu nolmas ölüřsem ūle ölēn diTim (23) ulen ğollarım duTmadı sabāla len vere titrēyō böle
ğollarım vere titrēyōrū

Eski bayramları, eski düğünleri anlatır mısınız?

M.V : (24) bāremde uzākTan gelirse ğızıñ_olanıñ hısımıñ ğayamıñ elini öpēr sélam veri (25) elini öpēr undan keli pi sōra yemek ķōrsun öñlerine ğarınnānı doyurusun (26) gidēken háydi öurlar_olsuñ der geçirisin evel hinçiki gibi öle (27) hani hinçi nasılsa öle bōn àşşama ğadān bu radiya benim bārem_üstüne ğonuşTu

Ş.V. : (28) evelki bāyramnā olanım evelki bāyramnā evelki ĩsannā geldi geşTi olanım (29) de şurda bi düzemeġ vādın u düzemeKde oyun cümbüş gelinnē olurlardı (30) araplā olurlardı develē olurlardı olanım gelinnē olurdu (31) olannā gelin_olurdu da bōle olannā gelin_olurdu da unnarı da ĵapar ğaçarlarıdı nilē yapārlarıdı olanım (32) muhappet yapārlardı hinçi muhappet filen yapan yoġ_olanım hinçi muhappet yok (33) eveli de şurda bi düzemeKde baĵ sizin geldiniz yerde düzemeKde davullā bōle oynnā yapārlardı (34) bi ğoca meydan_ocā yaĵārlarıdı çıra boludu odun boludu olanım bōle yapırdı (35) bāyramnā öle olurdu urdan gelin ğıza gidili hinci ben_olanım bunu nışannadımınıñ (36) hinci dé şunuñ ğızına ben bu olanımı nışannadım burdan ğırık derik_azırladıĵ (37) geyim geyecek_azırlardıĵ būdan toplanırdı köwce köwli toplanırdı (38) tüfeġ_ata tüfeġ_ata tüfeĵ_ata tā gelin ğıza gidilirdi (39) uraya vādınānıĵ gelin ğızıñ_evine de vādınānıĵ gelin ğızgiliñ_evine ne vādınā unnā da ğārşılarlarıdı (40) hoş geldiñiz safā geldiñiz bōle çekiverileridi bacalarımız varıdı yümüşeK bōle ēvlerimizde (41) toprag_evidi olanım bacālā olurdu bacalara çekiverileridi tūfē ğurşunu (42) bacaları lanġır lanġır göçürüleridi işTe bōle olurdu olanım urada muhappet yapırdı (43) yime içme olurdu gelin ğız gelirdi elleriñi öpērdi burda (44) adamnā bi odada ğarılā bi odada ellerini öpērdi e işTe bōlēdi olanım evelki ğünnē yok hinçi (45) bōlēdi olanım bizim_ışlē bōlēdi evelki ğünnē bōlēdi olanım (46) hani ērdimizde bu seKizen beş yaşında ben seKizeniñ_çindeyin ben de (47) ben de bu yıl seKizeniñ_çindeyin_olanım evelki ğünnē bōlēdi olanım (48) hinçikilē öle olmāyoru ğızılan_olan elinde bi telefon_oluyoru ğızılan_olan añaşıyorlā (49) ğāĵıp daĵılıp da geçiveriyorlā işde hinçi öle dē mi olanım hinçi bōle (50) eveli biz_öle dēlidik bende dōrd dene ğız varıdı (51) ta üs mālleden buraya dırañ dırañ tüfeġ_ata tüfeġ_ada buraya gelirleridi (52) bu ēvlē ğöşdü de bu ēvleri yeñi yapığ_olanım biz ēsKi evlē ğöşdü (53) bu ēvleri yeñi yapığ_olanım bu olana yapTıĵ bu ēvleri eveli bi ölēdi (54) dırañ

dıraŋ tüfeğ ataraK ğarı adam yokārdan aŝŝā inērleridi (55) şuraya da geldilē mi bacaya
çEKdiriverirleridi ğurşunu bacayı göçürürleridi (56) nāsı olanım muhappeT dē mi bu işTe
bōlēdi olanım (57) evelki tā ilerikileri bilmēyoruz ğā unnarı olanım bizim yetişdīmizde bōlēdi
yāvrüm (58) düyünnerini yapacağ olduK mu sali ğünden başlanırdı düyüne eveli (59) bu
ōlannarığ düyününe bis sali ğünden başlārdıK da sali āŝamı burada eviñ öñünde muhaPPet
ıraKı (60) şurda bi ğoca hambār varıdı bi hambar içi irakı dolu olurdu (61) urāya iki ğat bi
ğazaqlā oturularıdı bōle bi de deliğannılā āyri oturularıdı (62) bi kısır kesilirdi bi deliğannılara
bi şeylere ğazaqlara hani ēvlilere u kısırı dōrārıladı (63) irakılan barabā içēleridi sıçārlardı
muhaPPetini yapārlardı (64) sabā ğāŝı āylem dağılır gidēdi ūlanım ğuzu ōlu ğeçi teke bōle
ūlanım eveli bōlēdi ğuzum (65) hinci ğāli ōle deyil bizim bilgimiz bōle olanım

M.V. : (66) hinci ğāli düyünüñü yapārsığ canın ğistēse (67) ben yaPmācān kıızı kötümüŝün_e
yaP düyünüñü deyiveriyolā

ŝ.V. : (68) evelkilē bōlēdi yāvrüm hincikilē bi bambaŝğa nāpacaĝığ

Eskiden Hıdırellez'de neler yapılyordu?

M.V. : (69) südlü ğāve içilirdi sabāla

ŝ.V. : (70) hıdırelles sabahsı malları sağā gelirlermiŝmiŝ hāyvannarı (71) burada ğoca kiŝilē işTe
bilgili a hani bizim gibi yaŝılā ben tā yāPmadım_öle emme tabi yapārdı bizim dedelerimiz (72)
bunuğ bubası da çok yaşlıdı olanım anası bubası çok yaşlıdı (73) süTlü ğāyve yapalımiğ
dērleridi yapılırdı süT daŝırlardı (74) içine ğāyve atālarıdı filcannara ğuyarlā da içērleridi
içilirdi olanım bōle (75) bi de getirilēdi malığ varısa bi de bi ōlağ kesērleridi ya ğuzu ya bi ōlağ
kesērleridi (76) ğavurulā el birliK toplanırlarıdı yirlē içērlē dağılırlarıdı olanım (77) bōlēdi
bōlēdi işlē bōle yapārdığ_olanım hinci hıdırelles filān bilinmēyoru

M.V. : (78) bārām bilinmedi bārām bilinmedi bāremde hēkes işine kitti

ŝ.V. : (79) e işTe nāpacağ baK benim_olan tomata toplāyorun dedi (80) e işTe bōle olanım
evelkilē bōlēdi ğuzum bōle ğuzum nāpacağ (81) tā bi de ēvelki ŝeylē gelinnē hāyvana binērdi

yā (82) hinçi hē yēde tāksi wā emme yol iz yoḲōlanım tāksi gelse yol iz yoḲ yāvrum (83) hinci şurda benim ğıs çıkaracağ oldu mūnuḡ benim ğızır birini şurda hāyvana bindirdilē (84) biri de geldi de hani dedilē bi de daş vēseñe dedilē daşla ni ola (85) wādī yēde daş gibi duracāmiş diñnēyoru muḡ lafı vādī yēde daş Kibi duracāmiş (86) birileri götūdū gitti de bi topaḲ hah dedi de eline vēdi daşı (87) benim ğızır şey urdan olan ēvinden gelenneriñ birisi hani daş vēseñize dedilē (88) biri de ūrdan bi daş aldı da urda deyenīñ ğarınıḡ birine hah dedi de eline vēdi olanım (89) hāyvana bindirdilē şurda altına bi ğazan dümbērdilē gelini de ūstüne çıkārdılā (90) hāyvana da eyerinnen barabā hāyvannara binilirdi çēKTile hāyvana bindirdilē (91) davılınnan zurnasınnan muhappetinnen ırāķısınnan şarap şeyinnen aldılā giTdilē ūs mālleya benim ğızı ğoca ğızı (92) yā olanım işlē bölēdi eveli tā evvelde nasıldı urasını ğā bilmēyorun olanım (93) e işTe bölēdi ğuzum işlē bölēdi yāvrum

Sarı kızın hikâyesini biliyor musunuz?

Ş.V. : (94) bilmēyoruz unu

Kaz Dağı'nı bilir misiniz?

Ş.V. : (95) ğaz dağına gidērdiğ olanım burdan giden olan eveli mōtur filen yōdu olanım (96) hinci ğaz dağına bindirselē de beni mōtura götüselē ben u gezdīm yērleri heP bilirin olanım (97) bilirin ūrda bi ğārtal çeşmesi vādī bi sarığız varımış u sarığıza vāmadım öte yandāmiş (98) uraya vāmadım ğārtal çeşmesi vādī ta bi düzemēK vādır mēydannıḲ (99) türkmennē hep uraya muhappete gidēlirmiş hıdırellezde olanım (100) uraya wādım ğārtal çeşmesine sede sarığıza çıḲmadım olanım (101) hinçi buradan şēden çıḲTı mı hinçi urda ēskeriyē varımış (102) u ğaz dağınını oldū yēde ēsKeriyē varımış (103) bāyramışTan çıḲTıḡ da yassibā köüne geldiñ mi ta urda görünüyoru esKeriyeniñ ğoca ışıkları (104) ta urda düzemēñ ūstünde çāy toplārdığ olanım ullāda ğaz dağı çayı (105) tā bā baḲ ğaz dağı çayı aha ūlanım baḲ baḲ bunnā ğaz dağı çayı olanım (106) görüyoru muḡ baḲ bunnā ğaz dağı çayı ğaz dağından geldi bunnā (107) ūrdan getidiK biz bunnarı da hinci gidilmēyi esKeriyē soḲmazımış ğāli uraya (108) bunnarı biz ğaz dağından topladımız yērden çuvallara dolduru gelirdik (109) de şurda bāçamız

vādır suyumuz vādır hāvızlarımız (110) uraya getidiK köklü de diKdiK de urdan topladım ben bunnarı olanım görüyoru muş (111) ğaz dağı çayı bunnā isdērseñ götürüñ gidiñ de içiñ bunnādan ğuyverēm mi poşada (112) burcu burcu koķā ğuyverēm poşada olanım bāçadan getidiĝ olanım ğuyverēniñ (113) anañız bubañız şeyiñiz neneleriñiz ebeleriñiz de wādır (114) ğaz dağından gelmiş bunnā deñ de hediye götürüñ olanım (115) bazār yerine bunnarı ben satılıĝa götürdümüdü (116) siziñ gibi bilmeyennē bāramiç bazarında böle çodu götürdümüdü (117) genciñ birisi böle geldi de öñümde gördü de eTdi koķdu bāķtı da bu ni dedi hani bu ni dedi (118) ğıyında da bi adam varıdı benim düñür buna dedi dērlē ölüm dedi (119) ğaz dağı çayı dērlē dedi bu dedi çok yavızdır dedi işTe şöledir böledir dedi (120) bundan adam aldı genciñ birisi aldı ben bunu dedi anneme dedi hediye götürüverecēniñ dedi (121) görüyoru muş olanım aldı adam götürdü gitdi (122) gelirse dedi eyer uzaklādan olmak vā gelirse dedi ben bunnādan dedi gene alırım dedi (123) bi tā tā da görüşmeTiK ĝā ğuzum bunnarı arabañıza ĝoñ (124) neneñiz vādır dedeñiz vādır ĝāynadıñ bunu içiñ afiyatlan içiñ yāvırım bunu

M.V. : (125) bunu éyēr arācaĝ olursañ dövlet astānesiniñ öñünde benim torun vā ezyāneta (126) bunu iyēr bëyenirisenis undan teleFon eTdiriñ

Ş.V. : (127) bu yıl bu şeye gitdi hastāneye gitdi nēdenimiş_u (128) deñizden ĝāşıda lapseki mi gelibolu mu urda hastānede bunnā hastānede ikisi birleşmişlē (129) tabi hastāneye herkez gelir dē mi olanım urda bunnā işTe ĝonuşmuşlē (130) danışmışlē böle görüşmüşlē işTe nerelisiñ işTe şurdanım burdanıñ demiş (131) ğaz dağını şe yaPmış ğaz dağını anmak vā buna bu da demiş (132) bende demiş ğaz dağında demiş çay demiş vā bende demiş bi telefon geldi (133) burda durūdıK bi telefon geldi bu dadalara benim (134) sen dedilē bene bāçadan dedilē gidip Te dedilē ğaz dağı çayı dedilē söküp gelip Te dedilē (135) hastāneye uraya yollācāmışıñ dedilē bene āşam ĝarañ iki üş Te benim malım vādır (136) āşam ĝarañı çıkıvēdim de bāçam şurda yāķındır (137) vādım da bāçadan ben ğaz dağı çayı söKTüm geldim bunnādan köklü (138) poşada da ğuyduķ yolladıĝ emme buluşamamışlē olanım buluşamamışlē baK işde (139) geçende de gine bu telefon aştılarıdı ben dedi ustāmış ēv binā yapārlarımış (140) mutāyıdımış

hani olanım ben dedi fılân yē̄rde dedi mutāyıt tabi u çalışıyoru (141) varamadım dedi bizim ğız dōvlet_astānesiniñ hemen ğāşıcında ezānādadır (142) una biraĸmışlā ben demiş u da ğōrmüş_unu ben demiş göremedim varamadım (143) duruyoru ğaldı urda demiş bak_işte görüyoru muñ_olanım bunna işTe (144) bizim şeylerimiz bōle yāvrim bunnarı götürüñ arabañıza ğoñ (145) ebeñiz dedeñiz anañız bubañıs siziñ de wādır buncāzları içiñ (146) hatırıñıza da getirin_olanım tamam mı olanım ha işte bōle olanım

M.V. : (147) sabāla ğāynát āşam ğāynát iç

Ş.V. : (148) ğara çay içecēñe bunu ğāynát çoĸ gözöl_olu çoĸ gözöl_olu

M.V. : (149) çoĸ yavuz_oluñ ĸaz daĝından başĸa yē̄rde de olmaz bāçaña Tikēseñ bāçañda olur

Ş.V. : (150) ğaz daĝından da başĸa yē̄rde bu çay olmas bu ğaz daĝından da başĸa yē̄rde olmas (151) hinci ēsKeriye varımış bazı uraya ğidēlerimiş te çuĸurlādan toplayān deye (152) esKerlē denK Kēldi mi alırlarımış_ellerinden uraya soĸmazlarımış (153) esKeriyeniñ_öldü yere kim soĸulabilir_olanım soĸmazlarımış ğuzum_uraya (154) bak_işTe biz evelce bu benim burdāķı ōlana motur_aldıĸ biz de (155) bu dālara ğidērdiĝ_ulları hinci bene motura bindirselē bi taĸsiye de u ğezdīm yēleri hep size ben ğōsteriverin (156) bilirin_ulları ğidemeyiz ğāri ğidemeyiz ğārtal çeşmesini fılân biliyorum ben (157) baĸ bi sarıĝızı bilmēyorun uraya vāmadım

M.V. : (158) ureyi de ben ğōsteriverēniñ

Ş.V. : (159) urayı ben ğōrmedim_işte olanım

M.V. : (160) pirketten şōle bi duvā yaPmışlā türkmennē ēski bālana ēski bālana ēski bālana (161) mum yanmış_ullara dada arāñlarımış (162) bizim burdan biri de kitti de dadası olmazdı olmazdı olmazdı (163) kitti de ūrda nāptısa yāptı da hinci bi ōlan dadası vā dada olmazdı

Ş.V. : (164) òlėmiş_òlanım bağ_urada u ğaz dađınıñ sarığızın_öldü yēde òlanım ğazlā varımış (165) daş_olmuşlā ğāzlā da òlanım òle dērlē ğōrmedim (166) daşlā bōle ğāz gibi olmak varlā işde su da vā mı dede urda

M.V. : (167) yok su uradan emīr_édēlerise hadi su gel diyērlerse òle varımış (168) bi teppenīñ_üsTünde bōle sivri teppenīñ_üsTünde u binā

Ş.V. : (169) u sarığız mı bağ işte ben vāmadım_uraya ũlanım

M.V. : (170) su urdan istek olmayınca ũdan çıkmazımış (171) u ğız_ístek yapaçāmış_emme sarığızı

Ş.V. : (172) sarığız mı ístek yapaçāmış bilmēyor uraya wāmadım yāvırım ben (173) işTe bağ size dēyivirēniñ kesteneye gidērdik çay toplamaya gidērdiK (174) bu òlan benim motur_aldıK da moturlan gezērdiđ_olanım dālāda (175) e işTe hinçi emme gidemēyoruz ğā bi yere yāvırım

M.V. : (176) nereye gideceñ bizim yaşlara gençlē vāsın da

Kōye neden Beşik adını vermişler?

M.V. : (177) hinci eveli köylē ğurulurқан yayleye çıkārlarımışımış Köçebelēden (178) nēden gelirseñ bīr_kişi yayleye çıktı mı ureye meқан ğurārımışımış (179) ura ğāli kō ğalmış bağ şu ğārşıkı siyrat siyrat ğārşıkı kō bura beşik (180) geldiniz yer yassibā tā ötesi daloba bōle nām ğomuşlā

Ş.V. : (181) hani būrda bizim göçebelē hani ğırañ yannarından nēlēden geldilerise göçebelē òlanım ğalıvēmīşlē burada mallan (182) beşik ğalmış hinci uraya biz beşik deriz uraya ğoca beşik deriz bu tarafına da ğüççük beşik deris (183) ğörüyoru muñ_òlanım evelkilē bōle at ğomuşlā biz de ānçaK biliyoruz_işte (184) biz de ũrendik biz de ni duydūsađ_unu dēyoruz_òlanım yā òlanım (185) bōle işlē òlanım bura beşik hinçi u ğārşıkı kōw de sīrat (186) çavuşlu vā öte yanda da vādınız mı çavuşliye (187) öte yānda da bu hinçi sīratınñ öte yānda da gittiñiz mi bi çavuşlu vā çavuşlu çavuşlu denir (188) uraya dā işTe ni zaman geldiyse şey

ğuruldūnda ni zaman geldīse çavıŝıñ birisi gelmiş (189) buraya օtumuŝ buraya da demek
kin iŝte urdan burdan geldilē (190) urdan burdan bi dūzemege geldilē bi kō ğuruldu çavıŝlı
ĝālmıŝ օlanım օra da (191) çavıŝlı ĝālmıŝ yā ğuzum e işTe bōle

M.V. : (192) hinci topraĝ gelmişlē ŝeylē de ēski adamnārıñ biri şey iki kişi (193) topraĝ aramıŝlā
verimli topraĝ verimli topraĝ aramıŝlā da (194) bi kısım almış sıĝmıŝ baĝmıŝ bullara gelmişlē
sıĝmıŝ baĝmıŝ (195) daĝılıvēmıŝ burda faĝıt geçmez demiŝlē bāramiç օvasına sıĝmıŝ baĝmıŝ
(196) yapışmış bōle buraya meĝan ğurulur denmiş mere arnadırlardı bize

ŝ.V. : (197) e işTe ēvelki īsannā bōlēmiş օlanım nāpalım ğuzum (198) işte biz de hāzır bulduĝ
bēŝī hāzır bulduĝ biz de օlanım (199) tā kimnē geldi kimnē geşTi bununıñ bubası varıdı çoĝ bi
yaşlıdı (200) hiş te ni bacām aĝırdır dērdi ni başım aĝırdı dērdi ni hasta oldum dērdi ni
toĝdura giTdi (201) bi yıkılıvēdi yan gelivēdi bōle yedi ğünce durdu mefāt eTTi diñnēyoru
muñ օlanım (202) baĝ ni sālamidı e işte bununıñ bubası bōlēdi օlanım (203) e işTe bizim bilgimiz
bōledir օlanım baŝĝa bilgimiz yoĝtur ğuzum

Yeni doĝan çocuklar için ne yapılır?

ŝ.V. : (204) biz yaPmazdıĝ eveli օlanım hinciki genŝlē yapıyor biz yaPmazdıĝ yāvrüm (205)
sātın fakiridiĝ օlanım fakiridiĝ incikilē zengin օlanım fakiridiĝ biz eveli (206) bu baĝ
ĝıçımızda donumuz var օ bu ŝē yāptı mı geye geye tabi yırtılacaĝ օ dē mi (207) esĝiceĝ e bi de
unu bi yama bulurduĝ ta burayı biz yamārdıĝ (208) hinci seniñ pantuluñ baĝ yesyeñi hinçi
unu geye geye duracaĝıñ (209) eskīceK burdan dizinden alamadım fakirsıñ nābacāz ĝarıya
diyeceksiñ hanımıña (210) benim pāntulum esKidi ŝurlādan bi yama bul da yama diyeceksiñ
(211) ben de seniñ donuñu yamāverecēniñ geyeceksiñ unu u zaman ayıplanmazdı օlanım

M.V. : (212) u zaman kimse ayıplanmazdı götüñ delīndi mi ayıplāyorlā hinçiki genŝlē

ŝ.V. : (213) yā օlanım օlēdiK biS fakiridiĝ eveli çoĝ fakiridiĝ օlanım

M.V. : (214) hinci hinçi geçimde hiçbi ŝī yoĝ օkümēt te dayanıyor da dayanıyor

Ş.V. : (215) hā öle olanım fakire fūkarāya hōkümēt te dayanıyoru (216) biz yaş_āyli alıyoruz_olanım bākurumuz yoK bizim siKörtamız yoğ_olanım ikimiz de yōK (217) fakiridik alti tene dada everilir bārkarılığ uçurulur ğacırlır mı olanım (218) alti tene dadaya şī yapTık alti iki dene de öldü kâ sây baçalım kaç tene oluyor (219) bunnara hep mama yetiştirecēz_olanım işlenirsek yīcēz geçi güdecēz (220) göyun güdecēz ineK güdecēz dāda belde işlenecēz de çoluk çoÇuK beslēcēz_olanım (221) hinci īsan_öle dē bi yere işe gideceğ_oldu mu evelā bi siKörta soruyorlā (222) siKörtamı yatıracağ mı dēyorlā yā olanım (223) ben de şu görünen dāda bilmem ni ğidān çeper yaptım ğaz dağında (224) çeper yapTim heP böle tirmīlan çeper yaptık amālā kamyonnarlan amālā gittik de (225) u zamannara bize siKörta filen yōdu olanım (226) hinci u zamannara siKörta olādı ben de siKörtalı olacādım yōk (227) vérdilerise paramızı üç beş ğuruş hōkümēT unu āldıK yidiğ_olanım hinci yoK (228) hinci öle deyil gün doğunca gün_inince çalışırdıK hinÇi herif sāta baKıP duruyor (229) sātıñ geldi mi ātıyor_elinden_ışı şeyini nāpacağ (230) ben_u alti tene dadayı iki denesi öldü alti tene dadayı ben yörütüp böyüdüp everiP bārKārdım_emme göynēmi ben böle tek geydim (231) yamadım yamadım da geydim_olanım yā iş böle gene mi şē yapıñ (232) işte böle durup Ta ğolları uyvaşiyor bunun da undan şey yapıyoru işTe böle işlē olanım

Unutamadığınız bir olayı anlatır mısınız?

Ş.V. : (233) būdan şē yapıñız mı siyrata geçērsiñiz siyraTdan öte yanına çavuşluya (234) burda aşşāda siziñ çıktıñız yērde günüñ birinde bu asālan gezēr (235) kendi yöriyemez baK asaları vādır bunun asālan gezēr bu olanım (236) ğırıKlı çıkıKlı yoK da bacaKları ağrılıdır bunun da asālan gezer_olanım bu (237) aşādan bāçadan çıkmış tā yoluñ ğıyıcāzına da bu otumuş yoruKmuş Ta (238) genciñ biri de çıkmış u da yolu bilememiş bunun yanına gelmiş Te amca demiş (239) daloba nērde demiş bu da tāriflāvēmiş yolu de şu köwden demiş öte yanda daloba demiş (240) esger_ārKadaşı varımış_unuñ nēlēden ğarabiKadan çıkmış ta baK bi yol ğarabiKadan (241) bu da demiş Te şu köwüñ demiş öte yanında daloba vā demiş durmuş_adam da gēnç (242) amca demiş seni ben demiş köyüñe eviñe demiş eletēn gelēm mi demiş (243) baK bi yol īsannığa eletseñ_eyi olur bu da bindirmiş_arabasına (244) de şuraya cāmileriñ ğıyına

indirmiş bunu amca tā eviñe götürēm mi demiş (245) evim_aşşāda demiş benim demiş ben kendim giderin cāminiñ yanına indirmiş (246) geri gitmiş vāmiş allah_ırāzı olsun dē mi olanım böyle işte

M.V. : (247) kō_ōcāsı da almadı beni urdan

Ş.V. : (248) öteden de köw_ocası çıkmış bizim burdan köw_ocası bāyramıce otudu (249) u da u gıyından geçmiş gitmiş te amca tayı seni de ben götürēniñ dēmemiş

M.V. : (250) buraya geliyórúsuñ béñdirseñe emme kaç kere söledim kaç kere (251) bi qarabiğadan beni gettilē de

Ş.V. : (252) e işte işlē böyle olanım bir_ısana ni gıdān eyilik yapārsañ_olanım (253) bağ_u adam ğarabiğadanımış_u genç bak_inÇi gine āñdım bağ_eyilini (254) kötülünü añmadım_a eyilini āñdım de mi olanım

M.V. : (255) hocaya da Kötü derin

Ş.V. : (256) ha işte böyle olanım işlē yāvrim işTe böyle olanım nāpalım

Burda en çok hangi yemekler yapılır?

M.V. : (257) çok yapılan yemeK dēyórú

Ş.V. : (258) bis fasiíla bişiris fasiílalā tā ğurumadilā patedız bişiris (259) bulğur_aşı bişiris pılaf yaparis tarana çorbası da bişiris tarana bilir misiñis (260) gösTerivēsem size taranayı ben bilir misiñiz_olanım (261) isTērsem size ğuyverēniñ de bişiriñ taranayı nāpārsıñ hamırı ğarārsıñ ğarārsıñ (262) yoğurt ğuyārsıñ_çine nofut ğuyārsıñ_çine ğarārsıñ_āşamdan (263) bi de sabālā ğün dōduklānik eviñ_üstüne çıkarısıñ üş dört ğarı toplanır (264) yayğınıñ_üsTüne yayārsıñ böyle böyle ovalārsıñ u da ni olūr (265) āynı bulğur gibi dağılır ũnu da bi ğalbır getiri geliris ğalbırda ğalbırlaris (266) tarana aşı yapār çörba yapār içeriz_olanım nasıl_olacağ turşulan yiris (267) búbēr de basTırıs büberi bilirsıñiz dē mi biberi de turşu yaparis patlaklara (268) ũnu da çıkarız ğıyına ğara seytin ğoruz turşu çıkarıs başlarız yimeye ũlanım (269) ğuru fasiíla

bişiriz_olanım bi sowan ğavırız bi salça ğatarız_çine ğāynaTırıs (270) u da ğipğirmızı olur yimeyeniñ yicē gelir otururuz ğuyarız yiriz_olanım (271) yā baĶ pılaf ta yaparız hinçi ğurban geşTi ya ğurban_etleri vā (272) hinci belki de āşama pılaf ta yaparıs hinci benim tā bāçada benim fasille vā (273) ğurūyorlā hinci yarın bir ğün iki üç ğün soğarı yolacāz çıkaracāz bişirip yicēz_olanım (274) tā bi de böreK Te yapārlā biz börek te yaparıs hamırı ğararıs (275) bırçık bırçık hamırı ğararız birē topaçık topaçık yaparız ayaklı sinimiz_oluğ (276) ayaĶlı siniyi de ğoduĶ mu bi de oĶlāmız_oluğ şunuğ ğadān bi çomāmız_olur (277) unūlan da topalarıs topalarız da bōle ğab_āçarıs içine peynir_ovalarıs (278) maĶāna şē yaparıs hōşaf ta ğāynadırıs tā ğyına yā ĶaĶ_oşafı (279) ārmutlarımız_olur ārmitlādan ĶaĶ yararıs ğuruduruz bōle (280) unu da bi de hōşaf ğāynadırız yiriz_olanım bize nene diyivīdi değ_olanım (281) bizim bilgimiz bōledir yāvrim bayramnāda da ğödek yaparız_olanım yā (282) siz de yapār mısıñız ha yapma mısıñız bilmēyorusuñuz (283) biz bāyramnāda ben yaPmadım bayramnā da baĶ ğödeK de bişirilē (284) hani wā mı şullāda tükenmek wā bi ğödeK de bişiris (285) hamırları bōle yaparız da yā ğuyarız bi tavaniñ_çine ocā da yaĶāriz dışarı (286) ğoruz_çine şunuğ ğadān ğadān yeperiz yeperıs (287) içine ğō ğōviriz_çine ğō ğoviris_unnā da ğödeğ_olurlā yiriS yumuşaĶ yumuşağ_olanım (288) yā olanım bōle işlē olanım ğabaĶlarımız_olurlā ğabaĶlā satıldı benim ğabaĶlā (289) ğabaĶları ğörēdiñ size ğösterivēridim bōle bōle ğabaĶlā varıdı sātım ğabaĶları ben (290) ğabaĶ bōrē yaparız bi de tā erendeleriz bōle bōle erendeleris ğabı da āçarız (291) bi tepsi ğabaĶ bōrē yapıĶ mı bi de pıraz da Ķaş kişi varısa birē de ğāşığ_alır_eline (292) ğāşıĶ ğāşıĶ ğabaĶ bōrēni yiris yā olanım he işTe bizim bilgilerimiz bōledir_olanım (293) e işTe fasillayı ğuru fasillayı bişirdiñ ñi bi tençere turşu çıkarısıñ sētın çıkarısıñ (294) olursuñ bi sini ğāşıĶ ğāşıĶ yirsiñ yimeyeniñ yicē gelir e işTe bōle işlē olanım (295) düyünnerimizde tā bi de bis keşkeklēde yaparıs buydayı döveris (296) döverlē bi şeyiñ_çine ğuyarlā dövērlē buydayı düyünnē yapıĶ mı keşkeK de bişer ğāzannāda (297) içine de geçi keseriz ğoyun keseriz de hērkes toplanır urda olan yir_olanım (298) düyünnēde keşkek te yaparız biz pılaf ta yaparız ta başka yemek te yaparıs (299) işTe bizim işlerimiz bōledir_olanım baĶ nāpārsıñız

M.V. : (300) sōrgu sorúyólā anladım ben ğāli

Ş.V. : (301) ben t̄a hiç b̄öle ḡörmedim de duymadım da s̄örgü s̄örmaK (302) demeK bunun d̄üdü v̄a undan duymuş u da undan d̄eyoru bizim işl̄e b̄öle olanım (303) d̄üdünde b̄öle yap̄arlarımıŞ ta unu deyiv̄eriyoru bu da d̄üdü iradyası v̄a de anaK (304) Çanı sıkıldı mı geçende iradyası bozulmuşumuŞ gene āldı geldi geçen_āFta (305) bak_iŞte canı sıkılmış da bozulmuş ta attıriv̄emiŞ_u (306) gene āldı geldi olanım b̄öle işl̄e olanım n̄āpalım

Kaç yaşındasınız?

(307) u seḡizen beŞ te ḡā ācıK ğaldı ḡā gününe (308) yıl başında seKizen beŞine gireceK öle d̄e mi olanım (309) ben_inci seKizeniñ_içindeyin bizim işl̄e b̄öle olanım bu benim torun (310) bunnā benim torun e işTe b̄öle olanım burdan giden de benim_olandır (311) bu deminki giden de benim_olan_u hiñci tomata toplamaya gitdi u (312) bubasını hasta deye bağırdı çığırdı gitdi u yā işTe işlerimiz b̄öle olanım

Müsaadenizi isteyelim.

(313) müsāde siziñ bunnarı da ğāynadıñ ebeñiz dedeñiz vādır anañız bubañız vādır (314) şerife varol deye mēmeT varol deye bunnarı Şē yapıdı ğuydulā bize hed̄iye den_olanım (315) iştikçene ākılıñıza getirin_olanım işTe b̄öle eyer_e ğānıñız_acisa olanım yumurta bişiriverēniñ (316) p̄eynir çıkāriverēn eñ Şē yakın yemeK bu olanım p̄eynirim v̄a olanım yumurtam da wā (317) s̄etin yağım da wā olanım eKmēmiz de wā ahanaK burada (318) yiriz_olanım d̄e mi aç ğaldıK mı bunnā çok bile īsana d̄e mi ğuzum b̄öle

M.V. : (319) çayl̄eden arācağ_olursanız benim_iŞte toruna varacañız

Ş.V. : (320) bunnā bilmezl̄e urayı

M.V. : (321) d̄övl̄et_astānesini bilmezl̄e mi len

Ş.V. : (322) u ezānanıñ adı bile varımıŞ emme olanım biz adını bilm̄eyoruz (323) hemen ğārşısında devlet_astānesiniñ hemen çıkınca ğārşısında (324) yolu hemen bölüp geçeceksin_olanım yolu hemen b̄öle bölüp geçeceksin (325) vādıñız mı bi alçaK boylu

hanımdır_u bizim toru_nu bizim (326) burdan çok birilerini bu bōle a_nar da ta unu bulurlā olanı_murda unu ta bulurlā (327) emme bullādan varannara çok bi yārdımcı olur devlet_astānesında varannara çok bi yārdımcı olur (328) tokturlar_ılan gā tanış_yorlā da çoK bi senelē oldu (329) dēvlet_astānesiniñ varacağ_öldulā mı bi alçaK boylu gādındır_u (330) mēmeT varol şē yaptı dediñ mi sizi a_nar_u dedem yolladı dēr (331) hani şē yapārsa_nız_olanım musāde siziy_olanım gāli hadi olanım (332) gūle gūle yāvırım hadi gūzucūm allah uzun ömürlē vēsiñ yāvırım size hadi (333) kimler_ilen gonusduK kimler_ilen görüştüg_olanım gōrdüñ mü (334) hadi uğurlar_osuñ yāvırım biz_işTe bōleyiz_olanım bize yörüklē dērlē olanım (335) tā dēvirēm ben size bize yörüklē di beşiklilē yörüK di (336) beşige vādıK biz dēñ gūzum hadi uğurlar_osuñ yāvırım (337) gūle gūle hayırlı yōlculuK hayırlı işlē yāvırım hadi (338) ebeleriñize dedeleriñize anaları_nıza bubaları_nıza çok çok selām götürüñ_olanım hadi uğurlar_osuñ yāvırım

II/8

Çırpılar Köyü - BAYRAMIÇ

Fatma Kuruoğlu (74)

Okula gittiğiniz yılları hatırlıyor musunuz?

(1) senesini bilmiyon o_kula kitdimiñ e giTTik_işte çalış_tıg (2) zayıf bi şēdin dede işTe bilir bilmez sūnadan daha çok örendi her şeyi (3) nası bildise bilmiyon_işTe daha ne diyēm bilmem (4) ayāmızda ayak_kabımız yok nalin vādın nalinnālan kārda o_kula gitTim (5) hemen_unu da bastın mı kārda toPuz_olur topus topus topus nalinnā (6) gidemiyorun düşüyon şaşıyorun küçükün sūna gāveden birileri çıktı da beni o_kula göttü (7) gırāñ_üsTündeki o_kula kitTik işte éyi bi örencidim ben de gene (8) ar_kamda durulsadın bēkim pi şēle yapādım babam yuK (9) annem de işte ũ gıdān yapTı o_kuduK gene (10) kendi bilecēmiz gıdā ihtiyācımız gıdān o_kuduK_olanım_işTe

Öğretmenlerinizi hatırlıyor musunuz?

(11) tanıyorsunuz çok iyi insanın halil öğretmen vadin çok iyidin (12) hālā dā anıp duruyorsunuz bñle beş sene unda okudum (13) una gitmeden önce bi başkasında da mīāllim mēmette de okudum beş sene unda okudum (14) çok iyi bi öğretmenin çok iyi öğretti bize her şeyi öğretti (15) namaz gılmasını işTe her şeyi her şeyi undan öğrendim u öğretmenden (16) sūna ben bunnā ders yapākan bunnāḡorta okulda okudī dēsleri de biliyordum ben de (17) çokēyi bi öğretmenden okuduk yūḡāda öteki okuldadin (18) bu suna oldu buradaki okul şuda okul vā ortaokul vā biliyor muḡ okul vā işTe ūle

Okuldan sonra ne oldu?

(19) sūna da işTe bunnā oldu bubası balıḡcılık yapacaḡ oldu (20) dālara kittik yaptık işte kendimiz jürēTTik (21) onḡiki havıs balīmiz vadin alabalık onḡiki havıs emme dede de işte ölüvēdi (22) ḡāldı ḡāli ḡayboldu işTe kitti sātılık kimini sātık kiminin parasını vēmedi (23) ūle kitti onḡiki havuz işTe yāttık ḡāktık ullāda işTe ḡārda soḡuk (24) evimiz vadin ḡoca löküzlēden yāḡTık bi teneke ḡazi yāḡTık bi senede (25) bi sene deyil de işTe iki üç āyda iki ayda fīlan işTe kittim ben de kittim (26) ḡārda ḡāldık orada sūna buradan kesim yapan argadaşlā da vadin (27) unnā da ayrı barākası vadin unnā köve ḡeliček oldulā ben de ḡēldim (28) hiç kimse gelememiş gelmişlē geri Kitmişlē hep yol çatından beri dōru ḡemişlē (29) geri gitmişlē gelememişlē biSden tarafa işTe sūna unnāḡ tıraḡtōrū vadin (30) gittik ḡēlTik köve işTe işTe bñle olanım

İsmail dedeniz varmış. Onu da anlatır mısınız?

(31) ismil dedem ismāyil dedem de çok iyi bi insandın (32) her şeyi kendi yapacaḡ olurdun deiveriyon fāreTTine de (33) bñle gevele olur gevele tātaları soḡā tāta ḡivirilir ḡasnaḡ yapā (34) yemek yimēki sininiñ āltına ḡūmā ḡasnaḡ deris bis ḡasnaḡ yapādın (35) her dūyünü olannara hediye ḡötürülēdin ḡasnaḡları hediye verilēdin (36) işTe çuk yapādın her işi ḡalaycılık yapcaḡ olurdun tarla bāḡa yapā (37) her şeyi yapādın kūyde dā hiç hāyvan arabası yokTun öküz arabası vadin (38) hayvan arabası ḡullandı uzaḡTa tarlası vadin işTe ūdan her şeyi sarā (39) önüne de oturu tıḡır tıḡır ūle keyfine dūşükün de bi insandın (40) işTe gelir

gidēdin ūle yapādın annānınnem de yımırta sataçaķ olur evēlden (41) sabāla erkēnden tauķçu baķırdın te hadi tauķçu geldi tauķçu geldi (42) kūmeslē aķılmadına tauķ sataçaķsıy hemen tutup oradan verip satacāksıy tauķķē (43) bi sabā nenem de eh aman duyduķ ğāli dedi tauķçu diyip durma dedi (44) baķırdı evden adam da duydu da tamam dedi duyduısa duyduı dedi geri kitti adam (45) e işte yumurtaları da annennem yumurta sataçaķ eviñe seni alaçaķ (46) evēlden yımırta satılırdın ūlanım hinçi alıyoruz biz yımırta alıyoruz inçi (47) dedem tıķ hurumuş çivī ğūrmuş tasiñ içine tıķ vuru çatlaķa (48) satamasıy dēye satamasıy da yiyēm dēye yımırtaları (49) annem de zeytine ğıtdi çalıřmā edremit tarafına tāyfa gidēdin buradan (50) unnālan barabā gitti ūlada u çalıřıyoru ben de ūlan ğārdeřim vā bi yan řurada (51) ikimize de unnā baķıyolā dedem nenem baķıyor bize de (52) işte babamıs yūktun sūna annem bi dā evlendi bi ōlan da ūndan ōldu işte (53) işte būle ōlanım fakirdik çok paramız yoķdun emme anneçim allah rāzı olsun (54) meķanı cennet olsun hiç kimsiye muhtāç itmedi hiç nāpā yapā doyuru bizi (55) aliveri işte ūstūmūze bařımıza ōñceden de çok zāmet çekdik emme işte sūna da ōlurdun gene (56) nē yapılaçaķsa nē lāzımsa anneçim yapādın u ilk samannā ayakķabı ōlmamaķ vādın (57) ūlsadın aliveridın bize osman dayıña da çarıķ dikiveridın dayım (58) būle esgi derilēden mal derilēnden çarıķ dikēlēdin (59) çarıķ ğeyēlēdin yabana gidēkene dedemne dayımnā osman dayıy da kūçüçūktūn (60) řūle işte bunnādan kūçūk dā una da çarıķ dikiveridın de u da çarıķlan gezecek (61) e ben de nalınnan geziçen unnan da oķula kitmek çūķ sor olurdun (62) işte çoraplānı filen ğermeķ varın ğāli sūna oķuldan geliken nası geldimi bilmiyorun (63) gidēken ūle topus topuz beni āldilā da geçirdilē ğūttūlē u ķār nasıl bi deneñ bi kere bi (64) nalın ğeyiñ ğārda bi deneñ baķ biz ūle u ğārda (65) oķul da baya arası vā oķula gittik kūçūktūm bi de būyūķ ōsam hāllēderin (66) ayakman biz ayakman dērdig e ilk samannā ayaķmandın (67) sūna nalın taķunya işte her řē geřti

Kūyūnūzde Hıdırellez kutlanıyor muydu?

(68) ķutlanıyūrdun evlēden hayır toplanırdın buydē misir nē vāsa verisiñ (69) işte bulğur verisiñ yūķa maķāna verisiñ hērkes kendi yapıyordun yiçānı işçānı (70) unnādan verilir bi evde bi yerde toplanılır bulğurlā ūda çekilir dařta būle çekilir (71) bulğur āline gelir

ğaynadılır_evelā ğaynadılık çuvalıñda vā (72) sūna da çekēsini_uunu daşda küçük bülle āl daşları vādır unnāda çekilir (73) hayır da yapılır işte hēr yemeklē de yapılır fasülle bişirilē guru fasülle (74) yourtlu maķāna yapālā hayırda pılāF yapılır hūşaf deris ğazan dolusu hūşaf yapılır (75) ēkmeklē kaç fırın ekmek yapılır hep evlēde yapıldıñ_uunnā u ēkmeklē (76) hinçi hazır_alınıyor_ıyi

Makarnayı ve diğēr yemekleri kendiniz mi yapıyorsunuz?

(77) kesme kendimis yabiyoruz maķarneyi de dā u zaman nerede alcaz (78) çārşı bazar mı vā iki dükkan vādın bi dükkan vādın (79) çāşamba ğünneri pazarı bayramiçiñ pazarı develēlen develere sarādın da aldiyim şeyleri (80) devēlen getiridin ūle yūka maķāna geTimes e duzmuş yāmiş (81) bi de basma şē ğeyçek şē getiridin develēlen gelirdin canğil canğılı ğoca çanğı vādın deveniñ (82) kaş tane deveyi yüklē ūle getiridin develē geliyor deris (83) baķacaz biz de baķarız çocuk develere baķaÇaķ_olurus (84) unnā da canğil canğılı geçē e bi ēşek öñünde develeri çekē gelir (85) hāfiz ziyāniñ şādi yingēm dayısıdın_a işte bülle olanım yaPādıķ (86) hayırlāmızı yapādıķ düyünnē yaPılırdın bi āşam biriniñ düyünü olçaķ bisim_aķrabā (87) annem de ğünüzdēn_ūle ğonuşuyurlā ben de duyuyorum aņniyorum (88) sūna gitmiş_oriē bulğur çekmē kitmiş dūne bulğur çekilecek (89) ğünüzdēn sōlüyōrlādın uyanıvēdim ben anam yoķ anām çıķdım bençerē (90) cam filen yoğ pençerede sāde tāta kapaķlā vā tāta kapaķları aşdım çıķdım (91) bağırıyōn anā anā anā bar bar bağırıyon sūna ğoñşulādan ē anaņ nerede (92) işte bulğur çekmē gidecekdin diyorum deyiveriyorum düyün_evine diyorum (93) sūna ğēldi çabuķ_anama sūlemişlē de ğēldi de işTe beni susturtu (94) uçaķ ğeşti mi çoķ ğōķādım inekleri vādın inek_aşılāmā gidēdin (95) inek te hēmen zarara girē būlara çoban ğötürü yayā gelir gelikene ērkenden gelir (96) bi īsanıñ bāçasına girē anam da öñnēne gidē bülle bu tarafa çuķur tarla sūķāna (97) bi uçaķ ğeçmē başladı mı duydum mu sesini ben bağırma başliyorum_emen (98) bağırma ālama ben boradeyin dērdi o da ūlādan bağırıdın (99) beni ālama bağırma dēye ēve gir içeri gir dērdin uçaķ sesinden çoķ ğōķādım (100) hemen bağırıdım anaçimi tamam_idēdim ūlādan geri dönē gelirdin

Bayramlarda oyun, eğlence yapılır mıydı?

(101) yapılır arap yapālādın geyēlē efe ērdem gibileri koca bi don geyē (102) üstüne bi çeket geyē eline bi tāta pāçası alır taķır taķır taķır süriyalaķ (103) çoçuklā ğāķivēsiñ örte yere geçivēsiñ emen_unnara patladır (104) hiç gezinemezlē çoçuklā hinci öyün yerlēnde çoķ geziniyor ya gezinemezledin (105) e işTe orada oynunā yapālādın hasan_āşe oynadirlādın işTe her şe yapālādın (106) deve yapālādın āķ karı dēris āķ ğārı olurlādın uzūn bi (107) buban çoķ_olurdun uzun_oldīnden uzūn çāşafırlā bürürlē āppaķ (108) bñle āzına da ğalem mi yapālādın nāpālādın ğoca ğoca dişleri (109) ēsannañ_üstüne gidi gidiveri ēsannañ_üstüne gidi gidiveri ğōķudurlādın_üle (110) üle yapālādın annem tēSelēm vā iki tane de tēSem vā pi de bi ğoņşu haylā sā (111) aha şorada işTe geçen ziyāretine kittim de anneñēnnen diyoru araplara baķmā kitçāķdıķ diyor (112) hadımnāñ_evinde durağoyēñ dedim diyoru kittim_orē dēyoru (113) bi de dēyor uyiyeğālmışız urada diyoru arapları filen ğöremediķ diyor (114) hiç araplara bile baķamadıķ diyor yaşlı ğāli dūķsan dūķsamı geçik yaşı (115) işte baķātıķ bayramnāda olurdun_üle yapılırdın aha baķ sanÇaķ yeri vā dē baķ (116) ğörüyuñ mu çınarıñ tepesinde yayğı vā urada orē sanÇaķ yapılır (117) evvelden beri sanÇaķ yapılır ērkeklē vāķana hiç ğızlā ğēmes unnā ūlen yēmē çekilirlē (118) unnā dē uradan da kittilē mi ğızlā anÇa inē burīe de sanÇā binilir_ışTe borada da (119) hinçik_öle deil hinçi ğarışık hērkes ğarışık biniliyoru öynúyorlā hinçi ēyi

O zamanlar daha mı iyiydi?

(120) bene ğöre evvël zaman dā mı iyīdin ki dēyorum ben hadi hinçi sēlbes_émme (121) peķ ben_u sērbeslī de sēmiyón tabi yaşam hinçi dā iyi canım (122) biz bñle öturuP duruz baķ allaha şúkür paramıs yīçāmız_ışçāmız vā (123) evēlden_üle midin_ūlanım evēlden_üle dēyildin kin işTe veriyorun işTe (124) e yīÇāñ ēKmē kendiñ yapaça*sıñ e ārpa buydē ne vāsa dā bñle yaza ğāşı ekin bitiverī (125) ārpa ekilir ārpalāñ bñle kellelēni toplālā toplālā ben ğōmedim de (126) başkaları yapāmişTı üle dērlēdin biz yaPmāTıķ gene (127) benim dedem bi de lafıñ birini birağıyon birini de (128) dēdem hoca oldīnden biz_üle u ğıdān çoķ ēKmēk yoķlī çēķmedik_ıç

(129) ālem söbeK möbeK yimiş_emme bis hiç yimeTik dedem hoca öld̄inden bize ekin getiridin gene (130) āmutluda bezirgennēde u taraflāda hocalıķ yapTı ullāda öldü ğaldı (131) işTe biz çēKmedik_ani biz ēKmeksizlik kōmeTik u ārpaları ķoparılā (132) b̄üle ūnnāñ ķılçını d̄ūvēlē d̄ūvēlē dē̄mene de götürülē üyüdürlē pişirilē (133) haylā dā bunnara bi ārpa unu buluñ da ārpa bazlaması yapām derin (134) b̄üle nası ğabarı nasıl b̄üle nasıl daķlı olur ille bi şē bulup ğēlmedilē (135) pi bāzlama yapamadıķ ūle şē nasıl ğabarı nası hoş_olur

Bahsettiğiniz arpa bazlaması nasıl yapılıyor?

(136) ğarāsiñ hamürü işte ēşi mayilen ğabarı unnarı āyrı ayrı yepēsiñ yepēsiñ (137) sacımız_olur ocaķda sacıñ_üstüne ātiverisiñ ūda bi tēs_oñ tēs_oñ pişirisiñ (138) ğürsuñ arasını açiveri yālāsiñ çok güzel_olur (139) u ārpa bāzlamasına çok özenirim bunnā da bulup gelmedilē bi ununu (140) ārpa ununu bulup gelmedilē deyimennē vādın_evēlden (141) kaş tane deyimēn vādın köwde hani ullāda ūyüdüldün ya ya ay_olanım

II/9

Muratlar Köyü - BAYRAMIÇ

Ayşe Zoroğlu (52)

Ramazan Bayramı'nı nasıl geçirdiniz?

(1) e nası geç̄idik sabālā ğāķdıķ adamnā namaza kitdi sōna geliyō küçüklē (2) büyüklēnin ellerini öpüyörlā ondan sōna kimisi şēkēr veriyör kimisi para veriyörü (3) dadalā kim para ver̄ise hēb_ūriye gidiyörlā şēkēr veren yere kitmiyörlā (4) kim ğenşlere on lirayı ver̄ise oriye gidiyör çocuķlā (5) bubam da parasını ğaybedivēmiş az_aramadı (6) sōna buldu poşette paralarını da vēdi birē milyon ğodī yeri bilemedi (7) undan sōna deve yapālādı evelden ğenşlē deve yapādı (8) ēlence yapālā dawul çalālādı undan sōna barış gelin_oldu barışı gelin yaptılā (9) bi tāne de olanı ğüvēī yapTılā dāmat gelini ğaçırdı ğōsen sen nilē oldu tā (10) hinçi ğurbanda yapālā bi de hī bi de ğurbanda yapālā hinci (11) undan sōra ateş yaķālā tilki yapālā

böle baştan vızır vızır dönēlē (12) öle pi şe oldīn ünnesek sizi ērsini ünneriz_ emē ersin de sene diyiviri (13) hī çok güzel kāmariya alyolā gelip te hēr yērden

Köy hayırını anlatır mısınız?

(14) sekiz mayısta hayırımız vā işde hayırda kũ hayırı sēksen ğazan kēşkeK ğuruldu (15) dē kaç bin tene ekmeĝ_ alınıyörü ē undan sōna da pütün kōlülē geliyór yaħın kōlē (16) kāsabadan herkezlē geliyóru undan sōna da şey yapıyórlā (17) keşkekleri dövüyórlā böle şeylēde moturlālan herkezlē daĝıdıyórlā (18) yiyórlā dē elli tene altmış tene ğoyun kesēlē işte öle olúyór hayırımıs (19) bunnā da bulaşık yēkedilē dōrt yüz milyona (20) hā bi buçuĝ milyere yekedilē de dōdē yüz dōdē yüz_üleşTilē

Tarlanız, bahçeniz var mı? Nelerle uğraşıyorsunuz?

(21) hī vā yā tarla hī ğoyunnarımız vā keçilerimiz (22) üç keçimiz vā bizim dede bakiy_ille keçilere baħ nası gülyüó baĝ (23) undan sōna bāçamız vā bōstanımız vā işTe gidiyórus ēdiyórus

Aşıklar Yolu varmış burada. İnsanların oraya gelmesinin amacı nedir?

(24) amaç niy gençler birbirini bulúyór_ işte telefonnan bizim kōde hayır vā gel diyórlā (25) anasından bubasından ğaçannā ğonuşuyorlā urlāda (26) telefonnan ğonuşemiyennē urlāda ğonuşuyorlā ormannāda ğızlā olannā (27) çerez_ alır yirlē dondurma alır yirlē tā malĝaradan bile geliyó buriye (28) iki seneden beri ğörüyön_ emme u da kırĝ yaşındāmiş bulamıyóru (29) genc_ōsa belki bulū da u da yāşlımış of_ of dadam_ of_ işTe

Köyünüzde hangi yemekler yapılır?

(30) her ši yaparıs sārma yaparıs pılaf yaparıs böreK pişiris (31) bayramnāda ğōdeK pişiriz biz_ārife ğünü pişi yaparız böle ğocaman ğocaman

Gödek nasıl yapılıyor?

(32) paḳmayīlen ğararıs bāzen bōle elimize yepiyörüz (33) bāzen de bōle elimize aça aça yağın içine atarıs çoḳ ğüzel olur

Peynirinizi yoğurdunuzu kendiniz mi yapıyorsunuz?

(34) kendimiz yaparıs südü ğüzēlce sādıḳ mı süzeriz ēki kere ğüzēlce bōle pişiris (35) pişirdikTen sōna da aḳıḳ soğudu mu mayalarıs yōürt yaParis (36) peynirimizi de kendimiz yaparıs kendi yapTini canın çeke çeke yirsin ayōlanım (37) ekmēmizi yarım yapacām ben ekmeg_eme siz burda olsanız da yisek (38) ah ekmē gelin yoğurā ben yavuz yoğuramam

Ekmeği nasıl yapıyorsunuz?

(39) ğüzelce yoğurā eKmē undan sōna çanaḳlara dōkeriz bōle beş_āltı tāne fırınımızı yaḳarıs ātarıs

Maya ne kullanıyorsunuz?

(40) maya ēşi kendi mayamızı

Ekşi mayayı nasıl yapıyorsunuz?

(41) ehşi mayeyi de yōürtlan taranadan aḳḳıḳ tutarıs unu (42) undan sōna bi tane de yumurta ğırarıs içine (43) ğüzēl olúyór_u zaman ũnu ũrēdiriz yeniden yeniden yeniden (44) bōle yumruḳ ḳadā yapāḳan yapāḳan bi eKmeklik ğadā yaparıs sōna ğararıs on tāne ğadā (45) işTe hadi sen sor ben diyiviriyin aḳlıma gelmiyór ḳu

Keşkek yapımını da anlatır mısınız?

(46) bıydēi etleriz ğüzēlce ḳırg_elli kile bùydeyi alırlā bōle yüs teneke alırlā (47) ona biS elli kile diris ondan sōna ğüzēlce onu etleriz bùydeyi yıḳarıs (48) etleri āltına ğorlā birē bāçaḳ birē bāçaḳ bōle ğoca ğoca ğazannara (49) üstüne de keşkeklikleri ğorus pişiris

Yatır var mı bu köyde?

(50) ā burda yoḡ burda ōle yatırımız yoḡ bubam biliyese diyivésin (51) burda bizim yatırımız yoḡ ōle daPTimiz bi şē yoḡ bizim iç burda (52) seitliklere kittik çanaḡkaliye geçende urları gezdiK geltik bizim büyüklerimiz vā yazıyo (53) bayramışTen neyin filen çoḡ yazıyo bu bekirlē köyüne baḠ (54) bu gāşı bekirlē köyü vādı urdan bile vā yazıyór üstünde oḡuTuḠ da

Bir anınızı anlatır mısınız?

(55) hinci ādiye üzüm kesmiye kittik birinde burdan motura bindig motura (56) bölē ısaḡava gar gar gar gar gar vāTıḡ isKeliye (57) bi de isKeliye vātıḠ gemi dolmuş bizi almadı hadi sāt yedi gemisine gāldıḡ (58) urdan gēşTiḡ adi gāşiyá patronun evine vādıḡ yatacāz céyrannā yoḡ (59) ūndan sōnacım bi urda ekleme ceýran yaPTılā u gece yaTdıḡ (60) sabālā āltıda gāḠTiḡ üzüm kesmiye kittik üzümü kesTik gēldiK (61) hava sıcaḡ diye bi de āşam gēldiK yōürtlarımız ēşimiş (62) yemeklē göttüktü burdan unnā ēşimiş dolaP yoḡ pi şē yoḡ u zaman (63) nāpaÇan sene patrún bi de dolaP mı verecek ēşimiş gırıḡlarımızı döktük (64) ūndan sōna aşarı inēdiK ḡordum boyuna (65) yanımızda ḡız vāsa ōlanlar bizi ḡoşturudu ḡızlara bakeyin diyē (66) ḡız yoḡsa kim nāpacaḠ bizi undan sōna bunu da adada göTük bis adada gödüK (67) bunu da adada göTük ḡandırtıḡ gēltik pomaḠlādan bu yenicenin çal köyünden (68) pu sene bi de bunnarın köyünde bi ōlanÇıḠ bölüdu (69) baraca balıḠ tutmiye mi né kitmiş yüzmiye mi on segiz yaşında bölüdu da öldü (70) ablası vā u da ōküyörü başḠa ni diyiviriýin tā

Ne ekip biçiyorsunuz?

(71) gāli ēKmiyoruz olmúyór da ārpa yúlaf bùydiyēkeris (72) bōsTanēKtiK bōsTanımız da olmadı hırlı işTe suyumuz yoḡ (73) su sātlan geliyoru siyide siyide yetişebilisen dolur (74) yetişemezseñ gāliyörü suyumuz yoḡ aḡar suyumuz yoḡ

Bir gününüz nasıl geçiyor?

(75) e sabāla nābacam sabāla gāḠdıḠ mı bazı ezende gāḡabilisem yēkenden namazçimi ḡıların (76) ūndan sōna gāvāltımı hazırların dede de gidē bi ḡoyunnan iki keçi vā unnarı yapā gelir (77) çayımızı içeriş undan sōna heriķes hıżmatına gāli ben gāli ōlen yemē hazırlarım (78)

bulaşımı yēkerin işTe evi süpürüs hızmatımız bu başka ni olaçak (79) dedem nāpā dedemin bi köpei vā awa gidē dorjuz bekine gidē pi şey yaPmas (80) öldürdüler kaç kere bu dede deĩ ya benim adam benim adam dede diyórum ben una (81) bu dede kitmez bu dede kitmez bu dede kitmez bi de bu dede dēyivēsın baķām (82) sabāla ġāķsın çādaqlara gidē bu da domatası vā çādaqlāda baķ sulā gelirin dēyip turu ġōdün mü

Pazara gider misiniz?

(83) çārřamba ġún kittik işte ihtiyācımız vāsa ceyran parası yatarıs (84) postāneye verecēmiz vāsa unu veris undan sōna bazarımızı yaparıs ġöklüġ alırıs (85) her şiy meyva alırıs bizim burlāda yok ku öle řē gelir ihtiyācımızı ġāřılarız da (86) köyümüzün arabası vāsa una bineriz yoksa yol arabasına bineris çan arabasına (87) burdan araba geçiyór yavus anan süt satıp durudu bu şiy gene

Yeni doğan bebekler için bir âdetiniz var mı?

(88) hī āltı aylık kınası yaķarıs lousa mevlüdü yapālā ġızsa kına yaķarız āltı aylık ġınası (89) buna da yaķalım gelin kitmeden hā buna yaķalım hediye daķālā bōle yaķdılā mı (90) kimi bilesik Taķā kimi āltın daķā kimi para daķā iřTe öle unnarı yaparıs of of (91) ā bunnarın köyünde de dada doğuldu mu ġurban kēşiyorlā (92) bi de bi çuval undan āřamacaķ pişiyi pişirip pişirip dāıdiyilē dēyivisē nergis (93) ben bilmiyörün unnā pomaķlā sütlen ġariyörlā da varan şisana pişirip veriyörlā birē tāne (94) köycek kōlü üç ġün içinde varyörü geçmiş osuna (95) ā bunun ġādeři yeni dōüm yapTı iki aylıġ oldu mu bilmem (96) Kitti bu bir āFta on ġün bāřında bekledi ġēldi da una gel diyörüm (97) piři yapacāz biz diyörü diyivisē biçik Te bene ġētir ūle yiyālım dedim (98) ġētirivimedi bize bunnān ādeti çoķ ġūvātlı ġayır yapTı bunnā (99) beř tāne ġoyun kesTilē bi de üç yūs kılolug inek kesTilē (100) hinci bizim ġızın da ġātimi wā iki tene ġurban kesçegmiş (101) bizim burlāda adēt yok kesme diyörün kesecēn diyörü çile çoķ pomaķlāda (102) çoġ ēTçi çoġ ēTçi unnā çoġ ēTçi bi yol denk Kēse de kitsek hadi sorun da diyiviriyin tā

Köyünüzde yaşanan önemli bir olayı anlatır mısınız?

(103) aha hinci aha bizim burdan biri ğāşı mal'lede burda da ğızın_evi vā (104) ayrıldı anasınnan bubası ni güzel annānnesi bakıp duru dādēye duygiye (105) dün de nenesi gelmiş te āliyimiş duyġu da buriye mektup bırāKmış (106) ğaçmış şēye ğāşı mal'leye nenesine ē āşāmdan beri telefon_açıyorlā gelmiyörü (107) candarmī aradilā hinci candarma dādiyi getirib_anasına teslim_edecek (108) ana da yoK burda başka ğōceye kitti bubası da evlendi dada da hātım_indirecekTi (109) öteki nenesi ğandırmış ğötümüş hinci baġām geleceg_işTe candarmalā getirecek (110) helva sadiyi bazālāda ğōmüşündür_ādamı çārşamba ğünneri helvacı helvacı dēyiP duru (111) çok yavuz bākiyödü insannā eme niye öle yaPdı ayfer nenesi bilmem

Ailenizi anlatır mısınız?

(112) bizim_āliyi sorma sen biz cenneT mal'lesi gibiyis öF öF biz_iki kişiyiz (113) ğıs kitti çanaġkaliye ğōcī işTe gelinim vā iki de torunum vā olan vā (114) biz āltı kişiyis avlunuñ_çinde ğayınam vādı öldü ğaynatam vādı öldü (115) amcam vādı öldü yengem vādı hep bi avlunuñ_çindētik bis üç_ayleTiK dōd_ayleTiK (116) şerifenin yerine ğötür sen bunnarı vay way nası annadır hemiçik bōle (117) hem ālā hem_annadır evel zaman laflarını sen_una sorun her şiyi annadır (118) nāpalım buba bunnā bizi dēnk ketTi bōn teleFūna baKmiye ğēldiK de öf of (119) hinci benim olan oldu işTe bubası asġērdedi bi de unu diyiviriyin size hinci bubası askērdedi (120) üç_aylıkġan ğēldi ğōdü māġum getimişlē diyērbāġıra unnara tirenne yolculuġ vemişlēdi (121) bizimkinnē de ötabüse binmiş Te geçivimiş mahġumu diyērbāġıra teslim_ēTmişlē (122) biri maniseden_ārġadaşı bi āşam urda yaTmişlē bi āşam da buriye ğēldilē (123) u zaman benim_olan üç_aylıKdı nenni çala çala biz olanı nenniyle böyüTdüK (124) bi de teskeriyi āldı da benim_adam ğēldi de kendi dadasını bilemedi (125) dada yürüyör ğāli böyüdü anā dedi bu dada kimiñ dedi (126) bizim_e olanım eşraf bizim_e bilemedin mi didi eşraf benim_adamın_adı ē dada yürüyör (127) üç_aylıkġan ğōdüdü bi dā hic_izine gelmedi dada da yürüdü (128) ūndan sōna ğāli işTe uyusun diye olancīm uyusun da böyüsün (129) yürüsün de askere kitsin nenni nenni diye diye çārıdı nene uyudurdu (130) çok sevēdi çok çok hep sırtında hic_indirmezdi çok sevēdi (131) heP sırtında oTurdurdu öf_of_işTe öle başka nē diyiviriyin

Gelin alma hikâyeniz varmış bir de.

(132) bu bizim gelin_ışte benim_ölana üç_aylıg izine gēldi de ibrāyim_ābin çala dūyüne kittik
(133) tanıdıklā vādī ūriyi dūyüne kitd̄in benim_ölani gōmūş_urda gōd̄in seninki şē yaPdı (134)
bozcaadasına işe kittikdi cemile aban da bunnan ārkadaş_olmuş benim ğıs bu ālamış (135)
néden_āliyen nērgiz demiş de bi ibrāyim sevd̄im vā demiş anam vēmiyor demiş (136) içki
içiyor da demiş e benim_āğamın_adı da ibrām dimiş benim_āğama gel demiş benim ğız da (137)
hemen bu salağ da eh demiş undan sōna bunu geTdi gēldi bize (138) ben emme demiş
hanīfenin dūyünde bi ōlan gōd̄üm unu soracān evelā demiş (139) e kimdi dimiş zāte u benim
āğamdı demiş benim ğız da bi de fotūrafa bākiyōrū (140) hā işTe bu benim gōd̄im_ōlan demiş
bu benim gelin ūndan sōna kırĖ gün annaştılā (141) benim_ölani uriye ğonuşmiye çārdı bi gün
kitti ğonuşTu gēldi (142) ōn kere teleFun_āçiyim ben teleFunu āçmiyōrū benim_ōlan (143) zāte
bizim_āzımız bi yol yandı dey_ūlada tutuldu ğızlan ğonuşmiye kittidi (144) urlāda len
ķapadağomuş_eve benim_ölani bi de tā mahkemēye vedilē (145) undan sōna bi de bis bu
āķadaşınnan barabā burda āķadaşı yüksellen barabā (146) ançeçik bōle yürēm geşTi bizim ev
teleFun car car car çaliyōr (147) hemen ğāķTım ben ālow dēdim benim_adam ğāĖmıyōr sen
ğāĖ diyōr (148) hiç gece teleFun çald̄in ğarı mı ğāķā sād on_iki biri mi ni ğāĖdım ālow didim
(149) muhtar āşe abā dedi ē dēdim ben ibrāmın kimn̄ini al da gel dedi nāPmış tedim (150) bi şē
yapmamış gel dedi ğāĖ ğāķ tedim né vā dedi bōle bōlēmiş tedim hemen biz ğāĖTıĖ kittiK (151)
bu nēde nēde elli kilōmetre yōldan gelmiş bu eve yaTmış ā buriye bu eve (152) bizimki
ķapanmış gelememiş ğıs ķapatmış bizimkini (153) undan sōna biz bi de burdan şeye vāTıĖ
ğarağola vāTıĖ benim_ōlan tikilip duru urda (154) bu da vādī buna arabada gidēken sorūyōz bu
hiş tiyivimiyoru yüksel (155) ūndan sōna ūriye vādīĝ ğız da şōle zayıfça eliften zayıf şōle edip
duru (156) nurāy dēdim ē dedi baķ tēdim yalan sūlerin de benim_ölani yaķd̄ini dedim (157)
ben de seni yaķarın ōldürdürün dedim yavaççık gōķudiyin şunu dedim (158) ūndan sōna
ifādesini almışlā ğızın u zaman ben kendim çārdım demiş (159) biz vāmadan kendi girdi eve
demiş benim_ōlan burdan varıp ta ūnun_evine girē mi (160) Ta on_āltı yaşında ķūçük tā undan
sōna seninki ğarağul çavuştāydı (161) annaşsinnā dedi alın ğızı dedi tamam deTik biz de yūsük

taKdıK bunnara (162) üç_ay nişannı durduK ğarağul çavuşu didi bu ğıs size yaramaz alman dedı (163) yüzüncü gün bize telefon_aşdı gitmen ğālī dedı undan sōna ğurban bayramıdı (164) bi ğıs telefon_aşdı ibrāma telefon_açmış yarın Keliken bayramda bi қоç kētirin (165) қоçunun buynuza da bilesik dağın demiş alısın bilmem neremi diyödü ibrām da (166) ben sene bilesik dağā da ğētiriyin diyörü ğızdı una undan sōna ğālī biz_iki üç kere vātıK ğēldiK (167) ē bunnā қоқ zengin sene altın dağmiyórú seni almiyi seni āladaçaқ demişlē ğıza (168) bi āşam burda yāTdı ğız bizim_evde rüyāsına girmiş āladı ğāğTı ni vā nuray dedim de (169) ibrām beni almıcekmiş yarı yolda bırağtı dedi allah mālīm_ētdi alırız_alırız dedim ben de (170) bis teğ_urdan ğurtulalım diyörüs undan sōna ğālī işTe üç_ay nişannı durduK ayrıldığ_urdan (171) undan sōna işTe ğālī hinci bunu dēyiviriyórdum_a bu bi gün benim_olanı ğonuşmiya çardı uriye (172) hinçi kitTi ben ön kere telefon_āçiyen çıKmiye teleFon_āçiyörün çıKmiyórú sōna çıkdı (173) çabuk kel_olanım dedim ben ğōKdum aman ğızın da çıksın dēdim (174) bunu da anası duymuş ğoniştini bu geline benim bi sopa çekmiş (175) bōle bi yüzü ğapğarādı ğēldinde bu hemen bi telefon_aşdı sabālā ibrām gel beni on_ıkide al dedi (176) telefuna ben çıkTım gündüz_on_iki mi gece on_iki mi (177) varıp biz bunu alcaz çalık kúyünden_emme tā hiç çalık köyüne bi kereçik kittik (178) burdan ğālī bir taқsi tuttuK kittik ũndan sōna bu da hemen ōқulun yanında tikilip durumuşTu (179) bindi ğēldi bi de ğēldi eve benim ğaynana vā ē bis tā genciz (180) te ben u zaman tā otuz doқuz yaşındiyin ũndan sōna bi de ğēldi (181) ī ī dedi benim ğaynana cingen ğızı gibi ya dedi bi ğarış boyu vā cingen ğızı gibi ya (182) neden geTTiñiz bunu dedi ğarı olur mu bu dedi e nāpalım ē ğālī ğēldi (183) geri mi ğötürecen_ālemin ğızımı āldıK ğālī undan sōna başka evimiz de yok (184) neniyi başka bi eve ğeçidiK gelini nenenin_evine ğuyduқ (185) ũndan sōna nene ğızıvıdı mı çık_evimden dērdi sen_u pomaklādan_ev ğēttin mi dērdi (186) u da una dirdi sen köyünden_ev ğēttin mi dērdi ikisi bi ğavğa (187) né ğünnē ğeçirdiğ_olanım né ğünnē ğeçirdiğ_işte (188) bi de anam geliviri burdan anamnan nene birliğ_olurdu beni yerēlēdi (189) sankim ben kimin dēm anamnan benim ğaynana bizi yerēlēdi (190) biri benim_adamı yerēdi biri beni yerēdi dunyā durudu (191) baқsā diğdim benim_adam bizi yerip turulā dirdim bōş ve dērdi ikisi oturuvirı (192) undan sōna bayā şē diyórú bunnarın ğonuşması başka türlü diyór (193) ğavur gibi ğonuşúyórlā ğadı ğudu ğadı

ğudu ğadı ğudu diyörü (194) biraĸ ke olanım biraĸ ke dōle dōşeK ğarışmadan biraĸ ke diyōr nene (195) ē neneĸīm diyōr benim_olan da anca bulduĸ_a diyōr biraĸılır mı diyōr (196) yavuz_a baĸ benim hanımım diyörü a ā diyōr ğavurca ğonuşuyor biraĸ biraĸ biraĸ teyi (197) pomaĸça ğonuşiyi eme unnā hī pomaĸça ğonuřúyōrlā e biz_ōle ğonuşma mı duyduĸ (198) ben_unnarı ĸan panayırında ğōdüm mü ğavur sanırdım ğara fereceli fereceli (199) ğōĸādıĸ hindi iĸine ğarıřtıĸ_ay_olanım gidiyoruz_işTe (200) bayramnāda ĸayırlāda hēP bubamı da ğōttük bu sene kittikĸe (201) dünürĸēim hasta oldu öldü de bubamı da ğōttük (202) hadi sen diyivi ĸāli barış yetē ne diyivirisen diyivi sen de ğoyunnarı diyivi (203) ğoyunnārı nası dövüyōrsún ğoyunları dövüyor bu da ĸızıvıdı mı

II/10

Yanıklar Köyü - BAYRAMIĸ

Münevver Yurttaş (82)

Düĸününüzü hatırlıyor musunuz?

(1) düyünümde ben hasta oldum da ay_olanım urdan haĸket hasta oldum a ğolem de (2) eveli ayaklarına ēllerine şuriye ğadā ĸına yaĸılırdı gelinneri hincikinnere ĸına yaĸılmıyodu (3) eveli ĸına yaĸılırdı urdan benim düyünde de bi iĸki iřTilē bi iĸki iřtilē (4) urdan ārif tayiĸim vādı bilir miñ bilirsñ dedēm_āĸadařıdı hem de dayımızıñ olanı (5) urdan awa gidēlēdi köpekleri vādı ĸaĸır köpekleri awa gidēlēdi dawşan_öldürülēdi (6) dedennen arif tayım urdan düyünde de bi davul ĸalındı bi davul ĸalındı ayaklarımı būle ĸemberlēlen bālādılā (7) ayaklarımın baĸınnan_emen evelā ğolem paycā evlē mi vādı řūle dizemelēden vādım da baĸtım da seroşlara (8) ūle ğaba ĸuřluĸ gece yarısı gece ğadā tışa davul ĸalındı da sabāleyin de düyün_evine gelindi (9) ben küçükdüm gelin_oldiyimde küçüĸektim om beř yaşındadım_anca (10) iĸ_āřam davul ĸalındı iĸ_āřam bi de dowāĸ_olurdu tā dūwaĸ_olurdu üç kün_öldü (11) dūwaĸ sabāı ĸün dūwaĸ olunurdu loĸma piřēdi ū ğadā köycek ĸöylü doyurulurdu olanım ğolem (12) urdan sabāı dowāĸ sabāı hāř_öldüm urdan ayaklarım şeyinnen yōriyivedim ĸınasınnan (13) urdan davulĸulara bāĸtık būle alayı oyun_oynālādı deliĸannılā alayı

oyun_oynadılā (14) şeyiñ tepesine de ni u çomāñ tepesine de şalvālīg_asılırdı şalvālīĶ gelirdi (15) hinci para veri veriyórlā tencere şey veri veriyórlā şalvālīg_asılırdı halil güvē şalvālīĶ (16) üş düT Tene şalvālīg_asılırdı üle şalvālīg gelirdi (17) urdan çamāñ tepesinden üle davullā düyün_evine gelirdi (18) bñle hambariñ_üsleri bizim şalvālīlen döldīdi ğıs eveli ülēdi gölem (19) hinci her şeylē türlendi eveli evvel zaman lāfını deyiveriyon dēm unnā ilāzım mı (20) başka né deyiveriyin sōna da dede bizi ayrivedi ğaynatam üş dene gelinTik (21) piz iki ğız ğādaş pi ğapıdētik unnarıñ ğızını da ben ābēmize aldık Piz işli tışlı oltuĶ (22) āşanıñ yanından gēldim tiyze dün gētti beni hāşım dadasına kittimdi (23) yatışap turā gölem hiç pilmiyoru münevvē münevvē deyip turu bene işTe benim ağām ğarısı (24) ağacīm de öldü urdan nevisē tālī gidēmiş_ışe iĶ_ayı vāmiş_çıĶaÇāmiş_ġālī (25) günay geliyor günayın ğarı geliyor sōna unnā gidiyoru zéyrā geliyor ağa āşī bakmī (26) nefise gelinÇıye ğadā hurdan ben de iĶ_āşam_urda yāttım bi āşam da hāşimiñ_evinde yāTdı (27) urdan eveli gün gētti beni hāşım eveli gün buriye gētti de işTe dönüvedim (28) hāķanın dadacīnde şī_çıĶmış_su_çiçē_mi_bilmem_ışTe ğızamıĶ mı pi şī_u da sarıÇīmiş_a gölem (29) handecīmi aldı da hāşım hadi burseye göTdü bursada evi bursade ya (30) çenKisçīm de ūrdēymişmiş_gelmemişmiş_gelmiş_Te_gene_kitmiş_ışe_girmiş_çengis (31) ūnu bubası bunu bi ōlan diye āldı da ērzuruma sürüvedilē ūnu (32) ērzurumdan_aldı da çengisi işlimesiñ vāşıñ dedi hinci de işe girmiş_urda (33) pursada bi işe girmiş_handīnin_yanına_dolaşmiye_gēlmiş_de_kitmişken_evine_kitmişmiş (34) handiyi de göttü hāşım ötegi hāķanın dadası hastaydi hinci iyicīmiş (35) telefin_ētdilē de iyicīmiş_hinçi_ġızamıĶ_çıĶāmiş_göle_allahTan_a_de_mi_ya_ışTe (36) hinçi handeciyim köyüne kitti hāķanıñ_evinde yāTmış_sōna_ikizlēde_yāTmış_bi_āşam_da_hāşım (37) ētesi gün de beni buriye gētti ben de üç_āşām_yāTTım_dē_urā_göttülē_de_beni (38) hāşımciyim göttü işTe tamam_ōlanım_ışTe_başke_ne_deyiveriyin

Elektrik yokken nasıl zaman geçiriyordunuz?

(39) alentirik yoĶTu eveli ğūca ğūca ōdunnarı bñle bacaliye dizi tiki tiki veritik önüne (40) önünde küçük küçük odunnālan aş pişiridik ay_ōlanım ayġaz yoĶdu bñle soba yoĶTu (41) bñle ğoca kömürlē yılırdı kömür yaĶadıĶ ğuca odun bñle soba filen yoĶtu kölēde (42) bi ğar yaġadı

bi ğar yaĝadı ğārda ūle idēdi gölem ğār ğāḲmazdı ğı (43) bŭle çiyirden gidēTik bŭle adamnarımız gidiveridi suya tā su getiremezdiḲ ğārdan (44) ūle ğar yaĝadı ğār eveli çok yaĝadı ğār bi ğar yaĝadı bi ğar yaĝadı (45) āḲalarımızdan pıynar getiridiḲ pırkelemlilēden mallara bizim de malımız çoĝ olurdu (46) dedem vādı nenem vādı benim de ğaynatām bubası (47) märebede yaralı gelmiş Te bŭle bu kemik buranın kemī bŭle sākādı bŭle (48) ğolu saḡat gelmiş kendi bubam da kendi bubām bubası da çanaḲḲalede ğalmıŝ urda şeyiTlēde (49) hinci günaycīmiz vā urda aĝa ābeyim_olanı çanaḲḲalede dedemin yeri Pulmuŝlā bulmuŝ halil güvē (50) dedemi şeyiTlēde bulmuŝ günay eveli olanım_iŝte ūda ŝiy märebede ğalmıŝ benim kendi dedem (51) ğaynatām bubası da yaralı gelmiş çolaḲ dedem çolaḲlā dērlēdi bize yanıklādaniyiz bis (52) sŭna hēkez yanıklar ıstambŭllulā aldı da hēkez buriye geldi tālalarımızı evlerimizi sātık ıstambollulara (53) yā ay_olanım hinçik ha burda duruyos başka pi ŝimiz yok ŝurda bi āsaçıĝ_ältiḲTı (54) bāçe idiyortuḲ burda bāçe tikmetik iŝTe olmuyor da tikmedik halil güvē bāça (55) iŝTe pi ŝi yok yanıklāda kitmiyoz_iŝTe uriye benim iḲ_olanım vādı iŝTe dē ğarantıdan_evlendi (56) Ḳoperetik müdürēydi emme Ḳoperetik müdürēydi emen oḲuldan çıktı tāyini oriye çıktı (57) balıklıye çıktı evelā sōna ğarantiye çıktı hadi bi araba tutuvtetik hē şeylerini aldıḲ da soba alTıḲ (58) sobalā vādı emme bizim_evlēde yoḲdu soba aldıḲ kidēkene hadi ŝiye çıktıḲ balıklīē (59) barabā vātık ana olan urdan olancīmnen ğāryoleyi ğürtuḲ sarılır yatırtıḲ (60) bāzı dada yāTmaz anası bŭ yanda bizim dadamıs anadan bubadan çok_az_ēdēdi hāŝimÇiyim (61) benden_iç_ayrılmazdı çok tüşküdü bene olanım olanÇim bene üŝ Tene dadası vādı (62) birini allah_ekiz vedi benim_olanÇime ekiz vedi bi olannan bi ğız_öldu bi de yalkıs_öldu (63) iḲ_olan bi ğızı vādı olanına da yallah iki dene ğız vedi ekis ekiz dōrdu olanı da dōrTu (64) bi de sŭnadan hākancīm unuḡ_öldu u da ğıs sŭna ğızınıḡ_öldu handeÇimiñ u da ğıs (65) hepçī kız_a gölem benim dadalā ōsun vāsın dēm allah hayırlı evlātā vēsiñ hayırlı evlātā (66) āmin_olançim āmin_olancim_iŝTe iŝTe taha başka ne deyiveriyin

Hıdırellez nasıl olur?

(67) hıdıreles pēk Ḳalaba olur bizim yanıklāda hıdıreles mēŝirdir eskiden_a gölem bara vā mıdı (68) iŝTe pilavçık_olurdu keŝkeḲ_olurdu bāzı evveli ūle olurdu yā dē mi halil güvē (69) ēylence

nēde olacaḡ ğoḡşulā külēden gelirlēdi hacıbekirlē āmitlı yāleÇī perizlē bize yaḡındı (70) unnā heP gelirdi paskel_olu ācıT getiridiḡ_āşamdan bi de yavur saḡalı dērlē şūle (71) tikenni olur yavur saḡalı getiriyitik unnari sabāleyin ōcaḡ yaḡa (72) bis sabalā ēdētik hinÇi āşam_ēdiyorlā burlāda yeni geldīn burlāda ēttilē de bize de çārılādı (73) bis saba idētik saba īsannarı biz_uyḡudan ḡaldırı gelirtik_evlerinden de (74) būle hoplāTıḡ hateşiñ_üstünden paskel_olurdu hinci itmiyorlar ūle burda ḡāli bura ḡaldı (75) burda da ēdiyolāmişmiş bizim buri otus sene oluyor biz buriyi geleli bayramiÇe geleli (76) hani otus senedir giTmiyorlā ḡāli burlāda da yapmiyorlā gölem

Bayramlarda eḡlenceler olur muydu?

(77) bayramnāda peḡ_olurdu yaşā pek yapveridi aḡ şī giyēdi göynek kiyēdi (78) şuriyi ḡadā aḡ don giyēdi anam bi ḡarları ḡōḡudurdu būle önüne geçēdi de (79) peḡ_oyun yapılırdı evveli şeyde idirellezde dēm pek oyun yapıyölēdi bayramnāda (80) yaşāçık ta öldü hinÇi benim abām ḡızınıḡ_adamıydı bis altı ḡādaştıḲ_olanım (81) üçümüz olan üçümüz ḡızdık altı ḡādaştık bubaÇeyim_öldü anaçiyem_öldü (82) altı ḡādaştan iki ḡādaşçiyim ḡāldı bi yōlan ḡādeşçiyim ḡaldı u da yanıklāda duruyoru (83) iki Ten üş Tene ḡızı vā bi de olanı vā baḡmiyorlā payÇa yanıklāda durúyor kendiÇi (84) ha bu olānÇiyim benim torunçiyim emeKli çıkaracaḡ_emme pi tālacī vādı sattı da (85) ḡāli çıkācaḡ üç_ayı ḡalmış ḡāli hüsiyincīmiziñ işte emeKli çıkaracaḡ (86) ēKmeK paracīne muḲtaştı olanım yā ni fiḡarēlē vā tā hinÇi zenginnē vā (87) hāşim beni toḡtura götūdü çanaḲḲalede bi Çāmi yapılmış halil güvē beş tene Çāmi (88) beş Tene mināri yapılmış pi Çāmi ni ḡız bi ha faḡire fiḡāreye ve dēm (89) biş tene minārede ezen mi oḡunacaḡ Pi yētē a gölem bene gösterivedi (90) beş tene mināre vā bi Çāmide baḡ_unu yoḡlā vā tā fiḡarē īsan çok tā olanım (91) evelden fiḡarē çoḲ olurdu emme hinci fiḡarē deyil para aḡıyor purda domatiya gidiyorlā (92) āTmiş lire yōmiye hinÇi pāli eveli biz_iki lireye bi lireye yōmiyeye gidētik hinÇi uyle deyil yaw (93) para aḡıyor hinÇi işledīn küçüKḡuyulara dedecīmnen seytine gidētik biz burdan (94) urlāda yamaşlāda seytin topladık çoḲ gölem hep seytine gidēdiK dedicīmnen burda geltik Te (95) buri_ gelivedīni pi şī yoḡ gölem olanım bi inēmiz vādı inēmizi

gēttik gēttik (96) unu da goṅşulā koḳuyor dam dedilē yaptırmadilā nāpalım işTe ūle ittik a
golem işte

Eskilere göre şimdi daha mı rahat?

(97) inci para çok eveli para yoktu gānımızı doyuramazdıK çif sürēdi bubaciyim (98) bize āltı
tene dada neneciyim elimizden gāşıklar alırdı bizim (99) ōlanciyim sizi doyuremeycek yiteriñ
gāli dērdi yimeñ dērdi bubām anası vādı neFise nenem (100) bisi gāli ōlanciyim doyuremeyecek
sizi dērdi yēteriñ gāli yimeñ dērdi eveli eKmeK vā mıdı (101) çok gızādı gānımı doyuramazdı
kimse bi ekin_ekēdiñ dē şuriye gādā bi demet_anca dōlduruduñ (102) hinÇi gübre atılıyor hē
şiylē ātılıyór her şiy hinci fenni (103) hē şiyē ilāç_aTmeyince olmuyor halil güvē her şeye
ilāç_atıyorsuñ (104) muhappet çoktu birbirini īsan çok tutādı hinci sennik bennik vā (105)
nēde hinÇi burundan kıl_altırmıyolā yaw gocalā gūcalara baqmıyór hinÇi genşlē (106)
haz_etmiyorlā yaw gocadādan ē siz gocameyÇeK mısınız dēm ā (107) çok_az haz_ētmiyorlā
göleÇiyim gūcalādan_az_ēTmiyórlā a benim dadalarım_ūle iTmes (108) a ā çok baķālā bene
benim iki dene ōlanım vā ōlanım çok baķālā bene (109) dedecimiñ_aylīni alırın_ışTe ha
şükrüde benim kaydim şükrüde şükrü alır (110) ōlanÇīme vedim torunuma halile vemedim
halil yiye yiyivedi de (111) ve benim paramı dedim şu kaydımı dedim vē ōlanım_emme halil
bubasıñ_ādını go dedi dedem (112) vī benim kaydımı dedim şiyē vedim şükrüye vedim de
vēme bubāna dedim (113) vemiyor bubasına vemiyor anası da emekli oldu hinçi onun kaydı da
anasınınķı da unda (114) bubasınınķı da halil şükürüde beş Tene kişiyiz biz eviñ_ichinde (115)
beşimiz de emekli oltuğ dedecimiñ_aylī bene gāldı anası da oldu bubası da oldu (116) otus
milyár çekti şükrü de bubasını emekli iTTi gāli azalmış epiy_emme tā wā (117) tā wā işTe
emme yēTmiyor göleÇiyim yēTmiyor dada hep çekti paraları ödüyor (118) beş Tene aylıK
girişor hadi altı yedi milyár geliyor_emme çekti paralara yatırıyor (119) yā gölem yā işTe hinÇi
para çoğ_olanım hē şē yīÇek iÇeÇeK Te çoğ gēyeÇek Te çok (120) ōle giyecek bulamazdıK be
giyeceg_iç pi şī bulamaztık nālinçik gelirdi (121) baķ anaciyim vādı benim çok çalışırdı bu
yalıñ_ayağ ōraK piçēdi (122) būle çağır tikenneri būle yalıñ_ayağ ayānnan būle yasā da ōraqlan
ōle piçēdi yok (123) nālinnē de kōpuveriTi ağaşTan nālin yapılırdı ayaklar_ñ_alTına evveli (124)

yoḲTu ōlançīm eveli yoḲtu pi ū yā hinçi her ūylē peK çoĝ_emme ū de yoḲ (125) muhappet te yoḲ yā nāpalım göleçiyim işte ömrümüzü aza mı çoğa mı bilmem ĝālī işte (126) beni oḲuma yazmam yoḲtur namas sıralarını bilirin ōle emme eski oḲumiye kitmedim (127) yeñi oḲumā da kitmedim bizim zamānımızda yoḲTu oḲul yoḲTu hāşimçīm ūyde oḲudu (128) hacıbekirlere gidēdi perizlere gidēTi urlāda oḲudu da sūna ḳōperētik müdürü ōlTu ōlançīm (129) halil de oḲulu biraĝivedi yarım hinci de odunculuk yapā işTe inçi odun da yaPmıyor (130) hēkes_inçi alĝas tolĝaz_alıyorlā ā baḲ ūkrünüñ_ēvine bu yıl döşeniyor (131) yeñi senede bizim buriye döşenecēmiş işte būle ōlanım yaşasın (132) hinçiki ūden aḡnamıyórún_ay_ōlanım ben hinçi hoş türlü hē ū hē ūylē hinçi pek türlü

Nasıl zaman geçiriyorsunuz?

(133) ūalvā tikerin ūalvā tikerin ūalvā ĝēdīn ūalvāçik tikerin ūalvāçik tikerim ben (134) urdan işte ĝoñşularım gelir aha dē ūste oturaḳlara oturus ūuriye oturuS bi yire kitmem (135) kendi bāçeçik_ēdēdiK ūuriye bu yıl da bāçe tikmedik aha ūurda bi āsaçīmiz vā (136) bāça tikēdik işTe tālañ baçañ vāsa gidiçeksiñ kitmeyince nēde yiceKsiñ (137) bene kōde anaçiyim bubaçiyim pi tāla veTīti unu da satTı halil getti (138) unu halil ĝüvē tā saTmiyimişmiş yoluñ_üstü oldīnden tā benim pu tāla para edecēmişmiş (139) saçaḳlıdan seytinniĝ_āltık pi pi tenem tāliyi sattılā da anam bubam vedīdi birē (140) urdan seytinniĝ_aldılā saçaḳlıdan unçāsıyla gölem_āltık hele uncāzı elimizde ĝāltı (141) hāçenmaTı hāçenmadı hāçemadı unu unçāz_ışte elimizde ĝāldı göleçiyim_ışte (142) purda ye ne Piliyim ben hē ū bol yīçek te bol giyecek te bol hinçi nēde göleçiyim hinçi (143) hısım_aḳraba bilinmiyor hadi hadi bazı dadalā anasına bubasına bile baḲmıyor (144) bēm dadalarım çoḲ baḳā adīle vā ūurda baḲmazlā payça torununu dē urlara oḲutmiye kitti de toḲtur çıḳdı (145) né ĝüzē saḡa né babanne beş ḳuruşluḲ on ĝuruşluḲ ūyi alıp da verme mi tēm (146) hiş sōlememiş toḲtur ziyānıñ_ōlan toḲtur çıḳti yā vememiş gölem_ıç haTi haTi hēkeziñ dadaları türlü türlü (147) işte allah hayırlı vēsiñ allah hayırlı vēsiñ göleçiyim vallā ḳışçāzlā yavız mı dadalar (148) yavuz geçin dalaşmañ dōĝüşmeñ dalaşma gölem ben ūaşşınlamışın deyiverin (149) dalaşmañ deyiverin köpeK dalaşı derlē ben_evel

zaman lafi ağarım (150) bñle bunnarın lafları gibi anmam hinçiki laflā gibi evel zaman lafi dērin

Torunların nelerle uğraşiyor?

(151) torunnarım benim_a ā bu şükŭrŭ hastānede bilkisayā ōreTmeni (152) bilkisayarlā hēp_unuñ_elinden geçē şükŭrŭnŭñ ũ torunuñ bubası da odunculuğ yapıyordu (153) odunculuğ yapā odun getiri satādı işTe puriye ġālī hinci hēkez dŭlgaz_alıyor (154) şŭle ııçak ē ġālī oTunculuğ da birağıldı yeñi senede bizimkine dŏkŭnecēmiş bñle dŭlgas (155) işte ōteğ_olan da kŏperetik mŭdŭreydi hinçi pi şī yapmıyor dadalarını evērdi bākādī (156) emekli oldu bursada hinci handeciyim bursadan ōdu sevdi bi ōlan urīē kitti ġoçī (157) urdan hāldun da çanağğaleden_aldı hākan çanağğaleden_aldı hākanÇiyim ankarēye kitti (158) urdan tāyini çanağğalēye çıkTı hākanÇiyimiñ urda dŭT sene mi durdu bēş sene mi durdu bilmem (159) çanağğalēye çıkTı a ġıs urdan gelirkene bubasının bēş kaT bi vā ũş kaT bi vā evi (160) kendi ev_aldı da ōle ġēlti ni ōlanım dēdim almasaña ev dedim bubāñ_evleri var_a (161) kime ġuyaçağ Tedim bēş Tene bi vā ũş Tene bi vā dedim bubası tālasını vedi bi bu ġoca ōlana (162) unu sāTTı halil satıvedi u zamannā para gene geçiyodu ya otuz milyere (163) kendi de āsasını almışmış işte uriye Pi ġŭzelyazıda uriye Te yāzın duruyorlā (164) urdalā yazlıkda hinçi çanağğaleye geleyorlā kışın kışın unnā ũle ōlançīmiñ_ırātı pek yavuz (165) dadaları da biriniñ ekizi oldu bi dā ġız_öldü bi dā ġız_öldü hinçi Pursada hāldun da (166) hande de urda bi hākan vā çanağğalede ũş dene dadası vā pēk yavuz_ırātları ōlanım (167) ōlançiyim u ōlan çok tutā bu tutamas tutamaz bu hemen yir parasını (168) çebindi yirmi milyon_ōsun yüz lira ōsun yir bŏn hiç sabā birağmas (169) hiş pırağmas bu pıras şī Pu ha dayısı gibi aynı hasan Tayısına çēKmiş göleÇiyim (170) çekişiyon ġızıyon diyomuş ali ġŭvē hiç Pırağmas kın_a göleÇīm senden benden de para istē (171) emme nāpıçağ hiş benim dediye kitmes bu bu küçüğ_olan bubasının_adıni ġodu da bu (172) dŏdu hinci bu ġaynānaÇīm ana dedi ben bubām_adıni ġuyçān dedi dedeÇiyim (173) ġuma bu ōlanım ġŭca şŭkrŭm ġuma dedi dŭvē çekişirsin dŏŭp çekişmem dedi (174) ni una çekişirdi gölem ne hızmaT buyurudu ona yüz vere vere diñnemedi de sŭna bubasını da sŭna beni de (175) hinci beni de hiş tiñnemez benim dediye hiç kitmes

emme ötegi öle iTmes (176) beni çok tutā ötegi ğuca olancīm çok tutā emme
nāpacaṅ_ay_olanım senden dōdu nāpacaṅ ya

Köyünüzde köy odası var mıydı?

(177) hā odada löbede bakılırdı sovra çıkādı bñle musāfir gelirdi (178) yōğan yataḶ götürüdüK
musāfire dē mi ali güvē odada yatırıdı odī bñle odun daşırdı (179) ğörüÇu tutulurdu ğörüÇu
ğörüÇu odun götürüdü āķasına budaḶ kesēdi odunnarı kesē de (180) ibramçık hep ğörüÇu
olurdu bilir miñ unnarı odiyī ũcaḶ yakādı musāfir gelirdi (181) yōğan yataḶ götürülürdü
löbed_evinden saba çıkādı Tēm āşam doyurulurdu (182) ölen doyurulurdu üç_öñ benden sene
geçēdi senden ibrama geçēdi bñle löbeT dönēdi (183) eveli öle olurdu olanım hinçi nēde
löbet_ışi hinçi ödī namasa Pilene gelmiyorlā hinçi (184) oruç pilene tutmuyorlā hinçi
eskiyinnē eveli oruş tutulurdu gece davul çalınırdı (185) dē mi hali güvē niylē olurdu hinçi
olanÇiK olanÇimiñ çöÇü Pilene tutmúyór hinci genşlē (186) halil tutmas_ışTe hiş tutmaz_oruç

Ne zaman kalktı?

(187) ni zaman ğāḶtı mı é īsán ğalmadı kimse yoḶ bi olan ğadaşçiyim vā (188) bi de işTe
gülşenīni vā ellez vā bi de āyan vā başğa kim vā ğara hasan vā bi de (189) üsiyinÇimiz vā
ürüstem vā bi de şī vā āmutlulu şī kāmīl işte unnā vā gölem (190) bi de faTma neneÇiK vā ğoca
ğarı olanı baḶmıyor_ay_olanım ğoca olan (191) aneye bakılma mı Tēm oğlanı baḶmıyor
baḶmazmış_olanı baḶmıyor gölem (192) Sebil ğarıçık sebil emme hükümāT peK baḶıyor
ğūcalara aylık çıkāTiyor (193) aylık veriyoru para veriyoru yoḶsuzlara burTa yēmeK Pilene
çıkıTı hep (194) ha şurda ferīdiye hep yēmek çıkıyoru iramazanda çıkıTıdi hinÇi filen çıkāmış
(195) unuḶ aylī yoḶmuş ta ğuÇa aylī veriyorlā emme ũle ğuÇa aylī alannara yēmek veriyorlā
hinci burda (196) ferīdēye hep çıkıyor āmutlulu ferīdī bizim dedelerimiSden aylık var_ā (197)
ũle aylık çıkannara vēmiyorlā ğoca aylī verēyoru işT_unnara çıkıyor (198) unnara çıkıyor
gölem hinç_ükümāT baḶyór_olanım Sebil deyi kimse (199) evel çok sebildi yoḶtu hā yoḶtu ta
undan çok sebildikti eveli bē çok sebilTik göleçiyim

Kaç yaşındasınız?

(200) evel_olanım yaş saklanırdı ğaynatacım benim hemen dada dōdīn hinci (201) benim hāşim dōdīnde iki puçuk yaş saklıdır iki puçuk yaş saklıdır hāşimiñ yaşı (202) yazdırmazdı bu ğaynatam yaşını saklādı esKere gideceK dērdi (203) tüşTī ğāQTī yeri bilsin dērti olağ dadasının saklādı yaşını yazdırttırmazdı (204) bizim düyünlerimiz izinnemesiz_ōldu Ta izinnemesis sūna da dadalarımız_ōldu hāşeylen bizim (205) sōna da bizi dadalarımız_ōldu da sūna da adamnarımız_eskere gidēkene izinneme almiye getiTī ğaynatam (206) urdan türkmen toktur vādi durğut toktur vādi burda bizi diñeltti (207) hinÇi urdan birē yaş Püyüktür_adamnarımıs āşelen bizim (208) urdan bu ğızların yerine oleyin dedi bu ōlannara wāmazdım dedi toktur (209) ōlannā eskere gideÇek é bizim dadamızdan habarı mı vā (210) dadalā evde ğāldı izinnāme almiye gettilē bizi izinneme aliveTi ğaynatam (211) ğaynatam çoK Pilirdi ğaynatam çoK Pilirdi heğ şeyi

Adınız soyadınız ne?

(212) münevve yurTdaş bizim_at soyādımıs anamīninki de yıldızdı dēm

Bir rahatsızlığınız var mı?

(213) belim çoğ_arıyor benim toktura çıkādı hāşim urdan mādem Te ārıyuru (214) mādeline şī vimiş şurup vedi hap Fedi işTe (215) hadi ōlanım hadi güle güle ta allah ğavuştursuñ allah tamāmına erdirsiñ_olanım (216) allah güle güle geçin_olanım hadi ōlanım dowā ederin

II/11

Bardakçılar Köyü - ÇAN

Osman Kenar (86)

Merhaba. Sizinle sohbet etmek için geldik.

(1) sağ_oluñ_ömürüñüs çoğ_ōsun ömürüñüs (2) bizim şurda bi hacı vā benim hani hısım_olur (3) hem de ismini veriyim ben izzet_adı (4) u kerāneci benden ifak_emme çoğ_akıllı (5) ben_āşam siktimi unudúyórun amına ğodumun sabāla bilemiyórun (6) ah benim_ōlannarım_ah

ikiñiz de sağ_ōsun (7) hem de bizim böün dērneḡ vā burda (8) ondan sōna gidin bi pīlāF şeḡkek
yiñ (9) bunnā çanḡa durúyó benim torun bunnā (10) hēy bizim_ōlan diñnesē bu beni yanniḡ
yere çekē bu beni (11) belli olmas šeye masar_ōsmāna fīlan gönderi (12) ah benim_ōlanım_ah
torosanı bilmē miyin len ben yeñiceniñ (13) kısır nene fīlan wāsa bize tavsiye et u hacı izzet te
kısır (14) benim nene wardı emme nene ölüm döşēnde bi senedir (15) nābacām benim ni yaraḡ
yicēm belli deyil_iḡTe (16) ben buldum gene bi nene emme ölmüyoru dirilmiyoru (17) iḡte
nābacām taḡtir böle iḡte ah benim_ōlannarım šinci biz gidecēz (18) dē orda bi çam tā onu da
yıkıtık mı emme odanın yannāna gideris (19) çay_içeriz ġāve içeriz ekmek yiñ bizde yiñ ni
gerekirse š bilir_unu (20) beni de di osman_amca göndērdi beni benim dayı šlu olur_u (21) ule
sen çok_aḡıllımiḡiñ maḡḡalla dede di (22) u da undan sōna eñ soḡuna da yazın (23)
masar_ōsmāna ikimizi de yaz göndēr masar_ōsmāna göndēr (24) bu iki adamı bulduḡ biz
bardaḡlāda di (25) ben_unnarı siziñ baḡıñıza çavuş_olurun diyon unnara (26) ah
bizim_ōlanım_ah sağ_olun teḡekkür_ēderin (27) nilē çıkıyor a bizim_ōlanım baḡ nereden
gēlmiḡiñiz de (28) kimeniñ sikini ġāḡmıyannarı bulacaḡsıñıs kiminiñ çok ġāḡkannarı
bulacaḡsıñıs (29) ah benim_ōlanım_ah bu erif iyi adam deyil ġālibā emme sen maḡḡallah
süllāmesiñ ġālibā biras (30) yaḡḡa ömürüñ çok_ōsun ah bizim_ōlan_ah yaḡḡa (31) āh
feridun_ōlanım ġördün yā šindi feridun dē urdan unnarı šle tut makineyi böle šeyi (32) undan
sōna ben de ediyim baḡ bunnarı iḡte šle unnarı ben devirdim (33) bi de de urda vā onu yıḡalım
gidelim bu šlannarıla (34) el birlik gidelim odanıñ yanına filen sağ_oluñ šindi nērde vāzife
yapıyorunus (35) tāsin_amca demiḡ kit osman_amcayı bul yaḡlı (36) u her yarā denk kelir demiḡ
bunnā da undan gēlmiḡ yaḡḡa

Köyün tarihini biliyor musunuz?

(37) ah benim_ōlannarım_ah sağ_olun torosan be eñ bildim (38) ni ġidā orlara vadık ni ġidā
gezdigidi (39) šinci unuttum ġāli ben ah benim_ōlanım_ah (40) u šinci u hacı izzet tediyim
seniñ bu köyüñ ġuruluḡunu biliyoru (41) nērden geldini nērden toplandıni annadıyoru
sağ_ōsun (42) hani siz de gēlmiḡiñiz yā šle bi ġonuḡuñ ġörüḡüñ urlāda ben de varırım šinci (43)
saha tarafta yola dayalı bi ev vā šiyi vā demir ḡapı vā (44) benimki demir ḡapı ununki ikinci

urda yāni unu arařtırıñ (45) ōlmasa biz de varyöz řinci dē urda bi meře vā onu yıķalım da biz (46) sen_ızzedi bulun bizim o oķudur size ō (47) bu kŃyŃn ğuruluřu yetmiř sekizde ğurulmuř (48) bilmem baķaseden gēlmiř kaķaseden gēlmiř size arñadır_u ah (49) tāsiniñ de eniřtesi olur ōldü u da ğarısıs (50) hane urdan çıķın da una yŃrŃn tā gezmen baķām (51) odanın yanında yemek fılan vā Ńrda yemek fılan yiñ (52) biz de varyöz baķām çay ğāve içelim (53) dŃyŃn yēmē yimē misiñiz dŃyŃn yēmē (54) hadi bizim_Ńlan sağ_olun da hani urdan yŃrŃn (55) anam anam yıķılayazdım ben bi řiy bildim yok beni de sŃle (56) osman_amciyi biz bulduk_emme Ńnda hiç_aķıl yok fılan dēñ_Ńna siz (57) seni tārif_etti di ō mařřalla yaw (58) sen her yeri biliyorun fılan deyiviñ_una

DŃğŃnŃnŃzŃ hatırlıyor musunuz?

(59) yok_ule sen de ben kař tāne dŃyŃn yapTım bizim_Ńlan dŃrT beř sefēr_amına ğoyum (60) řinci de ğāli yarā yidik Te iřte duruyoruz burie (61) Ńlen helal_Ńsuñ be çocuklarım be genç yařta baķ ekmek sābı Ńlmuřuñuz (62) ah benim_Ńlanlarım_ah çoluķ çocuk vā de mi evli misiñis

Kaç yaşındasınız?

(63) yař seksen_āltı fılan taha genç (64) ben sorālāsa on doğuz yirmi yaşındiyin diyorun nābalım Ńlanım yařřañ

KŃyde lakabınız var mı?

(65) bene bi řiy demezlē hiç ğazeteci diyŃrlā (66) kısr ğarılara ğazete dādiyŃrŃn amına ğodumun hadi yařřañ

Neden size Çete Osman diyorlar?

(67) zamānında siziñ gibiye çok_eřkiyāydım_amına ğodumun (68) řinci undan mı bilmem yā (69) birisi bene ğızilelmeden bi toķat çekti (70) benim ğocam Ńldü diyoru ulen yā bilemediñ mi diyoru bŃle baķķalda tŃkķanda çañda (71) amına ğodumun ben varın_iřte dēseñe ğocasımı da taķtim_ediyor (72) benim kaķa gēlmiř geçmiř gancıķ bŃle ğŃvātli (73) ah benim_Ńlan hadi

yörüñ e sağ_oluñ yaşşar vallā hā (74) tāsın bunnarıñ şeyi olur eniştisi olur bizim torunu (75) o dişini çekiyór_urda sikiyór şeyleriñ (76) bene bağ ben bi īsan_öldürdüm (77) çandan hayvan_arabasınnan bigiye gidiyorus hayvan_arabası benim_olanım bağ (78) arña da diñle beni urda hākım soydu soptu (79) bñle ğaldırdı ğoltuğ_altıma bağtı bi de buna bağtı (80) tñy mñ yoğ ben de biraz köseyin_e (81) sen bi boğ yimişin dēdi ē nē boğ yicēn dedim ben (82) birini öldürdüm eyi boğ yimişin dēdi hākım (83) bene cezā vedi de afa ūradı ah benim_olanım (84) bağ dünyā neriye vādı ah benim çocuklarım (85) şinci adım_atacağ yer bulamiyöñüz yāni şitmekten (86) yā vallā billā ūle çanda üş dört hāne vardı (87) benim bunıñ_olanı bubası bir_olan vā ben zenginin_e (88) dē ğancıqları bindiriyö dālāda geziyóru tozuýóru (89) e öle bütün malımızı mülkümüzü bitirdi üş tāne beş tāne araba aldı (90) ğız_unnarı sattı yidilē de şinci seni bene hızmātġelik yapıyoru (91) ah benim_olanım_ah ah benim_olanım_ah bis ūle tiyāre osmandım (92) bene tiyāre deyirlē bene hani benim çok kez dīme şı ettīme tiyāre (93) bağ meselā u sene şeye yolladım_adam da tiyāre yolladı beni di (94) hani u izēt Pilir_e ömürün çok_ösüñ hadi yaşşa

II/12

Zeybekçayırı Köyü - ÇAN

Kıymet Güner (77)

Köyünüzde düğünler için ne gibi hazırlıklar yapılır?

(1) yariyin_unuttum ben yari unuttum ben emme eveldeñ şey vārdı ğuzum (2) bñle hani tağsīnen mağsīnen gelmezdi gelinnē arabiynen gelirdi (3) manda arabasınnan gelirdi evelde āT yōdu bende manda arabası vardı (4) bubāñ mandalarinnan ğeldim sözlerimi diñniyoru muñ_inci (5) ayna asālādı bñle kilimlerñen_örtēlēdi arabanın_üstünü (6) ūndan kēli gelini içine ğuyālādı iKi üş tene de şī ğuyālādı (7) gelin_alıcı ğuyālādı öle getirilēdi düyünüm benim_öle öldü (8) bem burī geleli kaç sene öldü hacı (9) üç ğün dñn_olur bizde üç Kün hinci birinci ğún kına gecesi yapālā (10) kına yağālā geline dallı giydirilē (11) ūndan kēli ērtesi ğún de gene davul çalālā urdan burdan sādıç getirilē (12) davulnan bñle ğümbür ğümbür ālT

başdan meseġā köyüñ ālT başından çıķā (13) bi sürü ġsan gelirlē burġ ōlan_evine burda yirlē iĉēlē (14) burdan gene gidēlē bi dā sādıĉ getirilē bōle dūnnerimiz_ōle olurdu (15) ērtesi ġún de meseġā pazār ġún de gelini bindirilē ūrdan (16) alır gelirlē burġ ōle bitē dūnümüz bizim (17) üş dōrt tene sādıĉ olur kaç_okūrsañ_oku urda üş dōrt tāne olurdu

Köyünüzde “bayram yeri” var mı?

(18) bizim bayram yeri yoķ ġuzum (19) genĉlē gezēlēdi evvel bōle bi bayram sancaĶ ġurulcaĶ yēr yoķ burlāda (20) emme yaylada olurdu bizim hinci genşlē yaylada ġızlā sancaĶ ġurā sallanır (21) toplanırlā ūrġ müappet yapālā gidēlē birbiriniñ_evine (22) meseġā doyunurlā sulanırlā meseġā ben seniñ_eviñe giderin (23) unnā toplanır benim_evime ōle ōle muappetimiz çoġ olurdu (24) burġ ġēldim ben hani bŭle bayram yeri yoķ burda (25) bu köy ās sate ōle işte bizim ura ġalabalġdi

Bu köy önceden kalabalık mıydı?

(26) ġalabalġdi bura gene emme genşlē heP gitti şēye ĉaņa gidiyoru (27) meseġā ĉanaĶkaliye gidiyor ĉaņa gidiyor istambula gidiyor (28) ūrġ burġ dālġyōru genĉ vā bi iki emme çoĶ genĉ yoķ (29) unnā da ĉaņnādan burġ meseġā bāĉe yapmā geliyōru (30) elma yapmā geliyōru şōle bōle işte ĉalıřmā geliyōr bullara (31) çoĶ genĉ de hep ĉaņnāda ūrda burda şeyirlēde Ķasabalāda yāni

Bayramlarda ne tür eġlenceler yaparlardı?

(32) yapılırdı yapılır arap yapālādı ōle birbirinnen oynālādı (33) şalvar giydirilēdi unna bizimkinnē řē giyēdi şalvar giyēdi (34) adamnā ĉember bālanır bōle bi de dede olurdu (35) bullarına saĶal yapālādı bōle dediyi ōrterlēdi dēynek verirlēdi eline (36) dıĶĶıdı dıĶĶıdı ġızlarınan_oynālādı işTe ġızlā da donanır gene (37) ġızıñ birini bōle ĉekē gidēlēdi Ķapā ġaĉālādı (38) ārĶasından sēydiřirlēdi ōle müappetlē olurdu bizim ġuzum (39) u muappetlē hinci ġāli olmúyoru bilmiyōrun ġaçında bitti (40) unnā bitti ġāli u zaman araplā maraplā çoĶ bōle şeylē yapālādı (41) dūyünnēde çoĶ_ōle müappet_olūdu (42) bizim burda deve olmazdı dē mi hacı

olur mūdu be (43) bu ozancıkTa mı ni bi yérde olurdu ozancıkTa yapālādı (44) bizim bullāda olmazdı da şurda bi kúy vā ōzanÇık diye urda yapālādı deve (45) unnā çok yapādı ōle deve işini bōle ōlançim (46) bōle bizim_ömürümüz_ōle gēşti işte

Okula gidebildiniz mi?

(47) oқul yōdu yoқ bi yaylıya bizim ancacıҚ gēldiydi bizim çıқdımızda (48) oқumadım ben yōdu üç gün dōrt gün oқulā çārdilā beni (49) bi dā çārmadilā yaşım u gıdā tuttu (50) yōdu yaylada filān_ıç tā u zaman anca gēldiydi tā (51) oқul yōdu bu kōlede u zaman_ıç yoқ yoқ suңra gēldi u da (52) işte yaylıya bizim anca gēldi beni de üç gún mü dōrt gún mü tuttu (53) u gıdāçık duttu u gıdā çārdilā vadım (54) u gıdāda ni ōrencen bi dā da çārmiyivēdilē gāli yaşım bitti

Çocuklarınızı okutabildiniz mi?

(55) güççüҚ_оқудu gız da oқuycādı işte bubası imam_atipte oқutçādı unu da (56) soңradan gārdaşı bende dursuң dedi una vedik (57) gocaman da biraz_оқудu biraқTı a işte unnā da hinci emekli oldulā (58) şī gız_olmadı emekli de ũ goca ōlan_ōldu fabriқadan_emekli (59) şeydi u şöfērdi yāni avuқat güççüҚ_ōlumus

Gençliğinizde nelerle uğraştınız?

(60) bānan bāçiyneñ_ışte burda çoluқ çocuk (61) biraz gāynatamın yanında durdum biraz bunun yanına gittim işte ōle (62) çiftçilik şu bu hep bāça bāça işi (63) hinci gāli bāçalıқTan vazgeştik ā bu bāçamız gāli (64) gāş tane tāla bāçe ekēdik fasülledir misirdir şudur budur (65) öküznēñ_eşşēnen çif sürēdim ben bi de öküzlerīnen yā (66) zōr_olmúyór_u zaman gēñşdik sabanı atādıқ edēdik (67) öküzlerīnen tālanıñ bi baştan bi başına varı gelirTik sürēTik sabannan

Orak da var mıydı?

(68) ā oraḲ_olma mı ıaş tāla oraḲ_olurdu bir_ay_ōraḲ biḱēdiḲ (69) dōrT beş tene tāla ekilirdi evlāt evelden (70) e u zaman da bōle ūē yok biḱme makinesi yok (71) elnen biḱilirdi hep dūven sūrēdik (72) ēvde mallarımız oluyordu savıyoruz_ediyoruz

Manda yetiştirdiniz mi?

(73) mandiyi ğaynatamda ğōrdüm ben_ışte ğaynatam ğeldinde manda vārdı (74) bubamda da wārdı bubam da ıalışırdı bayırlāda tomūruḲ ıekēdi (75) a bu ğaynatam da ıekmiş tomūruḲ mandalardan (76) ē sonra bubamın mandasının biri kōpürüden düştü öldü ğarı vazgeşti (77) ōle iřte biz de bunnan ğāli sonra öküşçülük yapığı (78) öküř yetiřtirdiḲ e öküř ıif sūrēdi arabıya koşadığı (79) odun getiridiḲ e meselā bāıya gidēTiḲ arabiyen pi ūiyle getiridik (80) e öküř u zaman ğüçliydi hinçi ğāli dırāktorlā vā (81) arabalā vā ōle evlāt_ışte (82) ōle ōle ömürümüz geşti yāni bu yařa ğēldik

Köyün ıayına iner miydiniz?

(83) bizim ıoçukla gidē oynādı bunun ūeyi vārdı ğārdařı vārdı (84) her ğün balıḱ tutā gelirdi yenge balıḱ pişirivi bene (85) tutā gelirdi hemen gidiveridi u zaman da bi balıḱ_olurdu bi balıḱ (86) alabalıḱ_olurdu anām bu ıayda bi su vārdı u zaman (87) emen gidiveridi u daşış_altlarına tutā gelirdi ēlenen (88) keletir ğötürü bi de hani bōle ūeyden sūtten örelē (89) bōle sūtten örelēdi keletir yapıp keletiri de suyuñ_ıçine bandırırılē (90) biri de kıřalivēri unu dař_altlarından dolannādı içine (91) hēr ğün balıḱ tutādı balıḱ wā wā gene (92) ıoluḱ ıoçuk tutüyörü tā ıoḱ boldu su (93) bu suyuñ birazı bölünüyör_ınci ūüle ūiylere bālara bāıalara yokārlara (94) az geliyör_ınci ğışın ıoḱ_olur gene de (95) bayırın başından daşların_altından ııkıyör yā (96) holta u zaman bilmezlēdi dē mi hacı bilirlē midiki (97) ben hani hōltasının fārķında deyilin ōle keletir ıoḱ ğötürüken ğörüdüüm ben (98) keletiri aliveridi ıoçuklā bi de sopa alırlādı eline (99) gidēledi hemen ıaydan dürtüverilē yātırırılē keletiri

Tarlalarınıza zarar veren hayvanlar hangileri? Domuz var mı?

(100) e domuz_olma mı domuz_ālma tālamıza gelirdi (101) yir_almaları e bāçaya girdini her şeyi yir domus fasüle yir meseĻā (102) ğabağ yir elma yir ni bulusa (103) hinci cevizlē dōkülsüñ cevizleri dibinden yir ıatır ıatır (104) yılan da girē hiç bullāda bilmiyōn zarār vedi mi ğaçādı yılan

Ayı indiği oluyor mu?

(105) köwe indi hoca geçen sene mi eveli sene mi kölere indi dē mi (106) ā Şu bizim Şurda tālamız vādır (107) dā unuğ bařlānda ullāda gezinmiş_ā gece bōle (108) dē urda bi ev vādır eviñ yanına dōru soğā gitmiş vamiş_izleri (109) a bu Şu yoğālāda da göründüdü hoca dēm (110) geliyor_ā Őullara zarār vemiyor hiç gene zarāri yoğ (111) ullādan_īsannā görüyor_unu ğaçıyor (112) öle zarāri yoğ_ıç allā Şükür_ıçpi öle zarār görmetiğ_ıuzum

Eşiniz İstanbul'da yıllarca görev yapmış. Eşinizle siz de gittiniz mi?

(113) ben gitmedim_unnara evĻat ben sülekōwe gittim örençike gittim (114) e çoçuklā da öluvēdi u zaman ğāli ğaynatamıñ ğaynamıñ yanında durdum burda (115) bu gitti ğēldi ullara soğra eñ soğra ğāli burda durdu biraz Tā emekli oldu (116) ē ğaynam ğaynatam da bağmak_istedi burda ğaynam ğāğamadı (117) ğaynatam çabucağ_namazda öldü emme ğaynam payā bi durdu (118) bēz bālanmak_istedi işte bāğmak_istendi öle evĻatım öle

Bahçenizde kendi tohumlarınızı mı kullanıyorsunuz?

(119) biz_unnarı kendimiz yetiştiririz (120) zirāttan bis hiç yeñi öle ālmazdığ_emme soğra soğra_īsannā almā başladı hinçi ğāli (121) bunnā hinci bu yıl ekiyorus_tōmunu kendimden ben hep kendimdendi (122) ilērden bi kereçik bu āldı ğēldiydi pembe domata dēye (123) unnādan ğāli_īsannara da vedim ğāli kaç_senedir_unnā deñiřtirmiyōrú yāni (124) almıyoru kimse alan vā mı bilmiyorun ğāli ben hani (125) alan da vādır belki de biz meseĻā Şuri fasüle ekdik (126) fasüleden tōm birağivāris yeñi sene unu ekeriz (127) gene birğún sene gene toum birağırız gene öle ekeris (128) ben tohum_almam_öle fasüle tōmudur domat tōmudur Şudur budur (129) millet_alıyör hinci ğāli yeñi almā bařladılā

Bahçenizde ilaç kullanıyor musunuz?

(130) eveldeñ hep mal gübresi atātıK_emme hinci millet atiyör ğāli (131) ılaç_atiyör_işTe u zaman hiç böceğ_olmazdı (132) u kemirede hiç böceğ_olmazdı biz heP mal kemiresi atātık_evelde (133) öle böce olmazdı hiç çok wērim_olurdu u zaman (134) e hinci ğāli olmúyór hēr gün_ılaç_istiyoru millet (135) öle ılaç ğaraşnan_olúyóru meselā ĩsannā öle yapıyóru (136) bizim āz biz_ā şunu ektik (137) meselā ılaşlamaTıg_emme bir_avuç bir_avuç işte éyleniriz detik

Kış mevsimini nasıl geçiriyorsunuz?

(138) ğār burda çok yağā bu yıl bi ğār yādı bi ğār yādı bullara (139) ğışın çağda durúyóruz bis_inci on senedir yazın burēi geliyós (140) çağda avukat bize ev alıvedi unnā bakiyör bize (141) götürüyor_urda unnarıñ_evleri aylı evleri vā bize de ev_āldı (142) urdan biz_unnarıñ yanında hani unnā geliyörü gidiyörü bize (143) bize urdan_işte yemek getiriyórlā işte bazarımızı yapālā (144) şunumuzu bunumuzu ğetirilē dolaşırlā gidēlē evlatlā benim_üçü de öle evlatçāzım_işTe

Elektrik yokken nasıl zaman geçiriyordunuz?

(145) elentirik yoKKen ĩambada ĩamba yakādıK ğuzum ğaz yakādıK (146) yemēmizi de bak ayğazlā filen hiç yōdu (147) hinci güççüK_ayğazlā ğoca ayğazlā hepsi vā (148) u zaman ğaynatam da muttārdı yirmi sene muttārlık yaptı (149) çok musāFiri gelirTi ben dē urlādan yongā toplā gelirTim (150) bōle dē iliyannara şē yongası dal yongası şudur budur çayı öle yapādım (151) āsKerlē çandārmalā bōle ĩsannā muttār_oldündan hep burī gelirdi ĩsannā (152) unnāra çay yapıyin diye ũraşırdım_işte doyuriyin suyuniyin diye işte (153) meselā peynirdir yumurtadır öle şeyleri çok sevēlēdi (154) yōrttur süttür öle bişiridiK ğörtug_öñnerine yā (155) benim ğünnerim_öle ğeşti yā ğaynatamıñ ğaynamıñ yanında çok TurTum (156) hani bunun yanında āz durdum ğāli emekli olunça bu da burda ğāldı (157) ğocam da burda ğāli yaşıyöz_işte bōle (158) yazın burda ğışın çağda çoçuklā hinci bayramnāda gelirlē (159) arada gelirlē her ğún teleFon_edēlē işte (160) unnarınan müappet_ediyörüz ğeçiriyörüs

Elinizde kına mı var?

(161) evlât bõn_elime de kına yakdım da kusura bakmañ (162) elledim seni emme gurudu ğali
(163) bu ellerimiñ arasında bi gidişme olúyór da ilaç mılac alıvidilē emme bu yakıyór da
durduruyór payā bi on_om beş gün olmüyör_u zaman (164) undan bõn yakındım mı
ırāt_ediyörün yāni u zaman öle evlâtçāzım (165) çağdan çocuklā alıp yollüyörü bene bõle
evlāt (166) dünyāniñ_işi işTe bõle bõle ömürümüz geçti (167) seksen yaşına girTik oturüyös
ğali burda işte

Kaynananızla aranız nasıldı?

(168) ğaynanamıznan aramız eyiydi de (169) eyiydi ölüm yā bilir_işte çok şeylerini añnatmiyin
(170) ğaynatamnan çok_eyiydiK bak (171) ğaynatam hiç_öle şudur budur demedi emme
ğaynam biraz çokça ğarışırđı (172) ğaynalā çok_ğarışıyór sāte gelinnere dēm (173) inci meselā
benim gelinnē de burda ośa ben de ğarışırım belki (174) pussam dursam eyi emme
pusamaz_īsannā öle dēm (175) beride çanak tıngırdā ille tıngır mıngır olur yā (176) ğaynanam
sērtti biras olanına sör baK olanı her gün_añā (177) gelene gidene añıver yā
ben_añnatmiyin_una soruve yā (178) ni çekti bende ni çekti u olmasa beni ğovacadı (179)
git dērdi hep durma burda dērdi (180) e ben_üş tāne dadiynen neri gidiyin köüñe git dērdi
(181) anañ bubāñ_evine dērdi bu olmasa beni ğoçaklardı (182) dibinden_alıviseñ dırnāna ğadā
bitmes a evlāt (183) bu sölē durār gene her ğún gelen_īsana deyiveri (184) gelene geçene
deyiveri benim_anam dērdi (185) çok yaptı buna dērdi yaptı yaptı çok yaptı haKkaf (186) çok
çektim_emme nāpiyin ğuzum ğocamdan_ayrılmaKtan çekiceksiñ (187) evelden ayrılmaK yōdu
bizde (188) hinci ğeşlē sārđıramadı mı hemen_ayrılıyóru (189) ğeşlēde de bazı ğeşlēde de
ğabağet vā (190) meselā siz de olmuşTursuñus çoluK çocuk sābı (191) çoçunuz vādir hiç anañızı
da bir tutuñ ğarıñızı da bir tutuñ (192) sōlenmiyiviñ ğarı ğoca añnaşamadiyin_işte añnaşiyin
diye ūraşırlādı (193) hiç pōle ayrılmaK şı yōdu çekēdi çok çekēdi (194) meselā hinci amcañ
bene bi şı desiñ tamam tamam tamam tamam_öle (195) meselā ısannā geçinemeyennē öle dēdi
(196) e biz bunnan hiç birbirimize ġaf sōlemetik şētmetik (197) bu hani birbirimizi idāre ettik

neniyi de idāre ettik (198) anasına da bi ū̄ demedi bu bene de bi ū̄ demedi (199) ben ū̄le ū̄le ū̄le idāre ettim neniye gömdüm yā ū̄le evlātım (200) ğaynatam da ikindin namazına durdu ikindin namazına durdu (201) ben de burda fasüle kılçıklıyódum (202) benim detiklerimi hep yazıyorusun dē mi diñne unnarı soñra (203) ikindin namazına durdu ben de fasülle pişirçēdim (204) yeñi fasüllele çıkıyórdı böyle namaza durdu ben ocā hurdum (205) dedim ğaynatam çıkmadı baķām tışarı dedim bakıyın şuna (206) bi de baķtım benim ğaynatam ū̄lmüş namazda böyle secdede ğālmış (207) bu da burda hoca gittim bi ū̄raştım ğaynatamı ğaldıramadım (208) çeviriçēm böyle çeviremedim gittim buna bu da cāmide payaca ırak (209) şuriye çıktım ünne dim bi ğadına ünne dim burda cāminiñ yanında ğadına (210) sevīm sevīm dedim ēy dedi hoca dedim çabuk_eve ğēsiñ (211) u dērmış ni var ki hinci ğēldim ben (212) ben ikindin namazına buri hinçi ğēldim (213) acaba bi ū̄y ū̄dulā bunnā demiş hemen siyide siyide ğēldi (214) ben de gene ū̄raşırķan ū̄raşırķan ğaynatamı yüz yoķarı çevirdim (215) bacaklarını düzelledim böyle soñra bi adamnan ğēldi u da amca ū̄lunnan (216) e işte elini ayānı āzını bālatık yātırdık (217) ğaynıma habār vedik işte ērtesi ğún gömdük ğuzum (218) işle böyle işte böyle böyle ğúnnerim ğeşti evlātçāzım (219) anāñ şeyini sorúyórlā baķ ğeçinebildiñ mi (220) deyivi biçik baķām ben deyiviremedim (221) bi çiliylen ğeşti benim ū̄mürüm allah kimseniñ başına vimesiñ (222) bu da ğaçadı cāmi yanına meselā ğaçadı ezene ğaçadı (223) e ben ğalırdım ben unun dıñıltısını çekēdim (224) e nāpiyin_a evlāt gitçek yerim yoķ (225) wā anam bubam vā da bunu bırakıp nası gitçēn (226) dadalarını bırakıp nası gitçēn git dērdi bi de

Kaç yaşındasınız?

(227) ğüççük yazılmış benim yaşım_emme soñra böyüлтülē işte benim bubam yazdırmamış (228) āsKere gidēken bubam benim yaşımı yazdırmamış Ta beni dōrT yaşında beş yaşında geldiye yazdırdılā (229) annadıñ mı hēpsini bir topladıla dadalarıñ bi sürü dada (230) yaşımızı yazdırdı dedem yā ū̄le dōrt sene bubam_eskērde durdu (231) yā dōrt sene evelden_eskercilik çōdu dedem baķdı dedem bize (232) ū̄rdan nenem vardı dedem vardı mal melāl çok_ışte (233) unnā kimini satādı dede kimini işTe biz de çalışırtık (234) yetişKindiK biz de ū̄le ū̄le baķındık evlātım (235) bi ū̄çiK_olmatık kene allāmıza şükürler_ōsuñ ū̄le

Kaç kardeşiniz?

(236) ikisi ērkek dōrdü ğıs ōliytik_evlâtım_işTe (237) u zaman sorun yōdu da hinci sorun çok çıkıyór ğāli (238) merēsten çok çıkıyór hinci ğāli hinci merēsten_evlât (239) hinci vemicēm ben de gircēn (240) meselā bu eve bu evlere eski evlere bubam bize biraķıyóru (241) benim bi ğārdaş vā ben de gircēn diyóru (242) benim de vā haķım_urda tiyóru (243) işTe bōle bōle bōle meres işi hinci ğāli īsannarığ bōle (244) bilmiyon ēsKiden de vā mı yoķ mu urlarını (245) meres_işi çok ā ōle evlât_işTe (246) hinci ğāli sorun çıkıyór evelden sorun yōdu evdiykene (247) kimimiz_u işe gidēdi kimimiz bu işe gidēdi kimi mı yapadı (248) kimi aş bişiridi kimi de ēKmek pişiridi ōle ōle geçinirttik (249) ekmē satın_alıyórus hinci ēsKiden bi fırın_ekmeķ_atçāz (250) şurda vırın vā bağ benim ūnu bir_avta yīcās (251) buzdolabı yoķ çamaşır maķinesi yoķ su yoğ (252) dē çaydan destīnen su getiridiK burī golumuza daķınıveri te (253) bi ğırılır dēstiniñ ğulpu ğopā bilmem ni (254) ni ezyet nābiyōn nāsı ğırdığ dēstiyi dēr sene (255) biraz da çekişir ğaynanam anam_ōsa anam da çekişir (256) anamığ suyu yaķındı ğaynanamığ suyu u zaman irādi (257) hēnci baķ hōca kaş tene çeşme yaptırdı burda (258) rātımız_eyi allā şükür yā

II/13

Akkatır Mahallesi, Belen Köyü - EZİNE

İsmail METE (80)

Köy hakkında bilgi verir misiniz?

(1) esas yörük çünkü biz göçebēdik (2) biñ doķuz yūs kırķta flen bizi burdan ğoyuvimedi hōkūmet avuniyi kırķ kırķ birdi ğālibā (3) çok iyi bilemiycēm ormandı yāni orman ğoyuvimedi biliyō müsün burda ğāldıķ (4) burdan ğoyunnā ğoyunnarı bilmiyum da sirlā hayvānnā burdan avuniyiye ğaştı da mal sāpları bāçalının yanından flen bubamgil dedengil geri gettilē malları (5) işte ğaz dāi yā yeniceniñ üstü yörük mezerlīne vāmadığ mı sen (6) vāmışığ e tamam_işte benim_amcam_urda amcamız_urda (7) bizim hanımığ nenesi haççe nene de urda u dallı mezērliK derlēdi (8) ben birkaç kere kittim ğaynata sāķan orī biliyō müsün

yeniceniñ üstü (9) arpa tarlası moç öldüren suyu u sırtı dede sırtı sazā ğıdan gider (10) urlāda
 ben bi ara tütün mütün de kúşturdum bi ara biliyó musun (11) ē ğarağocada dedēñ aretlī
 varıdı emin ātlı (12) çaķmak çayırında hacı dayınıñ aretlī varıdı unnāden tütün alırdım (13)
 kāt alırdım ğaçak kāt tavanca mērmisi alırdım ullāda (14) hani gidē gelirtik ullara biliyó
 musun (15) e ğaraķışla bu beleñde sāten keçe evi vādı u zaman şey yoktu (16) bōle ev yoktu
 ŗurda benim nenēm evi vādı keçeden işte veli ebēm evi vādı (17) burlāda şey binā yoktu
 beleñde bizim akrabamız va (18) u hacılāñ mēmet çavuşlā filen benim hanımıñ dayısı olurlā
 (19) aynı bura nasısa ura da avunyiyi bu belen köü aynı (20) yalnız bu aķatır bu ğoca ķatır
 küçüķ aķatır diyorlar a ben ērmedim (21) urlāda bi adamıñ ğatırı ölmüş urdan aķatır ğālmış
 tabi biz ērmetik (22) bōle ańılırdı ŗindi sen de muhtārsıñ bizim burası yēdi māle yēdi hāne (23)
 ğaradere andıķtaşı çamoba üç ğayhan dōrt aķatır beş saķār altı ğaraķışla yēdi bu belen köü bi
 muhtār (24) sizin bigi muhtarlā bi muhtar bu yēdi hāniye ŗiye māliye baķıyōdı annēbiliyó
 musun (25) e ben bōle biliyum deliğannı sen nası biliyósun biz nāsı dīcēz hinci sene ni cevap
 verices (26) e canım ŗindi her köüñ adı vā yaylacıñ adı niden ğālmış (27) köseleriñ adı niden
 ğālmış yaylacıķ niden ğālmış (28) bi kiŗi senin bigi zengin bi adam yaylacı ğēlmiş meķan
 ğurmuş (29) urda yaylamış yaylaçık Ķālmış adı köselē niden (30) iki köse geliyoru biri ğāķıp
 kösederesine gidiyo ēvlen biri köselēde ğalıyu (31) biri köselē ğalıyu biri kösedere ğalıyu
 annēbiliyó musun (32) beleñ de ğöçebe öldü üçün belen köü bele çamiçine beleñ köü diyorlā
 (33) belen köü dīl ura andıķtaşı çamoba ura esas beleñ burası burası hē bizim köy (34) sōna sen
 geziyōsün sen bütün ŗiydiyōsün (35) bizim köy ni geçiyu beleñ geçmiyo mu (36) e u zaman
 belen köü demek ki avunyiyi ğúŗtū zaman ē urası ğaraķışla (37) burası da ğatır ölmüş aķatır
 ğālmış işte annēbiliyō musun ben bōle biliyóm

Köyün geçim kaynakları nelerdir?

(38) tabi bizim bütün geçim ğaynāmıs hayvencılıķ (39) ŗinci sen tā iyi biliyon uvası movası yoķ
 burlarıñ vā mı (40) yaylacın de yoķ köseleriñ de yoķ uvamıs yoķ (41) bis deliğannı bōle biliyus
 sin nerelisiñ

Gençliğiniz nasıl geçti?

(42) ben biliyö müsün kıupiyi köpēm varıdı (43) awcılıklaŋ ğoyunculuqlaŋ keçiciliklen bubamızdan ni bulduksa (44) bōnuŋ amcasiyim ben bu benim ğārdaşım_olanı bu biliyö müsün işTe böle (45) vā şindi muhtarıŋ da vā av köpē bi yaşliyiz ğāli bis sēksen yaşında

Hıdırellez'i kutlar mısınız?

(46) bizde hıdırelles kıurtlanmas bizim birlāda evet (47) hıdırillezde bi olaŋ kesen ğuzu kesen olur ama toplanıp ta hıdırillez kıurtlama olmaz bizde olmas

Evinizi kendiniz mi yaptınız?

(48) e tabi bu ēvleri kendimiz yapıyōrüz yā burda kaş tene ev vā yā (49) on tene yirmi tene ev vā hēp kendimiz baŋ bu muhtarıŋ_evi kendi yaptırdı (50) benim_evim vā urda gendimiz yaptırdık deliğannı ōle işte

Köyde halıcılık yapılır mıydı?

(51) bizim burda halıcılık oluyōdu yāni biliyö müsün (52) bu şinci şiylē çıkıncıya ğidā hani bu halı kıursları çıkıncē biraŋtıla halıcılı (53) benim hanımım falan doŋurdu yāni seççāde bigi ōle halı doŋurlādı biliyö müsün (54) kilim toum_jybesi falan hani toum_atmak_için hiybe filān

Köyün farklı bir geleneği, göreneği var mı?

(55) bu köyün mü ni gelenē görenē olaŋ (56) seniŋ ğıza ben dūñür gidiyum olanıma aliyum (57) bi ğurum daul tutup geliyüm zangaŋ zungaŋ gelin yapıyöz (58) hadi evine götürüp yatırıyöz işTe bi görenek bi gelenek yok (59) ben yeñice tarafı yeñiceden gelin_aldık biz ben bilmiyom_urlāda ni oldūnu (60) ben torunuma yeñiceden gelin_aldım biliyö müsün (61) böle seniŋ bigi iki tene ünūverse mēzūnú (62) ē polisliyi molisliye kitti biraŋtı urlāda bi şiylē oldu ni oldūnu bilmiyóm ben (63) bu dā iyi biliyo biliyö müsün bizim küçük gelin yeñiceli (64) eskiden oluyōdu hani dūñnē meselā şiylē bizim eski giyimnerimis böle kısa don giyēdik (65) pırpıt tēris kıadinnā aynı şiyi giyēdi (66) biz şindi avunıye gidēdik ben benim ānnem (67)

benim annem bunun nenesi yedi yüz geçi yetmiş beş teke saydırmış (68) burdan avunıyiyi köçebe kitmiş benim annem annēbiliyö müsün (69) yedi yüz keçi yetmiş beş teke sayımcılā bis sayım veritik (70) ērmişinizdir siz menderes hökūmeti ğaldırdı sayımı (71) u ğaldırdı çoĖ ben vizekāt bekledim burlāda çardāñ işlerinde (72) yirmi ğuruştu bi mecit mecit biliyoñ mu sen bilmeñ ilāzım yā (73) beş mecit kaç para yapā bilmiyoñ beş meciT bi lira (74) mecit para vardı bizim zāmanımızda meciT beş mecit yirmi ğuruş (75) yirmi ğuruş beş tene yirmi ğuruş oldu mu bi lira (76) alTmiş tene kırklık alTmiş tene kırklık altını bi yere dizdiñ mi bi kısık olüyórüdü bizim zāmānımızda alTmiş tene (77) orta yerine bi segizennik geliniñ boynüne dađıyórús davulu çaldıriyüs annayabiliyöñ mü (78) sizin urda ğocabacaqlā şeyiñ ğızını ğaçırdılā ü ni küpürtülē çıkardılā (79) şinci kārdeşi şu véyis vē yā ezīnede (80) véyisiñ ğız ğārdaşını ğaçırdı ğocabacaqlā yaylaçık yerinden oynadı (81) bubām āretlīdi etem dayı ğocabacak etem (82) adam ğızı āldı Kitti ğarımcalı ğabāca bāladıñ mı ğarımca yiceğ adamı (83) en ayırlısı ğızı alıñ ğarımcı bālamañ yā şindi unnā şöle yapTılā (84) yaşı ifağ çıktı āldı vedilē e dūnnen alcaqlādi şeyi gelini (85) bekir dayı çıkarıcādi seytine gidiyorlā (86) halil ölen ğorucu halil bi de bu muhtar mēmet bekiriñ önüne geçiyorlā urda (87) ben ğarımı nişannımı niķālımı alcāniñ diyoru alırsıñ almassıñ (88) bekir dayiye urlāda bi iki toğat atıyórlā (89) ğızını alıP geçiveriyórlā işte öle oldu u öle oldu (90) eskiden biz dūn şindi pazārtesi ğün getiriyorduk daulları gelin daullarını (91) cumā ğün ülen ğoyviriyorTuğ kaç kün gidiyu dūn (92) pazārtesi ğün getiriyorduk çalgıları cumā ğün ülen ğoyviriyotuk çalgıcıları (93) götürüp yerine bırakıyödülē öle (94) eskilēden olüyumuştı şinci bilmiyum vā mı ğaçıran şindi bilmiyum

Kaç yaşındasınız?

(95) ben biñ doğuz yüz otuz yedi dōmnüyüm kaç yaşında olüyöm (96) e bak işte sormıycēñ sen vericeñ civābını yā (97) beni ğonuşturmā çağırıyuñ emme yaşıımı bilmiyuñ (98) ben otuz yēdiliyim işte böle bağ bene çağırmasıñ adımı bilemiyósúñ (99) işte beleñ nası ağatır nası niylen geçim sāladıñ (100) bunnarı şīdiyösün ama hemen ben sōliyinciye ğidā taĖĖadan benim adımı çıkarmañ ilāzım

Belen Köyü - EZİNE

Mehmet Elibol (78)

Köyün tarihi hakkında neler biliyorsunuz?

(1) yā dedelerimiz zāti oluşu buralı yāni nērden geldiler urasını bilmiyon (2) herāde orta asyadan geldik yā bunnā eskiden yaylacılık yaparımışdı şıye ğaz dāna (3) göçbecilik yaparımışdı ğışın kāsım ayında gelirmişdi burī (4) hıdırillez bir dedi mi tu yallā gene dā mal ğalabāmı (5) yedi yüz geçi saymış birisinne tāsilder yēdi yüz geçi dā geriden geliyomu (6) bi de ğafadamı varımış gelennē demiş bu Kafadanıñ_ösun demiş (7) bu dāñ_üsTünde durmuş_u dē su sağarıñ_üsTünde adam (8) zāte burdan yayliye gidēken unuñ geçi geliyo (9) malı geliyo dedi mi herkes yūldan çekilirmişdi ğalabalık sīmıyomu ki (10) yedi yüz geçi neri sıā arğadı u çıkamaz u sürü çıkamaz dā iç_çinden (11) burası beleñ şurla ğālmış herhā zandederin kevrannā geçermişdi burdan (12) e işTe burda esgi isannā diktetörlük yapmış_erāde şu belādan geşsek (13) şu belādan geşsek derlerimışdi şu mezērik var ya bizim urda mezērikde (14) he u zaman hurrānnıĶ gelinimışTi adam burda adamı dövüyomuş sövüyomuşdu (15) ariyip suran yoğ_adi yāllā

Önceden köylerde eşkiyalık var mıymış?

(16) yoĶ bizde yoĶ undan yoĶ başKe yēlēden var çakmağlāda file varımışdı (17) bu alamşada varımışdı bi şē gece çıkarımışdı günüz işine giderimışTi (18) dā evveli meselā köylēde efebaşlar varımışdı (19) bi tene kösederede bi tene meselā beleñde bi tene tavağlıda (20) u zaman da çalgıcı çalgıylan_olumuşdu dūnnē zım güm (21) pazartesi gün āšem gelirmişdi cumā günü ölen gidermişTi çalgıcı burdan (22) ağatır mālesinde oturuyomuşdu çolağ hasan derlermişdi (23) kösederede dūn varmışdı başlamış davul şitmē (24) unnāñ varmış şī yaptından hemen ğākıyodu bu urdan ayağabı fīla giymeK yoĶ (25) tu köSederī bi de vāmı ş urda bi efebaş varımış_u hepsini şīdiyömüş (26) beriki varıyóru giriyorlā birbirine

Köyün geçim kaynakları nelerdir?

(27) vallā geçimi işTe mālçılıqlan hayvancılıq memneketimiz_az bizim Kıır (28) e muttar de bilir a şurī çık ot yok

Köyün gelenekleri hakkında bilgi verir misiniz?

(29) geyimneri esKi iş giyēlerimişdi şinci unnādan yoğ gi (30) kısa kıusPetlē giyēlerimişdi çoraP aha burī gīdā çoraP giyēmişdi adam şiyē doquma kııl (31) sōna sōna işTe bozuldu gā u geleneklē KİTdi bütün şinci bāzı televizyonnara çıkıyō (32) yörük gelenē diyörü bilmem né diyörü çoğu türkmen_unnā (33) yāni türkmennen yörīn_arasında bi sowan zarı varımış yāni yākınmış birbirine (34) hepsi göçebe böçü bizim araplā türkmeneri vā göçebemiş_unnā (35) neri gelmiş_unnā yā gölcüğe gelmişlē ilk gelişleri gölcükmüş (36) urdan burī gelmişlē adam da dērdi biz ārap deyliz dērdi (37) arabıñ çingene soyuyuz dirdi urda bi musTowa dayı varıdı (38) gāvecilik yapādı u aņnadırdı üle

Düğünlerinizi anlatır mısınız?

(39) ēsgiden çalgıcı pazartesi günü āşem gelirdi zım güm zım güm zım güm (40) cumā gün ölen gelinnen güvēyi oynadır_undan sūna gidēdi (41) hinci öle şī yoğ sūna bütün şinci olan u gurbannıq bu bu gurbannıq

Askerliğiniz nasıl geçti?

(42) bizim zamānımızda her yer suķūnetdi öle terērdü şūdu mūdu bi şī yoqdu çocūm

Şimdi nasıl zaman geçiriyorsunuz?

(43) biz kendi işimizle meşgul_oluruz yāni hayvanı olan hayvannen ūraşır hayvanı olan (44) çifçi olan çiftine gidē şiyine gidē başKa şitmeyis

Eski giysileriniz nasıldı?

(45) ēsgi geyimnē bizim kısa k̄spet giyēlēdi cabadan derlēdi gōlsus (46) hā dē baĝ benim var_urda baĝ bi tene u ōle (47) eme ğumaşTı unnā meselā bizim gibi dī meselā ğumaşdı (48) bizimkiyse bezden şundan bundan ğumaş işlemeli bōle bütün (49) emme şinci yok televizyonnara çıkıyoru gene görüsün gene işlemeli ōle geyiyorlā bēki (50) esKiden bizim de ōlēydi burda dūnnē mūnne bütün heP ōle giyēdi (51) emme şinci yok vallā dā ēsgiden çarığ geyēdig bis çarık (52) bu ayakķabı nerden bulçaksıy şu şeyde benim şurda vā (53) üç giyim dört giyim ayaĝĝabı vā (54) esgiden dā ēvel ben ufaķķana bubam tātadan bi nalin yapviridi (55) tu hadi baķām keçiniñ_ārķasından

Köyde eskiden kullanılıp şimdi kullanılmayan neler var?

(56) araba varıdı saban varıdı araba bondürü ayrı çift bondürü ayrı olurdu (57) ülen araplādan birisi elli tene mērmisi vā dedi sene dedi bi şiy veriyin (58) hādi len didim ben nābīÇān_unu didim ben emme şinci antige (59) bizim burda rus silahları varıdı (60) bu āraplā türkmenneri çuķ topladı bizim burdan ōle şeyleri bütün (61) ōle bu geyimnēden ōsuñ esKiden ğadınnarıñ meselā ğümüşTen beline şey kuşanırlādı (62) kuşak derlēdi unnarı bütün hep araplā türkmenneri u bu topladı bütün (63) ōsa da ğā bulunmaz yāni eskiden (64) büzüm zāti bütün geyimim ōlēdi bizim_ērdimizde (65) eme şincik git git ğāet tabi bozuldu pantul ğēyo adam (66) yāni vallā işTe bōle işTe bizim burlā bōle malcılıķlā (67) ğünüs kimse bulamañ āşem gelirsıñ millet ikindine dōru burīē toplanır

Ayvacak depremini hissettiniz mi?

(68) ğāve saķaT baķ ev dirseñ eve ğomüyōrlā beni (69) yapıcaķlā emme nē zaman yapıcaķlā bilmiyōrüs (70) dabi māmelelere mühür yapıldı kāt māt imzalattılā bize geleceK (71) ni zaman gelceK bilmiyos tabi dē urda şey yapıldı (72) konut getti geldilē bīraz gittik_urī e uzaĝ geliyo (73) ben gidemiyon_urlara cāmi burda urda saba ğāķıp cāmiye iremiyōrsun (74) hava hoş undan şinci burlāda alañda malañda yātiberiyōrüz (75) benim_ev toprak ōle üstü toprak çökdü mü şansın yuķ (76) mezelā bunun kiremit inse bile bi arada marada şansın olur (77) ğalabilirsıñ yāni benim_evde hiş şansın yuķ toPuraķ çökdü mü tamam

Köyden sıcak su çıkıyor mu?

(78) yok yok bizde bu kösedere tarafında vā ıŝçaķ su (79) ŝu aŝŝālāda da varımıŝ_emme ben gōmedim balkānlāda urlāda cinimiz gūnnerinden yāni (80) eskiden burlāda yonan altı yūs sene ŝē sürmüŝ burda yonan (81) hōküm sürmüŝ ōsmannı unnarı sürmüŝ burdan gūvalamıŝ (82) burlāda esKiden su deyimenneri varıdı urlara su deyimenine gidēlēdi (83) ŝinci hazır_ekmeK geliyoru dolduyoru dolaba ertesi saba gene (84) aradan bi gūn geŝsiñ u ekmeK bayaT diyoru almıyoru adam

Sağlık sorunuz var mı?

(85) anjo ōldum bi eŝekden düşdüm şurdan deldilē (86) avradını sikimiñ bir_afta ŝēttilē iĉeriniñ gāni boşalttıla (87) birine fitiķTen_ōldum gözlerimden_ōldum duyan gēldi bene (88) āllaha şükür gene beşinci allaha şükür

II/15

Ahmetler Mahallesi, Suuçtu Köyü - YENİCE

Hanım Gözen (94), Hicran Gözen (46)

Merhaba. Sizinle sohbete geldik.

Hicran G. : (1) bize dēyor gonusuvēsini nene dēyörü (2) hinci oķurumuŝ bu ōlan da undan dērs_alacaķ not_alacaķ yāni annadıñ ıñı

Hanım G. : (3) ē hoş geldiñis tamam

Hicran G. : (4) evvelden ne edēdiñiz dēyörü (5) evvelki eTTiñ hizmaTları deyivi

Hanım G. : (6) evelki edileni sen_oturu da ālārsın duysañ görseñ yā (7) ā bunnar_urlāda geziniyōr ya

Hicran G. : (8) geçi güdēlēdin ōlanım geçi güdülüyor hal (9) ondan sōna sārsıñ işTe ōlağ yapārsıñ yaptıñ bu (10) ekin_ekērsiñ biçēdig_e mi (11) hinci gā biçen yok herkes ıasabaya gidiyōru (12) biz de aynı hērkes gibi biçmēyōrüz_ekin yok (13) satın bazārdan annāyoru muñ

Hanım G. : (14) bobasinnan iki dene tārla aşdığ ikimis (15) tāla açmağ mal gütmek ni çile ni çile (16) ōda burlāda düzen dutacās şurayı pağlāP burayı pağlāp köklēcēz demek ne çile ne çile ōlanım (17) bunnar_inci oturuğa yorulüyōrū ōtūrūğa (18) evelki çileleri cenābıallah paşa vērmesin çok sebilliyidi çok sebillik (19) gel_ıçeri bi çay felen yapalım_ōlanım

Hicran G. : (20) hinci ōle dēyi mi gāli hinci ōle dēyi mi

Hanım G. : (21) hinci ōle dē (22) yoruldu mu herif istēse k̄aydıverip de ōtüregōyoru yā (23) ōle dēyi hinci hinci işlēr gōlāy (24) hevel bizim günümüzde çok sorudu ōlanım (25) mēmed_ali dēyō siziñ açtıñs tāladan biz diyōrū nene tomūruk kestik tēyōrū yaylada dēyōrū (26) tomūruk kesmişlē de götürmüşlē yā çok çile (27) ōküzüle sürülüyōru ni çile ne çile (28) hinci böyün_ıçı sū de hē yakayı sū de geç git yā (29) sen nēden_ōlanım eyi ettiñiz_ōlanım gel bi çay_ıçin_olmasa (30) hāllah evelki işleri başa vērmesin_ōlanım çok sō (31) bi zōrluğ geçēdig_emme īsan_ışte vaḳti gelmeyince ōlmeye de yōru (32) bōle ūraşiyōrū ūraşın_allah yaş_ömür vērşin_ōlanım da ūraşın (33) hāllah yaşınızı aldırşın yā hē şē gençlikte olacağ (34) hinci de ben deh_ōle gidemēyōrün evel şey_idike yā (35) çok çilēdi hinci gōlāylı işlē çok çilēdi ilklere

Eski düğünler nasıl olurdu?

Hicran G. : (36) evelki düyünnēr dēyör nasıl_oluyōrudu dēyōrū

Hanım G. : (37) gōlaylıdı hinci salağ çomağ hē şeye yapān dēyōrülē (38) evel biraz keşkek furulurdu ōturulurdu da (39) gelen yērdi gelen yērdi ālem malına da alışşın (40) herif geleydi de gelinini götürēydi dērdik (41) gōñşulā mala gidecek dağa dē şurıya (42) ū evelki gelinnik tiyōru gōlaylıdı hinci zoraldı diyōru (43) zoraltmāveriñ dedim ben de salağ çomağ_alıp incelip de nēdecēdiñ dedim (44) hāllah_alla kēndi kendine bazara gidiyōrū (45) āldıqları da bi ārçaya geyilmes salağ çomağ (46) nēttiñiz bunu aldınız da diyōrum ben de çekişiyōrum bunnara yā

(47) hinciki gelinnik kolay_emme ĩsan bōle incelēyōrú (48) hōle diyōrū bōle diyōrū herif te nāpaçā (49) iki çul_al iki de yōrgan_al da öte yanınā da oturağon yā

Hicran G. : (50) evelden kıl topumuz vār mıdı

Hanım G. : (51) kıl topu varıdı evelde malıñ başinde eyirirdim kıl toplarını (52) keçileri güdeke malıñ bāşında arķama terlī geydim de āşama eyirirdim yumağ sarādım (53) kece de büktüm de aha şunnara çul_eyirTik çul (54) henci de bi şey sinmeyōrú da çuluñ_altına atiyōrū ũnnā (55) ya bis hāsırın_üstüne atā da yativeriyīdik yā (56) evelki çok soridi ōlanım yā henci rātlik bunda (57) bir_arķa ōdun getirip te çırpı getirip te fırın_oçağladī yō ku (58) henci çırpı da geliyōrú ocağlā yanıyı da yoru hepsi gōlāy

Hicran G. : (59) ekmē nerē götürüyōdün tā ġārdınnan (60) ekmē götürü müdüñ_ārķağ dadalı ārķağ dadalı ekmē götürü müdüñ (61) fırına nerē götürüyōdün Fırına

Hanım G. : (62) hā fırına dē şu yā (63) dada da ārķağ da bürda yā ni çile né çile (64) ārķasına dada bindīmiş mi baķalım sō

Hicran G. : (65) e seniñ_ōlan bindirtmedi nāpām ben (66) bindirme dedi anam baķā dedi ben de bindirmēvēdim

Hanım G. : (67) yā dada bindīrmiyo bizim dada arķada (68) ōrman kōkleniyōrú fırına ekmē atiliyōrú bi çile bi çile yā (69) āllah_o çile geri dönmesiñ_ōlanım

Hicran G. : (70) biz de yapacāz dēyör bunnār bu genşlēr (71) biz de yapacāz_unnarı dēyorlār

Hanım G. : (72) ōle incelemeñ siz_incelemeñ (73) iki çul üç yōrgan elet te öte yanınā da iki ġazan da keşkek hur (74) āl da ötüreğō haķāret_ētme kendiñe salağ çomağ çoķarıp ta yā (75) bunnara ben çekiştim çekiştim de ötüreğōdum (76) aķāret_ētme ōlanım bi yere bi nişān gō (77) on bez ġōyve bir_iki de öteberi eletiver (78) çul çöpten_eletiver yōrgan (79) günü biz_alacāz de āl geliniñi otur yeriñe

Hicran G. : (80) ni ġūlāylik

Hanım G. : (81) eñ temizi onun_o böledi olanım yā (82) ni zorludu ni zorludu dabi henci gölāylik (83) ũle çoluğ çocuğ almācağsın gine baynān bi iyi īsanı alacağsın iyice (84) öle çolūla çoçūla merem_arılamadığ_īsanla savaşılmā yā (85) kendiñe göre baynānca bi īsan bulacağsın dur sus bilecek (86) āllah yaşıñızı aldırısın_olanım nāpalım ğārtlara iman ğuran nāsib_etsiñ (87) genşlere de yaş_ömür vēsiñ cenābıallā yā (88) dünyanıñ_ışı çok yavuz özeniliyór ediniliyór_emme e vākti geldi dēyörü né ğārt teyörü né genş tēyörü (89) gidiP varyörü çok Sör

Buranın köy hayrı nasıl yapılır?

Hicran G. : (90) pılaf yapılır nout_urulur ondan kelicīme hepisi (91) hoşaf_olur et_olur çok çoğ_et_olur (92) nasıl_olacağ_ölüm işte bildiñ gibi aynı yimek yapılır (93) eT bol_olur hoşaf_olur mal kesē (94) istē ğoyun kes istē sīr kes ni kesērsen kes ũle işte

Bayramlarda eğlenceler düzenlenir miydi?

Hicran G. : (95) evvelā çoğ_oluyodun_emme hinci olmāyóru (96) eline bi salağ_alırladı beline bi bēz bālādı (97) ārkasına buriye bi çaput soğādı (98) dede gibi bükülūdü büle ebe gibi (99) e öle olurdu ölüm_ışTe bildiñ gibi (100) ni diyēn olanım_ışTe onudu da veriyorus diyecēmizi onudu da yorus

Buranın adı neden Ahmetler konmuş? Biliyor musunuz?

Hicran G. : (101) hiç_ölüm öle annatmadılar_a sati kökten ebeden dededen öle ğonmuş (102) bem burda dōmadım bu yanda hacilā vār yādıran vār (103) ben yādıranmıyım buriye geldim burīā āmatlā deniyi (104) kökten āmatlā denir sāti evelde suuçtūna da suuçtū deyiğler (105) nene bilmez mi nene yaşıllādan (106) u da bene yāqın_urıya hacılara yā bu taraftan bilir (107) sen deyir bu kōde mi dōduñ böyüdüñ dēyörü

Hanım G. : (108) a ā ben_önce yaşıllar köü ğabācarası dērler ördan geldim ben

Düğününüzü hatırlıyor musunuz?

Hicran G. : (109) düyünüñ nası oldu düyünüñü deyivēseñe dēyörü düyünüñ nası oldu dēyörü

Hanım G. : (110) düyün yavızdı buradan geldi biraz ĩsan biraz da oranınķı ıķıyóru (111) evel bēygir varıdı ya gelin_alıcı diyórlā (112) iki ĩsan biniyóru birer bēygire gelin de bēygire biniyóru (113) üş tane ĩsan gelib_otúruyór buriya

Hicran G. : (114) sandiñ da vār mıdı sandi nāPdılār Çeyis sandi vār mıdı

Hanım G. : (115) bi şiy_ile bi yorğan varıdı bi de santıķ varıdı

Hicran G. : (116) hōle şeyiñ fistanıñ niyi yoķ mudu

Hanım G. : (117) hōle iki üş te göyneķ varıdı yā bi şī yoķ (118) ya malımız var_emme dedi bobam bürda (119) bizim mal para etmedi olanım dedi olēse duracaķsıñız taha dedi (120) altı sene bekledik ön bez başıña ön bes yā

Hicran G. : (121) hemen_on tene mi dēyorun_ana (122) onu da bobañ_alıvērmedi mi çolaķ bobañ_almadı mı

Hanım G. : (123) o bez taķķa almāyuru olan yeri alıyóru ğız yeri almāyuru bi şē (124) om bir yazma geldi altı sene de orada bekledik (125) bizim mal dedi para etmedi dedi beklēceksiñiz dedi (126) e tamam deTik biz de yā ni işlē (127) bi sandıķ bi yorğan bi çiviT bi şī yoķ (128) hinci hē şē çoķ varıve de al āl da geri dönüvē (129) hinci olē ediyórlā

Hicran G. : (130) üç gün üş gece olúyór ya (131) bizimki de olē oldu üç gün_olúyóru (132) hāle gene āynı üç gün_olur düyünner (133) emme hinci caz var o zaman davul varımış (134) bi gece bürda olur bi gece olan yerinde çalınır bi cas iki gün

Şimdi nasıl zaman geçiriyorsunuz?

Hicran G. : (135) hinci nası zamānıñ dēyír (136) hinciki zamānıñna o zamanķı zamānıñ hinci nası dēyíri

Hanım G. : (137) henci zamānı yavis henci zamānı yavız o zamanķından çoķ yavis (138) ē para eliñize geçiyoru olanım mal da para ediyóru çalışılıyóru (139) evelki zamandan çoķ yavis hinci

ğā yā çok yavis (140) iş bol hizmet_etseñ oğuma çalışma henci hepsi vā (141) hevel yōdu bis köw hocasında oğırduğ yazı yō ku yazı yōdu evel (142) henci her şey gōlāy henci sen dadalara sor şu telefonu nēle olacānı yā (143) hinci gōlāy nerē gidilise bi teleFun çekiveriyórlar habar_aliyórusuñ (144) evel gidip te ta deyip geleceksiñ çok sorudu hinci gōlay_olanım (145) allah gōlāylik vēsın daha çok yavis yā

Hicran G. : (146) on_iki tene dada anası bu (147) teze bunuñ_iki tene de olanı öldü ēvli (148) ayarı yok ayarı gāştı gāştı da (149) iki tenesi de teze öldü tā (150) iki sene mi olüyörú iki sene anca olüyörú tā öleli (151) iki gıs iki de olan galdı dünyāda on_iki tene dada anası bu (152) iki gıs iki de olanı vā dōrt dada galdı gālanı hep öldü (153) ölüm ikisi hastalandı kanser_oldu teze kanser_oldu ikisi (154) evelākınnār ben gelmeden_ölmüş_unnār emme ikisi teze öldü tā (155) ēvlīdi torun_olma mı bunda olanınñ_olanları vā bu olanınñ_olanları vā yā (156) bunda torun çok bayā dirēretli dē mi bayā dirēretli (157) bu ölüm tā doğsandan da fazladır bu doğsandan fazladır bu (158) ema onu olanları selbeş tutā selbeş tutar yāni üzmez_üzmez üzüntülü dutmazlā (159) üzüntülü oldu mu yaşıyāmiyor_ölüm insannar_ınçı (160) olanları selbeş tutar gonusuverseñe gence

Hanım G. : (161) aņnamadım_a

Hicran G. : (162) gonusuversene gence dēyörün gence gonusuversene dēyörün

Hanım G. : (163) benim gūlağlarım da duymāyor_olanım (164) ondan ē ē deyip durmanın dēdine gā hıştımāveriyörün yā (165) gūlağlā duymayörü nē duymāyörü savaşmadan ūraşmadan duymāyörü

Hicran G. : (166) çok çalışmışın_ana nāpalım

Armutçuk Köyü - YENİCE

Hatice Güneş (43), Veli Keskin (45), Halime Balkan (55)

Köyden bir kadınla güreşmişsiniz.

H.G. : (1) hinci ben burdan şıttım ölen gonaç mı va bende löbet va ölen löbeti vā (2) bem burdan çıktım gār bullara gadā burdan çıktım (3) gidiyorun yoğarı benim adam gelmedi bekledim bekledim gelmedi (4) dē hambarlağarasına çıktım hurīā gār çōğ (5) beri yanda da tērlık va çiyirden yavaş yavaş gidiyorun (6) bēm gōnşu yoğādan gēldi bōle bōle geliyoru bene (7) ētme diyorum ben bōle bene gucağlıyuru (8) senlen küreş tutalım sennen ille küreşecēn diyor (9) gel güllü ētme bēm bağ āyāmda tērlık va sende cizme va bende tērlık va (10) ōrdan hinci dāldı bu bene beni bi bi yanına yamiyör bi bi yanına yamiyör (11) iki gariyız biz burda kimse yoğ gōcā gar herkes eviñ içinde (12) güllü ētme diyorum ben buna küreşecēz diyoru (13) āzdı olmak va gāri ōrdan güllü beni yamāken yamāken bāğTım gidiyoru (14) bem bunu duTTum ben de ūna dāldım gāri (15) bi yamılır iki yamılırken ālıP ben güllüyü yüz yūğarı āttım (16) bi topağ da gar āldım āzına vādım (17) güllü dedi bene hatçe abla dedi gökyüzü dōleniyor dedi (18) gökyüzü dōleniyor geliyor üstüme dedi ben gidiyorun dēdi (19) nerīē gidiyorun ben gidiyorun dedi bu gadā Tām (20) güllünün çēnesi ısınmış hemen güllüyü gāldırdım oturdum çiyiriñ üstüne (21) güllüyü çiyire oturttum güllü nōldu hatçe abla ben gidiyon (22) ben bayılaçān hemen ben āzına elimi kağttım gāldırdım āzını dilini (23) gar attım āzına geviş geti geviş geti dēdim nefesin gēsiñ geviş getirdi güllü (24) ūrdan osman ağā dēdim osman ağā dēdim kağır çoşun burīā gelin dēdim (25) nōldu dedile çoşun çoşun dedim ikiñiz de çoşun (26) bizim küreştimiz yerler belli ama ūnnā da annamadı (27) gariñ içinde baya ūraşTığ biz birbirimizlen ōdan şēTTım güllüyü gāldırdım ben ūraşırken (28) osmannan gağır yoğādan bi geliyor emme bōle yuvalanışıyorlar (29) güllünün gollarına girdiler gettiK yatırdıg evlerine gāynanasına diyivimiyós (30) hinci dēdim ağā dēdim burīā bu düşmüş dedim beride ben gāldırdım bunu götürelim eve dēdim (31) göttük gettik burīā evine

ğaynanasına diyivimedik (32) ğāynanası diyor yidiñ mi boķu diyor yidiñ mi boķu diyor ğāynanası güllüye (33) güllü hiç seslenmedi örttüm bastırdım (34) hemen bi tas şērbet yaptım vedim güllüye (35) güllüye vedim bi tas şērbet işTi güllü (36) ūdan burdan ōcaḲTa da yēmēm vādı yēmēme gēldim bāktım (37) bi de geri vādım bu güllü aşçıķ çannanmış hemen bi hāP bi çērbet tā (38) güllü cannandı ūndan sōna ğay ğaynanasına dedim (39) yinge bōle bōle ğurtulamadım_elinden ille küreşeçēz dedi dedim (40) bem bunu bōle bōle yāptım dedim (41) ğay sōna emme çoḲ geş tēyivediK ğāynanasına (42) elimde gebereyazdı şaķa ilen ğarı (43) emme vere ētme diyorum baḲ bōle ēdiyorun (44) güllü ayāmda tērlık va yaPma güllü diyorun (45) bōle bene sarıldı da sarıldı da kendinde cizme var_a (46) bende tērlık var_a güllü benden umuT Tüşürdü

Elinizle geyik yakalamışsınız.

H.G. : (47) emme ū zaman evimizde ğızıldım evimizdeydim (48) evimizdeydim_o zaman da işte bŭle kŭpeklē gēTTi (49) bōle ğoyun ğüdüyordum rāhmi gibi kŭpeklē bŭle şiy_etti gēldilēř (50) yoķādan bōle ürüyorlār bŭle ürüyorlār çayıñ_çinde (51) a Tikeliyoru ğeyik ātıyorlār köpeklēř Tikeliyoru ātıyorlār (52) ğay köpekleri ğovaladım āldım_elimnen adamın birine ünnüyon (53) yalandır diyo sen yalan sōlüyorsun (54) koş purıya diyorun hinci ğākıP gideceK koş buriye diyorun (55) getirdim adamı adam ğāyi şēlen getirdi burıa emme çoķ büyüdü çoķ çoķ büyüdü (56) kesTiK getirdiK senin gibiydim ū zaman ğuyun çobanydım (57) emme bŭle tekeydi emme bŭle bŭle buynuzları vādı getirdim

Buranın meşhur yemekleri nelerdir?

H.G. : (58) Íoķma yāparız hamırı ğarar bōlduruz içine her şē ğor yaparız (59) külür deris şīderis hamırı ğararız (60) yālı bide dērler başKe yerde bōle biz burda külür deris (61) emme burıā gelennēr İsannār çoķ sevēr bizim_o külürü (62) ekmēlen bile yaparız ūle fırınığ bāşında bi tepsinini ğarırlan yiriz (63) yidiñiz ni bunnā da yidi mi gelmedilē midi (64) ekmē bōle ekmēñ mayasını da ğoruz tepsiniñ_çine mayalı ekmē bōle (65) pañçar yaprā dōrarız peynir ğorus sowan dōrarız içine (66) onu yeperiz bŭle yālan üstünü de geri gētiriz gine aynı yeperiz (67)

dilim dilim dileriz ātaris fırına ölduruz būle güzelce (68) ondan sōna çıkāTıK mı fırınının başında yiris fırınının başında hepimiz yiris (69) ğarilā topları ğarı ērkek néyse her kim vāsa (70) musāfir de geçiyosa yōldan hēpsine ünneris hērkes yaparıs yāni

Tereyağımı kendiniz yapıyorsunuz değil mi?

H.G. : (71) evet kendimis yapıyorus çalkā şinci yapmıyorus hinçi satın_aldıK çalkā (72) sade südü ğāynadırız mayalarıs mayaladıktan sōna da durduruz (73) dolaba ğoruz yārin bir ğün de yaparız ūnnarı toplar bi çalkarıs (74) bi şī yā yaparıs tereyā yaparıs tērtemiz yē yeperis (75) öle hani şē sütden deyildir çī sütden deyil (76) çalkaK yayıK çalkaK va yā var (77) bi çā yapıyin de size ben bi çalkaK yağı yidiriyin (78) oturuş sis ben de çay yapıyin de bende çaylan tereyālī bide yirsiñis (79) yapıyim burīa ğadār geldiñ ñi çāysız_olur mu

Eskiden şimdiki gibi gelin arabaları yoktu değil mi?

V.K. : (80) ēskiden bizim burda gelin öküz_arabasına binēdi (81) dūksan_āltıda benim selāttin ğayınçı dūksan_āltıda mı evlendi (82) yoK dūksan_ıkide evlendi dūksan_ıkiden beri taKsiye binmē durTuK (83) dūksan_ikiye ğadar hep şī

H.G. : (84) ama ben taKsiye bindim bizim_ēv bubamıñ_ēv burasıydı (85) burdan çıktım burīa girdim benim_adam dērdi (86) ben seni el_arabasınnan biraKıp geleçēn dērdi (87) seni dērdi āraba dutup fēlen diye de ūraşmācan el_arabasınnan getireçēn dērdi (88) ya ūrdan burīa dērdi araba tutup durmeyin derdi geltiri gelirin dērdi (89) dadalā dīdi ben de bineçēm ben de bineçēn dedi (90) ğoca adamlā da dutā dutā soKadı çuluñ_āltına dadaları (91) hēmen ben de bineçēn dediñ mi hēmen kilimi ğāldırıverilēdi (92) soKālārdı içine dolādıK zındān gibi ğarañı içi (93) onu da tanğur tunğur tanğur tunğur öküz gidērken_eliñ_çinde yuvalanırdıK

H.B. : (94) atınan öküz_arabasınan a bōle iki tekērleK vadır (95) bōle ev deriz araba evi vadır (96) üsTüne bu şekilde bōle çınarlādan şey getirilērdi bōle ğenşlēr (97) fişğaK getirilērdi fişğā bōle iplerlen bālārlārdı (98) üsTüne yörük kilimlerinden el doKuma atārlārdı bōle (99) ūnu da iyneylen dikērlērdi açılmasın diye (100) gelini içine bindirilērdi

H.G. : (101) tam bu ğadā topuğlu giyiyor diyoru hiĝ yaramaz benim ğarı diyoru (102) geti ge burġā dedim be yarāĉaĘ mı yaramāĉaĘ mı ben_uunu ōrediyin dālara gōturiyin (103) ā diyor hiĝ gelmez diyor hiĝ yaramaz diyoru (104) o sene ben bal ārı da buldumudu ōrmancı dedeñ bize bal yollācādı (105) yollamadı emme ben de ona tereyaĝı yollamadım_işTe (106) e yollācādım ben_una şaban şi yāPmiyoru (107) ŝabanıñ gitdġni duyuyoruz bis

Kōyde bayramlar nasıl geĉer?

V.K. : (108) sen bunu ikinci bayram gšnš al ge de gece deve koŝturalım burda (109) sene baĝ_annadivememiŝtir bu (110) ğurbanda baĘ bizim deve olur burda salaĝtan bōle (111) šstšne ĉul_atarlar (112) develer tā baĝ_ollādudur bšle šstšne ĉul_atarlar develere (113) iĉene bi ġsan girē koŝturular cāminiñ yanında (114) bunnarı baĘ diyivimemiŝtir bu sene

II/17

İbrahimler Mahallesi, Yaĝdıran Kōyš - YENİCE

Durmuŝ Dšndar (79), Cennet Dšndar (72)

Merhaba. Nasılsınız?

C.D. : (1) nābiyōrsuĝus eyi misiñiz_ōlum biz de yavuzuz_allā ŝškšr_iŝte (2) sabah ğeseñ de bi eTmek_edecēz sabah bi bide yeŝek yumuŝaĝ yālasaĝ (3) baĘ maya dutuyorum ben hinci saba eTmeg_edecēz (4) nāpiyōruĝ eyi miñ yavuz muĝ hanımıñ neyi vār mıñ (5) ēvli miñ beĝār mıñ niŝanı mıñ hā yāŝa niŝanıñ_adı ne (6) alla ōmšr vēsin allah tamāmına ēdġsin ğuzum (7) āmin yārēbbim bi ĉay yapġvērēn sene

Kōy hayrınız oluyor deĝil mi?

D.D. : (8) kōw hayırları olur bizim yaza ĝārŝı bōle kōw hayırları olur (9) işte ep kōylerde olur bizim hep māllemizde olur (10) kōw hayırları olur ğalabalıĝ_olur ĉoĘ ğalabalıĝ_olur hayırlarımız bōle ĉoĝ_eyi yavuz_olur (11) ōle bi şeyimiz_olmas_ama her kōylēde olur ğalabalıĝ (12) biribirimize aĝıŝıĝ gelir gideriz yavuz_olur hayırlarımız yaza ĝārŝı bōle ayırlar_olur (13)

öle bi yāmur hayırı deyiveriz bis ondan sōna olur köylēde olur işte (14) öle bi şeyler olur işte nōlacaḡa köy yerlerinde öle

Askerliḡinizi nerede yaptınız?

D.D. : (15) ben estambulda yāptım iki sene yaptım yirmi dōrTay yaptım (16) yirmi dōrTay askerlīmiz vaḡ ispartada yaptım ben acamilī (17) ıstambulda da tērisōldum ūrdan bi yere daḡıtım olmadım (18) ıstambul yıldızda yaptım ben hem subaylarıñ içinde bol oldū yēde yaptım (19) sēksen yaşımdayım ben ben postalıḡ yaptım askēde postādım ben (20) ḡarargēhTe postalıḡ yaptım ondan sōna iki tene yarbay varıdı (21) bi ḡurmay albay varıdı iki tene yazıcı varıdı bizim (22) ondan sōna iki de postādıḡ ben tekidim benim yanıma bi dā aldılar (23) iki yazıcı iki postādıḡ bis bizim dāyirem ayrıdı būle (24) kendi durdūmuz yer ayrıdı yarbaygiliñ yeri ayrıdı (25) bi zil basārsa bizi çārmıḡTır ayānıñ altında zil var (26) ondan sōna iki zil basārsa yazıcıları çārmıḡdır öle vāḡtimizi geçidik (27) on yedi on sekis sene postalıḡ yaptım ben orda yarbaygiliñ yanında postalıḡ yaptım

Askerlik anınız var mı?

D.D. : (28) bu inkilāp oldu bi menderes samānında ben inkilāpta ōrdāydım askerdēdim (29) ondan sōna bizi ayāmızıñ botininne yattıḡ (30) ūç kün böyle ayāmızıñ potininne yatırdılar o zamanḡı günde (31) ūndan sōna işte dıḡālāda ḡāli sivil araba felen hiç Tıḡarı çıḡarmadı askeriye aldı ondan öle ḡetti (32) ūç kün būtūn askeriyeñ vedī etmekleri böyle aldılā da hiç sivil çıḡarmadılā dıḡarı u zamanḡı günde anadın mı (33) sivil hiç çıḡaramadılā būtūn soḡaḡ başına askeriyeyi diktiler (34) u zamanda öle bi inkilāb oldu menderesiñ zemānında (35) yaḡalandı ōrda šiyde yaḡaladılar menderesi yaḡalandı dendi (36) tabi biz bilecek miyis kötāyada kötāhyede yaḡalandı menderes samānında (37) işte öle bi başımızdan öle bi şey geḡdi ū zamannāda bizim (38) bi inkilāp geḡdi būle aynı bu şey gibi emme tabi ū ḡadā sürmedi ū (39) būle ši etmedi öle bi inkilāp geḡTi zamānımızda yā

Köyün geçim kaynakları nelerdir?

D.D. : (40) hayvancılık olur burda hayvancılık baķālā bāşķa bi irenĉbēlik yapālā (41) buyday_ekēlē ĉavdar buydayı ekēlē hayvancılıĀ ēkseri hayvancılık yapālā işte (42) ōlannā hayvancılık yapālā tabi biz de yapıyōdüg_emme biz ġāli yapamaz_āle geldik ķāli (43) yaşlandıĀ ġāli yapamadıĀ sattıĀ şētdik işte dadaları evēdik (44) üş tane ōlan vār benim üş tane ōlan bi ġıs ĉıķārdıĀ hēpsini ĉıķārdıĀ (45) ele ĉıķādıĀ ālem ikisi edīremitte durüyō biri balıkesirde durüyōru (46) bunun anası benim ġıs oluyōru mıstānıñ_anası benim ġız_oluyōru yā ōle (47) benim babamı bilmem babam_ölmüş semānında (48) ben hīc bilmem babamı bilmēyörün zamānında ufāmışım ben (49) bilmēyörün babamı ölmüş babam annem de öldü annem doķsan beş yaşında öldü (50) doķsan beş yaşında öldü anam bābam erken_ölmüş

Burası köy mü mahalle mi?

D.D. : (51) işte beş mālle bi mihtālīĀ yapıyōdu bizim bu beş tane mālle vādı (52) biri ilk girdiñiz yirde yanoba deyivēris yenimālle (53) bi de hacilā vā ōdan geşTiñ iki tane kōden bi de burası (54) iki de ilerde var beş mālle bi mihtālīdı eskiden (55) ōle şēdēdi sōna iki tenesi mālleleriñ ayrıldı (56) ondan sōna üç mālle ġaldıĀ bis üç mālle bi mihtālīĀ (57) iki tenesi ayrıldı köyleriñ beş mālładı eskiden (58) bizim_ilerde mezerlīmiz var iki mālłeniñ mezerlī (59) ūriā geliyōrü bizimki de geliyōrü üş tane mālle ūriye ġōyōru bizim mezerliye (60) şurda ilerde mezerlik va ūrtamızda üç mālle ūriye getiriyōrlar (61) ūnnā getiriyōru üç mālłeniñ mezerlī vā

Köyde avcılık yapılır mı?

D.D. : (62) av yapıyōrlā işte bāzı bi doņuz_avına gidēler bōle (63) ben_ıç gitmem_oca ġētmedim_ōle benim ōle bi avcılıla bi merāķım yok Sāten (64) ōle bi merāķım yok ben tüfeK müfeK ōle ġullanmadım (65) emme bōle bāzı ēskiden süreġ_avı yapālādı dālāda bōle mālłalar_ēpsi bilene (66) ōle ġēdēdim ārdından ġovalāveriP baġırıveriyidik ōñe ōñcülē de dizilīrdi (67) işte ōle yapılırdı ben_ōle av merāķım yoktur ūrda ōle bi şeyim yok (68) merāķım yok Sāten av merāķım yok_ıç ġītmedim (69) emme gidenner ġidiyōrü bāzı bōle gidenner oluyōru (70) bizde ōle bi av merāķımız yoktur babası da ġētmez (71) bonuġ babası da ġitmes

hiç ölu da gétmes ú da gétmez (72) babası da gétmez ben de gitmem öle (73) av merākımız yoktur_öle şeyimiz yok yā

Köyde hava serin gibi.

D.D. : (74) hocam benim torunnār iki tenesi ēdīremiTde de geçen ilērceden gittik (75) benim_ölanıñ birini hatim yāptı hatim yāptı da bununla ikimiz gittiK göca ğarīla (76) ısaqTan duramadım ben hoca çoğ_ısağ_olúyór_ēdremi bi ısağ_olüyörü bi ısağ_olüyörü (77) eviñ_ıçine hiç giremedim de ep dışada salunda yattım (78) salunnāda yattım ısaqтан duramadım ben gēdiyön dedim (79) hayrı yāPdıK bis sen ğalacāsan ğal dedim ākası arkasına iki tane şeyi varıdı (80) yeni geldi iki gün mü oldu nenen geleli dā (81) biraz dūrdu bu ben duramadım_ısaqтан e biz ğāli duramāyöz_ūle (82) ısağ_ı felen yaramāyö bis ğāli hoca e benim yaş ta āçık ğā gelişkinis (83) ē seksen yaşımıza girdiK aşşā yoğarı biz de yā

Köyde cep telefonu çekmiyor mu?

D.D. : (84) çekmēyörü hoca be bizim burlāda (85) bāzı yerlēden çeken olúyór_emme böle camnara göyüyolā da öle şi (86) bizim çekmēyörü burlādan teleFon çekmēyörü

Kış mevsimine nasıl hazırlanırsınız?

D.D. : (87) odun yaptık şurda yaza ğārşı bizde hāyir yapālār da odunnarı ātırmada şe idēler satālār da (88) ben de alağodum barasınna ğışa hazılık (89) kesTīdim eveli gün ğoñşunun birine (90) şurda bizim bi türkmen vār unna kēsTi unuñ_ölanına kesTīdim de (91) ondan sōna üç günden beri unu yariyörün tokmāla silenle (92) demir sileñlerle únu yariyörün üç günden beri şurda görmüşüñdür (93) únu yārdım üç günden beri unu yariyörün (94) dā da vār yarılacak da úna ğış_asırlī yapıyóruz ğuraqlık vā (95) ğuraqlıñ_ıçine ğorus aha burda da sovba (96) birē tene birē tene getiri getiri atarız getiri getiri atarız (97) işte úna ğış_azırlī yapıyörüs yā onu yakıyörüz_ışte (98) odun_aliyörüs satın aliyörüz dá ondan sōna ē bizde motur motur yok (99) eşşek varıdı eşşēle bāzı getiriyorudum ben bāzı bāzı (100) onu da sattık ğā baba sat_eşşē düşeckiñ_unnā da eşşekten düşeckiñ sat_eşşē dedilē ğaldilā (101) çocuklā da

sattırđı bene eşşē işte ğāli odunnārdan alayorus (102) paramızıla alıyórúđ da işTe şēdiyórús yaķıyórúđ işTe (103) kesTīdim iki günü üç gün_önce kesTīdim de unnarı yarıyórún (104) ğış_azırlı yapıyórús ğuraklık var_eviñ yimesinde (105) urlara da döldürüyörün birē birē koFa getiriyörúđ yaķıyórúđ işte

Okuma yazmanız var mı?

D.D. : (106) bende yok bizim günümüzde oķul yōdu oķul yōdu bizde (107) oķul moķul yōdu bizim zamānımızda oķul yōdu biz örenemedik (108) askerde de ben gittim acamılıkta gittiK bizi gösTēdilē bi (109) biraz şey göstēdi ěmme bi ğara tahtaya yazdırdı yazdırdı sildilē (110) öreTmennē de gitti gitti vādı bizi sālam gösTēmedi ordaķı öreTmennēr (111) askerde göstermedi yazālādı e yazıverilēdi būna göre yazın (112) çıķālā ğēdele yazın çıķālā ğēdele (113) iki ay mı ni göstēdi şēttiler_emme bis yapamadıķ hani cāhiliz hani (114) cāhilliK peK çoķ sor_ocam dünyāda en zor cāhillimiş (115) cāhillik Te zōr çoķ sōr hani cāhiliz biz de yalan dī (116) oķuma yazmē gidemediķ_ani bu da ūle ben de ūleyin (117) ikimiz de bilmēyörúđ işte ū da zor_olüyörü canım (118) gidecēñ yere gidemeyösün geleceñ yere gidemeyösün (119) bi araba görseñ bilemēyösün ey canım hanğı arabaya bineceñi bilemēyösün (120) bize bi tērcimen_ılāzım bi tērcimen_ılāzım bize yā öyle hocam

Bu cevizler kendi ağacınızdan mı?

D.D. : (121) dā cevizleri silkemediğ_oca da dibine döküliyörlā da ğāli olmuş ğabūndan çıķıyóru (122) bu benim torun yā yavuz olma mı bōle bi torun dā var (123) ū da balikeşirde duruyóru olanın biri ūrda benim ğoca olan (124) bi de ūnuğ öle bunun gibi bi torun dā vā

Çanakale'ye sık gider misiniz?

D.D. : (125) ūraya beK gidemeyiz biz hoca gitmeyiz öle (126) eñ yakın bize balya gelir balya bize dā yakın gelir (127) balyā gideris balikesire gideris hastamız sālımız_olursa (128) şeye gideriz edremide gideris ūle bullā yakın gelī (129) çanaĶğale bize ācıĶ şey geliyóru işte uzaĶ

geliyör_āçık bize uzak yā (130) uzak geliyör ūnnā yakın geliyörü ūndan (131) yeñiceye gideriz
canım hastamıs sālımız hastāniye felen gelir gideriz

Torununuzu evlendirmek mi istiyorsunuz?

C.D. : (132) o da mısTaFa da senin ğadar_ola da nişannācāz_emme (133) mısTaFa zāte
evetlemēyö canım biz_etlēyörüz_emme mısTaFa zāte evetlemēyö (134) dursuñ dēyörü biz de
görelim dēyörüz_işTe balikesirdekine buña biz yaşliyiz dēyórús (135) içseñe ölüm çāydan iç yi
yemişlēden dōlmalādan dişiñ vā yi (136) tomata da ğyivērēm vēr biçē de (137) anañ babañ vār
mı ölüm sā mı iyi allah ömür vēsin ğuzum (138) sā ösuñnar_elleme bey_ösuñnā da ēp gösüñnē
sizi de (139) ē bizim burlar_işTe böle ē gülüm atlatlāyórú bizim bullā işTe (140) bağ maşşalla
gine gine maşşalla otuz yaşña girmişiñ anca nişannanmışiñ (141) hayırlı ösuñ e bizim burlā
işTe evetlēyörü böle neden bilmem (142) bis mısTaFaya durma dēyörüz mısTaFa hiç
depinmēyörü

D.D. : (143) emme canım hoca ekmēni almış diziniñ_üstüne ekmēni ğomuş (144) ē hocanıñ
vaḳti tam evlānimlik zamānı emme mısTaFa dā ufağ (145) dā bi şī eline bi şī alamadı

C.D. : (146) ē mısTaFa da alacādı emme aldırmadılar_a mısTaFaya aldırmadılār mısTaFaya (147)
ŭ baş_adamnarına çekişiyörüm kendi kendime işTe hūca (148) ösuñ_ölüm sav_oluñ da bey_oluñ
yāvrum (149) allah hepçeñizi analı babalı gösTērsiñ_anarıza bubañıza

D.D. : (150) bunnā da alsıñnā birer_ekmek seniñ gibi o zaman nişannanır (151) İsan_ekmēni āldı
mı o zaman ğız_aramaya hiç gerek yok_oca (152) ālem ğızları şiyleri seni arāp gelip bulúyóru
gelip bulúyóru anadın mı (153) kel_al benim ğızı gel_al benim ğızı diye şēdiyórlar (154) emme
ōle bi meslēñ_olmadı mı seni pek seven_olmāye (155) olúyórú da allah herkesiñ nāsibini
cenābıallah veriyóru (156) bekār mı ğalacağ şēdennē alla alla (157) herkesiñ nāsibini
cenābıallah veriyórú annadıñ mı (158) alla hērkeslere nāsīb_itsiñ_erkesiñ şītmesine gerek yok
hēkes eşini bulacağ

C.D. : (159) allah ğulum dēye yaratmış da herkesiñ nāsibinde hēr şey (160) işTe biz duramāyóz evetlēyörüs

D.D. : (161) ğāli yaşımız ğā gelişti de hoca (162) işte ondan gözümüz görükene acabā görelim dēye

C.D. : (163) evel ğün ediremide geldi balikesirlineñ olanı yoK mu dēyörüm bi şe

D.D. : (164) iki senelik şeyi şetti üniversteyi iki sene ũ şetti (165) iki sene okuyamadı askere gitti vādı (166) askerlīni yāptı duruyörü bağām nāpacak

C.D. : (167) bizim memleketi ğödüñ mü ölüm işte bizim memleket bu (168) yavız mı bizim memleket sēdiñ mi niřannıñı al da gezmē gel bize (169) duyduñ mu ha bizim memleket böyle işte ğülüm nāpalım (170) şükür bu ālimize edinişip duruz işTe (171) benim ũř tane olan vār bi ğız var işTe (172) bunun anası köyüñ içinde ha bu bağıyórú bize bunun anası (173) he sabāle ekmēni ũ ğarā ben hamırını dutarım mayasını (174) ũ ativeri işTe gelinnēr bayramda gelir üçü de (175) ikisi ediremitTe gelinneriñ biri balikesirde işte hazıra geliyor āylam (176) yedi mi birer eKmeK ğayrim hāydi aylam yerine (177) biz dedēle ğaliyöz burda kaçışıp ğaliyöz dedēle anaña öle di duyduñ mu (178) mısTaFanıñ bi nenesi varımış öle deyip duru ana di anaña anneñe (179) selām götür ölüm nāpalım ğuzum işTe (180) memleket bulunmuş işTe şükür bu ālime

Eski bayramlar nasıl geçirdi?

C.D. : (181) eski bayramnār mı eski bayramnā ne olurdu ũ böyle (182) gelirlēdi bayramlaşırladı gelirlēdi böyle bayramlāda (183) deve olurdu ğurbanda deve olurdu ıramazanda da müPPet çıkarılādı (184) ğız yaparlādı dede yaparlādı ũda cāminiñ yanında öle mīaPPet olurdu olanım bizim burlāda (185) öle olurdu yā çağnarı böyle ğızañnarıñ eline verilēr (186) ğızañnār çağ çağ çağ çağ vere çalār vere çalār ğızañlār (187) ğāli ona ona devecilēr giriveri ārğadařlarını ğovalā (188) müsülmeniñ ũrīā topları ğāveniñ öñünde bağār ğāli öle bağā (189) deve ğāli ũle ũda pırlanır canınıñ iştedini būle ğovalār buyu (190) ğızañnā řē der bu hāsTa oldu mu hāsTa olmuş

deve āsTa olmuş (191) oğudum oğudum göca ğarılar çırda çırda götürüler bu deveyi okudurlā (192) haydi yavuz_olmuş yavuz_olmuş ğızdan geliyór_o şēsi ílacı deyiverilē (193) deve hārp_eder ğākā hāydi gine hızzmatına (194) işte bōle olanım bizim burlarıñ_ışı şükür bu ālimize (195) dede de olurdu dedeye de bi tūrba saman dağarlādı bōle (196) hurasına bi şī bi şī dağarlardı bi ğuşşaq ğuşadırlādı (197) başına bi tağqa giydirilerdi dede bit_olmuş dede bit_olmuş (198) un_ekēlerdi dedeniñ_üstüne ūle mīaPPet çıkarılādı bayrámlārda (199) bizim burda ūle olurdu evel ya dede de iderlēdi ğız da iderlēdi (200) ğızlā da oynādı şakır şakır şakır dede pırlanırdı bōle ūnnara para basādı (201) mīaPPeti bōle çıkarılādı ğuzum burlāda bōle olurdu bayramnāda tūnnēde (202) hinci ğā dūnnēde adet yoğ dūnnēde ğā caz dutulúyóru davul dutulúyóru (203) ğa ū adetler_olmāyırı emme evelādan olurdu bayramlāda bōle (204) ğurban bayrāmında deve olurdu devāmlı ramazan bayramında da maPPet çıkarılādı bōle (205) ğız_olan dede yaparlādı ūle olūdu bayramlāda evel (206) hinci gine olúyóru bazı bazı olúyóru enci emme evelki ğadār yapmāyurlār (207) siyreldi ğāli ğızağ çıkTı mı hadi ğayviye seyirdişiýóru

Ekmeği nasıl yapıyorsunuz?

C.D. : (208) ben_inci hamırı mayaladım ekmē sabāla da bunuñ_anası gelir_elif ğarıveri (209) bōle ğarār yumruğleye yumruğleye yumruğleye ğarar (210) ūteriz buriye basTırıs iliyen dolār ğabarı hamır (211) ğabādı mı ğā dede gider fırını ocağlār (212) elif de burda yepēr anasınıñ_adı elif benim ğızınıñ_adı (213) pinetlere yeperis pineTTe de ğabarı alırıs fırına ğāli (214) fırını ğāli bu ğızdırıyór ya ğāli elif süpürü atarıs (215) nēden keli ğā bi sāt sonra iki sāt sonra ekmē çıkarız bōle (216) bōle olur gülüm ekmek hinci ben maya dutúyórun oturdüm yīden (217) maya dutúyórun sabāla işTe eKmeg_ēdecēz allah nāsīb_idērse (218) hadi gine geliñ de u zaman_ekmēmizi yīsīñ

Beze nasıl yapılır?

C.D. : (219) bezeyi de ğararız_ıhı bōle duz_atarız bir_avuç yumruğlaya yumruğlaya ğararıs (220) bōle ayaklıları ğoruz buriya ayaklılāda açarız açarız bezeyi ğāli (221) fırında bişiris fırında

ğabarı pul pul ğabarı beze oğan getiriz evimize ğoruz_olanım (222) burda ğāli b̄le burda ğā
siniye dōşşeriz bōrek sinisi vādır (223) o bōrek sinisinde ğāli onu yēris bōrē fırında
bişiriz_emme biz de bēzesini (224) aynı b̄le ekmek gibi ğararıs hamırını ğā gideris (225)
fırında bişiris fırınıñ_öñünde hava yavuz_oldu mu fırınıñ_öñünde bişiris (226) eve getiriz ğā
çuvala ğuyarız bezeyi (227) burda ğāli canımızınıñ_istedī vakit dē dā bi bōreKlik iki bōreKlik
Taha vār çuvalımıñ götünde beze (228) bōle ēderiz bezeyi de ūlanım bis

Makarnayı nasıl yapıyorsunuz?

C.D. : (229) ūnu da āynı bezesini yazarız bōrttürüz bunuñ_üstünde (230) ūndan yuy
yumuşacığ_alırız gömgök maşınğanıñ_üstünden (231) ūda ğā ayaklınıñ_üstünde ğıyarız ğıyarız
ğıyarız_olanım (232) burda ğāli ğurur ū zaman ğā suyunu ğāynadırız burda atarıs (233) bişiriz
yiyecēmiz vakit ğurudur da ğoyağorus ğuyayoruz_olanım (234) geçen_ediremitli geliniñ birine
yettiK bis biraz maķāna kestik (235) hēr yaķada idēler ğülüm bizim burlāda idēler_olum (236)
bōre edērlēr beze edērlēr maķarna idērlē (237) ideris ideris hepçini ideris

Yeni doğum yapanlar için bir şeyler hazırlanır mı?

C.D. : (238) dōdū zaman hayırlı ōsuğ diye varırlār dōdiye varılār (239) neneşte bişiri ğuyarlar
un_aşı bişiri eletirlē yeñi doğunca dadanıñ_anasına

D.D. : (240) dadaya yaķınnarı para daķā şey_idē (241) verirlēr yaķınnarı b̄le hayırlı ōsuğ bebēñ
deye

C.D. : (242) her_edetler var_ūlanım_işTe

D.D. : (243) var var işte edetler her şey olúyoru

C.D. : (244) her_edetler_olúyor_ūlanım var bereketliyis şükür bu ālimize

Sünnetle ilgili ne gibi âdetleriniz var?

C.D. : (245) evel biz gundaqladıK benim üş dōT dada böyüTdüm dōrdünü de gundaqladım (246)
hinci ğāri gundaqlama yok_ooca emme ğāli hemen aK geysisini geydiriveriyōrlā tamam (247)
haşşādan yūkarı hinci gundaK yok ğāli bāTTı hinci ğāli bāTTı hoca gundaK

D.D. : (248) ğāli sünet yapārlar da şēdēlē de gidē bi şey_alırlā gelirlēdi (249) burda
kestiriverilēdi dadayı sünetçi varıdı bizim dē şeylēde ğowancında bi sünetçi varıdı (250) onu
çārılār da burda kestirilēdi hayır yapālādı dadalarına (251) ğonum ğoşu yēlēř içēlē dālır gidē
şey de sünetçi de dadayı kesiveridi (252) hinci dadayı ğā sünetçiye kestirmēyo doKtura
götürüyōrlā (253) doKturda kestiriyōrlā burda da hayirini yapıveriyōrlā

C.D. : (254) burda da hayirini ediyōrlār işTe ğā hinci işlē deñiştı hoca

D.D. : (255) eskiden_ōle yapālādı emme hinci ğāli süneT dadasını götürüyōrlā da şeyde
doKturda kestirip geliyōrlar

C.D. : (256) henci işlē deñiştiriyor_ooca ğāli evelkinnēden bi şī ğalmamış ğāli (257) hep yeñile evel
ben ikisine ōlanlarıñ_ettik sünet_ayırı ha urda (258) keşkeK bişirdiK tirekleriñ dibinde soĝra
cemile idemediK güççüĝ_ōlana (259) ötekinnēr böyüyüvēdi onu da ğāli biri burīā sünetçi
getirdi dadeye dá (260) būda bi tavuK kestiK bişīdik te o sünetçiye de çağırdıK ta onu da
kesivēdiK būda (261) işimize baKdıK hinci ğāri iş_ōle deyil götürüyor hērif böyüdü mü dadası
(262) kestiriyorı toKtura hayirini yapıyōru canınıñ_istedī vakīT (263) hinci ğāli ūle ōlum hinci
ğāli ūle ōlanım

Çocuklara ninni söyler misiniz?

C.D. : (264) onnarı nennileriz canım benim ğulām duymēyör hoca (265) bacaklarıma ğorun da
nenni ğuzum nenni nenni (266) uyusuĝ da böyüsüñ_ōlum nenni nenni dērin vār devam
nennilerin ūle (267) uyusuĝ da böyüsüñ_ōlum uyusuĝ da böyüsüñ ğoca deliĝannı ōsuĝ derin
(268) yālār ballār gibi ōsuĝ derim böyüsüñ dālar gibi çamnā gibi ōsuĝ derin_ōlanım_ışTe (269)
bōle biliriz nennileriz ğuzum nennileris bōle biliris (270) bōle biliriz_ōlanım_ışTe nenni çekeris
vızıl vızır sallarıs

Eski düğünler nasıl olurdu?

D.D. : (271) eski düyünner_āymı işte āymı bildīniz gibi işte bi davul dutulurdu

C.D. : (272) bi davul dutulurdu ēsgiden küreş_olurdu düvünnēde evel küreş_olurdu (273) davul dutulurdu ūlanım hinci ū davulları batırdılā küreş Te battı (274) bi caz bi caz bi caz aha oyna baqalım tüylü baqalım (275) işTe ūle dūnner ūle oluP geçiyóru hinci

D.D. : (276) küreş yapālādı goşu yapālādı hayvan goşusu yapālādı (277) urğan gurālādı būle ūşeye (278) hayvannā goşu yapādı beygırlēr urğanıñ_ altında basmalā bālanırdı (279) kim_ aşırısı basmayı ū alırdı

C.D. : (280) urğanıñ_ altında bu basmalār bālanırdı yazmalā bālanırdı (281) hā kim_ aşırısı basmayı ū alırdı aşıramayannār hāvlu alırdı (282) yazma alırdı ölüm_ işte evelkinner_ ūlēdi gūzum (283) emme hinci gā goşusu da batTı küreşi de batTı davılı da batTı (284) hinci gāli vār mı caz yoq mu cas dūnūñ varımış caz varımış ūle işTe (285) bōle gūzum evel būlēdi emme bizim zamannarımızda davılsız küreşsis tūn_olmazdı goşusus (286) biraz beygir çıkıvērīdi beygirler geliveri dūn_ evine gireceğ_ olurdu būle (287) Tūn_ evine gireceğ_ olūdu guymazlārdı būle ırğışırlādı kaPıda (288) bi muaPPet_ olurdu muaPPet_ olurdu ūlanım ūle olurdu evel (289) hinci gāri ūnnār battı hinci gāri goşu yoq davıl yoq (290) hepçī battı gāli ha bi caz dutúyórlar (291) gā oyna baqalım oyna baqalım

D.D. : (292) küreşi biz gāli ūşeylēde görüyórus televizyónnāda

C.D. : (293) hā televizyonnāda görünüyór kōlü küreşi hinci (294) televizyonnāda baqıyórlar_ ūlanım eveli ūle olurdu ūlanım

D.D. : (295) eskiden yanlıs hiç küreşsiz dūn_olmāzdı (296) ille küreş_olacak goşu olacak hayvan goşusu

C.D. : (297) küreşsiz davılsız dūn_olmazdı evel küreş_ gūşusus dūn_olmazdı (298) hinci gāli hepçī battı bu vāsa cāz yōsa da cas oynāb_ oynāP genşlē (299) tūn_ evine gāli atlār gireceğ_ olurdu būle

kapılara şah gākādı (300) gā ırığırladı ũda girme girme al parağı verelim al puluğu verelim diye (301) ırığırladı dũn_evinin kapısında bũle olurdu (302) ũle olurdu ũlanım_emme hinci battı gāli yoğ gāli (303) dũnnēde gāli bi cas varsa da caz yōsa da cas (304) gāli o evelkinnē battı battı ũlanım yoğ (305) gelinnē evelden beygire binēdi beygire binēdi (306) hinçi beygire neyi binmeyō biniyō tağsiye hādi biniyō tağsiye hādi

D.D. : (307) o zamannara tağsi yoğ bizim gũnũmũzde tağsi mi vār (308) beygire binēdi gelinnē beygire binēdi ũle beygirle gidēdi (309) dolandırır gelirlēdi alırlā gelilēdi dōru dũn_eviniñ ũnũne (310) gelini de ũeye bindirilēdi ata bindirilēdi ata hoca

C.D. : (311) ata binēdi gũlũm ata binēdi ata binēdi

D.D. : (312) ata binēdi gelin ata binēdi tağsi yoğ (313) kırk_iki tene ũkũzũ ben tā yayan kırk_iki tene ũkũzũ ayvalığTan alıvēdim de hoca (314) yedi gũnde bandırmeye eylettim susadan bũle susadan gũtũdũm (315) dolana dolana yedi gũnde bandırmeye eylettim annadın mı kırk_iki dene (316) vāsita yoğ ıraT paT geđiyōr āraba o zamannara (317) yoğ araba yoğ benim gũnũmde ũle araba maraba yōdu (318) ũle ıraT paT araba geçer annadığ mı (319) kırk_iki dene ũkũzũ yayan ta bandırmeye eylettim kırk_iki tene ũkũs (320) ayvalığTan_aldım da ta bandırmāya gũttũm yedi gũnde vādım (321) yā yayan hep susadan gitmeg_ũzere (322) araba yoğ o zamannar_araba mı varıdı canım araba yōdu borlāda

C.D. : (323) felān kōlerinde ıft sũrmũũ te ıft sũrdũ ũkũzleri tā bandırmeye eyletmiũ yoğ (324) ũle memleket_iũte hocam ya ıoluk ıocug_idār_itti iũte dede (325) yā ben de burda dadaları bũyũttũm

D.D. : (326) bandırmaya eylettik gemiye sādıg_ũkũzleri bene sen de biñ ũkũzlerin yanına (327) kestirelim gelelim dedi batırın ũkũs sābı ũeyde kesileceg_ũkũzlē ıstambolda (328) askeriyege gidiyōru ben gā gitmēcēn dedim (329) yedi gũnden beri dedim ben uyđsusuzun dedim patırına ben gitmēcēn vē ũu paramı dedim (330) yōmiyem de on ğayma on ğayme gũnnũg_on ğaymaya gidiyōrũn (331) ũu paramı vē de dedim ben gidecēn gā dedim gũynũrecēn dedim (332) vēdi benim paramı adam ũdan bi dolmuũa binivēdim (333) dutma beni balıkesire geldim balıkesirde

gecenin yarısında bi araya araya bi utel buldum (334) utelciye dedim ben uykusuzun arkadaş dedim bene v̄e bi anattarını dedim (335) ğapıyı ardından dedim şēdēn dedim kilitleyēn dedim (336) ben yedi günden beri uykusuzun dedim (337) ni zaman uyķum ğanāsa u zaman ğākacān dedim (338) annadıı mı dedim utelciye ōle dedim (339) utelci de ğaldırmadı beni ē ğaba ğuşluğ olmuş gitmiş (340) ni zaman uyķum ğanmış ğākasiya adama dedim al ū paraı dedim (341) bindim de ūle geldim burıya kōe

C.D. : (342) evelce yōlluk çūdu hoca be hinci bi şē yoĶ ğāli her yaķa vāsita

D.D. : (343) dōrd_ay çiftçilik yaptım ben_ūrda zeytin_arasında çift sürdüm dōrd_ay (344) hiç buraya ğēlmedim dōrd_ay çiftçilik yaptım (345) ōküzleri o zaman ğötūdüm ben_orēya çivT bitti ōküzleri ūrdan aldılār (346) tacirleri vardı eskiden tacirler ōküzleri toplaye (347) araovaçıktan onnā topladı da ben de ğötürüvēdim ta bandırmeye (348) çok sevilik çektik biz zamānında araba yoĶ bi ūi yoĶ (349) bayā zebillik çektik bis yedi günde bandırmeye duttūdum ōküzlele (350) yanımda bi arkadaş tā vār iki kişiyis (351) ğaz dāndan burdan avunyādan bazārköden gönenden bandırmeye (352) çok şeylik çektim yōmiye de benim_on ğayme (353) on ğayme veriyōrū ğünnük on ğayme yā

C.D. : (354) hinci beylik analıĶ beylik hinci emme bizim ğün de ğeşti ğāli (355) hinci hēr yaķa vāsita yoĶ

D.D. : (356) iki buçuk ğaymeye sıriķ yaptım ediremitte iki buçuk ğaymecik (357) iki buçuk ğaymeye sıriķ dōdüm zeytin silktim zamānında emme hinci ana beylik (358) iki buçuk ğaymeye zeytin silktim bōle sırıla zamānında emme

C.D. : (359) hinci ana beyliğ_ō hoca hinci ana bēylik hinci yaşanacaĶ ğünnēr

Öğmen Köyü - YENİCE

Ali MERCAN (84), Fatma MERCAN (84)

Köyün eski düğünleri nasıl olurdu?

A.M. : (1) ēsgiden üç gün düyün olurdu üç gün (2) üç gün davul dövülürdü cumāyi gün gelirdi (3) Çümērtesi gün pazār gün gelin çıkardı oyun olurdu küreş olurdu (4) hem köe gittiñ yērde de düyünde ğalırđık gelmek yok (5) böyün gittik mi dā gelini çıkarı da öle gelirtik (6) devāmlı düyünner öle geçērdi küreş olurdu dēyeneğ olurdu aT dēnē devāmlı (7) emme şinci öle deyi ğā şindi bi günnük düyünner

At değneği nedir?

A.M. : (8) atlan deyeneK ğoşulüyóru urğan geriliyóru deyeneK oynaniyóru (9) óndan kim aşırırsa orda asKılā var ón lira óm beş lira (10) kim evelā aşırısa onu o aliyóru o on lirayı (11) ikinci aşırana om beş lira işte öle ğádeme ğádema oluyordu (12) şinci öle deyi şindi bi günnük ūlenine yediriyor adam (13) ondan sōna geline gidiyoru gelini alıp geliyoru tamam dūn bitti

Güreş önceden çok mu yaygındı?

A.M. : (14) hēç küreşsiz düyün geçmezdi ben bayā güreşdim (15) aşşā yukarı āltmış yaşıma ğadā güreşdim (16) küreş tübek kün başlardı eki gün küreş olurdu (17) düyün āşamı gün dübēk kün devāmlı Küreş (18) küreşsiz dūn geçmezdi hiç hēr gün hem her düyünde Küreş olurdu (19) küreşsiz düyün geçmezdi emme şinci öle dēyi hinci ğā küreş yok (20) ille düvünde olurdu düyünden sōna küreş olmazdı (21) hinci ğā millet küreşi var orda burda

Köyün adı nereden geliyor?

A.M. : (22) köyün_adı evēden burda ğaşıqçı varımış ğaşıq yaparımıŝ (23) nēde iyi ğaşıĝ_oluyōru ōmende (24) ōmen ğaşıqçı dēye ondan ğalmış ğaşıqçı dēye ōmen (25) hēr ŝeyiñ bi görenē var

Köyünüzde bayramlar nasıl geçer?

A.M. : (26) bayramlarda deve olur deve yapārlar genđer bi yere toplanırlar orda oyun yapārlar (27) ğız yapārlar ōlan yapārlar efendim çif sürēleĝ (28) bayramda şey çoĝ_olur mīabbet

F.M. : (29) sen hinci geyyōrsun da bu ğarılarıñ ŝalvarını geyyōrsun (30) ğarılarıñ ğazatlarını geyyōrsun yazınlarını dārtınıyōrusun (31) bullara havluları soĝuyōrusun meme yapıyōrlar deliĝannılar (32) ōle muappet yapıyōrlar oyun çıkariyōrlar_işte ōle (33) ğızlarıñ_elbisesini giyyiyorlar ōlannar ğız_oluyōru (34) ğızılar da baĝıyōr_ōle ŝaĝ kibi (35) müappet çıkariyōrladı işte

Bu yaşınıza kadar ne işlerle uğraştınız?

F.M. : (36) oraĝ oraĝ oraĝ tütün lençpēlik

A.M. : (37) ekin_ekēdik biŝēdik harman_alırdıĝ düven sürēdik bōle (38) düven Tā hālā şey eviñ_içindedir eskide ōle yaparTıĝ (39) ilençpēlik yapardıĝ baŝĝa nābıcaĝ burda dān başında ne olur (40) ilençpēlik yaparıŝ baŝĝa bi şiy yapmayız bis (41) işTe üş beş seneden beri inekçilik başladı hinci (42) inek çoĝ_millette beşer_onā inek var

F.M. : (43) dāĝ baŝında ne lençperlī yapār ğüzüm_o (44) oraĝ Piçēdig ekin_ekēdik çolū çocū uçurān diye çoĝ ŝükür uçürduĝ (45) boĝazımızı güç belā doyurTuĝ ğuzum hā (46) ēkin_ēKTik ūTdük yēdik boĝazımızı güç belā doĝurtuĝ (47) niler yapacaĝ saĝad_adam askere kitmediĝ_adam ni bilir ni aĝnadır (48) sen ēvli miĝ_olanım allah nāsib_ētsiñ ğuzum allah nāsib_ētsiñ

Eşinizle nasıl evlendiniz?

A.M. : (49) gacırag_evlenmedik düvün yaptık nişanı durdu_iki sene üç sene (50) ondan sōna düvün yaptık davul duttu_ o zaman davul mēşurudu (51) Şinci öle dēyi Şinci caz var iki sātlik üç sātlik (52) adam geliyōru iki sāt çaliyōru aliyōru beş yüz lirayı hadi çekip gidiyōru (53) ertesi gün mevlid_okudüyōrular teKrağ gine düvün_olüyōru

Çocukluğunuzda oynadığınız oyunlar nelerdi?

A.M. : (54) e met oyunu vardı çeliK dēdiK çeliğ_oyunu vardı (55) hoplamaca oyunu vardı öle oyunnā vardı

Met nasıl oynanırdı?

A.M. : (56) bi çomağ böle bu yanı çergili bu yanı da çergili (57) ũnu böle hurüyörüsün çāriyörüsün ũnu sayiyörüsün (58) kaç_öldü on_adım āl bi lūppek löppek dēdiğ_ūna (59) lek_oynardık o böle hūplamaca attı_ mı dē orā uçā gidēdi (60) orā birini gördu_ o ona çārpardı ũ (61) ũ hurārsa iyi hurmasa olmadı dēdik işte öle öle geçiTdiridik (62) öle oyunnā vardı esKi oynnar onnā hepsi geldi geşTi esKi oynnar

Düğünlerde hangi oyunlar oynanır?

A.M. : (63) düyünnerde nası oyun bilirsek öle oynanır uzun hava dērler (64) uzun_avaya uzun_oyun derler öle oynanırdı Şinci öle yoğ gā (65) Şinciki oynnar hep Çik Çik_oyún Çik Çiğ_oyún (66) esKi oyunnārdan oynadın zaman ēski adamnar böle bakardı da oyun böle olacağ dērlerdi (67) Şinci Şinciki zamānın_ēsannarı hinci öle oyun yoğ (68) eski oyun yoğ hinci oynnar çeşit çeşit

F.M. : (69) anağ bubağ var mı olanım

Düğün öncesinde kına âdetiniz var mı?

F.M. : (70) oluyōru yā kına nişan_oluyōru (71) güriş yapıyōrlār hinci bayramlārda nişannılara hebici oluyōru bizim burda (72) māppet çoğ_olur bayramda bileÇeK miyin aņnadaçağ mıyın

ğüzüm (73) ben hani kınaya mı neye gitmeyeli benim gözler görmeyörü alaca görüyorsunuz ben (74) hinci seni ben alaca görüyorsunuz yemē Felān bu ediyir (75) ben idemeyörün göremeyörün

Çocuklarınız nerede?

F.M. : (76) çoluğ çocuk ediremit yüzünde görmeyörüm hinci bayramda geliş hebicī (77) ediremitte biri galkımda üş tenesi ediremitte (78) bi kendimiz varız biz burda bi ğarı bi göca (79) ediremit yüzünde aylem çalışır ğüzüm oturacağ deyil_e

A.M. : (80) gençlēde duran yoğ burda ğā küvlēde (81) çıkan gidiyörü edremide izmire ileri (82) geri yoğ köylēde āklı başında genç yoğ

F.M. : (83) dedēlen ebem ikimiz mekleneşiyörüz (84) bi tek tavacām vār kapalı ũncāzı yemleyēn gelēn ben

A.M. : (85) hadi yimle ge baçalım düşērsiñ_eliñe çomāñı al

F.M. : (86) tamam bizim işler ğā olanım tamam

A.M. : (87) işte bizim işlē böle

F.M. : (88) bildimizi de unutduğ ğāli bildimizi de unutduğ

A.M. : (89) ē nolacağ

Çocuklarınız hangi işleri yapıyorlar?

A.M. : (90) yā onnar kimisi fırında ekmek yapıyór_urda (91) kimisi arabacı bağkallara ekmek dağıdıyóru (92) kimisi işāt yapıyóru binā işte onnār da öle

F.M. : (93) eKmeK dāvāsı ũlanım nerē gitseñ_ille çalışma

A.M. : (94) çalışacāñ çalışmānca ekmek yoğ çalışacāñ (95) ũnnarı urda evērdiK bis kıoya köyüñ_üsTüne verdīdik (96) urdan ğāğtıla ğāğtıla gittilē edremide (97) biz ğādığ bi ğarı bi göca (98) işTe yavaş yavaş urlārda idāre olúyórus kendimis állā şükür (99) hōkümēt te

yārdım_ıdiyóru allā şükür başka bi işimiz yok (100) allā şükür hepsi varıdı malımız da vardı inēmiz de vardı (101) hēpsini de sātık savdıķ bi ğāldıķ bi ğarı bi ğıca (102) hasta olduķ hasta olunca hepsini sattık kim bağacaķ (103) hasta olunca kim baķacaķ mala hēpsi geldi geşTi (104) bi teK ře tavūmuz var ğalañ_öldü satın_ādıķ ũnnā da öldü (105) bi tekçesi ğaldı onu bi yimlemiye gitti

Okuma yazmanız var mı?

A.M. : (106) hayır yok cāhil ğara cāhil yok bizim zamānımızda ğaçādı oķuma (107) evlerde oķudurdu hocalā bizi çandarma gelmiş çandarma (108) ğaçıñ çık çıkıñ ğaçādığ_ũrdan (109) bizim zamānımızda ōlēdi oķuma çok kıtıdı ğaçādı

Bahçenizde neler yetişiyor?

A.M. : (110) bunda hēr şey_olur nē ekerseñ (111) ğabağ_olur tomata olur badılcan_olur biber_olur fasülle olur (112) emme sulārsañ sulamassañ_olmas işte çeşme ũrda (113) ōrdan ğoyveris suyu ordan sulāris fasülleyi çıkārdığ ğurudu (114) teKrā gine ektik tā hinci ũnnā gine vasülle verecek (115) yapārsañ hēr şey_olur emme su olursa su olmasa hiç bi şiy_olmas (116) ettin ğurur ğurur gider

F.M. : (117) bu edēr ben_ēdemēyörün (118) işTe tavuÇũā bir_avuçcuķ yēm_ũrda ataveriyörün tamam (119) bu edēr bāçe ekmē bu edēr ben_ēdemēyörün (120) gözü görmediğ_adam ha şu oçā furüyórun da ğaşı içine mi soķtum haranınıñ tışına mı soķtum bilmēyörün şu yavrüm (121) bu edēr ben_ēdemēyörün emme buña şükür (122) kendimi gezdiriyorun gine buña şükür kendimi gezdiriyorun (123) hinçi gelir çocuķlarım bayramda hebicī geli

Ava gider misiniz?

A.M. : (124) çoķ yapārdıķ emme şinci ğā üç beş seneden beri avcılık da bitdi (125) yasağ_oldu doņuz_öldürmek yasaķ ayı öldürmek yasaķ hēr şeyi öldürmek yasaķ (126) hinci ğā gidilmiyör esKiden süreğ_avı yapārdıķ köyce kölü (127) bağırdı ğorucu yarın ava gidilecek çümērtesi ğün (128) ava gidēdik dağa her cümērtesi ğün ava gidilirdi şinci ōle yok ğā

Köyünüzde yağmur yağması için hayır yapılmıymı.

F.M. : (129) ğuzum yāmir hayiri yapılıyóru (130) ğazan toplaniyóru keşkek pişiyóru sīrlar_aliniyóru kesiliyóru (131) öteberi hep satın_aliniyóru yapılıyóru_ışte (132) ğalabalığ_olüyóru yapılıyóru ben bileçek miyin ğüzüm (133) ben de hazıra varıyóru hazıra götürüyórlā beni de (134) yāmir hayiri sorıyóru ben de ben bileçek miyin ğuzum dīyóru (135) yāmir hayiri yapılıyórümüş nası yapılıyóru dēyóru deyivēsiñ bu (136) sen de yabancı mı ğüzüm baĸ bilmēyóru Kızlerim görmēyör (137) alaça görüyóru_a baĸ bilmēyóru yeñiceli miñ bilmēyóru ğuzum ben (138) āylem beni de hazıra götürüyórlar arabaya atıyórlā beni de götürüyórlar beni (139) ben bilmem ki ğalabalığ_olur_emme çok ğalabalığ_olur yerimiz de çok (140) mēşurdur hani geñiştir araba çatalır ğalır bölē (141) ben bilmem ğuzum ben hani kaç sene oldu ũllara çıkmayalı (142) beni ismetçim ũlançim arabaya atār da götürü (143) ũrdan da gine getiri burīā indiri ben bilmeyóru ğuzum

Göz rahatsızlıĸımız ne zamandan beri var?

F.M. : (144) üç sene mi olüyóru bilmem üç sene olüyóru (145) aştırdıĸ_emme gine kapandı yine alaça görüyóru (146) bereket vēsin kendimi gezdiriýóru_evlātım ũña şükür ũña şükür (147) kendimi gezdiriýóru gine çanıĸ mı sıkıldı ũlanım gezinip turusuĸ (148) çanıĸ mı sıkıldı gezin_ũlanım gezin

Elektrik olmadıĸı zamanlarda nasıl zaman geçiriyordunuz?

F.M. : (149) çıra çıra bi yartma çıra oturmaya gidērdiĸ çırālan ğarañı çırālan (150) dāñ içinde yī bi yartma çıra alırdıĸ duTTurutuĸ hadi (151) oturmaya gidētik ni ğonuşuyóru ni ğonuşuyóru ğüzüm (152) ha bölē iki īsan bi yere ğēldi mi tabi mindir mindir deyi ğuzum (153) ğonuştümü ben ni bilēniñ hani akıl ğāli bizde akıl yoĸ ğāli (154) ũ evēlki aqıllār biTdi bi ğoca ğarıçıĸ beñe ũle dedīdi (155) īsan ğocalıncaĸ sen de benim gibi ğocāsıĸ da bi ğoca ğarıçıĸ dediydi aslı varımış dēsiñ (156) ğodūru bulamassıĸ ğonuştūru deyiveremessiñ sapıdıyóru_īsanā ğocadıĸçana hebicī (157) bi ğoca ğarıçıĸ beñe ũle dediydi dērsiñ aqlıña gelir ğocalıncaĸ (158) hinci ğēlmeS hinci geñsiñ_e hePicini geçirisiñ ũrda ũrda (159) düştüñ mü

aqlırja gelir_u zaman (160) bi zaman düşüveriseñ benim gibi ũ zaman ğalbiñe damlār (161)
ğocama ğocalık çok sör ğuzum çok sör

III/1

Evciler Köyü - BAYRAMIÇ

Hanife Arsoy (54)

Eski köy düğünlerini anlatır mısınız?

(1) önceden ilg_öncelikTe ahāli toplanır hinçiki gibi u zamannā şey yoktun (2) hani cazlā falan
yokTun teflēlen oynanırTın tefçi ğası öñe oturu (3) arĶa tarafa da işTe insannā oturu şöle de bi
sētimiz_olur yāni hinçi dizeleniliyo yā oturuluyo yā öñde (4) uriye de böle gelinin sādışları
öturu bi sıra ğız_olur elbise giyēlē (5) başlāña da şöle ğadın başı deriz bis ğadın başı bālālādın
unnā öle oturu (6) hadi baĶām dērlē fīlanca kim_atacaĶsa ğörüşmeyi hadi çıkısın baĶām dērlē u
da çıkā (7) evelān baş una bi düyün sāibi çıkarı şurasına bi hediye asā undan sonācīm yere de
şūle bi çārşaf gibi bi şī yazālā genişÇe (8) hinci undan sōnacigim olan_evi yingeleri de ğız_evi
yingeleri biri pi tarafa oturu biri bi taraFa oturu (9) orta yerde de ataçak ĩnsan yāni tellacı
diyēm şey yapā (10) hinci evelān baş olan_evininki atılır işTe evelān baş büyük neneleden
başlanır (11) büyük nenesinin sözümmede işTe babannesini diyēm hinciki zamannan babanne
annāne hani (12) olanıñ hem babanesi olceK hem_annennesi olceK hem dedesi olceK hem
büyükbabası olceK olannāda (13) olmyannāda da olmyabilir hani ölenne de olüyö ye canım
(14) e verilē işTe bu büyük dedesiniñmiş u atā yāni birkaç pāça (15) işTe şalvarından
fanılāsından bulüzundan çemberinden yāni u zamanın şārTında ne vāsa patīnden unnarı bi
ğāldırılā (16) ũndan sūnacıgım işTe yakın büyüklē de vāsa unnarı ğāldırılā undan sūna
ğaynanaya gelir (17) ğaynananınĶını atālā çeyis ğaynatanınĶını atālā undan sūna dāmāda gelir
(18) dāmādınĶını da atālā yāni aha baĶ şusu vāmiş derlē böle eline de ğösteri yāni böle (19) açā
da ğösteri ũnu da şūle yivā şūle işTe undan sūna bi şī verilir (20) düyün sāibiniñ attī çeyizlē
bittise ũndan sōna ğonu ğömşu yāni soy aĶraba yōllanır (21) aha işTe amcasınıñ de şusu vāmiş
yāni bi şalvālī vā ā yengesiniñ de bi havlūsü vā (22) işTe bilmem kimiñ de fīlanı vā böle işTe

soy akrabānıñ pütün hediyesi de uriye toplanır (23) undan sōna işTe ğız_evine gelir gene aynısı ğız_evinde olur hadi unnarı toplālā bōçalālā (24) hadi götürülē gidēlē ğāri Kız_evine ğonur_u çeyizlē işTe yāni şalvarlığ_olur bulüzluğ_olur (25) atkısı çemberi māraması patī yāni şey eşyāsı eviñ ne dērle basma türü hediye (26) ğā unuñ_çinde gecelī olur bicaması olur_ışTe olur da olur yāni nesi vāsa olur (27) e undan sūnacigim e oyun_oyanmā başlanır işTe önce gelinnen sādışlā oynā (28) ūndan sōna yēngelē çıkā çıkā oynā dā kimse depinmeden undan sūnacigim pütün akrabāsı çıkā oynā (29) undan sōna ğāri Kızlara verilir oyun hēkez tek tek çıkā (30) hincigi gibi bōle cūmbür cemāf birden oynanmas tek tek ğāşılıklı iki dönē u una birağır (31) iki dönē u una birağır iki dönē u una birağır diyereK bütün ğızlā sıralanır (32) öle erkeklē falan da ba^kmas sādece dāmādıñ sādıcı oyun etrafında dönē (33) öle erkek falan da soğulmas bōle önÇeki īsannā pençerelēden baĳālādın (34) bōle ulu orta baĳılmazdın hiç e işTe sūna da dūyüne gelir sıra (35) önceki gibi aman şimdiki gibi öle hēkese birē ev verilmes (36) işTe sözümmāde hinci bōle önceki evlē de kerpiş binā (37) kimisi iki odalı hinci bōle iki oda ayni bu ev gibi işTe bi üstü vā (38) bi de öbürkü tarafıñ üstü vā burda kendi duruyosa öbür yanına geliniñ birini soĳā (39) hinciki zamanda ēsannāda birē ikişē dada vā eñ fazlası üç u da çok nādır ūle diyi mi (40) ama öñceden üç tene dōrt tene olanı olannā vā dā haftā beş tene olannā bile vā (41) e kendisi burda hinci āyle duruyosa yāni ğaynana ğaynata ğıyına şurēi goca olanı ğuyabilir (42) daha üstüne birini dā ğuyabilir daha üstünü birine ğuyabilir (43) yāni bi āylede bi hāneniñ_çinde üç Tene dōrt Tene hāne barınır bi banyoda şey yapālā yıķanırılā (44) bi tuvaletTe ihtiyaçlānı giderilē bi ne dērlē apdeslik yāni hinciki zamannan ne diyūs mutfaĳ (45) mutfaĳ diyos hinciki zamannan önceden hemen şōle duvālāñ_üslēnde şōle hemen bi küçücük küçücük şeylē olurdun (46) şūle şu pençereniñ biraz dā bu şey duvā aman tūla duvā kērpiş biraz dā ēnni olur (47) unnāñ hemen şūle işilēnde bi şey_olur apTeslik deriz yāni işTe mutfaĳ şīsī görülen yer (48) e urda bi sürü gelin urda çanānı bulaşını yıķā yaşamnā öle devām_jdēdin (49) ama hinciki gibi fantāzidi öle giyim ğuşam öle para ğırıĳ yok sādece boĳazıñı doyurmaK_çin (50) öle ne biliyin kimse kimsēye ğāşı gelmes büyü^klē sayılır şimdiki gibi sen baña ğarışma denmes (51) büyüK_çēde ne sōlüyosa hēkez_unu diñnē öledin ama hinciki zamanda öle deyil_olanım (52) yāni dūyünnē de u zamanın dūyünneri de üç gün üç

gecedin hani ahenkli olurdun (53) ne bilëyin hani böle sitres yaPmasam da şöle geniş keniş aḡnadivësem hani güzel olurdun (54) ama şındaki düyünnë gibi deil önceden öle çok fantâzi yoḠdun emme düyünnë muhabbe^li olurdun (55) güzel olurdun yâni eş dos bütünüms bütün köw canım bütün köw (56) ama tabi hinçiki gibi de ğalabalık ta deyildin daha önceleri (57) insan azdın ũlanım köw olarak yâni hinçiki kōde hinçiki Samanda insan ğalabalık (58) üç gün üç gece u şiyi toplasaḡ hâkından gelinir mi gelinmes (59) u zaman insannâ azdın daha önceleri yâni kaç sene öncesi diyim ben hinçi elli dörT yaşındayın (60) benim dadalık Samannâmda desem yâni kırk kırk sene öncesini düşün yâni çok çok (61) hani böle bu ğidâ falan deyil yâni çok çok ğatlanmalı geliyo hinci (62) zâten şūda bizim bi senden beri fazla fazla evlenen bi kişi bile yok (63) ev yaptıran bile yok ama daha önceleri evlë falan çok çok oluyodun (64) hani yılda bēKi on kişi om beş kişi evlenip yuva ğuruyodun (65) köw ğalabalaşıyodun amme şu anda öyle ş̄i yoḠ ğâri hani hinci (66) azaldı ama önceki günnë iyidin yâni daha da vâsa sormak isTedin sor

Bayramlar nasıl geçerci?

(67) hinci ramazan bayramı ğeldi mi hēkes büyüklëniñ elini öpëdin ama hinciki gibi ğızlāḡ saçları başları açık deyildin (68) üslënde şöle bëyz bi mārama deris unnarı bālanırlādın ğızlāḡ kimisi böle kayıt gibi ütülë (69) kimisi dürgeli yapā i kimisi de normal yapā urda tērtipli olannarı temiz titiz olannâ meydana çıkā (70) kimisinin şalvarınıḡ ütüsü şöle insanı kesë yâni hēkeziñ ayâne yeñi ayakḡabı alınır (71) hinçiki insannāmıs her gün zâten ayakḡabı geyiyó özelli bile ğālmadı (72) bayram bizim tēziK deris bēki seni ũlan götümüştür urlara (73) tēziē götüdün mü bunu sen ũlanım urada bi bayram yeri ğurulur (74) şūle kiremiTleri şu evlëñ tepelënde böle oluḠlu kiremiTlë vâ unnarı şūle şūle ğırarıs (75) unnādan on tene veyā yedi tene veyā işTe nē ğadan yapāsaḡ unnarı da ğaTla ğaTla dizilir (76) sözüme beş kişi seniñ ğurupTa olur beş kişi de benim ğurupTa olur bi de çorabıñ içine şeyi ğūyarıs (77) hani bıkaş tane çoraP ğüyā da tēsine çeviriverisiñ veyā içine çaputu şudur budur döldurusuḡ (78) bi toP yapāsiḡ topu gelir gelir de unu da hadi būle bi meşe oynúyólā yá hinçiki dadalā (79) unun gibi şūle bi çizgisi olur bi de yukādan atacāḡ çizgi olur (80) hani vâ yá ben bilmem eşim bilir diyip

te çizgilē sınırlandırıyorlā ye aynı unun gibi (81) gāşıdan bi çekēsiñ topa biri vuramaz bi dā çekēsiñ bi dā Furamaz obürü de bi vurā (82) hākez gāçışır u zaman hākeziñ āķasına da öbürkü taķımıñ āķadaşları geçē (83) kim vurusāğ u elenir kim vurusa u elenir arada da topu ativēdī zaman da biri geliş hemen dikē ũnu (84) diken oyunu gāzanır tekrādan geçē dikemiyeñ oyunu gāybedē (85) u aşşādanki olan yoķarı çıkā ũ zaman top a'maK için u ay oyunumuz ōle olur (86) gūca kişilēmis urģanıñ ucuna bōle bi şūle tēlik kibi babıç gibi bi şiyi bālā (87) şūle yattī yēden bōle sallıye sallıye bōle hadi u gıdā gız unuñ üstünde bōle hop hop kayışırlā (88) bi gūca çınarımız vādın uriye bi gūca sançaK gurulurdun araba sincirlēnden gūca gālin sincirlēden (89) gızlā sancaK boşkana hinci gızlā ũriye gelir yērleşir ōlannā da gāşıda şilē vādır bōle ağaşlā vādır (90) unnāñ āķasına u taraflara geçēlē hēkes beyencē gızı urdan kēsTiri (91) gızları da vā ye bi yingeniñ birisi tutā sallā şōle şī de çınā da baya yūKsektir ā (92) sançaK dá baya yūKsektedir gene ōle hinci panayir sancaKları gibi falan deyil (93) unnā sallanır hadi turulā durulā ũlannā sançā binmē geliceğ olurlā (94) gızlāñ üstüne dōru geliverilē hadi ũlannā geliyo diye gızlā gāçışırlā (95) hinçiki gibi ũle gızlā ũlannā ũle gonusup görüşmezlēdin e duru durulā gene (96) sancaK Poşaldı mı gızlā gene gidē ōlannā gene duru duru gene geliverilē (97) hadi gene gāçışırlā bütün yēngelē de vā ye ũlannara gızlara toplāşılır da bakılırdın (98) bōle bēki bir hafta Falan bayram olurduñ (99) undan sōna da gāri bayramıñ bitişini şıye noķtaliyān diye musāmere gibi piyes gibi ōle eylencelē düzennenirdin (100) dā hađdā adamın biri ōldü de birisi daha sav unnāi da ũle būle şē yapālā bondürük (101) bondüriñ içine ōlannara gız şisi gēydirilē şalvarı gēydirilē āķasına da sabanı tutālā (102) u genişliK alanda da hadi baķām baķla ekeÇez diye şey yapālā bōle sürēlē (103) ē işTe ōlannā da cilve yapā bütün halK da unnarı izlē (104) hinçiki gibi televizyon mu vā ōlanım televizyon yoK bi şey yoK (105) televizyon gibi unnarı izlēdig işTe ōle unnara baķadıK muhapped olurduñ (106) ama ēylenceli olurduñ çoK da gözēl olurduñ (107) hani ne bileyiñ şisi ōsa da şūle çekilmişi ōsa da insan baķsa hani gēçekTen de gözēl olurduñ (108) deve yapālādın deve dedīn de hani şindi östü mēdivenneri olur bōle çıkmaK için (109) unnarı uzadırlā unda her şisiniñ arasına birē isan geçē (110) bi tāne de bi hayvan kemī veyā öküs kemī kelle unu bulurlā (111) unu da şeyiniñ ucuna sincirlen bālālā bōle işte unu yapālā yāni (112) ne tarafTa gızlā vā gızlāñ üstüne dūru varı varı varılā ũlannā

(113) hele ġāli bi de alacā ġıs filen de vāsa ũnuŋ ũstüne dūru varı varı varılā varı varı varılā
(114) ġāli ġızlā da çıvrıŝır çıvrıŝır ġaçā urda bi ġomŝu vādır u oyun_olan yeriñ hemen ŝisinde
(115) ũnuŋ apısından girēlē ġızlā ũlannā da apiyi açacaz diye varı varı varılā (116) yāni
çıvrıŝma mı istē āhenk muhappet bi ġōseñ bi annatılmas_ani (117) bōle ġōrse de insan yaŝasa
hani ne biliyin (118) annaTmalan falan ũ ġıdā zevKli olmas hani çok ġōzel_olurdun (119)
emme ne muhappet_olurdun ne muhapped_olurdun_olanım ōle olurdun bayramnāmız da

Hıdırellez'i kutlar mısınız?

(120) bizim burda hıdırelles utlanmas bis burda hıdırellez utlameyis (121) bis sādece
hıdırelleS ġünü çevirme yaparıS yiris āyleçek biz unu yaparıS (122) bu tarafıñ insannarı ōle
oca ũstünden alama falan unnarı biz yapmayıs ōle (123) bis tũkmen deyilis Teris unnarı
başkaları yapā deris bizim bu taraflā unnarı yaPmas (124) bis sādece hıdırellez ġünü sabāleyin
ġākā ne diyenik e işTe sabālā ēken ġākā ġün dōmadan esandan hemen eSandan bile (125)
namasını ġılā veyāhut da ġılmadan gidē çaydan aārsudan su dolturu (126) urdan da çayın
ġıyılāna topraklı ŝōle ġıcımılı ġıcımılı çok ġalındır_u toprak ye çog_incedir_u toprak (127)
ŝũle alır birē āvuç our ũfũrũ ũnu da getirip ġēdīne tālālāna sēpē (128) hıdırlan elles buluşsun
bereket_ũsun hangi nerede buluŝursa bereked_olurmuş hıdırlan elles dedeniñ yāni (129) unnā
iyi īsannāmıŝ çayın ġıyında nuruŋ başında duā idēsiñ (130) allahım hayırlı hē ŝiyiñ hayırlısını
evlenemiyōsaŋ allahım hayırlı evlenmeklē nasīb_itsiñ dadama bōceme veyā hastaŋ vāsa
iyileŝiñ (131) mattī durumuŋ hani iyi deyilse allahım hayırlısını vē (132) bereketli nasiPlē vē
diye duā edersiñ aārsuyun başında (133) çũnkũ su da allahTan aan bi nīmet insan_çin
sabahın seherinde ġün dōmadan (134) hani hıdırellez ġünü biz unu yaparıS ōlanım evi olmıyan
çayın ġıyına bi ev çizē (135) allahım baŋa ev nasīb_it sudan bi ŝī istenmēs urda nuruŋ başında
allahTan_istenir (136) istiyen diliyen urdan şi yapā evine su getiri gelir undan sũnācigim iki
reġat namaS ġılā (137) allaha duā edē allahım benim_çin hayırlısını nasīb_it memleketim_çin
hayırlısını nasīb iT (138) milletim_çin hayırlısını nasīb iT diye duā edē hıdırillez ġünü biz
bōle biliriz_olanım (139) urdan da ġēdīni çevīmemizi yaparıS fırına atarıS bi sāt veyā bi buçu
sāt sũna çevīrmemiz biŝē (140) ũndan sũna da çıarıS hem ġānımızı doyurus hem de

tālālāmızı gezeris allām hayırlı bereke^tli mahsüllē vē diye (141) hıdırellezi biz bōle yaparız_olanım bŭle dağar sāyibi olannā sŭdŭ çoğ_olannā ğomşulāna sŭt ikrām_edē (142) hāni malı çoğ_olup Ta çoğ sŭdŭ olannā ğomşulāna birē kāse kāse veyā işTe birē kiló kiló sŭt ikrām_edē ama hinci unnā ğālmadı olanım ğāri (143) unnā yoğ ğāri unnā bitti ũle vēme^klē bitti ğāri çüngŭ mal yoğ vērmeK_ için mal yoğ

Köyün geçim kaynakları nelerdir?

(144) daha önceleri burda mal da vādın hani hayvan da vāTın yāni ğoyun keçi de vāTın (145) ama u şey getirmeyince millete hani bōle né bilēnik devāmni ārkasından gidiliyo (146) bi de bizim mere olarak meremiS dar hani yayılma alanı dar (147) dālara çı^kmađ Ta insanı başında be^kle^tmek_ işTiyo devāmni unun başında be^kliçeksiñ (148) u yüzden hēkes daha önceleri çoğ kişide vādın yani hani hemen_emen genelinde vādın (149) hayvanı malı olmiyan evlē né biliyin sofrası şeyden sayılmazdın hani bōle né yiyolā ki acaba denirdin (150) çünkü sŭt dedin zaman sŭdŭ vā peyniri vā yoğurdu vā né biliyin hani (151) hār gün sŭtlŭ çōba bişirsen sözümmāde her gün aşır hazır peyniriñ hazır yođurduñ hazır (152) e bunnā da oldin sāten evden bi yāni başlı başına bi ne biliyim bi ğuca desdek ama zamannan durdu durdu bu elmacılık biraz şōle bi pārladı elmacılık (153) tabi u arada elma da vā gene var_ama bōle bu ğidā deyil hēkeziñ birē bahçesi vā (154) undan sŭna bu zamannan bu elma biraS parlākan parlākan parlākan sŭna bushānelē açıldı (155) dā önceleri bushane falan yoğTun hēkez elmasını toplādın alıcılā gelirdin (156) alıcılā alırdın gidēdin tüççālā bi zaman sŭna bushāne yapıldı köwe (157) undan sŭna milleT bushaniye ğoymaya başladı (158) tabi burda on ğuruşa veriyosa urda yirmi ğuruşa satılmā başladı veyā bir liraya çıkmā başladı (159) hani dā şu anda bile bi lira deyil yāni elma hani bağ a^tmış ğuruş (160) e işTe elmanın fiyatı ne biliyin hayvancılığdan daha iyi ğēmē başladı (161) hayvanı millet kesTi u Saman hayvanı birağTı elmaya döndü (162) elma vādın şeftālī vādın kiraz vādın ama bu sıca^klādan kiraz_ağaşları çoğ çoğ ğuruyoru (163) havanın dengesizlinden mi yoğsacigim hani né biliyin çoğ her şī ğullanılıyo unnādan mı (164) ē şurda ğıyımızda tērmik santırali vā çanda undan mı yāni kiraz_ağaşları ğuruyó (165) genelde hēkeziñ bāçesinde az_olannara az_yetiyodun çoğ_olannara

çok yetiyodun ama şüda birkaç seneden beri çok guruyó kiraz ağaşları (166) şeftāliye dönüldü bi ara undan sōna şeftāli para e'tmemē başladı millet şeftāliyi kesdi (167) elmaya döndü ama şu anda elma da temelli dibe hurdu (168) millet hani né biliyin ğara ğara ālamiyi emme için için düşünüyó yāni sonuçTa (169) öle geçiniliyó yāni işTe né diyenik bi ara şeftāli çok pārladı (170) yāni kaç sene öncesi yirmi sene öncesi çok pārlağdın şeftāli (171) kilosu u zamannā beş milyondun şeftālinin tüysüz şeftālinin yirmi sene öncesi (172) şimdi beş milyona déyil işTe eñ fazla iki Puçuk milyon eñ fazla (173) çok ēken çıkarısağ üç milyon çok ēken çıkarısağ unnā da boy boy_ölüyó (174) emme hinci şeftāli şu anda hani çok kişide yok āz bizim köyümüzde (175) işTe iki iki buçuk bi buçuk öle u arada geçiyó (176) elma da bu sene temelli dibe hurdu dē mi olanım yāni alıcısı da yok (177) alıcı da yok alan da senin malını hiş seni düşünmüyó (178) hani tavuk afedērsiñ şöle eşinir yá arkasına arkasına işTe senin bāçeñe girdi mi adam şöle bi eşiniyó (179) hani alınÇağ elmayı bile ālmıyó yāni en göz bebēni alıyo çekiliyo ilaç bahalı (180) mazuT bahalı yōmiye bahalı önceki günnēmizden şu günnēmiz bizim iyi déyil yāni (181) önceki günnē iyīdin elma bahçesi olup ta öle elması olannā hani né biliyin çok paralā ğāldırıldın (182) çok para girēdin köwe geçen sene sekiz yüz dokuz yüze alındıdın (183) yāni bu mevsimlik dönemde bu sene āltı yüz yedi yüs mazut olmuş dört puçuk milyon (184) dört puçuk milyona ğāşı kaç kilo elma satacağsın da bir kilo mazuT_alaçağsın (185) bunu da vā ye sādece elma toplama^lan deyil elma çıkāma^lan deyil dibini süreceksiñ ilacını atacağsın (186) bahçeñe gelip gideceksiñ bütün işini moturlan yapacağsın (187) her şiyeye girdiñde mazutçunun yanına girdiñde hiç ālmasağ elli milyonnuğ mazud_alıyósun (188) çünkü az_āsağ bi sefē giTdiñ gēdiñ biTTi şu günnēmis önceki günnēmize oranna kötü (189) daha önceleri iyīdin iki biñ bir iki biñ iki yıllānda ezan_okunúyoru elma bir milyon oldu ama çok para (190) kaç sene öncesi on dört om beş sene öncesi bir milyondun (191) benim adam elma sattık Ta şöle bi şiy bağ şöle para gelir mi (192) şöle para gēdin bi araba mal verīdik bi etek para (193) hinci ğene aynı malı veriyoz_emme bi etek deyil yāni şu ğıdıçık para (194) öbür türlü tomar tomar para şimdi yok önceki günneri bis ariyös_olanım (195) allah bundan sūnasını hayırlı eylesiñ yāni durumumuz kıritik yāni (196) şu senelēde şurda on seneden beri durumumuz kıritik hep aynı hep aynı hep aynı (197) bi lira üstüne çıkmıyó üstüne hani on ğuruş_üstüne goymüyó ama hep aşara iniyi

hep aşara iniyoru (198) allah bütün milletin yardımıcısı olsun (199) bi yōmiyeçi götürÇeğ_ōsan romannā geliyoru a^tmiş milyon kadın yōmiyesi (200) içinde şōle bi dada da vā ye^tmiş milyon da adam yōmiyesi bunnā biliyo mu işi (201) yōk işTe saçalaK dōkelek öle gidiyō emme nāpalım allah bundan_aşşā tüşürmesiñ (202) allah elimize geçeni yime^k nasīb_iTsiñ çolīmizi çocīni yapannā bir nevi rahaTda (203) emme şu olanÇıK gibi evleneceğ_olannā senin gibi evleneceğ_olannā şap gibi yandı (204) neden deseñe ğız ev isTicek altın muncug_isTicek çeyis çümen_isTicek yá (205) bi dadayı evlendirmeg_için vā yá eviñ hazırsa bi yüz milyā parağ_olması lāzım eviñ hazırsa (206) eviñ hazırsa bi yüz milyār da ğuru parağ_vāsa bi ğız yanına git yoksa hiş depinme (207) rezil kepāze olmağtansa be^kle ya bulabilirseñ bi hālden dērtten_añnyan bi īsan (208) çığ_u zaman meydan yerine bulamassağ_rezil_olmağdan da ğāmiyō īsan (209) çüñgü ğız_evleri de meram_annamıyoru unda vā bende neden yoK (210) unda vā bende neden yok undan neden_aşşāyın benim nerem eksik (211) una u olusa ben dā undan fazla olmam lāzım bōle bu yüzden allah soğumuzu hayreylesiñ (212) allah ēvlenecek dadaçıklāmıza da allah hayırlı nasiP^{le} vēsiñ hayırlı da īsannalan ğāşılaştırıñ (213) durumumus çoK pārlaK deyil yāni çoK kötü diyiliz_ama çoK iyi de diyilis (214) yāni bōle önceden köümüzde zēngin tapağa vādın orta tabağa vādın fakir tabağa vādın (215) hinci zēngin tabağa vā bi de fakir tabağa vā öle boy boy tabağa yok (216) kimisi çoK zēngin_olurdun hāli vağti çoK yerinde olurdun (217) undan_aşşā olannā olurdun undan_aşşā olannā olurdun mērdiven gibi bōle (218) hinci öle deyil zēnginnē çoK zēngin fakirlē çoK fakir çüñkü eritik bittik gidiyūs (219) yāni bizi mazut ilāç yōmiye elma da para e^tmeyince bizi bitiriyō (220) yāni heP hāzırdan gidiyō yāni hāzırdan hinci elma toplattıK ğēldik (221) işçilere elma toPlattırdıK adam çıkārıP ta parayı veremiyo ki (222) kesTi māT_ayına nisan_ayına çekini çıkāsa ēyi çıkmasa hadi u da bitTi (223) evvēkinne vāsa yasTīñ_āltından çıkādıñ işçilēn parasını vēdiñ yāni hāzırdan gidiyōru hāzırdan gidiyoru (224) allah hani unnara da şōle hayırlı müşterilē vesin de tüççarlā da satsinnā da unnara çoK vēsiñ vāsiñ cenābıallah (225) bize de alıça^klāmızı vēsinnē yāni durumlāmız bōle

Yöresel yemekleriniz nelerdir?

(226) öyle yöresel yememiz yoğdur ama bayramı için helvası vā denir (227) zaten biz bayramice şē oldımız için bayramı için helvası meşhurdur tāhin elvası meşhurdur (228) e bizim burada da düyünnemizde zaten geleneksel keşkek yapılır olanım geleneksel (229) patetis e^{li} patetis yimē yapılır çüğü ü gıdā galabalī nası başka türlü yimē nası yetireceñ (230) e işte giyında pılavı olur istiyen diliyen iki çeşit sulu yemek yapā (231) çörbası olur da^{lı} olur yo^{lu} olur öle olu keşkek pişirilir yāni (232) eñ ana menü çörba keşkek tir keşkek şeyden alınır baqqallā da getiriyó gāri hinci (233) pazarda da satılır hani böyle ekin ekip de yapan köylü amcalādan unu ayı^lasıñ (234) unu dövdürüsün ayı^lasıñ burda işte düyün günü u yıkanır böyle güzēcene çok yıkanır ama (235) bembeyas hiç undan süt gibi su çıkā u kesilene gadā yıkanır (236) yıka^{tı}ktan sūna da unu gāzannara üç külo içine zeytinyavı atālā zeytinyavı (237) içine de biras su görālā undan sūna da içine bi gāzana bi gūva şī atılır būdāy atılır (238) undan sōna işte āltına da unu oca^klanır içine de dā haddā bi baçağ et atılır (239) bu guzu eti olur hindi olur guzu etinden veyā çepiş eti olur (240) goyun etinden da^{lı} olmas keşkek unu bişirilē bi güzēlcene dana eti olur (241) unnan bişē u böyle şī gibi çiçek gibi açılır şey yapınca pişince (242) undan sūnacim u et te bişē unuñ āltında tıxır tıxır tıxır unu aşçı bişiri (243) undan sōna da tam yimē hani sērvise başlancā zaman zaten bizim burda düyünnēde yememis ikinci ezanı okundu mu pütün köw gelir (244) öleden sōna başlā emme esas keşkek de ikindinnē verilir (245) unu da düyün sāyibiniñ yakınnarı toplar kimisi makinēlen dövdüren vā (246) kimisi de dowullā çalar bi yandan genşlēde şīleri düvē keşkekleri (247) böyle çoma^klāmız olur böyle içinde gārişdirilā de mi olanım böyle (248) dövülür yāni gāzanıñ şīsine bastırılır bastırılır dövülür sakız gibi olur u (249) ama çok da^{lı} olur keşkēmis çok güzel olur hēkez yemēne özen gösterir (250) çünkü yemeK da^{lı} olmadı mı sāyibiniñ şeysi iyi anılmas (251) yeme^kleri da^{lı} deyildin aşçısı güzel deyildin denir (252) hem bi de nīmet niye yinmesiñ ki dökülsün (253) iyi olsun ki insannāñ gursacından geşsiñ diye hani keşkēmizi de böyle yaparıs (254) yöresel yememiz yoğdur hēkeziñ yaptī nerede olūsa oşuñ hēkez evinde zeytinyālī dolmasını da yapā (255) her şeyi yapā yapılır yāni sonuçda ama düyünnēde olarağ ana yemeğ olarağ keşkek tir (256) ü keşkek ölmadı mı olmas

Dağlarda yetişen şifalı bitkiler var mı?

(257) dağımız zengindir bizim dağımız zengindir dav hinçi yazın şey olur çay olur (258) bu mayıs haziran ayında haziranın soğnana dönü temmusun başına dönü dağ çayı denir (259) dağ kekî denir undan sünacıgim hoşafılık otu denir gandilli çay denir (260) vâdır şifalı bitkilimiz de vâdır dağda kestenemiz olur dağda da (261) hinci biraz yâmurlâ yağdı mı mantarımız olur et mēlkisi de et mantarı da olur (262) ğırmızı mantar da olur bēyaz mantar da olur biz mēlki deris (263) saña şey olsun diye mantar deyivēdim mēkiyi gideris (264) şinci yâmurlâ yağdı mı mēkilē çıkmâ başlâ nemli yerlēde yâmurun ğandirdi yerlē (265) dal âlTları pek fazla ğanmaz emme bāzı yerlē ğanâ u suyu alan yerlēde ğırmızı mantar deriz bis (266) mēlki deris aĸ mēlki deris eT mēkisi deris ama eT mēkisi gēçekten de çoĸ daTlı olur (267) ğırmızı da daTlı olur ama öteki sanki et yemiş gibi daTlı olur dağımız da zengindir (268) zâten ne diyoru bi âltın yayġarası oldu da ben de u âĸşam da hastaydım televizyonu izliyodum (269) küçüĸguyu belediyesi şey düzennemiş seminer düzennemiş hani âltın istemiyûs hâyır diye (270) ben de urda diñnēkene ğulâma geşdi çüñgü biz de cāhiliz u ğidâ çoĸ her şeyi bilmiyos (271) urdan birisi çıktı da dedi Ki dünyâda dedi isviçrede dedi âlp dâları dedi türkiyede dedi ĸaz dâları dedi (272) ĸaz daĸı bigadan başlıyomuş bilmem tâ ne tarafa nerî ğadâ eriyosa ucu (273) u ğidâ genişmiş dāmız zengin çalınsından çamından ne biliyin (274) ĸaş çeşit çam âcı vâ ğaraçam aĸçam ğürgen vâ çalı vâ ğubâr çalı vâ aĸçam vâ ğırmızı çam vâ (275) bi de böle bi şûle gözel gözel giden bi çamnâ vâ şöle süsmüş gibi sanki u ğidâ gözel süs çamı gibi (276) ama nası çam bilmiyoz çoĸ gözel adımı bilinmiyonuk kestānesi vâ daĸıñ içinde (277) dağımız da zengindir yazın baĸ çobannâ urda duru (278) hem bizim köyden çıkâ hem owculâ tarafından edremit tarafından çıkâ (279) urada dav havasında yapılan peynirlē falan çoĸ daTlı olur denir (280) urda ğoyunnâ keçilē haziran ayından sūna daĸa çıkâ çünkü burlâ ğurur (281) toprak burlâda ğır gelir zayıf gelir ama davda serin gelir hava urda ot yeşil olur (282) urē çıkTı mı hayvannān südü hemen deyişir denir aynı burdâKi bahardāĸı gibi olur denir (283) dağımızın suyu vâ eñ daTlısı ğaz davı deris şurda ayazmada şar şar suyumuz âĸiyö (284) Pütün baĸ hēkes ayazma ayazma diye şey yapıyo hani reĸlāmı vâ hani şelâlesi vâ (285) Pütün urdan gelen sulâ

Pütün bâçelē meyva bahçeleri urdan sulaniyó (286) hađđā burdan deyil çanaKıKale şıysine ğadā suyumuz_urlara gidiyoru (287) işTe göleTden urlara gidiyoru e urlāda da hēkez bak isdiyen meyva ācı tikiyó (288) isdiyen búbēr pa^tlıcan sözümmāde hani bahçivancılıKılan ūraşıyú (289) her şī tikiyolā ūnnālan sulaniyóru dağımızin suyunnan

SarıKız'ın hikāyesini biliyor musunuz?

(290) sarığızın hikāyesini böyüklēmizden duydīmize göre işTe anası yo^kmuş ğālībā ğızın (291) bubası vāmiş babası da işTe çok iyi ğālplimiş_emme ğız da çok gözelmış (292) unu isTiyennē vāmiş_emme ğız da kimsecī vāmaK isTemiyomuş (293) işTe una da demişlē Ki biz ifTirā atam buna şey yapām hani (294) bunu ğaralıyam yüzünü ğız işTe kim_istedīse ben isTemiyon demiş (295) benim sevdiyim vā demiş unun sevdiyi de allahmış benim sevgilim vā demiş (296) nāpam nāpam buna ifTirā atam bunun bubası baKām ni yapaÇaK (297) ğıza ifTira atıyolā işTe aha bennen baKışıyo aha bennen oynasıyo diye diye (298) bubasının ğulāna gidiyoru bubası da ğızını çok sevēmışdin dayanamamış (299) ğızım demiş hazırlan demiş ben seni demiş götürüp kitçēnik demiş (300) ğızını hazırlandırıyoru götürüyó gidiyo bu ğaz dağında bu sarığız denen yere bırağıyoru (301) urdan āliya āliya āliya geliyú ğüreye ğüredemiş kendisi ay geçmiş üstünden ğün geçmiş (302) bi de vāmişdin ğızı urda duruP durumuş ğızım demiş ben demiş aPTes_alcān_emme demiş (303) tamam buba demiş hemen şūle elini uzadıvarıyoru deñizden bi tas su āmiş buba demiş aPTesiñi āl demiş (304) bubası unu ūle ğörünceye ğadā demeK Ki ğızın ğālbi ne ğadā temizmiş ği evliyā ölmüş ğıs (305) ērmış_ömuş evliyā ömuş ğıs buba urdan çok üzölmüş üzölerek urdan ayrılmış (306) şöle biras Kittikten sūna da urada bi buba denir urda bubası düşmüş ölmüş (307) neden ben insan sözüne baKdım da dadamı burlara ātdım diye çok üzölmüş (308) üzgüntüsünden urda ölmüş uriye de hinci buba derlē (309) ūnu da türkmennē şē yaPā baK tür^kmen hākı her sene sarığıza çıkālā bubaya çıkālā (310) urda şennik yapālā işTe urlāda yirlē içelē unnā ku^tlālā unu da sarığızı da bis ku^tlamayız (311) bizim_öle bi şiyimiz yoKdur hani sādece biz duā ēderiz bis bütün erennere evliyālara sarığısa deris (312) şurda baKırlık vāmiş urda her zāten her tarafta birē hani evliyā iyilēden_ınsan olurmuş (313) işTe duāda da añılır bis de deris Ki köümüze duā yapāKān evelā allah rızası için (314)

peygamber_ efendimizin rūhu için Pütün ölmüşlēmizin ruhları için (315) pu kōdeki kişileri de aḡacağ_ olursaḡ ŗurda erennē mezālīmiz vādır erennē dedesiniñ rūhu için (316) ġıca mezālıḲ dedesinin rūhu için küçü^k mezālıḲ dedesinin rūhu için baḡırlıḲ dedesinin rūhu için (317) sarıġızır rūhu için bi de hemen yaḡınımızda ünzile ebe vādır da yedi senede bi hep hayırır olur (318) unu da alırız hani Pütün erennē evliyālā aḡılır da ünzüle ebenin rūhu için Pütün erennēñ evliyālāñ ruhları için diye duā yapılır (319) bis sāde duā yaparıs ōle gidiP de hani ḡıtlama falan yapmayıs urlāda (320) unu da türkmennē yapā biz yapmayıs u ġızcāz da ōle demiş (321) baḡa demiş muhtan_aTTılā yā demiş ġürenin demiş suyu demiş soġuġ_ōsuḡ demiş (322) ġızları da demiş dul_ōsuḡ demiş yāni iftirā a^tmişlā yā ġıza (323) ōle dērlē emme ben aslı vā mı yo^k mu ōlanım urasını bilemem gidip kimseye sōrmadım (324) ōle dērlē yāni evlenmiyen kişiyē ġız denir dē mi ama evlenene de dul denir (325) ġürenin suyu soġuġ_ōsuḡ ġızları da dul_ōsuḡ demiş u da ōle unnara ōle bettua e^tmiş denir (326) ama aslı vā mı yo^k mu gene urasını da bilemem ben sāde büyü^klēmizden duydīmiz bu

Hoşça kalın. Ben gidiyorum.

(327) iyi sen doḲdora yapıyōsun bi ŗıylē ōrencēsiniñ bi ŗıylē bilcēsiniñ (328) bunu nerde anlatçāñ_ōlanım bu benim annattı^klāmı sözümmāde

III/2

Evciler Köyü - BAYRAMIÇ

Safnaz Tınaz (85), Zekiye Tınaz (79)

S.T. : (1) yā ay_ōlanım dūyünnē gelip geçiyoru üş ġün dāul çalınırdın (2) üç ġün yā aşçı tutulurdun ay_ōlanım

Z.T. : (3) āşçı tutulmazdın ēsan kendisi yapādın

S.T. : (4) cānım_ış ōle de kimēsi tutādın

Z.T. : (5) meze yapılırdın hayvannara binēlēdi meze daşırlādın (6) evelki laf bunnā hinçiki deİL gelinneri ata bindirilēdin (7) arabēye bindirilēdin taḫsi arabēye dē öküz arabasına bindirilēdin

S.T. : (8) bi de domuz arabasına şī yapālādın

Z.T. : (9) ā işTe öle oriye de kilimneri düzenneri gerēlēdin (10) içine de gelini otutturulādın sağda işlē de otururdun (11) gelin alıçılā da oturūdun doullā köy önünde gelin de aḫada gidēdin arabaniñ içinde

S.T. : (12) yā ay olanım yā şiyiñ önüne de şileri gerē tikēlēdin yā (13) çembērleri ğırapları yā hinçi öle yōḫ kul olanım yā her şilē deñişiyo ğarı yā (14) dadaçım unnarı sen öle hāz iTiyon mu şī yaPmā

Z.T. : (15) hinci ğarı bi gecede düyün oluP geçiyo yā

S.T. : (16) düyünnē hinçi tālalāda çok Ta yā ay olanım yā yā

Z.T. : (17) tepsilēlen meze götürülēdin atıñ üsdünde hayvanıñ üsdünde yamılır tepsilē e işTe bōle

S.T. : (18) ahenk yapālādı kepāzeliKTin ay olanım yā

Z.T. : (19) ēvelki düyün bōle

S.T. : (20) yā ya ay olanım yā henci talālāda düyünnē ğarı almalālañ içinde

Z.T. : (21) gelin baḫām burda düyünü aḫnadıvarıçāsıñıñ eski zaman düyünnēni söylediyü

S.T. : (22) horran deyiveriñ buna

Z.T. : (23) neneñ çok bilir ēski oraḫ bişTiklēni filen deyivēsiñ

S.T. : (24) oraḫlan biçiyoduḫ ay olanım yātiye gidēdik yā (25) başka tā nāpaçaz dā nası diyim bilmiyon ğarı habarım yōḫ yatādıḫ da (26) kimēsi de sıçan ğadā yol alı gidē yā ay olanım (27) sen unnarı deFteriñe mi alaÇaḫ bunnarı deyiveriñ buna baḫam deyiveñ

Z.T. : (28) hadi tāla be^kledīni filen evvelden deyivē (29) halī^lā da yidirdiñis mi doğuzlara
dèyivimiş ya unnarı deyivē

S.T. : (30) ē işte unnā ben başka bi şiy bilmiyem_{adi}

Z.T. : (31) başa deyivere deyivere ölüyosuñ_a baqām bu olancīē de deyivē mādēm

S.T. : (32) ben deyivere deyivere ben tālada şē mi yaPTım

Z.T. : (33) e işTe ēsKi düzen_{unnā}

Kaç yaşındasınız?

S.T. : (34) habarım yoK yaşımdan bile

Z.T. : (35) bilmem segizen de vāsa gāri ben yetmiş sekiz dedim dedim (36) ben gāri kendim
çıkādım bi şī dā hinci unu bēki seKizene girdim de ben gāri (37) seKizen vādır bēki ben yaşı
otuz sekiz doumnu bilmiyon (38) aha biri bennen biri de benden bi yaş güççük te sen seKizene
girdiñ dedi dē emine gelin vā ya (39) ben de yetmiş doğuza girdim de baķi geçen gún

S.T. : (40) unnarı hesaba mı alaÇağ olanim ũle

Köyde hayır yapılıyor mu?

Z.T. : (41) hayır_{olüyó} hī evvelden keşekli de yapālādın pılav da yapālā (42) hinci bi gāri bi
pılav yapıyolā gāri keşkek filen yoK dē çamlāñ_{içinde} de yapıyolā gāri (43) mayısın_{altı}
beşlēnde dörTlēnde sekizlēnde u sıra hayır_{olüyó}

S.T. : (44) hinci tālālāda hayır çok da goşuyolā hēkes ay_{olanım} yā

Z.T. : (45) gāri hinÇi hayır mı olur gāri bitti gāri mayııda olüyo u hayır

S.T. : (46) yā tālālāda gāri

Köyde elektrik yokken nasıl zaman geçiriyordunuz?

Z.T. : (47) lambéylen çireylen dava çireye gidēdik oca^kliye bi yāma çıra atāsıñ (48) unuñ
şongunda durusuñ tükenivēdīn bi dā atāsıñ

S.T. : (49) gızlā da işleme yapā

Z.T. : (50) lamba ğaz_aldı sūna lambalā çıkTı lambayilen şī yaptık unnālan durduK_áp

Eski bayramlar nasıldı?

S.T. : (51) né biliyin ay_olanım habarımız yok nası yapıyolā

Z.T. : (52) sancaK ğurālādın dē bi ğoca çınā vātın uriye gızlā binē olannā geliveri üstüne (53)
ha ğāri ben ğāri temelli esKici öldüm ğaldım_aha da gızlā da olannādan ğaçā

S.T. : (54) yā dana dana oynālā dana oynākan geliverilē şē yapālā

Z.T. : (55) demir ğırmaca oynāsıñ hēkez birbirlēniñ beline yapışır (56) iki kişi çomā yapışır bōle
hangıñız alabilirse el şapladıvarılā ğāri ğabarısıñ_u çomā aldım deye (57) olannāi bacaqlāndan
bālālā iki bācānı bi payam vādı unuñ belini ellēlē gelirlē (58) hā işTe ha bōle bārem hinci ğā
bārem yok (59) hinci aha binnālan ğonuşuyolā olannā şīlē hiç yok ğāri bārem

Köyün geçim kaynakları nelerdir?

Z.T. : (60) evelden_ışTe misir_ekēdik orag_ekēdik unnālan yapādık

S.T. : (61) bōle oraqlāmız_oluğ ekēledin_adamnā biz de orağ piçēdik

Z.T. : (62) fisdıg_ekēdik misir_ekēdik işTe unnālan idāre olurduk

- : (63) yicēni yapāmışındıñ kendiñ çok para iTmezdiñse de

Z.T. : (64) para yiTmezdin bi kile bōlce vēdik te bi kıl heybe aldık (65) öte yanda öküzlere vēdik
yīçek şiy yoktun (66) biçig_alma yoktun yīçeK bōle de ayva vādın beş_altı işTe ayva yirTik

S.T. : (67) kepe^kli almalā vādın bi yā

Z.T. : (68) hadi bulduñ iki ğoca ğarı baĶ bize dedirdiñ (69) asab_eminesi vā u da oĶ laf bilir yabanda deil ēvinde yatıyodur_u (70) unda ğāri laf taha oĶtur_u ēskiye oĶ bilir_u

S.T. : (71) bi yere de gidiyoru u evde de durmuyor

Z.T. : (72) eviniñ_inde de yatıp duruyor_u tāliye gitmiyo (73) emine geliniñ_evine gittise giTmişTir bi anamēniñ_evini biliyosuñ_a

S.T. : (74) u da baĶām bilebileçe^k mi

III/3

Evciler Kōyü - BAYRAMI

Emine Uslu (90)

Hayatınız nasıl geti?

(1) oĶ fakir ektik ēşili e^kmek yimezdik ay bilmezdik oĶ fakirlik ektik (2) duzunu bile alamazdık para yoĶtun zebillik ēkTiK allah bin kere rāzi ōsun (3) bu adam gireli yaşadıĶ başbaĶan para da veriye bize beş_on ğuruş (4) yētiyō baña allah rāzi ōsuñ ben de una yāsin_okūyōn duā yapıyōn anasına bubasına (5) siz de ğızā mısıñız baña urdan mıñ başbaĶandan mıñ (6) anĝarada mıstıfa ōlanımız vā aĶ taĶka geyennēden bō gece geziyo (7) aĶ taĶka geyiyō nişanni benden oĶ haz_idē yētim (8) unu biz yētin kendimize āldıĶ evereces anĝarada durúyōrú ğulāñda ōsuñ (9) urlara gidēseñ selām sōle emine uslu de selām yolladı benden seña de (10) benim_adam emine uslu yaramaz deşlim ben ōĝma benden_olanım dōru sōlemedim mi (11) adımı ōle ğomuşlā bunun_unu anñamiyōm ben vıdı vıdı ğula^klām duymüyō (12) fakirlik ektim diyōn_e saña oyun obanı oldum keçi obanı oldum (13) inek obanı oldum bi deve ālmadıĶ deve deve yōĶTun manda da āldıĶ hepsini yaptım (14) fakiridim fakir fakirliĝ_ayıp deyi ye ālmadıĶ fakiridik (15) ayāmda nalin vā babu bile yōĶ şurda usta vādın bi hani nalları ırparlā yē (16) unnarı nalinlēme aĶādın unnān da tepesi yoĶ ıĶıvardın dōru ğonuşurun (17) ğözlēm bile sulaniyo ōlanım usura ba^kma ben de yaşliyin (18) hadi bu ōlancāz

pek yāvuz_a ğıs allah bāşlasın sevdīñi (19) unan barabā gēzmiyörsunuz_a una izin vēmiyórlā mı (20) u ğādā fakir çekēken adamcāzım dövēdin beni bi de bi araba sopa yirdim bi de (21) ğocalā öle olcağ sanırdım ğocēye ği^tme^k bilmezdim u adamnan durdum bütün (22) öldü elli beş yaşında gitti haniden fakir haniden durúyō çekiyo unu ğolay dē (23) getiriyólāsa yiyónu allah bin kere rāzi ōsuğ başbağān vēdi de ğoca ğarılara (24) unuğ e^kmēnnen durúyóm ben ben de una yāsin_ōkúyön anasına bubasına hēpsine (25) çok seviyón u adamı televizyönüm bōzuludu da çoğ para istedilē de vīmedim (26) tükenivericeK param diye u adama bā^kma^kTan_ötürü bağıyön (27) bunnādan aņnamam_u ğidā ğulām duymas (28) ne diyó bu nene aņnamiyönu hadi alma verin gidēm de (29) hadi veriyin ben de hayırın kime geçecē belli olmaz_olanım (30) allah ğúle ğúle geçinip belē ğazā vēmesiñ hepsimize istediñi ā_olanım (31) urda köprü vā ya bi urda benim ēvim vā bubām_evi urādın urda durudu (32) bu köydeyim ben yēliyin buranıñ yēlisiyin yabancı dēlin oturağ ğariyin oturağ (33) oturu durudum bi yere ği^tmezdim yalın_ayak çoban_olan ğariyim ben (34) babuğ yok çarığ ğeyēdik çarığ şōle çarıklā vādın_a iplen bālālādın (35) biliyoğ mu unnarı yōğ bilmessiñis siz dā ufağtıñıs (36) deyivēdim sā hēpsini işte u adam beni peK güldülē u adamnā bağa iki adam gelivēdilē (37) bi ğara bi şeye aldılā da beni televizyene āldılā çıkmışın_e bunuñ_içinde (38) u ğarı benim sāyeme bi ğız geTTi doğtur dedilē de para ādı (39) bağa da vē beş ğuruş de mi yā biñ lira vē yā ben yaPmam_ōle (40) alma bōn çuval getirece^klē buriye de verece^klē dibini to^pladılā (41) boş ği^tme bu kōde boş ği^tme ğırık çok hadi ben de veriyin_al

Eski köy düşünlerini anlatır mısınız?

(42) hōr getirilē dowullan üç kere ğarbura da ğuyālā tekēle^kleri (43) ğızları ağ māramalı görüverilē sērpiverilē serhōşlā u ğidā hovlaları soğa^klādan to^plālā (44) öledin ēvēlī üş tene dowul çāldırıs ğoca yāma çıra çıra yāğarıs (45) hinci āllah bin kere rāzi ōsuğ arentiri^klē yaniyō çiralā yanmiyō (46) ölediK bis bi de arabiyi ğuyālā ata bindirilē gelin_olurus hinçi çoğ güzel (47) arabalālan götürüyórlā dōru ğonuşmadım mı öle öle şinci çoğ ırātımız vā (48) emme yaşımız çoğ_oldu olanım yaşımız çoğ ğāri e ğari bilemem (49) yüzü geçecē miyim bilmiyón allah bilir né vā burnumda ğara mı vā (50) vādır da ben ğoca ğariyin māne bulma bağa e mi

nışannı mıñ (51) bi ğoca ğarı ğödüm de pek ğonuşuyo de selámı vā saña de (52) çanaķķalede benim işTe ğuviyi vā celalıñ bubası urda oturiyörlā (53) hükümet una evini ādı yerini böle ğaT ğoyuvādı evine para vēdi ādı beş lira (54) beş milyon para vēdi hükümet yaptı vēdi çoğırāTları vā

Mani biliyor musunuz?

(55) ğāri bilemiycēn hadi şaşırdım yoŭķluña mı deyivereceñ nıřannıña mı deyivereceñ (56) bi nene vā pek yāwuz dé unuñ_evine gidēm dé bēyēnmez_emme benim_evi (57) ořuñ sā oliyin de belā kaza vēmesiñ ayām ğırılmasıñ bu ğıdācıķ iyi yine (58) yemek getirivēdim ğızcāza acıdım da iřte u ğıdācıķ geziyōn çomag_elimde ğēziyōn_olanım (59) ben de gidecēñ ğāri evime de ā bunuñ ğızları ğāri gelilē ğāri āřam_olüyō (60) āğıñ_ātında tāraları vā gittiñ dē mi oriye gitseñdin_e yoluñ ğıyında hemen ğitçēdiñ (61) yılan daşta süzünür ğız_aynada tüzünür āl beni ğūzel yārim yārim (62) hadi ğāri bilemiyivericen iřTe yılan daşta süzünür unu bilirim ben (63) bilemem bilemiyōn ğāri künā girmiyēm hadi (64) bu da bilir bunuñ_eviniñ yanında olur ahenk yeri hinçi geçeñ_ovta ahenk vā (65) nıřannıñı āl da ğē ğōsünnē evcilē köünü pek yowuz_olur (66) düyün vā ē hinçi sātıñ geliyo mu ğāri (67) hadi arabañ vāmiř ya ğo almalāñı ğötü nıřannıñı da selām sōle (68) ğoca ğarılā de pek yowuz de gidēm de ğörēm_unnarı de çoķ ğonuřuyōrlā īsannan de (69) siz nēden haz_idēsiñiz bizim köyüñ_īsannarı ğoca ğarılādan hāz_ıřmiyō yā (70) hesaba ālmiyölē bizim laflarımızı saymiyölē bizi hiç (71) hinci biz ğonuřām baķmiyörlā bile āzımıza seniñ lafıñ ilāzım deyil diyörlā (72) ğēmeyiveriyi řařırvādıķ neylē bilirim ben_emme bilemiyōn hinci (73) ben türkücdüm böle tef çalan ğarıdım hinci bilemiyōn şaşırdım aķlımız_ērmeyiveriyoru (74) bu ğıdācıķ ēvimize varyiōrúā dūřmeden şaşmadan allah ēyilik vēsiñ (75) olancāz pek yowuz māřalla kırķ Pir kere māřallağ eviñe youķluña açıķlā ořuñ (76) fātıma anımız yoldaş_ořuñ imanımızı ğür_iylesiñ fātma anamız yoldaş_eylesiñ (77) yollāñız_āçığ_ořuñ sevdīne ğovuřtursuñ_allah dā ne diyin (78) sen benim böle oldīme baķma āķam böle ırğalanıdın saç yere ğıdā hinci řebēğ_ōduķ şebek (79) hinci elimiz_ayāmız buruştu ğāri ğoca ğarı oduķ dōru ğonuřmüyō miyin

Elektrik yokken nasıl aydınlanıyordunuz?

(80) çıra yakādıK çıranıñ yarı yanını küllēdik yarı yariyi yanādın ateş yakādıK (81) göca göca buta^kları tikildiriz bacalīñ_içine oca^kliye varıs (82) patır patır patır_unnā kayālā ğabutları üstümüze kayā aya^klāmız yanır (83) üstümüze baca^klāmıza kayā kaputlā vā yá unnā yaniyö ye üstümüze kayā böle (84) zebillik çekēdik ğabaK bişiridiK pa^tlaK misir yapādıK susaK susāñ_içine kül_ātarıs (85) göca misirleri pat pat pa^tladırıs yiris öledin eveli hinci ğāve tovası vā (86) parañ vāsa tuKkannāda da her şey vā parañ_oldīn her şey vā çoK bolluK (87) allah yime^k nasīb_itsiñ cümnemize dā ne diyin_olanım

Şimdi nasıl zaman geçiriyorsunuz?

(88) yatiyón ğākıyón yemek yiyon bi sānaK bunun yanına varın bi sānaK dē urda be^kmez ğaynadiyirlā ūriye giderin (89) hinci neriye gideceñ yabamiyón kı iş ğociyin_e ğāri (90) ğocadım_a ğāri yapamiyön iş yapamıycān ğāri tikilemiyön (91) dē göca çomām vā dē urda ğōdüñ mü bilmem benim_işte u çomaK u götürüyö beni

- (92) ben de dēyivercēn_emme dē bilemiycēnik

III/4

Evciler Köyü - BAYRAMIÇ

Köy kadınlarıyla sohbet

Merhaba. Neler yapıyorsunuz, nasıl zaman geçiriyorsunuz?

- (1) öle annadınmez de sen sō ben cēvaplīnik yā

- (2) āşamnarı böle burlāda oturus_işte bis ğoñşulālan arasında oturu durus (3) çayımı bi sabāla içerez_ulanım çayı undan sōna gündüz çayı bilmiyis (4) āşam çayı bilmiyis hic_öyle çaylā bilmiyis hiç

- (5) āşam tarana çōbası bişiri yiriz de

- (6) ēşili e^kmek yapā yiris saña da getiriveriyim mi olanım (7) ēşili e^kmek saña da getiriveriyim mi acık getiriverinik (8) emme getiriver dērsēñ hemen gidecēnik yakın evim ğonuşām (9) sen sō ben de diyiveriyin nē dīcēz bilmiyos ğun

- (10) ēyi yā bağ geli bağırlā deris işTe oturur da āķasından söyleyivarıs

- (11) evelā güçük lambamız vādın olanım güçük lambamız vādın (12) undan sōna ācık dā ğobacası çıKTı evelā fēnerimiz vādın bōle fēnē (13) saPlı fenē vādın undan sōna güçük lamba çıktı güçük lambadan sūna da ğuca lamba çıKTı (14) undan sūna da bu arentiriklē ğeldi evelā maşınğalā sobalā hiç yokTun bacalıñ içinde ocağ yakātık (15) bacalıñ ğıyına birimiz buriye oturu birimiz buriye oturu çoğ olursa bōle bacalığda ısınırdığ cingen ocānda (16) ben biliyon ole onu undan sōna da bōle bi teneke sofa çıkdı unnarı ğurduğ (17) undan sōna maşınğa çıKTı unnarı ğurduğ undan sōna ğalafürlē oldu unnarı ğurdulā (18) ğalafümüz filen yok da sofamız vā odun oca^klī varyıós işte işlē bōle

Köyün adı nereden geliyor?

- (19) bilmiyok ğu evcilē niden demişlē hanife

- (20) ben ole diye duydum hani daha daha önceleri emme (21) ilk burī insannā geldikleri zaman bōle tāta yarālāmış da ev yapālāmış (22) ev yapālāmış undan ev yapıldından burī evciler demişlē

- (23) e ūledir ben duymadım unu duymadım

- (24) külcülē de nāpāmış uriyi de bağ külcülē demişlē (25) heb unnān bōle mānaları vādi bi de şī diye duydumdun bağām yalan da ğonuşmīn de (26) bi iyilēden birisi ğelmiş üş tene köwden ēsannara sōmuş benim ğānım ağığdı demiş (27) hani bağa biriñis e^kmek kim verecek kim yapacağ diye hiçbi kimse ilgilenmemiş (28) acık gene burası ilgilenmek vā herālde arñaşılan

- (29) e tabi ya müsāfirlen ilgileneceñ

- (30) külcülere siz demiş kül olun demiş külcülē burdan ğāmiş evcilere de ev_ōsunnā demiş (31) evcilē yowuz demişlē yoḲsa ne dedilēse evcilē de ev_ōsun demiş (32) çowuşlu da demiş baḲ ūriyi de türemesin demişlē hiç_uresi türüyo mu bag_ıç
- (33) nēden türüyip duru ya çowuşlulā
- (34) çok ğalabalığ_oluyo mu
- (35) boğaza doldu çowuşlulā nēden ğalabalıḲ dīl ura da ğalabalıḲ
- (36) külcülere kül_ōsun demişlē evcilere de ev_ōsun demişlē (37) çouşlī de baḲ bi şī demişlē de baḲ urası hiç_ōle bi ğalabalaşmamış_ıç (38) evcilere de ev_ōsun demişlē ev_olmüyo mu evcilere (39) ā şūda birkaş seneden beri ev_olmüyór
- (40) ğāli dōT beş seneden beri ev_ōlmüyo
- (41) ōn seneden beri olmüyo da
- (42) elmalā para itmiyivēdi
- (43) yā ev yapamamaḲ deyil bi de hēkez bayramışTen_alıyı
- (44) bazara file gitmiyiz_aha şūle bayramıÇe ğēzmeḲ_ıçin işiñ vāsa gideris
- (45) önceden yoḲtun_olanım önceden iki tāne dükkān vādın biri baḲḲal hasandın biri de aPdurāmandın
- (46) Ḳasaplā da izzetlen yahyādın
- (47) önceden bazā falan bilinmezdin şey bu giyicek şalvā gibi şıylēmiş_ep baḲḲalcılā getiri gelirdin
- (48) emme fırıncı çokTan vādın burda biz dadalīmizden fırıncı vādın (49) besli bi ğarı vādın_a besli bi ğarı

- (50) önceki gibi dadalara masal diñnemiyo dadalā (51) önceki gibi dadalā ananıñ āzından bubanıñ āzından ne çıkacak diye diñnemiyo (52) kendi başına istediñi yapıyo
- (53) evelden analāmızıñ ğıycāzında oturuTuğ bis otumā gidēlese gidetik (54) gitmese ğitmezdik hinci hēkez anasız da geziyo bubasız da geziyo nerēi canı istēse
- (55) önceden biz nēden anamizñ donundan ayrılmazdıķ yollamazlādı bile zāten gidilmezdin
- (56) ēvelkilēnden bi şī ğālmadı ya
- (57) aha teyzeciñiñ_evi burası biz buriyi hinci otumā gelirdik (58) buriyi de geldi mi vā ya habil_āşası kesik ğulaķları aņnadıvarıdın (59) çeteleri aņnadıvarıdın hadī ben de bōle burcu gibi bi kōķarın bi ğōķarın (60) ğa anām sırtına būle yapışırım emme ğāli sanki şurdan gidēgen bizi çetelē kesecek

Köye elektrik ne zaman geldi?

- (61) kaç senesinde geldi hanıfe bu elektirikle
- (62) elektirikle mi
- (63) hanıfeniñ dōdine āldıkdı biz üç dört sene de ũndan_önce ğēldise işTe
- (64) benim_adam askerden ğēldin ğēldi
- (65) arantirikle buriyi geleli çok sene oldu
- (66) benim_adam_askēden ğēldi zaman ğēldi emine
- (67) ē üledir canım ben ğāli ni zamansa epiyi oldu yāni
- (68) e bag_öncedeñ soķaķlāda lāmba yokmuşdu televizyen yok
- (69) işte ben yirmi yaşlāndaķan ğēlmek vā emine
- (70) tek gene ēvelki şıylē olmuş_ōsa

- (71) ben yirmi yaşlāndaķan gēmiş ben baķ elli beş yaşındiyinik (72) ķaş seneliġ olúyór otuz beş seneliK mi

- (73) e ölmüşTur

- (74) bi de hemen gēdīnde hēkes millet apıK alamadı evlēne elektirī soķa^klā yandı (75) sōna sıra vādi hēkes bōle gelen_ēsannara sıra vā diye āldıķ (76) kimisi parası ōmiyip vēmedi abuķ elektirik ķabla bilmem ne (77) para bile yoķtun ġızım_u zamannā

- (78) bi de kimi de āldırış ta itmemiştir para da ōsa āldırış ta itmemiştir kimisi de

- (79) köwe su gēldi en_āķadan biz_āldıK köwe elektirik gēldi en_āķadan biz_āldıK

- (80) e gene bu arantiriklē iyi bi şī dī cērannā oķ ķōķuluncaķ bi şī

III/5

Gedik Köyü - BAYRAMIÇ

Ümmühan Süer (80)

Sizinle konuşmaya geldik.

(1) ē ben nāpaćānıġ ben yāvrum ni ġonuşānıġ (2) gözelim ben ġāli yémēK de bişiremēP batırın hē şīden ķúspeti dōdüm (3) hōş geldiñ way hepiñiz de hōş geldiñis way (4) ben bi şēcik yapıyōmem dadam_işTe hadi ni bilēniñ ni ġonuşānıġ

Hayatınız nasıl geçti?

(5) ben ni yémē yapānıġ yémēmi yapādım ġīne péynirimi yapādım (6) undan sōna bilme miñ péynirimi südümü yapādım obandım (7) kimsem yōdu benim gelinim yōdu bi iki ġızım vādi gitdi ġocaya (8) dedecīlen_ikimiz_işTe oban_olurduķ iki ġoyunumuz varıdı (9) bāmıza bāçemize gidēdiK yāvrum başKa Pi şī iTmem ben (10) ōle ālem gibi daġa bayıra gitmedim dedeniġ_ādından işTe biliyorusuñ_á (11) gēzdim ōle iki malımız vādi başKa bi şī yaPmadım (12) işte aşımı eTmēmi idēdim pénirimi edēdim sözüm yabana (13) bā bāçaya gidēdim nāpānıġ bi

şey yapımdım yok güzelim benim (14) emme de oldu hā utandım hadi torunumsuñ sen benim emme güzelim işTe (15) e unnā sorulacaK mı size ūle dērs mi olacaK yalla işleriñi ras getirsiñ yāvrum sağ ol (16) yaşayağal ondan sōna sen geldiñ hē gün gel beñe güzelim emme beñ bildimi de şaşırıP batırın (17) ğāli ben ğocadım sekizen yaşıma girdim bu sene ben ğāli bildimi şaşırıP batırın yāvrum (18) diyēÇēmi diyemēP batırın işTe nāpāniñ ğāKdım sabāla (19) ileri geri ūrā ğadā çıkarım buriye eviñ öñüne ğadā çıkarın elimi yüzümü yākarın (20) işim bi çāy dadam benim bi yémek yapān derin işte nāpāniñ (21) ğēzmē falan da gidemēP durun ğāri bacaklarımda ārı vā benim (22) işte bōle nē diyēniñ ğuzucūm bazı ğüvēilerim ğızlarım gelir işTe (23) ha nāp patırsıñız ğızlā da geliyōmezler

Kızlarınızın baĝ işi varmış.

(24) bālariñis tā durup duru mu ōlēTir_ōlanım nāpaÇañ (25) geÇ_olsuñ da ğüç_olmasıñ ōsuñ toplanır_unnā ēndiñ mi yokādan (26) būda havacıK yaĝivēdi yarın da yāşlı deniP batır_emme de bilmen dadam habarım yoĝ_a işTe (27) sağ ol ne diyelim bi diyēÇēm bi şēlē yok benim işim işTe (28) bişir yi bulaşık yāKā işim bāli başKa bi şiy yapamāyorum ben (29) eveli ğün_ışTe işim bu çobancılıdı deyivēdim_ē

Baĝınızı nasıl aldınız?

(30) ğirni mı anam vēdi beñe orayı fatmaKil dikdi urayı (31) orā siziñ vēdēñiz yeri anam ūleşdirivēdi ğızlarına dūt ğızdıK (32) ūs baş_ünzülede fatmada ünzüleniñ yerini aldılā unnā āşaniñ yerini de aldılā ğaynanañgil (33) undan sūna benim vēdimi unnā ötekinneri de aldı unnā hani histelerini böyültTülē (34) sūna da işTe kendi fatmagil diKdi hani baĝı benim şiy vēdimde çiydi tā ūra (35) ūndan sūna e ōle oldu işTe hani diyēÇēm kirişli baĝında vādi (36) urayı ōle dikdik āz_ışte aĝ_üzüm var_a urā dikildi (37) zilli ğaşşāna dikTik ū senin ğoyun ğuydūñ yere (38) oldu yāvrum_emme ğır yēde de sāten zōr geldi ēdemedik bi dede bi ebe (39) malımıza da biz ğoru aradıĝ_añnadiñ mı kütū vākanā dedecik işTe şiy çekdirdi ūraya (40) tel çekdirdi ğāli malımızı ğuyalım dedigidi ecellimiş ū da ölüvēdi (41) mal da ğuyduĝ_emme bi seneciK ğuyduK başKa ğuyamadıK (42) on yedi sene olaÇaK şindi benim dede eylülün_ötuzunda

öleli (43) on yedi sene olaÇak ũndan sũna işte iyi ben dal başımayın şindi ğızlar iki ğızım vādi (44) gitti yāvrum ğocaya gitTi işte ben ğoca ğarıÇık nāpāniĝ kendi kendimeyin (45) řiytennē gibiyim ben dadaçım yaşşa allahım yā řuĝa baĝ (46) nērden geldiñ sen peĝaz ederim ben bōle ōlannādan hadi yařayaĝalıĝ hadi (47) bu da gelmez dolaşmas dāmātım bu da benim torunumuĝ ğocası bu da (48) nāP batırıĝ eyi miñ sen de ĝāyenenengil de iyi mi salçacı mı ĝıne (49) biz yiyeceK domata bulamāP batırız ũnnā salçaçı mı sātın mı aldılā domatayı (50) ben şu ũlana sıĝkıniĝ ōlancına domata vāsa alivē ōlanım beñe dedimdi (51) olur nene alivērēm ben dedīdi sāmıye muttara deyil tā ĝuççüĝe sıtĝıya (52) aliverin nene dedīdi aldı mı almadı mı dün de giTmedim ōlanım (53) peK dadım duzum yōdu şafam ōle bi bozuĝudu yaTdım (54) yaTmeyi geliP batır dadam beñe ĝāli nāpāniĝ çay ĝuyvirē ēdēn desem beklemessiñiz şindicik (55) nāpān ĝaynadiverēm mi çay ē ĝözelim işte nāpālım bōle bōle olacaĝ (56) aĝnadan nicēz aĝnadan dadam ben pi şi biliyōmem emme ĝözelcīm benim

Kardeşiniz nasıl gitti köyden?

(57) ĝız ĝādařım bunnā burdādi ye ōlanım ēvlen gitdi unnā (58) dadalarından ēvlen gitdi ũlara hayır u ğocaya gitTi burada u (59) burada ğocaya gitTi sũna dadam ũnuĝ ũlāda ĝatır aldı dāda çalışdı enişdem (60) tā benim bōyüyōmüz o ĝatır aldı ōda çalışdı dālāda şey çekēkene sũna mākine aldı tērzi oldu (61) maĝıne diKmeye başladı sũna ĝarılarını dadalarını ĝötürdü burdan (62) evelā onuñ evi ĝara asanıñ evi ora ařřā mallāda bi u unuĝudu urayı bıraĝdı (63) şindi şu battiĝ ũlanı var a u ev unuĝudu urā ev yaPdı (64) şaban dayıdan aldı u ĝařřā u ũraya ev yaptı ğoca ōlanı burda evērdi ũ (65) şo rızāniĝ ũmmü var a o ũmmüĝül burda evlendilē işTe (66) ũndan sũna ĝāli dadaları da giTdi kendi de giTdi hepsi giTdi (67) şindi işTe üç ōlanı vā unuĝ ĝızı yōdu zāten bi ĝısçāzi varıdı öldü (68) evlen gitdi ũnnā ĝız ĝādařı da öldü bu sene ben ĝaldım ĝāli sıra bende aĝam da öldü (69) sarı bıyıĝ aĝa da öldü ĝız ĝādař öldü tā iki ĝız ĝādařım vā benim bi vā tērzi ĝarısı vā (70) bi de sāyi çolaĝ asannarın niyāzi ĝāsı vā ũnzüle ũnnā da ĝādař benim gine (71) bōyüklere şindi ĝāli benim benden sōna ũnnā benim ařřālām bu tērzi ĝāsı (72) ũndan sũna tā en ĝüççümüz niyāzi ĝāsı ũnzüle işTe bōle nāpālım (73) ũnzülegil de evlen gitdi burdādi ũnnā bilir miñ gitTini u ev u ĝařřāĝ ũnnarıñıdı (74) māyramınĝı da

çavuşölunuñ_olan_aldı zéybēñ_ali aldı u evlē onnarıñ ğaşşāna yapıldı (75) hēkes işTe canı isTeyen evlen gidip patı burdan osanan ben bi yā giTmem (76) haz_etmem_ıç yabandan haz_etmem bazara gidēn hinci ğızımıñ_evinde ğal diyilē (77) haz_etmem hiç_az_etmem gitmeden ūlara yārin gine bazara gidecēn nāsib_olursa ben (78) ĩne urdurmaya gideçēn ōsuñ ben köv_arabasına biniverin hēkesiñ_ıñi vādır (79) kim götürecek işTe bŭle déyiçēm hani nāpalım (80) yaptım bi şeylē yoğ aç mıñ doyunduñ mu ğānını

Cep telefonunuz var mı?

(81) adıñ ni aklımda duracağ gibi dadacım bilemēP batırın_a (82) vā beñe alivēdilē emme gözelim bilemēP batırın basmasını bilemēP batırın (83) şaşırveriP batırın bulamēP batırın çok zōr geliP batır_adi (84) halbuysa ben yazıyı bilirin_emme işTe ğāli kafa bŭle (85) bilirin kendi hani hareketimi bilirin_emme káfam dolaşıP duru ğāli

Eskiden düğünden nasıl yapıldı?

(86) bāğ evelden Çumāyı ğún dübeğ_olurdu cumaytesi ğún düyün_āşamı olurdu (87) bi ğún de gelin çıkarıdı ētesi ğún duwağ ğúnü dēnirdi bizde (88) dŭt ğün düyün çalınırdı hāfta sayılır sözüüm yabana (89) dŭt ğün düyün çalınırdı ondan sŭna bī bağ dübeK cumāyi ğún dübeğ_olurdu (90) cumētesi düyün_āşamı olurdu pazār ğún gelin çıkādı (91) ētesi ğún de gelin güvē ōynārdı gine şindi ūle dī yapılıveriyörü biTTi (92) düyün dümbeleg bitiveriP duru eveli ūle bi hāfta çalınırdı gine hani içKili olurdu (93) iraqı şarab_ıçilirdi eveli gine ūndan sŭnaçıma şindi ūle bilmem vā mı gine de vā mı yoğ mu (94) ben ğāli dadacım oyundan peğ_az_ederin_emme çıkamēP batırın ğāli gece kimsem yoğ (95) kim götürüp getirecek oyundan da peğ_az_ederin ūndan sŭnaçıma ēy yapamēP batırın (96) oyunu da oynarın bilmedim yoğTur_emme ğocadım ğāli dadalarım da oynā (97) eveli dümbelek çalā durūdum kendim dadalarımı oynadān diye dede iTme dēdi (98) ĩsannā duyacağ dēdi beñe e ōsuñ ben içinden geliP duru (99) kaç dümbelek paraladım ben bŭle çalāğana dadalarımı oynadırdım (100) oynasırlā gine de dadalarım oynā undan sŭna yāvrum_ışTe emme (101) kaç tümbelek eskitTim kim biliğ dedeciK ōturağo dēdi ğoñşuları tāciz_ēdeceksiñ dēdi (102) ōsuñ ben kendi

havama baĳadım dedeni diĳnemezdım bile u haz_eTmezdi ũle ųeyden hani (103) haz_edē de ğoņųulā dēdi rātsiz ğalaĳaĳ beri baĳ dēdi beñe e ōsuĳ (104) ben kendi evimdeyin unnarıñ_evinde deyilin kin dē mi (105) ũndan sūna iųte dadalarım da ũynār ğine haz_ederin_iųTe (106) can_atā durun_emme yāvrum gidemēP batırın ğāli uřlara zōr geliP batır (107) dūųecēn ųaųacān deye gidemēP batırın iųTe yaptım bi ųēlē yoĳ yāvrum (108) nāpalım ĳoĳ ųųkųr hay āllahım ay ĳoĳ ųųkųr buĳa (109) allahım bundan_aųųā kimseleri ğumasıñ yārePPim yā resųlallā muttāc_etmesiñ

Dųĳųnlerde hangi oyunlar oynanır?

(110) ğuzucųm hē ųiy_oynanır ōzel_oynun yoĳTur_ũle bildim yųĳ benim (111) hēkes bildini oynār ĳoĳ tųrlų tųrlų havalā vādı ųarĳılā tųrkųlē vā emme (112) ben hē ųeye oynādım ben cųnĳųm benim_ayām gidip Turu hē ųiye gidēdim ēdēdim (113) dadalā da ēdē ũndan sūna emme sen bi havaya gidēsiñ o sen bi havaya gidēsiñ (114) hēkese idemez ğine de onu da ğine ũndan sūna unuTuP batırın (115) hinci hiĳ_āĳlımda yoĳ yapTım iųlē dadam unuduverip batırın ğozelim (116) hadi ųaųırıp batırın nāpāniĳ ĳoĳ ųųkųr buĳa (117) allah bundan_aųųā ğumasın yāvrum nāpalım_iųTe

ĳocukken oynadıĳımız oyunları hatırlıyor musunuz?

(118) ũynamadım_emme dadalā ōynamıųdır ũynār dadalā ũynama mı uynār (119) faTmāyí ben enterim vādı bųle ipekden eveli kendime ğelin oldųm sıra alındı (120) ũ enteriyi kesdim ũdan ğųyneğ_olurdu ųųle ųiy uzun ğųyneğ_olurdu (121) onu kesdim al baų don_ĩTdim baĳ ōzencime ũndan sūna ğelin_ēTTim_onu (122) oĳulda ũynadı ųiy birinĳi oldu da oĳulda burda oĳulun yanında ũynatdım_onu sōr baĳ ğaynanaĳa bu sōr baĳ (123) ũndan sūna ũ ğoca enteriyi ipeg_enteriyi bōzdum da kendine ğöre ĩTdim de ũle iĳimden ğelirdi hani (124) ũnu ğelin_ĩTdim_orada uynattım_ani ilĳoĳulda kendim de ben ũĳden ĳıĳTım (125) dųde ğidecēdim ũĳden ĳıĳdık dųde ğidecēdim ğocaya ğıTTim vādım ilĳoĳulda iųTe (126) ũĳden ĳıĳdım dųde ğidecēdim dųTlen bēų bizde ĳıĳTı ũĳden ĳıĳdım ben (127) emme yāvrum e bųle ųindikinnē ēkenĳe ğidiP batır biz ğine ğųcamanca oluP batırız da iųTe (128) habarım yoĳ_a yedide mi

gitdiK sekizde mi gitdiK bu ğadā ince bi şē yōdu dadam (129) bu ğadā ince Pi şē yōdu bu māmıtlarıñ halil_ıncayı bilir miñ şu māmıtlarıñ tērzi mēmediñ bubasını (130) u ūreTmenidi ūndan sūna çavuşōlu ūreTmenidi burda eveli (131) bundan çıkTım ben burda kūyde māmıtlarıñ halil_ıncadan çıkTım (132) ūndan sūna işTe düde gidecēdik biz gine çobana gidēdim ben (133) nēde kim oğula yollācağ beni çobana gidēdim bi bu hālis_ālān haçça gitTi hacı velinin_üsēniñ ğızları (134) ğalañ hiç gitmedi hēkes işTe çobana giTdi (135) séytine giTdi pamuğa giTdi hēkes işe gidiP batır yāvrum_ī (136) şindiki kibi ūle şey yoğudu sıkı iş oğul yoğudu şindi ğızañ_ille gidileÇek çāre yok (137) eveli ūle yōdu ūndan sūna işte bōle dönüvēdiK burīā geldim işte (138) ha şuydu ha buydu dēken buğüne geldiK dadam_ışTe nāpalım çok şükür buña (139) muttāc_ētmesiñ_allah kimselere anañ bubañ vā mı hadi baĳām (140) bi ğoca nenenin_şelāmı wā dē güzelim benim yaşsa (141) bi diyecēñ bi şiy bāşka ni biliverēn dadam

Köyde yağmur duasına çıkılır mı?

(142) eveli gidēlerdi ōlanım dedeye çıkılırdı dūwa olurdu (143) yāmur dowası olurdu emme ben biliyōmem dadam nāpılırdı ğalabalığ_olurdu būle milleT toplanırdı (144) yemeğ_ıçmek yapādi milleT dedeye çıkādıK benim_ufaklımda (145) ūda yeme içme olurdu hani ūle işTe dūwa olurdu yāmır yāsıñ deye (146) ē bildim yuĳ benim_ōlanım biliyōmen yağā mı yāma mı ğāli ēmme ōle gidildini biliyorun hani (147) sorādım ben tā ū zaman gidildinde sūna ğūcaman_oluvīnen kimse gitmedi ūlara ğāli (148) kim gideceK bizim işine eremēP batır bura bilip durusuñ_a ōlanım (149) işine yetişemēP batır ūndan sūna gidildini işte ğızanĳan bilirim (150) bāşka bilmen biliyōmem nāptim kimseniñ

Burda çocuklara kızan mı deniyor dada mı?

(151) bizde burda ğızan_ıdemezlē dada dērlē (152) işTe ğızanā nēde gideÇeK derin hani ūle şēye ūraya bāşka gidilmedi ūle (153) ufarāĳan ben gidildi bāşka gidilmedi ha āmeT ha mēmeT bi de dada bizim burada ūle ōlanım_ışte (154) çocuK ğızan_ıdemezlē gine de işte yörükçülük ğarıpçılıK (155) gine biz yörügüz_e dadam biz yörügüz_e dadacım gine yolumuzu ğullaniyörüs

hani (156) ādetimiz gine de işTe ne ğadā da oğula gitseK biz yörügüz dadam (157) dada deriz biz öle gödük biz ūle gödük öle biliriz dī mi (158) nāpalım yapıdımız bi şe yoğ işte

Hangi yemekleri yapıyorsunuz? Kabak böreği meşhurmuş burada herhalde.

(159) ğabaK bōrēni way ğabā erendelēsīñ soyāsīñ erendelēsīñ_onu (160) ūndan sūna beze açarız kendimiz būle bezeyi açTıñ mı ben iki üş tepsi yapādım (161) dedem çobanıdı ē ölenniK guyverīdim ondan sūna yīrdiK āşam sabah yīrdik (162) başladım mı yapādım hani senin ğariye vēdim ğoca siniyi gōdūñ mi (163) ondan sūna bi ufaraK vā bi u burda ğaldı ğúcamanı u götürdü (164) pēynir tenceremi oña vēdim ğoca tenceremi nene ben_onu alaĉān pēynir çalaĉān (165) al hadi ğızım dedim nene vādır bāĝ bizim burda sizde de nene vā mıdır nene (166) yaşlılara nene deyilē ūndan sūna işte ğabı açārdım ğākiveriyedim işTe (167) kimine oT bōrē idēdiK ispanaT dōrādıK sowan dōrarız içine ūndan sūna pēynir ğatarıs (168) ē bezeniñ_içine atā ūnu ğāli yapādıK bi oT bōrē yaparız bi ğabaK bōrē yapāsıñ (169) bezeyi yāzdıñ mı bi de bi datlı bōrē dēnir būle dolama yeñi olan sarī tenirdi (170) birine bağlā denirdi bağlā bōrē de varıdı getirivērēm yiyeçēñ ñi dadalā getirivēmiş beñe (171) ğızlā yapmış ben ğāli bi şey yapamāp batırın dadacım nāPTım (172) ğurban getirivēdilē geldilē seniñ_ölancıK ğurbanı getirdi geldi ūlan_alınmış derisini ūlanım (173) ē eT dorayān dedim ūlanım elimde ārı vā baK bu şu ellerim acıyuru benim būle (174) düreyāmadım kemik şunnā şūle bu el būle mal saĝa saĝa mı oldu olanım bilmem (175) seniñ ğaynanāñ ğocaya giTdī sene kırk yedi ğoyun sādım ben ğolay dī ğīne (176) dede de mal saĝamazdı ğīne bōle sūna alışdı dede saĝamazdı hiç (177) sūna da nāpādı ya ÇırT çırt ğoyun saĝā da beñe de diyi sen_unnarı diyi oñarivimessiñ ğoca ğarı dī (178) ğākivē de sā derim ben de bi şe mi vā sende derin ğākivē dērin (179) ē tā bi de oñarivimessiñ diyi ben ğolayla mı saĝıp batırın_onu yataĝa gidēdim (180) sāt yok būle yatarız ben gine būle başım burīā ğoron āy dōdu mu ğākārın (181) ē saĝılıyōmez yalnızım ben kimsem yūK yataK Ta (182) bi de hıdırēllez koĝusu geldi mi olanım ben yatā gideçēn ālem gitmez ben yatā gideçēn (183) ğitsin_emme beni de götürüp Patır ben de ğızıP batırın beni götürdü deye (184) gine burda da malıñ_olur tavīñ köpēñ_olur baĝıñ bāçēñ_olur (185) bādan gelirin de yōrgun iki üç_ayvan soluĝan_ēTdik biz nēden (186) köpēmiz kedimiz_olur binerin hayvanıñ_üstüne ta

doğuz dala çıkıp Patırın ben (187) sucūmus çıkā gōlāy mı hayvan tēlēP batır eveli bi ekin_ekilirdi yāvrum (188) şindi tālalā būş mallā ōle saķınılıyōmez (189) eveli ōdan burdan mal saķınılır da vādım mı hayvan çaķacām ben (190) soluğan_oldu tēli hayvanı bāladıķça ūraya iki ūç dene oldu hayvanımız_ōle (191) çok çile çēKTīm ben_eveli yoķudu hiç pi şēÇīmiz yōdu (192) bu evīmizi filen kendimiz yaPdırdıķ dadam biz gāynanam gāynatam da fakiridi (193) yapamadılā burayı bis kendimiz yaPdıķ işTe ēyi kötü dedeÇīlen yaPdırdıķ yaPdıķ (194) girdiK gine de işTe idāre olduğ_ıçinde yāvrum nāpalım çok şükür buņa (195) allah Pundan_aşşā kimseyi ğumasın yōrükçülük ğarıpçılıK bizim burada ūle para yoğudu dadam (196) fakir kū bizim köümüs su yoķ dadacīm içeÇeK su bulamāP batırız (197) benim suyum da ğalmadı baķalım ğāli yāşār gelmedi haniden beri (198) bāyramdan beri gelmedi baķalım yollāda bō suya varivēsīñ gelsiñ (199) suya da gidemēP batırın ben ğāli ğūcadım da ūndan getirtTirin bunun_ōlanına (200) u getiriveri işte uzaTmālīm ileri geri ūraşılıyōru eveli çūķ şeydi (201) ūle gece yaTmazdım hani hiç_uyumazdım ğoyun sağacān deye onçāz da sağamazdı (202) sūna alıştı ğāli usul_usul_emme vaķti geşti kendi sağadı (203) sā deyidim ille yatağa beni götürūdü aştāğıya ğuyamaz kendi (204) hiç yēgisiñi alıP da ğuyamazdı ū da oķumaya giTdi ya ōlanım (205) ū da bu ēvcilere gitdi nāyil çavış undan sūna mēmed_ōreTmen ūnnā oķula gitTilē (206) ēvcilē de oķudulā ēvcilēden nere bi yēre tā gitTi onna oķumaya gittilē (207) sūna da ūlāda bu nāyil çavış dikķafa durūdu ūndan sūna dedeçī ğāndırmış (208) bizim dede gine yavaşça durūdu ōdan ōreTmene geri Íaf mı sōlemiş (209) bi toķaT mı atmış nāpdīsa nāyil çavış dedeyi de ğandırmış (210) ōteki mēmeT nōriniñ mēmeT gitmeñ dēmiş geliñ gitmeñ dēmiş (211) dedeyi de almış da dönūvēmīş burīa geri geldilē icrācı gele gele bizim_ēvlere (212) bi şey yōķ gelip batır_emme icrācı para arāP batırlā ūlanım (213) icrācı nēye gelir dönūvēdiler_ē ūrīa giTdi oķūcāz deye imzā aTmışlā (214) ē onu da duramadılā oķuyamadılā tabī ūnnādan ū masrafını alacağ_onnā (215) ondan sūna burīa icrācı gele gele fāTma u ğūçūçūK dadādı geldi (216) eviñ_ıçinde Pi şē yoķ dada sallancağ_asılıP duru bi (217) iki yanma bāķındı e televizyūn yūK evēlki gibi bi buzdolabı yoķ Pi şey yoķ (218) işTe bi şey yoķ né alaÇaK adam geldi geldi geri giTdi (219) yoķ pi şē ūndan sūnaÇīma i yapaçak pi şī bilemedik dadam_işte (220) būle iki mallan vaķTim geldi geştı dadacīm benim Pi şī yapamāp Patırıs hadi (221) nāpalım çok şükür

buña allahım bundan_aşşā kimseyi ğumasıñ yāvırım (222) né diyelim çok şükür buñnara işte
īsannā çile çeke çeke ğocāyör dadam_ışTe (223) bizim burıa né dēlē yörükçülük ğarıpçılıK
deřlē gine de sıra başında (224) sen bayramıñten miñ ēyi nāpaçarñ olsun zör ber baK her řēlē
zūr (225) yādımcım seniñ_olan da gideÇek mi gine oKula ğúcaman

Torunlarınızla aranız nasıl?

(226) bi ğüççük dadası vā bunun beri baK hele tēbiyesiz (227) dadaya hiç_elledikleri yoK bunnā
ana da öle buba da öle ebe dede de öle (228) bi dadaları vā hēr yavurluKTan habarı vā dadanın
işte ũnu ācık tēbiyeleñ_olanım (229) bu sūna da arā bu yüzdeli būle dedī oluP batır dadanın
(230) ē dada yüzde işte nası bilmem habarım yúK hemen burıa gelivēsın (231) ğāk gidelim
anasına ğāk gidelim benden hiç_az_étmez ben de Fur_etēni diyivirin (232) Fur_etēni dēyivērin
bo benim yanına ğoñ_etēni ben_ōredēn derin işte haz_ēTmes (233) hemen ğāk
gidelim_anasına ğāk gidelim dēyi (234) ēyvah ğızañ emme dada gine ğúcamanÇa öle iTmes
(235) hinçi gelir ğúcamança nene nāp patırın dēr ēyi miñ dēr ēyiyin dērin_ışte (236) bi ğaşığ_aş
getiriveri su getiriveri ũndan sūnaçıma ben de para verin_oña çay parası (237) çay_iç dērin aldı
mı dada gidē ũ sōlenmes koKusunu filen veri beñe (238) öteki pis koKu filen vēmez beñe né
dēyiP batır yā (239) sen yavız deyisin dēyiP batır beñe dada pek tēbiyesis ē ğoÇadıK ğāli biz
yavız mı olaçās (240) nāpalım çok şükür buña allāhım bundan_aşşā kimseleri ğumasıñ
yārePPim (241) başımızñ burnumuzñ suyu aKıP duru bizim ğāli nāpalım

Bayramlarda ne tür eğlenceler yapılırdı?

(242) gözelim bizim burda öle bi şiy_olmazdı ğızañ_işine ēremēP Patır (243) ũle devedir řuñu
buñu olmazdı ben ğōmedim_öle Pi řē hiç (244) ğızañ_ışte gine lōKmasını bişiri gödeK deriz biz
ũndan sūna ğurbanını kesē (245) İramazan bāyramında gödeK bişirilir ũle bāyram_olur (246)
būle ğurbanı da bi ğün eñçesi ğün gödeK bişē ētesi ğün ğurban kesilir (247) yeme içme olur
ondan sūna böyüklere gidilir işTe elleri öpülür (248) sizñ bilirsñiz_onnarı ondan sūna būle
dāvet_olur (249) başka bi şi bildim yúK benim dadaçım mezere gidēlē bizim sizde de gidēlē mi
ũle (250) mezere gidēlē burda gidebilen gidemeyen ğiTmes vaKTi olan ũndan sūnaçıma işte

(251) bōle bāyrām̄da ūle olur gine bāyrām̄da yēme içme yapālā işte (252) ğızarı ğılıĴ dāmātı ğızı güvēsı evine gelir hēkesiñ analarınıñ evine gelir (253) undan sūna ğızarı ha böreg edecēn ha yēmeg edecēn dēye āyaĴda duru (254) bi hāFta ğızarı ūy yapā hani hızmātlanır ūle idebilen benim gibi oturan oturaĴaĴ (255) nāpaĴarñ benim bi ūēden habarım yūĴ dadaĴım işte sabalā ūşene ūşene ğāĴarın (256) undan sūna bi ğaūıĴ Ĵay ederin onu yāĴarım diñnenirin sini ğāĴaĴaĴ (257) burda doyunurum ben ūurda oturuP ğāĴmanıñ ğahrından burda doyunurun (258) sinimi de ūurıa Ĵoyuverin nāpānıñ ğocadıĴ ğālī zūr geliP batır her ūē (259) aĴnaTıñ nı ūndan sūnacıma ūşene ūşene bō Ĵay Ĵupamı yāĴarın (260) e bi de bāzı da bi yimek yapaĴān tutā ūşenirsıñ nāpaĴarñ zūr (261) zūr her ūē zūr dadam ğucadıñ mı ğucalıĴ en aūūalāĴ hızmātımıū bilemedik (262) ērdiĴ biz de ērdiĴ oña ğocalıĴTan zūr hiç bi ūē yok ni yokluĴa beñzēp patır (263) ni bi ūiye ūle hani fakirliğe bu ğocalıĴ hē ūeyden zūr tā beterinden ğorusuñ allah ğullarını (264) undan sūna işte bōle ne diyelim nāpalım ĴoĴ ūükür buña

Gödek nasıl yapılıyor?

(265) nāpāsıñ āūamdan āĴıĴ hamur tutāsın yavuz olsun dēye (266) undan sūna mayalāsıñ hani sabāla ğāĴāsın unuñu elēsıñ ğarāsıñ (267) ūndan sūna ūldu mu biz yiperiz būle gödemizi sereriz būle yēperis ĴöpTene (268) o ğabarı o da ğabādı mı tavayı ğösuñ yaĴı ğuyāsıñ Ĵine (269) ūndan alır alır bişirisin yavuz olur ūle gödek ūle denir gödeĴ denir ūña (270) biz ūle deris siz İoĴma mı dēsıñis bişi dēnir İoĴma deūlē Ĵasabalāda (271) biz ūle işte gödeĴ deriz yörügüz ūlum biz gine de (272) yörükçülük ğarıpĴılıĴ dendī gibi biz ūleyis ni diyelim nāpalım

Kartala nasıl yapılıyor?

(273) Ĵārtala da hamırı ğarāsıñ unu bi pāĴa hamırı elē de unu ğarāsıñ (274) gine onu da būle ācıĴ ācıĴ edēsıñ ğab āĴasıñ ūlece ūlece ğab āĴılır u (275) ufaĴıĴ ufaĴıĴ ğab āĴılır ūnu da gine serēsıñ tıñır saĴ vādır bilir miñ ūnu bilme miñ (276) demir saĴ deriz biz tıñır saĴ vādır bu ğadā olur ūle demirden (277) ūndan sūna onu ğöverisin gine bacaya ocāñ ūsTüne dıūāda bişir içēde bişir (278) ondan sūna u Ĵārtala ūsTüne yazı yazıvē Ĵevir bişir Ĵevir bişir ğō yī (279) sūna da yāla da dumanāt yinir yavuz olur duzlu sūt yapālā bizim burda (280) siz de bilir

misiñiz bilme misiñiz bizim göyunnādan sütle āzaldı mı bñle bişiris (281) guyū guyuviriz ũ
 gñyulur bñle süd olur bñle gñymak ācıK duz atılır içine (282) ğarışdırısın onu kapad āzını bi
 sene de duru yenir ũle añaTın ın (283) bi sene duru hani hiç bozulmas hani pek yavız yapā
 bunun ğarısı südü (284) gine yaPdı mı süT de yoK nene dēyip batırdı ya habarım mı vā benim
 de (285) ũle ũle ğuzuÇüm işden de ğızāñeli diydi yoK bi şıye undan sñna kārtaıayı yālāsın
 (286) bıçālan kesi kesivirisin kārıpız ğōlā hoşaf edelē kaK yararız biz āmıTdan (287) eĝşi āmıT
 denir ũndan kaK yararız ğurudurus hoşaf ederiS undan gñynadırıS (288) kaKını göyunnara
 atādık ũle dolu kaK dolu olurdu ōlanım (289) yirmi kılō otus kılō kaK edilirdi āmıT dıKız āmıdı
 undan sñna undan kaK yaradı milleT (290) bālara da ev ũslerine dōkēdi ğurudurdu gñynāt
 beKmez gibi suyu çıkā (291) yavuz olur hoşafı dēdik şindi eriklē de oluyōmez ōlanım (292) hiç
 erik de yoK şurda ērik vādı bizim eviñ önünde ğurudu eriklē (293) ğuraK Keliyor diye
 narçāz aşladımıdı ğuraKlıKdan narı açıldı yāvrum bñle (294) appaĝ açılıvēdi susuzluKdan
 vaKtim de yūK sulama da dendi (295) ses eşideÇēme su da dōKmedim dalı ğurūÇaK nardan
 hayır yūK şeye (296) ũle açıldı iş yūK narımda vaKtim de yoĝ a sawaşaÇaK vaKdim de yoK (297)
 ōsuñ ğurusuñ vāsın nāpānıñ işTe ũle sevim alivēri de yūllā al derin aliveri gine (298) şunu
 bunu alivē derin undan sñna baKalım yarın ben gine bazāÇiyın (299) méydan da ğalmeyanıñ
 ben geldim mi çantamı gine getiriveriñ baKalım ēyi mi (300) saw ol dadaçım gine hadi baKalım
 allah rāzı olsuñ (301) gine arabālan gelirin ben sabah ĩne vurdurmaya gideçēniñ (302)
 nāsīb olursa ē gine ōdan da ğızı ōteberi aliveri beñe (303) undan sñna işte ğızın biri de bazāda
 benim biri bunun gñynenası biri bazāda (304) iki ğızım vā allah keder vēmesin kimseye
 yāvrum ũlanım da yoK işTe (305) dāmātlarım vā saĝ ōsuñ allah rāzı olsuñ (306) gine de pek
 yavız dāmātlarım da ũle iyilē iyilē bulunmuş bize bu ğadā (307) sevinip durun nē diyelim allah
 kimseye daTsızlık vēmesiñ cümle ğuluna (308) yādımcımıs hep allah ōsuñ hēkese işte bñle
 bñle vaKtimiz gelecek nāpalım (309) muttāÇ etmesiñ allah kimseleri bōda televizyonu açarın
 nāpān (310) canım sıkıldı mı bō televizyonu açarım bōda ğızarın kapadırın onnara (311) bōda
 ğızā da kapadırın nāpānıñ başıma gidē canım sıkılır (312) bōda kapadırın gece yalnızızın
 gündüz yalnızızın açmasañ da olmaz (313) tēze gözümü aşTırdım ben ğatıraKdan ōlanım peK
 baKma dedilē işTe (314) dışarı çıkamadım özĝāre çıkma didilē undan sñna dışarı çıkamadım

(315) e bunu da aç baḲmā baḲmā sesini diñnerin gine de baḲsam_az_ederin (316) işte bŭle ederim bi de varış varım baḲarın_ŭle şindi baḲıp patırın ḡāli (317) nāpānıñ zŭr hani hē şī zŭr çok sŭr allah dŭşŭrmesin̄ kimseleri

Akıtma ve cızdırma nasıl yapılır?

(318) akıtma sacı da ayrı olur ũnu sıvıḲ ḡarāsıñ bŭle aldın gibi dŭkēsiniñ hemen (319) ŭle de sacınıñ_ŭsdŭne daḡıdiverisiñ o da ḡārtala gibi olur_emme onun sacı āyrı olur (320) yaḡlan_olur_u saḡ yālanır ũndan sŭna ŭle ũstŭnde bişē gine akıtma (321) cızdırma başḲa akıtma başḲa diyil unnā hēpsi bi yola çıkā (322) ũndan sŭna emme akıtma gine sacı başḲa olur onun hani (323) cızdırma hemen diḡanda yapıverisiñ_ŭle kesTirme işi ũ (324) űteki saḡta olur ḡine akıtma saḡta olur

Peynir helvası yapar mısınız?

(325) yaparıs birē tepsi yapādım dedecime u peḲ_az_edēdi datlıdan (326) birē tepsi yapādım ḡuy ḡuyu veridim peḲ_az_edēdi yapverin (327) peynir_elvası deriz biz_ona yapartıḲ yapartıḲ birē tepsi yapādım datlıdan (328) şekere acıma dēdi hinçi başḲa bi şī yapıyűmez ye ḡuzu satarız_ŭlanım (329) ḡuzusunu sattı mı bi çuval_emen şeker_alır ḡŭr şekere aḡıma dēdi rāmatlı (330) peḲ_az_edēdi datlıdan undan sŭna iki űç çuval da un_alırdıḲ (331) başḲa şē hiç dŭşŭnmezdiḲ ḡāli űtekinnere unnā dēdi dursuñ da başucumuzda dēdi (332) başḲa şēye baḲma dēdi undan sŭna işte ēyi bulduḲ mu bi de ḡāli işte ha saman_alalım ha yem_alalım (333) başḲa cŭnkŭm tasamız yuk ũna vā ḡuzularımız da gine yavuz_olurdu bizim eveli (334) pek yavuz_olurdu ḡuzularımız birē motur ḡűtűrűlűrdű satılrdı (335) emme o ḡűnnē ḡűrlmemiş_iç yapılmamış ũnu ũndan sŭnaçıma sŭt sā işTe (336) dēyiverip batırın_a ḡaşara verilirdi sŭtlerimis peynir_ēdēdim (337) yā getiriyidiḲ űti yűzlede ḡız ḡādaşım var_a űti yűzde peynir_ēdēdim bŭle ḡűyűmnere (338) u peyniri ḡűtűrűdűḲ ũ da bize yav ḡuyveriyedi ŭle ḡűyűmnere yirdiḲ (339) idāre olurduḲ eveli ḡız ḡādaşım edremiTdēdi tēzē űldű bu yıl işTe benim bűyűḡűm űldű

Hıdırellez'de neler yaparsınız?

(340) hıdıréllez gelir işte hıdırillezde şindi köy ğuzu alır (341) yā alır pirinc alır bulğur alır ni alırsa dē mi ūle olur (342) bunnā bu āzā bunnā bilir Kin alınaÇağ şeyi bulğur alınır (343) yağ alınır mal alınır pıflāflā bişē tavalāda yēnir milleT toplanır yēnir (344) hıdıréllez deriz biz onja olanım ūlāda da olur mu siziñ kōlēde olma mı (345) bizim bu yakınnāda olur ūle ğaykılāda külcülēde ēvcilēde mallasannāda sarıoTTa olúyóru (346) millet bōn burda vā mı hadi orīā gidelimiñ hıdıréllez vā buriā gidelimiñ (347) hadi mallasannāda vā orīā gidelim köy çekilir ūle yemeye içmeye gidēlē hani (348) hıdırillez olur hep olur kōlēde bōn bizimki pazara denk gelir (349) yarın onunçu çārşambaya denk gelir ūle kōlēde yapālā hıdıréllez olur (350) hep olur köylēde hēr sene olur hani hayır da çoğ olur bizim burada hayır (351) hēr zaman hayır olur olanım gitme pıraz dur hayırı yi burlāda hayırı yi (352) aş bişirebilsem de müsōfür olsañ beñe eyi emme ben aş bişiremēP batırın ūlanım (353) burlāda hayır çoğ olur

Köydekiler nelerle uğraşıyorlar? Nasıl geçiniyorlar?

(354) ğoyunnarıña geç ğalırşıñ bağ kaçta gideñ beşte mi gideñ ē eyi ūlēse (355) bunnā çoban dē yoğarlāda malı wā şindi çārtakta mallā vādı mı açacağ (356) gece yayaÇağ yaw kōÇağşıñ dabanı toplāÇağşıñ dālāda mal ğúdeceksiñ (357) çalışaÇağ çif süreceksiñ işTe bizim işlē būle bā sürele ğızañnā dē mi (358) bā kesēlē āmud alma toplamaya gidip batır millet şindi almaya toplamaya gideÇek (359) benim habācīm yoğ dadam emme alma toplamaya gidē ğızañ (360) undan sūnacīma üzüm kesmeye gidēlē ğoñşulara bōn orīā bōn orīā (361) undan sūna işTe hani imeci götürülē bōn dedīn benim bā toplanacağ (362) ğoñşulara üç kişi mi lāzım beş kişi mi lāzım ğoñşulara gidēlē toplālā (363) undan sūna getirilē bağı topladılā mı gelirlē yōmiyesini verilē onun (364) elli lira yōmiye ğalibā bildīm yūğ emme hani bazı duyarın ūle ğızañnādan (365) ūndan sūnaçīma gençlīmde de gitmedim ben yōmiyeye hiç gitmedim malım vādı (366) yalınızıdım kendi işimi yapamāyorun yōmiyeye nası gideçēniñ (367) ūndan sūna işte hinçi ālma toplanıP batır ūndan sūnaçīma üzüm toplanıP batır (368) ğızañ hē tarafa oraya buraya işte bōn beñe gidivē yarın beñe gidivē (369) ūle peyleniyór millet hani ayağda ūle benim bi şēden habarım yūğ āmittan almadan üzümnden

Elektrik yokken akşamları nasıl vakit geçiriyordunuz?

(370) çıkādı millet şurīā şūle gōnşulā toplanırdık soķaklāda oturulādı ōlanım (371) esKiden peğ oturulurdu şu osmanlarıñ eviniñ ātalarında (372) heP milled gündüz gece oturūdu dedīn gibi televizyon yōķan ē bu televizyon yūķ (373) nāpacañ canıñ sıkılır toplanırdı millet oturūdu gecesi gündüzü oturulurdu (374) şindi hēkes eviniñ içinde televizyona baķıP batır kimse ōturan bile yoğ ōlāda gāli (375) milletiñ eli deyse oturaçak yataçak şindi eveli osmannarıñ eviniñ yanına toplanılırdı burda (376) şindi de kuķulleriñ eviniñ yanına toplanıyórú millet (377) undan sūna işte gündüz gece ūnnarıñ eviniñ yanı bñle şiy olur bolluğ olur (378) hem bi deFā çay gayve yapıyörlē içiyörlē bñn āmeT benim eve gidelim (379) yarın mēmeT benim eve gidelim bñle birbirleriniñ evlerine gidiyór ğarılā gençlē (380) yapıyörlē ōlanım işTe şunu bunu bişiriyörlē sözüüm yabana ni dēyilē (381) bñle yemek yapālā ğurabiye öteberi şunu bunu yapālā ben yaPmam a ōle şī (382) undan sūna gidelē tā ūle yere de gitmedim ben īsannan mı savaşaÇan (383) hiç gitmedim tā ōle yere gideÇeksiñ bi de toplācaķsın unnarı ni işim vā ūle yēde (384) ūndan sūna işte hinçi var emme şu haççegil vā bi unnā gidelē baķ (385) ūndan sūna kuķullā yanı gidē burda giden muTTarın ğarısı gidē (386) burda başKa baķān kim vā kimse başka yoğ ōdan işte zülfe gitmes emel gitmes (387) emel gine ğaçmış duyduñ mu şiyiñ ōlanı efeniñ mēmediñ ğarısı gāçmış (388) ğowmuşlā mı dendi ğaçmış mı dendi ōlanım bilmem ben duymadımıdı hani gidelimiş ğarı (389) u dedesine çekmiş ūlan ūle ikide bi ikide bi boķtur koķā demiş cinsTir çekē demiş (390) dedesi de ūle itti yā ğarıyı ğuyamadı eviñ içine bi sene gezdi gezdi geldi ğarı (391) gine geldi altı ay gēzdi soķaklāda ğine geldi bu da ūle (392) şaşmak vā kökten ğarı her işini idip durūdu yavızıdı ğarı (393) sen nāP Patıñ tütin içmiş de undan ğādaşları tütin içiP duru (394) pöflediP duru bñle ğādaşları çoğ ayıp şī ūle dēnir mi (395) ğarıya ūle demiş deyip batırlā kendi ğādaşları da içip duru geçende gödüm (396) şurīā geldilē de nurgülüñ evine varım bazı ben eve girmem de evcēziniñ öñüne varın ōlanım (397) bñle āşam ğarañı serinledi mi ava canım sıkılır da ūrīā yoluñ üscēzine oturun odunnarıñ yanına ğadā varın (398) undan sūnaçıma ūda duydum çoğ ayıp şē undan sūna ğarı pek yavızıdı (399) hē şeyini edip durūdu gitmiş emel dedilē gine

dedilē ēyvah dedim ben de (400) hayır ğún duydum iki tene de dadarj vā seniñ yazıK diyi mi u dadalarıña (401) elinj āylám içinde utansarja seniñ gibi de vā mı hiç ğine de dē mi

Eşinizle aranız nasıldı?

(402) dede şe yaPmaz bi ĩsan mı dövülür dēdi dedeÇiK biri dövüşürse (403) ĩsan mı dövülür dēdi gine ĩsan ũle dövülür mü dēdi rāmatlı (404) ben canım ĩstēse dedeniñ dēdine gidēdim canım ĩstemesse gitmezdim (405) ũriā gidelim mi dēdi iũe gidelim mi dēdi filān ĩdelim mi dēdi (406) ē baKdım ğōdüm olaçaK gidelim dēdim baKdım ğōdüm olmāçaK gidilmēÇeK dēdim (407) nāpaçaK bennen mi savaşaçaK nāpsıñ ũndan sūna iũTe bu da ũle (408) mēmediñ ğarısı geldi idrisiñ mēmediñ ğarısı geldi nurğũlũñ evine ũu ũlkü vardı (409) dũñürü vādı dũñür oldu yá ũnnā ũindi ũndan sūna tā kim vādı dadaçım (410) iũTe vādı bir ĩki ĩsan toplandıĀ undan sūna ũda çāy yapıvēdi ğarı (411) öteberi ğōvēdi ũndan sūnaçıma çāy yapıvēdi ben de iũdim çāydan kendim de haz ēderim ben (412) ũũenmesem yapā durun emme çāydan ğayvadan haz ēderin gine emme ũũeniP batırın a dadam (413) hē ũye ũũenip patırım ben ğāli ğũca kiũiyin ğōzelim ben ũndan sūna iũTe ũda öle dedilē (414) hi ũ ğarı mēmediñ ğarısı bũle Çāranıñ kapaKlısı bũle elinde (415) ē iĉib iĉip te dumanı bũle tiskelēp duru ğarı mēmeT biraKmış (416) bi sene oldu birağalı ben deyiP batır mēmet ğarı da iĉip duru hāy gidi hāy (417) bis tā tũtũn iĉmediK dadalarım da ğũmedi ben dedeciĝe iĉme dēdim (418) undan sūna rāmatlı ũriā gelirken de tũtũnũ atıveriyidi u da benim ta ğeñzime gidēdi (419) bē diyidim inadına idip Patırsın emme unuñ koKusu ta boĝazıma gidēdi benim de (420) ē haz ēTmem hiĉ tũtũnden haz ēTmem dadam ben cāradan haz ēTmem (421) iũte dēçēm hani tũtũn iũtiñ demiũ de ğarıya ğuvalamıũ deniP batır (422) evelā da ũle dēndēdi tũtũn iũdiñ demiũ de ğovalamıũ ğarıyı ē iĉmiũ iĉsiñ (423) sen de iĉip Patırsın kendi de iĉiP batır mēmeT deyiP batırın (424) ũlanıñ adını bilemem nīse ũ da iĉip Patır kendi emme dedeye çekmiũ iũTe (425) dedesi onuñ ũle iTTi hep ğaçdı sıçdı çıkādı ğarıyı ğuydu ğarıyı çıkādı ğarıyı (426) ũle ũraũdı öldũlē gitdilē undan sūna Pu da uña çekeçeg iũte beñe mi çekeçek uña çekeçek

Toplayıp kullandığınız şifalı otlar var mı?

(427) kekik vā burda bi başKa ni vā nana aş nanası alırlā (428) aş nanası deriz bi oT vādır bi de kekik vādır hoşafılama vā undan sūna işTe unnā vā (429) başğa şifalı oT burda yoK dadam ūle pi şī bildīm yuK kantarun_otu vā dēlē bi de (430) kantarun_otu vā dēlē u içiliyóru olanım_emme mayasıla diyil ū (431) niyē kine bi Pi şıye u da fāydalı deniP batır_emme (432) ūndan sūnacıma başğa pi şī bildīm yoK benim bi kantarun_otu vā deniP batır (433) işte kekik vā nana vā nanayı biçesiñ bŭle toPlāsıñ temizlē de toPlāsıñ yākā da ğurudur da (434) bŭle dalından sıyırı sıyırı vēdiñ mi yēmēne ğatālā bizim burda dolma deriz (435) yapraKdan sāma olur bā yaprāndan bilir misiñiz unnara ğatālā (436) dolmaya ğatālā bizim burda beñ olanım pēk yēmekten de aņnamam (437) habarım yog_emme undan sūna nēden bildīmi de şaşırdım ğāli ben (438) ūdan dolmaya ğatālā nanayı e bazı çōrbaya filen isdeyen ğatār çayına ğatarlā ūle isdeyen hani (439) nanayı şeye ēyēmiş ūle çaya fılān ğattinnān baKalım ben diyi nāne ğaynadāniñ dēr (440) bu bi pāça dēyirlē şunuñ_içinde ēyi īsanı şifā olur deyilē hani (441) ūndan sūna dē benim şurada ōtalıñ nanası vādır yoldum_üsTünü de (442) hinçi gine iki ğüne ğadā çıkā nana hani ē nāpaÇaņ işTe hoşafılama da vā (443) u da ğāynadılır da içilir çay gibi ū da ğāynadılır da içilir ū yabanda bitē ū şŭle (444) ğırañnāda şŭle çam_içinde hoşafılama ūlada pitē (445) ya aşlācaKsıñ burlāda olur ya u yokāda çam_içinde Pitē hoşafılama (446) dē mi u yabanda olur hoşafılama

Kaç yaşındasınız? Hayatınız bu köyde mi geçti?

(447) segizen yaşımıdayım ben dadaçım bu sene girdim segizen yaşıma (448) otuz_altı doğumnuyum ben undan sūna işTe bu kŭydenin hani (449) bubam_anam buralı memleketim köüñ_öte başındādım ben burīā geldim işTe (450) bō beni deyip batırın ūlara ğötür dedim mısdaşaya arabaya bindir de táKsiñe dedim (451) beni şurdan bindir şŭle didim ğötür fāzıllarıñ yanından siziñ_eviñ yanından şŭle döndürüvē (452) ūdan_araba gelir mi gine siziñ_eviñ yoKarısından ūdan ōle getir dedim (453) beñe ğösTē olanım buraları dedim tamam dedi iki ğün bō durağo dedi (454) ben şu dedi işleri almaları yapān da dedi ğötürēniñ dedi (455) hani kaç sene oldu olanım ben gitmeyeli hani hani hani hani (456) hani kaç sene oldu köümü ğŭmeyeli evimizi ğŭmeyeli (457) kimse de ğalmadı ēvde emme olan ğādaş vādı e ğiTdi seniñ ğarıya ūle dedim (458) borları ğŭsem dedim nēsini ğöreÇēñ nene deyip Patır ğöçük_ē taraf (459) dayımıñ

yatā yazılıp duru deyip batır ҡolanya al da alınıy bāTTin güvēye vē (460) haz_ede u ēte eyisinden vē ver_olanım aqlıma geldi yuķ yaşıa (461) teşekkür_ittik hadi baķalım sađ_ol yaşıayağal hadi gözelim benim yaşıa sađ_oluñ hadi baķalım (462) allah rāzı olsun undan sūna işTe bō götür dedim tamam dedi (463) undan sūna bōn ũlmessem_üle götürttüreÇēn kendimi bu ũle memleketimi görēn gelēn (464) siziñ ğaynanāñ_evine ben ğızım_emme hani bi sene oldu vāmayalı ben_ıç (465) görümün_ũlāda giTmedim gitmēyörün hinÇi olanım yabandan haz_ētmēyörün (466) néden desē demiş uyķum gelmez_ũlāda sesTen de haz_ediyōmem ben (467) dadalā da pek var_ā dadaÇım gel dēdilē ũnnā da ğoca ğız gelivēyinēn_emme (468) gitmedim haz_ēTdīm yuķ sesTen haz_ediyōmen dadam sesTen haz_ēTdīm yuķ (469) uyķum geldi yuķ ũle şiyden sesden haz_ediyōmem işTe çok şükür buña (470) allah bundan_aşşā ğumasıñ yāreppim hayırlı ğünde ne diyelim (471) yādımcımıs hep_allah_olsuñ yāvrum allah ğorusun cümnemizi nē diyelim vay_anam vay

Müsaadenizi isteyelim.

(472) gel_olanım gine gel ũlanım oluvē benim sađ_ol sözlendiñ mi yüsũñ va (473) nişanı mıñ ya da ēvli miñ tā evlenmediñ ñi nişanı mıñ eyi (474) allah_ışleriñi ras getirsiñ hayırlı olsun yāvrum nē diyelim eyi eyi yaşıa (475) allah_aķıl fikir vēsiñ hēkese yāvrum undan sūna şindi ellerlen geçinmek çok sōr yā ğolay deil (476) āylam seniñ ni varıñı bilip patır dadam ni yoğunu bilip patır kendini bilip patır_jille (477) pi şu olaÇaÇ dedim eveli ũle olmazdı şu olaÇaÇ dedim ille o olaÇaÇ (478) hinÇi ğençleri görüp batırın ben de ũle beñe baķ bizim köyüñ ğızları ķasabada arāP batır ğocayı (479) burda alışaÇāz deye ğızarıñ hēkes ķaçacaÇ yer_arāP batır (480) bizim köyün_olanım yarısı āzerbeyÇanlı oldu yarısı yarısı oldu çuķ kırk_elli vā (481) köyüñ yarısı oldu gözelim ũle deniP batır ben oyuna da gidemēp patırın (482) gelivēdi geçen ğün ğarı ũ da vādı işTe nurğülün_evinde ay_ıçēkene (483) olanım ğonuşuP batır_emme hiç_añnandı yuķ pati kütü pati kütü padi bũdü bũdü bũdü (484) başımı ağrıTdı yāni başımdadı u da ğonuşuP batır (485) undan sūna nē dēdini añnāP Patırın nē bi şī patırtıdan durulaÇaÇ dī (486) unuñ yanında yā nası durulaÇaÇ bilmem emme tũtmüş tũkenmiş bubarñ da (487) ğōdüm ũ da gelivēdi hayırda ğōdüm_u geçen ğün tũtmüş tũkenmiş_allahım yāreppim (488) patırtısından

durulaÇaK dī ğarınır hadi gine hē biri de ūle dēyil_emme bunun sesi pek çok öte beri deyil
(489) ğuvaTli ya sesi çuk patırtı hiç yacanma falan yûK bi şēden_ıç yacandī yûk (490) nē
diyelim beñe göre oturuñ ben lāfçı işTe haz_ēTdim çok sağ_oluñ (491) nāpānır būda sevēn sizi
baĳān ğūca ğarı demeñ ğızmañ beñe seveÇēm bu ğiTme (492) seveÇēm bu yaşsañ ya ha
böyüyeğalıñ dūñürüñüz biñ_olsuñ (493) tuttuğuñuz_altın_olsuñ dadacıĳlarım benim yaşsañ
gine geliñ gine buyruñ hadi (494) sağ_oluñ gözellerim benim yaşsañ dadacıĳlarım sevē durum
bunu ben (495) yaşasıñnā şunnā didim dadacıĳlarım böyüyeğalıñ yaşsañ gözelim (496) çoklā
binnē yaşsañ dadam gine geliñ gine buyruñ hadi sağ_oluñ hadi ğüle ğüle gidiñ (497) hepiñiz de
ğiTdīñiz yişlere selām götürüñ yaşsañ hadi vay_anam vāy sağ_oluñ hadi (498) ayaklarıñıza
sālıK dadaÇīm_adi allah rāzı olsuñ sağ_oluñ hadi ğuzucūm (499) selām sōleñ hadi hēkese ğüle
ğüle gidiñ hayırlı yolculuĳlā yaşsayāğalıñ hadi (500) ğüle ğüle gidiñ hadi hayırlı işle allah
keder vēmesiñ hepiñize

III/6

Kaykılar Köyü - BAYRAMIÇ

Hatice Uzun (90), Münevver Çengel (68), Halil Avcı (57)

Merhaba. Sizi ziyarete geldik.

H.A. : (1) nābiyörün baĳām ēyice mi ge baĳām otu baĳām şuriya şuncāza otu baĳām ge

H.U. : (2) hoş geldiñis bunnar da ni yabancı mı hābarım yoK

H.A. : (3) yabancı misāfir bunnā nābiyörün baĳām ēyice mi

H.U. : (4) nāpalım ēyilik yerimiz yog_emme işTe kıldır kıldır sürünüp duruz_ışTe nāpacās halil
(5) āh gel_olmānca da gid_öldü yoK ĳapısı yoK mençeresi yoK nereden gidecēñ (6) emme gel
dediydi mi bi takīge durmaĳ yog_emme allah gine imān ğurān nasīb_ētsiñ cenābıallah gine ōf
allahım vay

H.A. : (7) yorulmuş gibi bi hālīñ vā

H.U. : (8) ölen_öldü ye bûda yimeK yapıvidiğ_âÇıg_işTe ē nāpaÇārj yimeK de arāP Patısıñ_a gine

H.A. : (9) adamnā gelir dé

H.U. : (10) adam adamnā da yoğ biri bilmem yarın geleÇeK mi ğali şeyden adadan (11) ē ali de
tā pazar ğünü āşam giTdi işTe tā Çumāyı ğünü āşama gelir gelirse ay of_allahım_of

H.A. : (12) yaş kaçtı sēñ hatçi yenge

H.U. : (13) ğüzüm hiç yaştan başTan habar yoğ bis seKizeni geştik (14) seKizen_jiki mi
seKizen_üç mü bē deyi halil olanım biz geşdik biz doğuzana gideris herhal (15) unuttuğ giTdiK
yaşımızı başımızı emme e işTe

H.A. : (16) māşallah māşallah gine çörbaÇıK pişiriyórsún bağ yā

H.U. : (17) işTe bağ bazı deli dudun yannarına çıkādım bı yıl hiç çıkmadım şurlādan düşücēn
deye (18) yani ben enē çıkarın_emme hinci tutalağ tutalağ enerin tutalağ tutalağ çıkarın_işTe
aha dēneK de burda

H.A. : (19) āğadaş burda di

H.U. : (20) münevvē alır da bazı dē şuriya saqlāveri e bēm dēyneçim niynēçēñ sen (21) u
benim_ayām_elim_e ay of_allahım vay ay

H.A. : (22) ni bişirdiñ öle daTlıcā yemek pişirdiñ mi TaTlıca yemek pişirdiñ mi öleye derin

H.U. : (23) bēm yimēmiñ dāTlısından nōlacāğ halil ay allahım vay buncāzlā neye gelmiş

H.A. : (24) gēzmeye gelmişlē böyün

H.U. : (25) gēzsiñnē

H.A. : (26) bi çam_avası alām dedilē temiz bi öksijen_alām dedilē

H.U. : (27) çam_avası alsıñnā böl

H.A. : (28) illēde ilçēde hep tōz toPraḶ kömür burası oḶsijen bol zeynep gitti mi işe

H.U. : (29) gitdi dün gitmediydi böyün gitTi

H.A. : (30) ē osuḶ allah sālīḶ vesin de çalışalım

H.U. : (31) hah çalışanınḶ āḶasından gelen bulunmas çalanınḶ āḶasından gelen bulunur (32) nāpaÇārḶ isdēsem çalışma hem yimeḶ isdēyōrsüñ hem geymeḶ isdēyōrsüñ (33) hinÇiki Ḷırıklā türölü türölü eveli zaman öle eyi kötü geymek yoḶ hinÇi allah āmme allah bili işiñe işTe

H.A. : (34) ēskiden böle şey nēdedi

H.U. : (35) yamā yamā da geyēdiḶ Ḷolanım u Ḷadā Ḷırıklā āldıḶ bi Ḷırık tālalarḶ alalım (36) ha şunçāzı alalım aha buncāzı yamādiḶ yamādiḶ u zamannara da oraḶ hāman Ḷoman (37) hinÇi oraḶ yoḶ hāman yoḶ saman yoḶ kemire yoḶ hēP bi Ḷünde çıkıveriyōrū (38) isdē hambarınḶa Ḷuy isTē ḶiT deyiḶmene dōk nāparsan yap nāpāsan yaP evelimiş u işçilik hinÇi

H.A. : (39) ēskiden beş daḶḶa boş yōmuştı yā

H.U. : (40) Ḷıl doḶūÇāz çul doḶūÇāz ēhram doḶūÇāz dēye

H.A. : (41) şalvar Ḷōmleklik hēpsi yamaya yamaya rengini deyiştiriyidi di

H.U. : (42) hinci yabandan ḶēldiḶ sırtlarımızı tuz bālayidi hē Ḷún hē Ḷún su yūḶ sāti su yūḶ (43) hinci suyumuz bol bizim allah vesinḶ hinci suyumuz bol ḶavaḶ tepelēne iki desti ḶōduḶ (44) ḶelikenḶ iki dēste suyu nāpāsanḶ isTē dádanı şey yaP isdē hamırınḶı ēḶmeḶ Ḷar (45) nāparsan yap ay allah yārāppim eveli zebilçilīdi emme ay

M.Ç. : (46) hoş Ḷeldiñis tıḶırtımı duymadın mı hiç

H.U. : (47) duymadım yā e ḶulagḶ eşiḶi mi Patı ḶulagḶ eşiTTi yoḶ pay Ḷōz Ḷōdü yoḶ işTe şūle beler āy nāpalım

Eskiden düḶünler nasıl yapılıyordu?

H.U. : (48) düyünnē mi ōlanım_evelki düyünnē duvağ gün olurdu dübeğ_olurdu hinci dübek
yoğ duvağ yoğ (49) bi günde talkudu tanğudu tampudu tampudu ōle evelden ōle şē mi vādi
ay_ōlanım (50) eveli ayıları gēzdirilēdi eveli zamānın gızları nāpā gaçāmiş nişannı (51) hinçiki
zamanın gızları nāpā toğa hinci u da geldī yoğ gāli halil

H.A. : (52) ayilā da galmadı gēzdiren yoğ yā

H.U. : (53) yoğ gēzdiren yoğ öveli ōle şey yapālā

H.A. : (54) Çumā gün başlāmıştı düyün dē mi eskiden hātçi yinge

H.U. : (55) hā dübeğ_olurdu ōlanım duvağ_olurdu içg_çēlēdi hele şu kum_asan vādi içē içē

M.Ç. : (56) çanağkaleniñ_öte yanında lāpsekide bēim_ōlan vā biliyör müsünüs (57) ğadir ğadir
bilme miñ sen bilme miñ ēy

H.U. : (58) ni bileceklē seniñ ğadirini hē yē ğadir ğudür

M.Ç. : (59) hē yē ğadir ğudür ğudür de vā mı

H.U. : (60) é burda yoğsa gızım bāşka yērlēde yoğ mu

M.Ç. : (61) ğudür ğudür āT mı olur ōle

H.U. : (62) ğadir ğudür hē yēde olur ōle seniñ dadanı kim tanıÇağ demek_istedik

M.Ç. : (63) aman tanımasıñ vāsıñ bēn ğadir_aradım yoğ

Köyünüzde Hıdırellez kutlanır mıydı?

H.A. : (64) eskiden kutlanır mıdı hıdırilez hātçi yenge ēskiden hıdırilezlē kutlanır mıdı

H.U. : (65) holurdu ōlum hıdırilez mezeriñ_içinde olurdu (66) hinçi gāli oğuluñ yanında
olüyörü olurdu hıdırilez olmaz_olur mu

H.A. : (67) ātešten_atlama yōdu dē mi bizde ātešten_atlanır mıdı (68) öle ateş yakılıp ta atlaniyördü ya hıdırılelede öle yoktu dē mi bizde

H.U. : (69) yokdu olanım benim hani habarım yog_emme öle yokdu hērhal

H.A. : (70) bizde öle şey_olmadı ya

M.Ç. : (71) hadi gidelim mi yoğarı gāveden geldiñiz mi gāve tā galabalık mı āzaldı mı ĩsan

H.A. : (72) galabalık

M.Ç. : (73) kāvēyi çarıp gelçēn de undan dedim

H.A. : (74) çağır gel

M.Ç. : (75) kapatsın kapıyı hadi gā saten böyün son

H.A. : (76) hocam sigara

M.Ç. : (77) sen_içme miñ

H.U. : (78) aman_olanım içēn_dēme alışmañ parasını el_alır marazı da seña galır

Doksan yaşında mısınız nine?

H.U. : (79) doğuzana girmemiş idir_emme yākındır_olanım yaşı bulduğ_olanım_emme

III/7

Köseler Köyü - BAYRAMIÇ

Faruk Yetkin (87)

Eski günleri özlüyor musunuz? Eskiden bayramlar nasıl kutlanırdı mesela?

(1) āşam bi ğarı añnatTı da ben de dōrulTdum ēski bayramnā bāşka hincikinnē bāşka (2) ğarı undan suğarı u evlēden u eve varırdıK dēyörü muappetlē böledi dīyörü (3) hinci u muappetlē gāğdı dēyörü hāketden dōru geçen gün dīyör_undan sūna deyörü (4) elinde bilgisayar dīyörü

beni de çāpayazdı biri dēyörü (5) ēvelde gelinnē dēyörü ata binerdik dēyörü hinci arabaya biniyör dēyörü (6) vazīyaTlā deyişTi diyör ēski günnē yoḶ dēyörü (7) diñnerim ben bazı ōle şeyi bi ğuranı bi de unnarı diñnerin (8) topa şeye ōle başka şeye baḶmam filime ben_unnādan_annamam_olum (9) bi habā diñnerin bi de işTe bōle şeyleri diñnerin (10) ğarıyı yā yarım sāt diñnedim_emme dōrulttum haḶlı ğōdüm (11) sāyġı yoḶ dēyörü hinci sāyġı yoḶ dēyör ēvelde varıdı dēyörü (12) anaya bubaya sāyġı yoḶ dēyörü ākadaşına sāyġı yoḶ dēyörü (13) bōle undan suñarı çoĝ ğonuşdu yā emme laḶalıP laḶ satamam ğine ben_olum (14) ben cāyil_adamın zamānında biz çobannīnan geşti ömrümüs (15) ğiT dāñ_āḶasına köwe gelmeḶ bilmezdik öküzlere şeyi vādır siziñ baydar (16) sīşmaş durudu sizin kūyde emme sen bilmessiñ (17) ūndan suñarı iki ḶaḶ tōbada undan suñarı ḶaḶ (18) hinci unnara āmut tıḶız_āmudu deyrilē bizim burlāda (19) vallā unnarı bōle şu aşşā mollasannādan ben gittim_ūrā bizim_āmutlā varıdı (20) urda da bi muḶdā varıdı undan suñarı çıḶdım āmudun tepesine (21) deliden bi muḶdār varıdı bi de bū aşşādan gelip geli (22) emme ğenç vallā iki daş hāzırladım fikiri bōzdum āmutlā bizim (23) uzaTmıyalım hinci bu ğeldi beni (24) ben gidiverecēm furacān gidiverecēm ben ğencim benim çocuk ğibi (25) selāmıaleykim dedi ilḶın selāmını vēdi adam (26) aleykimselām dedim_emme şōle ıraḶ daşlā benim_elimde allah vā (27) āmıT mı alaḶ dedi āmūd_alırım al_al_olum dedi (28) hadī dedim ḶurtulduḶ evine kitdi urda āmutlā varıdı (29) söĝütke diyinden beri urda āmut varıdı āmutları vēmedilē (30) kimileri unnarı çekiştiler hinci u āmutlara baḶan yolların_üstüne dökülüyörü (31) vallā altında yiyen bile yoḶ inanıḶ buna (32) u seniñ ğēçen ğún ĩndiĝ_a āmudı u āmutlā ēvelde çoĝ ğıymatlıdı (33) düşünelim bi yā bi ēski günneri düşünelim bi de hinciki ğünneri düşünelim biz_ōle böyüdük (34) ekiñ ekiñ ḶırḶtıḶ da bis ekin ūnu da ğüne ğoduḶ Ta ğüne (35) undan suñarı unnā bunnā benim lāfımı diñnemez_emme ben_unnarın lāfımı diñnemēm (36) bunnarlan benim uymas Ḷafa uymas ben_unnarı diñnemem siḶTiri giderin işime (37) hani demek_istedim eski günnē bāşḶa hinciki günnē (38) buydayı şey buydaycı ğuruttuḶ ta deyiḶmene kitdim ben (39) acıs yuḶ ekin yuḶ ḶırḶdıḶ kelle ḶırḶdıḶ anam_ırāmatlı kelle ḶırḶdı (40) anadıḶ mı hani diyecēm bōle biz bōle böyüdük vallā bōle (41) ēme daḶnyan daḶnā beni be ben ğōdümü ğonuşuyurum (42) hepimizin_üstünden allah baḶıp duru hinci nēde ōlanım nēde (43) eveli biz çay mı ğōdük

imkân mı kim yapacak şayı (44) kim yidirecek sarja çayı sabâla iki üç sîr varıdı hadi (45) gün dōmadan gidēsiñ eve gelme yok sîrlara siyek gelirdi (46) ayşama ğadā ayakTa ayakkabı yok nālin vā u da kōpuviri (47) āşama ğadā ayakkapsıs yanyak aŗnadıñ mı hindi ğeñç (48) hā diñne benim ÁFımı sūradan sūjarı aqlıma gelir yaptıklarımıs yā (49) burda en yaşlı ben varın seĝizen yediye basdıķ (50) yingeñ yok bi yaş da saklamışlā beni seĝizen yedi olmam ĵılāzım (51) ē nāpıcañ hinciki zaman ĵūle u zamanķı zaman ĵūle (52) babış nēde çarıķ çiftte giderdik u da yamuluviri āşama ğadā ğarıñ içinde (53) ya çif sürersen toprāñ içinde ayak yanyak vallā bōle nālin yok bürünecek (54) zēytine gidēlerdi burda bi rızā vardı kaha bi de sizin ramazan (55) bunnarıñ selāsı ğadā bāyramic ğaymaĝamınıñ selāiyat yok yok yā (56) niye diyeceĝ olursañ sen sepetçisiñ tamam undan sūjarı sen sepetçisiñ (57) kimiñ sepeT dōlmađı benim sepet unun sepedini boşalTma dirdim (58) hepsi bir dolaÇaķ beş pāmāñ beşi de bir mi burdan ğoca rızā (59) siziñ urda ramazan bekir dayının ğadaşı eskilēden bi ğadaşı hasan (60) bi ğadaşı eminiñ bubası olüyóru bi ğadaşı undan sūjarı bekir üş ğadaş unnā (61) yaşar eniştēm u ramazan dayınıñ ğızı varıdı bizim dēyze olurdu bu kemaĝıllēden (62) dēyze diye de benim ğāynana urā gideridi bizim yinge de undan sūjarı (63) hinciki kibi kimse kimseyi tanıdı yoĝ ölüm (64) ūndan sūjarı bizim yinge de yaşarıñ ğadının yanına gidē dēyze dēr dēdi (65) hinci unutuldu her şey bōle aŗadıñ mı

Okula gittiniz mi?

(66) ben üçe ğadā oĝudum beni çalıştırdılā beni oĝumeye yollamadılā (67) burda oĝul varıdı bunıñ dedesi varıdı burda ĝurşunnuda siziñ çavuşólu varıdı (68) gedikte órTmen halil varıdı şekerci mēmediñ bubası ediremit taraFına gitti ya u (69) hani diyecēm bōle aŗnadıñ mı órTmen mēmeT saFaştepeden çıkdı siziñ meselā (70) hinci oĝuyan çoĝ u zaman ĝıdıdı

Askerliĝi nerede yaptınız?

(71) antalyada antakyada oĝuduĝ altı ay urda oĝulda urda (72) andalyanın kāzıpaşa kazarında bitirdim geldim ĝēzmedim ben bi yer ölüm ĝēzmedim (73) bi yere ĝēzemedim ben ĝücüne ĝüç yā yayandıĝ ölüm (74) yayan gidēdik beş sātlik yere on sātlik yere on ĵiki sātlik yere yayan

gidēdik (75) yaylaya çıkar_unnār gonya tarafına Tam on_iki sātTa inēdik merkeze (76) bi geyim_ayakkaı aldık mı bi tene ğabire ğalmazdı vallā (77) Őu burundan gesim bi tene ğabire ğalmazdı altımıza yarım pençe vurdurūduĝ (78) senin gibi urda Őeylē varıdı bapuççu tāmircileri una vurdurūduĝ ani bōle (79) bizim_ōmrümüz bōle geŐdi emme hincikinnē baŐKa u zamanda baŐKa (80) yirmi altı er yirmi beŐ ŐuruŐ_ālırTık bis saTen ālık ēskeriye aĝnadıı mı (81) dā soĝnadan malımız sİR ĝoyun yaptık yollardı anam_uyanıĝıdı anam anam_uyanıdı anam_uyanıdı (82) edremitten seytini anam_aldırdı ũndan sūna muhüttünüñ hinci ben bilemiyürüm (83) ũ çāŐı cāmi var_a undan suĝarı çāŐı cāmıniñ emen çıķıvıriyürün bi ĝún gösterecen (84) bilemiyürüm ũnuĝ iki ĝat ēvleri varıdı undan suĝarı hamam_altına yapTırdı u evi aĝnadıı mı (85) urda işde çoĝ bara ĝazandı kötü yollara düŐTü hinci adada daŐ dövüyörü (86) allah_için ĝonuŐalım geçen sene yılbaŐında ĝōdümüdü (87) e işTe u ĝoca ali var_a ben_evinde yātdım araba bulamadım da yātdım yengeñnen (88) ĝarakōden bi araba varıdı açĝ_araba baŐKa araba yoĝ (89) undan suĝarı u bütün u ĝayvalāĝ yannarı ĝoca alinindi buydey_ekilmiŐimŐ (90) elli dönüm filen yeri varıdı hep yidi ĝötünden soĝ vakıdı da bōŐaadaya kitti de (91) biri biri hārıtın vādır da muĝdarıı bubası onun yanına bāĝ ēhdiyar (92) onun da eline çekinmiŐ bıçā ya ōñünden ĝoreceksiñ yā soĝundan ĝoreceksiñ ōlanım (93) ne diyecēñ benim_ōlan geđiĝ_altında urda az bi yē vardır urayı aldı (94) yā geđiĝ_altı ĝarın doyuru mu urayı ben satılmaz urayı kimse almaz dedimdi (95) Őeyiñ_ōlaĝı undan suĝa haĝkıniı mevlidiñ_ōlanı birine satıvimiŐ aĝnayabildiñ mi su yoĝ (96) iki dene pañçā motoru vā vallā ũnu almalı ũ Őeyiñ pañçalarıı mazūdunu ödemes (97) geçen sene de hiç vāmadilā ōle tēpēsinde ĝalıvēdi (98) yetē dēmek var_allah yetē dēmek var_allah geçen sene deyil eveli sene (99) biliyimez bunnā eyi oldu ĝonuŐalım sennen bende laf çoĝ

Buralarda en çok ne yetiŐtirilir?

(100) burda bācılık vardı Őaraplık yapārdık burda çanaĝkaledede tekel vardı (101) urīā ĝötürüdüK bu āĝadaŐ da eyi bilir ben de eyi bilirin (102) bālā ōtuñ_içinde ĝaldı ōlanım para yapmiyōru yaPmiyōr para yā (103) naPālım ilg_ōnce eyīdi hinci vazīyatlā deyişik

Eskiden köyde ne tür eğlenceler yapılırdı?

(104) éylenme yāu éylenme eski éylenme bāyramnāda arab_olurlardı (105) ũna sen_ācıg_erdıñ mi arab_olunurdu ēvlere seniñ_ev benim_eve (106) biri pēynir veri kimi payam veri kimi ceviz veri bōle gezilirdi (107) hinci u ādetlē bātđı yoĶ ōle bi ŗı sāyġı yoĶ (108) esgilēden aġnadiyōrüz aġnaT deyuřlēr

Eşiniz yok mu?

(109) benim yēngem yoĶ hāyır yapamāp patırın bi ŗe yapamāp patırın (110) daġıdacas biri dowa edivisiñ yitēr çoġ_oldu yā (111) saten sekiz doĶuz sene Fılān undan suġarı felşli yaTdı sırālan baĶdı çocuklā (112) yirmi sene fılān oldu ōleli geçikdir muārem beñe de ōle geliyōrū (113) yā bōle zebilin elim_işe yaĶıŗmas (114) sekiz sene doĶuz sene de felşli yatdı aġarıya pursaya gōttūġ_u benim ayhannan yoġ bi çāre

Çocuklarınız yardım etmiyor mu?

(115) mūsāyı ben işe gōtūdüm daş_aĶlamaya undan suġarı ben dedi daş_aĶlıyamām dedi (116) hinci tāla bunnarın dedelēniñidi pāTlaTsaġ meram mı aġnācaĶ bi baŗka çocuk gōTdüm (117) muārem birē tā çay_çelim baĶām bāri bōñ (118) muārem araları kaç kaç yapacāġ ŗēftalileġ_aralarını yalaĶlarını nābıcaġ nasıl yapacāġ (119) yalaĶlarını kime kepeçeye mi ġazdırcaġ kepeçeye ġāzdır

Şeftali yetiştiriciliġi eski mi burada?

(120) ben ŗinci kendi Ķafamdan burda da yabancı gelmiş yabancı paya yaşlı (121) ulen dedim hē yē ŗēftalı olacaĶ anası sattım (122) ne diyūr kemaliġ_ayşe beni biliyōr müsün ŗurda benim ġulaĶlarım durup durū (123) bundan beş_altı sene önce dē ŗurda kemal dēyōrū bu dēyōrū (124) hē ŗiyde olmuyoru diyōru siziñ burañızda olúyōr bu dēyōrū (125) u zaman Ķafam yattı aġadıġ mı yavız baĶdıġ mı (126) ben de çocuklara dēyōrūn yaPmiyōrlā yalaĶlarını ġādırdı gidividi (127) bi araba hinci kemire dolu siziñ ġoca ōlanıġ mustaFaya getirttim (128) hasanıġ

bāimñ_üstüne urdan_êşşelen vallā hinci çok gölay muārem silkivi ōtasına (129) ĩsan bile aramam çuvala ğuyā ğuyā atarın diplerine dōru mu ōlum vallā gölay

Önceden yaşam zor muydu?

(130) sırtımızlan çekdik bis kumu êşşelen çekdim ben daşı êşşelen çekdim ėskiden (131) hinci geçeceksin unnarı işTe urda āçık yē varıdı (132) unnarı bı yıl şeyin_olanınnan çıkardı unnā sāmının_olanınnan benim_olan (133) kendi mi çıkaracak sırtımızlan çekdik yā mōtur varyimezdi (134) mōtur da yoğ varyimez de ėme hincikinnēn daşına gidiyōr (135) çuvallā köfēlen daşırđık daşı āşkı yoğ_olum āşkı tā undan suşarı çığdı (136) el_arabası yoğ şurda zāten üş dene dōrT dene iskele yaparıTık (137) burda bā varıdı benim üş Tene iskele (138) siziñ hocanın_āmátgillē bekir dayıgillē gelir geli başarıdı (139) burdan_ātıyōrsun toprā urā urdan_ātıyōrsun urā (140) bi direkdōr toprağ on dafā seniñ_elinden geçiyōrü hinci el_arabası vā (141) gücün yetti ğadā ğāz ğāzđıkda tıkr tıkr gücün yeTdī ğadā götür (142) parañ da vāsa kepçeye ğāzdır yā bölē (143) emme ğonuştum mu ben ben hē yire ğonuşmam_ā sen benim ğonuştu ma bakma (144) dōru ğonuşmalı bölē siziñ yanınızda ğonuştum da hē yere ğonuşmam ben bunu (145) ğonuşmam ğonuşmam yōğ yā diñnemeS benim gücümü üzē ben de ğonuşmam

Başınızdān geçen bir olayı anlatır mısınız?

(146) dikiliye gitdik bu hasanın_ulanı ğorumada var_a (147) unuñ_anası anası vā şeyin bu aziziñ anası vār ğız ğādaşı da vā (148) undan suşarı bi ğādaşı öldü ya ūlen nābacañ sen (149) yusuF_ırāmatlı beni hārca gidelim dedi bu dikilide olúyōru (150) gidelim didim ben sen ne arañ hārşda ğardaşım ne arañ sen hārşda (151) vāđık kürtlē vā undan suşarı yusuF başlasa da birağTım (152) keşkem bi ğün hāca gitmiyēdim ben dikilide bi sene ğarığ çēğēdim vallā (153) sāFed_ōsa çağırđacan bucuğum çātdı bu ğōmüş unnarı ğa hinci ğabāT benim (154) undan suşarı ōlanım uzaTmıyalım undan suşarı bu yusuF var_a bu yusuFçuk ōteden geldi (155) ğarıştırmayı beyenmedi bu dikilide olúyōru burasından tutdu da bizi dōveceklē yā (156) ırğalā başladı ālamaya bu oğdayın bubası vā üş kat bināya hinci şiylē mağınalā çıkarı (157) u zaman omuzlan çıkarırdı hārcı sāveT_ōsa çağırđacan gitdi eve (158) vallā çağırđacan sāved_ōsa sāFet

gödü bizim vaziyatlarımızı urda (159) para öle gazanıyoru bi de undan sujarı ben ben paradan da vāzgeşTim (160) gidividi unnā ülen sen de gidivi nāmıñ mı dökülecek (161) anasını sattımın ben kendime gızıyórun ölen oldu (162) buranıñ var_a buranıñ ğanı benim götüme inmiş (163) hani bi göyun ğulā kesmedim olum sōlemesi ayıp unnā ğaşdı ben ğaçmadım (164) lān sen de ğaç undan sujarı ben de geldim (165) vallā ben benim çekdiyim hārcı āşama ğadā çekdiyim hārcı iki sāt da çekeceğ adam (166) ya amına gödumun ya u geçerken ben kendimi avlāyórun ben paradan da vāzgeştim (167) umuzumdan da göte inmiş göte dolmuş ğan ālācān (168) undan sujarı nīse sūña iki kişi tā geTdilē gedilē bunnā unnā da ūle etiliden yapamadılā (169) unnara da yol vėrdiler āşam āladım ben āladım bi seniñ gibi çoçuk varıdı (170) ölüm dedim ben bōn b_iş yapTım ben dedim bōn bi yañnış yapTım (171) hākadaşın biri göTTü bu felākat başıma geldi soyun baçalım soyunduğ (172) sen dedim beni duyurmayān sen beñe buna her āşam pāsuman yapacağın (173) yaparım dedi istē parayı al istē sāja dedim çalışıvirēn (174) ālāP Patırım ben yā āladım disem inanır mıñ (175) yaparın didi bu çoçuk ē benim amalālā ēvde başkasına vėdim de kitTim ben (176) benim ğılığ ğılığ deyil_e e ğılığ olur mu göte indi tabi ğan ğān göte inmiş (177) ben gimzeeye gösteremiyón undan sujarı ura undan sujarı irinnendi (178) ēvde ğalsam ölmācağ irinnendi ura giderin ómanıñ ākasına sıkarın (179) ğanlı irin çıkār hālā dā bēki gelir ū bunnā benim başıma geldi (180) sujarı yēngenner_añnattı diyi kine u çoğ yoruldu emme hāklı ğarı (181) sen didi delebėyip durúduñ didi ğarıK_işi sandın ğarıK da dedi (182) hēkezi geçip Te dedi hārşda da geçeceñ mi sandın didi (183) señe āz bile didi ğazandığ parayı ğazanırısın parayı (184) len ğazanıp durusun saTen git ırğalığa (185) sen bilmediñ_işin yanında ni arañ yā annıyaçāñ buğúnneri gödüğ (186) bilmemek zōr ben gözları gözlā varıdı bōle bileK gibi bacağ gibi benim_olan bōzdu (187) ben bu yıl_urdan bėş_on çuval goz_alacādım sen biliyimesiñ göcāsın yapma (188) bu babañnā geş ğalmış yirmi beş ğadā bi haş yapTı senin bā aşladın gibi (189) bi teK ğalem tutmadı dipden ğurudu gitdim ben saçağlıda bi arkadaş varıdı (190) bilerek yapacağın bi şeyi bilmediñ mi ölmúyóru (191) undan sujarı ben dedim bōn siz bi yañnış yapmışınız (192) üre al üre ğübresi saçağlılı emme biñ_āç seytini vā (193) beni geçen sene gēzdirdi urları saçağlıda ben gezerin āçkōleri Filen gezerin (194) undan sujarı üre al sulañ vā mı vā didim suyum vār (195) sula dedi unnarın dibinden didi fiş çıkār

unnarı yapTıracağsın didi (196) ışigelinden bi çocuğa yapTırdım beş dağğada om beş dağğada hōldu (197) ni verecez didim yüz lira vereceksiñ didi keşgem ben beş yüz lira verī de önce vurdurun (198) zanāt satıp patı ölüm bene dōru ğonuşmalı ben ğōmedim (199) geşke ilk ũnce beş yüz lira vērēmişim bi tene sapmadı bi tenesini dolu çıkādı (200) çok firis sürülürdü de ben bilmedim uşlarını örüzgā ğırı ğırıvidi ben de sulamāvidim (201) unnarığ yoğarısı kesili kesiliverecēmiş bilemedim ũlum (202) bu yıl vēdi yeñi sene birini verecēñ işTe bağ ũlmesem

Kurban Bayramı'nda kaza olmuş. Biri elini kesmiş.

(203) ũlen bu geçen ğün işTe birinci ğurbağda ölüm u eline bıçā çekivimiş de (204) ben ũrdādım da hemen tikTirmē gitdi birinci ğurbağda hemen gitdi (205) hemen geri geldi ben ũrda ğayvanıñ öñündēken bi de bağdığ tağsiye bindi ğiTdi (206) çanağğalede mi tikildi ezīnede mi tikildi bilmem ben (207) bağ biliP durum ben bāyramda tikilmez dedilē sizden ũrdan biri siziñ (208) bāyramda tikemezlē didilē valā ũrda bi vār bi ağadığ mı inceciK bi toğTur dili de datlı (209) benimKini de u tikdi ũlen ũnuñ eli yağışıP Padı yā (210) iki ğız vā bāyramışde ağnadığ mı bi türlü beceremedilē benim burayı (211) geşTim urā bilip durudun ũ öteKini bilip durun ũlpā beyi bāyramıçtēdi (212) hē şē ehline deri yoğdu deri ğalmamış bi kere ētlen tikti u adam (213) düşdüm yā düşdüm şurda tāla yanından ũnēken ũldu ğazıqlama dēldi benimkini

III/8

Mollahasanlar Köyü - BAYRAMIÇ

Nevzat Cantürk (54)

Bu köyün konuşması nasıldır?

(1) yā ben şimdi seniñ yanığdan ayrılıyorum dī mí (2) ben gidip barın (3) ben seniñ yanığdan şindi ayrılıyorum demiyorum yāni (4) esKi şilere ğöre ben gidip barın (5) hadi sene eyi ğünnē ben gidip barın (6) hā sen ben gelirkene sen diyursun gelip batı dē gelip geli meselā gelip batı

(7) öle denirdi önceden şimdi geliyúru gidiyúru (8) öle gonusúyur millet yāni çoğ_u gidān da şey dīl

Bir işle uğraşiyor musunuz?

(9) vallāyi emekli olunca işte olana dēvreTdiK_işleri (10) kamyonculuk yapıyörü olan (11) kōparatifte kamyún wā bizim kırkayağ (12) odun_işini de ũ yapıyörü (13) yengeñnen biz burdayıs (14) ā ben gene de duramiyüm yāni (15) hē gün bayramice gidip geliyürün (16) bi olan bi de gız vā gıs şerāFedinde (17) olan çoğ_evidir gızım da eyidir (18) yā şerāfettine vētik biz_ünü ũ zaman (19) tanışmışlā ũlāda bazā yeğlēnde nası oldusa

Yaşınız kaç?

(20) yaş gaç_olüyürü elli dört aTmiş_ikiliyin

III/9

Sarıot Köyü - BAYRAMIÇ

Mehmet AKAY (82), Osman ATMACA (84)

Bayramiç'in konuşması nasıldır?

M.A. : (1) hē köyün līsānı ayırır küllēr ayrı ayırır (2) bağ toğurlunuğ gonusmasılan buranıñ gonusması değışēr (3) tē bağ külcüler vā orda gāşıda ũ da değışēr (4) evcilē vā bağır dēr onnar da değışēr (5) kōleriñ gonusması değışēr hepsi birbirine uymas (6) hē köyün gonusması ayrı değışēr (7) bağ toğurlu burdan bi yarım sāt aramıs (8) ũnnarın gonusmasıyla bēnim bizim gonusma değışēr

Köyün geçim kaynakları nelerdir?

M.A. : (9) üzüm_üzüm üzüm gaynā bi de hayvāncılığ (10) burda geçenleri görēdin sen araba sarılı araba sarılı (11) gē üzümne bitti üzümü vētik ātık (12) elma vā şinci hinci elmāya başlayacağlār

Buranın üzümü, elması neden güzel olur?

M.A. : (13) ğırsal geldīnden buranıñ elması üzümü deĝişēr

O.A. : (14) üzüm alıcılā evelā burīā gelir burdan gedik vādır şırda (15) gedik köselē üç küyüñ üzümü deĝişēr

M.A. : (16) dereceye geldi bunnār bu aşşā çavuşlu siyraT beşiK tarafı ollāř az ğuz geliyiru (17) olların dereceye gelmez üzümneri bizim ğün dōdū mu bureye Furū (18) ğār yağar duracē bi ğün iki ğün duru ğākār ğüne ğāşı (19) öte tarafı ğākmas duru āftalāca duru ğuz gelir (20) birē ğün dōdū mu bureye Furu az buriyi kovaqtadır (21) ğırsal üzümü dereceye gelir hem ērken dönēr (22) topraĝ ōsa geş dönēř hem dadı olmas bire ğırsal

Köyün adı nereden geliyor?

M.A. : (23) birenīñ otu sararıyuru evelā ğırsal a ondan sarıot ğomuşlā buranıñ adını

Köyün tarihini biliyor musunuz?

M.A. : (24) bunnā ōrta asyeden gelme buri yā ğonmuşlār işte bi iki hāne dēkene (25) e bu ğadā üremiş hem eşşē dağıtım oluyuru bayramice çok (26) yarısı ğāldı yēTmiş şeKsen hānēdi bura şindi oldu ğāldı otuz otuz bēş hāne (27) bayramice dadasını alan oĝuTmāya dadasını alan oĝumıya ğidiyuru orıya (28) işTe ōda ōturúyórlā bāzısı geliyuru bāzısı gelmiyuru (29) burda baĝı bāçası elması olan yapıyóru (30) vēdi mi ğidiyór bayramice oturuyurda

Askerliĝinizi nerede yaptınız?

M.A. : (31) acamılıĝ izmir ustalıĝ ērzurum kömürlük (32) burdaĝınnar heP baK bunnā hepsi ēzurumda yaptı askerlí hē buranıñ ğisanını doğuya sürüyullār (33) şinci asKēlik mi vā yā āşām ğidiyóru saba geliyóru (34) alō nēdesiñ işte burdayım varıyúrun telefānnā da vā esĝiden telefān yoK (35) ulaşım mektup hāftada gelir ōm beş ğüne gelir mektup (36) böyledi şinci ğünnük konuşma sāTTıĝ ğonuşma

Eskiden bayramlarda neler yapılırdı?

O.A. : (37) işTe deminden dedig_e eski bayramnā òle olurdu (38) gız_olurdu òlan_olurdu yāni ērkeklē meselā sen gız_olurdun (39) ben_òlan_olūdum muhappet yapılırdı davul çalınırdı

M.A. : (40) esKiden bōle ālektirik yoğ_a bi ocağ_yağālā şuriya bōyūk (41) gız_olurlā òlan_olurlā oynaşırılār ğarı ğızan baķā ğāşıdan (42) muhappet yoķ_şinci òlan bubası tanıdı yoķ_bubası òlanı tanıdı yoķ (43) esKiden bubası yanında sigara içmek bōle ğonuşmaķ falan filān olmazdı (44) şinci òlan_òturúyóru bubası geliyóru òlan bubasına ğāķmıyóru (45) oyun bi yanda içgi bi yanda bubasıla berabā içg_çē (46) hadi baķām olacağ_ış mi bu eyi manzara dī bu emme ē allah hayır yāssıñ hayır göstēsiñ

Elektrik olmadığı zamanlarda nasıl aydınlanıyordunuz?

M.A. : (47) çırāla orman vār ketirisiñ bi eşşek iki eşşik hayvan yükü çıra tamam (48) eskiden bōle ğāve yōdu kŭlēde oda diris bi oda yapālā (49) ğōücü tutālār buriya odun getirilēr arabalālan eskiden (50) şinci öküz yoķ eskiden öküz vardı burda her hānede (51) araba nērde araba yoķ tā dün çıkTı arabalā (52) yığāsın şurda odunnarı ğorucuya ğōsterisiñ löbedinde bōle löbet dönēr (53) esKiden odalāda her odada musāfir ğalırdı henci musāfir ğalma yoķ (54) arabasınnan geliyúru işini bitiriP geri gidiyúru eskiden_òle yoķ (55) kelirdi odāya ē oturacaķ ğonuşacaķ bi odun getirirlēdi ğorucu var_a (56) ğorucu musāfiriñ ğānını doyuru eşşē vāsa saman getiri ot getiriviri bi esKiden (57) şinci köw_odası tēsen yoğ işTe ğāve vār tamam (58) ğāvede oturup durālār òlan bubasını tanımaz bubası da òlanını tanımas (59) eskiden_ŭle yūğ ehtiyarlār ocāñ başında oturlā bŭle ğenşlē geride durūdu (60) şinci ğenşler_ılērde adamlā ehtiyarlā geride hinci iş teyil_emme nāPacāñ (61) īsan para olduķÇa azıTdı olduķÇa azıTdı (62) ben elli liriya yirmi dörT_ay hızmád_ıTTim yā para nēde para yūķ (63) bi hāneye on on_iki lire pare ğorlādı yol parası dövlet (64) bunu ödiyebilirseñ_ödēsiñ ödiyemesseñ mapusa ğuyālādı (65) altı çocuğ_olan yol parasına çıkār altı çocū bulabilēseñ yol parañ çıktı (66) altı çocuķ bulamadıñ mı yol parası vericeksiñ uş Kıruş ğazanacaķsıñ dövlete vericeKsiñ (67) dövleT hārpten çıkTı dövlet sayıf_eme şinci çok zengin (68) anasında para bubasında da baķımına

para dadasında para doğanına para çok yovus (69) emme bu eyi şey dē bu e şu kōde emekli
ūlmadıġ isán yūķ (70) hepsi emekli hepsi para alıyórlā ayda birē milyā para alıyórlār bu
olacag iş mi bu (71) bundan yēTmiş şeKzen evveli bi milyā para bulduġ mu (72) bu köyü dē iki
köyü satın alırdıġ nērde yā

Köyünüzde kış mevsimi sert geçer mi?

M.A. : (73) bōrda esgi ġış yūķ esgi ġış yūķ esKiden bir āfta on gün ġār ġāk mazdı (74) hep
çiyirden gelirlē gidēlēdi çiyirden şinci āşám yā sabah çılġ

O.A. : (75) burā ġada ġār yārdı burā ġada

M.A. : (76) ya ġarlā āltta ġurtlanırdı şinci yok nerde ġış yok (77) su da yok bütün ġār yārdı
emērdi tuprak emērdi (78) bütün dērelē haldır haldır aķardı yazın yazın dē çay da ġurūP Patı
(79) yā ġār toplā suyu rāmed üstten geliġ geçēr (80) ġār emer emer emer emer yeri bi yavuz
doyuru tā yūķ yūķ

Kış için hazırlık yapıyor musunuz?

M.A. : (81) odun başKa samannarı ġuyduķ otlāi ġuyduķ damnara (82) hinci üzüm biTTi elma da
bitti mi e hava da ġüzeñiri (83) odununu getiri yaķā sobasını oturu başına nābaÇaġ hinci
havalā ġözel (84) sobala yandı yūķ hava ısıçag oldūn hava soġuġ olūsa sobaları yaķālā

Yenice depremini hatırlıyor musunuz?

M.A. : (85) mārTta mı oldu ũ ne oldu ũ yaza ġāşe mi oldu ũ (86) ġışın oldu bi ġārda emme dé mi
yaza ġāşı oldu (87) ġışın ġārda debrem oldu ũ zaman çok sırsıldı (88) allah ġorudu yā bi āyce
mi öttuķ durduķ (89) bi öte gidiyór binā bi dā beri geliyór bi öte bi beri

O.A. : (90) şişelē meselā böle iki şişe burda oturuyóruz birbirine böle şıġır şıġır

M.A. : (91) çok sallandı çok

O.A. : (92) emme bi ġún deyil kin devāmmı oldu ũ zaman

M.A. : (93) devāmnı oldu durdu

O.A. : (94) devāmnı ūT deyiveri hemeñ inilti geliviri eveġā (95) baġāsıñ sallanmaya başġā āşam da baġ olur sabah ta olur (96) āşam da olur sabah ta olur bōle devāmnı olur

M.A. : (97) kimisi Tışāda yaTdılār ēv göçücek dēye (98) Tışāda yatıyōrlā bāzıları yattıġ hani

Üzüm ve elmanın çeşitleri var deġil mi?

M.A. : (99) çeşit çeşid_elma vā üzüm dēsen çeşit çeşittir (100) sorfalı vā şaraplı vār piyasalı vār üzümleřiñ (101) bu elmalār da aynı ġırmızısı vār bēyazı vār mevsim mevsim çeşit çeşit

O.A. : (102) bi meyva çoġ çeşidi vā āynı meyvanıñ çoġ çeşidi vā (103) havamıs çoġ yavus bira ġaz dānıñ ġāşısında (104) ōrda baġ tepede askeriye vā

M.A. : (105) sabā ġada yanır_ışıkları alettirikleri sabā ġada yanır

Köy hayrı ne zaman olur?

M.A. : (106) mayısTa mayıs_ayında cümērtesi pazā günnerine denk ketirilēr ġalabalıġ_ōsun dēye (107) mayısTa başġār pıġaf yapālār (108) keşkek te yapan köy_olur hēpsi keşkek yaPmas bāzıları yapā KeşKeK (109) bāzıları da hem keşkek hem pıġaf yapār bāzıları da pıġaf yapār ayren yapār

Dokumacılık var mı köyde?

M.A. : eskiden vārdı şinci yoġ esKiden ġoyunnān sümenini ēyirirlēr (110) doġuma doġurlādı pantul muntul şinci onnā iptal_oldu (111) pantul aba çekeT tiktirilēdi tēzilere şinci tēzi de yoġ hēke inceleşTi (112) ġoyun sümeni eve bile ġoymuyolā bi lire kilōsu olacag_ış mi (113) hadi kırġ ta al dēseñ_almācaġ yōmiye vē baġalım yā (114) esKiden sümen pari yapārdı sümen parası çoġ yēr yurt_aldım ben (115) seksen doġuzan yüz ġoyun vādı allah bereket vēsin şinci yīÇek ġadā

Baġınız bahçeniz yok mu? Şimdi nelerle uğraşıyorsunuz?

M.A. : (116) biraḥTıḥ vēdik gēnşlere ēmekliyis bi milyē para alıyóruz ayda (117) allah pereket vēsin bize yetiyoru kōlık yīde (118) bizim işimis tamam ḳāveye ḳāmiye eve tamam

O.A. : (119) doḳtorluġa mı ḳalışıyórun sen seniñ oluşuḡ ḳanaḳgaleli mi

IV/1

Tongurlu Köyü - BAYRAMIÇ

Şerife Uydaş (84), Ömer Gürsoy (62)

Merhaba. Sizi ziyarete geldik.

Ş.U. : (1) canım sıkılıya da ay_olanım televizyonu aştım_u da ḳapanı ḳapanıveriya (2) habarım yoḳ deñişcek mi sātı nōlcaḳ (3) hoş geldiñ sefā geldiñ_olanım otu otu_olanım_otu otu otu (4) ömer ge borīe_olanım sen de

Eski köy düşünlerini anlatır mısınız?

Ş.U. : (5) üş dört gün dowul ḳalālādın ēskiden bizim genşlimizde ni bilem ben (6) hinci dūnnere bilene de gidiP Te bi düzgün baḳamiyem bilene ben e ni bilem ben (7) benim dūnüm üç gün dört gün_olanına ḳaldırdım ikişē dowul ē gülene (8) ōrdan öteğine de öle berikine de öle hepsicini bir yapTım üş dūnnēñ üçünü de (9) ġulaḳlām_aḡnamiya_olanım ġulaḳlām_aḡnamiya (10) yaptıḳ dūnneri yapTım_emme benimki de benden kitdi (11) ben_on_āltı yaşında kitTim on_āltı yaşında vedi bubam bizi yedi sekiz ḳışidik yā (12) ilk bubām ilki bendim e beni vedi (13) ḳalışdırcaḳ unnā da bi fakirdin ḳalışTıriniK diye beni vedi (14) ben pi şīden habarım mı vā benim dūnümdem mūnümden nōldini bilmiyan_a ben (15) e dūyün yapıdī emme ni bilem ben dadeye dūyün nası oluya hincikilē aḳıllı (16) dowullan yapıdī dowulsuz dūyün_olur mu esgiden dowulsuz dūyün_olur mu (17) üç gün dört gün dowul ḳalınırdın dūyünümün_öldini de bilmiyam ben (18) nērde taḳsilēlen gezdirecklē bi arabiye ḳatal_arabiye bi halıları bürürlēdin (19) ḳatal ḳomaḳları gerēlē gerēlēdin içine ġuyālā götürülēdin (20) öküz_arabasınnan a bi sürü insan götürülēdin (21) ay_olanım ūle nāpḳānjız siz

esKi düyünneri müyünneri unnā ğāli geşTi (22) işTe bōle ay_olanım düyünümü bilene
bilmiyam ben_öle (23) ni bileyim ben sōna da hepsicī oldu pittı çalış_allahım çalış_allahım

Ö.G. : (24) esKiden zēngin dūnū fakir dūnū öle ayrıcalık vā mıdı (25) zēnginnēn dūnū fārklı olur
mudun

Ş.U. : (26) e zengin düyünneri helbeTTe fārklı olurdun yime içme helbette çoğ_olurdun (27)
içKimiŝ bilmem nimiş ya olurlādın (28) bizim hinci bizim yoğ pi ŝimiz yoğ_olanım (29) allā
şükür bi pāça bene para veriya devlet sa ōsun (30) uncāzlan ben geçiniyan_işTe ben_inci hadī
bi televizyon_aldı ğurdu ğız (31) bi dolap getirivedi bi çamaşır makinesi getirivedi (32) aqlım
da ērip Te bilemiyan da unnarı da çalıŝdırmā bilemiyanıķ

Ö.G. : (33) esKiden düyünnēde şindi bayramıŝlādan şiy getiriyalā (34) aŝcı getiriyalā şi yapıyalā
û zaman nāpiyalādın

Ş.U. : (35) u zaman nāpiyalādın kim aŝcı olusa unnarı tutüyalādın köüñ_içinden

Ö.G. : (36) yemek Te yapıyalā mıdı düyünnēde

Ş.U. : (37) yemek yapıyalā yemek yapıyalā da veriyalā (38) köyden kim yapıyasa unnarı
bulúyalā da yapıdiyālā (39) hinci nērde hinci hiç hazır hepsi (40) hinci düyünnere ni vā

Ö.G. : (41) benim bildim keşkek filen meŝurmuŝTu ğālibe düyün keŝkē derlēdi

Ş.U. : (42) keşgek yapıyalā helva yapmazlādın pılaf yapālādın

Ö.G. : (43) dübeK dövēlēdi meselā baĶ ben biliyām (44) sen hiç unutmuŝsuñ yā sizin
zamānınızda yoĶ mudu

Ş.U. : (45) kıafa çalıŝmiya benim seksen beş seksen_älti yaşındeyin (46) kıafa çalışır mı
ölüm_unuduyam ben

Nerelerde çalıŝtınız?

Ş.U. : (47) nerde çalışTıK tälalâda seniñ işTe benim işTe tälamız da yokTun bizim (48) ĩsannara çalışı çalışıveridik alırdık yōmiyemizi yā (49) elli ğuruşa yüz yirmi beş ğuruşa yüz_elli ğuruşa öle çalışdık (50) elälemnēñ şeysine ēv de bulmadım ev buldum mu (51) ev de bulmadım_emen ā böle bi indirmece bi yerÇēze ğuydulā beni (52) kendimiz çalışdık çaPaladık ev de yapdık (53) olannarı da evlendirdim_ayrı ayrı ğuydum_evlere (54) hinci ğāli irātım yāvuz_emme benimki de benden kitti (55) bi pāçe de ũrdan devlet para veriya uncāzlan işte (56) bi ğızıñ yanına gidiyem bi bōrda bi olan vā u bakiye (57) borlā bilene unuñ ğızıñ bũrlā bilene (58) benim durdım_ev bilene ğızıñ ğız_aldı her yeri ğıza vedilē

Eskiden bayramlarda ne tür oyunlar oynanırdı?

Ş.U. : (59) ē nēlē yapālādın de urlarda yapālādın (60) olannarı ğız yapālādın oynaşırıldın yā çoKdun (61) heleşe çoKTun u zaman dē yukālara sancaK ğurālādın sallālādın manilē sōlēlēdin yā (62) biz görmedig_öle ši emme hani gördüm_emme ben yapmadım da bilmiyan da olanım (63) bilmiyan da yapmadım da yā

Hıdırellez kutlanır mı?

Ş.U. : (64) gene yapıyalā hıdırelles gene yapıyalā emme aha bu ōmasa gene u da ğalır (65) bu ōmasa pi şī yapılan_omas (66) işTe bu önder_olúya da sa ōsun kaç dörT beş_altı senedir bu yapıveriya (67) sancaK ğurālādın de urlara da sallanırlādın sincirlēlen urğannālan yā

Ö.G. : (68) ğeñşlē ārdıç getiriverilēdin di mi (69) ğızlā da paskelle ateşlēlē yakālādın

Ş.U. : (70) paskelle yapālādın_emme unuñ_üsdünden_atlālādın şöle (71) paskelle yapālādın ārdıç getirilē gelirlē de ateşlēlēdin de öle bi yerde bi meydanmıkda (72) bi sürü herkes toplanırdın_üstünden atlālādın vere atlālādın (73) nē diyalādın bilmiyan kın ben

Ö.G. : (74) avrum derlēdi benim bildim_öle sōlenirdi

Ş.U. : (75) avrum ni dēlēdin

Ö.G. : (76) paskellesi sōnadan bu kibārcası çıkTı u zamannarı avrum dérlēdi (77) öle nimiş āri sızı gāmaz da üsTünden hopla denir öle dérlēdi

Ş.U. : (78) göca gāvuruş şisine mi kitsin derlēdin ni dēlēdin bilmem (79) göca gāvuruş bilmem neysine kitsin derlē derlē (80) üç kere atlālādın yā garişık atlēlēdin bi biri bi biri atlēlēdin (81) herkeziñ sevdī vā ni bilem ben baķālā baķālā atlālādın (82) baķālā bi de unnā da atlādın erkeklē de atlādın genşlē (83) genşlē çoķdun da u zaman atlālādın olanım (84) gāli ötegilē de herkeş gārılā adamnā da baķālādı şeylere yā (85) gençkene hopladıķ biz de hopladıķ emme hinci gāli hoplamaķ deyiş de uriye çıkamiyaz bilene (86) yā aha buncāz geçēkene görü kapınıñ yancāzına oturunuķ (87) u televizyon omasa ben temelli kaşam ũlemesine (88) yā ay olanım sa oluñ gençsesiñiz oķuñ sizi de allah muradıñıza erdirsiñ (89) bizim pi şiden gāli şiyimiz yuķ bize verilēse yicēs vemezlēse böle oturup baķças (90) işte borası ışağ olúye bazı borıe yatarınıķ (91) gıların namazcimi ā musafçim bōrda durā duvācığ ideririk oķurunuķ (92) yatārın içersi serindir ũriyi şi yaparım (93) olanıñ da iki guzusu vā şōrda getiriya yiygi de atıveriya önüne (94) bene de girme girme dedi ben de giriye demem işte böle (95) ay olanım nāpan düştük gāli dedeñ öldü kitdi ben temelli çöktüm

Eşiniz ne zaman öldü?

Ş.U. : (96) dede bi Puçuk sene olúyā işte ōmadı dā bi Puçuk sene ye (97) gadir gecesi āşamı öldü ğurban şeysinde ramazanın (98) ramazanda ōmer fitrelēmizi dedi bñ yıl oruş tutmiycaz dedi (99) fitrelē dedi yirmi iki milyonmuş mu bilmen dedi (100) cāminiñ yanında duymuş gēmiş ey dedē dedim (101) bize dedim şi yapıyalā emme dedim (102) bizim dedim öle oldın dedim ben de bizim paramız dedim ödemiyeğ a dedim (103) ödē ödemez dedi nāpām dedi allah ğabul itsiñ deriz dedi (104) veriz dedi kendimize gāmasa gāmasıñ vāsıñ dedi (105) bi yavus sen bi yavuz dağıt ta fitremizi şeyimizi (106) bi günce bi gün gēldi benim gölum āriye (107) yapTı gölunu şüle oTTu dede hāsta mıñ derdim hāsteyin demezdin iç (108) ũlan da gēldi zorunna ğaķ ğaķ ğaķ ğāķ ğaldırdı bunu gölundan tutdu (109) bindirdi arabeye göttü bazara hemen ũrdan da bi māyene itdirip de doķdura geççek (110) ē ũrda māyene itdirinceye ğadan

hadi aliyalā ğaleye (111) götürüyalā beş gün mü yattı bilmem_älti gün mü (112) ğızlan ordāķı olan başında durdulā çıkarmışlā (113) ömer ni demiş biliya mıı benim demiş parac̄imi aliveñ ğāli demiş ayım döldunun_a demiş (114) paramı aliveñ de ben_öle gidiyin demiş dā hasibeniñ_evine vamadana paramı aliveñ demiş (115) oriye vamişlā parasını alivemişlē vemişlē eline (116) baĶ eline vedi hasibeniñ_evine ğemiş ergül sen bi köe va ge ge demiş (117) ergülü yollúya oriye ergül bazardaķana hemen hasibe telefon_idiya (118) ağa bubam bozuldu diye oturup duruķana diye deñiřTi bubam diye (119) hemen adama úrdan bi ambalaĶ yollúya adama (120) u da geliya bindiriyalā yolda mefāt_idiya ĶabıĶ (121) ergül de hemen bayramışTen dōru üstüne variye yā ay_olanım

Gün içinde neler yapıyorsunuz?

ř.U. : (122) hinci ben nāpĶāniĶ oturiyan yatiyan (123) iřTe verilēse yīyaniĶ vemezlēse kendim bi pāĶa para veriyalā yā (124) tükķannā vā aliyanıĶ nası zaman geĶirces (125) tāleye gidemiyem bāĶeye gidemiyem bi yere gidemiyem ben benim yowus (126) gene bōle ğonuşıyan ille benim bacaĶlām tutup de oriye gidemiyen (127) iřTe ben bütün gün bōrdeyinik aha ğör_ışTe (128) iřTe āřam azziĶ serinde çıkārin dē Ķapınıı yancāzına (129) oturunuĶ azığ_oturun bi de içeri girerin (130) bi de āřam_ezeninde namazımı ğıldım mı gene as tā oturun (131) mustafeye derinik ōlana ay yatsı ezeni oĶundīne bene diyive derin ğulaĶlām_aışnamiye derin (132) u da diyiveri yatsı namazc̄imi de bōrda ğılarınıĶ allah ğabul_ıtsiñ (133) içeri girerini ğāli yatarın nāpiyinik vakidi nası geĶircēnik iřTe būle geĶiriyen (134) olan bilene baĶıya gene baĶıyalā allah_ıřāzı ōsuı sa ōsuıñā hepsi (135) bayramıřTāĶılā da gene unnā da telefon melefon_aĶıp durúyalā nāpam ay_olanım yaşlılık zor

Köyde yaşlı Ķok mu?

ř.U. : (136) dolu yaşlı yaşlı ōmaz mı herkez yaşlı (137) ğenřlē hep gittilē gittilē benden yařlılā bilene vā (138) birimiz_ā eveli ğün mefāt_ıtti vā yaşlı ōmaz mı (139) emme hinci dā mı eyi diyasıı allaha şükür hinci de eyi (140) ğenĶkene bařĶa yaşlılık bařĶa ōlum herkezlē gidıya hinci (141) esKiden kitmiyalādın tālada bāĶada Ķalıřıyalādın hinci ğāli Ķalıřan yoĶ (142) herkez

oğudum diya diya gidiya oğuyan diya diya gidiya (143) evini birağiya Şi yapıya kimisi ev_aliya kimisi Şi yapıya gidiyalā

Hayatınız bu köyde mi geçti? Köy dışına çıktınız mı?

Ş.U. : (144) çıkmadım işTe bi ğızıñ yancāzına kittim (145) pıraz_āltı ay ğadān durdum_ēzinede ōrdan da boriye ğēldim_ışTe (146) bi de bu ūlan bakiye ütegilē de bakiye bağām diyalā emme e urlara kitmiyen ğāli (147) borīe evim vā evelādan borda durüyaniğ yā bu evlē bilene ğızıñ (148) unnarı ben hepsini ayrı ayrı evlere ğuydum birbirlēneñ_ileri geri yapmasıñ diye ūlannā (149) kimisi sattı kitti borī hem_āldım hem ūlana vedim hem de saTdı tekrā ev āldım bōrda durdu (150) borīe yaz yaz yaz yaz de bene de ūrda da oğıyive (151) bunu oğıyive benim deli deli lāflāmı yā ah_ay_olanım_ah

Köye özgü âdetler var mı?

Ö.G. : (152) Őiyimiz vādır işTe hıdırillez dedin ye (153) hıdırellez yılda meselā u hayrımız devām_idiye yapıyız (154) bi de ayrıyetten mezarlık hayrımız vādır (155) Őu civar köylēn_ıç birinde yoktur bi tek yeşilköyde vādır bi de bizim burda (156) unu biz devām_ittiriyes bi ara birağıldıdın ama yeniden gene cannandırdık (157) ūrda çorba hayırı dērlē kadınā ūrda çorba yapālā işTe millete yidirilēdin (158) biz de unuñ aynısını ūrda pişiriyız gene bi de yanına pılāvını yapıyız bis

Ş.U. : (159) mezarlık hayırı e işTe toplaniyalādın herkez yēmeK Te yapālādın götürülēdin (160) evelā kendi yapTīmiskilēni yirdik ārdından da pılaf Ői yapālādın (161) ōle pılafı yirdik hinci de çorba da pişiriyālā (162) hinci ğāli biz kēndimiz yemek yapıp Ta götümiyas ūrdan veriyālā yiyaz_a (163) eskiden hem ūranınğını yirdik mezarlīnkinini hem kendimiz de götürüdük (164) ōle oturuduğ ōle herkez ehbābınnağ Őeysinneñ sowra olurlā yirlēdin (165) hinci ğāli bu Ői yapalı mezarlıkde bōrde yapıyalā ya (166) bi de mezarlıkTa çorba sütlü çorba yapıyalā bi eyşili yapıyalā (167) pılaf yapıyalā hinci bi de mezarlıkTa pişiyá

Ö.G. : (168) bi de şey vā baḫ biz_unu inci yaPmiyaz_emme siz_ėskiden bi dā pi ŧī yapıyādunus
(169) őrđan gelirkene gızlā ūlannā gelirkene nābiyadınıs

Ş.U. : (170) bāçalāda bi tane bi ŧī ğāmazdın ıslālādın ıslālādın derelere durulādın (171) őlannā
ğāli elinde sopa geçenneri ıslālādın_ė başKe yer geççeK Te ımamaḫ vā (172) yoḫālara mı
dolaşiyālādın nāpiyalādın ۆle yapıyalādın

Ö.G. : (173) yoğum nedi yāmır yāsın diye mi

Ş.U. : (174) yāmır yāsın diye

Ö.G. : (175) meselā bizim mezarlığ_aşşāde ye (176) uriye gidiP urda yinib_ıçıldıkTen suna dönüş
yapıldı zaman meselā ŧorda bizim çeşmemiz vādır baḫ (177) ūnun suyu bōrdan bōle şaldır
şaldır şaldır devāmını (178) dōşeme deriz bis ū zamannarı dōşeme vādı bōle daş yoḫdu ۆbürkü
vādı (179) su aḫadı aşşālāda bāçe yapālādı hep (180) e mecbur_u yoldan gidiyalā ۆle (181)
ūlannā da Kızları bu sefer hani suya bōle sopalan vurarakTan kaydırma üstüne yāni su
kaydırma yapālādı yāmır yāsın diye (182) sūna ucun ğıyıya hattā ben de biz de yapādık benim
zamānıma da yetişdi (183) biz de arḫadaşlān evinin üstüne çıḫādık bōle yolun kenarında
meselā bu ev gibi (184) ūstüne çıḫıp ālTdan geşçeklē ye yoldan üstüne atādık meselā unu

Ş.U. : (185) destilēde sirke vāḫana sirke atālādın ğenşlēñ_üstlēne aḫ māramalara (186) sirke
atālādın hinci ğāli yoḫ hinci yoḫ hinci ۆle ŧiy yapmiyalā ıslama bilene yoḫ (187)
ben_ıslanmadım né bileyim ben_ay_olanım ıslanmadım ben

Ö.G. : (188) o küçük yaşTa kittīnden bu bilmiya (189) ğız_ōmadana verivedilē dadaḫana di

Ş.U. : (190) ben ğızlık sürüp te de oriye unnālan berabe kitmedim kin (191) ۆle bi ŧī yaPmadım
ḫın (192) ē de urda bayram yapālādın ğenşlē deve yapālādın (193) ben ğōḫādım variveriyin
demezdim ğoşturulādın ğızları ğoşturulādın (194) evlēñ_ışlēne girēlēdin çok yapālādın ğenşlē
emme hinci ğenş Te ğāmadı

Ö.G. : (195) meselâ şî oliyö yâ meselâ dışardan kız_aliyalâ i başka köyden kasabadan (196) şindi de var o zaman da wâdi ē bayramda geliyalâ borīe bayramlaşmâ geliyalâ (197) undan e şindi borda da bu şî yapıliye yâ (198) u bayram bayramnâda gece ōsun gündüz_ōsun gençlē ēylence yapālâdı ōle (199) ūndan sūna ē bi daķımı birķaş tenesini işlenden kız_olurlâdı yâni kız_elbēsesi giyēdin_erkeklē de (200) ondan sōna işTe oynālâdı moynālâdı da undan sūna bōle bi dâliširdi unnâ ğaçâdı ordan ğızlâ (201) ōnceden oynâķaná bōle pēylēlē yâni (202) nērde u dāmâtlâ hemen u dāmâtları ğapālâ (203) undan sūna ē birķaş tene zaPıta çıkarılâ (204) nērde bunnâ işTe ğızlâ ğaçmış bulun gelin bilmem nē bulurlâ gelirlē (205) ē buna cezâ ğızları ğaçırdınız diye u dāmâtlara (206) kimini arabiye ķořâlâdı araba çekdirilēdi (207) kimini işTe tâla sürme gibi saban dērlē ūna ķořâlâdı filen (208) yâni bōle güldürmeg_için millete bi şî yapālâdı

Ş.U. : (209) heleşe yapıyalâ heleşe yapālâdı

Ö.G. : (210) haffâ haffâ bizde u yapılmadı emme şu sarıot köyü biraz dâ o ķonuda hızlıdı (211) unnâ da birbirlēnnen bōle iddâlaşma gibi şiyinnen ni ğıdan bōle bi ağır haķâret yapâlâsa ğâşi taraftan da wâsa mecbur_olur_ille (212) hēr köyden bōle birbirinden kız_alma unnâ da u köyünkine yapālâdı

Ş.U. : (213) ūmer unnâdan para alırlâ mıdın (214) unnâdan yabandan gelen ğızlâ bóyle yabana kittini

Ö.G. : (215) yâ alınırdın alınırdın da şüle baĶ (216) u esgiye āyit ulannâdan fazla ōle şî para dīl de yâ bi pılav yapĶaķ Ķadan şiy gibi bōle iylence gibi yapılccek şekilde alırlâdı

Ş.U. : (217) u ni verise ni verise

Ö.G. : (218) hē sūna sūna bunu ārtırdılâ yâni

Ş.U. : (219) ğâli ōle şî yaPmazlâ heleşe yapıyalâ (220) hinci yoğ_olanım pi şey yoĶ ğâli

Ö.G. : (221) eṣēn bōle sırtına bindirilēmiş ē dāmat ta ğız ğaçırdı ye (222) ondan sōna ē nimiṣ dāmat tıraşı yapças eṣē ters bindirilēmiş elleri bālī ārkada (223) ondan sōna eṣēn kıçında sabın köpürdürlē adamın suratına sürēlēmiş (224) undan sūna arabiye koṣtuğları zaman nōlüyō sīr yerine ğuyūyalā ya meseġā ṣiyi (225) bi de bālālāmiş ūle baĳām ē acıĳTı bunnā bunnān_önüne yēygi verin baĳām (226) bi yerden saman getirirle gelirlē saman dōkēlēmiş yim hani yisinnē diye ōle yāni (227) çoĳ ṣeylē vā biz u ğıdarları yaPmadıĳ da öbür türlü arabiye koṣmalāni filen çifte koṣmalāni filen yaptılā yāni

Ṣ.U. : (228) eveli yapıyalādın hinci yoĳ yapan mapan (229) bayramda işTe geziyalā herkez ōriye bōriye (230) ehbaPlāniñ_evlēne gidiyalā yolda görürlēse işTe bayramnaṣiyalā ūle (231) hinci ğāli genṣlē yoĳ ōsa da hinci genṣlē oĳudīnden ğāli ni bileyim ben ōle hiç geziyin yapıyin diyen yoĳ (232) bilirlēsē geliyalā bilmezlēse nērde girceklē (233) boriye girēlē dadaçıĳlā hinci bene aldīm parēi ifaĳladırınıĳ da (234) her sene ōle yaparın_a ifaĳladırınıĳ da u küçüĳ dadalā ğēldi mi birē milyon verinik ellēne (235) beni bayramnālā ṣeker verinik ĳuĳu çalıverinik gidēlē (236) dā da başkasını da toplālā gelirlē dadalā bize bu nene vedi derlē unnara da verilē (237) e kendi torunnām ğēldi mi birine ūm verisem birine de ūm verinik (238) birine beṣ verisem una da beṣ verin hic_ayırmam torunnarı da ayırmam (239) unnara da ūle yaparın ben āldīm pareyi üçte dōrdünü daĳıdıyānıĳ (240) yetiya allah biñ bereket vesiñ veriyalā altı yüz para veriyalā u da bene yetē ğalaĳcası da (241) ē bordāĳı ōlan da gene ekmēñ vā mı dē (242) bāçadan ğırıĳ mırıĳ toplālā piṣirilē getiriverilē (243) ben kendicīm de oTTīm yerden piṣirin hadi derinik bazı (244) baĳıyalā ōlanım allah_ırāzı ōsuĳ herkezlēden_ırāzı ōsun sade kendimden dēl (245) herkezlēden allah_ırāzı ōsuĳ allah sālıĳ vesiñ_erkeze yā işte bōle ōlanım nāpam

Buranın meṣhur bir yemeĳi var mı?

Ṣ.U. : (246) yōĳ gene yapıyalā hepsini piṣiriyalā ōlanım (247) fasilyesinden bölcesinden piṣiriyē hērkes kendisi (248) sade hayırlāda pılaf yapıyalā bōrda

Ö.G. : (249) boranıĳ eñ meṣuru tarana çorbasıdır (250) ōle diyēm_esKiden ama ṣindi çay

Ş.U. : (251) çay mı yapıliye tarana yapıliyedin hinci öle mi (252) ārpaciK de vā pirinci de vā
yuğası da vā mağarnası vā hinci (253) ūle ye ūi yapan yūğ

Makarnayı kendiniz yapıyordunuz değil mi?

Ş.U. : (254) kendimiz yuğa ğiyādık kendimis dediylen oturuveridik kendim ğab_açādım ben
(255) elli atmış ğab_açādım yımırta ğırādım_çine açādım ğabı (256) sabā yakın da ğākā
bağādım ğuruyazlandı mı dedē derdim (257) benim ğaplā ğuruyazlanmış derdim toplıyanık
dērdim (258) topla topla dērdin ezen zamānında ğākādın (259) namazcīni ezende ğıldı mı
ikimiz barabalcağ ince ince ğiyādık (260) ūle ūlan bi insanı getirip Te yuğa muğa ğyıldırılmazdım
(261) ğalın ğiyālā derdim kendi mağāna da ğiyādık yuğa da yapādık (262) yapādık hinci ğālī
olanım hazır hepsi hazır hepsi hazır (263) yapan gene yapā emme benim yapmā vağtim yoğ
ğap map (264) sineğ_ıç ğēmezdin benim borīē bize bi sineğ ğēmē ğaynadı (265) ūorlāda
sineğ_ılacı da vādın

Hangi tatlıları yaparsınız?

Ş.U. : (266) bağlava yaparıs kendimis hinci bōn yapmağ vā ūiye kışın (267) ğız yapā da
sinisinnen getiriveri boriye hinci (268) e ğurbanı da bōrda mı kesçeklē getirip gelip te
nāpçağlā (269) ana seni biz ālatmiyiz dedi ben bu yıl kesemiÇān_a dedim (270) ūrdan ay ğızım
dedim param_ōsa da dedim iri ifağ dēmesem de bi āsam da bi ğan_ağıtsam dedim (271)
hayir_ana dedi sene dedi ni gidan para veriyālā dedi (272) iki aylīñi dedi veceksiñ dedi kendiñe
pi ūē ğāmiycağ dedi (273) biz dedi bōrda dedi kesiveriz dedi gene ūlan da ūle dedi (274) anne
dedi ūi yapāsağ dedi bōrda keseriz dedi (275) olsuğ_olanım sa oluğ herkez dedim_evinde kessin
ğurbanını dedim (276) herkez_evinde kessin dedim ben de ūle dedim bağām nasip olanım (277)
ölmesek bēki yeñi sene azığ para birikTiriz de bēki yeñi de alırs (278) belli ūmas allah
kısmet_ıdēse ölüsek gene bi ūiy yoğ yā işTe bōle (279) yalıñızlık zor_emme nāpıçağ gene gelirlē
gidelē (280) işTe sabāla iki üç_öldü ğeldi ğeldi kitti

Mezarlıkta da tarhana çorbası mı yapılıyordu?

Ş.U. : (281) a ah yuğa bütin köyüñ ĩsanı toplanırlādın bi yaşı ğarı vādıñ şōrda evlēden ni verilēse alırdın (282) yımırta verilēse yımırta un verilēse un para verilēse para alırlādın (283) ũrda da evleri bŭyŭkdŭn toplanırlādın genşlē hamırı ğaralādın (284) ğab_açālā yuğa da yapālādın ũda pişēdin (285) hinci ěmme yuğası mağarnası hazır hinci ğālī ōle yapan yuğ (286) buncāz_ōmasa temelli ğālcağ hayır da ğalcağ hayır ğalır yā (287) bırağma ōlanım bırağma ben_ölüsem mölüsem siz ğalısağıs hayrıñızı yapıñ (288) bōrda pişiriyalā şōrda ğoca alanğda pişiriyalā bu da başlānda gene (289) kimisi adağ verise veriye vemese toplanan paraçıklan aliyalā ğurban gibi (290) kesiyalā bōrda pılaf yapıliya ğālī kaç ğazan tawa yapıliya bilmem (291) ōrdan da boriye getiriyalā arabalara ğoyŭyalā getiriyalā (292) yiyen musāfirlē de geliya alan_aliya gidiya çok Pol_olŭye (293) hinci bi de bi u mezarlığda da yapılmā ğaynadı bi de ũrda pişiyē (294) hem sŭtlŭ yapıyalā hem eyşili yapıyalā çorbeĭ (295) bi de pılaf Ta yapıyalā ōrda da yinen yiniye alan aliye getiriye (296) bu yıl beni de göttŭlē bindirdi ũlan_arabeye de kitti dedeniñ yancāzında ũrda yapıliye (297) benim dedenin gömŭldī yerde dā ōmadı mezarı bilene ōmadı (298) ancaca gömŭlŭye işte seniye geşti işte bōle ōlanım nāpam (299) beni atmiyalā atmiyalā gene hepsicī telefonnağ de ğonuşup durŭyalā (300) biz de bağām ğēl diyalā ben_evimden çıkıp ta kitmem diyanığ (301) durabildīm ğādan durcāniğ kışın_emme duramam (302) gene bene bu kömŭrŭ mömŭrŭ alıveri dēvletten kömŭrŭ alıveri (303) ũrdan_ışte bōrda pıraz_azığ durabildīm ğādan durcan (304) kömŭrlēden de pıraz azığ göttŭrdŭm_oreye (305) e orda yağarınığ veyā bōrdāğı da kitme diye emme e bazı yağıverilē ocāmı var_a hepsi (306) bazı yağıvemezlē diyen_ışte duğarın diyanığ ē bağām nasiP nasi ōcağ (307) bēki de ōlŭverinik belli ũmas bēki de ōlŭrŭnŭk (308) ōmer ben para mara bi tane bi şī şī yaPmiyadım buncāz yazdı da ũleliklen gidildi de alındı (309) ben para mı şī yapıyadım para mara āmiyadım (310) ĩsannā yārdım mārđım aliyalā mıştın ben ōmer yārdım mārđım ben bilmiyan_ıç (311) pŭ sefer vedilē iki yüz vedilē iki yüz yārdım yazdırmış da bu kitti de ē kim yazdırağ (312) dēvletiñ parasına dedilē herkez dedilē göz tikiya dedilē kim_alisa āsıñ vāsıñ dedilē (313) e ben de dedim kine kim_alisa āsıñ da dedim ben mi dedim şī yapçan dedim (314) ben de buñiyinik bağ bōrda dedim bi dadaçıklā geliyalā borĭe yā

Kaç yaşınızdasınız?

Ş.U. : (315) e ben seksen beş seksen_älti yaşında bilene varyiñ (316) bin doğuz yüz_otuz beş dōmniyinik

Hoşça kalın.

Ş.U. : (317) ömer ay_olanım_oturiyasıñ ğāk (318) şırdaki dadalā teneliye emme dē üzümnden_üzümcüK_alive una (319) ğāğ_olanım ben eremiyaniğ ge_olanım ge (320) aha bağ ũmer aha bağ tē bağ bu yandākı ulandan (321) aha bağ bu yanda bōrda bōrda aha bağ hēndēlēnden ha hēndēlēnden al_olanım (322) bağ berikilēnden_al ulannāndan dadalā şunnarı tenelemişlē (323) poşet şōrda da vādın_olanım ha hēndēleñ yowuzlāndan al_olum (324) anca omā ğaynadı aha bağ şunnā da va emme eyşi anca omā ğaynadı (325) ah dedem_ah ah dedem bi tene hasTeyin demedene ōldü kitti beni birağdı da beni de āse eyi emme (326) allah hayırlı ölüm vesiñ hayırlı ölüm vesiñ hadi sa ol_olancım (327) bakiyalā bene bakiyalā allah_ırazı ōsuğ sa ol_olanım (328) hadi gene geliñ gene yolcāzıñ düştü mü gel sa ol_olanım (329) sālīñizi istiyam ben bi şēciK_istemem bene aliveriyalā hepsicini (330) allah_ırazı ōsuğ allah_ırazı ōsuğ_olanım

IV/2

Güeyler Mahallesi, Torhasan Köyü - YENİCE

Zeynep Odabaşı (90)

Biraz hayatınızdan bahseder misiniz?

(1) benim_inci dede yok ōle ya ben kendi başımıyın (2) hinci dédenin yaptı hareketleri diyivēsem bem bunnara (3) hinci dedeñi bubası çok sevēdi ğāli bi sevēdi bi sevēdi bi sevēdi (4) uyusuğ_uyusuğ_uyusuğ böyüsüñ beni işe yollādı olunu uyudurdu (5) gelirdi yatırdı unuğ başımı siyahlē siyahlē ğāli bōle unu köreşe götürü (6) hemen pi yerde köreş vāmiş didim mi babışları dağıvarı eline u olundan_evelā gider (7) köreşlē dē tışāda tūnnēde dērneklēde çok

küreşirdi (8) hiçbi iş yaPmazdı hep köreş hep köreş hep köreş hep köreş (9) ğāli yeñildi mi yeñdi mi ğāli dedeñ hep pirē olağ ğuzu kesēdi mal sürüsü çoKtu (10) hinci ben_unnā köreştilē mi ādemnen_ikisi obalı ādemi bilirsñiz unnā köreşirlēdin (11) de ğāli yeñdi mi arķası bōle urķ gelirdi hāzırcı (12) olağ kesilceK urdan gelirdi (13) urdan hinci bunnā ğāli bŭle şēdince ğāli dedeñ koltuķları ğabarı ōle (14) ğāli çoğ ğabarı öteberi ğabārmazdı (15) yeñilmedi hic yeñilmedi hiç yeñilmedi köreş_arkiylen_oliya (16) purdan küreşin başına küreş ōldun mu yā ğazanınığ başına bizimkinnē oturu (17) dedeñ halil_amçam bekir_amçam āmet_amçam emin_amça çolağ_amça bunnā hep bunnā bŭle hep aķrabala (18) ūle köreş aķrabiylen_oliya (19) sūna bu āskerden gēldi izine gēldi bacakları tutmıya (20) ğaraşıkda bi ğuca mēmet vādı u ğuca mēmedi yeñdiriyin diyalā bizimkinnē (21) başı alcağ urdan hinci bunnā u ğuca mēmet gēldi ğuca mēmet çıktı u da (22) bu hayriniñ de baçakları acıyadı unu ēsinsimemiş mēmet_unu (23) yeñivēmedi mi hayri dayıñı yeñivēmedi mi (24) ğāli çoğ_üzüldüm_u zaman el şaplādılādı da adam hiş giyinmeden cāminiñ_ārķasına kitti (25) cāminiñ_ārķasında ğeyindi gēdi ūle urdan hindi bunnā gēldilē ğāli bŭle (26) olağ kesilcek_emen_olağ kesilcek bēn de bunnarı ādemnen_ikisini āldım (27) çaya taviyi umsuma ğoluma bi baķır bi kibiriT bi pi ğucağ yārma çayda yikicin (28) urda helbēt yā Kazzannan yā urda şeyde (29) ūle olurdu evelden köreşlē dedeğ_unu bi sevēdi bi sevēdi bi sevēdi (30) bu kitti mi köreşe hemen dedeñ babışları daķıvarı eline yalın_ayağ (31) ğuru çingene gibi pi şidi ūle cingen gibidi (32) i görseñ cingen dirsiñiz_ōledi dedeñ (33) emme dedeñ ni dedeñdi ha çoğ işini bilen dedēdi (34) hep bēni de çoğ sevēdi öteki ğarı ğuca gelindi u da (35) unu da beni de çoğ sevēdi (36) hinci bāña iki davul her şī çoğ çoğ çoğdun (37) ğāli soğ bu dimiş bu soğ dimiş bēnden_için davullara basmış pariya (38) ta obiyi kına yaqmā gēdilē baña davullā (39) ta köyün_āltına gelince davullā ğāli çalına çalına çalına çalına gēldilē (40) beni kınaladılā hep te ğızlā nişannı sittikelē mittikelē hep nişannı (41) ğāli ğızlā bŭle ōlannāğ sırtına binceK ūle geliyalā (42) ğāli getti burda beni kınaladılā (43) hadi āldı gene şeyleri āldı davılları dedeñ gene köreşe buriya yetişdi (44) iki ğuca davıl hēr şī bŭle ğāli soğ didi (45) u oğuluğ yanını bŭle bi yavuz doldu oğuluğ yeri bŭle (46) bicik yüzüñü aştıram da didilē gelin kabalā gōrsün didilē baña gülmeyin baña (47) ben ğāli ūle geliniyin tırıñ tırıñ helbet ğüzeliyin nerde ğūze olaçin (48) urdağ saba davıllā gēldi beni ğaldırmā (49)

davillā gēldi a zıngır zıngır zıngır zıngır zıngır iki tene göca davıl tirempetlē her şeylē (50)
 dedeñ bunnara gāli para ve baḳām para ve baḳām (51) sabun vēdi suya giriniñ didi havlülē
 vēdi (52) māmūt peleFan vādı ḡambur pēlivan vādı hep ḡuca pēliFannādı bülle (53) e ḡuzu
 satiya ōlaḳ satiya hinci u burda ḡuziyi topliya dedeñ (54) dedeñ burda ḡuziyi topliya üsiyin
 dedeñnen keseleri birdi (55) inavalı üsiyin dayımnan keseleri birdi ekisi ni ḡazanırsa hepsi u
 keseye ḡuyālādı (56) hinçi u burda ḡuziyi toplādı üsiyin dedeñ de ıstambulda satādı (57) üle bi
 geçinirlēdi üle bi geçinirlēdi ni ḡıdā uyanıklādı hī (58) öle öle işTe u gēldi geşTi sūna bu eve
 dedeñ bi körük aldı tek körük (59) bēn çekiyān gāli unu vay yārebbim diyān nāpiyin (60) bi tek
 körük bu bi tek tek basıya böle (61) öle öle demir yapādı hiç yapmadı yokTu (62) boyunduruḡa
 unu uñzuna alırdı nal hiybesini daḳınırdı (63) ta uriyi yayan gidēdi urdan ḳaş künükü nallā da
 gelirdi (64) pariyi üle ḡazanmasını bilirdi ha ōlannara çekişirdi (65) benim dōrt ḡıs hepsi
 dışlāda ḡāldım hinci bi tırtıbak öle yok (66) āliyem āliyen īsannāñ ōlannarı vā zebil olcız
 yalım emıne (67) baḳmiÇeKlē ādeme baḳıyalā mı hiç baḳmazlāmiş (68) kendi kendine emıne
 oturiyan da böle unnarı fefese yapıyem (69) bi de āliyen u dedeñ üledi benim adam eve
 baḳmazdı ḳına (70) askere kitçek askere kitçek gāli (71) gāli bülle gāli bubası askere kitçek diye
 aḳlı gidē (72) ta göttü ay dē şuriyi yapTırdı da gēldi (73) urdan kitti de aldı da gēldi geri (74)
 vay u dedeñ gāli bi sevē bi sevē bi sevē üle sūna sūna gelinciye ḡadā (75) baña didi kine
 gelinim dīsiñ ḡızımsıñ didi şuramda yeriñ va didi (76) ben gāli böle öldüm helbeT sevindim ni
 ḡıdā sevindim baña üle didi (77) u ḡıdā mal yaptık baḳ u ḡıdā Ḳuzu āşam olurdu (78) hep ḡuca
 pomak çobannarı tuttuḳ hinci sayayı süpürüdük (79) çobanın cērgesini de süpürüdük urdan bi
 sırta gidēdik aşāı uzunpūke (80) birē sırt sarā gelinirdi aḳçāç sarını gelirdik (81) unnā yidin mi
 hadi ölen suya indiritiḳ unnarı öle baḳādıḲ biz unnara (82) hinci evde oturuyalā evden felān
 da felān mı felān fēşman mı (83) yirmi yirmi beş ḡún ḡuca yayḳında yatıda durtuḳ yirmi beş
 ḡün yatıda durduḳ ōrak (84) émme çok çektim émme çok ta ırātım eyi öldü (85) neneñ sertti
 neneñ kendi yatādı ḡoyunnāñ başında yā (86) göca pıçak yanı başında hepsi hārman da urdadi
 ye (87) harmana inēlēdi urda uriyi bi şī yaPmiş (88) uriyi bōça gömē yirTik işTe ev görmezdik
 bōça gömēdi neneñ çok gömēdi (89) böle yapādı işTe öle ē hinci oliydi u neneñ hinci oliydi u
 neneñ (90) öteki evlē vādı ḡuca evlē baştam başa sütlük yapātık (91) seleleri ḳapādık ārtesi ḡún

saba ġākıvarılādı unnā iş didim mi (92) üstünü toplā dūrē toplā ġuca bi şī çınardan yalağ vādi bŭle (93) u çınar bi yalağ dulādı dedeñ oturuvarıdı başına çırpa çırpa çırpa yā tüşürüdü (94) neneñ ölen_öldü mu hēm hēp gözleme yapādı (95) muttin ġāsı Filen gözleme yimē kitçiz muharem ġarısına dirlēmişdi (96) hēp gözleme yapādı ġāli bŭle bi yīn ġŭzleme yapādı (97) e hep iyşimik piyniri öle çī piyniri dī kine (98) etekleri soġuvarıdı biciK_üstüne başına da damnatmazdı ūle neneñdi kine (99) adam gibidi ben de ūlēdim ben de ūledim_emme ġāli geştik be boş ve (100) şu ēvlere bir_avuç çamur çālmadı om beş_araba toprak gettik (101) getirivēdi gene toprānı hadi gidē nēde bulciñ (102) ġār baġām sıva baġām ġar baġām om beş_araba toprak (103) u ġidā evi sıvadım hinci de ġāli nası durmiyin diyen (104) ewlēnde nası durmiyim ben diyen_ŭle (105) dōrt_ocağ beş_ocak_ev baştam başa unnā ūle (106) birine didim neneñi ġuyarın birine misāfir ġuyarın (107) birine kendim yatarın birini de çōçuklā yatırı dirdim bŭle (108) bi de emine kendi kendine ben_oturiyan da hani bi yere kitmiyen_emme ā buriyi oturiyan da hem āliyen hem unnarı añiyem ben (109) dōrt tene ġız yaptık_işte öle (110) hinçi emñe torasana biz gelin göttük unutma sen lafıñı (111) torasana gelin göttük miyremi miyremi Tī ummüānı (112) cemilelēñ_ummüān vādi ye urde hasan dayımın_ummüān (113) unu gelin göttük urdan çıkıvādik bi sürü kişi ev haġlamā (114) ötekini haġliyas al para berikini haġliyas tavuk_istiyas (115) tavuk verirlēse alıçīs bi ēşi topladıġ (116) elāmēt yemiş topladıġ da uriyi ūle her şī topladıġ Ta evine bırakıvādik Te ġaştıġ ġēldik (117) hayla una pişman_oluyan hayla yimediK diye pişman_oluyam (118) baġır baġır şilēni bēkmezle topladıġ (119) kaş tene eve vādıġ ġuca torasañı ters çevirdik (120) dē gidi de hinci baġ emine ben hiç bubam diye ālamam (121) aġam diye āların hēp aġam dirin (122) u ġidā seviyadım kın ben u ġidā seviyadıġ kına (123) bi türkü çırādı hinci hadi baġām dirlē (124) ha bi de şıye kittik baġ unu da diyiveriyin (125) torasana kittik bi sürü çōçuk cıñıl cıñıl cıñıl bi sene (126) çiçek_aşlatmā gidiyas çiçek_aşlıyalādı ya evel haşı yaptırmā (127) bi de vādıġ ġāli hinci aġama bi ġıvraġ tikivēdilē bi şōle hemen kısa (128) ben tā ifağ_olmağ varin ādem tā ifağ_olmuş ūle kittik (129) anaçāzımın_evindiyyin hinçi iTris_amcam u vā başta muhtar mı nī çakııcıdı hī (130) sūna bēn ni diyadım be işte aha unu ūle (131) baġām pi şī diyivēçiktim ben size emme (132) bēni bilmıyañız mı siz āçık diyivēseñize (133) hinci de hadi māmūt baġām didi idris_amcam ġāli

(134) ık geiya ya ağamı da çok seviya (135) hadi māmūT bađām ek pi türkü didi hinci bu ağama hinci bu (136) ek türkü didi buna iek haşlamıycim (137) bunuş canımı yağmiyin didi una ek bi türkü didi (138) hinci bu hacı beyi öldürdüler ğannı gömlek geydirdiler (139) varış bağış mezarına hacı beyin şisini diya (140) hinci ađam türkü syliye mme i zāten heP una syledirlēdi řiyi (141) hinci bu ununki de řēdinceye ğadā uyan haçı beyim_uyan gelin gēldim Kız giderim (142) bađ ple bi lanış birisi pi ğız_istemiş (143) u Kızı da una vēmemiřlē başKasına vēmiřlē (144) lanı ldrmřlē güviyi girdi ğun_āřam bālamıřlā (145) uyan hacı beyim_uyan gelin gēldim Kız giderim dere tepe düz giderim diya ğız da (146) ğız da ũle syliya tylēm tiken tiken_olıya (147) haçı beyin ğır_atını çekin sultan bazarına hacı beyi öldürdüler varış bağış mezarına dirdi ađam (148) hacı beyi öldürdülē bağın_a ũle ğannı gömlek geydirdiler (149) le paya bi vādı ũle ağama irdirdim ũle (150) ađam da ni ğidā türkü syliya oturun ta ben bi fakit_okiye ğālik Te türkü syliye (151) kendimi iřte ũle ēliyem ben ũle ađam çok bilirdi (152) emine hini hemen dvřiyālā dalařiyālā bi yerde hiç (153) ağamın_eline bi ğuca Pıağ aşşama araba yapādı

Kaç yaşınızdasınız?

(154) bilmiyan kına ni zaman lsem_u zaman kitin (155) bēn gkıyan lcin diye de gkıyan

IV/3

Kızıldam Köyü - YENİCE

Kadriye Yaman (68)

Merhaba. Sizi ziyarete geldik.

(1) bi de didim oğuma oğveriyin didim (2) ũle işte bizim_iřlē nluek ğca kiřilēn_işi (3) hoş gēldiñ seFā gēldiñ nassış eyi misiñ (4) biz de iyiyiz blece nāpam allā şükür nāpān nēdēn (5) itiyarlān_işi ğa otumag_işTe otiz ğay (6) bu zamana çalışdık soř ğa işTe ttuK ğay sen nēreli

Köye neden Kızıldam denmiş?

(7) ben yetişti yetişeli gızıldam duyuyam bureĩ işTe hep gızıldam hep gızıldam

Köyün eski adı Ataköy müymüş?

(8) ben u zaman biz küçükmüşüzdür bēlki u zaman ūle dirlēmişmiştir (9) benim işte ğay hep gızıldam biliyan dūnyāya gēldim geleli hep gızıldam hep gızıldam Pūle (10) işte būle būle éridi bu kŭ dālmadı da ğuca küy_ oldu

Köye sonradan gelenler oldu mu?

(11) tobaqlādan kŭ hareket_ oldu evelden çok şiTleTli (12) heb_ evlē göşdü kimse ğalmadı mecibur ğāldilā buriyi gelmī (13) buriyi geldilē unnāġ kŭsŭ urdadı evel harakeTTen buriyi gēldilē (14) bu kŭ de bizim şiyde ğālmış hārPTe az ğālmış burda īsan (15) u tobaqlālılara burdan_ ev vemişlē buriye ğurmuşlē suġa unnā yērleşmiş (16) hinci urda kimse yoġ_a ğa işTe urda unnā tobaqlālılā ğay yoĖ gimse urda (17) haşıl neşil_ olmuş evelden harakeT_ olmuş hārP_ olmuş kimse ğalmamış (18) buriyi gēmişlē bu köwe bizim uriyi yērleştilē işte burda ğoġşu oldulā (19) işTe ūle burda hayātımıs geşti nāpān

Geçiminizi nasıl sağladınız?

(20) evelden geçi inek yērli inek (21) mantıfon evelden yoğmuşmuş yērli inek wāmışmış (22) geçi çokTu ğoyun çokTu tāla astı (23) tālalā köġ_açıldı dedelē bizim köġ_açadı ğençkene tālalāmızı böyüttük köĖ_aştık (24) öġüzlen sürdük düven sürdük teġ_araba vādı unnan demet gettig_ekin (25) düven sürdük hārman_ alTığ bŭle yabalālan savırdık (26) ūle ūle işTe idāre olduğ balāmız ūle besledi bizi (27) çok çile çektik_ evel bis heb_ ellen_ oldu hēr şı ellen (28) diyir̄men bilmedik fabrika bilmedik pi şī bilmedik heb_ ellen (29) çif sürdü bizim ğucalāmız köĖ_aştı geçi ğoyun güdelēdi tōrba omuzlānda (30) yā biz çektik çileyi hinci ni vā dūnyāda (31) hinci rātlik hinci bi çoval_ unu atıyaz (32) alıyaz_ eve ğoyuyas hinci eyi araba yoğdu evel (33) ta bazārgŭve yayan gidēdik omuzumuzda tōrba yā duz_ almeye (34) yā susa yoğTu biz çeKdik çileyi hinci ni vā (35) biz tē niye ğucadık evel bi yol yoğdu iz yoğTu işTe ūle (36) ta izmirlere şıye gidētik pamuğlara domatalara hinci ħortulduĖ çok şükŭr (37) pamuĖlā toplādık bizim_ inçi

haydara deñ yolumuz yoḲdu işte gēldiñ_a (38) ögüz_arabasınan ğırıḲ götürüdüĸ haydara teĝ_arabiylen (39) uriye bi ğuca araba gelirdi bi kũ binētiK bi araba una hadi melemennere (40) ũriye inēdiK bi ḳamyon bi eviñ_içine sımsıḳı dolādıĸ (41) aşı niyde pişirciñ_eKmī_nide pişirciñ (42) altımızda ineklēñ_döşemelēñ_üstlēne yattıĸ (43) suña da pamuḳlā_aḳ_aḳ_bũle toplātıĸ_çizi çizi (44) giriveriTiK_çizi_çizi_ĝay_öteberi (45) genşlēmiz_türkü_çarıdı işte filān_gibi_yalan_gibi (46) toplādıḲ_ĝa işte pamuḳları_bir_ay_mı_durcez_bi_puçuḳ_ay_mı (47) undan suña hadi gene biri bi araba binēdik haydara gelirdik gene (48) ğırıḳlāmız_urda_ĝalıveridi_getiremezdik_yul_yōḳ (49) hadi öküz_ārabasınnan_bi_de_almeye_gidētik_ētesi_günü (50) hasta olunca sal_yapālādı_āşTan_üstüne_aynı_secide işte hastānelēde_vā_ya (51) unnara_ni_diyañıs_unuñ_üstüne_ĝorlādı_yol_yoḳ (52) hadi_ya_aydara_ĝötçiñ_ya_burdan_ĝümüşlere_sırtlan_omuzlan_üş_dört_kişi_hastī (53) bu_ismeyil_amcañ_bile_vādı_ya_öldü_ya (54) ha_ũnu_bilen_bu_üsiyin_vādı_baḳ_Punnāñ_yoḳaḳı_unnan_ĝöttülē (55) biri_ayā_ĝırılırdı_gimi_ār_asta_olurdu_ölüm_astası_olurdu_sırtlan (56) ya_eşilen_durabilise_eşekde_eşekde_duramazza işte_sala_atālādı (57) bālālādı_dört_kişi_bunnan_da_olu_mu_dē_mi_evel_oldu_bunnā_ĝüdüḲ_a (58) bũle_diñ_dolu_dolādıĝ_arabī_bũle_diñ_dolu_tepe_gibi (59) ğırıḲ_altımız_yiceĝ_iççek_tarana_bolĝur (60) biz_de_üstüne_bag_ele_bu_ĝidā_īsan_sarılı_mı (61) ben_çok_kitmezdim_de_dede_gidēdi_işlemī (62) işte_ben_çürük_gēldim_iç_gidemedim_ben_çalışmī_fazla_da_dede_çok_gidēdi (63) unu_da_ĝā_ĝaybettik_dediye_de işte (64) nası_ĝeçincēz_işte_biz_öküz_ḳoştuḳ_araba_ḳoşTuḳ (65) dedēlen_heptene_çēĝ_arabiyi_sār_arabiyi_ē_öküzleri_çek (66) çif_sürēdik_aşarı_çek_yoḲarı_çēK_ĝavĝa_olurdu_yavus_çekemezdim (67) hādi_bene_çekişirdi_çēk_sabanı_ḳoş_boñdürü_geti_öĝüze_çekiye_dāḳ (68) evel_biz_bũledik_tabi_öĝüzlen_tēĝ_arabiylen_de_getiridiḲ_ārmanara_bē_bizim_işlere (69) işTe_öle_öle_ömürlēmiz_ĝeşti_bizim_hiç_irātlıĸ_ĝūmediK_bis (70) öküzlen_nōlçēk_öküzlen_iş_ürē_mi (71) tālālādan_birē_ĝucaḳ_sar_sar_geti_hārmana (72) hārmanāda_da_düven_sürēdik_āştan_düven_olurdu_bunnā_bilmes_Te (73) ĝay_ünnā_battı_çok_şükür_eski_işlēden_yoḳ (74) biz_pek_çektik_ĝıs_biz_niye_ĝucadıĸ_pek_çektik_bis (75) hep_bizim_işlē_zōr_işti_hinci_moturlan_ēpsi_oluveriya_çok_şükür

Çocukken hangi oyunları oynardınız?

(76) ēsgi çoraplāmız olurdu simenden örēdik de unnarı gēydiridi anamī bize (77) çokluKTuK biz beşaltı çöcuK urba gēydiremezlēdi zātı bulup ta (78) bize āşTan nalin yapvedilē ayaglāmızıñ altına gārda toPıtık toPıtık (79) unnālan gezētik gārda unnā da yumurlanıveridi (80) gāve de yoKdu evē pi şī eviñ içine toplanırdık (81) gız olan ōsuñ çoraPları yivātık bñle sümen çorapları (82) ya bi elimizde bi nōüt ya bi misir (83) altına saKlādık gay hepsine bñle altına saKlātık (84) unu gā biri arādı gā hanKında bulusa sayı alırdı üle (85) esgi işlē arālādi bñle altına (86) ikiciK bile gāldı mı çorap bi de gūlaKlāna asırlıladı bñle ni hanKında diye (87) biz bunnarı gūdük hanğda acap tirlēdi bñle gūlaKlāna asırlıladı (88) hanğı çoğacıyasa unda çıkā dirlēdi bi de boş ve esgi işleri

Bize bir masal veya hikāye anlatabilir misiniz?

(89) evelden üle ya ebelē dedelē aḡnadıveridi bize (90) aḡnatmışızdır emme geçmiştir işte (91) dede bile aḡnadıveridi emme aḡnadıveri dedesine de u da diñnēdi yā (92) iki çöcuK vāmiş diyiveridi çoK ālālāmış tirdi (93) anası babası gızılÇık toplameye kitmiş dirdi bırakmış da evde dirdi (94) hadi anasī gelmiyivemiş tirti (95) ū nīdē benim çöcuKlām yoK mu diyiverimiş tirdi una dirti çaKallara dirdi anaları dirdi (96) işte üle dedem unnarı bazı aḡladıveridi (97) evelden andık vāmişmiş ta bizim küçüklümüzde u (98) vāmişmiş burlara gelirmişmiş de isannā tışarı çıkamazmışmiş Ta (99) bñle çıra yaKālāmışmiş da atıverilēmişmiş ateşTen gökāmış andık (100) evelden yūK ērkeklē gālmış hārpte çanaKalede kūde isan galmamış (101) hep urda galmışlā işTe ölmüşlē isançıklā genşlē evel (102) sarı adam vādı vādı eKmeK istēdi u (103) idīriz dayımıñ öñüne bile geşTi ha burda gabalı yolunda (104) bürasına dabançī dayiyiğomuş gönenden bazādan gelcāmışmış idīriz dayım kuzu satmış Ta (105) bu demirboKlu dere vā yā uriyi oturağomuş adam (106) dayım da uriyi sabālan uriyi gēlmiş ha depinme dimiş (107) tabanciyi dayamış parasını almış bñle yazdı yas uraK günüdü (108) almış parasını kendini öldürmemiş emme parasını almış (109) sapa bizim kūmüz dālık bakşaḡa çamnu ōrmannı (110) te gene de beg üle şī gūmetik (111) gā hiç aKlıma üle pi şī gelmiye ya üle kötü pi şī ya çatmadım (112) dede oluveriydi ah dede ga beg aḡnadıveridi yā (113) dede unutmazdı

aḡnadiveridi ġay (114) ūle aqlıma gelen pi ŧī yoḠ hanı zōrluġ ūle pi ŧī ġūmedim baŧKa (115) ni aḡnadiveriyin aqlımda ōsa aḡnadiverin ni aḡnadiveriyin ġā

Düġünleriniz nasıl olur?

(116) eski saman düyünnē üç ġün sürēdi üç ġün bilen sürēdi (117) bi ġün dübeġ olurdu bi ġün misāviri gelirdi bi ġün de gelin çıķadı (118) köreŧ bilen olurdu çoġ eyi olurdu (119) emme ışık da yoḠdu evelden çıra yaķālādı alaḡa (120) çıra yıvālādı ġay çıra çıra (121) çıra didimi aḡniyaḡ mı bilmem çamnādan (122) ōlanna urda oynādı çıra ġuwatına (123) ġızlā ōlannā evel ġarıŧık oynamazdıķ pek siñēdik niŧannılāmızdan evel (124) hinci ġā ġarıŧık hinci ġarıŧık boş ve evel biz PēK ġaçādıķ pek ġōķādıķ (125) aha ūle çıriylen olurdu düyünnē iŧte üç ġün bilen yā (126) ġaçırdı dede beni baŧkasına vericeġ oldu bam beni (127) dede beni bıraķmadı aldı geçivedi (128) paŧkasına satçeġ oldu bam beni baŧkasına vericeġ oldu (129) ben ufaķTım bē dede benden böyüktü u (130) hadi dede beni ġaçırdı haydara mı bi yēre kittiķ ā ben de bilmiyan (131) sadı ben on üç yaŧında mı nidim anca oķuldanı mı ni çıķtımdı ance çıķtımdı tā (132) sade oġulda niŧannandım ben oġuldaġan niŧannadılā beni (133) bili miyan deli deli geziyam ben habarım mı vā pi ŧiyden (134) bam beni çabuķ çabuķ getimedi getimedi getimedi (135) suḡa geç getti üykesine ġızdı bene getimedi çabuķ çabüķ (136) bu evi bile bis suḡa yaptıķ evsiz dede beni ġaçırdı (137) baŧkasına vericeġ oldu bam beni dede de iŧte bulameycin diye (138) beni aqlım mı eri yaw küyciġim ben evel zadı bilmiyadıķ pi ŧī (139) hincikilē gene biliya evel televizzan ġūmedik pi ŧī yuķTu (140) pi ŧimiz yoḠdu televizzon bilen gene tabi e suḡa düyün bilen yaptılā iŧte (141) bu evi de suḡa yaptıķ ġay öteberi ha būle tekçece bilen (142) iŧte ūle bizim iŧlē zebillik nolçek evelki isannāñ iŧi (143) hinci çoķ ŧükür her ŧiy vā (144) bi de ŧī yapālādı bēygirlēlen tinek (145) top aŧırılādı üstünden būle cop Kıbi pi ŧī (146) būle çeki gerēlēdi de üstünden dēyneġ aŧırılādı (147) būle yollara tıbdıķ tıbtıķ gölüklē bi ileri bi geri bi ileri bi geri unnan powan alırlādı kim tūderebilise (148) u battı ġay köreŧ battı ġay evel vādı unnā da battı unnā ġā (149) düyünnēde köreŧ olurdu evel hinci köreŧ yoḠ (150) dede bile benim pēleFandı pēK Köreŧirdi (151) evelki ŧī ġenŧilē bēk yavıstı ē suḡa ġā nolceg eytiyarladıķça (152) hasta oldu kitti pek sevēdi köreŧi pek köreŧirdi külere hep gidēdi

(153) tē bam benim_una ҡuspeT bile alivedi de ā ümüdüms gēnčkene (154) ҡuspeT_alivedi gēldi de suñadan barışınca ҡuspeT_alivedi (155) u günnē geşdi öldü ni añnadıveriyin gā size

Eskiden en çok hangi yemekleri yapardınız?

(156) bi nōüt yapādık evel bi de börek çöreğ_atādık keşKek işte aşlā bu (157) yoķtu ğu pi şī būle datlılā mātılılā pi şiyılē yoķdu (158) büreg_emme çok mēşurdu börek beze yazādık (159) düyün gelicek tiye hazırlāTık yuķa yuķa sowrala biciK böreksiz ğāķmazdı (160) hinci eT diyalā ye heP u zaman da hep PüreK sowra başına böreğ_olurdu (161) hiç böreksis siniyi almazlādı ğın zātı (162) ille bu gibi yıvādı aşçı böriyi pişiri pişiridi de evel (163) böle yıvādı bi yavis pişiriTik bizim fırında pişiriTik bezēyi yufkiyi (164) bi sürü ğarı toplanırdık bişiridiK ğā būle yıvātık bu bezeliklere bezeleri (165) düyünde unnā hep ğa hārcanılrđı bi de hamur kesēdik ereşte hamırı (166) ereşte hamırı da kesēdik yā işTe üle (167) başKa ni añladıveriyin aķlıma gelen pi şī yoķ ğā

Keşkek nasıl yapılırdı?

(168) keşki evelden būle satın_almasTık bıyidiyi (169) baştan dübiyimiz vādı biliyañız mı da (170) irfanēñ_eviniñ yanında oyma daşTan unda öķüzlen dövülürdü unda (171) eñ evelē būle oyuķ bi daş vādı urda būle yüksek (172) unuñ içine az buydiyi ğuyālādı bi de tokmaķ yapālādı (173) bi biri hurudu olannāñ bi biri urda keşki düvēlēdi (174) içindegi oldu mu alırlādı āçıķ gene düvēlēdi tok tok tok tok (175) daşın içinde düvēlēdi unu suña de úriyi dübeK gettilē ye ğa (176) unu biliyañız_ışTe suña da öģüzlen düvētik ğā (177) ğarıştırdık_ışte su ekētik kepeklenirdi içinden alırdık yillēdiK ğurudurTuķ (178) geşkek yapādık nāpām başKa hinci de satına bindi hepsi (179) bolğurumuz saTın_inci hēpsi geşkeklimiz nōūdumuz hepsi satın (180) alıveriyas pişiriveriyaz_inçi evel çok telāşadı ni añnadıveriyin gā

Yaşınız kaç?

(181) ben kırk segizliyin yalım nāpiyim bu ğıdān bilem bu ğıdān_añladıvedim nāpiyin (182) nāpiyin bildim bu ğıdān as tā ğocamannā yaşlı oşa yaşlı yoķ bizim küde (183) yaşamiye bizim

küde yaşlı yok (184) tabi yaşlılā tā başka görü geçiri (185) bizde yaşlı da olmya kın bizde yaşlı yok

V.1/1

Naldöken Köyü - AYVACIK

Celâl DİLEK (67)

Sizin köyün konuşması nasıldır?

(1) e şindi bizim dillē şimdiki gibi incelmedi ābi bizim dillē ğalın dil yā (2) bağ biz meselā anne bilmeyis ana şimdi bizim gibi adamnā ana buba (3) bis hep pōle biliris şimdi meselā yēn mēn bilmeyiz bis (4) meselā bu benim ābimse aĝa eski adamnā bōle (5) emme şimdiki nesil tabi şı yapıyi bōle inceliyi birbirinde görelek (6) nenelere nene deris ebe dēmeyis nene deriz (7) akīkisini ğonuşuruz yāni bōlēmişdi u zamannā bizim dilimiz öle (8) ğoyunnara ğoyun dēris işte öle şimdiki nesil tabi biraz dā ince olüyü (9) bubaanne anneanne bizde bubaya buba anneye anne öle (10) ğoyuna ğoyun geçiye geçi meselā inē inek tēris bōle bizim dillerimiz bōle (11) bēki şindi işlēnde bi deyişiklik wādır yāni bilmeyim de (12) u baba da bilir u işleri buba tā çok fakit doldurdu benden (13) ben bu ğıdān biliyim

Köyün gençleri nelerle uğraşiyor?

(14) biş okuldan āşem çıkdıĝ mı dōru hayvan yanına gönderilēdi (15) bizim eveli ölēdi şindi hayvan yanı yoĝ ğay pittı hayvan (16) şimdi hayvannan sāten ilgisi yoĝ (17) una ğoyuna kit dēdimiñ hāstáyım ben deyi (18) geçiye kit dēdimiñ hāstáyım ben deyi (19) inē kit dēdimiñ hāstáyım ben deyi tāleye kit gene hāsta (20) şöfērlē kit tiyisiñ hā қоşalaĝ kidiyi ūrā yā u zaman қоşalaĝ kidiyi (21) direksüyona bindi mi hoşuna gidiyi heralde (22) biz yapamays unu bizim işlē bōle nāpalım bizde bōle (23) şimdi ben ihtiyarım sen baĝ gençsiñ benden sene genç nesil deyilē (24) sen meselā bunnan ğonuşüyüñ bennen pek ğāyi ğonuşan olmayı (25) şimdi āTmiş yetmiş yaşına ğirdiñ mi benim aĝrannā gelirse bene ē unnālan ğörüşebilirseK meraba meraba işTe ıvırdıĝ zıvırdıĝ (26) emme seniñ gibi vatandaş gelmiyö benim yana bennen

gonuşmüyö has_itmiyö benden (27) sen pisiñ diyi sümüklüsüñ diyi geçiyi öte yanına genciñ yanına gidiyi (28) öle ābi her şiy deyişmiş incelmiş (29) millet birbirinde görelek ğay_öle ince yapıyo hızmata

Bu köylerde yörükler mi yaşıyor?

(30) yokaşıkö hakiki soyu ğuçmeniñ hakiki soyu (31) eveli unnā dālara burda meselā burda oturüyüsa bunnā mallan dālara gidiyimişdi (32) ğaz dā ğaz dağı wā duydun duymadın bilmem ğaz dā gidemişdi unnā eveli burlādan (33) göçemennē ğaz dālara gidēn kimisi urlāda ğalırmişdi kimisi gelirmişdi (34) yāpālāmiřTi bi řeylē bi řeylē işte bizim küy de göçemenden ayrılmāmiř (35) bizim küy de göçemenden ayrılmış şindi bizim küyüñ öldü yer şöle (36) bi bizim küyüñ_öldü yer bi de ayrışattan bi yer vā ayrışattan bi yer dām vā (37) böle ğuçebelē meselā nerēi sevdi burāi sevdi burda mallan ğaliyimiş meselā sülēle olarak yāni (38) meselā bi bubadan kaş dene evlāt vā on tene yāut te üş dene üçü de bu arada (39) burāi sevdüñ mü yeri burda ğaliyimiş göçebe olarak (40) ē sen meselā gelip öte yanına gonüyöümüřüñ (41) u geliP meselā böle fırka fırka gonüyülāmiř (42) eveli ölemişTi burdan meselā malınnan ğākıyi ğaz dāna gidiyi (43) şindi bu burda oturiyi ya duzlada oturüyü meselā (44) duzladan hanki mevsimde gidiyi (45) buranıñ yaylımı mallara ğalmadı için hanki mevsimde kitçek nisan mevsimi nisan_ayında gidiyi (46) hanki ayda gelicek eylulda eylulda tekrā burāa geliyi (47) dönüş yapıyi burāa gene kiř dönüşünü burē yapıyi (48) yaz mevsimine urāa gidiyi öle şindi ğay öle göçebe yok ğay (49) hēkez bi arada gonüyü işTe kittikçe zamannā da tabi inceliyi geñřiyi (50) eski nesil gidiyi yeni ğaliyi dünyada (51) unnā da işTe kimisi çanaķķale koşturüyü kimisi ezine koşturüyü kimisi meselā ayvacık koşturüyü bu muyütlēde (52) isTambulacaķ kiden yok_işTe bu muyütleri kořturiyilā

Askerlik anınız var mı?

(53) ben burda acamī yerim diyerbaķıra kittim diyerbaķırdan urfeye ğeldim (54) urfadan siverē kittim siverекTe pitirdim ğeldim (55) şimdi ben şindi candārmadım candārma iki türlü ölüyü (56) meselā bi séyyār_ölüyü bi de zābit_ölüyü zābitlē ğarağollāda ölüyü (57) zābit

çandârma mevcudu az oldu için yâut ta çoğ_ösuñ vasıñ unnarı ğarağollara tayın_ediylē (58)
 séyyâr alayda ğaliyö ben zâbittim ğarağollâda ğâldım (59) biraz kaçak peşlerinde koşturduk
 etTik pi şeylē yaptık (60) askerde benim zamânımda şimdi âskere ben kittim_ē (61) ben burdan
 ilk gidişim diyerbakıra acemî olarak ğödüüm (62) urdan urfeye çıktı bizim tâyin urfeye ğeldiK
 (63) urfadan bizi şekêrli ğarağoluna veTilē şekêrli ğarağoluna (64) eveġâ bi doğudan bi çocuk
 wâdı benim yanımda (65) iki kişi vedilē ūriē ikimis tüşdüK şekêrli ğarağoluna (66) o çocuk
 kürtçe biliyi ben kürtçe bilmeyim (67) ē bis tabi ğarağola kitçes yol_arıyis (68) meselâ ūriâ
 kitçek adam_ariyiz yol bilmedîmiz_çin (69) u ğarağola kitçek vatandaş_areyis bi de yolları
 bilmeyis sâtin (70) gene çat pat mecburuyus kitmē de sora sora kâbe bulunur (71) hani biz de
 una sörduk bize dedilē (72) u kürtçe bilen_ākadaşlan ben varım (73) şurda siz şurda soruñ da
 dedilē ūriâ giden vatandaş çıkâ sizi götürü mötürü dedilē (74) bis soruşturdıK moruşturdıK
 çârşıda iki kişi çıktı tamam (75) ni saman kitçesiñiz meselâ dedilē bis âşemüstü kitçes sâT
 üşlêde (76) e biz de bilmedîmiz_çin biz de unnarı beklemē mecbura ğâldık (77) e nise u
 çocukta tûfē vâ te zâtı belinde benim de aynı (78) biz beklediK beklediK vakit ğeldi unnâ iki
 tene at getti (79) aTlan ğeldilē bizi götürçeklē tā (80) biz de unnâlan kitçez ğay nise biz gidiyiz
 gidiyiz gidiyiz (81) ē tam bûle çukura indik u da bûle dâñ tepesindemiş (82) bizim
 çıkçamız ğarağol arkadaş duTTu siwile teslim_itti tûfēni (83) benden boy postu da wâ ğuwaflı
 de (84) ben dürttüm ūlen tûfē vemesene dedim ben (85) dürttüm_ākadaşı tûfē vemesene
 dedim ben (86) o kürtçe biliyi ben bilmedîm_çin ben vemeyim (87) ben hep geriden gidiyim_u
 şimdi u kürtçe unnâlan apırıp kıpırıp bôle diyeleK ğonuşalak kidiyi (88) kürtçe ğonuşüyâlâ
 ben kürtçe bilmedîm_çin ben_ākadan unnarıñ_ākasından peşinden peşinden gidiyim (89) ē
 öteki adamnâ atıñ_üstünde (90) başçavuş bizim_urdan burdan çıkâkana ğarağoldan bizim
 şeyimize dürbünnen ğömüş (91) şey dürbünneri vâmışdı ğarağolda tûfē arkadaş vedi yâ (92)
 ğömüş dürbünnen ğömüş biz ğarağola vâdıK (93) bunnâlan barabâ çıktık ğarağola vâdıK
 ğarağolda çıkâkana çocuk tûfē aldı unnâdan (94) biz ğarağola vâdıK başçavuş
 ğarağoluñ_önünde diñelip turu (95) hânımı da vâ ē askerlē de hizmetlaniyi başçavuşuñ
 yanında askêr yoK (96) biz vâdıK birē tekmil vedik şöle diñeliñ baķâm didi bize (97) ğarağola
 soķulmamış şöle diñeliñ dedi e biz diñeldig_esas Turuş diñeldik (98) tûfē niye vediñiz u

süwüllere dedi bize adam başçavuş (99) eme benim vedîmi de biliyi unuñ da vedîni (100) dürbünnen gömüş adam bize birē ikişē tene çaqtı (101) hâkımız ğay dē mi ülen sen tüfek ferilir mi (102) u ğidān dedim veme tūfē dedim vedi (103) kürtçe biliyi u ben heP bunnarıñ ākasından gidiyim ā (104) bi olay fīlan çıkçağ olūsa ben silāh çekmek zorunda ğalcam mecburuyum yāni (105) bize birē tokat çekti tabuleleriñizi gettiñiz mi didi (106) yāni yīÇeg iÇçek paralarıñızı gettiñiz mi dēdi vedilē mi demek istedi (107) ben dedim vemedilē bunnā dedi banya yapsıñ dedi başçavuş (108) askere çardı löbetçiye bunnā banya yapsıñ didi (109) banya yāptıK bis banyadan çıktıK izmirdenmiş bi çocuk (110) ha sāyi çıkmadan önce bi sivil koştı gēldi urē (111) ben de çıktım banyadan emme urā bi sivil koştı gēldi ehtiyar pi şey (112) kürtçe pi şiylē dedi başçavuşa izmirden bi çocuk vāmiştı u ğarağolda (113) u da vādı unnarıñ yanında başçavuş çardı u da vādı (114) e başçavuş undan sōra dēdi u dedi yeni Kelen dedi asker var a dēdi (115) tūfē teslim etmiyen namussuz var a dēdi ben duyuyum (116) u keyinsiñ dedi tezātını kuşansıñ keyinsiñ dedi sen de keyin dedi sen ğarağol komutanısıñ dedi una (117) u da yanıñda ēr dēdi baK ēre vurdurusıñ dedi işTe seni şōle yaparım bōle yaparın dedi (118) çıktılā bene ğara āyağkabi vedilē bōle çamırlara dayanan ğara ayağkaPīlā vādı (119) bilir miñ bōle unnarı lestick lestick yā tırtıllı üzleri bilmeñ lāzım ya (120) bene dedilē bunnarı keyciñ potinnē var a dedim ben (121) potinnē vallā çamurda ğalır ğışın dēdilē tamam keyindik (122) e Kene unnan bis sivil de ğātıldı bize biz yürüdüK ğarağoldan (123) ā ben sā baKıyın daş sola baKıyın daş sā baKıyım daş sola baKıyın daş (124) şimdi ben dē u adamı nērde ineklēdemiş meselā (125) u zaman sīrçmaç vāmiş urlāda sīrçmaç inek küdüyümüş bunu urlāda dūymüş (126) bu da sīrçmaçıñ yannarında çoramaK mıdı ğay urlarını bilemem ehtiar (127) tabi unuñ bis ğonuşmasına kürtçe ğonuşüyō añnamayis (128) āsem ğarañına başladı olmā arkadaş bene dedi (129) sen şōle aykırıla dēdi adamı yaKalıyalım dedi (130) adamı dedi denk ketiriseñ fur deyi bene yāni ğōzüñe çārpāsa fur deyi (131) ülen ben de deyim kına una (132) arkadaşım ben u adamı furcam emme e ben ū tabura yeni gēldim suç sābı olcen sen fur deyim ben (133) şimdi una sen fur önce devriye komutanı sensiñ sen furmañ lāzım (134) acamı diye beni sürme öne diyim ben şimdi una (135) e öteki kürtçe añnayı mi añnamayı mi ğay bilmeyim ben (136) unnā şōle yürüdü ben sen bōle önünü kes dedilē ineklē görünüyü (137) ūna nē öle kittimdi nē

böle kittimdi bunun tufek patladı (138) furmuş adamı yaralamış adamı yaralamış emme adamı daşın içinde bulamadıK bis ē bulamadıK (139) ğarañı basTı ğāktıK ğēltik ğomutana böle durumu arñattıK (140) tamam dedi ğomutan hā biz u gece yattıK sabā ğarağoldan ğāktıK (141) asker bene dedi tā yeni ğēldiñ len dedi bene ē adamı öldürmüşñ dedi (142) arğadaşım ben adamı Filen kōmedim ya (143) soruñ baĳām arğadaşıñıza arğadaş ben furmadım deyi e öle deyi (144) başçavuş ifādelerimizi āldı bi emir ğēldi u ğarağoldan bize sürgün sürgün (145) ğāktıK kittiK bis şekerli ğarağoluna sürgün ēttile beni (146) ūnu da başĳa bi yere vedile (147) şekerli ğarağoluna vadiK bis beş āltı kişi urda (148) sāten sürgün vādım a urē sāten ūteki ğarağolda durmadan ūrē vadiK (149) bu arğadaş dedi sürgün ğēmiş demē başladı unnā (150) tēlikeli bu dedile ērkez bundan çekilsñ filen demē başladıla (151) ūlen arğadaşım bende tēlike mēlike yok pi şey yok bende böle bi olay geçirdiK bis (152) şimdi yanımızda āltı tene ēr vāsa bi tene de ombaşı vā (153) ombaşıye deyile bunu her āşām löbete al deyile ombaşıya (154) ombaşı yazıyı u zaman nöbetleri ğarağol löbetlerini ombaşı yazıyı (155) tamam deyi ombaşı e ombaşı bene yakınlık fılan vēmē başladı (156) ben de ombaşıye yakınlık vēmē başladım unnā da seyrediyile tamam mı (157) āşāmüstü oldu böle ombaşı dedi sen bi āşām vallā ya geberisiñ didi ombaşı deyi ya geberisiñ ya gebērdirsiñ birkeş tenesini deyi (158) seniñ işiñ çok tēlikeli dedi be ni vāmiş dedim ben (159) seni bi yere yollaycaK başçavuş dedi vallā çok tēlikeli (160) çoĳ uzak yola gidiyiñ dedi yol yok is yok (161) bulabilir miñ köyü bilmem dedi devriye ğomutanı seni yazmış didi (162) sen nēden ğōdüñ dedim ben arğadaşım dedim sen nēde ğōdüñ (163) ben evrā baKtım didi sen yazmadıñ mı evrā didim (164) ben yazmadım didi başçavuş yazmış didi (165) biz oturuyuz işte büle muappet yapıyidiK (166) başçavuş celal dilek çanaĳkaleli ğēlsñ dedi (167) bi selām vedik bi de başĳa tırapsonlu bi çoçuk vādi u da ğēldi u da bi selām vedi (168) biz de çoçukla iki gün öñce munākaşa yaptık yāni (169) ben sürgün kittim ye bene sürgün deyi (170) ben de una bi iki ľaf vurmuşTum yāni (171) sürgün tamamen sürgün deyilim dedim bi iki ľaf vurmuşTum (172) u da bene sürgün ľafi vurmuşTu şimdi çoçukla biz ğonuşmayis (173) yola çıkTıK devriye ğomutanı beniyin emir bende (174) şimdi çoçuĳa dedim ĳasetureyi ayāña bāla ĳıçıña didim (175) ni olçaK tedi bāla ĳıçıña len dedim ben (176) biz bu āşem gidiyis emme ölü emme u adamı bulcaz buriye getirces (177) devriye ğomutanı bene

yazmış başçavuş dedim ge baķām (178) Őindi ocuklan biz ğonuŐmayiz_e u zaman baŐladı ocuk (179) ge baķām dedi listeye baķam dedi (180) bāķtı haķketten beniyn bāladı de burĖ ben de bāladım (181) ķaseturalā belimizde doķsanā tene tūfeklē vā asılı çıķdıķ biz yola (182) bu daŐıñ_üstünden tūvleyis bu daŐdan tūvleyiz yol yoķ iz yoķ (183) urĖa tūvlē burĖa tūvlē bi obanıñ_üstüne çıķdıķ (184) sen dedim sen bōle aytırıla geçe ayadın sen bōle aytırıla ben de bōle aytırıların (185) saķın_ā dedim yaķalıyalım_emme Őūle yaķalıyalım (186) anlı yaķalamā çalıŐalım da dedim bilgi alalım nerĖe kitemizi ōrenēm (187) sātın biz yolu ŐaŐırtıķ tūvliyen dēken ũ daŐTan bu daŐa (188) yol yoķ nise u ōle ayķırlādı ben bōle ğoyunnā yayliyi (189) u pusudan ben pusudan yaķlaŐdıķ daŐıñ_üstünde oturiyümüŐtü (190) beñ hemen ķasatureyi Őeyiñ tūfēñ namlusunu açtım Őaķırdattım bi (191) ķıırdama dēdik teslim_ōl dediğ_adam teslim_ōldu (192) u da ğēldi bi yoķladıķ pi Őeyik yoķ ōsa da sāten ğay oban_adam (193) üstünü almāyes ķafaya ōle ğoduķ üstünü ellemeycez ğay (194) oban_adam cünkü gece ayısı gelir maymunu gelir oban (195) ē ğoyūnnarı vā sōrduķ biz kürtçe bilmeyiz (196) u bize aņnaTamadı dērdini biz de una aņnadamadıķ (197) biz gene bāŐladıķ u daŐa bu daŐa dēkene yolamaķlā vā (198) yolamaķlādan ŐaŐıriyiz Őindi bōle gidiyi bōle gidiyi yolamaķ bōle düz gidiyi (199) e dā her yanı daŐ biz burdan ıķdığ (200) meselā ayvaciye varıċāmız yerde ezĖniye gemiŐis ezĖniye vamıŐis (201) saba oldu kūy mūy yūķ aydınnandı (202) bi de vādıķ biz dēkene bi kōwe denk kēldik (203) siziñ ğēldiñiz yerde ğāldı küy didi yāni bise (204) biz_āıķ pūük ğāyi kürtçe biliyis siziñ ğēldiñiz yerde ğāldı (205) dönüvödük gerisin geriye ğēldik adamı ķıstırdığ_evinde (206) evinden ıķaramadığ_adamı yalvātıķ yaķadıķ ıķaramadıķ ōte yalvādıķ beri yalvādıķ (207) adam da adam_öldürmüŐ deyi başçavıŐ adamı ille geiesiñiz deyi (208) ıķaramadığ_ā āğadaŐım māradan (209) ıķ diyüs giriyiz_adamıñ yanına adama dērdimizi aņnadiyis (210) birimis ķapıda on kiŐi kürt burda vā on kiŐi burĖa ğēlmiŐ (211) rein_alcaķlā bizi yā adama ben_urda yalvariyim getiremediķ (212) geliyim bunnara yalvariyim pi Őey yapmaycaz etmeycez eylemeycez deyim (213) bi tūrlü islā edemedik ben ne emiri verisem_arķadaŐ yapaķ (214) emir vemessem_arķadaŐı hıSmet yapmaycaķ ķānun bōle (215) arķadaŐa dēdim sen bunnarı bu alayı burĖe tūpla (216) ē ben_urdan birine kimse meselā uranıñ yetkilisi una yalvariyim ben (217) ıķaramaycaŐ_ıeden yetkiliye yalvādım yalvādım nēse

tamam dedi çıkaram burīa dedi (218) girdi u çıkardı gēdi bizim yana (219) adama hiçpi şi yapmaycaz deys söz veriyiz yā (220) adamı ġaraġola getirip teslim_ēdelim bise bu yetiyi (221) çıkardıġ tekine alamadıġ kene u ālāyden de alamatıġ yālvādıġ yakātıġ (222) pi tenesi dedi hadi çekiliñ şurdan (223) yalvādıġ yakādıġ teKrā mecġbur_ōldu ya öldürÇēklē bisi yā (224) iki kişiyiz biz_unnā çoġ bıraktıġ geçivüTük vādıġ başçavūşa arnattıġ (225) başçavuş bize bi sopa çeküwüdi falakaya yatırdı (226) nası alamañ dedi alamadım dedim ya ālsam beni öldürÇēklē sāten (227) nise ūnu ōle aTlattıġ undan sūra başke yerden şiy çārdılā (228) asker çārdılā bizim_askerlēden de çārdılā ben kitmedim_ūriye (229) urlādan_adamı getmişlē adam adam öldürdü dedilē bize ēmme u adam adam_öldürmemiş (230) başkası öldüriyi unuñ_üstüne atiyilē ġariben_olmak vā herālde (231) nise ġapattılā cezāevine ġaraġola gettilē sōrduġ_aradıġ (232) biS_adama ġisiyis bizim zamānımız da dūvme sūvme de vādı (233) sivile dōme sōme haġı wādı arkadaşlara didim ben bunu piyazlañ dūvmeñ (234) dūvēseñis pi şiy geçmez_eliñize piyazlañ bunu süyletmē çalışıñ didim (235) şimdi ġapattıġ dāreye ġōşuñ şiy ġōşu vā ġapattıġ_ūriye dekine (236) ben varyim yalvaryim şōle bōle diyi ben_öldürmedim diyi (237) tamam adamcāz hāġlımış u varyi bu varyi arkadaşım bi türlü sōlemedi (238) biri de girmiş arkadaş bıyıklıdı bıyıklānı yōldumuş āsker yapıyi bunu (239) hadi bi de saba adama bāġtım adamda bıyık yok (240) ben de sürgün kittim yā benden de aÇık çekiniyi unnā (241) bıyıklarına nōldu didim ben aydivimedi tabi (242) bıyıklarına nōldu dedim gene aydivimedi (243) askerlere sōlendim askerlē de sāklayi aydivimeyi (244) dedim ġına şeye bizim başımızda uSman yoġ da başçavışıñ şiylerinden vādı (245) ġomutanım didim baġ bunuñ bıyıklarını bı āşem yoldurmuşlā dedim (246) adamıñ Çebine ġuymuşlā didim ben tamam dedi (247) ġay nası yapıtlā urdan adamı göttülē mērkize teslim_etti gēldi (248) urdan şiy_ettik e şiy_ettik gene ġaraġolumuzdan āşem_ezeni oldu (249) ertesini āşām ġaraġoluñ_önünde oturup durduġ (250) bi de gene şimdi bizim şekerli ġaraġolu burda küyüñ_çinde ġiyımızde de küy vā (251) bi ōlanınnan bi adam döüşmüşlē bizden de imdat arayilē (252) adamcāz_arayı beni öldürÇēK deyi ġurtaran yok mu deyi (253) biS de ġōdüK ġurtamā kiTiyis ūlen nērden kittiK ġurtarmā ben vadım_ōlana (254) bubasınnan döüşüyülē bi dipgiç_urdum şurasına ayırdım bunnarı (255) yapmañ_etmeñ dedim_ayırdım emen bi emir gēldi bize (256) bi dā sürgün_ettilē hādi tekrā

mērkēze (257) yā beni dedim burdan gēldiK bi suç yapmadan u sürgüne kittik (258) urdan gēldiK bi sürgüne kittik (259) kōmutanım deyim başçavuşa yalvariyim (260) beni burdan sürgün_ēdēseñiz ğayi kimse beni ğabul_ētmez deyim ben (261) suçum yoK dedisēm merem_ānmadı (262) u zamannā urlāda küy patırunnarı vāmişTı yāni (263) küylēñ patru nu vāmiş unnarıñ sözü geçerlimiş ben bilmeyim bi şey (264) başçavuşa dimiş bu burīā bu asker yaramas (265) bu askeri burdan nerē seçēseñ ğaçır yoksa öldürdürüm_askeriñi dēmiş (266) başçavış bene dedi ki seniñ_işñ ço^k tēlikeli dēdi seni mērkēze yollıyçım dididi yolladı (267) urda pitirdiK_askerlī urdan askerlik pittı ē tūfeklerimizi teslim_ettik mērkēze (268) urdan balıkesire gēldik ankaradan balıkesire gēldiK (269) balıkesire saba ēken gēldim de ē k̄araşta arabalā durdu (270) ben şōle bi geSinen dedim k̄araçñ_işlēnde geziniyim_emme ğay aydinnaniyi (271) gelen_īsan beni tuttu hā bi de baKtım ben bi sivil (272) nābiÇeñ beni sen dēdim ben teskereye geliyim (273) hadi şōle gidelim dēdi ben polüsüyüm dēdi ben de Çanniyim_emme (274) gidelim dedim ben dāvāyı çaktım şūle ācıK çekildik (275) k̄araçñ kenarına çeki yi beni ğāyi urlāda pene soyuÇaK mı (276) meselā üzerimde para mı areyÇek para mı umüyü pi şeylē bavulda pi şeylē mi umüyü (277) hiç anımadım ben çıkar baKām k̄artıñı dēdim ben emme ğüşlüyüm ben (278) be ūnu götürcem bi yumrukta götürürüm be ūnu (279) ğāyi ūnu ben çok kestiriyim ğōzden (280) ben sāte ūnu bi yumruk çaktım mı üç kere taKla attırcāmı hesāb_ēdiyim ben (281) çıkar dedim polüs şeyiñi çıkar a demē başladı (282) paraları çıkardı heybeden nērde yaptıñ_askerlī deyi (283) ben de dēdim şimdi urfada yaptım demeyin diyerbaKırda yaptım diyim (284) e bizim de siverekte çok ğaçak yatā her gün ğaçak peşinde durüyüz ya bis (285) süriyeden mal getiriyilē biz_unnarıñ peşinde her gün_unnarı koşturüyüs (286) para ummuş benden beline davrandı (287) beline davranırKāne bi tene çaktım yıktım bi dān çaktım bi dān yıktım (288) bi de baKtım belinde silāh vā silā çektim_āldım (289) bi de bāKdım_ūrdan bi sivil geliyi ğāşiden koşalaK keliyi (290) be ūna çewirdim ūnuñ silānı ūna çevirdim (291) silā çewürünce ben dedi ğaracıñ sābiyim didi işTe şōle bōle didi (292) gēldi unuñ kafasına ensesine diñeldi mi (293) āl bu sene teslim nāpāsāñ yap punu dedim ğāKtım (294) bindim_arabeye geçividim_ep sōr kurtuldum belālādan ya (295) bizim zamānımızda ōlēmişTi yayan gezdik_ēp yayan (296) askerde hep yayan gezdik ūle āT maT bulmadığ_ıç ūle

Gökçeici Köyü - BAYRAMIÇ

Hüseyin Şahin (71)

Hayatınızı anlatır mısınız?

(1) bu köde dödüm böyüdüm hiç kitmedim bi yere (2) vallā hiç çıkmadım tışarı ya çıkmadım burda dödüm böyüdüm (3) ben malcililen ūraşdım e işte undan keli kömür yāğdım ē işte bunnālan çoğ ūraştım (4) başka bi şiylen awcılık başka niylen ūraşcan doḡus (5) ātdım vuramadım ātdimi vurduğum bazı gitti yā (6) bu işle böyle āvcılık yaptım emme muttār çoğ bilir yā (7) yani böyle ābi vallā ben bunnālan ūraştım hiç ben öle (8) hēP mal āldım mal sātım iki çocuyum vā evērdim ikisini de olan kepezde ondan keli e işte yāni yāpdık yā (9) nineciyim öldü yalnızın yā vallā iki biñ doḡuzun om birinci ayın birinde (10) hē tārini attıḡa canım yā hayāt müştereK nineciyim hāsta oldu üç ay izmirlede gāldım (11) askerliyi burdan sivāsa Kitdim sivāsdan ḡayseri ḡayseriden sarıḡamışa yā öle ābi piyāde (12) böyle ben komutannān yanında çoğ yavuz durudum be vallā hiç bene şēTmezlēdi yā (13) torunum vā iki dene biri vallā on yedi on sekiz yaşında vā ḡıs (14) olan da vādır gene on āltı Falan vādır lisiyi oḡuyo olan torun (15) ḡıs ünivērsiyi ḡazāndı anḡariyi kitçeK bu yıl geçen sene şiy eTdi geçen sene ingilisçe dērsi vedi (16) bu yıl ḡay ünivērsiyi oḡuyÇek doḡtur olcam ben dede diyi ḡıs ol ḡızım diyim ben de (17) e işte böyle ābi vallā nineciyim yok ben kēndiciyim gittim kepezden bi (18) olanın evleri vā ayrı kēndime ayrı bi ev dā āldım bu yıl yā nāpiyin öle ābi işte vallā (19) bulsam alcam bi nine emme bulsam alcam yā vallā işte öle

Şimdi nelerle uğraşıyorsunuz?

(20) burda şu anda ben hiç bi şilen ūraştıyım yok emekliyin (21) bi milyar iki yüz milyon mayış aliyin hiç bi şöle bi şilen ūraştıyım yoḡ ābi (22) işte bullāda öle muttarın yanına yā öle ābi vallā (23) ben iç bi iş yāpdıyım yok burda ḡoyun alı ḡoyun sātādım ben hēr sene bürda (24) hanım vāḡāne rāmetli elli ḡoyun sātādım yāni senede hēr sene sātādım bi sürü (25) yani

param peşitTi param vādı toplādım hemen ğoyun peşiT veresiyyi veridim (26) yāni hiç allāma şükür bōle yaşamam_eyīdi gene eyi hincilik ğarıciyim yoğ_amme (27) işTe olan gel diyi emme gidemem_ullara kepezlere gel diyi (28) hinÇi evlē oldu ğatlādan_āldım evleri gel buba diyi iki ay dur bağalım diyi seni tanirlā diyi (29) ben_oriē gittim mi ölüm gelmem ğāyiK diyim ben de bullāda yērlerim bütün eviñ ğıyılānda bele (30) evleriñ yērleri çok yavus eve bālı şurda vā yokāda bi tālam hemen tel çekili (31) çamdan giresiyyi çamdan çıkasiyyi sağında yīrmi dönüm satıcan (32) yani ōle müşteri bulursañıs getiriñ yani ya ölüm vallā işTe bōle yaşadım ben (33) büyük yirmi dönüm yēr satıcan dedem de burda büyüdü bubam da burda şey_eTTi

Köyün adı nereden geliyor?

(34) göKçeici vallā bilmiyis ki demeg_ormannā bōle gök_öldi için göKçeici (35) söz gelişi yā bōle ābi

Bir gününüz nasıl geçiyor?

(36) sabālin ğāğarın_ölüm sabā namazını ğıların (37) ondan keli ğāyiK yataKda yalnız ğāyi fes fes peğ_uyuman (38) sāt yēdi dedi mi ğāğarın ondan keli yemek yaparın kēndime ğānımı doyurun (39) ondan geli muttarın yanına gelirim burīā muttālan tāj tuş (40) ūrdan gidē işte eviñ_önnēnde bullāda kēndimi (41) tenevizyonu açarın tenevizyon_ölmasam sātın fırdırıcan_ölüm (42) tenevizyon_işēdiyi beni eyliyi tenevizyon ğanalı açarın u ğanala e işte evlenmelere bağarın (43) ne yāpiyin yā bōle başka bi iş yapmam_ölüm

Bir rahatsızlığınız var mı?

(44) hāstaliyim şu anda yok hāstaliyim şu anda hiç bi şīcīm yok yā yāşım yēTmiş bir yā ōle (45) ūlen bağ ğarıcīm de hast_öldü ölüm bağsana (46) şī ediyis ānsadağ bi ğafam_āriyi dede dērdi ōlandan giTdi çanaĒĒkaliyi (47) filimini yāni çeKdirdilē baĒdırdilā şī dedilē ğān dolaşımı (48) tekrā gene āriyi git len dedim bi emēr filimi çeKTir rāmetli bi emēr filimi çeKdirdi (49) başında ēriK ğādā tümür vāmiş hādı oyna nerēi gidicēs (50) İzmire ıstambol bürsa dedilē İzmire gidelim dedim ben İzmire giTTik yolladım_olannan (51) paraları vedim amelīyet_olcaĒ gökTum

benim_anam burdan sapsālam giTTi çanaĶġaliyi (52) bir_avtada öldü gözünde yāni şeker vāmiştı doĶTur şētmeden anamı bi ameleyad_ediği (53) bi de vādım anām_elleri rāmetlinin böle damārlā böle göverivemiş böle ġannā böle (54) ay_olanım dedi bi tasçās su ve dedi baş_ucunda sadın suyu vā urdan döldurdum bi bārdaĶ su vedim (55) hemen_ırdan köe ġeldim anam gidiyi dedim bürda bubamgile bi gittilē (56) anām dili tutulmuş ya yani bi tas su ben vedim (57) ah_evlātım_ah dedi rāmeTli ā hasanım_ah evlātım dedi yā ölüm yāni (58) ġaricīm baĶ ölüm rāmetli ölücek hinci doĶtur bizi çārdı (59) başından burundan girdi şiy_āldı tāli ġarımā ġarımı çıkādı rāmeTli (60) aydın olanı bıraĶdı olānnan beni ġancıġ_ölüm dedi şiyi başında ālāti (61) ānca ışıla girē dedi ötüs sekiz gün ışıla girdik hiç şī bile itmedi (62) ġaricimin ölcēni biliyin_emme hāĶĶıyı helāl_et ġaricīm diyemiyin (63) dēycen_emme adam da ùfaĶ şiy_eTmiş decek benden umūdu kēsmiş Tecek (64) kēndiciyi dedi sōna bene adamciyim dedi haĶġıyı helāl_et dedi (65) bi sene doyamadım dedi bi torunnarıma dedi rāmetli yā (66) ġariciyimne çok yavuz ġonuşurduĶ yāni yavuz duruduĶ yā böle ē yā ölüm böle işte vallā ben (67) yaşamamış iyiydi yāni hiç bi şilik görmedik hani çalışrdım sōna iki çociyim vādı (68) hadi dedimīn ġeri demezdi taĶırT yūrürdü işin_ākāsına hele olanım vādı maşşallā (69) şu ācı bōn çıkā ölüm dedimīn tamam ölene çıkar kaydırıvarı bitdi yā

Çocukluġunuzda oyun oynar mıydınız? Anlatır mısınız?

(70) ö oynamaz miyíz çobancilimde ben dede TikēdiĶ yani çobannālan (71) urdan u u yandan_aTTādı ben bu yandan taĶ yıĶādım_ilk_öle yāni yā (72) yāni oynamaz miyíz met_oynādıĶ böle bi çektiĶ meti dē şōle gidēdi (73) hemen_u met_almiyi gidēgene tāĶ tāĶ hemeñ ġazādıĶ yalāmı ġeñşildirdik (74) ġobaġ_oynādıĶ sabālin ġākıvarıdıĶ ġānımızı doyruduĶ mu böle çam ġobaĶları vā (75) unnādan ġobaĶ böle çāT çuT çāT çuT böle oynamaz miyis ġeñşlikde emme

Eşinizle nasıl evlendiniz? Düġününüzü anlatır mısınız?

(76) niniylen burda tanışTım köyde sadēn köyün_içindedin nine anlaşıldıĶ (77) bubamgil gitdi dūñür ölmaz dedilē ē ben de āskere ġitçen āsKere gitdim (78) nine beklıyi beni ġitmiyi ırdan

gēldim yaşı ninenin on doḡuzu bi gün_āldı (79) e bubası rāmetli vemiyi āldım geçivedim gōKçeçinde neri gidicēñ (80) ondan keli āldıḡ niniyi ḡaçırdıḡ bubacīm davullan dūyün yapı (81) bubam undan keli bize daullan dūyün yapı ḡēñşlere bi kısr geçivedi bürda (82) ondan keli ḡoñşulā işTe bütçeyir gelirdi her_evi bōle gezēdi (83) her_ēvden birē şişe raḡı alırdı zērdelik gelirdi birē şişe raḡı sallā gelirdi āymı (84) evleri bōle zıraḡ zıran dolaşırdı yāni ūndan keli işte bōle ōldu dūyün (85) e ben kēndim dūyünü ōlana kepezde daullan yapıdım (86) hinci ḡēñşlere bi kısr geçi verisin yāni bi geçi verisin (87) ḡēñşlē bi āşam beş_on kili de ıraḡı verisin ḡēñşlere onu yirlē içelē bi āşam (88) burda ocaḡ yaḡālā meydana sabā ḡidā onu yir_çelē sali ḡünü āşam (89) ḡāyiḡ_undan keli ḡāyiK ērtesi āşam şicilē gelir ḡoñşulā müsāFirlē (90) e işte unnarın ōñüne çikā u ḡēñşlē unnara yā bōle ōlum

Haftanın günlerini sayar mısınız?

(91) bōn ni tādil yāni tādil bōn tādil deris buḡún bazār (92) yarın bazērtesi sali çārşamba pērşembe cumā cumērtesi gene bazār

Ayları sayar mısınız?

(93) ocaḡ şubat mārT nisan mayıs haziran temus austūs eylul ekim ḡasım aralık

Ona kadar sayar mısınız?

(94) bir iki üç dōrT beş altı yedi sekiz doḡuz on

Okuma yazmanız var mı? Okula gittiniz mi?

(95) ōḡula giTmedim gece oḡuluna gitdim bi ōḡula gitmedik yāni (96) yāni gece ōreTmen bize topladı oḡuma yazma bilmiyennere dārs vedi (97) ırdan dipleme āldıḡ yani ilḡoḡul diplemesi vallā hārfleri şēderin gene ōḡurun gene (98) ōle şēderin gene pek şēdemem_emme hārflēn köKünü tanirim de birbirine çatamiyin yavus (99) hani kökünü şēderin yāzaman gene yāzarın canım_emme yāzsam da şōle bōle yā bōle

Çapkın mıydınız?

(100) vallā çapğın_olup da hiç bi şēTmediK Ki öle (101) çapğın_o gādā deİldim canım öle çapğın_emme (102) biz yāni u gīdā çapğınlık yaPmadıK canım bis çapğınlık yapsak bu yaşa gelmiyis

Köy önceden kalabalık mıydı?

(103) köw galabalıKTı galabalığ_olmaz mı u zaman kō otuz kırk hānedi bizim būra (104) hinci dōrt_āni beş_āne gāldı şırda aklı başında (105) şırda bi goņşu vā fayıg_ā titriyiP duru ali ađam vā şırda bilādēr benim u da aynı (106) irdā vā bi de bilādēr u da aynı e işte heP böle (107) cāyid_ā vā u da aynı titriyip Turu ürfed_ā vā una kızā (108) sālām_olsa da gāyiK ne olcağ_undan ben sālāmın_emme ninecīm yok (109) ninecīm_ōsa ben tā allā şükür hiç elden_etekTen düşüK deİlin yā böle ölüm

Köyde cenaze nasıl kaldırılır?

(110) cenāze öldü mü goņşulā hepsi gidē mezerini gāzālā (111) undan keli gelirlē bürdan cenāziyi alırlā tapūtu tapuda şēdēlē (112) ērkez yāni birē tāne ūmuzlā yāni sālından tutā tutabilirse (113) tutamasa cayırt dīveriyi milled_alır öñe ērebilirsen_ēr ēremessen_āqadan tıpr tıpr dōru şıye (114) ūndan keli cenāzī yātırdılā mı ondan keli gāyiK tātālā dōşendi mi herkes birē ikişē kürek toprağ_atarıs (115) yani ūndan keli gāyı tağır tağır tağır şēdēlē suyunu dōkelē hadi ırdan köwe (116) köwe gelirlē millet yemek veri yēmē yersin tamām (117) ūndan keli işte yeTisi olur kırkı olur bi de yılından_ālā tamam cenāze böle olu

Eski bayramlar nasıl geçirdi?

(118) canım ēskiden tabı bayramnāda çoluK (119) sōna ēskiden kōlē gelirdi burāi yāni böle bullara dūyünnē de şīlēde böle (120) böle dede olurlādı ūndan keli gāvenin_çinde böle birbirlēni gōşturulādı böle (121) iyne alırlārdı zıpır zıpır gāveden dışarı çıkamāzdıñ böle küpürdeTdirilēdi böle (122) güvēlē emme güvēlē oldu mu güvēleri yapālādı çok (123) tışārdan gız_āldı mı yāni u güvē gelirdi burı bayramda (124) unu arabiyi goşālādı bullāda böle hani yāni unu çok ezyet yaPālādı yā böle ölüm

Köyün manzarası çok güzel.

(125) yüvseK şöle şëttim baĸ ezîne ovasına ğıdā gör Şu aşŞası buĝaz böle ezîne ovası yā (126)
her yer görünür baĸ Şu dē zëytinoba vā baĸ ullā valan bütün görünür (127) Şu aradan baĸ bi
tāla göriniyi baĸ tabi yemiŐlē öldīnden Őëtmes (128) bira iyidir hele Şöle Őullara çıĸıvadın mı ö
ezîne ovasını gör her yer ya böle ölüm iŐlē

Ava gider misiniz?

(129) ava muttāla giderim ben gitmez miyim bē gene aynı merām canım (130) gene aynı
duriyin yā yāni bu āvcılıĸ pıras sıkı yā

Düĝünlerde hangi oyunlar oynanır?

(131) vallā düyünnēde hinci böle halka olur düyün hinci ēskiden ev ev gezēlēdi (132) hinci
düyün sābı ğētiri yēmēni verī kōkünü doyuru īsannarın (133) Őurı halka olurlā ırda ĸadinnā
oynā adamnā içĝi içicēse masaları ĝurā (134) adamnā içĝi içē davul çalınır oyunu çekēsin yā
yāni oyunu da oynuyan oynā (135) vallā hārmandallı çiftetelli ni hava çalāsa oynarın yāni
oyun oynarın yā (136) yani oyunu hiç Őëtmem ölüm yā arabamda bile teyip vādir benim (137)
bazı teyip çıkTı mı hemen arabiyi durdurun bi dönerin undan keli yola (138) Şiyim yavüzdir
allāīma Őukür yā böle ölüm

Hıdırellez'i kutlar mıydınız?

(139) ēsgiden ĝurtlānsa da hinci yoĸ ĝurtlānmas gene hıdırlēzde kesēlē (140) millet ölaĸ kesē
ē işte yīr çoliyinnen çociyinnen gelir çoliyi çociyi biŐirilē yirlē gidēlē (141) baŐĸa kōlēde sāncaĸ
ĝurālā hıdırlēzde emme böle sallanrlā eskiden bizim de ĝurālādı sancaĸ (142) çoçuklā ĝızlā
böle meydannāda emme hinci yoĸ öle ölüm (143) sātın kōwde kimse yoĸ sānçaĸ ĝurup da yā
hanı hıdırlēzde sāncaĸ ĝurālādı öle (144) sallanrlādı āmme hinci yoĸ ateş yaĸmazlādı öle
ateşin üstünden tüyleme yoĸ (145) bizde öle yoĸdu tenevizyonda görüyüm ben
hāteŐin üstünden tüyliyilā yoĸ öle yā (146) ateş yaniyi Şu doğuda mı nidir Şöle odunnarı Şu

şekil dikiyilā (147) ocaqladilā mı üstünden ğatliyilā bōle milleT hateşlerin bizim bullāda yoğ ōle hōplama yā bōle ōlum

Askerliğinizden tekrar bahseder misiniz?

(148) iki sene yaptım yirmi dōrd ğay sarığamışTa otuzuncu alaydādım ben (149) ırda teskeriyi āldım on yedi vādı ırda yirmi sekiz vādı ğarağah birliyi vādı (150) yāni ben ōtuzuncu alaydādım bōyűk ē bōle deliğanlı işlē

Sizce Çanakkale’de yaşamak mı daha iyi kōyde mi?

(151) vallā hinci şasaba şasabadır gene ōlum ğemme biz bullara şēTmişis (152) hinci şasabada ōsa ōturusun ğōñşulālan şōle ğāvelēde çay ğçēsın ağnadırsın (153) e ğōkiçinde kimse yok burda yāşama tabı şasaba tā yavűzdır deñize gidēsın (154) bazı torunnarığı alırsın çōlīñi çocīñi adi gidelim deñizin yanına dersin (155) ullāda piknik yapāsın yā kō yavűz olur mu ōlum şasabada hinci sizin gibi műsāFirin ğeldi (156) hemen gidēsın şasabadan dűkkenden ğemen bi şēle ālırsın ēmen ğstedīñi yapāsın (157) hadi ğōkşinde yōk nērde yapıÇağ yā şasaba şasabadır gene emme bōle

Yarsımak ne demek?

(158) yāni sevdiyinden sevdi min bōle çocűklarına yārsırsığ yārsımasağ sēvmeseñ soğuk durusun çocűklarına (159) hinci baĶ irāmetli ninesi vādı iki torun vā benim bōle ninesiniñ biri bi yanına bōle şēdēdi (160) biri bi yanına bōle sarılırlādı bōle ninesine bōle ē ninesi de unnarı sarılırdı (161) hinci ğēldilē mi bōle benim dedeciğim derlē bōle (162) ben de unnara hemen parıyi hemen ellışē milıyon yűzē milıyon veridim yāni esirgemem yā bōle ōlum

Muhtarlık yaptığınız dönemde unutamadığınız bir olay oldu mu? Anlatır mısınız?

(163) hinci bir devre ğazāndıĶ ĩkinci devre de bāşĶasını yāpiyin dedilē yapamadilā bunnā (164) iki oyu iki oy benden şēTtilē yani iptal ettilē benim iĶ oyu (165) ēpsi yēdi kişi vādı sandīn başında hēpsi rēd rēd dedi bunnā (166) ben de kittim hemen seçim ğuruluna bi dilekçe

yāzdırdım vedim seçim ğurulu bi inceledi (167) gene muttārsın dedi faḫaT u sandıḫ başındāḫımı merkemiye vemiceñ dedi bene (168) ben merkemeye vemem ben dedim adamı şētmiş vemem dedim tamam dedi gene muttārsın dedi (169) yāni veseñ yedi sene māpusliyi vā dedi sāndıḫ başḫanına (170) yāni seçim ğurulu yanı bāḫḫan sandīn başında una ben vemem dedim ben_ōle şēTmem (171) ōndan keli muttarlī ğazāndıḫtan keli ben bunnā ne yāpalım (172) bunu para buldu diyām şēdelim para buldu diyāla bunnā sekis kişi yāzdıriyilā burdan şāyit (173) ben direktör_āldım zamannā acanta ezīneden kitTim çeliKbaşlādan direktör_āldım nīse (174) dōrT dāne candārma iki dene assubay gelividilē burı bene evime para ariylā (175) hinci ğēldilē bōle sāndıḫlara o ğudā sāndī ğırıḫları hēpsini çıkārdılā bōle saḫtılā bi şī yōḫ (176) yirmi beş biñ nera para vārdı çulun_āltında ūnu āldılā buldulā aḫa para da (177) e vā dedim param_olmicāḫ mi ondan keli tā paralarım baḫ_şide de asılı ceKetlerim vādı ğāt_urbam (178) unnān cebinde deme ūnnarı yoḫlamadılā yāni ūnu işte unuttulā ūndan keli aradı daradılā (179) ārtesi ğün ğarağola vādıḫ ğarağolda sekis kişiyi sōrdulā şōle dizdilē ge baḫām mutTār dedi (180) sawcı incilik_ovelā laFm birini biraḫıP birini aliyis benim ğaynatam bayırda ōldü çoç vurdu dedilē (181) elli bir biñ nera o zamān hōKmünde para çıkTı ğaynatanın cebinden seksen_üç senesinde (182) sawcı dedi bu para dedi bende bile yoḫ dedi (183) bunun çoban_adamın cebinde dedi bu ğudā para çıkısın dedi sawcı (184) ē ōndan keli hinci ğaynatanın bāşını yārçağ_öldulā bunnā (185) ben dedim ārkadaş kimseden bizim bi şīmiz yoḫ yārmaḫ şunun bāşını (186) ōlannarı vā ğaynatanın birisi de yārmaḫ bubām başını tamam demiyilā (187) sawcı beni tuttu çekti muttār dedilē ben de dāmāT ğüvēsīn_e (188) yārın dedi bāşını ārıdırlā bi şiy_olur dedi yārsaḫ dedi bu ōlmüş dedi bi şiy çıkımaz dedi (189) bu ōlannarı da bi şī demiyi hadi yarıḫ dedim yārdılā bi şī yoḫ başında (190) undan keli ğēttiK kāldırdıḫlā ğāldırdıḫ burēi ğōmdük (191) e işte para buldu dedilē bene hinci bunnā şicilē burda ğazanamıyannā bāşları da ōretmen (192) hani hinci ōlaylā ōldu ya aynı ōle ūrdan gelividi burı sekis çandārma iki dene bāşçavuş (193) benim_evin_çini daradılā duradılā bi şī yōḫ bi babağalem pıçām vādı bōle unu ğōttülē (194) yirmi beş biñ nera parēyi bi de demirelin ğölmēni dikTirdimdi ben bōle ğır_āt bōle bilir miñ bilmem (195) siz de bilmessiniz dōru demirelin ğölmēni dikTirdim bōwle hēr yanına ğır_āt unu buldulā (196) sen şicilik yāpiyisin dedilē ārkadaş nē bu adam hūr dedim

bunu da göttülē (197) ıdan sawcı diyi götürüñ verin gölmēni geri ından keli pariyi vedilē gölmē vedilē (198) pıçā ibrām çavuş vādı ũ zaman pıçā ben sene verin dedi pıçacıyim ğāldı babağale (199) ından keli ārtesi gün iştá gittik bayramıca vādık hēpsini ifādesini āldılā (200) sorj zaman beni çārdı ē mittār sen para bulmuşun direktör_ālmışın (201) vallā dedim ōn_iki dene yarımniç bōzdurdum ārmalı kırık biñ nera mı işte ni u para vādı (202) işTe bunnā valan hēpsi dedim topladım ğoñşulādan da öncüt_āldım āldım direktör dedim (203) hinçi ğāvede bene ōdiyi oturiylā sende para dolu bene baķın lan dedim (204) bende dedim bi Ķātır yükü para vā dedim ğoñşulara né yābıcaķsınız dedim (205) bende bi ğātır yükü para vā bunu valan yāzdıriylā savcı sōrdu aradı (206) sen dedi bi ğātır yükü para tamam savcı bey dedim dedim dedim savciye (207) bēn dedim para vārsa da vā derin dedim yoķsa da vā derin dedim (208) ben zengin güvēsiyin dedim şereFimi aşşā düşüremem dedim (209) çık tışarı savcı hādi biz_ırdan çıķdıķ tışarı (210) āşam_öldü gün_ındı yāni ğarañnaşiyi āTdiyeden çıķdıķ (211) bende de direktör_u zaman acanta öñü vā ķasa yoķ ķasa almadım (212) arķadaşlā dedim olan_öldü olmiyan_ōlmadı dedim hēpsi bitti dedim bırda ğāldı (213) kimsiyi küstük tutmam biniñ bān direktora direktūra binelimin dedim gidelimin köe (214) götü çöplü olannā binmedi götü çöpsüz olannā bīndik direktora gece burē eve (215) yā ölüm undan keli iki gün candārmala iki gün ğēldilē bullara baķTıla (216) ne ara bulmuş parēyi bi parēi bulan yēr yoķ ķu vallā bulmadım (217) günāñızı çekiyim bulmadım baķ öle para hiç ğörmedim öncüt_āldım canım (218) ğoñşulādan öncüd_āldım bōrç_aliyin teKrā geri veriyin ödiyin (219) ōldīn ğaynata ķafasını bōle dēstirilen hārt hārt hārt bōle āçdıla niye ōldü (220) bōle ğāldıriylā içine bākiylā ķōç vurdu bāşķası mı öldürdü bāşķa bi zebepTen

Başka söylemek istediğiniz bir şey veya bizden bir istediğiniz var mı?

(221) iki biñ siter odun kēsTim teK başıma iki biñ sitēr (222) geçen sene bin_iki yüz āTmış beş sitēr kesTim geçen sene (223) vallā baķ şöle emme ekmē yincek yarın ğēldīñiz zamān hoş beş nine yāni önüñüze çıķsın (224) ekmēni şētsiñ temiz bi adam deñ baķ niniyi de de on tene bileziK daķıcan bi yarımniç (225) emme hēr bi nine almam_ölüm evi de vericen niniye hah evi de vericem bağ_ölüm (226) emme şullādan çevremden_olcaķ öle dışālādan nine ālman (227) dē

arbayçandan āliyilā bilmem çānaqkaleniñ çevre kō tanīdīm yēlēden (228) vēriñ gene bi goltuq
çıkarın sene emme çevre kō olcaq baq (229) gārım bi gitdi ıllara ben antepelere ğarı aramī
gidemēm gidemem ullara uzak yerlere ğarım şıllāda barabā (230) taqsim vā taqsiyi bindik mi
hēr yere gideriz ğariyle yā (231) ğarım da baqarın olum hiç öle cimri delindir yā bōle

V.1/3

Yassıbağ Köyü - BAYRAMIÇ

Sezai Dikmen (81)

Köyde nelerle uğraşırsınız?

(1) inci ben ni annadām biliyi min sabā ğāşı ğāğarıs öküslē yemneris (2) yem veris ğānını
doyurus işte dún duvalaq saba ezanında filān u sıralāda işe gideris (3) gideris tomruğa qosaris
dāda dereniñ içinden yola indiris (4) en böyü yüz on yēdi tuturunda tomuruğ indirdik üş
metri boy (5) öküzlēñ arasına sīmas bōle öküz de yoq biz kendimiz de bittik ğāli (6) şuda bālı
olsa filen gitmē vagit yoq dērman yoq bu Yannāda (7) bizim yapıdımıs işlē bi ğolay iş dēdir hep
ağırdır (8) tomuruq çektik çifçilik yaptık başqa bi şiylē yapmadık (9) öle çobannıq mobannıq
yapmadık diyelim yāni (10) arpa buyday yulaf mērcimek bunnarı yapıdık işte

Herhangi bir kaza geçirdiniz mi?

(11) geçirmedik allā çok şükür on yēdi sene ūraşdıq dāda (12) ākadaşlā yapıdık öküzlēn
bacaqlāni acıtdılā öküzlē saqatladılā (13) benim bi tēne bi şiciq olmadı (14) ağır işdir bizim
yapdımız işlē bi ğolay iş dēdir (15) hep ağırdır bu saydıqlām

- (16) illā ki dere depe inip çıkıyıñ

Av merakınız varmış. Avda başınızdun unutamadığınız bir olay geçti mi?

- (17) ğış gēldi mi sansar_avına gidē bunnā (18) sansar ėskiden çok kıymetliydi ũna bi tēg_ŭğüz veriyilādı baĶ (19) bi tēg_ŭğüz parasıydı u zamanki zamanda unnā (20) iki sāt ũnce gākiyi ezenden iki sāt_ũnce gidiyilā

(21) a a ā ōle bi ŗey gēçmedi ōle ayı mayı sāldırmadı (22) sāden biz_ayıya fılan gitmezdiK bizim gitçāmıs bi sanşar bi de ŗey ğundus (23) çaylāda olur_u tilgi pōrsuĶ u da pōrsuĶ dedīimiz de daşın_altında olur dobrāñ_altında (24) tobraĶdā bulunur daşın_altında wārsa sevēr burda der sana bal veri (25) yo^k mu ũdan gidē varı başka yere (26) çabālan_eşicēñ_u daşı bu daş dē mi (27) burdan bōle dā eşiceñ etrāFımı ille bi taraftan çıķıcaĶ_ŭ tobrā delip geçicek (28) sanzarıñ biri beni bu dırnaĶdan bi duTdu alt ũs deldi dalıñ tebesinde ısırdı (29) dalıñ dePesinde duttu āttım kendimi dalıñ tebesinden (30) bi bārmānan bōle boĶazinden dutuyórúm (31) budan bōle yaķaladım āTTım kendimi ārķadaşlā dūşēgen dibinde ya (32) asdilā bıçālan tınını çıĶadıĶ_elinden ōle bi sızı yāpıvırı (33) vallā bizim ğördŭmüz bunnā bōle yapıdım_işlē zamānında bōlēdi (34) inci āwcılıķda ni vā u zaman çarıĶ vārdı ayāmızda (35) çarıĶlā āltından ũstüne dönērdi mosmor ayaklā ğārdan (36) ğarıñ_ıçinde sāden çarıĶla tērs dönmiş

- (37) pōsuĶ ğolayine çıķmas ũnu mecbur çapālan ğaziyilē bōle iki tarafını (38) köpeK möpeK de varamaz_ũnuñ yanına çok pis_ısırdı saldırı (39) kedi gibi zāten kedi gibi dişleri oliyi incecik (40) bi ŗi yaptıñ mı batırıyi

Geyik var mıdır?

(41) vādır_emme kimse gitmez bizde geyige gitmezlē

DüĶünŭnŭzŭ hatırlıyor musunuz?

(42) hātırlarız yā iş_alılādı bizim taul çaldırılādı bir_āvda (43) irezillıĶTı u zamannāda hinci eyi ben seni tanımam sen beni tanımañ u zamannāda (44) işēlē sıçālā birbirlēne sararlādı olurdu bazı olurdu yāni (45) hinci emme bir_āşamlıĶ dŭyŭn ya^pdım dēmem beñ_una bir_āşamlıĶ dŭyŭnŭ

Askerlik anınız var mı?

(46) vallā vazla bi bi şeylē gōrmediK bis ērzurum dumnuda (47) varıP gōrmediK ōle bi zor_ışlēle girmedik dāvamnı ōtururduK bi tebeye (48) sāden debede alay vādi tāmile gidēdiKtı yōrüyüşe (49) ūdan da alır tūfeklē çatādık bōle çatādık tūfekleri ōtururduK işTe bunnā bōlēdi (50) ērzurumuŋ_avası çok eyidir bi hava olur ērzurumda ūlada (51) soĝuK olursa ayaz_olursa bilmem bi hava oldūndan āsta olmasTıK yāni (52) ben_ış_asta olmadım dōru dūzgün iki sēne ērzurumda durdum (53) bi tene hasta olmadıK bis allā çok ŝükür ıŝıgelinden miñ sen

Kōy odanız var mıydı?

(54) vārdı evelce evelce yeme^k yidirilēdi emme yaĝın zamanda yēmekçilī ĝaldırdılā (55) evelce sowra çıĝādı lōbeT baĝardı bōn seniñ_evde yarın benim_evde (56) bōle sıralan ĝalan müsāFirleri aĝırlarlādı (57) inci gene sōledinēn gene getirilē aş_ekmek yāni elde olandan (58) emme sen müsāFir ĝālmışın_emme kimin_evine ĝāldın

Bir hastalığınız var mı?

(59) vādır eyiyim ŝincilik baKām_allā çok şükür golum dutmayı benim

V.1/4

Yenioba Kōyü - EZİNE

Yahya Akcan (55)

Kōyün tarihini biliyor musunuz?

(1) biz meselā ŝiyden bizim dedelē ali oca dēdi amasyadan ĝēlmiş öle derlē (2) bubam_ırametli öle dēdi amasyadan ĝeldini sōlēdi (3) çok eskiden yāni tārini bilmiyis bōle ĝurulmuş_emme bilmiyim (4) dā önce yokārdaymışdı sōna burī inmiş_aşşarıya ēski ismi küçükburun derlē burī (5) sōnadan yenioba olaraK deyiştirmişlē bilmiyim nası deyiştirse (6) küçükburun_okunurdu bu bozeli huđūtu olaraK geçē burası (7) bozeli dā esKi köy_oldū için ama tabi küçükburun niye dedilē bilmiyim (8) ŝimdik sōnadan da yenioba olaraK ŝūdan yokādan_inmiş burī yenioba demişlē (9) öle yāni geçimi ni dērsen çifçilik seytin (10) fazla da geçimi çok üstün diyil yāni

köylerin arāzi ğıt (11) mazut gübre anasının gözü her yeri aştı zāten (12) ātizyenden sontajlan
çalışTımızdan satına geliyi bizim yaptımız māsillā (13) baraj_ōsa gene barajlı yerlē vā bedāvaya
māsıl yapıyi (14) ama bizim_ōle deyil ki yā bizi hattini aşiyiḡ meselā masraflā (15) şu anda
ġazancımızın üzerine çıktı_ōle yāni sulā kesildi (16) artizyennē kesiliyi yāni gölet_ōsa bēki dā
avantajlı olurdu Ta ātizyenne kesildi yā ġompile (17) çavuşlan_ōraştık_ōraştık yāni zōr
çektirdiK valla ūle (18) hayvanı bilmiyim biraz devlet testekliyi emme biraz dā desteklemesi
ġāzım burlāda

Köyün gelenekleri hâlâ canlı olarak devam ediyor mu?

(19) tabi canım şimdik esKiden dā şiydi meselā birbirine ġarşı (20) şimdiK biraz dā yobazlaşiyi
insannā avrupāyi olüyüz_a (21) avrupalı diyilē avrupāyi oliyis unnara daptımızdan biraz dā
geleneK göreneK gidiyi yāni (22) esKiden ġāvede oturamazlāmiştı meselā yaşlılā çekişirmiştı
(23) şimdik nerde sayġı biraz dā yoġsun (24) sayġıdan yāni halk_olarak dīnen ōle hēpsi
oġumak_ōle

Köy odanız var mı?

(25) yük şu anda ġāvelē çıktı köy_odaları bitti yāni (26) burda esKiden şurda oda vādı o hō ni
oyunnā yapāmiştı millet kendine (27) dā önce meselā bayramlāda geleneg göreneK develē
yapādı (28) bi sürü şeylerimiz vādı yāni ama bitdi

Hayatınız nasıl geçti?

(29) o hō sürünereK ġeşti evleniyimden baştasam yazık ya (30) çocuġ yaşta evlendik on yedi
yaşında on yedi yaşında evlendim ben (31) ġaçırdıK ev yoġ bubām bi sürü çolū çocū vā yedi
tene çocuġ vā (32) ben de cezāevine girdim evlendim sene ġaçırtık cezāevine kittik (33) undan
cezāevinden çıkardı bubam beni ġapalı cezāevinden_ā başarılıydı bubam da (34) e çıkādı bize
dūn yaptı tekrā kittik cezāevine ē urdan çıktıK (35) askerlik geldi işte evi pençereyi āştı
bubam nābāsan yap tedi (36) istē yap istēseñ benim_eviñ ġözünde otur dēdi (37) dada oldu
zāten bi de ōlan vā çalıştık adalara kittik (38) urlāda sürüne sürüne allā şükür (39) ōlan vā

yapılcağ bi tene dā üç_olan bi ğız vādı ikisini yaptık (40) bi tene vā işte bōle kısadan_annadiyin unnā da biri ezīnede işte fırında çalışıyı (41) bāçivancılık yapıyı hēpsini yapıyı amma zor geçiniyi (42) e ğız desen ğocada onun şeyi adamı celep o iyi undan sıkıntım yok (43) şindik bunu evercēs samsundan gelin_alçāz_eralde bōle gidēse (44) samsundan bi sevgilisi vā oğulda bi yerde çalışıyilēdi zāten (45) on sigiz mārıtta kafe vā yoğārda kafeye hiş girdin mi bilmiyim (46) bizim ezīnedenmiş_o kafenin sāyibi ğadir diye bi adam_olanı falan vā onun da bilmiyim (47) urlāda bi yerde çalışmışlā işte urlādan_annaşmışlā (48) gidēseK samsuna düñür kitçez bākām yakında (49) ben diyim alıkoptēr mi tutçāz ni tutçāz diyim (50) otobüs tutāsın diyilē bākām allah nasīb_edēse öle

Askerlik günlerinizi anlatır mısınız?

(51) elāzida yaptım yirmi gün_aqıl_astānesinde ğaldım adamın biri eñ_aqıllıydı bōle (52) nöbet tutuyim vallā şeyi kesmiş dēdilē sikini gesmiş_adam deli rapuru ālmaK_ için (53) bi de ğedim anā ālTıK cezāevinden şeyine göttük māyeneāneye işte (54) yaptırdıK_ unu iyīdi yāni bi tāne dāda deli yağaladıK (55) aqıl_astānesinden baya işimiz vādı canım zōr getidiğ_adamı (56) bizim_ārğadaş biraz bacaqları yamuğtı deliyi duttu (57) arabadan_inēken kelepçeyi sıyırmış masonet gelepçiyi bizim_ārğadaş bōle asılıvıdı düşüreyazdı (58) fırladı deli yoğarı gidiyi yağala dēdim ya (59) insannā geliyi hadi bizim deli cāminin_önünden asgeriyye atladı (60) asgerlē yağaladı vurcaqlādı ğayi bağardım ben askere askerlē yağaladı (61) bizim_u arğadaş dedim_a bacaqları yamuğtu diye top telin_ içine düşşē mi (62) ğomPile arğasına gitmiş_ öle bi māzimiz geşti yāni (63) top tel vā askeriyenin duvarınıñ dibinde yüksekten_atliyisin hani atlāsān atlāsın (64) atlamasan top telin_ içine düşēsın büle geniş iki metre geñişlīnde bi top tel vādı (65) bizim_arğadaş onun_ içine tüşmüş_ atlāken delinin_ arğasından deli sıyırmış (66) masenet kelepçeden ğurtulmuş_ yāni öle götüdük teslim_ ettiK ğayi aqıl_astānesine (67) emme bayā çile çektik_ öle yāni

Köyde tarım nasıl?

(68) sulama olmadı zaman tarım bu sene havalā yāmadı zāten boş (69) būdaylā olmadı yāni sulamalā da ātizyenden_öldündan biz beş yüze bi liraya domates satiyis (70) zāten_unun yedi yüz_elli bi lira şeyi vādır yāni masravı vādır (71) şümkü ātizyen bi de mazut dā pālī ārtizyenden gullaniyis (72) zirātçisiymiş şeyi gübresiymiş bi de çapaya da yōmiye vedin mi fite fit ğalası (73) hiç bi lire ğazanmayı bol bol telāşen_olu üstelik bizim küyün yüz_āne (74) meselā doksanı pazācıdır hepsi pazādadır bugün bilāssa bağ (75) üş dōrt tene bazar vā sāyilde ayvaçık dāil hepsi bazālādadır yāni (76) kendi malını satmasa aç ğalır ōle diycem bu ğidā gülüm be

Köyünüzde yatır var mı?

(77) dede şurda vā vallā bilmiyim bi deli vādı bizim burda çetmide (78) u bu çifçi derdi dede çifçilik yapıyı derdi yığma diyilē şurda emen ama para buliyilē urda (79) çok ğazmışlā dedeyi yā tārīhi para buliyilē yığma toprak yığması diyilē bilmiyim (80) ama para buluyilē urda dedede çok ğaziyilē iki taraflı (81) gömücülē vā bizim duyan geliyi erālde yatırı vā başke yok (82) mezālık yok yāni ōle tepenin tūmbēñ_üstü dede vā derlē bilmiyim (83) başka da yok yāni başka hikāyesi yok bu ğidā

Çocukken hangi oyunları oynardınız?

(84) yā bis çomağ_çomağ_oyunu oynadıK_işte dana deriz meselā (85) göbağlan oynardığ_ğoyunun yanında bayırda yā çam göbānı dikēsın vurusun işte o hō bi sürü (86) koşturiyidiğ_birbirimizi ōle yāni bayramlāda desen şeytan yapālādı deve yapālādı (87) deveye çanğ dağālādı iki insan girēdi öküzün bondür_üne biri önüne biri arğasına (88) bi kiletir bālālā üzerine hōrküç yapālā çivi çakālā çīnesinin_altına (89) bi eşşek kafası bulurlā yağaladı mı yalnız çivi onnu çivi (90) bātı mı yağalandın mı delē undan çok ğaçadı evlere koşturulādı (91) payā bi şiyilē yāni şeytan yā unda īne vādı siyah pi şī giyēdi (92) çok ğoşan_adam_olur_unnā u hemen yağaladını bi īneyi kağā geçē (93) vuru geçē vuru geçē şeytan_u vurup geştinden şeytan_ölmüş_oliyi yāni (94) eşşek yapālādı azılı bi eşşek_olur_ğız ğaçırılādı (95) ğızı ğaçırannarı tabi jandārma getiriyidi cezāsını eşşek kesēdi (96) sivilden iki tane jandārma tutā gelir ğızı ğaçıranı (97) eşşek cezāsını veriyidi üstüne çıkadı yāni çiyneği

Hoşça kalın. Bana söylemek istediğiniz bir şey var mı?

(98) sizin yapçānız bi iş vā mādēm urda aķılı adamlā vā hep ünüverstedē (99) kōlere çıkıp kōlerin sorunlarını meselā bu köyü nası ġāķındırıs (100) yā hayvancılıķ yapıyı bilinçsiz yapıyıs (101) e Őimdiķ geçiyi meselā bi kilo veren geçiyi nābıcan (102) veyāut meselā başke yerlerin mallarına baķıncesiye ġidā beŐ altı kilo yēdi kiloya ġidā çıkan geçilē vā u ırķtan (103) meselā aķılı yönetimlēlen ēyitilerek ġāķındırabilirlē meselā kōleri (104) veyāut inek_ōsun ġoyun_ōsun meselā (105) bizim ġoyunnā ķutu gibi ġoyun ifaķ ġoyun ni ġidā alır bu kiloyu (106) ēlli kilo alı adamda yüz_ēlli kiloluķ ġoyun vā yūs kiloluķ (107) ırķları getirip bi yāni bōle kōlere yārdımcı olurlā yāni (108) ünüverstelē meselā on segiz mart çalıŐiyi geçi üzerine vā dana geçi ürediyi (109) onun da öncülünü yapıyı ama kōlere tamamiyle ulaŐtıķları yok (110) icābında ulaŐabilirlēdi çok_uzak diyil ki bende geçi vā zānan geçisi (111) ama bu sene sattım azaltdım dā da satçam yāni bu sene (112) seneye dōrdu mu ġombile satçan süt para etmiyi kökten zarar_ıdiyıs (113) onun için satçan ni yapçānı ŐaŐıriyi adam benim_olan una yönelikti (114) meselā öğretmen_olan atanamıyince hayvancılıķ geçicilik çiftlik gibi bi Ői ġurcādı (115) Őimdik vazgeŐti zarar_ıdiyi yāni Őu anda bir_altı yūs geçi südü (116) onun için boŐ yāni çalıŐsan da boŐ ġoyunnā desen unnā da aynı

V.1/5

Bayatlar Köyü - YENİCE

Mustafa Karagöz (92)

Nasılısınız?

(1) doķsan_iki yaşındayın ya zor çıkıyım merdivandan (2) cāmiye gidemiyim ġāveye gidemiyim ne yapan

Deve ġüreŐtiriyormuŐsunuz.

(3) güreşTiriyódum aydına ğadā gittim aydında altın kopa aldım beri zamanda (4) edremiT burhāniye ğarāç ayvalık incirliova bütün_urlāda develeri küreşdirdik (5) çan biĝa gönen sarıköy her yerde deve pēlivandı benim áşşā yukarı başpēlivanTı (6) vādīm yerde şi yapıyódu bu damda deve vār baķ tē (7) urda bēlivan çok pēlivan emme benim dē (8) çānda herif baķtıramamıŝ burdan arķadaŝıy birisi iki devesi vā baķıyı (9) iki deve var bi adamıñ_ema iki birāder zenginmiŝ bunnar yoķla (10) işTe baķdıriyö burda epeyi küreŝtireceklē ama bu çok pēlivan bu deve

Askerliĝinizi nerede yaptınız?

(11) iskenderdoru hatay orda üç_ay durdum ver_eliñi izmir (12) izmirde durduķ üş Törd_ay ver_eliñi çanaķķale bura çanaķķale (13) otus sekiz_ay_askerlik yaptım çanaķķalede durdüm yer kepes (14) hinci ben kepeze gidiyim da durdüm yērde bilemiyim nērde durduķ nērde yattıķ otus sekiz_ay (15) her yer binā olTu her taraf binā yā (16) çanaķķalenin_ıçine baķāsañ içinde burdan yüz_elli mētre iki yüz_üç yüz mētre buyday yılı bu dam gibi deñiziñ ĝıyı ĝırmızı buyda (17) köylü dayılardan bütün köylēnden topladıla orayı yidıla (18) bi yāmur bi yāmur bi yāmür ekinneĝ çücükledi (19) hadi deñize dökdüle inönü inönü yapıyi bunu böle inönü (20) kaķtıla deñiziñ_ıçine iki üç kaķır ĝēldi kaķ_allah kaķ_allah kaķ_allah (21) işTe böle bu işle bu dünyānıñ_ışi ĝör ĝeçir dünyāŝı (22) işTe nāpalım sürttürüyüz_ışte ĝünümüzü beklēyis hinci biz ĝali (23) benim gibiler ĝününü beklēyiĝ dallā gitmeg_ıçin

Askerlik anınız var mı?

(24) ben yüzbaşınnan kaķıŝıydım sōnadan u yola ĝēldi sen_aķlıymıŝıy didi yüzbaşı (25) kaķın ĝetimiŝler askeriye yüzbaşı didi ĝe burā didi baĝa niye ĝetirttiñ_unu didi (26) benim habarım yoķ dedim ben ĝetimiŝlē didim ben bi kaķını (27) nası olmāyi didi nöbet çavuşu oluyuy da dedi (28) yüzbaşım ōle deme nöbet çavuşu olmaynan benim_ışim ĝarı çobanı mıyım burda bēn dedim (29) orduya dövlete hizmet_itmē ĝeldim burā bēn dedim ben (30) biz ĝālī tēriŝ_olcāz_emme şeyleri vērmeyles teskereleri vermedi (31) alaman harbi bi yandan harb_ediysi Sāten hārpTen çıķtı asKeriye türkiye hārpden çıķdı (32) ben dedim_evde ĝarınıy

simāsını unūttum yüzbaşım (33) sen dalğa mı geçiyiñ bennen didim be goskoca yüzbaşı olmuşlūñ va dedim (34) gittīdi ũ sabā ğadar yumuşamış sen_aklıymışiñ davārñda didi (35) bizim günümüzde bōle şe bu cenabetler gibi adam_öldürme adam bıçaqlama şunu yaPma yoktu bizim günümüzde hiç (36) dünyāniñ_öte bucāna git arabaya biniyiñ uyuklā uyuklā gidiyiñ ğonuşa ğonuşa gidiyiñ (37) ama şinci öle dē bir_askeri anğaradan şınğaradan erzurumdan yollamıyolā burīā (38) öldüriyı pezevenkle yolda bekliyiā askerleri öldürüyürlā öldürmēyiā mı yā (39) e yazık lam bu genşler nābacañ içimiz bozuk içimiz bozuk (40) çok bozūs çok bozūs çok emme Sor düzelir bu türkiye zor

Gençliğinizde nelerle uğraştınız?

(41) gençlimizde ireçberlik yapıyoduğ ğoyun çödu deve çödu (42) sır vardı kırk ēlli tene ğalabalīdi biz de ğalabalitık beş_altı cocūduğ (43) kimimiS ğoyuna kimimis sıra kimimiz deveye urdan öle idāre olduğ bittik kittik (44) evvelce bu kōy şurda iki kilometre yerde ataş_almış (45) cayır cayır kōy yanmış ğālmış om beş yirmi hāne (46) milleT bureye çekilmiş bureye beri urdan (47) e ünna u beş_on hānede bekleyen duru mu (48) cāmi yanmış mektep yanmış gelmişlē sapTan salakTan da ev yaPmışlā (49) kilimneri Tikmişleğ çadır yaPmışlağ biz ērmedik bilen u yangında (50) e biz yetişTik çocūs mektebe gidicēz babam ğalmış çanağkalede harpte (51) ne yapā mıñ anne bem mektebe gedicen diyōn_emme bi bölük anamıñ başında çocuk ğalmış (52) ğara göyneğ_istiyi yakālīg_istiyi āçtan bi çanta istiyi (53) evvelce ölēydi zengini Fākiri türkiyeniñ_ēr taraFı āçtan çantaydı bōle (54) emme şinci emvāyiçeşit çantalā çıktı arğasından sarınıyular (55) işte bōle bōle vaqıdı geçirtik bu ğunnere getirtik

Burası yörük köyü mü?

(56) biz yörüz yörük türkmennik yok türkmen köyü dē bu (57) bizim sülāle bu işTe türkmen laFı bōle gidiyi emme türkmennēde bu cāmi var mı (58) burda mināre gördüñüz mü türkmenlerde mināre yok cāmi yok (59) biz bütün izliyiñız mı bu develeğ küreşiyi (60) küreşirken ne diyi adamnağ yörüz diyilā dē mi (61) işTe biz de unnardanıs yörük bu kōyüñ kōkü yörük

Köyün tarihini biliyor musunuz?

(62) şimdi şu gayatepe var hurda kayatepeniñ burası bälmiş (63) ünnariñ bälari bütün ha burlardaymış şöle (64) o zaman işte bizde de açık ta gabadayılık vemiş (65) gelmişler adamnarıñ mallanıñ içine kendilēniñ de çömuş onnarıñ da çömuş (66) olannara vermişle pareyi almışla gönmuşla burie (67) o türkmenner edremit yanındadır ũ annadıñ mı (68) çam keserle çamı sen de kes bem Para çığaracām dediñ mi git ormandan al (69) bi mevķ al kes gabını soy odununu bi yanına çek (70) tomrünü bi yanına çek al Pareyi annadıñ mı böle (71) işte vallaha bu dünyā böle işte nāpam

Sever miydiniz devenizi?

(72) malını seversiñ içiñden seversiñ çalıştırıyıñ çalışıyıñ odun çekiyıñ zētini çekiyıñ (73) ben balikesirden çok şe getirdim yırtımalı getirdim böle (74) araba yok diraktör yok dakısi yok (75) ben balikesire gidiyim da bi üş tane ya beş tane araba görüyim ta onla şe jip mip şunu bunu görüyim yoksa hinci beş metre gidincē ğada üç tane geçiyi yanımdan (76) on Tane burdan geliyi yirmi tane burdan geliyi öle (77) balikesirden yük taşıyordık şimdi u zaman direktorlā çıkTı (78) arabalā çoğaldı isannā çoğaldı hepsi boladı boladı emme içimiz bozuk içimiz bozuk (79) yazık lañ o ölenneriñ golu kopuk bacā gopuk (80) tā öldürüp turulā polisleri (81) geçecē yere mayın gömüyölā şunu yapıyölā bunu yapıyölā öle

Kaç yılında doğdunuz?

(82) bin doğuz yüz yirmi yedi emme üç ay benim askerlik (83) biz edremide balytıķ edremide baba yok (84) anne birine yazdırıva diyi yazdırmayıla (85) bennen doğannar askerli yaptı geldi ben burdayım tā (86) gittim şubeye kendim gittim bennen doğannā didim yüzbaşım askerli yaptı (87) muhtar gelsiñ buraya dedi muhtar getti (88) bi kayıt yollamış yarın gelsiñ buria demiş beñ vardım ũrā (89) hemen gitçēñ mi didi hemen gitçēm dedim hemen gitçem (90) işte yaptık askerlik onu da yaptık geldik nāpalım

Kırıklar Köyü - YENİCE

Emin Korkmaz (70), Fatma Korkmaz (70)

Köyün adı neden Kırıklar?

E.K. : (1) benim duyuşuma şīme göre heralda seferbellik zamānında kırk tāne deliğannı vāmişTı (2) kitmiş dönüşü olmamış o zamannādan yāni soy_üsümnē bi de verilmeden dā evelde (3) üle kalmış bu kō kırıklā diye

F.K. : (4) savaşda galmağ vā dē mi bu gēñşlē

E.K. : (5) emme ġāri hangı savaş oldūnu urasını hatırlıyamāycām

F.K. : (6) kırk deliğannı vā işte kırklā diye undan Kāmış bizim burası (7) kırk Tene deliğannı olunca (8) savaşda mı ġaldılā u deliğannınā nōldu bilmem ġāli (9) unnarı biz bilmiyis kine

Eski düğünler nasıl olurdu? Kendi düğününüzü hatırlıyor musunuz?

F.K. : (10) e düyün_ölma mı ġuzu bizim düyünnē davulnan_oludu evelden (11) kúçek müçek yoktu ku sizin_ırlāda kúçek vādir

E.K. : (12) bizim burlāda işte bizim zamānımızda küreş oluyudu küreş yapıyilādi (13) işTe düyünde küreş düyün sāyibi küreş yapādı (14) emme şinci ġāri yok hinci davul de yok (15) caz geliyi epsi üş dört sātta bitiriP_epsini bitiyi gidiyi

F.K. : (16) evelden bēyaz gelinnik mi vādı ġuzu (17) evelden al gelinnik wādı hinci şıylēden çıkıyı ya hani (18) kōlēde bi al bōrüyülē yā başına bizim ēveldeñ_üledi gelinniklē (19) hinci ġāli bēyaz gelinnik vā ġāli unnā vā (20) modalā hinci deñiştı ġāli

Kına âdeti var mıydı?

F.K. : (21) kına olur işte eskiden kına aynı olurdu be (22) hinci yapıyılā kōlēde nası görüyünüz yā televizyunnāda izliyiñiz ya

E.K. : (23) ōle ādet ōle kına çövürme yoĸtu canım gizlidi (24) ōle gēñşlē şōle bōle peK ğız_evinnen_ılgisi yoĸtu (25) her ſiy doāldı yāni kimsenin kimseden ſīsi yoĸtu (26) emme ſinci ğāri her ſiy deñiſTi

F.K. : (27) hinci gēñşlē kendi bulıyu ğuzu (28) evvelden ğaç göç vādı ğaçılırdı birbiriñi gōrmezdiñ (29) hincikinnē ğālı ğol ğola geziyiñiz dē mi (30) ğāli kendiñiz beyeniñiz ğız_ōsuñ_ūlan_ōsuñ (31) bēyenip te ōle olıyū evelden_ōle olmüyütu ku

E.K. : (32) ana buba ne dirse olur ya da mecbur olmasa ğız_ōlan birbirine kaçālādı

Elektriĝin olmadığı yıllarda nasıl vakit geçiriyorsunuz?

E.K. : (33) toplaniydıĸ ğāvēye ğāveden eñ_evelāda da cāmidedi

F.K. : (34) lōküz yenādı bi lōküz vādın_evelde hani tüplē vā ya (35) bu tüplere lōküz vā biliyiñ mi unnarı bilmessiñ

E.K. : (36) ayrı ğāz lōküzleri vādı canım ğāznan yaniyidi

F.K. : (37) lamba asılırdı bōle duvārlara hinçi vā bazı gösteriyi televizyunnāda (38) ğuzu aſlık tokluĸ pi ſī yapıviriyim mi size

Köyün geçim kaynakları nelerdir?

F.K. : (39) hayvancılık

E.K. : (40) çifçilik bırda bıydī çavdar ārpa yulaf (41) mısır musur ekiliyidi emme mısır_ıſi ğāli kesildi hayvan büyük hayvan vā (42) ufaĸ ta vā āmme çoĸ ğoyun as keçi hiç yūĸ zāten

Köyde meyve yetişiyor mu?

F.K. : (43) yimiſ aramadıñı ğā yimiſ çoĸ (44) topliyivisek yimiſ götüſeñiz_emme

E.K. : (45) kendileri toplālāsa dā güzel (46) kendi elinnen topliyiP yimesileri dā başKa

F.K. : (47) yir misiñiz hē yir misiñiz yirsiñiz_emme (48) arabanıza gūr da götürü de
yirTiñiz_olum_e işte ĩzirlēde

Bir gününüz nasıl geçiyor?

F.K. : (49) sabāleyin bu emin_amcañ ineklere gidiyo (50) ben gākiyin namazımızı ğiliyis tauqları
açiyim ben tışālāda (51) bāça suluyun ũte beri nāpçaz burlāda köy yirlēnde ğuzu ōle işlē (52)
hayvannāmız bizim tā mezērlık vā yā mezērlīñ yanında hayvannāmıs ineklēmiz_urda ğārşıda
(53) gelikene ğörmüşüñüzdür belki hinci bu ikindin_öldu mu gidiyi ineklere gidiyi bu

E.K. : (54) bende dōrt tane vā öteKilē kısr dönemine ğeşdi (55) ineklē kısr dönemine ğeçiyısa
azaliyí sūt yarıya düşüyü

F.K. : (56) kimini bırakTı sāmiyi kimine ōlan çok bēş_altı sağım vā

E.K. : (57) sekiz_on tāne inek sağım vā

F.K. : (58) ũn tane vā çok sağım va da bizim satiyi bu (59) üreTmiyi çok kendine ğöre ben
yapamiyim ben gidemiyiñ (60) kendi yapıyı kendine ğöre yapıyı bu dōrt_inек çok bilen (61)
unu zōr yapıyi zāti saba ezeni ğārí öldu mu namazını ğiliyi hadī mübiletnen damnara

Köyünüzde hayır yapıyor mu?

F.K. : (62) olur ya olur

E.K. : (63) hıdırillezde mayıs_ayında olur

F.K. : (64) u zaman mayıs_ayında hayire geliñ de siz_u zaman ğörün bağ (65) siz televan_ediñ
size bildirēm (66) kēşkek yapıylā hāpsini yapıylā işTe hayırlāda

E.K. : (67) mevlit oğurlā hocalā

F.K. : (68) sīr dana kesiyilā sīr keselē

E.K. : (69) aşşā yoğarı çivre küylēñ hepsinde vādır_ayır

F.K. : (70) hiç_ayire dēnK gēlmediñiz mi siz (71) bu kōlēñ heP hayiri yapılı kō hayırı geldiñiz mi hiç (72) ğūca hayırlara geldiñiz mi baĶ gördüñ mü (73) bu çuĶurābīñ heP burlara geldiñiz mi (74) bu çırpılara bu ğowanÇılara hēP geldiñiz mi (75) ğāli ũrendiñ hayırlara gelisiñis

E.K. : (76) ben de ğliyin namazımı da siz_oturun hiç depinmeyin

Köyünüzde Hıdırellez nasıl kutlanır?

F.K. : (77) ā dē u bizim hurī çēşmeniñ başına çıĶālā ũrī depeniñ başına (78) yımırta ğıriyilā Ķola götürüyülā yimek yapıyilā ayni piknik yapıyilē ye (79) hani ōle yimek götüriyilē yapıyilā (80) buriyi bōle eve gelen_ōlusa burda evde yımırta pişiriyiz gine (81) yimeK mimek yapıyız hadırellez diye yapılma mı ğuzu (82) kō yerlēnde ille o yapıyiyi ādet Ķasabalilā yapmiyidir_emme

Ateşin üstünden atlanır mı?

F.K. : (83) aĶurmacı diyiz_e unu yāpıyu ğenşlē unu yāpıyilē (84) ārdıç topliyilē baĶ bilip turu unnarı (85) unnañ_üstünden hoplıyü ye ğızlā topliyü unnañ_üstünden (86) ataş yaĶıyilē ğūcamannā hopliyemez de gine ğenşlē hopliyü (87) yapalā gine emme ğāli kōlēde ğenç mi ğaldı ğuzu (88) ğenç Ķalmadı Ķı kōlēde çat pat işte az ğādı ğenşlē (89) tışārdaki ğenşlē toplandı mı hinci bayram_ōlcaĶ_a (90) tışādagi ğenşlē hepsi toplanı köwe ğā hēp tışādağinnā gelir (91) Ķasabada yoĶTur Ķasabalilāda binādan başge bi şı yoĶ Ķu ğuzu nēde yapçaklā

Mantar toplamaya gidiyor musunuz? Hangi mantarlar toplanır burada?

F.K. : (92) mantara gidilir sarı bi mantar_ölüyü ya bi hani ērgenden (93) ni zaman çıĶıyı u hawalā yādı mı ğüzün mü çıĶıyı (94) u zaman çıĶıyı unnā sarı sarı ölüyü ya hani mēlki sarı melki diyilē yā (95) sen_ārmutçuĶda duruĶana ğörmüşüñdür belki de (96) çok ğözel sarı melki olur_ū (97) ufaçıĶ_ufaçıĶ_olur_emme çok daTlı olur yimiye unuĶ sarı olur (98) bi de bibērçıĶ_olur ğırmızı melki olur biliye mıñ (99) baĶ biliye baĶ_ārmutçuĶta duran_o bilme mi bi

de sarı melki olur (100) çaltı pitī diris ādıçlāñ dibinde u çok datlı olur_u (101) emin_amcañ hemen gidüyü de b̄üle paşatnan getiri unnarı (102) et gibi olur_unnāñ yimiye bāzi inçeçik_inçeçik bacakları olüyü (103) ūle inni inni olüyü yā b̄öle unnarı deli diyi almiyiz biz bağ (104) iyi olüyü bibēr be kırt kırt_olüyü emme ğuzu daTlı olüyü yimiye de unuñ bağ (105) ğırmızı melkiden eyi olüyü unuñ yimiye (106) ğırmızı melki az kekir_oliyi yimiye emme u bēyazıñ datlı olur yimiye unuñ

Biz müsaadenizi isteyelim.

E.K. : (107) arabeyi nērde bıraktıñıs siz

F.K. : (108) burī ğıdān ğēlseñize tak̄si burī ğıdān geliyi (109) evi nāsı bulduñus kim diyividi burī (110) iyi çıkārttırdılā sōrmānan niylē bulunur dē mi

E.K. : (111) hani şöle bi ilişkimiz_olaydı telefon numaranız_olaydı ben sizi urlāda yollāda ğāşılādım

F.K. : (112) ırımdan ğırımdan buluşiyi īsannā (113) teleFon_olmasa nērde buluşçāñ_a ğuzu teleFonnā çok_iyi bi şī bağ (114) teleFon_olmasa nērde bulcāz_inci sizi biz ğōrmiyiz bilen (115) teleFonnan annaşır ğonuşan ğonuşuliyi bağ (116) evelden teleFan mı vādı ğuzu pi şīlē yokTu (117) kōrlükdü evelden hinçi ni vā ana bēylik hepsi vā (118) kıstamboludan ta burlara ēKmeK dāvāsı dē mi a ğuzu (119) ta nērlēden burlara geliniyi bağ (120) bağ yiñicelēde durmuş hiç habarımız bile yok (121) hiç duymatık ta bağ u zāmana sūylemedi pāgize añdı u bize emme (122) benim didi oğul_ārķadaşım vā da ārķadaşımıñ_olu vā didi emme (123) nērde oldūnu bilmiyis ki televanda sōledi bize emme

V.2/1

Çiftlik Mahallesi - AYVACIK

Ünzüle KAYGIN (85)

Köyde nasıl zaman geçiriyorsunuz?

(1) oturup dururum ğuzum oturüyüm yātiyim (2) iki üç tavuğ var dama varırım ũrdan dönerim geri (3) mutlakā tavuğlara bağarım sulāi yōsa su ğuyarım ğanağlāna (4) yem yōsa yem_atarım_öğlerine döner geri gelirim_ölum iřim bu (5) oriye de hemen gitmem ısıcağta filen gitmem_oriye (6) bi ölerden sūna giderim bi de sabālā giderim (7) oturup durüyün ğuzum yātiyim öturüyum (8) yanıma gelen_oluşsa bu gelir bāzi kırğta bi (9) bu çocuk ta nişannanmış tē uza^klardan alacāmiř (10) gelin_alācamıř assığ ğüle ğüle geğinsiñ bi yastıkTa ömrü geğsiñ ğuzum (11) ben_öyle dirim baĒ evlenennere (12) allah mesút_itsiñ allah bi yastıkta ömrüñüz geğsiñ ğuzum dirim (13) āmin dirle yāni bana oyle duwā iderim onnara öyle duw_iderin evlenennere (14) nāpām sen nīdēnsiñ ğuzum

Hatırladığınız bir türkü, ninni, mani var mı?

(15) ğızılığlar_oldu mu seelere doldu mu diriK (16) unuttum ğuzum bi şiy ğalmadı bende (17) ben_ebisini tamamladım ğāyi de be^kliyim_işte ne be^kliyim bilmiyim (18) ğörecēm ğörgü mü var yavrım duyucām lāf mı var (19) bilmiyim yaşiyım_işte ũle yaşiyım

Hayatınız nasıl geğti?

(20) hayātım nāsi geğti ğuzum fakirlikle (21) ilkin çok fakiridik hindi iyiyiK de ilkin çok fakiridik (22) demir kesdik tāta bişdik tāta bişdik ğuzum üf elde tāta ömrüm (23) böle yömiye de yōdu ēsKiden ğuzum (24) tāta biçerdik_emme yömiye yōdu yömiyeye gidilmezdi (25) tāta biçicēz ğaçak tāta biçiceñ de satcağ da para alacağ (26) onu da kimisi vērmezdi pareyi kimisi vērmezdi tātayı aldı mı (27) kökü ğaçak dirdi devirlerim sizi dirdi devirlerim sizi dirdi

Köyün geğim kaynakları nelerdir?

(28) burda hayvāncılık ālem işinde ğücünde işe gidiyu (29) bizim hayvanımıs fılan yok ğurbannıĒ ğuzumuz var_ōda oralarda damnāda (30) tamam malımıs filen yok kime kidek mala (31) mala da görürseñ bakılır_ölum mala yörücēñ de bağacağ (32) damda ğapalı olmaz_o bayıra götüceñ yayacağ o^latcağ (33) zamānında çōdu ğuzum ātmıř tāne de geğim vādıdı zamānında ātmıř tāne geği (34) böle sādım ātmıř tāne geği olanım ufādı olanım ufādı ğuzum (35) ātmıř

tāne geçi sādım zamānında sūna teK geçiye bāktım iki geçiye bāktım dört geçiye bāktım eme sütlüydü geçilēm (36) āÇıK da pa^kla Fılān verividiñ ñi geçiye geçiniñ memelē bōle olur bi de böyle ğākārdı böyle (37) inek memē gibiydi ğarnınıñ altı nah böylēdi (38) baKmaz olduñ ŋu hePisi bitiyu ğuzum hepisi bitiyi bāKmaz olduñ ŋu hePisi bitiyu (39) çoK ğünneri geçirdik sorluK çektiK olum emme şindi irātık emme (40) ister oluyúm irāt ister olmayım ben gidiyim (41) ũna da biñ şükür allā biñ şükür ğuzum (42) aha baKıyiler olan gelin aha işte burda (43) sufra ğonsuñ nene nene ğaK ğaK ğaK ğaK yi ğaK yi yi (44) beni āç ğalacaK diye ā^klı çıkar āç ğalacaK diye beni ā^klı çıkar (45) ğaK nene nene ğaK ğaK (46) elimi de dutuveri ğaK ğaK (47) bu pastun da bundasa bi yere gidemem yürüyemem (48) o da ēltimiñ eviydi öldü ēltim öldü adamı öldü (49) benim adam öleli otuz seneyi gēşdi benim adam öleli otuz seneyi gēşti (50) otuz iki seneydi işte geçen sene otuz üç sene oldu boşvēr (51) gidelim fēlan diyen yok baā gidelim fılān dimiyile baā gidēm dimiyile (52) emme benim hePisi tamam ğuzum benim hızmattım Fılēn ğalmadı ğay (53) hePisi tamaldı hebisi bitti (54) anañ babañ varı söyle selām söyle (55) āssıñ kim āssıñ kimneřdensiñ āssıñ

Atatürk'ü gördünüz mü?

(56) görmedim onu ğuzum benim ğārdaş far^á mustafa ğardaş (57) mustafa ğardaş dedi siz atatürküñ çocuklāsız didi baā (58) oKula fılān bizi vermezlerdi ēvēlde ğuzum vermezlerdi oKula fılān (59) eveli oKul yōdu oKul yōdu eveli (60) atatürküñ çocuklāsız siz didi benim olan ğardaşım varıdı bi ğüçüm (61) öldü ğuzum kimsem ğalmadı (62) ne amıcam ğaldı ne dayım ğaldı ne nenem ğaldı ne yengem ğaldı

Eşinizle dağda nasıl tahta biçiyordunuz?

(63) tāta nası biçerdik zamānında kırk tane tāta biçerdim ğünnük (64) üç tane ēsKi adam varıdı bi benim adam varıdı iki de ğayınarı varıdı bi de ğaynata varıdı (65) onna yontardı biz hemen biçedik (66) kırk tane tāta yırtık bōle bi yin tāta (67) çok çalıştıK ğuzum çalışmaynan ēdindik yāni (68) bu dirilī çalışmayna duttuk (69) dālara gittik orman temizledik yāni hōkūmete (70) orman temizledik çam dikmeye (71) ōrdan hēndi sıKortalı olduK ordan sıKortalı yaptık (72) bi

sene bi sene didi şef şef didi de bu sene ğalıñ burda didi sizi ğadrolu yapacām dedi (73) ğalmadık ğuzum ğalmadık körük açık kör (74) yumuğ kör dēl de açık kör annadıñ ıñı (75) parayı bıraktık ta geldik puriye öttuğ puriye parayı bıraktık ta geldiK öttuğ puriye (76) ne işi ni yāptıñ burda öttuğ yāktıK_ataşı öttuğ başına yā (77) ğafa çalışmamış ğafa çalışmamış üř döt sene geşti aradan (78) oğlusı sūylendi üř döt sene geşti aradan_emme ğuzum (79) durmadığ_ışte durmadığ_ürda (80) durmağ_tedik durmağ_tedik ayā ğaktık yá

Köyün geçmişi hakkında ne söyleyebilirsiniz?

(81) bunnar da akrabā torunu yāni akrabā torunu bunnar da hep halamızın (82) ben dayılānın geliniyim ũnnāñ neneleri babanneleri benim ğaynatanın ğardaşı (83) hep akrabayığ yani akrabayığ bunnān da hep kökü akrabā yāni (84) dünnede en yavus eliñiden ne veriseñ o yavus eliñine ne veriseñ_o yavus (85) bi de yavuz geçinirseñ yavuz geçinirseñ o yavuz ğuzum (86) nanğór gelmeycēñ bu dünnanın üstü varısa āltı da var (87) çanağkalede bi ğardaşçın ıñı var hiç yoğ mu ğardaşın (88) benim_üş teneydi dada bi ölüm varıdı iki de ğızım varıdı (89) ğızların biri ğúççükğuyuda biri ediremiTde ğızlar yoğ (90) olan bağar bizim olanna bağar ğuzum (91) bizim aneye babeye olannar bağar bizim türkmenlerde biz türkmenik (92) zeytine gidiyoğ_ölüm yörük ğarısının biri dimiş te siz dimiş ğızılbaşsız dimiş (93) āmin de yapsağ bayrağsız dūn yapmağ bayrağsız dūn yapmağ (94) bayrağı çoğ severik yani bayrağı severik yani kökümüz sever yāni (95) türkmen_olduğtan sōna sever bayrağı (96) olsun olmaşın demek bayrağsız dūn yapmağ_ıç (97) bayrağsız dūnümüz_olmaz āmin de yapsağ ille bayrā çekerler (98) ğenşler çeker bayrağı geliniñ_öğünde ğenşler çeker bayrağı

Hıdırellez gelenekleriniz nelerdir?

(99) hidirrezi hidirrez ğún yime içme yaparığ böle (100) aylağ otururuk yāni herkes evinde olur (101) sufra çıkarırlā sufra çıkarırık yāni (102) sufra çıkar herkes_emme biri dēl herkes sufra çıkarı (103) şurda ğayve var orda herkes sufra olur (104) yirler içerler orda ertesi ğún şeye giderik mezerliē giderik (105) mezerliē gideriK_ölüm orda olağ keseñ olağ keser ğuzu kesen ğuzu keser (106) o ğún yir_ıçeriK_orda ordan ğāğarığ_ölüm (107) o āşām yatarık ertesi

ğún sabānan ġāḡtıḡ mı ince bazlama iderik ġardala (108) ince bazlama bazlama iderik bazlama (109) ona ġuyduḡ mu sepeTlere ḡasalara (110) tekke tekke dede var ũrda tekke dedesi var (111) ġaba āşlar var bōle bildīn gimī dēl (112) ġaba āşlar var bōle bildīn gimī dēl (113) ev gibi bōle ġocıman çok senelik ġaba āç (114) orala yazarıḡ çulla kilimnēmizi (115) yazarıḡ dōşe^klēmisi oturruḡ ũrda gine keserle bi ġuzu (116) orda yir_ıçeriK ġuzum ġoñşucaḡ emme (117) hemi de hēpimiz bōle köyceḡ giderik (118) orıda da yir_ıçeriḡ_ōlum hidirilez biter hidirilez biter ġuzum

Saġlık sorunuz var mı?

(119) ben ameliyāt_oldum ġuzum hidirilezde ġaç sene oldu bilmem (120) buradan burdan burdan mememiñ_altından buriya ġadaḡ yarıldı (121) ha burama ġadaḡ yarıldı ölmedim ġuzum ölmeTim (122) emme yidirdiñ ñi şıḡortaya fele bāḡmıyo yidirdiñ ñi çok yavuz baḡıyūla (123) ātıḡ yidi yezēnesine vardıḡ muāne etti beni (124) midem_āriyü midem_āriyü safra kesesi āriyimiş benim_emme midem_āriyi benim (125) vādıḡ benim ġúççük torun ġōttü beni (126) hidirilez ġún kestile ġarnımı hidirilezi ũrda geçirdim (127) yerim vardı başımda ōlanna geldi geldi gitti (128) ezīnede oldum ezīnede oldum çok çile çektim ġuzum_ámme buna da şükür_emme (129) çokça ġaldım birez ġuzum çokça ġaldım (130) allā biñ kere şükür gine de allā biñ kere töbe ōsuḡ (131) şıḡāt_ıtmeyim gine de ġünāı olur belki ġünahı olur belki (132) şıḡāt_ıtmeyim allā şıḡāt_ıtmeyim (133) be^kliyim_işte ġuzum yātiyim burda burda yātarım oturūrum (134) işte bi dama varı gelirim eviñ_ıçine giderim

Hoşça kalın. Bize başka söylemek istediğiniz bir şey var mı?

(135) ġaçımız ġöçümüz yúḡtur (136) baḡ bā baḡ ġaç ġöç yoḡtur bizde (137) bōle hep otururuḡ kimse kimsiye yan baḡamas (138) yan baḡmaḡ yoḡ yan baḡmaḡ yoḡ (139) hiç ġaçımız ġöçümüz yoḡtur yani birbirimizden (140) dā başḡa ḡóyler vardır āzımı ġapadır (141) āzıñı ġapatmışıñ ġıymetiñ yoḡ (142) bunuñ ġarısı bu benim ġúççük torun baḡ (143) seniñ_ādıñ ney

Çiftlik Mahallesi - AYVACIK

Bağdat Bakan (61), Yeter Kambur (54)

Akrabalık adları farklı mı sizde?

B.B. : (1) annanneye eci diriz bis babanneye ebe diris işte öle (2) dayılarına dayı diris gerisi normel öle işte (3) ne ğonuşcuğ ğuzum

Saçınıza neden kına yakıyorsunuz?

B.B. : (4) başımız āriyi çocūm ırāsız olúyuk (5) kınayı başımıza yaqtımız zaman dindeniyū (6) ārisı geçiyu gibilerden yakıyus öle ğına yakıyis

Düğünleriniz nasıl olur?

B.B. : (7) nası olur

Y.K. : (8) dünüñ başladı ğún di

B.B. : (9) hadi ğuca yiter yārdım ğitsene (10) benim bōñ ğafam yavuz dē

Y.K. : (11) gebez düzeriK di sōle

B.B. : (12) sali ğün geline bōle kepez düzeriz ğuzum bōle dülbenTlerden

Y.K. : (13) bālarıK bōle bunnā bōle bālala bunnā çeşit çeşit bunnā (14) bālarıK bi ipe orteye de ğızı otuturruk (15) unuñ başına öle bālarığunnā salı ğún (16) şarşamba ğünü de unu alırıK geline giydiririk (17) davullālan ğız evine gider u

Düğünlerde eğlence olmaz mı?

B.B. : (18) yaparla eylence ūlmaz mı

Y.K. : (19) āşamına eylence olur

B.B. : (20) caz yapıp dutarlar

Y.K. : (21) caz olur

B.B. : (22) cazda gençler oynar öle yaparıs

Adınızı kim koymuş? Bir hikâyesi var mı?

B.B. : (23) dedemiz guymuş dedemiz oralarda askerlik yapmış (24) sâ selim dimiş melmeketime dönersem ölümüň çoçuklâna dimiş (25) birini medîne güycâm dimiş birini bâdat güycam dimiş (26) dedemiz guymuş ya çok şeyler yaşamış guzum çok çok (27) çok şeyler yaşamış oralarda (28) bōle derelerden bōle güldür güldür gan_ağardı gızım dērdi bize (29) bis_ufacıktık_emme beynime girmiş

V.2/3

Tuztaşı Köyü - AYVACIK

Elif Özpek (68), İbrahim Bodur (68)

Köye neden Tuztaşı adı verilmiş. Biliyor musunuz?

i.B. : (1) biliyom şimdi göçebeçilik hayâtı varımış geçilerlen gıranđan dāya giderimiş (2) dāda da gurt çoçmuş burda da su war ya çayda (3) çayda meseLā duz daşı geçilere duz vermek için daşlān_üstüne dus sererlermiş (4) hālē dā da geçilere daşn_üstünde duz veriz yāni (5) onnā pi seferde yīdi mi geçilē tabi yāladı mı mecbur suya goşacak (6) a ōndan duzdaşı duzdaşı bu duzdaşı undan gālmış bu köyün ismi yāni (7) duz verildī için gālmış ōrdan göçebeler dāya çekilirimiş yāni dāya (8) hālā da dā devām_idiyu göçebeciliğ_ayātı devām_edyū yāni hālā günümüzde (9) o zaman burlarda gālanna suyuň bol_oldū için çayla ha bu suda idāre ideris (10) daşları sıralıyalım buriya duz verelim geçilere geçilē bol bol su içsiñ (11) ē duzdaşı duzdaşı hālā duz daşı gidiye köyün_ismi duzdaşı yāni (12) o daşlarıň sāyesine ālmış yāni köyün_ismini ūrda sekiz doçuz_āne varımış (13) yāni onnar da göçebecilik hayatiymiş_amma keçe barakaları varımış burda unnarıň (14) tabi biz ērmedik keçeden barača varımış (15) yidimis çarşaf yāni

şindi yemek çarşafı var yá geçilēn derisinden yapılrımış (16) içiniñ_etini yirimiş derisini de ğırklarımış güneşte ğuruturlarımış (17) dārcık dirlermiş_una surfaya yaparlarmış (18) ikisini üçünü bi areye getirirlermiş bōle onu surfa yaparlarmış yāni (19) meselā peyniri bile u şeyi ğıřlıĸ peyniri deriye kömerlermiş (20) tulum dēnilirmiř_ona ama biz dārcık diyoduĸ yāni (21) peynirleri ũ Őeye dārcıklara ğonu toprā iyi ğazarla ğazarla toprā (22) yatırılarımış_onu üstünü örterlerimiş yāni bozulmasıñ amacıyla (23) ğış üstünden gečeř ērtesi ğış gečeř (24) çıkar gene aynı durur senin kömdīn şekilde duru (25) topraĸta bi Őey_olmas e bizim biltiklerimiz bunnar

Kōyün geçim kaynakları neler?

İ.B. : (26) köyüñ geçimi önce burda tātacılıĸlan örmandan Őeynendi (27) burdan küçükķuyüye biçerlerimiş tāta biçerlerimiş mader beř_on (28) sōna burda iřte u kerestelē çoĸ (29) meselā kirişleri kiriş tiriz biz baĸ bunuñ_uzunnūnda dā uzun belki de om metre om beř metre uzunnūdaki kirişleri çaya atarlarımış (30) dūrte dūrte dūrte tā ğırañ ğolañına götürülerimiş suylan sūylan götürülerimiş_ařřā (31) orıya ğadar ğötürdü mü bayramıç çayından yoĸārdan_ařřā bura burdan_ařřā ovalara o kirişleri satarlarmış türkmennē (32) tātacılıĸlan geçinirmişle sōna sōna maĸtā ālinde meselē devlet kestirmeye başlamış (33) e u zaman da bōle ızğara Őey varıdı bōle moturlu bi Őē o ālet yoĸtu (34) keman bıĸcısı varıdı bi de üstünden bōle biçmeli bōle bıĸcı varıdı (35) ũ tāta biçer altta ĸadın üstte erkek bōle řar řur řar řur řar řur řar řur tāta biçeris (36) u tātacılıĸlan keresteciliklen geçinmişle burlarda (37) ayazmada meselā Őeyde çañda bōle ũrlardan gelme bunnāñ burdaki meselā seKiz seKiz_āneymiş burası (38) seKiz_āne nerden geldiñ sen ben çañdan geldim sen ben yeniceden geldim (39) yāni orlardan yāni yūsek dālardan gelmişler burlara ete^klere gelmişle (40) yüz_elli tāne geçi varıdı bizde geçi (41) yüz_elli geçiniñ peynirini ĸořuburnuna bu ezīneniñ küylüklerine burdan dařırdıĸ (42) ōdan buydey verileridi bize buydeye para yoĸ (43) buydey arpa ne veriseñ ne buldūsañ orıu alıp geliyoduñ peynir verip_alıp geliyoduñ (44) ōle para aĸşamı varımış_āmmā zenginlerde sende bende deyilmiş yāni (45) fakir fıĸarāda para yoĸmuř_ōle bayramıç_ovasına orā giderlerimiş oraĸ piçerlermiş (46) bu tāleye ğaç kile on kile tōm_ektīseñ on kile tōma biçerlermiş bu tarleyi

Köyde önceden dokumacılık yapılıyor muydu?

E.Ö. : (47) yapiliyödü yapıyötük ğuzum biz_éskiden hindi unnā bıraqtık ğay (48) böyle bak ğoyunnarın sümennerini böyle yıķardıķ (49) unnarı ğurudurduķ yünnerini yapā dirTik biz_unnara (50) unnarı ğurudurduķ unnarı böyle kirmen vardır şüyle şüyle (51) ona da bi şey daķarla bölē ok dirler_una (52) unnen ēirtik_unnarı ēirdik unnarı bükerdik (53) boyārtık_unnarı boyārTık unnarı doķumaçılıķ yapārTık (54) böyle ıyārTık da üş dört ğarı böyle ölçertiğ_unu ıyārtığ_unu (55) doķurtuķ_unu şeyderdik pazarliyamazdıķ (56) sōna unnar yapıldı yapıldı sōna buriya bi halı ğursu geldi (57) halı ğursuna gittiK bizim benim ğız da gitti (58) bizim önceki yaptımız çul yürük çulu dirler böyle (59) irenkli irenkli şüyle şü renk şüyle şüyle (60) sōnaķı bizim ğızların yaptı kök boyadan boyama (61) hocaları geldi böyle Puriya unnarın ũnara örnek verdilē öğrettiler unnarı (62) benim ğızım dört tene doķudu bi halı ğursunda doķudu üş tēne de başka doķudu (63) emme ben yārdımçı oldum_una ıyķılarını ıyķılını ērdim arğaşlını ērdim (64) böyle doķudum ona ben yārdımçı oldum (65) u da evde şimdi ellesin benim ğız eñ birinci haliyi süper_aliyi çıkarır (66) ā bu amcanın hanımınnan bi yere gittile ğursa (67) üç kiři bi halıya ayrılTıla böyle tezgahlar var (68) ğara ğız varıvırımış ērkenden varıvırımış ğara ğız ēvden sāden_az iTmes (69) onu doķuyuvurumuř bunun ğarı varıvıdı mı benim ğızınan onju sökerlerimiş (70) çekişirlerimiş çekişirlerimiş ũ gideridi āleyāraķ ēve ya (71) öyle bi şeyler oldu işte ölüm yaptık (72) şimdi bi şey yapmeyik ğāyi ārtık yāşımız geşTi ben āTmıř sekiz yaşındayım (73) ğāyi bıraqtık_ölüm ğāyi kendimize zor bakiyik ğay (74) olannar_uşa^klar giTdi ğúççükķuyulara benim_ölüm buranın muķtarı (75) benim_olan üş dönemdir muķtārılıķ yapıyö purda işte on dört senedir (76) ē şimdi ğāyi ben bi burdeyim iki ğızımınan bi ölüm vardı (77) unnā da evērdim çıkārdım yalısçeyim burda (78) bi ķaribençik bi neneçiyim ben (79) çuludu bizim ToķuTūmus_ölüm çul dirdik (80) şüyle indi unnardan yoķ ğayri yapan yoķ ğay (81) āslında ölüm biz_unnarı hiç yapmamamız_ılāzımımıř (82) unnarı para itmiyen bi şey ğüve diyila bi ğüve biliyin mi sen (83) ğüve böyle kendinden olan bi şey_ölüm (84) böyle unnarın iplerini böyle kirper kirper yir u ğüve dinen (85) o ēyi bi şey delimiş_ölüm

ya (86) başka bi şey yāPmáyıķ ğāyi ölüm yaPmayıķ ya (87) sor bi şeyler_ölüm sor bildimis kadar söylerik

Evlilikle ilgili gelenekleriniz nelerdir?

E.Ö. : (88) bi kepez düzerler_ölüm şüyle baĶ kepez düzmek (89) annesi onuñ ayarlar olanıñ_annesini ayarlar_uñnarı tabi bũyle bi şeyi vardur kęp bũyle (90) siziñ de vardur depelerinde böyle bi şey (91) televizannarda çıķıyo ũ ne Tiyiler_unnara (92) ğúzel böyle irenkli irenkli irenkli irengili unnarı şey_iderler böyle kepezi düzerler (93) bõn öyle olurdu baĶ Tüyünüñ bi Paşlandi ğún yarım da unu alırlardı (94) olan_evinden alırlardı ũnu bi kıza geydirilerTi (95) ũ ğıs sādış tirlēdi iki ğıs sādıç_olurdu iki olan sādıç_oludu iki ğıs sādıç_oludu (96) sādıcıñ biyine düzerlerdi biri de ğótürürdü urıya ğıs tarafına ğótürürdü ũnu (97) işte bizim eskiden böyleydi ğuzum göreneklerimiz (98) işte biz de aynısını yapmaya ũraşıyıķ_öyle ölüm (99) bilemiyuķ kay ya çā dāşti (100) baĶ köyceķ_ep ordan yinir bizim_ölüm köyceķ yā içKili içKili (101) baĶ şūra dũn yeridür baĶ bi dũnde gel sen burıya da (102) yoĶ bu sene dũn ğāyi geşti (103) öte yanda ābiyin ğıs çıķardı dā işTe bir_ay_öñcesi geleydiñ (104) çoĶ muāppetli düyün yapılır bizim içKili olur (105) çoĶ yemeK memeK çoĶ ğúzel_olur yoĶ şimdi bu hānda (106) bizim göreneklerimiz ğúzeldür ğuzum_emme ğay arĶadan gelen vere ğısaldiyi bunnarı (107) yā hem ğısaldiyi hem uzaldiyu (108) siz nirelisiz ğuzum çanaĶğaleden mi geldis

Gençliğinizde nelerle uğraştınız?

E.Ö. : (109) biz gençl̄imizde ölüm e işte ölüm biz de böyle böyle böyle böyle yapārTıĶ (110) benim babam da yapārdı böyle bıĶıĶıcı bunuñ babası da yapārdı (111) bunuñ babası da yapādı böyle bıĶıĶıcı yapārdıĶ (112) çamıñ bóyle oturuduĶ dibine bi destere vārđı böyle (113) bi sap bu yanda vādı bi sap öte yanda vādı (114) keman keman kır kır kır kır çam ğúm yere yıķıldı ufādım ben (115) unu böyle ũnu kır kır kır kır kır kesētik_ölüm (116) şey_đdedik sōra benim babam bóyle bıĶıda dā babamıñ bıĶısı duruyudur (117) uzunalañda benim babam var bi yaħyā yeşil didiñ mi gösteriler evini saña (118) unıñ dā bıĶısı bũyle āç piçme bıĶısı benim babamıñ duruyuTur Tā yā (119) onu ũyle yapārTıĶ_ölüm ben_ufaĶ geldim (120) ufaĶ_evērdile

beni ölüm buriye verdilē (121) baya oreyi bilmiyim baya u çıktım gāç sene oldu (122) elli seneyi geşti ben buriye geleli gūzum elli seneyi geşti didiñ gımi (123) işte öyle bi şeyler yapartık ölüm

Şimdi nelerle uğraşıyorsunuz?

E.Ö. : (124) şimdi bir iki geçi var ölüm benim (125) bi gırık bāçe ekiyim ben unnā gidiyim işte bāçeye giTTim (126) iki inek var benim inek delibaş olmuş hēralde bağām (127) şu ā bi öti yanda ortada bi çok gonusan ābiyiñ bizi urda bi şey var (128) mühteşem sülūman biliyo oreyi kıparatif faş bināları var (129) şurdan dereden girTiñ mi urman bināsından dē çāya girdiñ mi şey var urda bi (130) çok ıstambullu var çok belki yüz yüz elli hāne ura (131) orıya inekleri pittırıyuk dāya unnarıñ baқаçıyık biri birine tüfek mi attılā (132) delibaş olmuş didi gōñşunun biri emme orıya gidiyik baқām yā (133) başka bi şey yaptım yok ölüm işte (134) kendicime bakıyım ben ölüm bē kendicime bakıyım (135) zeytinçilik de var ölüm zeytinimiz de var gūççükguyularda (136) evimiz de var gūççükguyuda işte benim ölana sor sen onu (137) ölana sor benim ölana ölandan al bilgiyi (138) buranıñ muқtarı benim ölan söyliyim ya sā o da bilir bir şeyler (139) baқ benim babama çuk sor bu ābiyiñ gibi uzunalana var idi (140) gāveniñ öñüne var gir gāveniñ öñüne benim babam ūrdatur (141) yaşlıdır babañ gıbi yaşlıdur saña böyle neler neler eskiden gelenleri kōk söyler saña (142) o çok aқıllı gōñuşur ölüm (143) aşşā yoқarı doksan yaşına yakın gay emme dā dimāsı çok yavuz (144) ölçem diyiviriyu ölmiyu e işte dörT Tene ölu vārdı gūzum (145) biri kendini āstı biriniñ sā golu goptu (146) ölanıñ sā golu goptu üş tenesi öldü işte (147) bu ana baba gōrgüsü iki dene güveniñ ikisi de öldü (148) babam da dā benden sālam bende laf yoқ gay (149) yalan da yoқ söyledi klēm hiç yalan yoқ gūzum (150) yalan bilmem ben hayaTda ondan alıñ bilgiyi tamam mı evet

Kaç yaşındasınız?

E.Ö. : (151) yılbaşında işte aTmış sekize başladım gay (152) aTmış sekize çalışıyım ben gırık doқuz dömlüyüm gūzum (153) ölüm bize bu cezā vilen gelmesiñ ā cezā vilen gelmesiñ bize ā (154) biz cezā vilen ödiyemek hiç paramiz yoқ ölüm (155) hazzitmiyi ölüm bi aylık aliyik ūnu

da ölannar alıvırıyu elimizden çocuklā (156) çifçi pākurundan bi ğırıĶ ayliK veriyile bā onu da dadala işte (157) o diyu babanne o diyu babanne ya böyle işte ğuzum (158) çok sevdim ölüm seni bekar mısıñ evli misiñ (159) dūnüñe dave^{le} de bizi gelēm dūnüñe çār babaĶim bizi urıya dūne

Giysileriniz önceden nasıldı?

E.A : (160) eski geyiler ölüm ne diyim ben eski geyiler (161) bunun ğarı dā yavuz tārif ider dērē köyneĶ ölüm işte (162) sen beni öyle şey idēdiñ ben sā o türkmennik elbeselerimi giyer gelirtim şeydēdim emme şimdi ğeyemem (163) dūn yaparsañ sen dūnüñe geycem gelcem (164) bunun ğarını da alcām bunun ğarını da alcām gelcĶ seniñ dūnüñe (165) ne zaman olçaĶ dūnüñ (166) allah ğüle ğüle ölüm mesūt etsiñ (167) ğarıñ şey mi mēmür mu mēmür yā mēmür mēmür bulması lāzım (168) benim gimi bi şeyi bulsañ inek aremeye gideni bulsañ nāpaçañ (169) baĶ benim ölüm da çanaĶkaleden çanaĶkaleli benim gelin de (170) ğücüĶğuyuda çanaĶkaleniñ kıylükleri var bi dē yoĶarda bi eñ soñ kıy (171) mazılık tiyolā ūrdan ğaçırdı geldi çok yavız geçimleri yavız ğuzum çok yavız geçimleri (172) bi ğızımızınan bi ölümüz vaĶ işalla biz sizi dūnnēne okuruĶ ūnun emme bilemek ki seni (173) adiresiñi vilen bilip teleFan numarañı vilen bilemek (174) çōĶ ğalabalıĶ olu bizim dūnnere ğelişēñ sen Ī

Köyde elektrik olmadığı zamanlarda nasıl zaman geçiriyorsunuz?

E.Ö. : (175) ölüm biz böyle baĶ şu çamların ĶóĶlerinden çıra kesērdik böyle çıra (176) unnāi da böyle getirirdik mallarınan böyle sarārtıĶ eşşēkleri hayvannara (177) bi ğucaĶ çire yārTıĶ böyle biz ateşlen dururduĶ (178) ā ölüm çok o ğünne kıtıymüş bē ğarannıĶ (179) şimdi ışılā ölmasıñ biz burda hayātta turamāçĶ alıştıĶ cērannara (180) çırayınan işte atārtıĶ ataşa dururduĶ (181) Tışarı çıkacañ evel el feneri bile yōdu (182) bi çıra yağardıĶ far far far far çıkārtıĶ (183) böyleytik bis eski zamanda önçeden çok ışıkla burıya geleli çok olmadı tā (184) aşā yūĶarı otuz beş sene vilen ança olTu Tā (185) biz çıraynan duruduĶ ölüm çıra çıra yālı olur (186) unnarı böyle balteylen ufaĶ ufaĶ yarardıĶ ya soba vilen yōdu ölüm (187) biz orĶaniK

yetiştik kendimiz emme şimdi bi soba eviñ_içine giriviTiñ mi ğızğınÇaÇık oluviriyu emme
Tışarı çıktıñ mı dođuviriyuñ (188) biz_ũyle dēltik bis sālמידđ dorđmuyoduđ

İ.B. : (189) şobanıdım ben bōle bi tek şiy var bi de ğısa şey var (190) ayağta da ayađkđabı da yok
şapır şupur suyuñ_içine yallā (191) git ağşama ğada da başında be^klemecesine be^klemesseñ
yiyidi ğurt

E.Ö. : (192) yoğ ğuzum yoğtu bağ ayađkđabımız yoğtu (193) benim dedem vardı bayramıce
bazara giderdi (194) ūrdan çarıklık_alıdı çarıklık çarığ tiler bōyle ōlum inekleriñ derilerinden
bōyle (195) şo ğadağ bōyle bağ bo ğadar eni var uzũ_alıdı unnarı bize dıkerdi (196) unnarı biz
ğeyērdik vilen bi kayārdı ōlum_emme bi kayārdı emme bōyle ayāñınan ğuş gibi (197) ūnnā
hindi geyceñidi naylonnan bi sarÇađ (198) ūnu bōřeti ğeyceñ_öyle laylonu çarı ğeyceñ (199)
aya^klāñ ni doğar yeynicecik de olur óyle yētiřtik_işte ōlum bis (200) ben de seni çũđ sevdim
ğuzum adıñ ney ğuzum

V.2/4

Karınçalı Köyü - BAYRAMIÇ

Mustafa Kurt (76), Mehmet Kurt (82)

Ölenin ardından söylediğiniz nefeslerden birkaçını bize de söyler misiniz?

Mustafa K. :

(1) şu dünyāda üş nesne büktü belimi

(2) bir_āyrılık bir yoğsuzluğ bir_ölüm

(3) yāđTı bārımı dal_eyledi belimi

(4) bir_āyrılık bir yoğsuzluğ bir_ölüm

(5) feleK bir_oK_āttı büKTü belimi

(6) aķar gözlerimiñ ķan_ile nemi

(7) bal yerine içirir iñsannara feleK zehiri

(8) bir_āyrılık bir yoķsuzluķ bir_ölüm

(9) feleġ_āī ġāTdı benim_aşıma

(10) görüñ feleK neler getirdi başıma

(11) toprak saçarlar gözlerime ġaşıma (12) sizde de var mıdır bizde böyle öldün mü ġabristana ġoyaġana

(13) bir_āyrılık bir yoķsuzluķ bir_ölümdür

(14) bu dünyā fānidir murad_alınmas

(15) heP gelenner gidecek kimseler bāġi ġalmas

(16) ölümnere hiş derdine derman bulunmas

(17) bir_āyrılıķ bir yoķsuzluķ bir_ölüm

(18) ġul_ümmeť ķul_ümmeťiñ ŗiyleri bunnā dērTli dērTli söyledi

(19) görüñ dozlar feleK bizi neyledi

(20) yıġdı bu eviñ dirēni viran_eyledi

(21) bir_āyrılık bir yoķsuzluķ bir_ölümdür

(22) bu bitdi beş beyit

(23) bem bu şu dünyāya geldim geleli

(24) yoķūmuş bize dünyā halalı

(25) bozum bozum_olmuş elleri ğınalı yüzü duvaĒlı

(26) nece böyle gelinnerimiz var_ah ğara topraĒ sende

(27) üç gün_öldü arañızdan göçeli

(28) aĒ ğoyunu ğara ğoyundan seçeli

(29) elleri mehremli yüzleri Peçeli

(30) nece ölümnerimiz var_ah ĩara topraĒ sende

(31) bir zaman gelir de aTlılar

(32) aTlarına binmiş gelirdi donu yaTlılar

(33) elleri mızraĒlı babayiyiTler

(34) néce babayiyiTlerimiz var_ah ğara topraĒ sende

(35) şu dünyāya geldiñ geleli neler gördüñ neler geçirdiñ

(36) on_iki imam derĒahından dolular mı içirdiñ

(37) anasının ğucāından kücücüK kücücüK yavrular mı uçurduŋ

(38) nece kücücüK yavrularımız var āh ğara topraK sende

(39) ğul_ümmetim diyor gözlerimiñ yaşı çāladı ākdı

(40) haK bir_ateş saldı geldi ciyerimi yağdı

(41) anayıŋ südü geldi de burnuŋa mı koğdu

(42) neçe analar babalar var āh ğara topraK sende

(43) bunnarı biz öldü mü biri bunu biz başında onuŋ sazınan sabāları ēr vakiTli ölümse (44) sabā ğada beklerse cenāze üş tene nefes söyleriK başında cenāzeniñ yāni (45) bunnar ölümnerē āyit nefeslē başğa nefes söylemeK biz ölüniñ başında (46) yā türKmen köyü oldu mu her yerde bu geçerli yezitlerde tabi unna söyletmezler_unna bilmiyo o işleri (47) cenāzeniñ başında bizlere bir_iki söyledirler_emme hā (48) bis türkmenik bunna türk bunnāŋ köyü diyelim yāni yeziT deyil de türk diyim (49) türK yürük meselā bunnar_āyrı ya bizim köyümüz gibidir bunnāñ_eni bize (50) yarım sāt bunnāŋ köyü bize bura yarım sāt kuru çay vardır şurda yitler burda (51) bunna heP dos köydür yāni bizim çevremizde arada biz varıK bi türKmen köyü (52) hiçbi diyalōmuz şiyimiz yokTur sāmızlan solumuznan (53) bazı yerlerde düşman gibi bağarlanmış meselē birbirlerine

Cenaze nasıl kaldırılır sizde?

Mustafa K. : (54) öldüñ mü toPlanırlā başına eviniñ_içine yātırırlar bizde (55) ūrda ne gelenē görenē varsa ūnu yaparlar yīkarlar (56) üstünü başını yeñi elbiseleri giydirile hiç giyilmediK elbiseleri vardır onu giydirile (57) orıya hocasını çārıla şindi bizim köyümüzde hoca yok (58) işTe yāğın kōylēmiziñ hocasını çārılar hoca onnarı namaz ğıldırı bāşında (59) dalğınıni veri

söyliyecēni söyler yāni hoca hēP biliyo onnā (60) ondan sōna ğaldırı cenāzeyi bi ũrdan bizimki hani bu uzaraķtır bayā buriya (61) yarım sāt Filen çeker_emen_emen on yirmi daķķa çeker de orıya ğótürölü (62) ne gereKirse burdan hiş tutulmayık yorğan altını yasdık yataķ onūn_āltına yazarlar mezarıñ (63) onu gözēlce orıya yatırılar mezara çapayı kim eveli vursa onu çārılar (64) aT bağām toprāñı dirle üç kere ondan sōna ōrt dirler (65) başında sabā ğadā ğādınnar ālaşır şeyder nefesini söyleriK öñceden hani orıya gitmeTen

Mehmet K. : (66) ũndan sōna üçüncü ğünü hayrini yaparlar yedinci ğún yaparlar (67) kırkıncı ğún yaparlar yılında yaparlar ũndan sōna çoluğa çocuğa bālı (68) ister yapar_ister yapmaz_emme yapıyla şindi bi iki sene yapıyla yāni

Mustafa K. : (69) yılını yaparla yāni öldü mü üçünden başlar yedisini yapar (70) kırkını yapar elli ikisini yapmadık bis bunnarda elli ikisi vārdır (71) kırkı yoķ da siz_ēlli ikiyi yaPıyósunuz āynı hepsi āynı hesab_ışTe canım o da

Mehmet K. : (72) bu ölen_adamıñ erkeğ_oldu mu bu başını ille böyle bālanır yeni dutulmadık (73) tāķķası bu yālī bālanır buna yālīķ dirle şindi öldüñ mü bunu bālamadan mezere ğomazla

Mustafa K. :

(74) ben bu dünyāya geldip gelinces

(75) üç yaşında çocuĴlümü bilinces

(76) on_iki yaşlarına varıncas

(77) doyub_ōsanmadan gidiyim dünyam saña

(78) yaşım_on_ikiden yukarı yürüyünces

(79) hāķdan bi duman_iniP gözlerimi bürüyünces

(80) ēşim dostum başımda durmada ālayıncaz

(81) doyub_ōsanmadan gidiyim dünyam sana

(82) yaşımon segizden yuğarı āıncas

(83) abdesimi alıP namazımı ğılincas

(84) eşim gelip bu sarī başıma bālayıncas

(85) doyup_ōsanmadan gidiyim dünyam sana

(86) yaşım kırk didi büküldü dizlerim dōrulmas

(87) aḡnımıḡ yazısıymış bunlar hāḡtan bozulmas

(88) azreyir geldi ecilinden kaçılmas

(89) doyup_ōsanmadan gidiyim dünyam sana

(90) ğul_ümmedim diyor da gözlerim ğaPandı açılmas

(91) aḡnımıḡ yazısı bunnar benim bozulmas

(92) söyleyiñ eşime dostuma mezarım yuğarı ğazılmas

(93) doyub_ōsanmadan gidiyim

(94) yāni nefes bile alır bu sarī undan söyledim

Bahsettiğiniz sarıĝı ölen kişinin eşi mi bağlar?

Mustafa K. : (95) evet eşi olüsa eşi bāliyi emme eşi ölebilir o zaman bi dostu bālar (96) olan bālar gelin bālar emme bunsuz bizim hiç türkmen_ādeTlēne gidilmezdi eskiden (97) şindi böyle gabaḶ da gidiliyi esgiden bunu saricādiñ_ille cem diyelim ceme giderkene (98) cemimiz vardır bizim ceme giderkene aslā bunsuz gātıtıḶmazlādı bizi bizi bizi (99) biz_āTmış seneliK gören adamnarıs şindi ũnnar da bāTdı o cemner de bāTdı (100) bātmadı var da yapan bizim gimi yapamiyū onuñ_ için bozuldu bozuldu

(101) selām sōleñ_aliniñ_öluna

(102) ğurdū yere giTmez_ oldu ğulları diyu

(103) hēr biri kendi başına bi yol sürmiye başladı

(104) mürşüt buyrūna giTmez_ oldu mürşüt didīm dede yāni (105) giTmez_ oldu ğullarıñ ali diyu hazreti aliye

(106) içeri giriyu ıkrar haḶ diyu (107) bu yolda bi ıkrar vardır (108) ıkrar didīm sözüne sādıḶ efendime söyleyim verdī sözden geri dönmeyecek neyi olursa yāni ıkrar bu (109) içeri giriyu diyu ıkrar hāḶ diyu diyu

(110) dışarı çıkıyu da ıkrar yok diyu

(111) senin gimi dedeler ğayrı çoḶ diyu

(112) artıḶ_alıP eKsiK satiyi ali senin ğullarıñ diyu diyu hazreti aliye şikātçi oliyū

(113) habarıñı aldım ulu bileşebiden

(114) bazārılıK_idelim bazār başıñınan

(115) ğörḶmaz_ oldu seniñ ğullarıñ ulu bi kişilerden

(116) verdī ikrarından geri dönüyu ali gullarıñ diyu

(117) avratları eriniñ sözüne giTmez_oldu kes birini (118) var mı böyle bi avrat eşine üyle
sādiğ_olan çok siyrek kaldı

(119) açā çıKardılar o güzel_evliyālarıñ yolunu

(120) dört kitaPda górdüm_ali yüzñünñ yerini

(121) tārifsiz tercümesiz gidiyi ali seniñ gullarıñ

(122) gul_ümmedim diyor bize bi çāre

(123) eydim boynumu da durdum darıña

(124) zeynimi verdimdi şöyle bi sāginliye de

(125) iñildeye iñildeye öliyu ali seniñ gullarıñ diyu

(126) deyiş te bunnar mağamnarı deyişiris ben diñnerim (127) bütün_u televizyonda söylenen
deyişler heP benim çōü benim bildīm nefesler yāni (128) mağāmı deyişdirmiş türkü hālinde
söylüyu yāni (129) biz_u mağamnarı söyliyemiyuK başga biz bi yüzlü söyler gideriz mağamı
(130) bizim yolumuz_erkānımız böyle devām_ider yāni

Gençlerin durumu nasıl? Sizin yolunuzdan gidiyorlar mı?

Mustafa K. : (131) bizim yolumuzdan gider de beceremiyi yā yaPmiyi yāni (132) hep tērsini
yapiyu gibi bi şey olmuydu (133) gücünden büyüğünden bi şöyle bi ön şey almiyi erif toplanıp da
(134) siz nāpiyosüz bize de örediñ biz de bu u yola gidelim bunnar ğalmadı artık yok (135)
bizim büyüklēmizden de saz çalardı biz böyle toPlumnarda şīlerde biz diñnērtiK gider de

(136) benim amcam bunun babası bu abeyim benim bu amca çocu da büyümüz oldundan
unun babası da böyle çalardı (137) ünnardan diñnerTiK biz bunnarı ekserisi öyle

Mehmet K. : (138) çok bililerdi unna be adını yazmasını bilmezdi

Mustafa K : (139) okuma yazma yük

Mehmet K. : (140) bunnarı böyle çok bilirlē bi tene iki dene üş tene beş tene dēl (141) o ğafa
nası aliyemiş onu adını yazamıyı unnar da çōdu amma (142) babamın akranı üç beş kişi vardı
hep bölē birbirine daşlama atarlardı bililerdi yāni

Mustafa K. : (143) hazreTi ali gezdi durdu diyu fāTma anamızınan bu yolu ğurdu bizim yolu
(144) fāTma ana ūnuñ aylesiydi muhammediñ ğızı aliniñ ğarısı (145) aliniñ amıcasıydı
muammet mustaFa ona ğızını verdi (146) muhammed ali geldi durdu diyu fatma anaynan bu
yolu ğurdu (147) eveli ıkrarınan ğolayını buldu bu yoluñ diyi yāni (148) geliñ erenner ıkrarın
darına duralım diyu (149) ali geldi durdu cebrayil indi una ğamber oldu diyu (150) evveli
ıĝrarı çocuĝlara verdi (151) çocuĝlukTan ıkrarı şideceñ gi çocuĝordan yetişicek (152) emme
şindi ıkrar nedir bilmiyi çocuĝ zātan (153) ıkrarı verdi dede söyledi emme çocuĝ yetişmedi dā
ona āĝlı ermiyū (154) ufaĝkana yaPdriyu esas yeTişince yapılicaĝ (155) onun verdī dedeniñ
verdī şiyler sorular o çocūñ ğulāna gireceK çocuĝ bilmiyi dā (156) onu üyle bi yapıyı işTe
yaPiliyi yāni dōru yaPılmıyi añla (157) bu devām ider böyle nefes dōrT beş beyiT hebisi beş
beyittür bāzı yedi beyit olur

Mehmet K. : (158) eskiden burda mahkeme adliye hükümeT bilen hiç yōdu (159) ne cezañ
varısa bunnan ikiziñ burada biteridi (160) böyle kānun vardı bitmezse ikiz de cōmāttan
dışarda ğahdīs (161) öyle bi gelirdin ki boyundurūā öküzüñ girdi gibi kendiliñden böyle

Mustafa K. : (162) hākim ğapısı Filen bilen yoĝ gidemezdiñ dāvāya gidemezdiñ (163) öyle sert
ĝānun vardı burda sen gidersen hadi baĝām cōmādden dışarı (164) ikiñiz barışın öyle
gelceksiz bu topluma duruyū duruyū duruyū duruyū (165) mecbursun niriye ğiTçeñ yoĝ başĝa

gidiceK bi yeriñ (166) ya bu köyü tergidiceñ türKmen başğa kóylerde de yaPmazla
yaPdirmazla yāni almazla içine de

Mehmet K. : (167) git soyundūn yérde géyin gel dirle (168) git nerde soyunduysañ orda giyin
gel dérle ūrda da yeriñ yok

Mustafa K. : (169) mecbursuñ yāni barışıP da arķadařınan ikiñiz bir yere gelmeye

Mehmet K. : (170) adliye madliye hūkūmeT filen candarma vilen hiç bilen yok (171) candarma
meseġā arıyan yok yok ku bi suçu öyle kānun varıdı (172) şindi gelen bazı kōmutannara Filen
söylüyuK ne sālām bi şeymiş be diyi (173) candarma ūrařmiyi sennen hūkūmet ūrařmiyi dedi
ne gūzel ne temiz bi iř (174) heřkes böyle olsa keřKe řindi öte git titiñ mi una aman dōru
mahkemeye bu gadacık

Köyün adı nereden geliyor?

Mustafa K. : (175) bu kārıncalı köyü yüz yirmi senelik filenimiş gurulalı (176) şu dā köye
girēkene ora meřelēdi böyle bizim (177) ūrdan galma diyuK yāni biS bilenimiz yok

Mehmet K. : (178) şindi bura yedi āneymiş buradan bi sizin gibi bi adam geçmiş (179)
buranıñ adı ney olcaķ timişle işallah ileri dōru ġarınça gibi bi köy olu bura dimiş (180) bunun
anķaradan bi yazısı geldi bizim ōreTmene (181) ben urdan şu tarihte gēřtim yedi āneydi şindi
ġaç hāne diye sordu (182) urdan ōreTmen bi cevap yazdı una u cevabıñ ġarřılı gelmedi (183)
ġuruluřunda yedi āneymiş u adam geçmiş

Mustafa K. : (184) çoK ġarınca varımış emme meşelerde burda da

Mehmet K. : (185) işalla bu köy de ġarınça ġıbı olu burda dimiş

Mustafa K. : (186) yine ūrdan geliyi iřTe

Mustafa K. : (187) bure şindi doḡsan yüz ānedi yüz āne de burdan aşşāda vař şindi bayramiçte (188) göçmiyelēmiş buralara böyle silmaycāmiş yāni bayramiciñ beriki mālīle hep burdan gitme

Köyün giyiminden bahseder misiniz? Kafanıza bağladığınız şeyler nelerdir? Tekrar anlatır mısınız?

Mehmet K. : (189) biri tērlık biri yālıķTur (190) öldüñ zaman erkeğ_olarak hiç bu tērlıksız yālıķsız yerine gonmas ezelden_atalardan dedelerden_emme (191) bununı ya varımış yōmuř tiye bi şey yok hiç ğullanılmadıĶ bulacağ buluşturcağ başını bālıcađ (192) biS edremit yanından bu tērlıklerden bizim çocukla örer (193) yolladıĶ yaşlılara birkeş tane akrabalara isTemişle de şindi ben şasabeye gider gelirim (194) babuřlāī çıġādım mı bu sarıĶlāī bālarım

Mustafa K. : (195) ġadınlarımızıñ deyişiklikleri şindi var_işTe ġadınlarımızıñ da vardı (196) başına sararlā şiyeleri ayırıldı unnarıñ

Mehmet K. : (197) ġadınna da aynı unnarı da bālarlar

Mustafa K. : (198) bizim vardı delme zubun böyle bu gömlēlen Filen yollamazla emme böyle gömlēlen (199) onnarı giydiridi o eski o türkmen giyimnerini giydiriler ölünce böyle bunnālan yollamazla

Mehmet K. : (200) hepimiziñ_azırdır şindi böyle gömleli hiç yollamazla

Mustafa K. : (201) öldü mü giydiriliş onnāī biz giyērdig_emme ũ cemleremize gidergene ũ şurban meselē (202) biri aTaĶ yaptı biri şurban yaptı unnarı giyērTik gidergene ep şindi onnarı ġaldırdılar (203) herkes sandına ġodu unnarı ölünce giydiririk tiyi hanımlar ġayri ölünce giydiriceklē

Mehmet K. : (204) şindi ġısa kōnçekler vardır dutulmadıĶ öldüñ mü onu giydirile dize ġadardır_u (205) böyle pantulun_altına bēyas u yorđanı yatā deseñ hiç tutulmadıĶ üstünün

tātası mātasi (206) sizinkilē bakiyı bāzı da kefinnen yātırıvırıyıla bizim öle dēl (207) biz
sālımızda yatmadımız yataķda yatiyo urda şindi yatanna

Mustafa K. : (208) hava da diyelim onnara emme göreneg_öyle

Mehmet K. : (209) görenne de ona ilmeniyi emme toprāñ_üstüne gomaķ başka ũ başka meselā

Mustafa K. : (210) bi an_evvel toprā ğarışır diye öyle ğoruyumuş_onna da (211) dōrusu mu
bizimki mi dōru ğayrı oralānı ora bilecek bizimki gēç ğarışiyi bires (212) o yorğan dōşeK ericeK
de sen toprā ğarışcañ bizim seneler_alır_ũ

Sazla nefes söyler misiniz bize?

Mustafa K. : (213) bunuynan söylerik biz nefesleri böyle ölüme hele bi ölümnere çoğ yaķışır bu

(214) Sultan Süleymana da ğalmayan yalan dünyā

(215) şu dālar da yerinden de ğırılacaķ bir gün bir gün bir gün

(216) nice bin yıl_evel ölen de canlar

(217) onnar haķıñ_emriyle de dirileceK bir gün bir gün bir gün

(218) şu ğarşiki dālar da ğarlı dālar_olsa

(219) etrafı da mor sümbüllü bālar_olsa olsa olsa

(220) ālar_olsa beyler_olsa paşalar_olsa

(221) yine o yaķasız gömleklere sarılacaķ bir gün bir gün bir gün kefine diyi yā

(222) ben de şu dünyāda da ādemōluyum dersiñ

(223) öksüzüñ öveyiñ_hāķımı durmadan yersiñ yersiñ

(224) yime o õksüz hāḲlarını er geç verirsĩ

(225) onnar da yīneden_jplĩ sorulacaḲ bir gūn bir gūn bir gūn zōr yāni ũrda

(226) ne güzel yapıdır da o cennetiñ yapısı

(227) çoğ_arayım_ámme bulunmuyor Ḳapısı Ḳapısı

(228) ya benim görḲdūm da sırat köprüsü

(229) ũ da cehennemiñ_üstüne de ğurulacaḲ bir gūn bir gūn bir gūn ũ köprü var ya onu söyliyo o

(230) ğul_ümmedim diyor da hey gidi yalan dūnyā

(231) sana ğonan ğullarıñ da ğöceceḲ bir gūn bir gūn bir gūn

(232) bu iñsannar da bir_ekine ekine beñziyor

(233) onnar sırası geldiḲce de biḲileceḲ bir gūn bir gūn bir gūn

(234) biz bunnarı böyle söyliḲ ben bitirdim mi ğadınnar baḲlar_āda cenāzeniñ başında āt yaḲarla

Mehmet K. : (235) ātlar kesilir böyle gine devām_ider

Mustafa K. : (236) sabā ğadā beḲleyceğ_olursa cenāze ũyle Ḳapadıvirip de dē ũrıya yāTmazla

(237) unna bulur bulur_ālar ğadınna ēkesiñ bi ölümü vardır_urda (238) ũna göre buluyu buluyu ālar_ūnnar

Mehmet K. : (239) siziñ bahtıyarıñ ğarı ğayınço öldü şurda ğadınnar böyle āliyu bu da söylüyu (240) ũ ğapınıñ ğadından ũ bahtıyarıñ ğarı bu ğözünden ağan yaş (241) bilmiyem emme hiş durmadan sabahladı duymamış böyle şey (242) o ğadınnar āladıkça ũnnar da böyle söylüyu çoĸ ğarip geldi una yalan dünyā (243) işTe bōn var yarın yok amma evalā da çalışmak geliyi eñ öñde (244) ölümden evel çalışmak geliyi hadi çalışma gençler uyandı (245) hep herkes bi yer ariyu böyle bi dilim eKmeK almaK için gençle şindi (246) öyle işinen mişinen ilgisi yok bākurlar siĸortalar olmasa bu ihtiyarla nābıcaĸ bu dünyāda

Köyde düğünler nasıl yapılır?

Mustafa K. : (247) bizde hiç davılsız düyün olmaz içkisiz düyün olmaz bizde ille (248) bunna olacaĸ bizde emme sen bāTmızın batacāñ ğada ũ ömrüne giTmez milletiñ (249) yāPmasañ yaPabiliñ yaPma emme sen yaPmadın bu yaPmış da ben yaPmadım (250) ura öyle devam ediyi zātan o yaPTi ya ben de nēye yapmayin dēniyu (251) bunnarda zengin de olsa ũ davılı duTmazla çevre göylēmiz bizim (252) āşam düyün varđı kuççayırda bizim biz de gitdik bize dāvetiye veriyūlā (253) bi yemek yidiĸ ũrda davul geldi de bi davul sesi çıĸıydı yemeg yiyodum ben (254) bi düyün eviniñ öñde o düyün sābı gelin güvē anası babası bi oynadıla (255) giTdīz mi hadi davulla ğeri bizde iki ğün addamaĸıllı çal da çal iş de iç bizde (256) elli millārlıĸ içKi otuz millārlıĸ iç ıraĸı yüz millon bi şişe

Mehmet K. : (257) edremitten biri ğız alıcaĸ burda osalmış hızmēt ide ide (258) bizim köyden biri buriye bi ğız aldı mı yēdi sene dādan gelemez evine dēdi (259) yēdi sene dādan gelemez evine dēdi

Mustafa K. : (260) borcunu anca öder diyi yāni yedi sene (261) ondan ona ordan ālmışla da oriye eziyet yapmış bura undan diyo onu u da

Mehmet K. : (262) yalnız bu şeyde sizinkileri çoĸ iyi (263) bizim bura siziñ o üsüle girebilirse çoĸ iyi yapar amma bilmem girebilir mi bi düyünnük amma (264) sen bi düyün yapsañ ben içkisiz dāvisem tamam bitti ğari öyle gider

Derbentbaşı Köyü - EZİNE

Ayşe Can (80), Senem Can (76), Meryem Eren (73)

Merhaba. Bize biraz hayatınızdan bahseder misiniz?

A.C. : (1) cāhiliK bis kōrük çoçüm yāzı māzı bilmeK bis (2) biz_orak tarlalānda ōrak piçērdik çoçım bıçkı biçērdik böyle (3) dālardan_odun gētiridik_işTe ōle bis kōrük bis bi şē bilmiyik (4) bizim_emsallēmiz bi şē bilmes heb_iş işten başka bi şē bilmes yā heP_iş bili (5) oraK biçērdiK bıçkı biçērdiK yōmiyeye gidēdiK pamık kazārdık (6) gūnebaқан gāzārdık darı gāzārdık_emme bu darılardan dēlidi yērli dariydi (7) gūnebaқannarı yirdiK dālar gibi aylarca böyle dōve dōve dōve çıkarıdık savırıdık satārdık (8) bizim_işimiz veresili çoçım zorudu hindikilēniñ_işi gōlāy (9) nūten geçennēde biz duriyımış gıs hūrda bi çōrtük kұrumuş gūrūñ_içinde (10) gēdividik gēr gēr kemannan kēsTik arқamızlan da iki arқа odun gettik (11) kұpımızıñ_ōñüne indirdiK biz_onnā biliyik çoçım başKe bi şē bilmiyik (12) kōr galdıK bis sıkıntıynan faқırlīnen gēsTiK gittik tūnnden (13) ni yaPmalı bizim hayāti ni yapan çoçım dedeñ_öldü (14) dedeñden bi āylık yıllık kalmadı işTe hōkūmet ōsüz galdı diye verir_aşçık (15) paraçık veri ik_ayda üç_ayda bi unnan_idāre oliyis ni yapam (16) dullar kendini ança gēçindiriyi pu gıdar (17) bizim ni yas ni yāse guzum biz bi şē bilmiyik (18) şuriye ēnip te ben susiye el galdırıp ta bi arabeye binip te gidemem (19) ezīniye varamam vārsam ni alaçāmı şaşırırım görmedim kin (20) bilemem kin biz bōle yaşadık ana yōK kardaş yog_işte hēpsi öldü (21) yalnız teK başçāzım_işTe esKi bi evcēzim var onuñ_iççēzinde (22) hōkūmetçik veri hārşlık onnan_idāre oliyim nāpiyim çoçım yā (23) hindi yılbaşı gelise tam seksen yaşındayım bēn ya na saman dōdumu bilmiyim (24) dōverbiçē bilekleridi bizim_olanım oraK cartı çurtu cartı gārinnā gadar (25) dōverbiçeri kim biliydi bizim gūnümüzde emme şindi her şeyle gōlaylandı (26) biz geştiK dūnnden biz geştik (27) būyle būylelēni biz bilmezdiK bize tātadan üstüne nāstik çivilerlerdi (28) o tātadannarı gēyēdiK Pis (29) sen_elifineñ barabā mı çalışiyıñ bunuñ hanımınnan (30) çalıştı yirde mi çalışiyıñ babar da mēmur mu anar (31) emme evalā iş çoçım işiñi eliñe alcār (32) gelen gız da

ırāt_eder sen de ırāt_edeñ evalā işi eliñe alaÇārj (33) ğariyi besleyecek kadar_ış_alaçārj (34) ğariyi beslemē ya õretmen_olaçārj ya bi şey mēmur filen_olüÇārj yā dē mi (35) ğarı mēmur mu olÇağ hanım ğüle ğüle ossuñ (36) seniñ ğaş tane ğārdaşıñ var

Bir rahatsızlığınız var mı?

A.C. : (37) ğúzlerden ırātsızım toktur mu olur õretmenimiş bağ (38) bura çok batiyi boncuğ ğımı bi şey var_urda õle (39) ğıpgırmızı ğızariyi õyle ğózlēmden_ırātsızım

Bu yaşıınızda nasıl zaman geçiriyorsunuz?

A.C. : (40) nası zaman geçirÇēñ çoçim_ışte yemecñ yōsa bişiriyıñ (41) işTe orlāñı silip süpürüyüñ ũyle getiremiyim bñ yıl (42) ğobağ ben bayā topladım ğobā tı yavus toplatık_emme kesim_olÇāmış (43) kesim_oldu mu ğobağ ğolāy āsçık gidē de õñnēden toplarığ (44) onnarı dē onnarı yabancıl kestirile hiş puriya mı kestirirle (45) kesilēdi kũyden ğoñşıçıklām gelidi bēlki emme (46) hindi seniñ hanımıyıñ şeyi de yatıyı mı siğürtası yatıyı mı (47) bizim ğúnümüzde de olāydı belki bi emekli de biz_oluduğ yōdu hiç bōle iş (48) haveye çalışmıssık çoçim havalara dedeñ de öldü altı sene oldu õleli (49) hayvanımızı sātTığ çoçim biz geçimiz inēmiz varıdı kim bağar (50) tavımız varıdı hepsini sātTığ geçi de yaPTİdiK biraz dayıñnan (51) peynircik yörtçāz yāpiyiduğ unnāi da sātTığ tavuğları da sātTığ (52) kim yapar ğuzum ben yaşlandım ğayri yapamam (53) bi ğün_yiyi oliyim bi ğún_āsta oliyim sāte ep sātTığ (54) õyle duriyim yāni gelirim buralarda otururug_ışTe yāşlı ğadinnā (55) gidē asçık yekmağ yir yine burda oturu (56) asçıg_ışTe yidiñ bulaşı yīğārj õle õmrüñ gēçeriP gideñ nāpçārj

Köyün geçim kaynağı eskiden olduğı gibi ormancılık mı?

A.C. : (57) çifçiliK de vā çoçim ya owalarda yeri olannā var (58) bizim de varıdı õrda yerimis pamuğ dikērdiK dedeñnen (59) günebağan neyi darı vilān dikēdiK sōna onnāi da dedeñ vērdi ğızlāna (60) ğız da sātTı çanağKaleden ev_aldı õluma biS te turıyık bōyle (61) bāçe vilen diker mi anağ ağnamaz mı (62) burda tomata momata çok Tikēle çoçüm bizim polluğtur bōstan

M.E. : (87) emine bulla varımış emine bulla emme orıya bi de geliyi (88) ğarınış ad emine bulla adında ğarınış atları varımış oriye bi de gelmiş (89) orda biri doğmuş ğālmıř oriye iřāret evirmiřle emine bulla (90) yātır lmuř u üyle yātır ğaripe dede diyilā bilmiyiK neyiñ nēsi (91) yātır mezārlikda ğaynatam söylerdi o at oriye doğmuş Kāmiř (92) o ğarınış atları varımış dāda işTe oriye aT doğmuş ğālmıř (93) oriye yātır evirmiřle emine bulla dimişle

S.C. : (94) biri de eřřēnen gidiyimişdi yıkılmış eřřēğ oriye dede ğomuş (95) yātırı bura dimiş eřřēğ ölmüş emme eřřēmiřTi (96) dede yātırı okđur ocūm emme biz bilmiyiK yāni esKide esKi adamnardan neyin nesi (97) biz eytiyarla biliyi unnāř netīcesini eytiyarla biliyi emme biz de slüyuK duyduklāması sařa (98) sleñ diyiñ slüyu iřte başka bi řey bilmiyuK ğuzum bis (99) yāzımız yoK oğarımız yoğ iřte veriyilē bi pāře ekmek yīyiK ğuzum

M.E. : (100) ayvacıñ yanında var bi yātır urda çok adađ yapıyilē sizinkilē de bizimkilē de (101) adađ Tiriz biz ūna ū yātır yāni eviñ içinde (102) mum yađmiye para ğorus ođurlā

S.C. : (103) lenneriñize hayir yapıyiñiz mi siz de sizde de var mı ğrenek (104) sle bađām lennere hayir yapıyiñiz mi yimek

Köyünüzde hayir yapıyor mu?

S.C. : (105) gelmediñ mi sen ky hayirine buriye dā (106) vere yapılır burda gel de ğr bi

M.E. : (107) bizim okulda yāpiliyi şindi her řē burda

Yan böreği nasıl yapılır?

A.C. : (108) yapāriK böyle oKlāynař arasına da peyniri ğor bkvrrK (109) dutarıK sacıñ ūstünde bişiririk unu biliyim unu da yālarıK (110) yirik bükme brē yāni bükme bükme yaparıK

S.C. : (111) anneñe yāptir de yi nenele bize unu ūretti di (112) yam brē ayrı tepsi brē ayrı bazlama ayrı yā (113) anneñe yapıdır genc ise hadi anne di (114) nenele bunu puyurdu yaP da yiyelim di

Başka hangi yemekleri yaparsınız?

A.C. : (115) nuhut_aşu bışiririm ben fasille aşu bilirim tamam (116) pı̄lav yaparım nōdlu bu ğadar nout_aşınnan ğuru fāsille aşu bilmeñ mi ōlanım sen (117) noutu āşamdan ısdarıķ sabānan da atarseñ_iki soda at suyuna atmassañ o ussul_ussul_ussul ğāynat (118) olu bi nout_aşu salça ğuycāñ suvan ğuyçāñ yā (119) baña sormayçañ sen bunnara sorucañ ben bilmem hiçbi şey (120) bilmēm kin nē sōleyim sā

Yağ hoşmerimi nasıl yapılır?

A.C. : (121) ūlanım unu ben biliyıldım unuttum lō çōķ bilmiyim

S.C. : (122) o yāyı eridirle tencerede tereyāyı cıķır cıķır ğaynar (123) ondan sōna da içine su ğuyulu yā ğadar yādan fazla (124) ondan sōna da un çilerle ğuzum erite erite erite erite ğarıştırlā (125) yüzüne yāsı cıķıvırı cıķır cıķır cıķır cığır cığır barabar bışer (126) olur bi hoşmelim yimeye doymañ

V.2/6

Damyeri Mahallesi, Mareşal Fevzi Çakmak Köyü - MERKEZ

Aşır Acar (80), Elif Acar (78)

Merhaba. Sizi ziyarete geldik.

A.A. : (1) vallā şindi vāsıtalar_olmeyeydi belki hiç ōrenemēcēdiK birbirimizi (2) ēr bu yollar_açılıp ta vāsıtalar_olmeyeydi belki hiç isim_olarak yaşayıP gitçēdiK ğalibē (3) üyle geldi baña na zaman bu yollar_açıldı bilmem nāpıldı (4) üyle anca annaşabildik ğonuşabildik

Ömrünüz bu köyde çalışmakla geçmiş.

A.A. : (5) yau baķ şindi rıtvan burıya rıtvandan_önce biri tāyin_oldu (6) şindi oķul yük hasteneniñ yanında oķuldan bi şeyler söylüyuķ yāni istiyuķ (7) şindi sıra mıra deyo bilmem ne diyo o zaman oķul sırası Fılan şüyle (8) vallā dedim beyfendi bis sıra mıra anca ğāve sırası

biliyuḡ (9) ũyle sıra istēseḡ_o var (10) yeñi sıra vericēm dedi üstüñe zimmetleycēm dedi baḡa (11) ēr bi ḡaybolusa bilmem nōlusa sendeḡ_alırım (12) tamam dedim imzēyi çaktım (13) ũindi buriye o zaman ḡāveye yeñi sırala ḡēldi bilmem ni geldi (14) ũindi u ũiyi tekrerden oḡulun yanında bi kendimiz yaptık bi oḡul (15) bi ev oriye bi ev yaptık buyle bi oda önünde bi ḡuruluḡ (16) uriye bi ũī yaptık duwardan daḡ duwardan bi ũī yaptık (17) ũindi mill_eytime bu oḡulu yapıyuḡ mill_eytime gittik (18) bi çanlı bi ũiy var müdür yardımcısı aḡır dedi (19) heP bu oḡulda dedi size dedi hocalāñ_ıyisini mi veriyuḡ biz dedi (20) ũindi sā sol_o zaman çok sürtüũyü (21) sen sācısınḡ ben solcüyüm bi ũēyle sürtüũyü (22) vallā dedim müdür bey dedim dēũtir_u zaman dedim (23) mazılıḡa gidennere bize vēr bize gidenne oriye vēr dēũtir bi kere dedim (24) aḡniyöm_aḡniyöm dedi bizim ḡoca ali wārdı mazılıḡtan tanır mıḡ (25) haḡfā buriye rıtvanā bi tabılā cızdı dā aḡlımda damyēri izciler tabilesi diye (26) ḡoca ali söküP söḡüP atiyu bu ũindi urda izciliye zaten iũe musāde itmiyü (27) izcilik wār oḡullarda ũusu var bunuḡ niresi seḡa zarar_ıdiyu (28) bilmiyuḡ hemen aliviriyu urdan oḡulu ũiyden sapaktan (29) ḡötürüyü çalıñ_ıçine atiyu bizim ũeyi tabileyi (30) yā ũindi ũyle bi ḡünner de yāũandı geldi bu ũiyler (31) ya çok sıḡıntılı ḡünner geũti çōḡ ũindi ne biliyim (32) ũu yollar_açıldı insannar rāT düũdü yollar_açılınca wāsıtalar çowaldı (33) ũindi bizim yolu biz aũũādan_ıstiyuḡ bu esKi yayan yolumuzdan (34) he gene bu rampeye iniyön ya bizim bu rampeye iniyöḡ_aũũā (35) urdan sāya gidiyü bi yol (36) u bizim yayan yolu tā ilerde köylü tālasınıḡ yanına çıkıyu gine (37) biz diyuḡ ḡun burdan yaP müyendiz bēy bu yolu diyuḡ (38) u da diyu ḡu burdan_olmaycaḡ bu ũindiki yūldan_ōsuñ_ıstiyu (39) ũindi ḡafa çalıũmiyu ḡun dozer dedi gidiyu dozer gidiyu dedi (40) yolsuz ḡalıyus dozeri de yol çatına ḡodula oriya (41) aḡsine de bi ḡıPrıs meselesi çıkdı mı (42) ũindi bü seFer bekle baḡalım bekle baḡalım (43) gidiviriyuḡ yoḡardan_olmaz yol biz_aũũādan_ıstiyuḡ yoḡardan_olcaḡ yol (44) müyendiz bēy dedim ũindi ḡafa çalıũmiyü (45) köylü ḡafası bu ḡadar çalıũiyü dimek kin (46) burdan bi arḡadaũıman gittik müyendiz bēy dedim sen_u yolu yapçaḡ dedim (47) gine ben bi kılō baḡlayı sarıcam kemere getiricem ũindi (48) biz kemerden başKe yēr bilmiyuḡ ḡu ũindi u ḡüne ḡadar (49) baḡḡala satıcam eũũē binicem geri ḡitçem (50) ḡardeũim didi yol_olan yere araba gendi gidicek (51) sen getirceK dēlsıñ araba kendi gelicek dedi (52) bi de çok sürtüũyüḡ bennen dedi sen istedın yolu yürüdüñ didi (53)

ben de benim dedim yolu yürüdüm aramızda om beş dağa var dedi (54) sen köye
yakınnaycañ ben de sapā varıcam dedi aramızda om beş dağa yol didi (55) yaw bu ni çeñe
çalıyuj bennen dedi (56) şindi bekledik haqqaten_urda ne ğadar yanlış düşünmüsük (57) peki
şindi aşşādan gelseydi bizi buriye bırakıcağ araba burden geri gitçek (58) urdan da māzalara
gider miydi hiç (59) bu olucağ iş miymiş köylü ğafası bu ğadar çalışıyü (60) yanlış düşünmüsük
kü tam yanlış (61) burda yirmi bir sene baqqallık yaptım (62) şindi köy_u zaman qaradereydi
muhtarlık ta u zaman qaradereydi (63) dört_oba bi muhtarlıdı bizim yirmi bir sene baqqallık
yaptım (64) sekis sene yol yuğ iz yuğ (65) ne devleT beni sorıyü ne ben devleti (66) bi
baqqallar dernē var bizim dēnek hacıgelenden de bi dostum var içinde (67) nāpiyuj iyi misiñ
kötü müsüñ yolla nasıldı (68) bāğur işi çıkTı bi kayıT bāğurdan geliyü bi kāt bāğurdan geliyu
(69) vardım nāci dedim nāpiyuj şüyle yaptı barmāni (70) dē bāğurunu yolla dedi sorıyü baña
dedi (71) ğaş tene yāñ var ben de yazıyüm ciziyüm veriyum (72) benim_üstüme gelme dē
bāğura gitçēn dedi (73) şindi gine bizim ğafa çalışımyu bi sékis sene burda haveye gitti bizim
(74) ecevitiñ enfilesyonunda da bi kapadım nası olıyü u zaman_u (75) tekerrer açTım
sēksen_üşTe tekerrer_āçTım (76) sēksen_altıya ğadar gine bi şeyire vārmadığ (77) sādece açTığ
diye bi baqqal_āçTığ diye bi dilekçe yaptık şiye bāğura Fılan (78) şindi bi de vārdığ (79)
ğaçıyosañ dedi eñ soñunda dutçam seni gine alıcañ bu cēzāyı hepsini dedi müdür (80) müdür
béy dedim seniñ didiñ işi yaparsam altmış yedi yaşına gitçem ölüm çā bu dedim (81) bā para
vericeñ mi vēmeyceñ mi ben bilmiyüm ğun dedim (82) yā şu bāğurda olanna gidē dedi faKeT
iyileşçek dedi (83) altmış beşe gitçek aylık şiy yaş diyıla dedi (84) elli beşten bā bi dilekçe vē de
şu elli beşi hağ_et pi kere dedi (85) o ğün_emen bi dilekçe (86) ben saña şunu söyliyum dedi
(87) bi sine baqqalı çalışTır devriT hanıma dedi (88) ikiz de emekli oluj dedi dā rāT_olcağ (89)
kafa çalışımyu ahırda da üş dene vilen_inek var dā (90) inekten medet bekliyuğ bis şindi
sat_inēni (91) ben_iki dene emekli olaydım şindi

E.A. : (92) emme çok çalışırdım ben_emme ā (93) ben dedemden fazla girerdim işe ben bundan
fazla girerdim emme (94) fazla girerdim_işe girividim mi ne iş olusa ösuñ (95) yeñimālleyi de
mi bilemiyiñ

A.A. : (96) Őindi gölcüe git hani bu aleye gelen suyuŒ yanı ağı dā dirle (97) ağı dāniŒ eteklēne gölcük mölcük tirle (98) Őindi dikmen dirle eteklēne mevkilēne (99) Őindi u ğuleyi de veliyen biz yaptık ğuleye bekçi istedile (100) iki kiŐi bekçi isdedilē ğiŐ_ayında yangıncı (101) yaw hiç olmamıŐ ğuleyi yapmıŐıŒ ğuleye bi yangıncı bayri dur (102) gine biz tāta biççiyik tāta biçmeden ōmüyu iŐlē (103) yapTıK ğuleyi bıraktık aldık pareyi (104) Őindi onu da öyle bi Őī gi bazarlığ_ıŐini beceremedik (105) māsebeci dedi bunnāŒ dedī paraya biz bu ğuleyi verirsek bunnar iŐvēren_olucağ dedi (106) nası olur bize yardım_ıt tedi müdür (107) bize yardım_ıT dedi muasebeciye nası olcāsa (108) bu pareyi biz veririk tidi (109) bunnarı yūmiye olarak yazarıK u da iki sene sürer dedi (110) bunnar hıŐım_akrabayı bize isim versin dedi ğüvendī kiŐilere (111) unnāŒ_üstüne de muasebe Őī yapalım iŐ bitsiŒ pareye bitirelim dedi (112) öyle olduK yāni iŐle üyle oldu zāte (113) yau om birinci eyinde bi gittiK_ūriye bis (114) hıdırileze ğadar zor bitTi iŐ (115) yāni ğiŐ olüyu urda bırakiyuğ geliyuğ (116) hava bi dā açıyu bi dā gidiyuK (117) yau tirekdörcü wārdı bizim burdan da bi tirektörcü vādi suyu falan tirekdörcü daŐıyudu (118) Őindi māzeme çanakaleden almanyalı wārdı bizim_o ali taniyuŒ mu bilmiyum (119) onuŒ_ölu varıdı bi de ismayil o tirektörnen bize oriye māzeme getiriyüdu (120) mesele ğumu çakılı devlet yımıŐ_oriya (121) ğünnük beŐ_altı bidon su geliyu yāni doldurup geliyu (122) yāni çok sıkıntılı ğünner geçirdim (123) allā Őükür yāni gine buğün bu emekli olmayaydım ne oludum (124) aklıma bu da geliyu Őindi emekli olmeyeydim ne oludum yāni Őindi (125) ne biliyim sen_aŒlat bakalım öretmen_ařgadaŐım (126) Őindi sen nērlerde ğörevlisiŒ ne iŐ yaparıŒ (127) Őindi çođ_ūraŐtıK be (128) Őindi baK buğün ben kendi yaptım_iŐe de inanmiyum (129) ğaz dağına iŐe gittik motur yođ el biçkilēnne kemenne (130) Őindi yoluŒ kēnde bi çam var_emme Őindi gelen böyle biçKiye dutüyu (131) ā yıkmaz benim bıçkı geçiyu gelen (132) yūs séksennik te bi kemenim var Őüyle bi hesepledim (133) uturu yüz on yedi utur yazı yazdırdım annına soyulduğTan sōna yüz yirmi sékiz geliyü dip (134) dikmeyi būyle ğarıŐTıriyum Ői yapıyum yüz yirmi sékiz geliyu dikme (135) Őindi bi baŐladık ama budağ da bizim_o bıhır dedimiz bu topuz yuđ (136) ğayri çam da bitmiŐ son kerteyi bi yapmıŐ yāni çardā ğurmuŐ baŐında (137) ācıŒ budāniŒ dibinde sert bi yer_olur dolaŐık yeri dolaŐık (138) oriye bıhır diniyo iŐTe Őiye ğöre (139) bi habıra otuz_üç mētre boy_almıŐıŒ (140) otuz_iki mētre aldım ormancı geldi

yoluñ içinde (141) yaziyen_ānına al dedi bi dā bi metre dā bi sanayi çıkardık (142) şindi ormanciya dedim Ki şunu hesapladı unu da dā böyle şiyleri yaziyu dā (143) teslim_alrgan yaziyü yāni ğafası çalışmış_adamıñ o işe (144) şunu dedim baña hesaplayive dedim oTTu bi ciğara yaqtı (145) on_altı buçuk mükkep on_altı buçuk mükkap geliyu (146) şindi nası yapmışım otuz_üç metreli boy bi çam (147) yüz_on yedi yüz_on sekiz_ahnına kıtur yazdırmak (148) bak şindi şu ğun_olcak (149) şindi tātayı biçerdik eşgi salı pazarına tāta göttüm_eşşenen gece (150) salı pazarını biliyuñ şindi şiyे giderKen dönüyüñ ya yokardan (151) ũ nası tarif_idiyim sā (152) orman dāresini Felān biliyuñ mu sen şiyi (153) orman dāresinden birez yoğarı gittin zaman sāya bi yol dönüyü (154) işTe salı bazarı urdaydı ēsKiden (155) oriye tāta ğöttüm ben gece eşşenen eşşē sardım (156) bazımayı bulmak zorudu bazımayı (157) bunnā işte bũyle yaşandı bu yaşandı bũyle geldi nābalım

E.A. : (158) her_iş yapıyiduk her_iş varıdı (159) nası yapmışıK ũ zor_işleri çok zorudu işle yapmak

A.A. : (160) şindi hayıt_ibi biliñ mi hayıt_ipi hayıt_ipi biliñ mi (161) bu goceya geldi hayıt_ipini biz_ürettik buna (162) şindi ğuru dānda işlediK de moturuñ sözü çıktı ye (163) mōturu bu kıoyde ben_aldım_oriya elden bi motur_aldıK dolmar (164) ustası da yũK urlarda tāmır_itçek usta da yũk (165) sordum_aldım_adama bigada bi şici didi motursikletçi yapıyu (166) işte kesiyuK asKeriye geldi unnara da uzun direk mirek kesiviriyuk (167) bi ğun ben dedi yarın size benzin getiricem baña dedi birez_āç keselim (168) aldık yoğarı şindi asKeriñ biri ya türkmenidi youT biliyödü meselē işi (169) ben kesiyim_usta dedi vėrdim çamı yıktı (170) çamıñ_üstünden şiy yapıdı ũ da sıkTı (171) şindi alttan kesmek gerekiyu u da üstēn kesTi u da sıkTı (172) biraK dedi bi üşçavuş var anlamiyön sen dedi (173) kēsTim bıraktı çocuk kēstim (174) unu da uzun kesiyu ni yapıcaklā bilmiyum_işTe unnāñ_işi savdıK (175) geldim de bi büyük çam varıdı ha doruk diyim şindi ben size ince çam (176) şindi şüyle moturu duttumudu cın diyividi (177) bizim cikle pimi hadi eksosuñ_içine şiyе motur sıkıştı (178) nābiyin çalışmadı alınca vurdum mōturu ertesi ğun bigıya (179) şindi çekmeynen çıkıcaK diniyu üyle bize tārifinde (180) bi kaste yāktı usta bizim moturuñ şiyini ğama şiyini üstüne duttu (181) uriye bi civata daKdı tāk

tağ vurdu çıkardı (182) şindi şöför_olanı geliyu ne yapıyi bu (183) yau işte şûyle yapıyu büyle yapıyu (184) bü seFer usta unu dağdı bi çalıştırdı (185) toplandı bigada ne gadağ adam varısa belki elli kişi (186) ule amma deñiz moturu olcağ_a kimisiniñ_aqlına ũyle geliyu galibe (187) bü seFer sente ayarında ayarlamamış çalışıyu (188) sente ayarı olmadan da kesmiye girmiyu motur (189) aldık moturu gamayı da götümedik sede moturu göttük (190) bi de geldik ertesi gún işe başlayciyiK (191) bi dürtüyük gır gır gır şöyle gaz veriyük (192) böyle gabını zor dürtüyü harekete geçirmiyu

E.A. : (193) orağciydi nine nine işciydi alıvıriyudum_orā alıvıriyidim_elime hādē (194) bişdīmi demet bi avuşda bi demet (195) iki avuşla bi demet yapārdım uyle çalışırdım (196) uyle çalışırdı bu nine

A.A. : (197) bis tāta biççek dēlīK gayri emme tāta biçmeyciyiK

E.A. : (198) tāta biçemek kin saten gúcümüz yétmeyciyiK Ki (199) niye biçicen e^kmē yiTiK mi yēte

Hıdırellez'i nasıl geçirirsiniz?

E.A. : (200) hidirilez geldi mi mezerlīē giderik urda şey keseriK (201) yiriK içeriK mezerlikte yiriK içeriK_ürda mezer gúnü (202) ertesi gún şey_itmek (203) unu u zāman_urda hidirilezde keser yiriK içeriK (204) dede günde dede yaparlar dede varısa şey_jder burıya gelir (205) getirile dedeyi gelir dede (206) tanıdımız dedelerden gelir gine gelile (207) şeyimiz çok yavuzdur yavuz yaparıK mezerlī (208) mezerde yavuz_olur mezerlīmıs satı mezerlīmiziñ_öldü yer de yavuzdur (209) bizim mezerlīmiz burda yākıncaçık unnāñ mezerlīniñ yeri yavuz dēl (210) urayı ben de bēnmiyim urayı bēn de bēnmeyirim (211) bizim mezerlīmiziñ_öldü yer yavùs

Eskiden çamaşırlarınızı nasıl yıkadınız?

E.A. : (212) yā yıkıyóduK sabunna buyle sabunnan döşüyoduK urbaları (213) hemen başliyödük yümeye ölüm şeynen sabunnan (214) toğaş Ta wār toğaş Ta wārdur toğacım dā vār (215)

durüyü tokaçım tokaçım durüyür_ölüm dā dā tokaçım durüyü (216) emme ğāri çamaşır maķinesine atılıyü ğayri maķiniye atıyüñ (217) maķine yūdu mu ũnu basTıriyuĶ maķineyi çalışdırıyüñ (218) maķine yūdu mu çıkarıp hemen seriyuĶ ölüm (219) ne vericem ben deliğannıya cuvap

Bazlama nasıl yapılır?

E.A. : (220) yōrudum hamuru ölüm mayalardım mayalanır_ũ (221) mayaylan yoğurudum bi mayalardım bazlama yapardım bişiridim şüyle (222) burcu burcu қоқар yirken hemi büyle olurdu ölüm (223) burcu burcu қоқardı yirken búyle üyle yapardım (224) simit mayası dutarıdım_ölüm (225) benim_elimden gelmedik_ölüm çok_işçiydim_ölüm_emme dutamaz_öldüm ğayri (226) ğayri dutamaz_öldüm çok_işçiydim_emme (227) dutārdım_jšiñ başına ğākıvıdım mı çeşitlisini çıkarıdım yimēñ öteberiniñ (228) nouTdan maya dutarıdım_ölüm çekeridim daşTa maya dutarıdım (229) burcu burcu қоқар çivit mayası (230) ğabarıdı büyle ğabardırdım burcu burcu қоқardı yirken (231) uyle işçiydim bu nine uyle işçiydi ölüm_emme ğayri çalışamaz_öldüm_ölüm nāpicim (232) gine oturcām yerden yimek mimek yapıyum dedeye aşır dedeye (233) nābiyin oturüyüm tencēniñ başına oyma taşa tencereye ölüm (234) ğuyum_çine şeyini unu urda bişiriyim dediye gine (235) ottüm yerde unu yapıyum nāpiyin yapıciyiĶ (236) şiy_öldükTan sūra çalışıp yapıciyiĶ_ölüm (237) uyleydim benim_ölüm_emme nāpiyim çalışamaz_öldüm ğayri (238) bi nine ğórdük ti vardıñ mı sūyle olanım (239) bi nine varımış di ğonuşdum nineylen di (240) nine oldum ğayri ben nine nine oldu ğayri ebe (241) ebe nine oldu ğayri ebeliK başğa

Dokuma yapar mıydınız?

E.A. : (242) bizim cinsimizden geliyu u sāte bā doķuma örken (243) onu yeñi mi örendiñ (244) uyle doķuma ũrme hepsi geliyidi elimden_ölüm hepsi (245) hiç elimden gelmeyik yōdu hepsini yapıyudum (246) ũrme de yapıyudum doķuma da yapıyudum hepsini yapıyıdım (247) öñnük naķşi de yapıyidim öñnük te naķşladım doķuma da doķudum_üyle (248) iP de

doğudum her şeyi hiç yapmadım yōdu ölüm (249) hepsini yapıydım_emme ğāli güç güvāt
yétmez_oldu

Askerliğinizi hatırlıyor musunuz?

A.A. : (250) şindi asgere gidinceye ğadar bi seFer çanağkaleye panayıra gittim (251) yirmi
yaşındayım ben meselē bağ yirmi yaşında asgere gidiyim (252) bi seFer çanağkaleye panayıra
gittim gittim yayan geri geldim (253) yāni üyle şiy yok büyle vāsite yoğ bi şiy yok (254) bü
seFer asgerlik çıktı asgere gittik (255) asgere maniseye gittim ulen bi de gece gününe wardım
(256) bi dik bi dā war ulen dedim bura dünyānıñ_öte ucu ğalibē (257) dāylan göe birleşmek var
burda (258) o maniseye vardın mı hiç (259) o dik dāları görünce ben dünyānıñ_öte ucu
sandım_oreyi (260) bitişik sandım şiyi göylen bi de saba oldu (261) mıntıka temizlīne çıkmışla
asgerler biz müsāfirānede ğaldık (262) birisi gelip pi şiy_ariyu u gelip (263) didim yau
askeriyeniñ bi şiyi ğaybitmek var (264) bunnar unu ariyüdü ğālibē şindi düşünebiliyuğ mu
(265) çanağkaleyi bi kere gören_adam asgere gitmisim (266) ne oldūnu nası biliyim ne oldūnu
(267) şindi manisadan dālım çıkTı izmite şindi zaman āşamüstü oldu dimeğ (268) dosyeyle
dedi kimsiyi seçemeycem ismini okudūm zaman dedi herkes el ğaldırsın (269) sanāt
ğaybolmasın şindi aklıma hiçbi şī gelmiyü inzibat geliyu (270) yāni üyle bi şiy_olcağ_ōsa inzibat
çıkiyi (271) işTe şu oldu bu oldu sekizli rağam inzibaT olcağ didilē (272) yaw adam bağTı bağTı
bi üşçovuş var (273) tirt düdük herkez_otusuğ şindi wārdı elnen seçmeye başladı (274) sen ğalk
sen ğalk bi arğadaşım var soğuk demircilik ayrılām (275) yāu demiri ben görmedim Kin nası
soğuk demirci biliyim ben ne biliyim (276) fırıncilā dedi el ğaldırdım geç bağalım geşTik (277)
derineden izmite yayan gece ğününe wardık bi şiy yok yāttık (278) bir_afta falan diñnenme
verdilē bize (279) bir_afta sūña fırında üş posta çalışiyi gece ğündüz çalışiyü fırın (280) bizi
postanın birine verdilē sāyise ğulağları çinnesiñ (281) öldüyse de allah rahmed_eylesiñ (282) bi
laz_arğadaş ekmek bişirennerden biz bişirciyik didik (283) u olmasaydı belki de
ōrenemezdim_asan (284) şindi adam beña hemi tariF_jidiyü hemi yanımda dikiliyu (285) şüyle
yapıcağ biz bazı onuğ didini başarabiliyuğ bazı başaramiyuğ (286) bir_afta bi sığındı

çektim_emme gece günümde böyle uykumda da ekmēnen_ūraşiyum (287) u ğadar
meşK_itmissim_işe

Müsaadenizi isteyelim.

A.A. : (288) vallā musāde siziñ sa oluñ var_oluñ allah razı ōsuñ (289) gezdīz gördüz dolaştis
(290) işte dayım_olur diyum anamıñ has ğardaşı u (291) babayın da dayısı olur u seniñ didiñ şiy
dayı ōlu oluyuğ_unnan

E.A. : (292) selemi çok ğötürüñ benden

A.A. : (293) şindi urlada bi ğalem_olcaK (294) ninenin teleFonu varısa teleFonunu yaz bām
anayın teleFonunu (295) yā ben de wardı da teleFon burlada bi ğarışdırdığ_işi (296) nine bizim
ğayınçının ölümünden sōna birez yıpradı (297) şindi ğayınçının hastalına bi gitti şindi uriya bi
gitti (298) iki üç Kün durdu da geldi yāni onuñ hastalını bilmen nēni (299) geldi bi yıPradı nēne
bi dā da toparlıyamadı (300) şindi baK nineyi evde sālīā yazdırdım (301) geliyu hiçbi fāyde yūK
(302) ondan sūna teleFon_idiyuK norlojiye ğötür (303) yāu anımefendi bağıñ siz buriya bize iş
yapmeye çıktiz (304) size eyi Kötü bi şeyle söyledik (305) bi gün ambeleslēnen gelmişlē (306)
alınca gine bizi gine norolojiye ğötürceK (307) biz norolojiye gidiyuK zaten yāni onlara
yazılmadan başladığı_urlara gitmiye (308) ē bu hastalık ölünceye ğadaK böyle gitçek (309) ē
üyle gitçekse ū zaman beni niye urda tutsağ_idiyuñ sen şiy yapıcān da

VI/1

Kayacık Köyü - EZİNE

Sadık Döngel (82), Mehmet Eken (83)

Köyün adı, tarihi ve geçim kaynakları hakkında bilgi verir misiniz?

M.E. : (1) daşlık Kayalık_öldündan undan kayacık demişlē (2) ilk bizim sülāle yerleşmiş emin
pelivannā vāmişdi emin pelivannā derlemişTi (3) emin pelivannā otumuş burī ilki oturuşunu
bu küñ (4) undan sōna gelen_oldu giden_oldu tabi ilk yeri bizim sülāle otumuş (5) emin

pelivannā āmat pelivannā vāmıŝdı ilk oturuŝu bunnā otumuş (6) ben sēksen_üç yaşındiyim
bubam yētmiŝ sēksen yēdi yaşında vefāt_ıtdı (7) bōle esgi şiyleri ğuruluşları gelişleri aĝnadırdı
(8) bōle esgi ŝiylēden babam çok_aĝnadırdı

S.D. : (9) eñ yaşlı biz varıs köyde işTe baŝĝa kimsi yŭk (10) bi kişi tā vā üç kişi varıs u yoK burda
simci (11) kayacıK diye iŝte daŝlı diye bune kayacıK ğoymuŝlā iŝTe çunķu kayalık ta oldūndan
(12) topraK yŭk tabi kayalık biz malcılıkTen geçiniyiriz

M.E. : (13) ilkiñden yörüklē yörük terlē bize

S.D. : (14) āslımız yörük

M.E. : (15) āslımız yörük ğöçebemiŝti (16) nēde daĝ başı vāsa sālī yer bunnā ullara ğonmuş mal
sāyasına (17) mal wā bizim malcılıKlan geçinirlēmiŝdi (18) malcılık sāyesinde hep köhne daĝ
başlarına otumuŝlā (19) bütün baK bu bizim köümüzde ni olacaK rāziyemiz yoK fazla

S.D. : (20) rāziyemiz_arama

M.E. : (21) sūna sulama bilmem ni bāŝĝa bi iŝ (22) biz malcılıKlan geçiniyiriz burdārda

S.D. : (23) hiçbi ŝimiz yŭk

M.E. : (24) malımız_olmasa ni dā oturcāz biz bu dāĝ başında (25) allahım çenābıallah
mallarıĝ_ayāna daş topraK batırmasıĝ (26) biz maldan yiyoz_etmē

S.D. : (27) çolāmıza çocūmuza maldan_ürediyiriz baŝĝa bi ŝimiz yŭk

M.E. : (28) baŝĝa bi ŝimiz yŭK bi ğelirimiz yŭK

S.D. : (29) ğelirimiz yŭk

M.E. : (30) iki ğoyun satçaz ğuzu satçaz inek satças (31) saman_alıcaz yēm_alıcas kendimizi
idāre itçes baŝĝa uva küylēde sulama vā (32) fasüllesini tikiyır tomatasını tikiyırı büberini
tikiyır ēkinini tikiyır (33) bi senede iki bi yerden iki tāne gelir_alıyır bizim buramızda ni vā (34)

daşñ içinde burda ni olur gödün ğır daş ni vā (35) ni çıkā bürda ni olur topraqlāmız kum toprağ verimli toprağ deyil

S.D. : (36) yālı toprağ deyi kine kum toprağ

M.E. : (37) Kum toprağ çapiyi vursan yere batıramañ (38) e burda ni olur ğuru yerde bu daşñ üstünde ni olur ğuru yerde

S.D. : (39) e işte ot çıkāsa yāmurcuĖ yāsa ot çıkıyisa (40) ot çıkmasa malları satın alıyiris saPlarını yidiriiris (41) kendimize ğalır ğalmaz işTe ni ğalısa geçiniyiris nāpçañ

M.E. : (42) geçimimiz böle

S.D. : (43) geçinimiz bu vā mı sorcāñ bi şeylē tā

Köy düğünlerini anlatır mısınız?

S.D. : (44) dünnē evelden sali ğün bazār ğün getiridiK cuma ğünü savādıĖ (45) şimci üle yūĖ ğay şimci yirmi dört sāt geldi mi tamam

M.E. : (46) sinci bi gice dün tamam

S.D. : (47) bi gicede tamamniyiz ğay şimci öle ādet öle (48) ğāĖdı ğay esKi ādetleri bırāĖdıĖ ğay

M.E. : (49) evelden bazārtesi ğün gelirdin sali ğün cumā sabāsı ğüvēyi oynadır gidēdin (50) şinci bi gece düyünner

S.D. : (51) şinci bi gece iki gicede saviyöz işte (52) şindi dērneklē öle iki gece ğına gecesi (53) bi de işTe misāfir gecesi u āşam topları

M.E. : (54) misāfir gecesi olur tamam u ğidā işTe

S.D. : (55) bi āşamcı oynā oynā ğarılā işte bi de ertesi āşam

M.E. : (56) bi āşam da misāfiriñ gelir gidē işTe u iki üç āşam

S.D. : (57) ŧimdi le

M.E. : (58) gündüz gene iŧinde gece gene iŧinde gücünde

S.D. : (59) zāten sinci vāsitalā vā (60) kle traf klerden gelir ğalabalığ olur emme bi sāt iki sāt iŧte sāt on bire gelmeden sāt on iki ğeldi mi hergez dağılır evine

M.E. : (61) hiğkimse arama arabasına binen aŧŧā binen aŧŧā

S.D. : (62) arabasına binen gidē

M.E. : (63) ŧinci vesāyitlē vā uzak yol yok uzak yollā yakın oldu

S.D. : (64) ben bazārtesi gün ben bazārtesi gün bazara kittim (65) sāt on ikide ŧāt birde arabiye postiyeye bindim edremide (66) edremitten sāt beŧte tegrā döndüm edremide sāt beŧte ezīniyi ğeldim (67) āŧam da evime ğeldim malları heykelledim (68) sāt beŧte burī ğeldim malları heykelledim

M.E. : (69) toprağlarımız verimsiz doprak givŧek

S.D. : (70) toprāmıs toprağ deyil iŧte km toprağ yā

M.E. : (71) ŧu daŧıñ üstüne ni ekseñ ni olur bağ (72) ğdn gibi her yer daŧ ğdn iŧte ğca ğca tepelē daŧ

S.D. : (73) iŧte malları ullāda yapıyoruz daŧıñ içinde oliyir nāpĉağ olum

M.E. : (74) mallā kendi kendine yayıliye dbaliye

S.D. : (75) sadi yēmnıyiris yēm veriyiris yēm alıyiris (76) satımı biñ nira yēm biñ yüz lira yēm kilosu alıp yidiriyoruz nāpalım

M.E. : (77) yidiremesek mallarımız da a kendimiz de a

S.D. : (78) kendimiz de a yidiremesek yā

Çanakale'ye sık sık gider gelir misiniz?

S.D. : (79) çanaqqale ni olcağ yā ni ğidā işTe (80) çanaqqaliye bis varı gelimiz_er gün varı gelimiz (81) bōn gene gelin wā benim_urda çanaqqalede dün kittidi bōn gelecek (82) çanaqqale ni ğidā yē çok kidē geliris sāten benim ūda iki tene torun vā (83) bi de torunu vā hastānede dövlet_astānesinde çalışır u ērkek çocuq ērkek_olan (84) güvennikte çalışiyir_u yēdi senedir_urda çalışiyir (85) hastānede çalışiyir yēdi senedir güvennikte beriki ğız dadası (86) u dört senedir_urda çalışiyir_işte baqalım bu yıl millī eyitim çıkarıcāmış (87) neri çıkarıcak dağıtıcāmış_emme ni zaman dağıtıcak bilmiyörün

Köy odanız var mı?

S.D. : (88) vā kō cāmisi wā aşşada cāmi oda da vā çāmi vā (89) urda cāmide yatırı ğākā sen burda ğalmağ mı istiyiriñ bu āşam

Elektrik yokken nasıl zaman geçiriyordunuz?

S.D. : (90) elentirik yokқан ğaz lāmbası yaqādıq ğaz lāmbası lāmbalarımız vādi (91) ğaz şişeleri vādi ğazı ğörduq işşeleri daqādıq lāmbadan_oturuduq (92) çire yaqādıq çam vā çam bilir misin sēn (93) çam çiresini unuñ_için gidē çire bulurduq ekserī de ğazdı (94) sōna da ğaz çıktı ğazlan fenerlē çıktı öle ğas fenēleri çıqdı (95) yağın zeytinyā feneri çıqdı zeytinyālī ūnnādan ya unnara geşinirtik (96) sāten bizim yetişmemiz dōmamız ğāyemiz ğazdan dōduq böyüdük (97) u zaman yādi alentirik yokdu ğaz vādi işte bunnā ğaz bili (98) ğaz yaqādıq dā esKiden çire yaqādıq e çireden sōna inceldik ğay (99) bi sene sōra bāqadıq ğaza döndük

M.E. : (100) kittikçe inceliyoru kittikçe inceliyoru millet

S.D. : (101) kiTdikçe ilēledik gerilemedik inceliyeri ē unu da ğazı da bıraqdıq (102) ğali elentiriye şinci tā özzelTik (103) alentirik dā başqa işTe öle geçiniyiris

M.E. : (104) baqām dā nilē çıkıcak

S.D. : (105) dā nilē çıkıcağ bilmiyiris

M.E. : (106) baĶ fen_iſi ilēledi bu fennē yoĶTu

S.D. : (107) fēn nēde telefunnā araba nēde arabanın kökü yoĶtu (108) araba niydi bu arabiyi
gōdüK mü biz ġaçādık

M.E. : (109) arabeyi görünce mu ni dērdiKdi bis

S.D. : (110) ni dīrdikTi ni taĶsi ni araba ni motur biz bilmiyiz ni bunnā dērdik

M.E. : (111) emme esKi adamnā dērdi (112) zaman gelceK yumurtañı bi başTan memleketiñ
tikiceñ bi baştan yumurta görünüceK dērdi

S.D. : (113) yalnız ſūda dedem wādı benim bi dedem dērdi (114) bu keratalā yoĶ mu dērdi
unnā oĶur tāriklede görümüş Te (115) cansız arabalā çıkçaĶ bu keratalā göriceK derdi (116) öle
oĶurdu benim yanımızda dērlēdi añālādı

M.E. : (117) uzak yollā yakın olcaĶ terlēdi

S.D. : (118) anĶarada adam ġonuſçaĶ bunnā hayālini görücek (119) burda ġonuſçaĶlā bunnā
görücek adamnarı dērlēdi (120) unnā añādı bize biz gōmezdiĶ unnā añādı yalnız unnā (121)
bunnā iki ġārdaſTı unnā yā bubamın_ölu dirdi (122) hēp Punnā görüceK unu dērdi ev başına
fırın olcaĶ burda dērdi (123) daĶ daſ tāla olcaĶ da bu ġāri kerataların ġāni eKmē doymīcaĶ
dērlēdi (124) kitapta görüyerin ben de ġonuſiyerin bubam_ölu Ķafadan ġonuſmüyöz dērlēdi
(125) öle bizim yanımızda dadāĶana añālādı (126) biz_u zaman ſekiz doĶuz yaſlarımızda olmaĶ
vādık_iſte (127) bilmiyin gene baĶ lafları unuTmadık

M.E. : (128) ġānıñız_ekmē doymēycaĶ dērlēdi baĶ doymüyörus

S.D. : (129) tā esgiden de dirdi Tā bunnā gōmez_unu dīrdi (130) dā esgiden de hayal diyen
ġākıcaĶ_iſte dērlēdi hayal ġākıcaĶ (131) soĶaĶlāda zinā olçaĶ bunnā Ķafasını çevirip
geçceĶ adamnā dērlēdi (132) bunu sōlēlēdi emme ſimci hayal ġāĶtı aĶĶat ġarılāda hayal yoĶ
ſimci (133) ēsgiden ġarılā ferecesiz bi yere çıĶmazdı ſinci ferece yoĶ aĶık saĶık aĶık ġarı (134)
bi ſiylen donnan çārſiye çıĶiyeri öle aĶık saĶık öle dērdi (135) hayal çıĶicāĶ hayal ġākıcaĶ dirdi

soġaklāda zinā olcaġ (136) ġafasını ġevirceġ de geġcek bunnā emme bunnā gōmez bařġa gelīcek nesil gōlūr dēdi

M.E. : (137) biz gōdūk_iřTe gōrüyōrus

S.D. : (138) innā bile sūlēdi oġurmuřlādi demek oġumaġ wālādi (139) kitaP ōle yaziyiri bubam_ōlu dērlēdi birbirine (140) nēden biliyīġ bubam_ōlu kitapta gōriyirin ben bunnarıġ yerini dērdi (141) haġkettinde bu hayal ġāġtı hayal gibi pi řī vā mı baġ řimci ġadinnāda yūġ

M.E. : (142) ġadinnā aġıġ saġıġ

S.D. : (143) aġıġ saġıġ

M.E. : (144) ġadınıġ bi teli gōrūnmīcēmīř

S.D. : (145) bizim yetiřtimizde biz niřan_ōlduġ ġarıları biz gōmediK_iř (146) bubalarımız analarımız gōdūse gōdū iřte gōdū ġariyi (147) gerdā girdīmiz_āřam gōdūk ġarıları bis gōmezdiK bis (148) gerdā girdīġ_āřam gōdūk ġariyi biz eveli ōlīdi emme simci yūġ

M.E. : (149) şinci tamam tā nişan_olmadan

S.D. : (150) tā niřan_olmadan ōle olüyōrū

M.E. : (151) ġerdā girdīmiz_āřam gōtūk

S.D. : (152) biz eveli gōmetik eveli ōle bi řiylē yoġTu gōmetik (153) gerdā girdīmiz_āřam ben niřannımı ġerdē girdīm_āřam gōdūm

Eski ġiysileriniz nasıldı?

S.D. : (154) esġi ġeyimnē ġeyim nēde (155) nēde bulcen ġeyim_iřte esKi u řīleri dibilēden pantullādan vilen ēsKi ġeyim yapādıġ (156) ayāmıza naylun bapuç ġiyēdik tā esKiden nalin ġiyēdik (157) bapuç yūġTu bizim ġünümüzde bapuç mabuġ yūġ (158) nalin ġiyēdik ġıřın nalin ġiyēdiK nalin yapādıġ (159) nalinneri de bāzi ġoltūmuzun_āltına alırdıġ esġir diye

M.E. : (160) ğayışı ƙopuviri bi yere gidemessiñ

S.D. : (161) sōna sōna ƙarıĳ tikdik mallarıñ dōnünden derisinden ƙarıĳ tikēdik ƙarıĳ bayā gitti

M.E. : (162) ƙışın giyēsın yaz da ğēdi mi burun sıĳā ayaklarını giyemeñ

S.D. : (163) yazın nalin giyēsın

M.E. : (164) bi babucu vā ērkezin

S.D. : (165) mendires ihtarara ğēldī zaman işte erástiK babuşlā ƙıĳtı u zaman_āldıĳ (166) u zamānı geydiK ğōdüK biz babıcı babıcıñ yüzünü (167) u zaman dā menderiz gelmezden_ewel bi ni babuĳ ni bi şī (168) ƙarıĳTan başĳa nalinden başĳa bi şī bilmiyirtıĳ (169) ƙarıĳ giyēdiKdi yalıñıs nalin ƙarıĳ mendirez ğēldiKTen sūna bu erastiK babuşlā ƙıĳdı (170) geytik_erastiK babuşları āldıĳ_urda bi mecit_iki mecit (171) yirmi ğuruşa bi mecit dērlē meselā bi zaman ūle ğonuşuldu sen bilmeñ (172) beş ğuruş yirmi beş ğuruş otuz kırĳ bara kırĳ baralara ƙalışırđıĳ biz (173) beş ğuruşa ƙalışırđıĳ yirmi beş ğuruş otuz ğuruş_ep_ōle gidēdi (174) ūle eli lira yüz lira ƙarar yoĳtı kine yā (175) on ğuruşa alırdıĳ ƙıĳara paketleri on ğuruşdu beş ğuruşdu on ğuruşdu yirmi ğuruşa ƙıĳdı (176) otuz ğuruşa ƙıĳdı sūna birinci ciĳaralā ƙoĳ pālandı yā alamicāz dērdik

M.E. : (177) sinci iş bol para da bol baĳ burda ƙaş tāne vesāyit vā (178) para ūlmasa bu vesāyitlē yōrūmes para yōrūdiyir

S.D. : (179) para vā sindi bara

M.E. : (180) para vā milletTe diyırlā para yoĳ para ƙoĳ (181) ƙalıştıĳtan sōna para akiyır memneketde

S.D. : (182) baĳ şu kūde hiş bāĳuru olmıyan_adam yoĳ hepsi emekli adam (183) ƙaç seksen_ānise seksen_āne de emekli bu kūñ (184) aşşā yoĳarı iki senedir beri ūle emekli para bұл şinci para bұл

M.E. : (185) Őu vesāyitleriñ birini de yōrūdebilir miñ para olmiyince

S.D. : (186) bu vesāyitlē paralan_ışte mayış alıyiri mayıŐımı gidip_aliyir (187) beñ meselā kendi Őansıma bi takşi āldım bangadan para çekTim mayıŐımı bālādım_urī (188) bangā ödiyir_ışte bubam alıvemiŐ gibi bene (189) parasını vedim mi vemedim mi hiş bilmiyım_ışte bu ödeyir parasını (190) ay_ay kesiyir de dōrd lira mı kesē beş lira mı kesē kesiyeri (191) geli ğalanı da sekiz yüz doĒuz yüz lira da mayış veriyeri (192) allah biñ bereket vesin hem yetiyeri hem de urda bangā araba ödiyiri

M.E. : (193) biz bunnarı esgiden gōmetik

S.D. : (194) araba ödeniyir_emme nēden ödeniyir bilmiyirim ben_ışTe (195) gene de mayıŐımı da veriyi (196) sekiz yüz doĒuz yüz lira para veriyi gene vādım mı

M.E. : (197) sinci doĒTora gidiceñ para yoĒ

S.D. : (198) doĒdura gidiyiñ para yoĒ

M.E. : (199) hastāniye gidiceñ gene para yoĒ

S.D. : (200) üç yüz liradı evilden muāyanelē benim hanım kitti on_iki sene (201) Őōle bi bastı üç yüz liradı Őōle bi bāstırdı mı ğānınıñ dōrt yüz liradı (202) üç yüz lira dōrt yüz lira alırladı Şimci unnā geşti unnarı veditK unnarı yaŐaTıĒ (203) izmir bōrnovada ben bangır bangır ğariyi çıĒaramadım da āladım (204) yirmi lira para istiyilē yoĒ yaw yuĒ para vericēñ yuĒ (205) hastāne baŐĒanı gibi ğurum Şisi yirmi lira para istiyir al ğarını kit diyiri (206) yoĒ kına yirmi lira veriyin yā sōna yirmi lira urdāda yirmi lira buldum (207) yirmi lireyi çekti āldı elimden yol parası kitçēm ben didim (208) sen niylen gidēsen kit dedi çekti aldı elimden müdürü pareyi (209) ğarın ğalır burda didi ē nāpiyin ğariyi bırakıyım bāli dedim (210) yoĒ baŐŐa para yoĒ yā nāpçeñ para nēde bulceñ (211) yirmi lira para nēden buliyim ben (212) bangır bangır_ālatti beni müdür yoĒ para yā yüz lira para yatırcān (213) yoĒ yā nēden buliyim ben bareyi imkān yoĒ ōsa verices (214) sōna kittik burdan ğēldiK burdan ta burlādan para topladıĒ_onā lira beŐē lira topteyip ğoñŐulādan_āldıĒ (215) teKrā kittim vādım da ōle çıĒārdıĒ gettik ğēldiK burī

M.E. : (216) vā mı sinci öle bi şiylē yoḠ dē mi ni vā bu yaşamada

S.D. : (217) biz nileri gödük e nileri göTük be nileri götüK nileri gödük (218) alTmış yétmiş gün yaTdı ğarı benim_urda izmirde bōrnövada hastānede (219) ḵanser vādı sōna nāyeti öldü burdān bene burdeñ memnekeTden ḵārpız_istēdi ḵārbıs (220) yumurta istē çārşı yumurtası almazdı doḡturu (221) nilē başıma gēdi benim nilē bürdan ḵārbız_istē (222) mémnekeTden péynir gētirceñ di ğaşarda péyniri almazdı mémneket péyniri gētirceñ (223) mémneket yumurtası gētirceñ burdan yumurta toplādım péynir_alır ḵārpız mārpız_öle ğovan (224) bürdan götürüdüm urlāda çārşıdan almazdı köden kölü ğavunu olçaḠ dērdi (225) ta izmire unarı götürüdüm burdan ben götümeñ nāpçarḡ (226) bōrnöva hastānesindēdi hastāne baḠmīÇaḠ zāten götümeñ hastāne baḠmiyiri (227) beş lira para vedim_ūda toḡduruḡ birine āldı pareyi elimden de ḵaydırıvidi (228) hayırcilere vi u pareyi götü kit de u pareyi dedi hayırci mi san_jTdiñ beni dedi (229) yoḠ ḵına ni vericēn didim elli lira para yoḠ ḵına ni veriyim ben sene didim ben de (230) yoḠ kēseñ yoḠ yā ni çektig_ urlāda biz_olanım nilē çektik çuḠ çektik çuḠ çektik (231) allāmıza çuḠ şükür bu günneri de gödük biz nilē gödük

M.E. : (232) sincikinnē dā bi de yeriḡı yuḠ şülemişti yuḠ bölemişdi (233) yoḠsuzluḡ kömedi bu millet çekmedi

S.D. : (234) pontullarımızı çıkarı da yēkēdiK iş donu olmazdı yōrgan bile yuḠ zāten (235) çuluñ_üstüne yatırı da yēkendigi ğuriyinciye ğadā ğurudu mu pantullā undan sōra giyē de tışarı çıkādıḵ

M.E. : (236) anam bizim_urbaları yēkēdi de bizi yōrganıḡ_alTında çok yatırdı da urbaları yēḵadı ğuruttu da bizi öle

S.D. : (237) yēkēni ğuruTdü de verirlē de geride öle giyētig_üle çıkādıḠ dışarı hadi ğonuş

M.E. : (238) ben bunnarı gödüm

S.D. : (239) bunnarı biz hep gödük āşlıḠ dāvāsı (240) kelle ḵırpā da ekinneri kelle ḵırpā firnatı de üyüdü de deyimene yollādıḵ (241) nilē gödüğ nilē āç nāpıçeñ āç diye bar bar

bağırıldık_emme yok (242) ye^kmek yu^k nerēi kitçeñ nilē gödü^kolanım senci vā (243) bollu^k vā
ğā arkadaşım dedi gibi ākiyir bollu^k sinci biz_unnarı gödü^k_ep

M.E. : (244) para yok tiyorlā zenci türkiyede para ākiyir çalışdı^kTan sōna (245) emme señ
çalışmassaⁿ bi şī yok çalışısáⁿ hepçi bül

S.D. : (246) cenābıallah yatara selām bile ver^meK dōru deyil diyeri (247) yāut ta çalışıcıⁿ
çalışmadan bi şī yu^k (248) çalışçıⁿ yīceñ mala bakıceñ

M.E. : (249) çalışmıyan demir ııldamaz küf bālā dura dura küf yapā (250) emme çalışırsa ayna
gibi ıışım_ıışım_ııldā çalışan demir ııldā (251) bu ĩsan böledir_ıışTe iş adamıⁿ_aynasımı^ş yaTma
tammam çalış yap (252) göyin yaP geçi yaP tavu^k yaP inek yaP ni yapāseñ yaP

S.D. : (253) bizden doğannā sinci eveli siz diyir nası aç gādıⁿız (254) e sēn gömediñ tabi
hāzırıñ_ıçine dōdun biz gömedik kine (255) unnā gömedilē bi şiy tabi bize siz çalışmazmı^şıⁿız
diyörü (256) siz çalışeyir misinis sinci hadi ba^k

M.E. : (257) yo^klu^k vādı memnekette

S.D. : (258) yo^klu^k vādı memlekeTde hadi biz u gadān_üş beş kúru^ş te yēr_aldı^k (259) hadi siz
de bi tene ālse ye biziminnē alamiyirlā ba^k sinci (260) niden çalışmıyır^ışⁿ da āl para yu^k (261)
ötuz ğuruşa yōmiye çalıştım ben ötuz ğuruş kökü (262) bā ğazmā gidēdi^k bā işmē gidēTi^k ā
şuri yeyleciye aha bunna ötuz ğuruşa elli ğuruşa

M.E. : (263) ötuz ğuruş yirmi beş ğuruşa

S.D. : (264) yirmi beş ğuruş para vericek sene ayşamnara gadā sātıⁿ yu^k suātıⁿ yu^k (265)
gün_indi mi gün dōdu mu gün dōdiyın başlāsıⁿ gün_indiⁿ bira^kırsıⁿ (266) sāt yok sād_öle gün
dōdu mu başlāsıñ gün_indi mi bira^kırsıñ (267) hadi ba^kalım ğay gün_indi işiñe ba^k yā deliğannı
nilē çektik biz_olanım

M.E. : (268) siz gümediñiz böle şī şinci siz hāzır bulduⁿus

S.D. : (269) işte bu köyün_āli bŭle dā soricāñ sorġu vāsa sor (270) sŭle sŭ biz cŭvap verelim

Köyünüzde Hıdırellez kutlanır mı?

S.D. : (271) hadırillezde hicbi ŧi yaPmiyiz biz hadırillez_ŭle ġavurlā dapā hadırilleze derlē (272) hıdırillezde işte bŭle ġuzu kesēseñ kesēsiñ çolŭñ çocŭñnan barabā yirsiñ (273) ŭle içkidi miçkidir_ŭle bilmiyiz bis ŭlağ kesēsiñ yāuT gidē iki kilŭ et_alisñ (274) bi kilŭ et_alisñ çolŭñ çocŭñ yirsiñ_işTe (275) bŭle hadırillez yapılcā ırakıdır şaraptır bizde ŭle bi ŧi yok (276) dadalā istēdi biz de işTe ele bağmasın diye (277) yāuT gidē iki kilŭ et_alisñ yāuT bi ŭlāñ vāsa kesēsiñ yāut ġuzuñ wāsa kesēsiñ (278) kesmeseñ gidē iki kilŭ ġasapTan_ed_alisñ dadalarıña yidiriñiñis (279) heP barabā yidiri yir içer_işTe hē yiris (280) içkisi miçkisi yog_ŭle işte yemeK (281) āşamŭstŭ hadi çolŭñ çocŭñ toplanır yir_içē (282) yidiri içēr_allah beregeT visin

Köyünüzde bayramlar nasıl geçer?

S.D. : (283) evelden yemek veridik her hāne birē yemeK getiridi (284) namazı ġıldıKTan sŭna yirdik bayramlaşırđık dālirdik simci yemē ġaldirdıK (285) sinci gene āynı bayramnaşırız_emme yemē ġaldirdıK herkez sıralaşır bayrāmnaşır gene (286) dālır gidē yalnız ŭle yemek dāvāsını ġaldirdıK (287) her hāne birē tene yemek sowra getiridi herkez oturudu yirdi toplanırdıK (288) yirdiK yidikden sŭna bayramnaşırđık sincik hemen ŭle cāmiden çıkdıñ mı sıralanırsız (289) bayramnaşiyis herkez_işine ġücüne gidē tamam (290) esKiden_ŭle ēskiden yemek vādı simci yŭğ (291) oyun vilen yapāsa ġençlē yapādı oynā kendi kendine (292) İtiyarlā ŭturu sēyre bağālā işTe ġız yapālādı işTe şunu bunu yapālādı ŭle (293) deve yapālādı deviye de ŭle kelle bulurlādı kelleden deve yapālādı ŭle (294) bi de Ķoşturulādı ŭle bizi burlāda muappet yapādıK_ŭle başġa bi şiy_olmazdı (295) ġız yapālādı ŭlan yapālādı ēlence ŭle ēlenirdi (296) şimdi unnā ġāğtı ġay unnarı yapmiyirlā biz ġünümüzde çok yapādıK (297) bizim ġenşlīmizde çokTu e şinci ġāğdı ġay_unnā ēsKiden dā ġözeldi (298) muappet_olurdu çok muappetli olurdu yā toPlanırdıK şimci ŭle yŭğ (299) herkes kendi ġafasına esKiden_ŭle bi ġenç bi nēden ġenç vāsa hepsi bir_olurdu (300) bi İafi bi ġonuşurdu on tane ġonuşulmazdı bi İaf ġonuşulurdu bi İafi

yapālādı (301) e ni yapāsaķ yapādıķ undan sōra dađılırdıķ Şinci yoķ ğay (302) Şinci esgi gibi yŭķ simci ērkes kendi başına

Kōyŭnŭzde halı, kilim dokunur mu?

S.D. : (303) evvelden dokiyirlādı hanımnā doķādı ēmme ğāyi Şinci doķumiyirlā (304) esKiden olurdu halıcılıķ vādı kilim doķurlādı halı doķurlādı Şunu bunu doķarlādı ēmme (305) bundan on sene evelidi simci halı malı doķumas kimse ēllemes kimse sincik (306) bilmiyi sāten bilmes sāti simciki ğarılā zāten bilmiyi bilmiyi zāten yapamazlā (307) esKi ğarılā yapādı esKiden bizim_analarımız nenelerimis hep kilim doķur (308) Şimci yoķ ğāyi arama Şimci esgiden_ōledi ēsgiden yapālādı (309) Şimci zāten ğarılā kilim yapmasını iP yapmasını ip_iyirmesini bile bilmēzlē (310) esKiden_ōrekiyi daķıyurlādı ğocağarılā bizim yŭne iyiriyir_iyiriyir_iyŭre iyiriyilēdi (311) top top top top yumaķ yapālādı doķuTTuruğlādı hēyram doķut Şunu bunu

M.E. : (312) bi Şey ķekēdi elbise yapādı undan daş gibi tāta gibi olurdu

S.D. : (313) aba yapālādı ōle abaya dōvēlēdi doķudurlādı ōle dōvēdik biz (314) burlāda lenKlē vādı lenKlen dōvēdik (315) emme geydiñ mi ķıŐın ni ayaz ğoyā ni bi Şi ğoyādı

M.E. : (316) tahta gibi olurdu yā

S.D. : (317) ayaz mayaz ğoyucaķ diye aķlına gelmesin Şindi unnā ğāķtı (318) zāte ŭnnarı geymiyirlā sinci ayıpliyirlā geydiñ mi unnarı unnarı gēymiyirlā sinci

M.E. : (319) yapan yoķ sātın_unnarı

S.D. : (320) yapan yoķ sāti bilen yoķ sāten_unu

M.E. : (321) bilmiyirlā ķı yapsınnā

S.D. : (322) bilen yoķ sāten tērzilē vilen tikmez_unnarı

M.E. : (323) tikmes

Kōyŭnŭzde hayır yapılır mı?

S.D. : (324) hayır olur hayır her sene yapālā hayır köw hayır yapālā (325) vallā unu nīsan mayıs aylānda yapālā işTe

M.E. : (326) nīsan mayıs aylarında aylak samanlarında ırahmeT duāsı çifçi dērnē dērlē una

S.D. : (327) çifçi dērnē dēriz una bis

M.E. : (328) çifçi dērnē deris

S.D. : (329) işTe hayiri gene her sene yaparız biz bu sene gene yaptık yāpiyiris

M.E. : (330) her küylē yapā unu būda

S.D. : (331) her kōlē ētraf kōlē yapā hep ūi yapā kōlē (332) ğoyun ğuzu verilē birē tane kaç āne elli āne (333) elli āneden yirmi beş tenesi ğuzu veri (334) yirmi beş tenesi para veri yāuT meseġā ni veriseñ vi

M.E. : (335) kimi para olan para veri malı olan mal verī

S.D. : (336) malı olan mal veri kimi de ekmēni aliveri (337) evlēden birē pāçe duzdur ğazdır toplā meseġā toplanır yağ toplanır (338) ūunu toplanı birē tabak verilē birē kepçe verilē gene birikir gine (339) bi desti iki desti olüyü bi de olmaz yetmese satın alırs

M.E. : (340) çifçi dērnē deriz biz

S.D. : (341) çifçi dērnē deriz una bis

M.E. : (342) dedelēden nenelēden gelen bi ūī esKiden dedelēden gelme (343) ēsKiden dedelerimiz nenelerimiz demiş yapāmıūdı (344) biz de u ūiyi u ādedi ğaybitmediK ūle sūriyırı çifçi dērnē deris

S.D. : (345) bu kō fakir kō işTe bu kōde fakirliĝ işTe toprak yok fakiri toprak (346) mal bāzen de geçimimiz geçimimiz zor geçim geçimimiz zor işTe (347) ğırsal ğırsal kō ğırsal yok pi ūī

M.E. : (348) ūu daūıñ içinde ni yapabiliseñ

S.D. : (349) burda gelen misāFirlē misāFirlē geliyr_urdan burdan gelen misāvirlē ni yir ni içēsīñis siz burda diyiri (350) aç mı turüyöz derim biz de yīyiriz_işTe baķ bi pāçe bi ūī (351) allah veriyir cenābiallah ni yirsiñis siz diyir ğōķiyir daşdādan (352) ğören ğōķiyir būdan daşları ğören allah biñ bereket vesin geçiniyiriz (353) malcāzlā üş beş ķuruş para ödīyir_iki senedir maldā ödiyiri maldan_üş beş aliyiriz nāpalım (354) yariyin yirseķ yariyin de boğazımıza çolūmuza çocūmuza masraf_edyiriz (355) nāpalım müsrif ālem gibi gezip ūi yapıp ūīle gezip te para ğazanamiyiriz_emme yētē (356) allah pereket visin yetiyiri yeter nāpalım

SÖZLÜK

A

abrıl : Nisan. (I/44-402)

acār : Sağlıklı. (I/54-138)

acıġ/ācıġ : Azıcık. (III/4-7, III/5-228)

ācıT : Ardıç. (II/10-70)

açın- : (1) Bulunulun yerden uzaklaşmak. (I/10-239)

(2) Etrafa bakınmak. (I/14-147)

afaġanlan- : Canı sıkılmak, sıkıntı basmak. (I/10-157)

aġa : Aġabey. (I/45-124)

aġır- : Aġırmak, sızlamak. (II/7-200)

aġurmacı : Hıdırellez ateşinin üstünden atlama etkinliġi. (V.1/6-83)

ahanaĶ : İşte. (II/7-317)

aġıtma : Sıvı hâldeki hamurun yağlanmış saca dökülüp dağıtılmasıyla yapılan bir tür hamur işi. (III/5-318)

āġışı : Genellikle bayramlarda yapılan bir tür köy seyirlik oyunu. (I/45-251)

aġla- : Ayıklamak. (III/7-115)

aġtar- : Alt üst etmek. (I/21-151)

aġ yā : Sıvı yağ, ayçiçek yağı. (I/48-10)

alaca : Karışık, bulanık. (II/18-73)

alaġ/alan : Açıklık, düzlük yer. (I/12-64, I/51-103)

alat : Ahlat ağacı. (I/1-74)

alatla- : Acele etmek. (II/17-139)

alıcı : Su motorlarının suyu çekmesine yarayan ucu filtreli boru. (I/45-18)

ambalâç/ambeles/ambeloz : Ambulans. (IV/1-119, V.2/6-305, I/40-171)

ana beylik/ana bêylik : Rahatlık, refah. (I/46-290, II/17-359)

anağ : İşte. (II/7-303)

ancacıK : Henüz, yeni. (II/12-47)

anci : Anjiyo. (I/40-79)

andık : Efsanevi bir hayvan. (IV/3-99)

angarya/angāya : Bir işi, tüm köy halkının zorunlu katılımıyla yapmak. (I/5-163)

angıllı : Ünlü, meşhur. (I/10-107)

añnan- : Yatıp yuvarlanmak. (I/14-184)

añnaşıklı : Çevresi tarafından sevilen, sayılan kimse. (I/40-463)

ānsadağ : Aniden, birdenbire. (V.1/2-46)

apdeslik : Mutfak. (III/1-44)

appaçıK : Bembeyaz. (I/11-11)

Arap : Özellikle bayramlarda yapılan bir köy seyirlik oyunu. (I/12-66)

āretlik/aretlik : Yakın arkadaşlar için kullanılan bir hitap sözü. (I/20-77, I/45-22)

ārfiyet : Maden atıkları, hafriyat. (I/46-240)

argaşlık : Kıl veya yün dokuma parçası. (V.2/3-63)

argıç : Ardıç. (I/51-222)

artla- : Ayıklamak. (I/25-88)

aşkı/asğı : Düğünde gelinin genellikle çamaşır iplerine asılarak sergilenen çeyizleri. (I/3-69,70)

āş : Ağaç. (I/2-79)

aşarı : Aşağı. (II/9-64)

aşla- : Aşı yapmak. (IV/2-126)

aşlat- : Aşı yaptırmak. (IV/2-126)

aşlık : Yemek yapmakta kullanılan malzemeler. (II/2-92)

āt- : Atılmak, sarmak. (II/16-51)

atamba : Sapan. (I/51-240)

aTgım : Düzgün. (I/10-159)

atik adam : Genellikle bayramlarda yapılan bir tür köy seyirlik oyunu. (I/20-108)

atkı : Kadınların hava serin olduğu zaman başlarına bağladıkları, genellikle siyah veya kahverengi renkli olan, ucu püsküllü, uzun başörtüsü. (I/21-109)

aTle- : Ayıklamak. (I/41-159)

avla- : Korumak, kollamak. (I/53-23)

avrum : Hıdırellez ateşinin üstünden atlama etkinliği. (IV/1-74)

ayaıklı : (1) Canlı, hareketli. (I/16-180)

(2) Üzerinde hamur açılan yerden yüksek ahşap araç. (II/17-220)

ayağman : Nalın. (II/8-66)

ayasu : Bir armut türü. (I/13-53)

aydıver- : Anlatmak, söylemek. (I/4-2)

ayenk/ayink : Düğün, nişan, sünnet vb. eğlencelerin genel adı. (I/44-71, I/22-25)

ayittik : Ayıt ağaççıklarının oluşturduğu topluluk. (I/24-71)

aykırla- : Düz yoldan ayrılmak, kestirmeden gitmek. (V.1/1-129)

āyılām/ayılām/āylem/aylem : Herkes, elalem. (III/5-476, II/17-176, II/18-138, II/18-79)

azık : Azıcık. (IV/1-303)

B

ba : Baba. (IV/3-26)

babacan : Büyük. (I/38-51)

babış : Ayakkabı. (III/7-52)

baça/bacalık : İçinde odun yakılan, ısıtmanın yanı sıra aydınlatma ve yemek pişirmeye de yarayan bir tür şömine. (I/19-7, I/16-407)

baçağ : Küçükbaş hayvan sayısını belirtmek için kullanılan bir ifade. (II/7-13)

bağın- : Geçimini sağlamak. (II/12-234)

baldırcan : Patlıcan. (I/48-65)

balğın : Sık ormanlık veya çalılık yer. (I/46-93)

bandır- : Suya batırmak, daldırmak. (II/12-89)

banya : Banyo. (V.1/1-109)

barabalçağ : Beraberce. (IV/1-259)

bārğar-/bārğār-/bākā- : Ev bark sahibi yapmak. (II/7-217, 230, II/10-155)

bās : Bahis, iddia. (I/54-45)

bāşla- : Bağışlamak. (III/3-18)

bat- : Bitmek, sona ermek, kapanmak, modası geçmek. (I/6-210)

batalağ : Sona ermiş, bitmiş, kapanmış. (I/27-1)

bāT cāT : Tarladan aynı boyda kesilen iki soğandan birinin boyunun uzadığına inanılan Hıdırellez geleneğinde soğanlara verilen adlar. (I/6-182)

batır- : Bitirmek, sona erdirmek. (II/2-102)

bayā : Gerçek, doğru. (I/24-58)

baynān : İyi, düzgün. (II/15-83)

bazıma : Bazlama. (V.2/6-156)

bēhr/behr/bēr : Koşul, düzen, nizam. (I/46-9, 271, 84)

bek : Pusuda beklenerек yapılan av. (I/17-36)

bēñdir- : Bindirmek. (II/7-250)

beşik : Salıncak. (I/53-15)

beyit : Dörtlük. (V.2/4-157)

beyit at- : Karşılıklı mani söylemek, atışmak. (I/40-498)

beze/bēze : Yufka. (IV/3-164, II/17-223)

bezelik : Yufkaların saklandığı kaplara verilen ad. (IV/3-164)

bıhır : Ağacın budağının dibinde bulunan sert yere verilen ad. (V.2/6-135)

bıldır : Geçen sene. (I/40-373)

bırçık bırçık : Cıvık hamur yoğrulurken çıkan ses. (II/7-275)

bibēr/bibērçik : Bir tür mantar. (I/51-58, V.1/6-98)

bici/biji : Cıvıv. (I/37-198, 185)

biciciK : Bir tek. (I/22-99)

bicik : Bir kez, bir kere. (IV/2-46)

biciK biciK : Teker teker. (I/16-56)

bıçkı : Ağaç kesiminde kullanılan büyük testere, bıçkı. (V.2/6-129)

bi ğırık : Bir parça, bir miktar. (I/3-29)

bigi : Gibi. (II/13-53)

bi habıra : Tek seferde, bir çırpıda. (V.2/6-139)

bilekçil : Kol manşeti, bilekçe. (I/40-244)

bilen/bilene/bilenek/bilenik : Bile. (V.1/6-114, II/1-86, I/45-106, I/46-44)

bi māFır : Bir süre, bir müddet. (I/37-50)

birġún : Gelecek, öbür. (II/12-127)

birlik : Sürahi şeklinde iki kulplu toprak testi. (I/6-99)

bi sānaK : Kısa bir süre. (III/3-88)

bişi/pişi : Mayalı hamurdan yapılan, yağda kızartılarak yenilen bir tür hamur işi. (I/40-120, II/9-31)

biyet/büyeT : Çay veya derelerde suyun derin olduğu yer, gölcük. (I/53-111, I/1-56)

bocut : Topraktan yapılan, içine süt, yoğurt vb. şeyler konulan, sürahi benzeri bir tür kap. (I/41-207)

bōça : Bacalığın içindeki külün içine gömülen ve üzerine köz atılarak pişirilen bir tür ekmek. (I/16-412)

bōdurġaç : Zeytinyağı elde etmeye yarayan eski bir alet. (I/6-207)

bolā- : Bollaşmak. (V.1/5-78)

bōndiriK/bōndürük/bondürük/boñdüruK/bōndirik : Boyunduruk. (I/52-30, I/36-25, I/41-209, IV/3-67, I/41-55)

borana : Ispanak, semiz otu gibi yeşil otlar, sarımsak ve yoğurtla yapılan bir tür yiyecek. (I/44-336)

bostan/bōsTan : Kavun, karpuz (çoğunlukla sadece karpuz). (I/25-90, II/9-72)

boynuburma : Yemişin kurusu. (I/46-244)

bozluk : Kıraç, çorak. (I/4-4)

bōlce : Börülce. (III/2-64)

bōn/bōyün : Bugün. (I/2-271, I/35-48)

bört- : Kızarmak, pişmek. (I/37-24)

börttür-/bōrttür- : Kaynatmak, pişirmek, haşlamak. (I/37-13, II/17-229)

bucuğu çāt- : Zor bir işe başlamak. (III/7-153)

buruḲluḲ : Çarpıklık, anlaşılmazlık. (I/52-94)

buruḡ- : Kıvrılıp yatmak. (I/46-57)

buyu : Bir kez, bir sefer. (I/21-163)

bürgü : Başörtüsü. (I/41-215)

büz- : Bir yere sinmek, büzülmek. (I/49-152)

C

caba : Parasız, bedava. (II/1-5)

cabadan : İnce kumaştan, kısa kollu bir giysi. (II/14-45)

camıs : Manda. (I/52-42)

cāra/cāre : Sigara. (III/5-420, I/50-62)

caz/cāz : Davul ve klarnet yerine kullanılan yeni tip çalgı aletleri. (I/51-161, I/3-64)

cemiyet : Her türlü toplu etkinlik. (I/17-64)

cēmse : Askeriyede kullanılan bir tür kamyon. (I/37-133)

cēрге : Çoban kulübesi. (IV/2-79)

cılıñız : Cılız. (I/46-299)

cıñgırık : Yere diklemesine çakılı bir ağaç kazığın üzerine yatay ve dengeli biçimde oturtulan yassı ağaçtan yapılan bir eğlence aracı. (I/53-18)

cızdırma : Sıvı hâldeki hamurun yağlı tavaya dökülüp dağıtılmasıyla yapılan bir tür hamur işi. (III/5-321)

Cinimiz : Ceneviz. (II/14-79)

cinkuš : Köy seyirlik oyunlarında bir karakter adı. (I/55-11)

corul corul : Fazlalık, çokluk ifade eden bir ikileme. (I/16-442)

cumay/cumāyi/Çumāyı : Cuma günü. (I/3-45, II/18-2, III/5-86)

Ç

çabıkıñ : “Çabuk olun!” anlamında bir söz. (I/16-96)

çaқıl çaқıl : Parça parça. (I/52-68)

çal- : Dökmek, sürmek. (IV/1-235)

çalaқlat- : Domuza kendini yaralatmak. (I/49-57)

çalaқman : Çocukların veya gençlerin oynadığı bir tür oyun. (I/45-290)

çalk- : Çalkalamak. (II/16-73)

çalkaқ : Yayık. (II/16-71)

çaltı : Çalı. (I/45-274)

çaltı pitī : Bir tür mantar. (V.1/6-100)

çardak/çãrtak : Yaz mevsiminde küçükbaş hayvanları güneşten korumak amacıyla genellikle çalidan yapılan basit yapı. (I/21-207, III/5-355)

çãrpıcı : Dolandırıcı. (I/49-137)

çat : İki ya da daha fazla yolun birleştiği yer. (I/45-292)

çãt- : Çakmak, vurmak. (I/37-124)

çatal araba : Öküz arabası, kağrı. (I/40-309)

çatma : Duvarları ağaç gövdesinden birbirine takılarak ve çivisiz olarak yapılan basit yapı. (I/35-1)

çeki : (1) Baba evinden çıkmadan önce gelinin başına süslenerek bağlanan tas. (I/44-79)

(2) Hayvan bağlanan ip, yular. (IV/3-67)

çekiş- : Söylenmek, sözle sataşmak. (II/12-255)

çeliK : Çocukların veya gençlerin oynadığı bir tür oyun. (II/18-54)

çeiñiz : Çeyiz. (I/40-74)

çeper yap- : Ağaç diplerini temizlemek, düzeltmek. (II/7-223)

çepiş : Keçi yavrusu. (I/56-168)

çerez : Düğün günlerinde toplanan para, şeker, fındık, fıstık gibi her türlü şey. (I/10-199)

çergili : Eğik, çapraz kesilmiş. (II/18-56)

çeyis çümen : Çeyiz. (III/1-204)

çıkãr-/çıkãr-/çıkã- : Evlendirmek. (I/40-58, I/11-3, II/17-45)

çıkãrık/çıkãrık : Dokuma işinde kullanılan, el veya ayakla çevrilen dolap. (II/5-30, II/6-2)

çıkram bacağ : bk. cingirik (I/41-60)

çıkırım : bk. cıngırık (I/25-54)

çingıraç : bk. cıngırık (I/19-51)

çırakman : Çocukların veya gençlerin oynadığı bir tür oyun. (I/54-201)

çıralık : Çocukların veya gençlerin oynadığı bir tür oyun. (I/19-45)

çırğış- : Bağrısmak. (II/17-287)

çırpağ : Çok ince değnek veya sopa. (I/44-462)

çirt- : Söyletmek. (IV/2-149)

çıvrış- : bk. çırğış- (III/1-114)

çile- : Serpmek, katmak. (V.2/5-124)

çinçola : Çocukların veya gençlerin oynadığı bir tür oyun. (I/32-127)

çinne-/çiñne- : Çınlamak. (I/44-113, V.2/6-280)

çir : Çiğ sütün yağı. (I/44-262)

çĩ süt : Pişmemiş süt. (I/2-180)

çivit : Nohut mayasıyla yapılan bir tür ekmek. (V.2/6-229)

çiviT : Çift. (I/2-250)

çiyir : Karlı yerlerde yürümek için açılan yol. (II/10-43)

çizi çizi : Sıra sıra. (IV/3-43)

çoğ- : Toplanmak, üşüşmek, kalabalık etmek. (I/44-138)

çoğā- : Toplamak, biriktirmek. (II/15-74)

çomak : Oklavanın küçüğü. (II/7-276)

çoramağ : Çoban yanaşması. (V.1/1-126)

çökēr- : İhtiyarlamak. (I/29-26)

çöpTen : Bir tür dokuma örtü, kilim. (III/5-267)

çörtüK : Ahlat ağacı. (V.2/5-9)

çövün- : Hoplamak, zıplamak. (I/26-22)

D

dada : Çocuk. (I/4-203)

dada böce : Çoluk çocuk. (III/1-130)

dadalık : Çocukluk. (III/1-60)

dalğın : Ölü gömüldükten sonra mezar başında imamın söylediği dinî sözler, telkin. (V.2/4-59)

dālış- : Farklı yerlere dağılmak, göç etmek. (I/26-64)

dallı : Çoğunlukla gelinlerin düğünlerde giydiği bir tür elbise. (I/22-4)

dallık : Mezarlık. (V.1/5-23)

dana : Çocukların veya gençlerin oynadığı bir tür oyun. (III/2-54)

dāne : Mermi. (I/24-64)

dañına git- : Yadırgamak, garipsemek, kınamak. (III/7-134)

dañna- : bk. danıña git- (III/7-41)

dap- : Saygı duymak, hürmet etmek. (I/14-62)

dara^k : Dokuma tezgâhlarında, dişleri arasından arış ipliklerinin geçtiği tarak biçiminde araç. (I/3-11)

dārcık : Dağarcık, tulum. (V.2/3-17)

dārtıl- : Terslemek. (I/14-173)

dārtın- : Örtmek, kapatmak. (II/18-30)

davār/tavār : Saplı bir tür kap. (I/41-203, 204)

davulğu : Kaz Dağları'nda çokça bulunan bir tür bitki. (I/53-94)

dayan- : Destek vermek, yardım etmek. (II/7-215)

dede taşı : Çocukların veya gençlerin oynadığı bir tür oyun. (I/19-42)

deli : (1) Kendiliğinden yetişen, yabani. (I/46-253)

(2) Zehirli. (V.1/6-103)

delibaş : Huysuzluk yapan hayvan. (V.2/3-132)

delikli : Süzgeç, kevgir. (I/48-9)

délme : Kısa kollu, iki tarafı cepli bir tür yelek. (V.2/4-198)

demir ğirmaca : Çocukların veya gençlerin oynadığı bir tür oyun. (III/2-55)

deñ/deni : Dek, kadar. (IV/3-37, I/37-45)

deñiş- : Değişmek. (I/16-101)

deñişik : Değişik, farklı. (I/20-43)

deñişiklik : Değişiklik. (I/52-91)

deñiştir- : Değiştirmek. (I/22-41)

dep- : Hızlı bir şekilde yere doğru bastırmak. (I/19-60)

depin- : Harekete geçmek, kımıldamak. (V.1/6-76)

depitıklı : Hızlıca, çabucak. (I/29-52)

depme helva : Un, zeytinyağı, şeker ve un katılarak pişirilen ve pişirildikten sonra tepsilere elle basılan bir tür tatlı. (I/5-186)

dērē : Üç etek. (V.2/3-161)

dernek/dērnek/dērnek/dērnek : Belli bir amaç için bir araya gelme, toplanma. (I/7-107, I/14-147, II/11-7, VI/1-326)

destilik : Eskiden çoğunlukla camilerin önünde bulunan, su dolu testileri konulduğu tahtadan raf. (I/10-14)

dēştir- : Değiştirmek. (V.2/6-22)

deve : Özellikle bayramlarda yapılan bir tür köy seyirlik oyunu. (I/12-66)

devirle- : Şikâyet etmek. (V.2/1-27)

deyir- : Değdirmek, dokundurmak. (I/44-435)

dıġıs/dıkıs : Met oyununda mesafe ölçerken dokuz rakamından sonra söylenen söz. (I/44-467)

dıġan : Tava. (III/5-323)

dıkız āmıdı/tıkız āmudu : Bir tür armut. (III/5-289, III/7-18)

dıngıltı : Dırdır, bezdirici bir biçimde söylenme. (II/12-223)

dırmılış- : Birlikte emek vermek, gayret etmek, yaşam mücadelesi vermek. (I/3-134)

didōn çuvalı : El dokuması büyük çuval. (I/37-106)

diñ dolu : Tamamen dolu. (IV/3-58)

dinel-/diñel- : Dikilmek, ayakta durmak. (I/46-105, V.1/1-94)

diñelt- : Ayaġa kaldırmak, ayakta tutmak. (II/10-206)

dingil ayak : Tedirgin bir şekilde ayakta dikilme hâli. (I/10-298)

dīran/dīren/diyren/dēyren : Dirgen. (I/25-106, I/23-101, I/21-158, I/41-209)

dirsek : Taş binaların köşelerine konulan, köşesi 90 derece ve düz olan taş. (II/1-6)

diş lokumu : Bebeġin dişi çıkınca yapılan bir tür hamur işi. (I/10-292)

dizelenil- : Dizilmek, sıralanmak, yan yana oturmak. (III/1-3)

dizeme : Çit. (II/10-7)

dizge : Dizi. (I/53-113)

doğul- : Doğmak. (II/9-91)

doğun- : Doğum yapmak. (I/25-21)

dolama : İçine ceviz veya fıstık konulmuş yufkanın, yağlanmış tepsinin kıvrılarak konmasıyla yapılan tatlı bir tür hamur işi. (III/5-169)

domuz arabası/doğuz arabası : Kağrı. (III/2-8, I/41-63)

doruğ : Genç çam. (V.2/6-175)

dörult- : Doğrulamak, onaylamak. (III/7-10)

doyla- : Doyurmak. (I/1-46)

doyun- : Karnını doyurmak. (I/21-31)

dölen- : (1) Dönmek, dolanmak. (II/16-17)

(2) Hizmet etmek. (I/12-77)

dömelt- : Domaltmak. (I/54-66)

dörtlü araba : Hayvanların çektiği, dört tekerleği olan araba. (I/32-60)

dövele- : Sürekli olarak vurmak. (I/5-111)

dũngul : Kilo alıp çevikliğini kaybetmiş kimse. (I/10-252)

dũlũK : Dövmüş. (I/3-36)

dũmbek : Dũmbelek. (I/51-161)

dũmbekçi : Dũmbelek çalan kişi. (I/49-175)

dũmbēr- : Devirmek, ters çevirmek. (II/7-89)

dũrgeli : Katlama izli. (III/1-69)

dürü : Düğün hediyesi. (I/5-184)

düzeKle- : Dizmek. (I/14-82)

düzelle- : Düzlemek. (II/12-215)

düzemeK/düzemēK : Düzgün, düzlük yer. (II/7-33, 98)

düzen : Çeyiz. (III/2-9)

düzle- : Bir yere çok sık gitmek. (I/54-117)

E

ebe : (1) Nine. (II/6-83)

(2) Babaanne. (V.2/2-1)

ebe böreği : Genellikle mayalanmış hamurla yapılan bir tür börek. (II/4-40)

eci : Anneanne. (V.2/2-1)

edik : Patik. (I/16-458)

efebaş : Köyün korunmasından ve gözetiminden sorumlu olan ve seçimle işbaşına gelen görevli. (I/49-150)

eFe şası : Traktörlerin arkasına takılan küçük römork. (I/10-30)

ēhram /ēram/eyram : Eski tip dokuma tezgâhlarında dokunan, genellikle halı ve kilim üzerine serilen örtü. (III/6-40, I/6-22)

ekele- : Katmak, serpmek. (II/4-46)

ekleş- : Katılmak. (I/51-125)

eġāmet : Büyük, iri. (I/55-6)

elet-/eylet- : Götürmek, ulaştırmak. (II/7-243, II/17-314)

ellik : Orak biçerken kullanılan, elin üç parmağına takılan, ahşaptan yapılmış bir araç. (I/21-161)

encek : Küçük. (I/38-50)

engin : Eğimli. (I/10-29)

ēsan/ēsan/ēysan : İnsan. (III/2-3, I/6-11, I/1-49)

ēsinsi- : Önemsemek, kulak vermek. (IV/2-22)

esiran : Kazan ya da teknedeki hamuru kazımaya veya kesmeye yarayan, küreğe benzer bir araç. (I/48-76)

eşşē binmece/eşē pinmece : Çocukların veya gençlerin oynadığı bir tür oyun. (I/22-258, I/19-66)

etelen- : Zarar görmek. (I/40-111)

etmek : Ekmek. (VI/1-26)

ever- : Evlendirmek. (I/4-311)

evetle- : Acele etmek. (II/17-133)

evşi- : Hamuru tahta üzerinde elle ekmek hâline getirmek. (II/4-42)

evvāt : Evveliyat. (I/1-8)

eyle- : Oyalamak, meşgul etmek. (V.1/2-42)

ēylen- : Oyulanmak, vakit geçirmek. (II/12-137)

eyşici : Bir armut türü. (I/13-53)

ezāna : Eczane. (II/7-322)

F

felemek : Pamuk ipliği. (I/3-8)

fenar/fenār : Fener. (I/2-253, 250)

ferece : Başa takılan, dize kadar inen, önü açık bir tür giysi. (I/16-299)

fevkalā : Çok iyi, fevkalade. (I/43-75)

fırat : Orakla ekin biçildiğinde elde edilen ekin sapları. (VI/1-240)

fiş : Meyve ağacındaki yeni sürgün. (III/7-195)

fişgaç : Genellikle söğüt ağacından yapılan bir tür sopa. (II/16-97)

filcan : Fincan. (II/7-74)

fur- : Koymak. (I/52-68)

furun : Fırın. (I/3-80)

G

ğa/gā/ğay/gāy : Gayri, artık. (IV/3-46, 63, I/8-5, I/7-52)

ğabāç : Palamut ağacı. (II/4-60)

ğaba başlak : Başı açık. (I/54-208)

ğaba göyem : Düğünlerde oynanan bir tür oyun. (I/38-64)

ğaba guşluk/ğaba kuşluk : Sabahla öğle arası. (II/17-339, II/10-8)

ğabağaydın : Özellikle bayramlarda yapılan bir köy seyirlik oyunu. (I/20-105)

ğabire : Yeni sene. (III/7-76)

ğaçamak : Mısır unundan yapılan bir tür tatlı. (I/37-1)

ğaç göç/ğaç güç : Gençler için bir araya gelememek, birbirlerinden kaçmak. (V.1/6-28, I/29-35)

ğadağ : Kadar. (V.2/1-120)

ğahra git- : Üzölmek, kırılmak. (I/45-37)

ğahrıman : Sessiz, sakin, uysal. (II/3-57)

ğaldıra : Bir tür yağlı gözleme. (I/14-157)

ğale : Çanakkale. (I/10-197)

ğalem : Dokumacılıkta ipliklerin sarıldığı küçük makara. (I/3-9)

ğamağarış : Karmakarışık. (I/5-203)

ğambır demir : Orak. (I/48-99)

ğancık : Kadın. (II/11-72)

ğancık : Kanser. (V.1/2-60)

ğandalık : Binalardaki saçak payı. (I/51-208)

ğandilli çay : Kaz Dağları'nda yetişen bir tür bitki. (III/1-259)

ğanefçe : Kaneviçe. (I/50-11)

ğap : Yufka. (I/10-114)

ğapça : Katlanış, büklüm. (I/40-398)

ğapçık : Dıştan arpaya benzeyen bir buğday türü. (I/19-86)

ğaplan : Patlıcan ve göce ile yapılan bir tür yemek. (I/42-33)

ğarahul : Kuytu yer. (I/50-47)

ğarañı : Karanlık. (I/43-118)

ğarañnaş- : Kararmak, karanlık çökmek. (V.1/2-210)

ğargı : Yoğrulmuş hâldeki hamur. (I/37-44)

ğarıK : Tarlalarda sulama yapmak için açılan ark. (III/7-152)

ğarşılama : Met oyununda sınır çizen çizgi. (I/44-442)

ġart : Yaşı, ihtiyar. (II/15-86)

ġaşıık helvası : Bir tür un helvası. (I/41-24)

ġaşıık : Bahçe. (III/5-64)

ġatar deveçilik : Develerle yapılan taşımacılık. (I/8-32)

ġatlanmalı : Zor. (III/1-61)

ġavra- : Bulaşmak, ele geçirmek. (I/54-140)

ġaygın : Büyük, yassı taş. (I/5-33)

ġayma : Kâğıt para, kayme. (II/17-330)

ġayna : Kaynana. (I/22-19)

ġāyina-/ġayna- : Başlamak. (I/39-6, IV/1-264)

ġaynağ su : Kaynar su. (I/11-59)

ġayva : Kahve. (III/7-89)

ġazağ : Evli erkek. (I/17-81)

ġazıklama : Küçük ve sivri ağaç parçaları. (III/7-213)

ġazmağ : Bir tür tatlı tarhana. (I/6-126)

ġelinÇiK : Bir armut türü. (I/13-53)

ġeñşe- : Rahat davranmak, serbestleşmek. (V.1/1-49)

ġeñşilt- : Genişletmek. (V.1/2-73)

ġerdağ : Gerdek. (VI/1-148)

ġevele : Kasnak yapımında kullanılan bir tür mengene. (II/8-33)

ġeyi : Giysi. (V.2/3-160)

gezek/kēzek : Ramazanda yemek çıkarmak, köy imamını doyurmak, köy odasına gelen misafirin yeme-içme, ısınma ihtiyaçlarını karşılamak gibi işleri köyde sırayla yapmak. (I/1-45, I/28-22)

ğıcımıKlı ğıcımıKlı : Küçük taşlı (toprak). (III/1-126)

ğıdıs : Dibine düşen zeytin. (I/45-20)

ğıdışım : “Kardeşim” anlamında gelen ve arkadaşlar arasında da sıkça kullanılan bir hitap sözü. (I/7-70)

ğınık : Ava alışmış köpek. (I/56-181)

ğınıkla- : Ava alışmaya başlamak (köpek için). (I/56-181)

ğır : Kıraç, suyu az. (I/4-22)

ğıran/ğıran : Köy dışında kalan otlak yer, çayır. (I/46-140, III/5-444)

ğırep/ğırap : Genellikle özel günlerde takılan, parlak renkli başörtüsü. (I/16-378, III/2-13)

ğırık : Eşya. (III/6-33)

ğırıl- : Çok istemek. (I/56-63)

ğırılma : Deprem. (I/46-165)

ğırnata : Klarnet. (I/3-58)

ğırsal/kırsal : bk. ğır (III/9-13, I/20-10)

ğırttak : Hemencecik, çabucak. (I/22-208)

ğıvra- : Hazırlanmak. (I/49-162)

ğıvraq : Erkeklerin giydiği bir tür şalvar. (IV/2-127)

ğıvrış- : Kıvrılmak, eğri büğrü olmak. (I/44-347)

ğıvrışık : Kıvrık, eğri büğrü. (I/44-346)

ğıyğı ğıyğı : Horoz sesi. (I/55-54)

ğıyı : Hemen yanı, yanı başı. (I/2-7)

ğıyı kırpı : Çevre, etraf. (I/3-156)

ğıyma bōrē : Yufkanın ince ince kesilip kızartılmasıyla yapılan bir hamur işi.
(I/10-113)

ğızan/ğızan : Yaşca küçük ev ahalisi. (III/5-152, I/10-243)

ğızan ğılıK : Çoluk çocuk. (III/5-252)

ğızılca : Kızamık. (I/54-144)

ğızış- : Öfkelenmek, sinirlenmek. (I/53-54)

gidiş- : Kaşınmak. (II/12-163)

gimi : Gibi. (V.2/3-168)

go : Dedikodu. (I/49-205)

gobalaK : Kozalak. (I/35-35)

gobaK : (1) Kozalak. (V.2/5-42)

(2) Çocukların veya gençlerin oynadığı bir tür oyun. (I/40-488)

goble : Bir budama tekniği. (I/35-48)

gocadam : Yaşlı kadınların kocaları için söyledikleri bir hitap sözü. (I/14-159)

ğōltuKlat- : Sürmek, belli bir yere yönlendirmek. (I/56-51)

ğonaK : (1) Konuk, misafir. (I/45-136)

(2) Yemek yemek için toplanılan ev. (II/16-1)

gorucu/ğōcu/ğōūcu : Genellikle bir köyün sıradan işlerini yapan ve muhtara bağlı olarak maaş karşılığı çalışan köy görevlisi. (I/21-38, III/9-49)

gorut- : Bedelini, masrafını çıkarmak. (I/35-20)

ğōšťur- : Kavuřturmak. (II/3-48)

ğovat/ğuwat : Kuvvet. (I/54-100, IV/3-122)

ğowak : Kavak ağacı. (I/1-73)

ğoya/ğoyā : Gūya. (I/46-173, II/1-87)

ğōz/ğoz : Ceviz. (III/7-186, 187)

ğōce hōřmelimi : Gōce ile unun birlikte karıştırılıp tepsilere yerleştirilerek kızartılmasıyla yapılan bir tūr tatlı. (I/48-29)

ğōçemen : Gōçebe. (V.1/1-33)

ğōdek : Pişi. (I/21-76)

ğōk : (1) Mavi. (II/6-80)

(2) Yeşil. (V.1/2-34)

ğōk bibēr : Yeşilbiber. (I/44-333)

ğōklūk : Yeřil sebzeler. (II/9-84)

ğōk soğan : Yeşilsoğan. (II/4-38)

ğōlem/ğōlem : Bir hitap ifadesi olarak “gūlūm”. (II/10-1, 67)

ğōlmek : Gōmlek. (V.1/2-195)

ğōlūk : At. (IV/3-147)

ğōmgōk : 1) Masmavi. (I/5-146)

2) Komple, tamamen. (I/53-111)

3) Kıp kırmızı. (II/17-230)

ğōreneksizlik : Yoksunluk, yoksulluk. (I/40-241)

ğōrgū : Tecrūbe, yařantı. (I/40-470)

- görüş : Düğün hediyelerini eş dost önünde duyurmak. (I/51-168)
- göver- : Morarmak. (V.1/2-53)
- göyn : Gönül. (I/54-94)
- göynek : Genellikle tek düğmeli olan, bezden yapılan ve üste giyilen eski bir tür giysi. (I/20-78)
- göynür- : Geri dönmek. (II/17-331)
- gözerle- : İri gözlü kalburdan geçirmek. (I/48-104)
- ğubār çalısı : Bir tür meşe. (III/1-274)
- ğubaş : Farklı, değişik. (I/52-96)
- ğulak : Yaka. (I/40-245)
- ğulakla- : Duymak, kulak vermek. (I/22-140)
- ğülü : Hindi. (I/11-61)
- ğurķ : Kuluçka; kuluçkaya yatan tavuk. (I/37-185)
- ğurtlān- : Kutlanmak. (V.1/2-139)
- ğuruluķ : Yiyecek ve bazı eşyaların saklandığı yer, depo. (I/1-77)
- ğuruş- : Kurumak. (I/51-237)
- ğuz : Güneş almayan yer. (III/9-16)
- ğuzu ğübī : Bir tür mantar. (I/51-59)
- ğülünşlü : Güldürücü, komik. (I/11-71)
- ğünüz : Gündüz. (II/8-87)
- ğür : Orman. (V.2/5-9)
- ğürttek : Gürültü çıkararak, gürültüyle. (I/54-174)

güt- : Bir işi izlemek, takip etmek. (I/16-315)

güzeñiri : Soğumaya ve yağmaya başlayan hava. (III/9-82)

H

hağla- : Düğünlerde, çeşitli kıyafetler giyip eğlenerek hediye toplamak. (IV/2-113)

hâlbîse/hâlböze/hâlbısam/halbuysa/hâlbüsem : Hâlbuki. (I/23-13, I/22-276, I/14-143, III/5-84, I/40-429)

hallan- : Geçinmek, kendi işini yapmak. (I/26-67)

hamamlıK : Banyo. (I/41-211)

hambar : Köylerde evin yakınına tarım ürünlerinin depolanması ve kışlık malzemelerin saklanması amacıyla yapılan ahşap duvarlı ve çatılı yapı, ambar. (II/10-18)

hanâtı : Evin altı, bodrum katı. (II/2-51)

hanay : İki katlı ev. (I/10-97)

hānda : Zamanda. (V.2/3-105)

haniden : Çoktan beri. (I/10-80)

haranı : Büyük yemek tenceresi. (II/18-120)

harār : İçine saman doldurulan büyük çuval. (I/3-102)

hareket : Deprem. (I/54-173)

harıltı : Ses. (I/22-140)

hārila-/harla- : Öfkelenmek. (I/55-56, 59)

harp it-/hārp èt- : Birdenbire, aniden hareket etmek. (I/16-279, II/17-193)

- harttırı zortturu : Geçimsizlik, çekişme bildiren bir ikileme. (I/25-44)
- hasta sâli : Hasta olma durumunu anlatan bir ikileme. (II/17-127)
- haş : Aşı. (III/7-188)
- haşla- : Aşlamak. (IV/2-136)
- haşlak : Aşılı fidan, aşı yapılmış bitki. (I/46-255)
- hayat : Avlu. (I/40-257)
- hayınk/hayink : Düğün, nişan vb. eğlencelerin genel adı. (I/4-94, 155)
- hayır : Hıdırellez'in gelmesiyle beraber o yılın bereketli geçmesi için yöre halkının yapmış olduğu dua ve ziyafet etkinliği. (II/9-24)
- hayıt ipi : Tomruğu işaretlemek için kullanılan kömüre bulanmış ip. (V.2/6-160)
- hekelle-/heykelle- : Bakmak, sahip çıkmak, gözetmek. (II/3-16, VI/1-67)
- helesa : Eğlenceli bir düğün âdeti. (I/25-66)
- heleşe : Eğlence. (IV/1-61)
- hemi : Hem. (V.2/1-117)
- hemiçik : Hemen. (II/9-116)
- hende : Bir şeyi işaret etmek, göstermek için kullanılan bir sözcük. (IV/1-321)
- hergele : At, eşek, öküz vb. gibi hayvanlara verilen genel ad. (I/33-48)
- hëyram : bk. ëhram (VI/1-311)
- hırlı : İri, büyük. (II/9-72)
- hısım gayam : Hısım akraba. (II/7-24)
- hıştı- : Karışmak, aldırmak, müdahale etmek. (II/15-164)
- hızmat : Her türlü ev ve köy işine verilen ad. (I/12-78)

hızmatlan- : Ev ve köy işleriyle uğraşmak, çalışmak. (I/14-167)

hinci/hènci/henci : Şimdi. (I/2-268, II/12-257, I/16-421)

hos : Çocukların veya gençlerin oynadığı bir tür oyun. (I/46-180)

hoşafılama : Kaz Dağları'nda yetişen, çay gibi demlenen adaçayı benzeri güzel kokulu bir bitki. (III/5-428)

hoşafılık otu : bk. hoşafılama (III/1-259)

hoşkêş : Bir makineli tüfek türü. (I/46-29)

höşmelim : Peynir ve yumurtayla yapılan bir tatlı türü. (I/2-207)

höykün- : Söylemek. (I/56-163)

höykür- : Yüksek sesle ağlamak, feryat etmek. (I/32-174)

hurrännıK : Vurup geçme. (II/14-14)

I

ih- : İyileşmek, umut vaat etmek. (I/10-57)

ih- : Deve çöküp oturmak. (I/44-104)

ihla- : bk. ih (I/44-102)

ırğa : İkiz. (III/7-156)

ırğalık : İşçilik. (III/7-184)

ıvırdık zıvırdık : İvir zıvir. (V.1/1-25)

ıy- : Dokuma tezgâhında halı, kilim vb. şeylerin iplerini yerleştirmek, girmek, ip çözmek. (V.2/3-54)

ıykı : Çözü. (V.2/3-63)

ıysan : İnsan. (I/43-19)

İ

ifağ : Ufak, küçük. (I/1-31)

ifağlat- : Küçültmek, bozdurmak. (IV/1-233)

ifağlı : bk. ifağ (I/44-17)

ilān/iliyan : Leğen. (I/45-299, II/12-150)

ilēr : Önceden, evvelden. (II/12-122)

ilmen- : İmrenmek, özenmek. (V.2/4-209)

imeci : İmece. (III/5-361)

indirmece : Basit ve hızlı yapılmış. (IV/1-51)

işle- : Bir iş yapmak, çalışmak. (I/12-72)

işlen- : Bir işle uğraşmak. (I/5-44)

işşe : Şişe. (VI/1-91)

itne çocū : Bir küfür, hakaret söylemi. (I/49-96)

iylik : Meşe palamudunun küçüğü. (II/2-39)

iyşimik : Kaynatılmış ayran veya kesilmiş süttten yapılan kesmik ya da çökelek.
(IV/2-97)

K

ķaborta : Kaburga. (I/10-42)

ķağ : Elma, armut kurusu. (III/5-287)

ķağtıra : Yanlışıklıkla, bilmeden. (I/10-7)

ķalın : İki kulplu genişçe bir bidon türü. (II/4-37)

ķaneve : Kanaviķe. (I/25-82)

ķantırun otu : Kantaron otu. (III/5-429)

ķaraķ : Garaj. (V.1/1-270)

ķartala : Sacın ¼zerinde yufkanın her iki tarafının da pişirilmesiyle yapılan bir t¼r hamur işi. (I/10-94)

ķasım : amurlaşmış toprak, mil. (I/51-46)

ķasnaķ : ¼zerine tepsi konan tahta ķember. (II/8-34)

ķat urba : Birbiriyle uyumlu alt ve ¼st parçalardan oluşan bir t¼r giysi. (I/32-27)

ķay- : Atlamak, hoplamak. (I/6-200)

ķaydıraķ : Çocukların veya genķlerin oynadığı bir t¼r oyun. (I/21-114)

ķayıř- : Birlikte atlamak, hoplamak. (III/1-87)

ķayıt/ķayıt/ķēt : Kâğıt. (III/1-68, V.1/5-88, I/41-119)

ķaypaķ : M¼stehcen. (I/56-148)

ķeķit : Tarlanın etrafını ķit, çalı vb. şeylerle ķevirdikten sonra tarlaya giriş-ķıkıř için kullanılacak olan kısım. (I-10-65)

ķekiķ : ekiķ. (I/56-109)

ķekir : Tatsız. (V.1/6-106)

ķelem : Lahana. (I/50-63)

ķeleter/ķeletēr/ķeletir/ķiletir : İki kulplu k¼fe biķiminde b¼y¼k sepet. (I/40-348, I/53-110, II/12-88, V.1/4-88)

ķeli/ķēli : Sonra. (V.1/2-3, II/12-6)

ķelle : Ekinin baçak kısmı. (III/7-39)

ķeman/ķemen : B¼y¼k el testeresi. (V.2/3-114, V.2/6-129)

- kemik kapma : Çocukların veya gençlerin oynadığı bir tür oyun. (I/27-115)
- kemire : Hayvan gübresi. (II/12-132)
- kēn : Kenar. (V.2/6-130)
- kepez/gebez : Gelin başlığı. (V.2/2-12, 11)
- kerse : Tas, kâse. (I/41-142)
- kesik : Çiğ süttten yapılan yağsız peynir, çökelek. (I/44-323)
- ketlen- : Kilitlenmek. (I/54-55)
- kılçıkla- : Bakla, fasülye vb. sebzelerin kılçıklarını ayıklamak. (II/12-201)
- kıl topu : Yün toplamaya yarayan araç. (II/15-50)
- kıpın- : Bir işe kendini vererek başlamak. (I/37-10)
- kırkayak : (1) Çok gezen kişilere verilen ad. (I/48-149)
- (2) Bir kamyon türü. (III/8-11)
- kısık : (1) İki kayanın arasında bulunan dar geçit. (I/8-1)
- (2) Altmış tane kırklık altının bir yere dizilmesiyle oluşan takı. (II/13-76)
- kısıkla- : Kısmak, kısıtlamak. (I/40-389)
- kısır : Yavrusu olmayan koyun. (II/7-62)
- kışala- : Kovalamak, ürküterek bir yöne doğru kaçmayı sağlamak. (II/12-90)
- kışla : Koyun ve keçi sürülerinin gecelediği ya da kısım barındığı kapalı ağıl.
(I/4-247)
- Kızılyörük : Bir tür tılsım. (I/22-58)
- kiriş : Uzun kereste. (V.2/3-29)
- kirkit : Dokumacılıkta atkı ipliğini sıkıştırmak için kullanılan, demirden ya da ağaçtan yapılmış dişli araç. (I/40-302)

kirmen : Elde yün eğirmeye yarayan araç. (V.2/3-50)

kırp- : Kesmek, kırmak. (V.2/3-84)

ķofa : Kova. (I/19-163)

ķōķ : Kovuk. (I/53-70)

ķop- : ıkmak, ayrılmak. (I/46-116)

ķospir : Çocukların veya gençlerin oynadığı bir tür oyun. (I/54-201)

ķostaķ : İyi, güzel. (II/3-2)

ķovaķ : Don tutmayan veya donu çabuk kalkan yer. (III/9-20)

ķōk : Bütün, tüm, tamam. (V.1/2-98)

ķōle : Parça, bölme. (I/48-91)

ķōmeş : Bal peteği. (I/53-74)

ķōnek : Dize kadar olan, pantolon yerine giyilen bir tür giysi. (V.2/4-204)

ķōr : Cahil. (V.2/1-73)

ķōrēl- : Verimsizleşmek. (I/18-34)

ķōstebek : Bir tür tılsım. (I/22-58)

ķōy ķāyası : bk. ğorucu (I/27-145)

ķuķu : Kolonya, koku. (IV/1-235)

ķupiyi : Bir tür av ķopeđi. (II/13-42)

ķurtla- : Kutlamak. (II/13-47)

ķurtlan- : Kutlanmak. (II/13-46)

ķuru : Dūđünde damat evine gōtürülen ve suların ısıtılması için kullanılan odunlar. (I/25-63)

ķustus : Kuskus. (I/6-117)

ķuspet : Kısa bir tür pantolon. (II/14-45)

ķúspeti dō- : Bırakmak, elini ayağını çekmek. (III/5-2)

küçümēn : Yaşça küçük. (I/44-177)

külk : Kalın su borusu, büz, künk. (I/46-160)

külür : Mayalı hamurun içine peynir, soğan, pancar yaprağı vb. konulup yağlanarak fırına verildiği bir tür hamur işi, yağlı pide. (II/16-59)

kümbet : İçi kiremit olup dışı toprakla sıvanan soba. (I/19-9)

künük : At, eşek gibi hayvanlara verilen ad. (IV/2-63)

küpürdeTdir- : Patırtı çıkarttırmak. (V.1/2-121)

küpürtü : Tartışma, kavga. (II/13-78)

küskü : Taş kaldırmakta kullanılan uzun demir veya ağaç çubuk. (II/1-1)

L

lek : Çocukların veya gençlerin oynadığı bir tür oyun. (II/18-59)

link/lenK : Su değirmenlerinde bulunan ve abaları dövmek için kullanılan tokmak. (I/19-99, VI/1-314)

löküz : Lüks lambası. (I/23-99)

löppek : Met oyununda on adım sayıldıktan sonra söylenen bir söz. (II/18-58)

M

māde : Mide. (II/10-213)

mader : Kalın kesilmiş kereste, kalas. (V.2/3-27)

- māfiş : Yumurtayla yoğrulmuş hamurla yapılan bir tür tatlı. (I/31-36)
- māken : Pamuk ipliğinden dokunan beyaz bez. (I/6-20)
- maḳtā : Orman işletmesinin kesim için verdiği bölüm bölüm yerler. (V.2/3-32)
- mal : Büyükbaş veya küçükbaş hayvan. (I/1-5)
- malcılık : Hayvancılık. (II/4-68)
- mal maşakat : Sahip olunan hayvanları ifade eden bir ikileme. (I/43-3)
- mal melāl : bk. mal maşakat (II/12-232)
- māne : Bahane. (III/3-50)
- mārama/mārema : Kadınların başlarına örttükleri dokuma bezden yapılmış genellikle siyah renkli başörtüsü. (I/40-430, I/44-122)
- maraza : Anlaşmazlık, çekişme. (I/42-122)
- marı/moru/muru : Daha çok kadınların kullandığı bir hitap sözü. (I/24-42, I/40-155, 104)
- maşinga : Fırınlı soba. (I/10-116)
- mayış : Maaş. (V.1/2-21)
- māza : (1) Depo, kiler. (I/11-35)
- (2) Çocukların veya gençlerin oynadığı bir tür oyun. (I/46-201)
- māziyet : Mazeret. (I/5-174)
- mecit : Yirmi kuruş değerinde eski bir para birimi. (II/13-72)
- mefāt : Vefat. (II/7-201)
- mekleneş- : Birlikte yaşam mücadelesi vermek. (II/18-83)
- mekruh köfrük : Hastalık, mikrop. (I/54-140)

melezlik : Arpa, buğday ve çavdarın karıştırılıp öğütülmesiyle elde edilen un.
(I/29-84)

melki/mēlki/mēki : Çam mantarı. (I/48-117, III/1-262, 263)

menyene : Zeytin presi, mengene. (II/2-109)

merēs/meres : Miras. (II/12-238, 243)

merkeme : Mahkeme. (V.1/2-168)

meşğur : Meşhur. (I/3-44)

mēşir : bk. meşğur (II/10-67)

meşmāne : Tuvalet. (I/41-212)

met : Çelik çomak oyunu ve bu oyunda kullanılan değnek. (I/44-428)

metri/metro/metru : Metre. (V.1/3-4, I/6-12, I/51-46)

mezērik : Mezarlık. (II/14-13)

mınırtı : Gürültü. (I/53-50)

mini : Ufak, küçük. (I/16-245)

moruḲ : Henüz olgunlaşmamış meyve. (I/46-252)

motak : Çocukların veya gençlerin oynadığı bir tür oyun. (I/46-188)

muhtan : İftira. (III/1-321)

muncuk : Boncuk. (III/1-204)

muzur : Efsanevi bir insansı yaratık. (I/46-174)

mükkep/mükkap : Metreküp. (V.2/6-145)

mumber : Mürver ağacı. (I/51-224)

N

nalin : Nalın, takunya. (I/5-115)

nana : Nane. (III/5-427)

neneşte : Nişasta. (II/17-239)

nennile- : Ninni söylemek. (II/17-269)

nézā : Kavga, çekişme. (I/52-27)

O

ocak : Bitkilerin toplu olarak bulunduğu yerler. (I/53-94)

oca^klan- : Ocak hazırlanmak. (III/1-238)

oca^klık : İçinde ateş yakılan ve üzerine kazan konulan çukur alan. (I/20-48)

ōç : Avuç. (I/41-87)

o^ku- : Çağırarak, davet etmek. (I/10-208)

o^kun- : Haber vermek, davet etmek. (I/40-411)

o^kunculuk : Düğün çağrısı yapılan kişilere verilen küçük hediyeler. (I/40-412)

o^kut- : (1) Haber vermek, davet etmek. (II/1-127)

(2) Anlatmak. (II/11-46)

oldur- : Hamuru yoğurduktan sonra dinlendirmek, hamurun mayalanmasını beklemek. (II/4-42)

ōldurma : Hamurun pişirilmesiyle yapılan bir tür hamur işi. (I/44-56)

oluş : (1) Doğum. (I/10-95)

(2) Yaratılış, huy, mizaç. (I/54-33)

orağ : Bir armut türü. (I/13-54)

osal- : Usanmak. (V.2/4-257)

oşur : Aşar vergisi. (I/46-305)

otumağçısı : Misafir. (I/16-405)

oturak : Bulunduğı yerden başka bir yere gitmeyen veya gidemeyen kimse.
(III/3-32)

öturağ : Genellikle camilerin önünde bulunan tahtadan, uzunca sedir. (I/10-14)

oturtma : Yufkanın kol gibi yuvarlak yuvarlak bükülmesiyle yapılan, baklava türünde bir tür tatlı. (I/42-6)

öturtma : Sünnet akşamları yapılan eğlence. (I/27-59)

owkala- : Alt üst ederek veya sallayarak bir şeyin içindekilerin dengeli dağılmasını sağlamak. (I/10-115)

owlu : Tarla veya bahçelerin etrafına ağaç veya ince dallardan yapılan çit, engel; avlu. (I/1-62)

ovta : Hafta. (III/3-64)

Ö

öncüT : Ödünç. (V.1/2-202)

önKsür- : Öksürmek. (I/53-132)

örfene/örFene/öfrene/öhrine : Daha çok gençler veya kadınlar tarafından yapılan eğlence dolu yemekli etkinlik. (I/21-74, I/55-3, I/49-225, 222)

örken : Elle örülen, enli bir tür ip. (V.2/6-242)

örüzgâ/özger/özgâr : Rüzgâr. (III/7-200, I/48-104, III/5-314)

ösTi /östü : (<ev+üstü) Yazın köylülerin ürünlerini kuruttukları toprak dam.
(I/12-45, III/1-108)

özenç : Özen. (III/5-121)

özzel- : Özenmek, alışmak. (VI/1-102)

P

paállum puállum : Rastgele, gelişigüzel, dağınık. (I/5-25)

pampişçe : Sevimli bir şekilde. (I/10-300)

paskel/paskelle : Hıdırellez'de genellikle ardıç ateşinin üstünden atlama etkinliğine verilen ad. (I/10-255, I/42-106)

parttaK : Birdenbire, aniden. (I/49-31)

patedız : Patates. (II/7-258)

patlangoz : Mürver ağacından yapılan pistonlu bir çocuk oyuncağı. (I/51-224)

patlak : Şişe. (II/7-267)

patpat : Pancar sulama moturu kullanılarak yapılan bir yük taşıma aracı. (I/52-47)

payam : Badem. (III/7-106)

paycá : Doğru düzgün. (II/10-7)

pekil- : Kıvam almak. (I/12-29)

pēlivan deve : Güreşe çıkan deve. (I/17-148)

peşit : Peşin. (V.1/2-25)

peşkir : Havlu. (I/41-201)

peyaz at- : Gönlünü yapmak, huyuna gitmek. (I/45-277)

p ynir helvası/peynir helvası : Genellikle koyun s t nden  retilmiŐ peynirle yapılan bir t r y resel tatlı. (III/5-327, I/42-90)

pırlan- : Bir Şeyin veya bir kişinin etrafında d nmek. (II/17-189)

pırpır : Bir t r patoz. (I/21-146)

pırpıt : Y n ya da kıldan yapılmış bir  eŐit pantolon, Şalvar. (II/13-65)

pıttır- : Salmak, koymak, serbest bırakmak. (V.2/3-131)

pıynar/pıyn r/pıyn  : Sert ve kaygan yapraklı,  alı t r nde bir t r bitki. (II/10-45, I/51-59)

pin r k/pıyn r k : Bir t r mantar. (I/48-119, 117)

pinet/piniyit : Mayalanmış ekmek hamurunu fırına g t rmek i in kullanılan  ok g zli, uzun ekmek tahtası. (II/17-213, I/41-168)

pirem : Kısa boylu,  i ekli, g zel kokulu,  alımsı bir t r bitki. (I/51-63)

pirket : Tuğla. (II/7-160)

piyazla- : bk. peyaz at- (V.1/1-233)

pontul : Pantolon. (I/5-63)

p ske : Tutam. (I/12-36)

R

r tsızlaŐ- : Rahatsızlanmak, hastalanmak. (I/26-26)

r ziye : Arazi. (VI/1-19)

rev yiŐ : Rivayet, s ylenti. (I/17-182)

S

sacā : Sacayak. (I/16-60)

saçaklı pilav : Etlerin ayrı olarak pişirilip bütün olarak üste konulduğu pilav.
(I/20-93)

sal : Sedye. (IV/3-50)

sāl : Tabut. (V.1/2-112)

salak : Tahta sopa. (II/15-96)

salak çomak : Gereksiz olan şeyler için kullanılan bir ikileme. (II/15-43)

sali : Salı günü. (II/4-13)

sāli : Köhne. (VI/1-16)

sālma : Ark yaparak bir yerden su getirme. (I/18-45)

sancağ : Salıncak. (I/40-491)

sāp : Sahip. (II/13-4)

saraylı : Yufkadan yapılan bir tür tatlı. (I/29-90)

sārdır- : Anlaşmak, uyuşmak. (II/12-188)

sarıcı : Bulaşıcı. (II/10-28)

sarplı : Zorluk verici. (I/46-294)

sā selim : Sağ salim. (V.2/2-24)

satılık : Evlenme çağına gelmiş genç. (I/49-218)

savaş- : Uğraşmak, mücadele etmek. (II/15-165)

savaşıl- : Uğraşılmak, mücadele edilmek. (II/15-84)

saya : Hayvan barınağı. (I/44-298)

sāya : Seviye, hiza. (I/40-43)

sayacā : bk. sacā (I/44-57)

sebil : Düşkün, bakımsız, perişan. (II/10-192)

sebilçilik : Yokluk, yoksulluk. (I/44-488)

sebillik : Yokluk, yoksulluk. (I/40-32)

sede yā : Tereyağı. (II/4-46)

sekselen- : Düşecek gibi olmak, yerinde sallanmak. (I/37-85)

selā/selāiyat : Yetki. (III/7-55)

selāvātla-/selevātla- : Götürmek, bırakmak. (I/48-140, 147)

selbeş : Gönlü hoş, rahat. (II/15-158)

sepi : Çeyiz. (I/44-67)

sēratlık : Çevresine göre yüksekte olan yer. (I/2-125)

sergeñ : Mutfak dolabı. (I/40-240)

sērgi : Örtü, yaygı. (I/37-44)

sērtıl- : Sertleşmek, hiddetlenmek. (I/49-126)

ses sele : Ses seda. (I/44-295)

sēt : Uzun ve ensiz bir tür divan. (III/1-3)

setre : Ceket. (I/41-198)

sēydiş- : Koşuşmak, koşuşturmak. (II/12-38)

seyirdiş- : Koşuşmak, koşuşturmak. (II/17-207)

sıhır : Sihir. (I/16-324)

sıkıla- : Savmak, başından atmak. (I/29-42)

sıra : (1) Sure. (II/10-126)

(2) Zaman. (III/5-119)

sıraca : Sırayla. (I/43-63)

sıralaş- : Sıralanmak. (VI/1-285)

sırlanca : Düzgünce. (I/6-28)

sırsıl- : Sarsılmak. (III/9-87)

sışmaş/sırçmaç : Sığirtmaç. (III/7-16, V.1/1-125)

sıvık : Cıvık, sulu. (I/32-90)

sıl : Odun yarmakta kullanılan ağaç veya demir kama. (II/1-1)

silen/sileñ : Odun yarmak için kullanılan arkası topuz biçiminde araç. (II/17-91,
92)

simit hamuru : Nohut mayalı ekmek hamuru. (I/10-293)

sin- : Beğenmek. (II/15-54)

sini : Büyük tepsi. (I/16-212)

siñmeçik : Çocukların veya gençlerin oynadığı bir tür oyun. (I/54-206)

sirket : 1940'lı yıllarda, vergisini ödememek için hayvanların bir kısmını sayım memurlarından saklamak. (I/56-131)

siyahla- : Okşamak, sıvazlamak. (IV/2-5)

siyek : Sinek. (III/7-45)

siyit- : Koşmak. (I/37-160)

siyittir- : Koşturmak. (I/56-116)

soda : Karbonat. (V.2/5-117)

soğur- : Buğdayı kabuğundan ayırmak için yapılan ayrıştırma işlemi. (I/12-45)

soluğan : Nefes darlığı çeken. (III/5-190)

somağ : iek, filiz. (I/46-228)

sorđu/sörđu : Soru. (VI/1-269, II/7-300)

soy : ocuk, evlat. (I/44-239)

söküntü : Kullanılmayan bir giysiden tekrar kullanılmak üzere kesilen parçalar.
(I/6-28)

söven : it yapmakta kullanılan uzun kazık. (I/11-86)

sözümmâde : Söz gelişi, sözüm ona. (III/1-328)

söbeK : Mısır koçanı. (II/8-129)

sulan- : Su, ayran vb. içecekler içmek. (I/21-31)

susa : Yol. (II/17-314)

sülümen : Salyangoz. (I/14-151)

sümen : Yün. (I/55-59)

sürgü : Tarlaya ekilen tohumları örtmeye yarayan bir araç. (I/25-94)

sürkle- : Hayvan sürmek, sürüklemek. (I/10-63)

sürttür- : Zor durumda olmak, sürünmek. (V.1/5-22)

süsül- : Sersemlemek, sendelemek, düşecek gibi olmak. (I/37-125)

süzgü : Delikli anak. (II/4-34)

süzme : Çok küçük gözenekli bez torba. (I/22-217)

Ş

şakđadađ şakđadađ : Hızlı hızlı. (I/48-116)

şalvarlık : Basma kumaş. (I/11-8)

şangırtak : Gürültüyle, şangırdarak. (I/45-144)

şārlaK : Çağlayan. (I/44-233)

şarpa : Eşarp. (I/41-51)

şaşal : Beş litrelik su bidonu. (I/3-122)

şebek : Genellikle bayramlarda yapılan bir köy seyirlik oyunu. (I/28-8)

şekar/şekār : Şeker. (I/48-79)

şemşi : Şemsiye. (I/44-484)

şeytan : Genellikle bayramlarda yapılan bir tür köy seyirlik oyunu. (V.1/4-91)

şıkırdaklı : Gösterişli, dikkat çekici. (I/32-37)

şiTleTli : Şiddetli. (IV/3-11)

şonk : Işık, şavk. (III/2-48)

T

taqqadan : Bir anda, çarçabuk. (II/13-100)

tāli : Tahlil. (V.1/2-59)

tamal- : Tamamlanmak, bitmek. (V.2/1-53)

tārifle- : Tarif etmek. (II/7-239)

tas : Bardak. (I/41-197)

tehle- : Gözetlemek. (I/14-134)

tekemiz : Kişinin kendinden küçüklere söylediği bir hitap sözü. (I/45-126)

tēlci : bk. tellikçi (I/40-473)

- telle- : Süslemek (I/10-184)
- tellikçi/tellekçi : Gelini süsleyen kişi. (I/10-178, 183)
- telli telli : Parlak parlak. (I/10-77)
- tembele^k : Dümbelek. (II/1-125)
- temrele : Temriye duası. (I/54-215)
- tenele- : Tanelemek. (IV/1-318)
- terlik : Ferace. (I/23-93)
- têrlık : Erkeklerinki örme, kadınlarinki bez olan, başa giyilen bir tür fes. (V.2/4-189)
- tettir- : Yerinden oynatmak, düşürmek, devirmek. (I/46-183)
- tezât : Teçhizat. (V.1/1-116)
- teze/têze : Yeni, yakın zamanda. (I/54-192, III/5-313)
- tezgah : Dokuma işinin yapıldığı alet. (I/3-6)
- tî- : Kaçmak. (I/55-35)
- tımāla- : Saklamak, muhafaza etmek. (I/6-131)
- tıngır saç : Sac. (III/5-275)
- tırtıbak : Kimsesiz, yapayalnız. (IV/2-65)
- toķmak hamırı : Genellikle mısır unundan yapılan, süt veya kaymakla karıştırılmış yağla kızartılarak yenen hamura verilen ad. (I/48-61)
- topak : Develeri beslemek amacıyla oluşturulan karışım. (I/34-52)
- topala- : Yuvarlamak, yuvarlaklaştırmak. (II/7-277)
- topuz : Yuvarlak, top gibi. (II/8-5)
- töfe : Hasırdan yapılmış sepet, keleter. (I/52-110)

tura : Bazı oyunlarda, vurmak için kullanılan düğümlenmiş mendil. (I/55-20)

tutku : Engel. (I/19-2)

tüder- : Aşırmak, atlatmak. (IV/3-147)

tüle-/tüvle-/tüyle- : Atlamak, hoplamak, zıplamak. (I/43-29, I/56-99, I/45-217)

tümbek : Tepe. (V.1/4-82)

türülen- : Çeşitlenmek, farklılaşmak. (II/10-19)

tüy- : Koşmak, kaçmak. (I/56-166)

tüzün- : Süslenmek. (III/3-61)

U

umuT Tüşür- : Bir işi yapabileceğini düşünmek, umut etmek. (II/16-46)

urba : Giysi. (I/2-16)

urbalık : Buğday unu. (I/29-84)

urk : Kalabalık. (IV/2-11)

uylaş- : Anlaşmak, uyuşmak. (I/48-66)

uyvaş- : Karıncalanmak, uyuşmak. (II/7-232)

uzarağ : Uzakça. (V.2/4-60)

Ü

ünne- : Seslenmek, çağırarak. (II/12-209)

üt- : Öğütmek. (II/18-46)

ütülen- : Hafifçe yanmak. (I/10-268)

üyke : Öfke. (IV/3-135)

üzger/üzgēr : Rüzgâr. (I/50-45)

üzgüntü : Üzüntü. (I/25-26)

V

vere : Sürekli, durmadan. (I/51-184)

vırt zırt : Hoşa gitmeyecek birtakım sözler. (I/25-20)

vizekât : bk. sirket (II/13-71)

Y

yaban : Bulunulan yerleşim yerinin dışında kalan yerler. (I/43-81)

yabancıl : Bilinmedik, yabancı. (I/48-118)

yacan- : Utanmak, sıkılmak. (III/5-489)

yağırlı : Ezilmiş, ezik. (II/1-245)

yāka-/yeke-/yēke-/yēka-/yēke-/yīka-/yike-/yīke-: Yıkamak. (III/5-19, II/9-20, I/48-47, I/53-144, I/56-48, V.2/4-55, I/50-5, I/40-148)

yaq̄şi yaq̄şi : Uyumlu, uygun, birbirine yakışan. (I/44-116)

yalabı- : Parlamak, ışıldamak. (I/26-6)

yalak̄ : Çukur. (I/46-182)

yalak̄ almece/yalak̄ almeci : Çocukların veya gençlerin oynadığı bir tür oyun. (I/44-427)

yālı bide : İçine çeşitli yeşillikler konulduktan sonra pişirilip yenen bir tür hamur işi. (I/44-335)

yālīk : Erkeklerin başlarının etraflarına doladıkları turuncu renkli ve bezden bir tür sarık. (V.2/4-73)

yalım : Galiba. (IV/3-181)

yalkıs : Yalnız, tek. (II/10-62)

yam- : Yatırmak, eğmek. (II/16-10)

yāma : Büyük parça, yarma. (III/2-47)

yam bōrē : Sac üzerinde içine peynir konularak pişirilen bir börek türü, yan böreği. (V.2/5-112)

yamıl- : Yatırılmak, eğilmek. (II/16-15)

yanyağ : Yalın ayak. (III/7-47)

yapın- : Edinmek, sahip olmak. (I/26-40)

yapıştırma : Gelini süslemek için yüzüne yapıştırılan pullar. (I/10-177)

yārsı- : Kayırmak, kollamak. (V.1/2-158)

yartma : Büyük parça, yarma. (II/18-149)

yas- : (1) Geçmek, iyileşmek, yatışmak. (II/7-20)

(2) Yatırmak, bastırmak. (II/10-122)

yasılt- : İnceltmek. (I/44-325)

yaslāç/yastāç : Hamur açılan, yerden yüksek ahşap nesne. (I/10-102, II/4-43)

yaslı : Düz, yassı. (I/46-94)

yavur saçalı : Dikenli bir tür ot. (II/10-70)

yayğı : Kilim, hasır, çul gibi bir yere serilen şeylere verilen ad. (I/21-106)

yayla- : Yaylaya çıkmak. (II/13-29)

yaylım : Otlak, sürünün yayıldığı yer. (I/17-40)

yaz- : (1) Açmak. (I/37-7)

(2) Sermek, yaymak. (I/41-192)

yazğı : bk. yayğı (I/3-153)

yazıl- : Serilmek, yayılmak. (I/4-174)

yazın : Yazma, başörtüsü. (II/18-30)

yēgi/yéygi/yiygi : Hayvan yemi. (III/5-204, IV/1-225, 93)

yēken-/yēken-/yīkan-/yīken- : Yıkanmak. (VI/1-235, I/40-103, I/22-283, I/16-344)

yekmak/ye^kme^k/ye^kmek : Ekmek. (V.2/5-55, I/3-80, VI/1-242)

yellen- : Serilip bekletilmek, serinletilmek. (I/10-114)

yemiş : İncir. (I/2-186)

yep- : Elle şekil vermek. (II/7-286)

veyki : Yemek malzemesi. (I/54-99)

yıpra- : Kötüleşmek. (V.2/6-296)

yırtımmalı : Kumaş, basma vb. dokumalara verilen ad. (V.1/5-73)

yırTma : Karaçam ağaçlarından baltayla çıkarılan tahta. (I/55-51)

yile- : Atmak, savurmak. (I/46-200)

yille- : Serip bekletmek, serinletmek. (IV/3-177)

yime : Yan, yanı başı. (II/17-104)

yobazlaş- : Âdet, gelenek ve göreneklerden ayrılmak. (V.1/4-20)

yoğum : Eskiden beri devam ettirilen, âdet. (IV/1-173)

yoksuz : Yoksul. (II/10-193)

yokuzlu : Yoksulluk, sefalet. (I/16-196)

yol : Kere, kez. (II/9-143)

yolamak : Keçi yolu, küçük geit. (V.1/1-197)

yolsuz : Kt yolla dm. (I/44-215)

ysam : Yoksa. (I/53-41)

yon- : Yontmak. (I/5-155)

yoru- : Yorulmak. (I/14-166)

youlu/yolu : Szlu. (II/2-85, III/3-55)

youT : Yahut. (I/1-63)

yo bide : İine tereyaı srlerek yenilen bir tr basit hamur ii. (I/37-7)

you- : Yabancılamak, bozulmak, soumak. (I/50-67)

yu-/y- : Yıkamak. (I/50-6, V.2/6-213)

yua yua : İnce ince. (IV/3-159)

yua/ya/ya : Erite. (IV/1-254, II/8-69, I/6-117)

yumurlan- : Yumru gibi olmak, yuvarlaklamak. (IV/3-79)

yuvalan- : Yuvarlanmak. (II/16-93)

yuvalanı- : Birlikte hızlıca komak. (II/16-28)

yksr- : Kendini bir Şeye zorlamak. (I/42-135)

ymse/yvse : Yksek. (I/34-132, V.1/2-125)

Z

zebil : bk. sebil (I/40-286)

zebilçilik : bk. sebilcilik (III/6-45)

zelleli : Lezzetli. (I/44-208)

zelve : Öküzün boyunduruktan çıkmaması için boyunduruğa geçirilmiş eğri değnek. (I/52-28)

zenzele : Deprem. (I/54-174)

zıngıdağ : Birdenbire, aniden. (I/22-301)

zıppıdın : Birden, çabucak. (I/14-67)

zır : Büsbütün, tamamen. (I/16-18)

ziyānkörlük : Ziyankârlık. (I/44-234)

zoralt- : Zorlaşmak. (II/15-42)

zoralt- : Zorlaştırmak. (II/15-43)

zubun : Elde dikilen bir tür gömlek. (V.2/4-198)

KAYNAKÇA

AKAR Ali, “Muğla ve Yöresi Ağızlarında Şimdiki Zaman Biçimleri”, *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S.4, Muğla, 2001, ss. 1-10.

AKAR Ali, *Muğla ve Yöresi Ağızları*, Ankara: TDK Yayınları, 2013.

AKÇATAŞ Ahmet, “Süre Açısından Türkiye Türkçesinin Sesleri Üzerine Bir Değerlendirme”, *Turkish Studies/Türkoloji Araştırmaları*, Volume 2/3, 2007, ss. 13-22.

AKSOY Ömer Asım, *Gaziantep Ağzı-I*, İstanbul: TDK Yayınları, 1945.

ALYILMAZ Semra, Cengiz ALYILMAZ, “Ağız Bilimi Çalışmalarının Türkçe Öğretimi Açısından Önemi”, *Türk Dünyası-Dil ve Edebiyat Dergisi*, S.45, Ankara, 2018, ss. 7-38.

ATABAY Mithat, “1877-1950 Yılları Arasında Çanakkale’ye Göçler”, *Çanakkale Araştırmaları Türk Yıllığı*, C.3, S.3, 2005, ss. 92-107.

AY Özgür, *Türkiye Türkçesi Ağızlarında Fiil Çekimi*, Ankara: TDK Yayınları, 2009.

BANGUOĞLU Tahsin, *Türkçenin Grameri*, 8.b., Ankara: TDK Yayınları, 2007.

BOZ Erdoğan, *Afyonkarahisar Merkez Ağzı*, Ankara: Gazi Kitabevi, 2006.

BURAN Ahmet, “-Ik Ekinin Anadolu Ağızlarında Kullanılışı”, *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten*, C.42, 1994, ss. 11-18.

BURAN Ahmet, *Anadolu Ağızlarında İsim Çekim (Hâl) Ekleri*, Ankara: TDK Yayınları, 1996.

CAFEROĞLU Ahmet, “Anadolu Ağızlarında İçses Ünsüz Benzeşmesi”, *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten*, C.6, Ankara, 1958, ss. 1-11.

CEYLAN YILMAZ Emine, “Ana Türkçede Kapalı e Ünlüsü”, *Türk Dilleri Araştırmaları*, 1991, ss. 151-165.

Çanakkale İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, *Coğrafya*, <https://canakkale.ktb.gov.tr/TR-70467/cografya.html>, (24.05.2020).

ÇELİK Anıl, *Yalova İli Yerli Ağzı (İnceleme-Metinler-Sözlük)*, (Doktora Tezi), Bursa: Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2018.

DEMİR Nurettin, “Güneybatı Anadolu Ağzlarında Kullanılan Şimdiki Zaman Eki -ik gelir”, *Dilbilim Araştırmaları Dergisi*, C.7, 1996, ss. 136-148.

DEMİR Nurettin, “Anadolu Ağzlarında Birinci Çoğul Kişi İstek Eklerinin İkilik Bildiren Bir Değişkesi”, *Türkçenin Ağzları Çalıştayı Bildirileri*, Yay. haz. A. Sumru Özsoy - Eser E. Taylan, İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınları, 2000, ss. 65-71.

DEMİR Nurettin, “Anadolu Ağzlarında Kullanılan Geçmiş Zaman Eki -(y)XK”, *Dil ve Edebiyat Yazıları - Mustafa İsen'e Armağan*, Yay. haz. Ayşenur Külahlıoğlu İslam - Süer Eker, Ankara: Grafiker Yayınları, 2007, ss. 133-148.

DENY Jean, *Türk Dili Gramerinin Temel Kuralları (Türkiye Türkçesi)*, 4.b., Çev. Oytun Şahin, Ankara: TDK Yayınları, 2013.

Derleme Sözlüğü I-VI, Ankara : TDK Yayınları, 2009.

DİRİK Seval, Yuu KURİBAYASHİ, “Sazlı Köyü (Ayvacık/Çanakkale) Ağzında Görülen -(y)IK Eki ve İşlevi”, *Dil Araştırmaları*, S.17, 2015, ss. 119-134.

DİRİK Seval, “Çanakkale (Sazlı Köyü/Ayvacık) Ağzlarında Bir Kiplik Şekli: ‘-mAk vā’”, *Dil Araştırmaları*, S.19, 2016, ss. 111-123.

ERCİLASUN Ahmet Bican, “Muğla Ağzında Kullanılan Bir Şimdiki Zaman Şekli”, *Şükri Elçin Armağanı, Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Armağan Dizisi:1*, Ankara, 1983, ss. 261-262.

ERCİLASUN Ahmet Bican, *Kars İli Ağzları-Ses Bilgisi*, 2.b., Ankara: TDK Yayınları, 2002.

ERDEM Mehmet Dursun, “Anadolu Ağzlarında Görülen Birincil Ünlü Uzunlukları Üzerine”, *Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Volume 3/3, ss. 502-562.

ERGİN Muharrem, *Türk Dil Bilgisi*, İstanbul: Bayrak Yayınları, 2013.

GÜLENSOY Tuncer, *Kütahya ve Yöresi Ağzları (İnceleme-Metinler-Sözlük)*, Ankara: TDK Yayınları, 1988.

GÜLENSOY Tuncer, “Anadolu Ağzlarında Şimdiki Zaman Eki”, *Türk Kültürü Araştırmaları-Prof.Dr. İbrahim Kafesoğlu'nun Hatırasına Armağan*, S.23, Ankara, 1985, ss. 281-295.

GÜLENSOY Tuncer, *Türkiye Türkçesindeki Türkçe Sözcüklerin Köken Bilgisi Sözlüğü I-II*, 2.b., Ankara: TDK Yayınları, 2011.

GÜLSEVİN Gürer, “Türkiye Türkçesi Ağzlarında h Sesi Üzerine”, *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten*, Ankara, 2001, ss. 129-146.

GÜLSEVİN Gürer, “Türkiye Türkçesinde Birleşik Zarf-Fiiller”, *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C.2, 2001, ss. 125-143.

GÜLSEVİN Gürer, *Uşak İli Ağzları*, Ankara: TDK Yayınları, 2002.

GÜLSEVİN Gürer, “Ağız Araştırmalarımızda Yaygınlaşmış Yanlışlıklar (3): ‘üzüm/yüzüm; öllük/höllük’ türeme mi düşme mi?”, *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, C.5, S.2, İzmir, 2005, ss. 207-213.

GÜLSEVİN Gürer, “Eski Anadolu Türkçesi Ağzlarında Uzun Ünlüler Üzerine”, *Dil Araştırmaları*, S.5, 2009, ss. 39-56.

İLKER Ayşe, *Manisa Ağzları*, Ankara: TDK Yayınları, 2017.

KALAY Emin, *Edirne İli Ağzları (İnceleme-Metin)*, Ankara: TDK Yayınları, 1998.

KARAHAN Leylâ, “Türkçede Bazı Ek ve Edatlarda “-n” Morfemi ile Ortaya Çıkan Varyantlaşma”, *Türk Moğol Araştırmaları: Prof.Dr. Tuncer Gülensoy Armağanı*, Yay. haz. Bülent Gül, Ankara, 2012, ss. 219-236.

KARAHAN Leylâ, *Anadolu Ağzlarının Sınıflandırılması*, 3.b., Ankara: TDK Yayınları, 2014.

Karşılaştırmalı Türk Lehçeleri Sözlüğü I [KTLS], Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları, 1991.

KAYMAZ Zeki, “Türkiye Türkçesi ve Ağızlarında Renk Bildiren Kelimelerin Kullanılışı ve Sistematiği”, *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı - Belleten*, C.45, Ankara, 1997, ss. 251-341.

KAYMAZ Zeki, “İbni Mühennâ’da -yUK Eki”, *Yalım Kaya Bitigi - Osman Fikri Sertkaya Armağanı*, Yay. haz. Hatice Şirin User - Bülent Gül, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara, 2013, ss. 405-408.

KORKMAZ Zeynep, *Güney-Batı Anadolu Ağızları-Ses Bilgisi (Fonetik)*, 2.b., Ankara: TDK Yayınları, 1994.

KORKMAZ Zeynep, *Grammer Terimleri Sözlüğü*, 2.b., Ankara: TDK Yayınları, 2003.

KORKMAZ Zeynep, *Türkiye Türkçesi Grameri-Şekil Bilgisi*, 3.b., Ankara: TDK Yayınları, 2009.

MİSKİOĞLU Ahmet, “Görülmeyen, Başkasından Duyulmayan (-ik’li) Geçmiş Zaman”, *Türk Dili Dergisi*, S.28, 1992, ss. 1-3.

MUTLU Hüseyin Kahraman, *Balıkesir İli Ağızları (İnceleme-Metinler-Sözlük)*, (Doktora Tezi), Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2008.

MUTLU Hüseyin Kahraman, “Balıkesir ve Batı Anadolu Yöresi Tahtacı Türkmenleri”, *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Volume 6/1, 2011, ss. 1557-1566.

SAĞIR Mukim, “Ses Olayları Bakımından Anadolu Ağızları”, *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, S.20, Erzurum, 2002, ss.1-7.

ŞAHİN Hatice, “Var ve Yok Kelimeleri Üzerine”, *Türk Dili*, S.568, Ankara, 1999, ss. 312-323.

ŞAHİN Hatice, “Evet ve Hayır Kelimeleri Üzerine”, *Türk Dili*, S.593, Ankara, 2001, ss. 528-535.

ŞAHİN Hatice, “Türkiye Türkçesinde -Ip Ulaçlı Fillerin Durumuna Bir Bakış”, *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S.3, Bursa, 2002, ss. 99-105.

ŞAHİN Hatice, “Birleşik Çekimli Fiillerin Zaman ve Anlam Açısından Gösterdiği Çeşitlilikler”, *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S.4, Bursa, 2003, ss. 157-168.

ŞAHİN Hatice, “+IA Türetme Ekinin İşlevlerine Dair Gözlemler”, *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi, Sosyal Bilimler Dergisi*, C.6, S.8, Bursa, 2005, ss. 85-93.

ŞAHİN Hatice, “Türkçede Şimdiki Zaman Eklerinin Zaman Belirleyicilerle Kullanımı”, *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S.11, Bursa, 2006, ss. 213-221.

ŞAHİN Hatice, “Bursa Yerli Ağızlarında Birincil Uzun Ünlüler Üzerine”, *Diyalektolog*, S.5, 2012, ss. 1-7.

ŞAHİN Hatice, “Türkiye Türkçesindeki Bazı Kelimelerin Başındaki “Y” Sesinin Düşme mi Türeme mi Yaşadığı Üzerine”, *Journal of Turkish Studies*, Volume 42, 2014, ss. 277-284.

ŞAHİN Hatice, Şükrü BAŞTÜRK, Mustafa ULUOCAK, Süleyman EROĞLU, *Bursa İli Yerli Ağzı*, Bursa: Bursa Kültür A.Ş. Yayınları, 2019.

TEKİN Talat, *Türk Dillerinde Birincil Uzun Ünlüler*, Ankara: Simurg Yayınları, 1995.

TOR Gülseren, “Mersin Ağızlarında -(y)Ik Ekinin Kullanımı”, *Türk Dilleri Araştırmaları*, C.19, İstanbul, 2009, ss. 107-165.

TUNCEL Metin, “Çanakkale”, *TDV İslâm Ansiklopedisi*, C.8, 1993, İstanbul, ss. 197-199.

Türkiye İstatistik Kurumu, <https://biruni.tuik.gov.tr/bolgeselistatistik/tabloOlustur.do>, (25.05.2020).

Türkiye İstatistik Kurumu, <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=95&locale=tr>, (25.05.2020).

TÜRKYILMAZ Fatma, *Tasarlama Kiplerinin İşlevleri*, Ankara: TDK Yayınları, 1999.

ÜSTÜNOVA Kerime, “Dilek Kiplerinde Zaman Kavramı”, *Türk Dili*, C.88, S.635, Ankara, 2004, ss. 678-686.

ÜSTÜNOVA Kerime, “Yalın Durum Karmaşası”, *Turkish Studies/Türkoloji Araştırmaları Dergisi*, C.2, S.4, ss. 736-748.

ÜSTÜNOVA Kerime, *Dil Bilgisi Sorunları*, İstanbul: Kesit Yayınları, 2010.

ÜSTÜNOVA Kerime, *Türkiye Türkçesi Ad İşletimi (Biçim Bilgisi)*, Bursa: Sentez Yayınları, 2012.

YAPICI Ali İhsan, “Aydın ve Yöresi Ağzlarında Kullanılan Şimdiki Zaman Şekilleri”, *Türk Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, S.2, 2013, ss. 1-48.

YILDIRIM Faruk, *Adana ve Osmaniye İlleri Ağzları I (Giriş-İnceleme)*, Ankara: TDK Yayınları, 2006.

EKLER

Ek 1: Çanakkale İlçeler Haritası

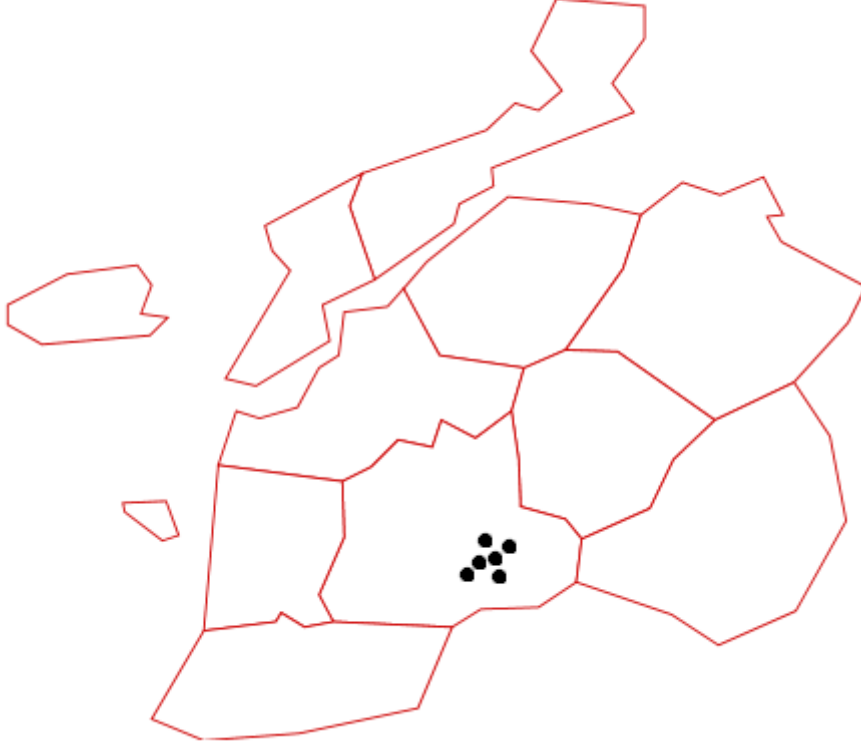
Ek 2: -yo Bölgesi

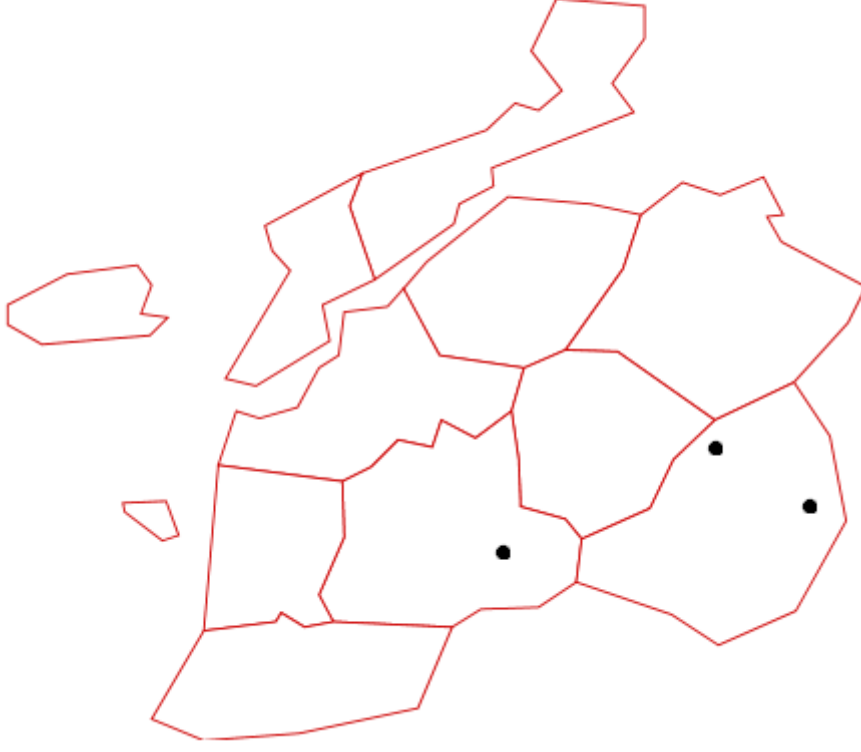
Ek 3: -yuru Bölgesi

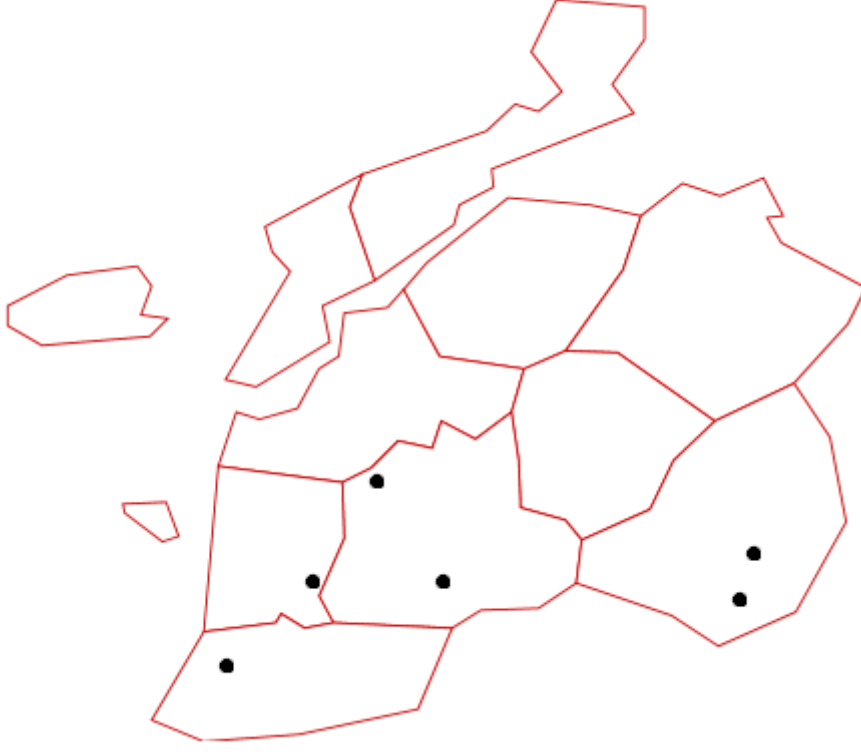
Ek 4: -Xp Batı(r) Bölgesi

Ek 5: -yA Bölgesi

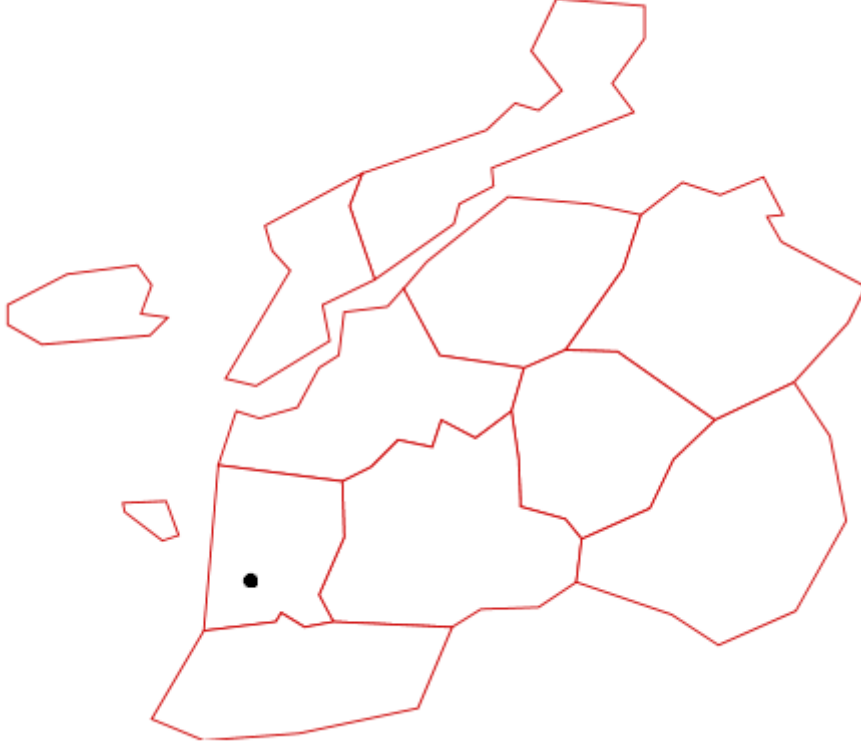
Ek 6: -yI Bölgesi (1.Grup)

Ek 7: -yI Bölgesi (2.Grup)

Ek 8: -yIr/-yIrI Bölgesi

ÖZGEÇMİŞ

Adı-Soyadı	Hasan Çağrı		ÖLÇÜCÜ
Doğum Yeri ve Yılı	Ankara		22.06.1987
Bildiği Yabancı Diller	İngilizce		
Eğitim Durumu	Başlama - Bitirme Yılı		Kurum Adı
Lise	2001	2005	Çanakkale İbrahim Bodur YDA Lisesi
Lisans	2005	2010	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği
Yüksek Lisans	2010	2014	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı
Doktora	2014	2020	Bursa Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı
Çalıştığı Kurum (lar)	Başlama - Ayrılma Yılı		Çalışılan Kurumun Adı
1.	2010	2015	Millî Eğitim Bakanlığı, Çanakkale Yenice Mehmet Bodur Lisesi ve ATL-METEM-MEM
2.	2015	Devam ediyor.	Ege Üniversitesi, Türk Dili Bölümü
Üye Olduğu Bilimsel ve Meslekî Kuruluşlar	-		
Katıldığı Proje ve Toplantılar	-		
Yayımlar:	ÖLÇÜCÜ Hasan Çağrı, "Tuhfetü'l-Hasib'de Geçen Okçuluk Terimleri Üzerine", <i>Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi (EFAD)</i> , C.3, S.1, 2020, ss. 73-80.		
Diğer:	-		
İletişim (e-posta):	hcagri_olcucu@hotmail.com		
Tarih	18.08.2020		
İmza			
Adı-Soyadı	Hasan Çağrı ÖLÇÜCÜ		